

ປຶ້ມຖາມ-ຕອບ ກົດໝາຍແພ່ງ

(ສະບັບປັບປຸງ ປີ 2023)

ຄົ້ນຄວ້າໂດຍ:

ກຸ່ມໂຄສະນາ ແລະ ເຜີຍແຜ່ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ

2023

ປຶ້ມຖາມ - ຕອບ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ

(ສະບັບປັບປຸງ ປີ 2023)

ໂດຍ: ກຸ່ມໂຄສະນາ ແລະ ເຜີຍແຜ່ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ

ໂຄງການສົ່ງເສີມການພັດທະນາ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ລັດທີ່ປົກຄອງດ້ວຍກົດໝາຍໃນຂົງເຂດຍຸຕິທຳ

ໂດຍ: ການຮ່ວມມື ລະຫວ່າງ ກະຊວງຍຸຕິທຳ, ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ, ສານປະຊາຊົນ ແລະ ຄະນະນິຕິສາດ
ແລະ ລັດຖະສາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ກັບ ອົງການຮ່ວມມືສາກົນ ຍີ່ປຸ່ນ (JICA)

ປີ 2023

ບົດຄໍາຫັນ

ປຶ້ມຖາມ-ຕອບ ກົດໝາຍແພ່ງສະບັບນີ້ ແມ່ນປັບປຸງມາຈາກ ປຶ້ມຖາມ-ຕອບ ກົດໝາຍແພ່ງ ສະບັບປີ 2012, ຊຶ່ງປັບປຸງຂຶ້ນບົນພື້ນຖານການປັບປຸງບັນດາກົດໝາຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ໂດຍການຄົ້ນຄວ້າຂອງສື່ພາກສ່ວນ ຄື: ກະຊວງຍຸຕິທຳ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ຄະນະນິຕິສາດ ແລະ ລັດຖະສາດ, ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ ແລະ ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ ຮ່ວມກັບ ຊ່ຽວຊານກົດໝາຍຢູ່ປຸ້ນ ພາຍໃຕ້ໂຄງການສົ່ງເສີມການພັດທະນາ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງລັດທີ່ປຶກຄອງດ້ວຍກົດໝາຍໃນຂົງເຂດຍຸຕິທຳ ໄຈກາ (JICA) ປະເທດຍີ່ປຸ່ນ.

ເຫດຜົນໃນການປັບປຸງປຶ້ມຖາມ-ຕອບ ກົດໝາຍແພ່ງ ສະບັບປີ 2023 ນີ້ ເນື່ອງຈາກວ່າ ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງຕາມຫຼັກການ ໃນການແກ້ໄຂບັນຫາທາງແພ່ງ ທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງສະບັບທຳອິດທີ່ມີຜົນສັກສິດໃນປັດຈຸບັນ ຊຶ່ງກ່ຽວພັນເຖິງກຳມະສິດ, ຂໍ້ຜຸກພັນໃນສັນຍາ ແລະ ນອກສັນຍາ, ການຄ້າປະກັນ, ມູນມໍຣະດົກ ແລະ ບັນຫາອື່ນ. ປຶ້ມຖາມ-ຕອບ ກົດໝາຍແພ່ງນີ້ ເປັນຕຳລາທິດສະດີກົດໝາຍແພ່ງ ແລະ ພາກປະຕິບັດຕົວຈິງຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ມີຄຸນຄ່າທາງດ້ານວິຊາການ ແລະ ເປັນປະໂຫຍດຍິ່ງໃຫ້ແກ່ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າທິດສະດີ ແລະ ພຶດຕິກຳຕົວຈິງໃນການແກ້ໄຂຄະດີພົວພັນເຖິງເລື່ອງທາງແພ່ງ ເພື່ອໃຫ້ບັນດານັກວິຊາການກົດໝາຍ, ນັກຄົ້ນຄວ້າ, ຄູ-ອາຈານ, ນັກຮຽນ, ນັກສຶກສາ ແລະ ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ ສາມາດເປັນບ່ອນອີງໃນການ ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ນຳໃຊ້ໄດ້ຕາມຈຸດປະສົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍ ແນ່ໃສ່ຍົກສູງສະຕິຕໍ່ກົດໝາຍ ແລະ ປົກປ້ອງຜົນປະໂຫຍດຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ ຫັນທຸກການພົວພັນໃນສັງຄົມໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ແລະ ສອດຄ່ອງຕາມກົດໝາຍ.

ຂ້າພະເຈົ້າຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າ ປຶ້ມຖາມ-ຕອບ ກົດໝາຍແພ່ງ ສະບັບປັບປຸງ ປີ 2023 ນີ້ ຈະກາຍເປັນມໍຣະດົກອັນລ້ຳຄ່າເພື່ອປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການເສີມສ້າງ ແລະ ພັດທະນາລະບົບກົດໝາຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ກໍຄືການສ້າງລັດໃຫ້ເປັນລັດທີ່ປຶກຄອງດ້ວຍກົດໝາຍຢ່າງແທ້ຈິງ. ພ້ອມກັນນີ້ ຂໍຮັບຄຳຕຳນິຕິຊົມ ຈາກບັນດາທ່ານ ເພື່ອເປັນແນວທາງໃນການປັບປຸງແກ້ໄຂປຶ້ມຖາມ-ຕອບ ກົດໝາຍແພ່ງ ສະບັບນີ້ ໃຫ້ສົມບູນຍິ່ງຂຶ້ນໃນຄັ້ງຕໍ່ໄປ.

ໃນໂອກາດນີ້ ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈມາຍັງສາດສະດາຈານກົດໝາຍລາວ, ສາດສະດາຈານກົດໝາຍແພ່ງ ຈາກປະເທດຍີ່ປຸ່ນ, ຊ່ຽວຊານອົງການໄຈກາ ແລະ ປະຊາຊົນ ກໍຄື ລັດຖະບານຍີ່ປຸ່ນ ທີ່ໄດ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອອັນມີຄ່າໃຫ້ແກ່ ສປປ ລາວ ໃນການພັດທະນາຂົງເຂດຍຸຕິທຳທາງດ້ານ ເຕັກນິກວິຊາການ ແລະ ທຶນຮອນໃນການສ້າງປຶ້ມຖາມ-ຕອບ ນີ້ຈົນສຳເລັດຜົນ.

ຮອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງຍຸຕິທຳ

ຄະນະຊີ້ນຳໂຄງການ

ເກດສະໜາ ພົມມະຈັນ

ຄຳນຳ

ຂ້າພະເຈົ້າເຫັນວ່າປຶ້ມແບບຖາມຕອບກົດໝາຍແພ່ງຫົວນີ້ ເປັນຕຳລາທິດສະດີກົດໝາຍແພ່ງ ແລະ ພາກປະຕິບັດຕົວຈິງຂອງ ສປປລາວ ທີ່ມີຄຸນຄ່າທາງດ້ານວິຊາການ ແລະ ເປັນປະໂຫຍດຢ່າງຍິ່ງໃຫ້ແກ່ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າທິດສະດີ ແລະ ພຶດຕິກຳຕົວຈິງໃນການແກ້ໄຂຄະດີພົວພັນເຖິງເລື່ອງທາງແພ່ງ ເພື່ອໃຫ້ບັນດານັກວິຊາການກົດໝາຍ, ນັກຮຽນ, ນັກສຶກສາ, ແລະ ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ ຈະສາມາດເຂົ້າໃຈຈິດໃຈຂອງກົດໝາຍ ໄດ້ເປັນເອກະພາບຫຼາຍຂຶ້ນ ແນໃສ່ຍົກສູງສະຕິຕໍ່ກົດໝາຍ ແລະ ປົກປ້ອງສິດຜົນປະໂຫຍດຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ ແລະ ຫັນທຸກການພົວພັນໃນຊີວິດສັງຄົມເຂົ້າສູ່ລະບຽບກົດໝາຍເທື່ອລະກ້າວ.

ປຶ້ມຖາມຕອບກົດໝາຍແພ່ງສະບັບນີ້ ເປັນຜົນງານຂອງນັກວິຊາການກົດໝາຍລາວ ຮ່ວມມືກັບສາດສະດາຈານກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນ ແລະ ຊ່ຽວຊານກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນ ຕາມໂຄງການຮ່ວມມືທາງດ້ານກົດໝາຍ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກ ບັນດາອາຈານກົດໝາຍແພ່ງ ຂອງປະເທດຍີ່ປຸ່ນ ແລະ ອົງການຮ່ວມມືສາກົນປະເທດຍີ່ປຸ່ນ ຫຼື ໄຈກາ (Japan International Cooperation Agency-JICA).

ໃນໂອກາດນີ້, ຂ້າພະເຈົ້າໃນນາມຕາງໜ້າໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າ ກໍຕິລັດຖະບານແຫ່ງສປປລາວ ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈ ມາຍັງອົງການໄຈກາ ແລະ ປະຊາຊົນກໍຕິລັດຖະບານຍີ່ປຸ່ນທີ່ໄດ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອອັນມີຄ່າ ຈາກບັນດາທ່ານນັກວິຊາການກົດໝາຍລາວທຸກຄົນ ໃນການສ້າງປຶ້ມຫົວນີ້.

ຂ້າພະເຈົ້າຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າ ປຶ້ມຖາມຕອບກົດໝາຍແພ່ງຫົວນີ້ ຈະກາຍເປັນມໍຣະດົກອັນລ້ຳຄ່າເພື່ອປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນາລັດ ສປປລາວ ໃຫ້ເປັນລັດແຫ່ງກົດໝາຍຂອງປະຊາຊົນ ໂດຍປະຊາຊົນ ແລະ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງປະຊາຊົນ ເທື່ອລະກ້າວຕາມມະຕິກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຄັ້ງທີ IX ຂອງພັກເຮົາ ກໍຕິການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ໝັ້ນຄົງໃຫ້ແກ່ລະບອບ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ຂອງພວກເຮົາ.

ລັດຖະມົນຕີວ່າການກະຊວງຍຸຕິທຳ

ສຈ.ດຣ.ຈະເລີນ ເຍງປາວເຮົາ

ຄຳອວຍພອນ ຕໍ່ການຈັດພິມ ປຶ້ມຄຳຖາມ-ຕອບກົດໝາຍແພ່ງ

ຮິໂຣະຊິ ມັດຊິໂອະ

Professor Hiroshi MATSUO

KEIO University Law School, Japan

ເປັນເວລາ 2 ປີເຄິ່ງ ນັບຕັ້ງແຕ່ປີ 2009 ທີ່ໄດ້ເລີ່ມກະກຽມການຂຽນ ປຶ້ມຄຳຖາມ-ຕອບກົດໝາຍແພ່ງ. ຈາກໝາກຜົນຂອງຄວາມພາກພຽນພະຍາຍາມທີ່ບໍ່ທັຖອຍ ຂອງສະມາຊິກໃນກຸ່ມກົດໝາຍແພ່ງ, ເຮັດໃຫ້ສາມາດຈັດພິມ ປຶ້ມຄຳຖາມ-ຕອບນີ້ ເຊິ່ງເປັນເປົ້າໝາຍອັນທຳອິດ. ຕໍ່ກັບສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຂໍສະແດງຄວາມນັບຖືຈາກໃຈຈິງ ແລະຂໍສະແດງຄວາມຊົມເຊີຍຢ່າງສຸດໃຈ.

ໃນໄລຍະເວລາດັ່ງກ່າວນີ້ ພວກເຮົາໄດ້ຮຽນຮູ້ຫຼາຍສິ່ງຫຼາຍຢ່າງ. ຕົວຢ່າງທີ່ຍົກຂຶ້ນໃນປຶ້ມ ຄຳຖາມ-ຕອບນັ້ນ, ເປັນບັນຫາພື້ນຖານ ທີ່ສາມາດເກີດຂຶ້ນໃນຊີວິດປະຈຳວັນ ບໍ່ວ່າຈະຢູ່ລາວ ຫຼືຢູ່ຍີ່ປຸ່ນ, ຈາກຕົວຢ່າງ ພວກເຮົາເຂົ້າໃຈໄດ້ວ່າ ມັນມີຫຼາກຫຼາຍແນວຄວາມຄິດໃນເສັ້ນທາງທີ່ຈະກ້າວໄປສູ່ການແກ້ໄຂບັນຫານັ້ນໆ. ໃນບັນຫາທີ່ຍາກທີ່ມີການສົນທະນາຢ່າງຟືດເຕືອດ, ພວກເຮົາກໍມີປະສົບການນຳກັນແລ້ວວ່າ ບໍ່ແມ່ນເວລາໃດ ກໍຕ້ອງລົງທ້າຍດ້ວຍຂໍ້ສະຫຼຸບ “ທີ່ຖືກຕ້ອງ” ອັນດຽວ.

ຫຼັງຈາກນີ້ ກໍຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າ ປຶ້ມເຫຼົ່ານີ້ ຈະຖືກນຳໃຊ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງ, ໂດຍຈະບໍ່ເປັນພຽງແຕ່ສິ່ງທີ່ໃຫ້ຄວາມຮູ້ເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງຈະເປັນບ່ອນອີງ ໃຫ້ແຕ່ລະຄົນໄດ້ຄົ້ນຄິດໄດ້ຕົກຕອງ ແລະກຳນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການສົນທະນາກັນ ເພື່ອການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ດີຂຶ້ນ, ເຊິ່ງສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ຈະເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ການພັດທະນາ ທິດສະດີກົດໝາຍແພ່ງຂອງລາວ. ຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າ ສິ່ງນີ້ ຈະບໍ່ຈຳກັດພຽງແຕ່ກົດໝາຍລາວ ຫຼື ກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນ, ມັນຈະເປັນຂົວຕໍ່ໃຫ້ຜູ້ຄົນໃນຫຼາຍໆປະເທດ ສາມາດສຶກສາຮ່ຳຮຽນກົດໝາຍຂອງປະເທດອື່ນໆ ເຊິ່ງກັນແລະກັນ.

ສຳລັບຂ້າພະເຈົ້າເອງ, ການທີ່ໄດ້ເຮັດວຽກ ແລະໄດ້ຮ່ວມມືກັບກຸ່ມກົດໝາຍແພ່ງ ທີ່ມີທຳນຽມນະລົງລິດ ນໍລະສົງ ເປັນຫົວໜ້າກຸ່ມ, ພ້ອມດ້ວຍສະມາຊິກທຸກໆທ່ານທີ່ມາຈາກໜ່ວຍງານຕ່າງໆຂອງລາວ ເຊັ່ນກະຊວງຍຸຕິທຳ, ອົງການໄອຍະການ, ສານປະຊາຊົນ ແລະມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ, ແມ່ນເປັນຄວາມປະທັບໃຈ ແລະຄວາມສຸກອັນຍິ່ງໃຫຍ່, ພ້ອມດຽວກັນກໍໄດ້ຮຽນຮູ້ຫຼາຍໆຢ່າງຈາກປະສົບການນີ້. ທ້າຍສຸດນີ້, ຂໍອວຍພອນຈາກໃຈຈິງໃຫ້ລາວ ກໍຄືກົດໝາຍລາວ ມີການພັດທະນາຂຶ້ນເລື້ອຍໆ, ພ້ອມທັງຂໍສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນຢ່າງເລິກເຊິ່ງ ອີກເທື່ອໜຶ່ງ ມາຍັງທຸກໆທ່ານທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະມີສ່ວນຮ່ວມຕໍ່ຜົນງານນີ້.

ກຸມພາ 2012

ຕໍ່ຄວາມສໍາເລັດຂອງ ປຶ້ມຄໍາຖາມ-ຕອບກົດໝາຍແພ່ງ

ໂນະຊະວະ ມະຊະມິຈິ

Professor Masamichi NOZAWA

RIKKYO University Law School, Japan

ຂໍສະແດງຄວາມຍິນດີຢ່າງຈິງໃຈ ຕໍ່ຄວາມສໍາເລັດໃນການຂຽນ ປຶ້ມຄໍາຖາມ-ຕອບກົດໝາຍແພ່ງ. ໃນປຶ້ມຄໍາຖາມ-ຕອບນີ້, ມີບັນດາບັນຫາທີ່ອາຈານມັດຊີໂອະ ໄດ້ແຕ່ງຂຶ້ນ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ບາງບັນຫາໃນປັດຈຸບັນອາດບໍ່ທັນໄດ້ເກີດຂຶ້ນຢູ່ລາວ ແລະບໍ່ທັນເປັນຂໍ້ຂັດແຍ່ງກໍຕາມ. ແຕ່ວ່າ ນັບຈາກນີ້ບໍ່ເທົ່າໃດປີ, ຄິດວ່າ ຢູ່ລາວກໍຈະກາຍເປັນບັນຫາເຊັ່ນດຽວກັນ. ນອກນັ້ນທຸກໆບັນຫາທີ່ກໍານົດຂຶ້ນແມ່ນກ່ຽວພັນ ແລະເຊື່ອມຕໍ່ເຖິງ ແນວຄວາມຄິດພື້ນຖານຂອງກົດໝາຍແພ່ງທັງໝົດ, ດັ່ງນັ້ນ ເມື່ອເອົາບັນຫາດັ່ງກ່າວ ມາຄິດ ໂດຍສົມທຽບກັບກົດໝາຍຂອງລາວ, ກໍຈະເຮັດໃຫ້ສາມາດມີຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ກົດໝາຍລາວໄດ້ດີຂຶ້ນ, ພ້ອມດຽວກັນ ກໍເຫັນໄດ້ເຖິງຈຸດທີ່ຍັງບໍ່ທັນສົມບູນຂອງກົດໝາຍ ໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງ.

ນອກນັ້ນ, ສໍາລັບຂ້າພະເຈົ້າເອງແລ້ວ, ການທີ່ໄດ້ພິຈາລະນາ ບັນດາຕົວຢ່າງທີ່ມີ ຢູ່ນີ້, ກໍເຮັດໃຫ້ ໄດ້ຮຽນຮູ້ສິ່ງຕ່າງໆຢ່າງຫຼາກຫຼາຍ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ໃນການປັບປຸງກົດໝາຍຂອງລາວ (ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ), ສິ່ງເກດເຫັນວ່າ ໄດ້ມີການນໍາເອົາ ຂໍ້ກໍານົດໃໝ່ໆທີ່ກ້າວໜ້າເຂົ້າມາໃນກົດໝາຍຂອງລາວທີ່ກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນຍັງບໍ່ທັນມີ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້, ເປັນສິ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້ຂ້າພະເຈົ້າເອງເຫັນໄດ້ເຖິງທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າທີ່ຄວນຈະກ້າວໄປຂອງກົດໝາຍໃນພາກພື້ນອາຊີນັບທັງລາວ ແລະຍີ່ປຸ່ນ. ນອກນັ້ນ, ຈາກຄວາມແຕກຕ່າງຂອງກົດໝາຍລາວ ແລະກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນ ກໍເຮັດໃຫ້ຮຽນຮູ້ໄດ້ເຖິງຄວາມແຕກຕ່າງຂອງແນວຄວາມຄິດ ແລະວັດທະນະນໍາຂອງທັງສອງໄດ້. ສິ່ງນີ້ ເປັນຈຸດທີ່ຂ້າພະເຈົ້າ ມີຄວາມສົນໃຈຫຼາຍທີ່ສຸດ.

ໃນການຂີດຂຽນຕົວຈິງນັ້ນ, ຄິດວ່າ ແຕ່ລະທີມງານ ກໍຈະໄດ້ພົບພໍ້ກັບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກນາໆປະການ. ນອກນັ້ນ ອາດຍັງມີບາງຈຸດບາງສ່ວນ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ເຂົ້າໃຈຢ່າງເລິກເຊິ່ງ. ແຕ່ວ່າ, ປຶ້ມຄໍາຖາມ-ຕອບເຫຼັ້ມນີ້ ຫາກໍເປັນພຽງແຕ່ບາດກ້າວທໍາອິດ ຂອງການພັດທະນາກົດໝາຍແພ່ງສະບັບໃໝ່ ເທົ່ານັ້ນ. ເຖິງຈະວ່າແນວນີ້ກໍຕາມ, ນີ້ກໍເປັນບາດກ້າວໃຫຍ່ອັນໜຶ່ງ, ຄິດວ່າ ມັນຈະປະກອບສ່ວນອັນໃຫຍ່ຫຼວງ ເຂົ້າໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະວັດທະນະທຳຂອງລາວຢ່າງແນ່ນອນ. ນັບຈາກນີ້ໄປ ກໍເຊັ່ນດຽວກັນກັບທີ່ຜ່ານມາ, ຢາກໃຫ້ບັນດາທ່ານ ສືບຕໍ່ຮ່ວມແຮງຮ່ວມໃຈກັນ, ສ່ວນພວກຂ້າພະເຈົ້າເອງ ກໍຈະບໍ່ຫຼຸດລະຄວາມພະຍາຍາມ ໃນການໃຫ້ການຮ່ວມມືກັບບັນດາທ່ານ.

ຄະນະປັບປຸງ ແລະ ຮຽບຮຽງ (ປີ 2023)

ທ່ານ ນະລົງລິດ ນໍລະສິງ	ກະຊວງຍຸຕິທຳ
ທ່ານ ນາງ ຄອນສະຫວັນ ສາວະລີ	ກະຊວງຍຸຕິທຳ
ທ່ານ ຫົງເຊັງ ເລົ່າໄຊເຊີ	ກະຊວງຍຸຕິທຳ
ທ່ານ ນາງ ຈັນດາວອນ ວົງພະຈັນ	ກະຊວງຍຸຕິທຳ
ທ່ານ ສິມຊາຍ ແສນສູນທອນ	ກະຊວງຍຸຕິທຳ
ທ່ານ ຄຸນ ຜາສຸກ	ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ
ທ່ານ ຈັນທະລີ ດວງວິໄລ	ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ
ທ່ານ ສີສະຫວັນ ຫຼວງລາດ	ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ
ທ່ານ ລ້ານ ກອງປະເສີດ	ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ
ທ່ານ ນາງ ພາວັນ ອຸດົມໄຊ	ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ
ທ່ານ ນາງ ສິມສະໝິດ ຫານມະນີ	ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ
ທ່ານ ປົວລີ ເພັດມິໄຊ	ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ
ທ່ານ ນາງ ເພັດພູວອນ ແສນສີ	ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ
ທ່ານ ນາງ ພຽນພານິດ ເລືອງບຸນມີ	ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ
ທ່ານ ນາງ ຄຳພຸນ ພິລາວົງ	ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ
ທ່ານ ສຸມິດ ສີທອງມຸນ	ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ
ທ່ານ ບຸນຄົງ ເພັດດາວຮຸ່ງ	ຄະນະນິຕິສາດ ແລະ ລັດຖະສາດ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ
ທ່ານ ທອງຄຳ ລໍ່ຢາງ	ຄະນະນິຕິສາດ ແລະ ລັດຖະສາດ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ
ທ່ານ ພູໄຊ ຈັນທະວົງ	ຄະນະນິຕິສາດ ແລະ ລັດຖະສາດ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ
ທ່ານ ນາງ ຄຳຜົວ ວິໄລພອນ	ຄະນະນິຕິສາດ ແລະ ລັດຖະສາດ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ
ທ່ານ ນາງ ວິສຸດາ ຈອມມະນີຈັນ	ຄະນະນິຕິສາດ ແລະ ລັດຖະສາດ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ

ປຶ້ມ ຖາມ-ຕອບ ກົດໝາຍແພ່ງ

ໂດຍ ກຸ່ມຄົ້ນຄວ້າກົດໝາຍແພ່ງ

ໂຄງການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ໃນຂົງເຂດຍຸຕິທຳ ແຫ່ງ ສປປລາວ (JICA

Project for Human Resource Development in the Legal Sector)

ໂດຍການຮ່ວມມື ລະຫວ່າງ ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ, ສານປະຊາຊົນ, ມະຫາ

ວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ຄະນະນິຕິສາດ ແລະລັດຖະສາດ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ, ກັບອົງການ JICA

ປະເທດຍີ່ປຸ່ນ, ປີ 2012

ຄົ້ນຄວ້າ ແລະຮຽບຮຽງໂດຍ

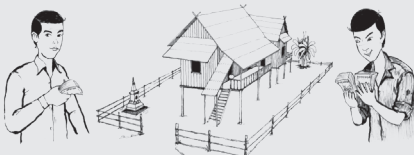
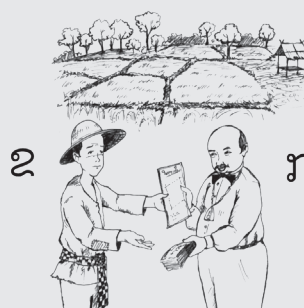
1. ທ່ານ ນະລົງລິດ ນໍລະສົງ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ
2. ທ່ານ ນາງ ຄອນສະຫວັນ ສາວະລີ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ
3. ທ່ານ ນາງ ຄຳໄພ ໄຊຍະວົງ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ
4. ທ່ານ ສຸລິສັກ ເທບພະວົງ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ
5. ທ່ານ ພອນສະຫວັນ ປົວຫຼວງລາດ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ
6. ທ່ານ ນາງ ສຸວັນໄຊ ສິງດາລາ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ
7. ທ່ານ ສາຍທະນູ ອິນສິມພອນ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ
8. ທ່ານ ນາງ ທະນິງສິນ ຄຳສິງສະຫວັດ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ
9. ທ່ານ ວຽງໄຊ ວົງພັກດີ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ
10. ທ່ານ ຈັນທະລີ ດວງວິໄລ, ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ
11. ທ່ານ ຄຳໄພ ໄຊຍະສຸກ, ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ
12. ທ່ານ ວິໄຊ ສີທາປັນຍາ, ຄະນະນິຕິສາດ ແລະລັດທະສາດ
13. ທ່ານ ດວງມາລາ ຄຳສິງກາ, ຄະນະນິຕິສາດ ແລະລັດທະສາດ
14. ທ່ານ ທອງຄຳ ລ້ຢາງ, ຄະນະນິຕິສາດ ແລະລັດທະສາດ
15. ທ່ານ ແກ້ວພິລາ ອານຸວົງ, ຄະນະນິຕິສາດ ແລະລັດທະສາດ
16. ທ່ານ ປົວລີ ເພັດມິໄຊ, ໄອຍະການປະຊາຊົນ
17. ທ່ານ ສີບຸນຊົມ ບູລົມ, ໄອຍະການປະຊາຊົນ
18. ທ່ານ ຊາຍປະສົງ ອຸ່ນສິດາ, ໄອຍະການປະຊາຊົນ
19. ທ່ານ ແສງເພັດ ວົງໄຊ, ໄອຍະການປະຊາຊົນ

ຄະນະທີ່ປຶກສາຈາກຝ່າຍຍີ່ປຸ່ນ (Advisors from Japanese Side)

ສະບັບປັບປຸງ ປີ 2023 (for 2023 version)

ທ່ານ ຮິໂຣຊິ ມະຊິໂອະ (ມະຫາວິທະຍາໄລ ເຄໂອະ)	Mr. Hiroshi MATSUO (Keio University)
ທ່ານ ຊາໂຕຊິ ມິນາມິກາຕະ (ມະຫາວິທະຍາໄລ ນິງາຕະ)	Mr. Satoshi MINAMIKATA (Niigata University)
ທ່ານ ນາງ ຢາຈິໂກະ ຢາມາດະ (ມະຫາວິທະຍາໄລ ຈູໂອ)	Ms. Yachiko YAMADA (Chuo University)
ທ່ານ ເຄັນໂຊ ໂອກະວະ (ມະຫາວິທະຍາໄລ ເຊັດຊິນັນ)	Mr. Kenzo OKAWA (Setsunan University)
ທ່ານ ຮິໂຣຢູກິ ເຊໂຕະ (ມະຫາວິທະຍາໄລ ສາກິນ ແລະ ຂ່າວສານ ນິງາຕາ)	Mr. Hiroyuki SETO (Niigata University of International and Information Studies)
ທ່ານ ນາງ ໄອໂກະ ມຸຣາກາມິ (ອາຈານຈາກພະແນກຮ່ວມມື ສາກົນຂອງສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຝຶກອົບຮົມ, ກະຊວງ ຍຸຕິທຳ ຍີ່ປຸ່ນ)	Ms. Aiko MURAKAMI (ICD Professor, Ministry of Justice, Japan)
ທ່ານ ທະຊິຢະ ຊາຄາໂມໂຕະ (ອາຈານຈາກພະແນກຮ່ວມມື ສາກົນຂອງສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຝຶກອົບຮົມ, ກະຊວງ ຍຸຕິທຳ ຍີ່ປຸ່ນ)	Mr. Tatsuya SAKAMOTO (ICD Professor, Ministry of Justice, Japan)
ທ່ານ ນາງ ຢຸກິ ໂທເບ (ອະດີດອາຈານຈາກພະແນກຮ່ວມມື ສາກົນຂອງສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຝຶກອົບຮົມ, ກະຊວງ ຍຸຕິທຳ ຍີ່ປຸ່ນ)	Ms. Yuki TOBE (Former ICD Professor, Japan)
ທ່ານ ອາກິທາກະ ອາຊຳໂບ (ຊ່ຽວຊານປະຈຳໂຄງການ ກົດໝາຍໄຈກາ)	Mr. Akitaka ASAMBO (JICA Legal Expert)

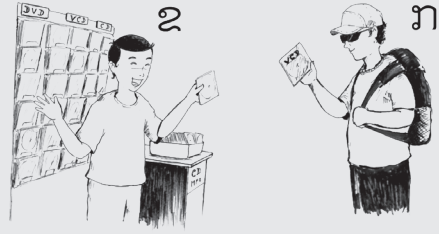
ໜ້າ ສາລະບານ

iii	ບົດຄໍາເຫັນຂອງ ທ່ານ ເກດສະໜາ ພິມມະຈັນ ຮອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງຍຸຕິທຳ
v	ຄໍານຳລັດຖະມົນຕີວ່າການກະຊວງຍຸຕິທຳ ສຈ.ດຣ ຈະເລີນ ເຍງປາວເຮີ ປີ (2012)
vii	ທ່ານ ມັດຊິໂອະ ຮິໂຣະຊິ Professor Hiroshi MATSUO
ix	ທ່ານ ໂນະຊະວະ ມະຊະມິຈິ Professor Masamichi NOZAWA
xi	ລາຍຊື່ສະມາຊິກຄົ້ນຄວ້າ ສະບັບປັບປຸງ ປີ 2023
xiii	ລາຍຊື່ສະມາຊິກຄົ້ນຄວ້າ ປີ 2012
xv	ລາຍຊື່ຊ່ຽວຊານ ແລະ ອາຈານຍີ່ປຸ່ນ ສະບັບປັບປຸງ 2023
1	ຄໍາຖາມ 1 ການຊື້ຂາຍສິດນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການຄ້າປະກັນ ກ ຂ
31	ຄໍາຖາມ 2 ກຳມະສິດ ແລະ ໜາກຜົນ ຄ ຂ
43	ຄໍາຖາມ 3 ການຈຳນອງດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ຂ ກ

59

ຄໍາຖາມ 4

ການຊື້ຂາຍ ແຜ່ນ DVD

85

ຄໍາຖາມ 5

ສິດທິ ການລະເມີດກົດໝາຍ
ການຂໍຄ່າເສຍຫາຍທາງແພ່ງ:
ເງິນຄ່າເສຍອົງຄະ

109

ຄໍາຖາມ 6

ຄໍາຖາມ-ຕອບ ກ່ຽວກັບເລື່ອງຄອບຄົວ

141

ກໍລະນີນໍາໃຊ້ກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນ

143

ຄໍາຖາມ 1: ພາກກຳມະສິດ: ອະສັງຫາລິມະຊັບ

151

ຄໍາຖາມ 2: ພາກກຳມະສິດ: ສັງຫາລິມະຊັບ

157

ຄໍາຖາມ 3: ພາກກຳມະສິດ: ສິດຕໍ່ຊັບຄ້າປະກັນ

169

ຄໍາຖາມ 4: ພາກສິດທິ: ສັນຍາ

185

ຄໍາຖາມ 5: ພາກສິດທິ: ການລະເມີດ

193

ຄໍາຖາມ 6: ພາກຄອບຄົວ

ຄຳຖາມ 1

ການຊື້ຂາຍສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການຄ້າປະກັນ

ທ່ານກາງການສ້າງສາ ແລະ ພັດທະນາປະເທດຊາດ ຕາມກົນໄກເສດຖະກິດຕະຫຼາດ, ການຊື້ຂາຍ, ແລກປ່ຽນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ລະຫວ່າງພົນລະເມືອງລາວດ້ວຍກັນ ເກີດຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ເມື່ອມີການເຄື່ອນໄຫວທາງດ້ານນິຕິກຳ ກ່ຽວກັບທີ່ດິນຫຼາຍຂຶ້ນຂໍ້ຂັດແຍ່ງຕໍ່ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກນິຕິກຳເຫຼົ່ານັ້ນ ກໍຍາກທີ່ຈະຫຼີກລ່ຽງ, ໂດຍສະເພາະການອ້າງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ໄດ້ໂອນ ຫຼື ນຳໃຊ້ໂດຍບຸກຄົນອື່ນ. ໃນບົດນີ້ຈະໄດ້ເນັ້ນໜັກ ແລະ ລົງເລິກໃສ່ສະເພາະສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ໄດ້ມາຈາກການຊື້ຂາຍ ຫຼື ມອບໂອນເປັນຕົ້ນຕໍ.”

ຄຳຖາມ:

ກ ໄດ້ຕົກລົງເຮັດສັນຍາຊື້ທີ່ດິນຈາກ ຂ, ຕໍ່ມາ ກ ໄດ້ບຸກເຮືອນໃສ່ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ ແລະ ໄດ້ກໍ່ທາດໃສ່ອັດຕິບັນພະບຸລຸດຂອງ ກ ຕັ້ງໃສ່ສ່ວນໜ້າເຮືອນຂອງຕົນ. ຕໍ່ມາ ຄ ໄດ້ຮຽກຮ້ອງວ່າທີ່ດິນຕອນ ນີ້ເປັນຂອງຕົນ, ສະນັ້ນ ກ ຕ້ອງໄດ້ມ້າງເຮືອນ ເອົາທາດນັ້ນອອກ ແລະ ສົ່ງມອບທີ່ດິນຄືນໃຫ້ຕົນ.

(1). ຄ ຕ້ອງພິສູດສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນແນວໃດ, ຫຼັກຖານຂອງ ຄ ຕ້ອງມີຫຍັງແດ່ ເພື່ອພິສູດສິດນຳໃຊ້ຂອງຕົນ ຕາມກໍລະນີ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

(i). ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ຍັງຢືນວ່າ ຕົນໄດ້ຊື້ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ ຈາກ ຂ ແລ້ວ.

(ii). ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ຍັງຢືນວ່າ ຕົນໄດ້ຊື້ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ ຈາກບຸກຄົນອື່ນ ບໍ່ແມ່ນ ຈາກ ຂ.

(ກະລຸນາພິຈາລະນາ ເປັນແຕ່ລະກໍລະນີກ່ຽວກັບທະບຽນທີ່ດິນ, ຖ້າຫາກວ່າທະບຽນທີ່ດິນຢູ່ນຳ ຂ, ຫຼື ຢູ່ກັບ ຄ, ຫຼື ຢູ່ກັບ ກ).

(2). ທີ່ດິນເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບ ແຕ່ສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະ ກໍ່ທາດ ໃສ່ອັດຕິບັນພະບຸລຸດ ແມ່ນຫຍັງ? ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ໄດ້ຢືມເງິນນຳ ງ ແລະ ເອົາທີ່ດິນຕອນນັ້ນເປັນຫຼັກຊັບຄ້າປະກັນ ຈະມີຜົນສະທ້ອນເຖິງສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະ ກໍ່ທາດ ນັ້ນ ຫຼື ບໍ່? ແລະ ສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຈົດທະບຽນແນວໃດ?

(3). ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ຮັບມອບທີ່ດິນຈາກ ຂ ມາໄດ້ດົນກວ່າ 20 ປີແລ້ວ ການຮຽກຮ້ອງຂອງ ຄ ຕໍ່ ກ ຈະເປັນແນວໃດ?

(4). ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມການຮຽກຮ້ອງຂອງ ຄ, ກ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຕໍ່ ຂ ໄດ້ຄືແນວໃດ?

(5). ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ໄດ້ຂາຍທີ່ດິນ, ສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະ ທາດກໍ່ນັ້ນໃຫ້ ຈ ແລະ ຈ ກໍ່ໄດ້ໂອນທະບຽນອອກຊື່ຂອງຕົນແລ້ວ; ຄ ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ຈ ມ້າງເຮືອນ ແລະ ທາດກໍ່ນັ້ນອອກ ແລ້ວສົ່ງມອບທີ່ດິນຄືນໃຫ້ຕົນ ຫຼື ບໍ່?

I. ທິດສະດີ ແລະ ຫຼັກການພື້ນຖານກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.

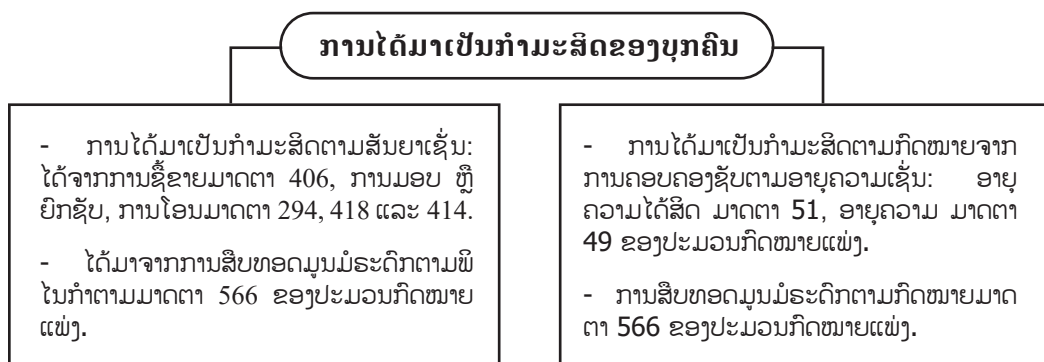
1. ທິດສະດີ ແລະ ກົດໝາຍກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້.

ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 249 ກຳນົດວ່າ ກຳມະສິດແມ່ນສິດອັນຄົບຖ້ວນ ແລະ ເດັດຂາດຂອງ ເຈົ້າກຳມະສິດ ໃນການຄອບຄອງ, ນຳໃຊ້, ໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ແລະ ຊື້ຂາດກ່ຽວກັບຊັບສິ່ງຂອງອັນໃດອັນໜຶ່ງ ໃນຂອບເຂດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ”.

ກຳມະສິດຢູ່ ສປປ ລາວ ແບ່ງອອກເປັນ 4 ຮູບການຄື: ກຳມະສິດຂອງລັດ, ກຳມະສິດລວມໝູ່, ກຳມະສິດເອກະເທດ ແລະ ກຳມະສິດເອກະຊົນ ຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 261 ແລະ ມາດຕາ 292 ໄດ້ກຳນົດກ່ຽວກັບການໄດ້ມາເປັນກຳມະສິດຄື: “ກຳມະສິດ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນນັບແຕ່ເວລາ ທີ່ໄດ້ມອບ ແລະ/ຫຼື ໄດ້ຮັບຊັບສິ່ງຂອງ ໂດຍຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ, ກຳມະສິດ ອາດຈະໄດ້ມາຕາມສັນຍາກ່ອນການ

ມອບ ແລະ/ຫຼື ຮັບຊັບນັ້ນກໍໄດ້. ຖ້າວ່າຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ ຫາກຍັງຈະຕ້ອງໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນແລ້ວ ກໍາມະສິດ ແມ່ນ ໄດ້ມານັບແຕ່ເວລາທີ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນເປັນຕົ້ນໄປ ເຖິງວ່າຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ ຈະໄດ້ມອບໃຫ້ແກ່ກັນແລ້ວກໍຕາມ”. ແຕ່ໃນຕົວຈິງແລ້ວການໄດ້ມາເປັນກໍາມະສິດຂອງແຕ່ລະຮູບການກໍາມະສິດນັ້ນແມ່ນອາດຈະມີຄວາມ ແຕກຕ່າງກັນໄປຕາມແຕ່ລະກໍລະນີ ຊຶ່ງໃນກໍລະນີສຶກສາຄຳຖາມທີ່ກ່າວມານີ້ກ່ຽວຂ້ອງກັບຮູບການກໍາມະສິດ ເອກະຊົນ ຊຶ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບກໍາມະສິດຂອງບຸກຄົນກັບບຸກຄົນ.

ການໄດ້ມາເປັນກໍາມະສິດຕາມຮູບການກໍາມະສິດເອກະຊົນ ຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ສັງລວມໄດ້ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

2. ທິດສະດີ ແລະ ລະບຽບກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບທີ່ດິນ

ທີ່ດິນ ແມ່ນຊັບພະຍາກອນອັນລ້ຳຄ່າ ແລະ ທຶນຮອນອັນມະຫາສານຂອງຊາດ ທີ່ເປັນບ່ອນດຳລົງຊີວິດ ແລະ ທຳມາຫາກິນຂອງພົນລະເມືອງລາວ, ທີ່ດິນຍັງເປັນພາຫະນະອັນສຳຄັນ ແລະ ປັດໄຈຕົ້ນຕໍຂອງການ ຜະລິດ, ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ການປ້ອງກັນຊາດ-ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ, ກົດໝາຍວ່າ ດ້ວຍທີ່ດິນ (2019) ມາດຕາ 2 ວັກ 2, ແລະ ລັດຖະທຳມະນູນ ຂອງ ສປປ ລາວ (2015) ມາດຕາ 17 ວັກ 2 ກຳນົດໄວ້ວ່າ: “ທີ່ດິນ, ແຮ່ທາດ, ນ້ຳ, ອາກາດ, ປ່າໄມ້, ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ສັດນ້ຳ, ສັດປ່າ ຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດອື່ນ ເປັນກໍາມະສິດຂອງວົງຄະນະຍາດແຫ່ງຊາດ ຊຶ່ງລັດເປັນຕົວແທນ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຢ່າງລວມສູນ ເປັນເອກະພາບ ໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ຕາມກົດໝາຍວ່າ ທີ່ດິນ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ຖືເປັນກໍາມະສິດຂອງ ວົງຄະນະຍາດແຫ່ງຊາດ ໂດຍລັດເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງຢ່າງລວມສູນ ແລະ ເປັນເອກະພາບໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ໂດຍມີການຈັດສັນ, ວາງແຜນການນຳໃຊ້ ແລະ ພັດທະນາທີ່ດິນ ຊຶ່ງລັດມອບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃຫ້ພົນລະເມືອງ ລາວ, ລວມທັງນິຕິບຸກຄົນ, ລວມໝູ່ ແລະ ການຈັດຕັ້ງພົນລະເມືອງລາວ ນຳໃຊ້ຢ່າງຍາວນານ ແລະ ໝັ້ນ ຄົງ. ສຳລັບຄົນຕ່າງດ້າວ, ຄົນບໍ່ມີສັນຊາດ, ຄົນຕ່າງປະເທດ ແລະ ຄົນຕ່າງປະເທດທີ່ເປັນເຊື້ອຊາດລາວ ມີ ສິດເຊົ່າ ຫຼື ສຳປະທານທີ່ດິນຂອງລັດ ຫຼື ຊື້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຈັດສັນຂອງລັດແບບມີກຳນົດ ແລະ ເຊົ່າທີ່ດິນຂອງ ພົນລະເມືອງລາວ. ສຳລັບການຈັດຕັ້ງຂອງບຸກຄົນດັ່ງກ່າວທີ່ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນຕາມການອະນຸຍາດຂອງລັດ ມີສິດແຕ່ ເຊົ່າ ຫຼື ສຳປະທານທີ່ດິນຂອງລັດ ແລະ ເຊົ່າທີ່ດິນຂອງພົນລະເມືອງລາວ ”.

ນັບແຕ່ລັດລາວໄດ້ສະຖາປະນາເປັນສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ໃນວັນທີ 2 ທັນວາ 1975, ທີ່ດິນໄດ້ຖືກເປັນຂອງວົງຄະນະຍາດແຫ່ງຊາດ ຫຼື ຂອງປະຊາຊົນທັງໝົດ ໂດຍມີລັດຄຸ້ມຄອງ ລວມສູນ. ໝາຍຄວາມວ່າກໍາມະສິດຂອງວົງຄະນະຍາດແຫ່ງຊາດ ແມ່ນພື້ນທີ່ດິນທຸກຕອນ ເປັນຂອງ ປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າ ໂດຍມອບໃຫ້ລັດເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງ.

ໃນລະຫວ່າງປີ 1976 ເຖິງປີ 1984, ເພື່ອປະຕິບັດແນວທາງນະໂຍບາຍຂອງພັກ-ລັດ ໃຫ້ສາມາດ ຮັບປະກັນການຜະລິດສະບຽງອາຫານໃຫ້ຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງສັງຄົມໄດ້ຢ່າງພຽງພໍ ຈຶ່ງມີ ຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງເຕົ້າໂຮມທີ່ດິນທີ່ເປັນຂອງບຸກຄົນໃຫ້ເປັນຂອງລັດເສຍກ່ອນ ແລ້ວມອບໃຫ້ປະຊາຊົນ ເພື່ອການຜະລິດຂະໜາດໃຫຍ່ ເຊັ່ນ: ສະຫະກອນ ຫຼື ວິສາຫະກິດຂອງລັດ. ໃນເວລານີ້ ສິດທິຂອງບຸກຄົນ ຕໍ່ທີ່ດິນຈຶ່ງຖືກຈຳກັດ, ຜູ້ໃດທີ່ຄອບຄອງທີ່ດິນໄວ້ລ້າ ໂດຍບໍ່ໄດ້ທຳການຜະລິດ ຫຼື ຫາກມີສິດນຳໃຊ້ໃນທີ່ດິນ ຫຼາຍຕອນ ກໍຖືກເກນເອົາບາງສ່ວນໄປເປັນກຳມະສິດຂອງລັດ ແລະ ລວມໝູ່ເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດ ຂະໜາດໃຫຍ່ ເຊັ່ນ: ສະຫະກອນຜະລິດເຂົ້າກິນ ເພື່ອສະໜອງໃຫ້ພຽງພໍ ຫຼື ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນໂຄງການຜະລິດ ກະສິກຳຂອງລັດ.

ພາຍຫຼັງທີ່ພັກ-ລັດຖະບານໄດ້ມີນະໂຍບາຍປ່ຽນແປງໃໝ່ ນັບແຕ່ປີ 1986 ຈຶ່ງມີການຮັບຮູ້ກຳມະສິດ ຫຼາຍພາກສ່ວນຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍກຳມະສິດຂອງລັດ, ລວມຫມູ່, ເອກະຊົນ ໂດຍກຳນົດໄວ້ ໃນລັດຖະທຳ ມະນູນ ມາດຕາ 16 ແລະ ມາດຕາ 17 ວັກ 2 ຂອງລັດຖະທຳມະນູນແຫ່ງ ສປປ ລາວ (2015) ໄດ້ກຳນົດວ່າ ທີ່ດິນຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ຖືເປັນກຳມະສິດຂອງວົງຄະນະຍາດແຫ່ງຊາດ. ໂດຍລັດເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງຢ່າງລວມສູນ ແລະ ເປັນເອກະພາບໃນທົ່ວປະເທດ ແລະ ມອບໃຫ້ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງຕາມກົດໝາຍນຳ ໃຊ້, ເຊົ່າ ຫຼື ສຳປະທານ.

ຖ້າເປັນດັ່ງນີ້ ພົນລະເມືອງລາວ ສາມາດມີກຳມະສິດທີ່ດິນໄດ້ ຫຼື ບໍ່ ແລະ ສະແດງອອກ ແນວໃດ? ສຳ ລັບປະຊາຊົນລາວ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ສາມາດໄດ້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຈາກທີ່ດິນປະເພດ ທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະ ທີ່ດິນ ປູກສ້າງ, ການຈັດສັນທີ່ດິນ ໂດຍສະເພາະທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະ ທີ່ດິນປູກສ້າງ ເຮັດແນວໃດ?

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ມາດຕາ 37 (2019) ກຳນົດໄວ້: “ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ຕ້ອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ ເຂົ້າໃນການຜະລິດຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມເປົ້າໝາຍ ໂດຍ ສອດຄ່ອງກັບແຜນແມ່ບົດຈັດສັນທີ່ດິນ, ແຜນຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນດັ່ງກ່າວ ຕາມທ່າ ແຮງຂອງແຕ່ລະເຂດ, ຄວາມສາມາດດ້ານແຮງງານແຕ່ລະຄອບຄົວ ແລະ ທຶນຮອນຂອງຕົນ ໂດຍຖືເອົາ ການຍົກສູງສະມັດຖະພາບຂອງດິນເປັນຕົ້ນຕໍ ແລະ ຫັນໄປສູ່ການເຮັດກະເສດສຸມເທື່ອລະກ້າວ”. ສຳລັບ ການກຳນົດເນື້ອທີ່ຂອງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ ອົງການປົກຄອງຂັ້ນແຂວງ ກຳນົດເນື້ອທີ່ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ກະສິກຳ ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນຂອງຕົນ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບແຜນແມ່ບົດຈັດສັນທີ່ດິນ ແລະ ແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຂອງຂະແໜງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ຈຸດພິເສດທາງດ້ານພູມສັນຖານ, ການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ຄວາມໝາແໜ້ນຂອງພົນລະເມືອງໃນແຕ່ລະໄລຍະແລ້ວ ສະເໜີສະພາປະຊາຊົນ ຂັ້ນແຂວງ ຮັບຮອງ. ການອະນຸຍາດເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳ ໃຫ້ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ນຳໃຊ້ໃຫ້ອົງ ຕາມຄວາມສາມາດຕົວຈິງ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ລັດຮັບຮູ້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳຂອງພົນລະເມືອງ ລາວຢ່າງຍາວນານ ດ້ວຍການຂຶ້ນທະບຽນອອກໃບຕາດິນ ນຳຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ (2019) ມາດຕາ 38.

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ (2019) ມາດຕາ 3 ວັກ 4 ກຳນົດໄວ້ວ່າ: “ຄົນຕ່າງດ້າວ, ຄົນບໍ່ມີສັນຊາດ, ຄົນຕ່າງປະເທດ ແລະ ຄົນຕ່າງປະເທດທີ່ເປັນເຊື້ອຊາດລາວ ມີສິດເຊົ່າ ຫຼື ສຳປະທານທີ່ດິນຂອງລັດ ຫຼື ຊື້ສິດ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນຈັດສັນຂອງລັດແບບມີກຳນົດ ແລະ ເຊົ່າທີ່ດິນຂອງພົນລະເມືອງລາວ. ສຳລັບການຈັດຕັ້ງຂອງ ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວທີ່ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນຕາມການອະນຸຍາດຂອງລັດ ມີສິດແຕ່ເຊົ່າ ຫຼື ສຳປະທານທີ່ດິນຂອງລັດ ແລະ ເຊົ່າທີ່ດິນຂອງພົນລະເມືອງລາວ”. ສ່ວນພົນລະເມືອງລາວ ມີສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຈາກການມອບຂອງລັດ ຫຼື ການ

ໂອນ ຫຼື ການສືບທອດສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ (2019) ມາດຕາ 133.

ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ, ມີຄວາມສະຫງົບເປັນປົກກະຕິ ແລະ ຍາວນານ ຈະໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຈາກລັດຕາມກົດໝາຍລວມທັງການຮັບປະກັນສິດປົກປັກຮັກສາທີ່ດິນ, ຊົມໃຊ້ທີ່ດິນ, ໄດ້ຮັບໝາກຜົນຈາກທີ່ດິນ, ໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ສິດສືບທອດສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.

ນັບແຕ່ປີ 1986 ເປັນຕົ້ນມາ ພາຍໃຕ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແນວທາງນະໂຍບາຍປ່ຽນແປງໃໝ່ຂອງພັກ-ລັດ ໄດ້ມີການຫັນປ່ຽນຈາກຜະລິດແບບລວມໝູ່ມາເປັນການຜະລິດແບບເອກະເທດຫຼາຍຂຶ້ນ ຍ້ອນສະພາບຄວາມບໍ່ສອດຄ່ອງທາງດ້ານວັດທະນະນຳ-ສັງຄົມ, ຄວາມຂາດເຂີນທາງດ້ານວິຊາການ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ຈຳເປັນຕໍ່ການຜະລິດຂະໜາດໃຫຍ່ລວມສູນ; ສະນັ້ນ ຈຶ່ງຮັບຮູ້ ສິດເອກະຊົນ ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ແລະ ລັດຖະທຳມະນູນ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ລັດຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້, ສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນ, ສິດໂອນ ແລະ ສິດສືບທອດເຊັ່ນ: ການໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ນສິດໃນການເອົາສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃຫ້ຜູ້ອື່ນດ້ວຍການຂາຍ, ການມອບຫຼື ການແລກປ່ຽນ, ແຕ່ການຊື້ຂາຍ, ໂອນ, ມອບ ຫຼື ແລກປ່ຽນນັ້ນ ສາມາດເຮັດນິຕິກຳໄດ້ສະເພາະກັບພົນລະເມືອງລາວເທົ່ານັ້ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 294, 406, 418, 424 ແລະ 566. ສ່ວນຄົນຕ່າງປະເທດທີ່ອາໄສຢູ່ ສປປ ລາວ ບໍ່ມີສິດຊື້ຂາຍສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນໄດ້ ແຕ່ສາມາດຂໍເຊົ່າ ຫຼື ສຳປະທານໄດ້ຈາກລັດເພື່ອການລົງທຶນ ແລະ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຄື່ອນໄຫວທຸລະກິດການຄ້າ ຂອງກິດຈະການຕ່າງໆຂອງຕ່າງປະເທດ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ (2019) ມາດຕາ 3 ວັກ 4 (ໃໝ່). ແຜນວາດ 1.1: ແຜນວາດສັງລວມກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ລະຫວ່າງພົນລະເມືອງລາວ ແລະ ຄົນຕ່າງປະເທດ.

	ສິດນຳໃຊ້	ສິດຄອບຄອງ	ສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນ	ສິດຊື້ຂາດ
ພົນລະເມືອງລາວ	✓	✓	✓	✓
ຄົນຕ່າງປະເທດ	✓	✓	✓	(ຂຶ້ນກັບສັນຍາສຳປະທານ ແລະ ສັນຍາເຊົ່າ ແລະ ຕາມກົດໝາຍ)

ພົນລະເມືອງລາວ ລວມທັງນິຕິບຸກຄົນ (ລາວ) ສາມາດຄອບຄອງ, ນຳໃຊ້, ໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ແລະ ຊື້ຂາດໄດ້ນັ້ນ ສາມາດສັງລວມໄດ້ດັ່ງນີ້ : ບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ມີສິດ:

- ປົກປັກຮັກສາທີ່ດິນ ເພື່ອໃຊ້ເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍໃດໜຶ່ງຢ່າງແນ່ນອນ.
- ໃຊ້ທີ່ດິນໄປຕາມເປົ້າໝາຍໃດໜຶ່ງ ຕາມແຜນການຈັດສັນທີ່ດິນຂອງລັດ ເຊັ່ນ: ທີ່ດິນປະເພດ ປູກສ້າງ, ທີ່ດິນກະສິກຳ, ທີ່ດິນອຸດສາຫະກຳ.
- ໄດ້ຮັບໝາກຜົນຈາກທີ່ດິນ ເຊັ່ນ: ການເຊົ່າ, ການນຳໄປຄ້າປະກັນ ຫຼື ການນຳໄປເປັນຮຸ້ນ.
- ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຊຶ່ງຕົກທອດໃຫ້ ຜົວ ຫຼື ເມຍ, ລູກ, ຫຼານ ຫຼື ຍາດສາຍຕັ້ງ ແລະ ສາຍຂວາງ

ຕາມພິໄນກຳ ຫຼື ຕາມກົດໝາຍ ພາຍຫຼັງທີ່ຜູ້ມີສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນໄດ້ເສຍຊີວິດໄປແລ້ວ.

- ບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງທີ່ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ມີສິດເອົາທີ່ດິນໃຫ້ຜູ້ອື່ນເຊົ່າ, ເອົາໄປເປັນ ຫຼັກຊັບຄ້າປະກັນ, ເອົາໄປຮ່ວມທຶນ ຫຼື ເອົາໄປເປັນຮຸ້ນ, ແລກປ່ຽນ ຫຼື ຂາຍສິດນຳໃຊ້ນັ້ນໄດ້.
- ບຸກຄົນທີ່ເວົ້າເຖິງນີ້ ຕ້ອງເປັນບຸກຄົນທີ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດຊຶ່ງເປັນຜູ້ທີ່ມີອາຍຸແຕ່ 18 ປີຂຶ້ນໄປ ແລະ ບໍ່ແມ່ນຄົນບ້າເສຍຈິດ, ສ່ວນການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງນັ້ນຈະຖືວ່າມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອການຈັດຕັ້ງນັ້ນ ຫາກໄດ້ຖືກຮັບຮອງເປັນນິຕິບຸກຄົນ ເຊັ່ນ: ບໍລິສັດຈຳກັດ ທີ່ໄດ້ຮັບການຂຶ້ນທະບຽນວິສາຫະກິດຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍວິສາຫະກິດ (2013) ມາດຕາ 14 ວັກ 1.
- ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງພັກ, ລັດ, ແນວລາວສ້າງຊາດ, ສະຫະພັນນັກຮົບເກົ່າລາວ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ລວມທັງລວມໝູ່ ທີ່ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ມີພຽງແຕ່ສິດປົກປັກຮັກສາ, ສິດຊົມໃຊ້ທີ່ດິນຂອງລັດທີ່ຕົນຄຸ້ມຄອງເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ບໍ່ມີສິດໂອນ, ສິດສືບທອດສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ໃຫ້ເຊົ່າ, ສຳປະທານ ຫຼື ເອົາໄປເປັນຫຼັກຊັບຄ້າປະກັນ ຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ (2019), ມາດຕາ 140 ວັກ 1 ຄຽງຄູ່ໄປກັບສິດ ຜູ້ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ລວມທັງ ອົງການຈັດຕັ້ງພັກ, ລັດ, ແນວລາວສ້າງຊາດ, ສະຫະພັນນັກຮົບເກົ່າລາວ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ຊຶ່ງມີພັນທະ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ (2019) ມາດຕາ 141 ດັ່ງນີ້:
- ພັດທະນາ ແລະ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ຕາມແຜນແມ່ບົດຈັດສັນທີ່ດິນ, ແຜນຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແຕ່ລະປະເພດ;
- ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມເປົ້າໝາຍ, ໃນກໍລະນີ ຕ້ອງການຫັນປ່ຽນປະເພດທີ່ດິນ ຕ້ອງຂໍອະນຸຍາດຈາກ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເສຍກ່ອນ;
- ປົກປັກຮັກສາທີ່ດິນ ໃຫ້ຢູ່ໃນສະພາບດີ, ບໍ່ເຮັດໃຫ້ດິນມີການເຊາະເຈື່ອນ, ຍຸບລົງ, ເສື່ອມໂຊມ, ຮັກສາຄຸນນະພາບ ໃຫ້ເໝາະສົມກັບແຕ່ລະປະເພດທີ່ດິນ, ບໍ່ສ້າງຜົນກະທົບອັນບໍ່ດີຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ-ສັງຄົມ ແລະ ທຳມະຊາດ,
- ບໍ່ລະເມີດສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງຜູ້ອື່ນ;
- ປະຕິບັດທາດສະພາບຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ;
- ເສຍອາກອນ, ຄ່າທຳນຽມການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ຄ່າທຳນຽມ ແລະ ຄ່າບໍລິການກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ຕາມກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ;
- ປະຕິບັດພັນທະອື່ນຕາມກົດໝາຍ.

3. ການໄດ້ມາເປັນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຢູ່ ສປປ ລາວ

ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ສະແດງອອກດ້ວຍຮູບການ ການໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຊຶ່ງອີງຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ (2019), ມາດຕາ 126 ການໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງພົນລະເມືອງລາວ ລວມທັງ ນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ເປັນພົນລະເມືອງລາວ ຈະໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນບົນພື້ນຖານໃດໜຶ່ງ ດັ່ງນີ້:

- ການມອບຂອງລັດ;
- ການໂອນ;
- ການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ;
- ການໄດ້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເພນີ.
- ການຊື້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຈັດສັນຂອງລັດແບບມີກຳນົດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 123 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ (2019) ທີ່ວ່າ: “ການໂອນ ແມ່ນ ການປ່ຽນແປງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ດ້ວຍການຊື້ຂາຍ, ແລກປ່ຽນ, ມອບ ຫຼື ຍົກສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ເຂົ້າເປັນຮຸ້ນ”. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ (2019), ມາດຕາ 128.

ເງື່ອນໄຂພື້ນຖານຂອງການໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ມີດັ່ງນີ້:

- ຜູ້ໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕ້ອງສາມາດຢັ້ງຢືນໄດ້ວ່າ ຕົນເປັນຜູ້ທີ່ມີກຳມະສິດ ຫຼື ມີສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຊຶ່ງສະແດງອອກດ້ວຍໃບຕາດິນທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ມາດຕາ 99 ວັກ 1 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ (2019);
- ຜູ້ໂອນ ແລະ ຜູ້ຮັບໂອນ ຕ້ອງເປັນພົນລະເມືອງລາວ ຫຼື ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລາວ ເທົ່ານັ້ນ. ຄົນຕ່າງປະເທດທີ່ອາໄສຢູ່ໃນ ຫຼື ນອກ ສປປ ລາວ ບໍ່ມີສິດໄດ້ຮັບການໂອນ (ບໍ່ມີສິດຊື້ຂາຍ, ແລກປ່ຽນ), ແຕ່ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ດ້ວຍການເຊົ່າ ຫຼື ສຳປະທານທີ່ດິນຂອງລັດ, ການຊື້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຈັດສັນຂອງລັດແບບມີກຳນົດ. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ (2019), ມາດຕາ 131 ວັກ 1;
- ພົນລະເມືອງລາວ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ມີສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນເທົ່ານັ້ນ ຈຶ່ງຈະສາມາດໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນໄດ້. ສ່ວນບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງທີ່ມີ “ສິດໃຊ້ທີ່ດິນ” ຊຶ່ງໄດ້ມາຈາກການມອບໃຫ້ນຳໃຊ້ ໂດຍລັດບໍ່ສາມາດໂອນສິດໃຊ້ທີ່ດິນໄດ້ ມີພຽງແຕ່ສິດປົກປັກຮັກສາທີ່ດິນ, ນຳໃຊ້, ໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ແລະ ສືບທອດໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງຕາມໜັງສືມອບທີ່ດິນໃຫ້ນຳໃຊ້ ແລະ ກົດໝາຍ ເທົ່ານັ້ນ.

ຕາມຫຼັກການແລ້ວ, ນອກຈາກການໄດ້ມາເປັນກຳມະສິດທີ່ດິນດ້ວຍການມອບຂອງລັດ ຫຼື ການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ (ການຕົກທອດຊັບສົມບັດຕາມພື້ນຖານ ຫຼື ຕາມກົດໝາຍ), ການໂອນ ທີ່ລວມເອົາການຊື້ຂາຍ, ການມອບ, ການແລກປ່ຽນແລ້ວ ຍັງມີບັນດານິຕິກຳຕ່າງໆ ທີ່ເຮັດໃຫ້ ມີການປ່ຽນແປງກຳມະສິດທີ່ດິນ ຫຼື ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເຊັ່ນ: ການຂາຍຝາກ, ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນ ເປັນຮຸ້ນສ່ວນຕາມສັນຍາຮ່ວມທຶນ ເພື່ອດຳເນີນທຸລະກິດ, ການຍົກຊັບທີ່ເປັນທີ່ດິນໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນ ໂດຍມີເງື່ອນໄຂ, ການມອບຊັບມາດຕາ 418 ແລະ 424 ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ. ໃນບົດນີ້ ຈະເວົ້າເຖິງການໄດ້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນດ້ວຍການໂອນສະເພາະ.

4. ການພິສູດສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ໄດ້ຈາກການໂອນ

4.1. ໃບຕາດິນ

ໃບຕາດິນ ແມ່ນເອກະສານຢັ້ງຢືນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນສູງສຸດທາງດ້ານກົດໝາຍ, ມີແຕ່ຜູ້ມີຊື່ ໃນໃບຕາດິນ ທີ່ມີສິດໃນໃບຕາດິນເທົ່ານັ້ນ ຈຶ່ງຖືວ່າຜູ້ນັ້ນເປັນເຈົ້າຂອງໃບຕາດິນ ແລະ ມີສິດນຳໃຊ້ເປັນຫຼັກຊັບຄ້ຳປະກັນ, ເຂົ້າຮຸ້ນ, ມອບ, ຊື້ຂາຍ, ແລກປ່ຽນ, ໃຫ້ເຊົ່າ ຫຼື ສືບທອດ, ການໂອນກຳມະສິດທີ່ດິນດ້ວຍການຂາຍ, ແລກປ່ຽນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໂດຍບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງ ຈະຖືວ່າຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ກໍເມື່ອບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງຕ້ອງພິສູດວ່າຕົນ ມີສິດນຳໃຊ້ໃນທີ່ດິນຕອນນັ້ນ. ເພື່ອພິສູດວ່າຕົນມີສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕ້ອງໄດ້ມີ “ໃບຕາດິນ” ທີ່ອອກຊື່ ບຸກຄົນຜູ້ນັ້ນ.

ມາດຕາ 99 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ (2019) ກຳນົດໄວ້ວ່າ: “ໃບຕາດິນ ແມ່ນ ເອກະສານທີ່ເປັນ ຫຼັກຖານຕົ້ນຕໍອັນໜຶ່ງອັນດຽວ ກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຊຶ່ງໄດ້ຄັດສຳເນົາຢ່າງຖືກຕ້ອງຈາກໃບທະບຽນທີ່ດິນ ເພື່ອມອບໃຫ້ແກ່ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ພຽງໃບດຽວນຳໃຊ້ເປັນຫຼັກຖານຢ່າງຍາວນານ ຈົນກວ່າຈະມີການປ່ຽນແປງໃໝ່ຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ”.

ຕາມຫຼັກການຂອງກົດໝາຍທີ່ດິນມີແຕ່ບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງທີ່ເປັນພົນລະເມືອງລາວເປັນ ຜູ້ທີ່ມີສິດ ໂດຍຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ທີ່ສາມາດໄດ້ຮັບໃບຕາດິນທີ່ອອກໄດ້ໂດຍຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນເມືອງ ບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່. ສຳລັບຄົນຕ່າງປະເທດ ຫຼື ອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງປະເທດ ມີສິດ ພຽງແຕ່ເຊົ່າ ຫຼື ສຳປະທານ ຈາກລັດ ຫຼື ຈາກບຸກຄົນ ຫຼື ນິຕິບຸກຄົນພາຍໃນເທົ່ານັ້ນ. ບຸກຄົນທີ່ເວົ້າເຖິງນີ້ຕ້ອງ ເປັນບຸກຄົນທີ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດຊຶ່ງເປັນຜູ້ທີ່ ມີອາຍຸແຕ່ 18 ປີຂຶ້ນໄປ ແລະ ບໍ່ແມ່ນຄົນບ້າ ເສຍຈິດ. ສ່ວນການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງນັ້ນ ຈະຖືວ່າມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດໄດ້ກໍຕໍ່ເມື່ອການຈັດຕັ້ງ ນັ້ນຫາກໄດ້ຖືກຮັບຮອງເປັນນິຕິບຸກຄົນ ເຊັ່ນ: ວິສາຫະກິດຮຸ້ນສ່ວນ ຫຼື ບໍລິສັດຈຳກັດ.

ສະນັ້ນ, ຜູ້ໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼື ຂາຍສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕ້ອງໄດ້ສະແດງໃບຕາດິນທີ່ອອກ ຊື່ ຂອງ ຕົນເທົ່ານັ້ນ ຈຶ່ງຖືວ່າຕົນໄດ້ມີສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ສາມາດໂອນ ຫຼື ຂາຍສິດນຳໃຊ້ນັ້ນ ໄດ້ ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມ ກົດໝາຍ.

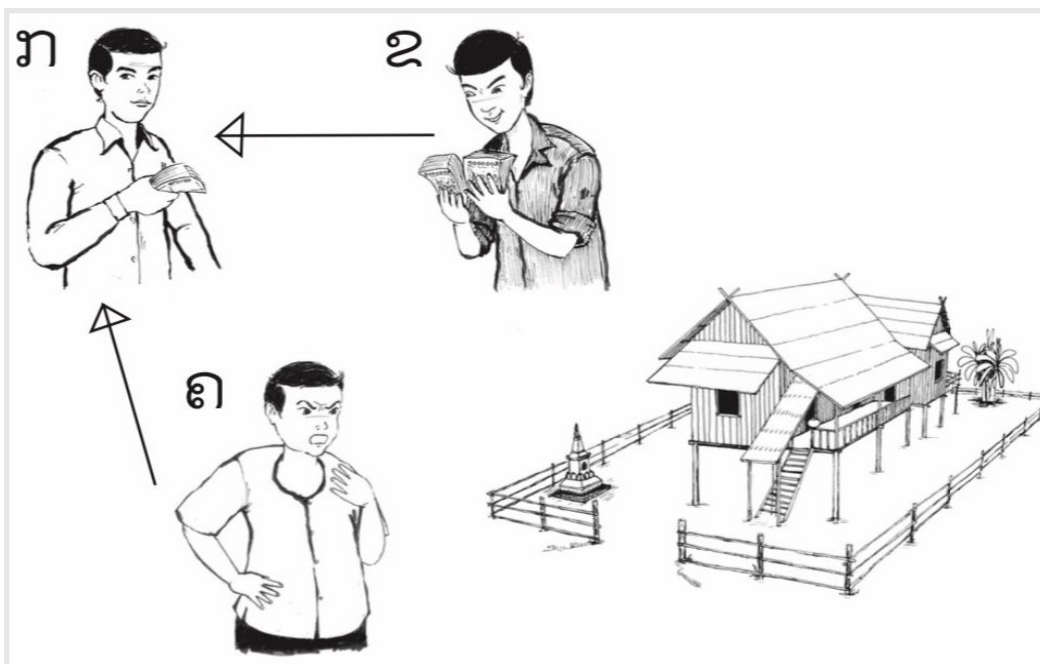
4.2. ສັນຍາຊື້ຂາຍ ຫຼື ສັນຍາມອບໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ

ນອກຈາກໃບຕາດິນແລ້ວ ເພື່ອພິສູດການໂອນ ຜູ້ໄດ້ຮັບໂອນ ຫຼື ຜູ້ຊື້ ຍັງຕ້ອງມີສັນຍາຊື້ຂາຍສິດນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ ຫຼື ການໂອນຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

ໜັງສືຊື້ຂາຍ ຫຼື ໜັງສື ໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເປັນເອກະສານໜຶ່ງທີ່ສາມາດຢັ້ງຢືນ ແລະ ນຳໃຊ້ເປັນຫຼັກ ຖານທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ. ໜັງສືໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນມີລັກສະນະຄ້າຍຄືສັນຍາ ຊຶ່ງເປັນການຕົກລົງກັນ ລະຫວ່າງຜູ້ໂອນ (ເຈົ້າກຳມະສິດທີ່ດິນ) ແລະ ຜູ້ຮັບໂອນທີ່ດິນ (ເຈົ້າຂອງໃໝ່) ໂດຍມີການກຳນົດມູນຄ່າ ຂອງການໂອນ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ກຳນົດມູນຄ່າການໂອນ-ໂອນໃຫ້ລ້າ ແລະ ມີການລົງລາຍເຊັນຮັບຮູ້ ລະຫວ່າງຄູ່ສັນຍາ ພ້ອມທັງພະຍານ ຖືເປັນປະເພນີການປະຕິບັດກັນມາ, ສ່ວນຫຼາຍຈະໃຫ້ຜູ້ທີ່ເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນທີ່ຕິດຈອດກັນ ກັບທີ່ດິນຕອນທີ່ໂອນ ຫຼື ຊື້ຂາຍນັ້ນ ມາເປັນພະຍານໃນສັນຍາຊື້ຂາຍ ແລະ ຍັງຢືນຈາກອຳນາດການ ປົກຄອງນາຍບ້ານບ່ອນທີ່ງົດນັ້ນຕັ້ງຢູ່. ຕິດຄັດໄປພ້ອມໜັງສືໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນນັ້ນ, ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ ນິຍົມແນບສຳເນົາຕົວຈິງຂອງ ໃບຕາດິນມາພ້ອມ ຫຼື ຖ້າບໍ່ມີໃບຕາດິນ ໜັງສືຢັ້ງຢືນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນກໍລະນີ

ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບໃບຕາດິນຖາວອນເທື່ອ, ລວມທັງໜັງສືຢັ້ງຢືນການເສຍພາສີທີ່ດິນໃນແຕ່ລະປີ.

ແຜນວາດ 1.1.

ຄຳຖາມທີ 1

ຫຼັກຖານຢັ້ງຢືນຂອງ ຄ ແມ່ນຫຍັງ? ຄ ຕ້ອງພິສູດສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນແນວໃດ ຈຶ່ງສາມາດຖືເປັນຫຼັກຖານ ຍືນຍັນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຂອງ ຄ ໄດ້?

(i) ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ຍືນຍັນວ່າ ໄດ້ຊື້ທີ່ດິນ ຈາກ ຂ

(ii) ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ຍືນຍັນວ່າ ໄດ້ຊື້ທີ່ດິນຈາກບຸກຄົນອື່ນ ບໍ່ແມ່ນ ຂ

ກ ຊື້ທີ່ດິນກັບ ຂ ໄດ້ປຸກເຮືອນ ແລະ ກໍ່ທາດ ໃສ່ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ ຕໍ່ມາ ຄ ໄດ້ມາຮຽກຮ້ອງວ່າ ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວວ່າເປັນຂອງຕົນຄືນ ແລະ ໃຫ້ ກ ອອກຈາກທີ່ດິນຕອນນີ້.

ຫຼັກຖານຢັ້ງຢືນຂອງ ຄ ແມ່ນຫຍັງ? ຄ ຕ້ອງພິສູດສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນແນວໃດ ຈຶ່ງຈະສາມາດ ຖືເປັນຫຼັກຖານ ຍືນຍັນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງ ຄ ໄດ້?

(i). ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ຍັງຍືນວ່າຕົນໄດ້ຊື້ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ ຈາກ ຂ ແລ້ວ:

ເພື່ອພິສູດວ່າຕົນໄດ້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວມາຢ່າງຖືກຕ້ອງນັ້ນ ຄ ຈະຕ້ອງສະເໜີຫຼັກຖານວ່າ ຕົນໄດ້ສິດນຳໃຊ້ຈາກ ຂ ດ້ວຍການຊື້ຂາຍນັ້ນ. ພ້ອມດຽວກັນນີ້ກໍຕ້ອງໄດ້ສະເໜີຫຼັກຖານ ພິສູດວ່າ ເຈົ້າຂອງ ຊັບເດີມ ຫຼື ຂ ນັ້ນ ໄດ້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນມາແນວໃດ?

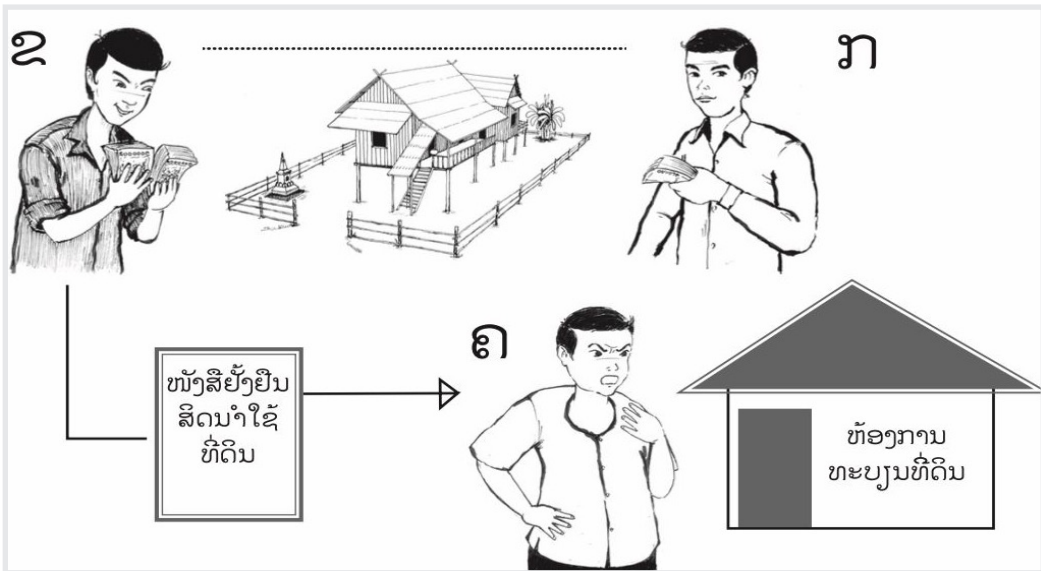
ຫຼັກຖານທີ່ນຳໃຊ້ຄວນມີ:

(1). ໜັງສືຊື້ຂາຍສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼື ໜັງສືໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຈາກ **ຂ** ຫຼື ເຈົ້າຂອງຊັບເດີມ, ລວມທັງໜັງສືຢັ້ງຢືນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງ **ຂ** ເພື່ອພິສູດສິດນຳໃຊ້ ຂອງ **ຂ** ຕໍ່ກັບທີ່ດິນດັ່ງກ່າວ;

(2). ໄດ້ຮັບການຈົດທະບຽນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່ຽນແປງໃບຕາດິນ ອອກຊື່ຂອງ **ຄ**. ສະນັ້ນ, ຖ້າຫາກວ່າ **ຄ** ບໍ່ສາມາດສະແດງຫຼັກຖານຕາມທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ຢ່າງຄົບຖ້ວນ ແລະ ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍແລ້ວ **ຄ** ກໍບໍ່ສາມາດພິສູດຄວາມເປັນເຈົ້າກຳມະສິດທີ່ດິນ ຫຼື ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວໄດ້.

ກໍລະນີທີ 1: ຖ້າວ່າ **ຄ** ຫາກໄດ້ມີໜັງສືຢັ້ງຢືນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼື ໜັງສືການໂອນສິດນຳໃຊ້ ທີ່ດິນຖືກຕ້ອງແລ້ວ ແຕ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຈົດທະບຽນກຳມະສິດທີ່ດິນເທື່ອ, ກໍລະນີນີ້ຈະຖືວ່າ **ຄ** ມີກຳມະສິດຕໍ່ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ ຫຼື ບໍ່?

ແຜນວາດ 1.2

ກໍລະນີນີ້ຈະຖືວ່າ **ຄ** ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດທີ່ດິນ ຫຼື ບໍ່?

ຕາມຫຼັກການຂອງກົດໝາຍແລ້ວ, ເຈົ້າຂອງຊັບຜູ້ໃໝ່ຈະມີກຳມະສິດ ຫຼື ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຢ່າງ ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຕໍ່ຊັບທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງຂຶ້ນທະບຽນ ກໍຕໍ່ເມື່ອໄດ້ຮັບການຈົດທະບຽນເທົ່ານັ້ນ. ຕາມມາດຕາ 292 ວັກ 3 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ໂດຍສະເພາະຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນແລ້ວ ການໄດ້ມາເປັນກຳມະສິດຈະເກີດຂຶ້ນນັບ ແຕ່ເວລາທີ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນເປັນຕົ້ນໄປ. ຜູ້ທີ່ໄດ້ຊື້ຂາຍ ຫຼື ຮັບໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ຈົດທະບຽນທີ່ດິນ ຈຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ຕົນມີກຳມະສິດຢ່າງຄົບຖ້ວນສົມບູນຕາມກົດໝາຍ, ສະນັ້ນ **ຄ** ຕ້ອງໄດ້ຈົດທະບຽນທີ່ດິນ ເສຍກ່ອນ ຈຶ່ງຖືວ່າ **ຄ** ໄດ້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

ໃນໄລຍະຜ່ານມາ, ມີຫຼາຍທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ມີຫຼາຍກໍລະນີທີ່ສານຮັບຮູ້ກຳມະສິດຂອງຜູ້ໄດ້ ຮັບໂອນ ຫຼື ຜູ້ຊື້ ຖ້າຫາກພິສູດໄດ້ວ່າ ການຊື້-ໂອນແມ່ນໄດ້ມາຈາກເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼື ຜູ້ມີສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່

ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ເຖິງວ່າບໍ່ທັນໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນກໍຕາມ ໂດຍຖືເອົາ:

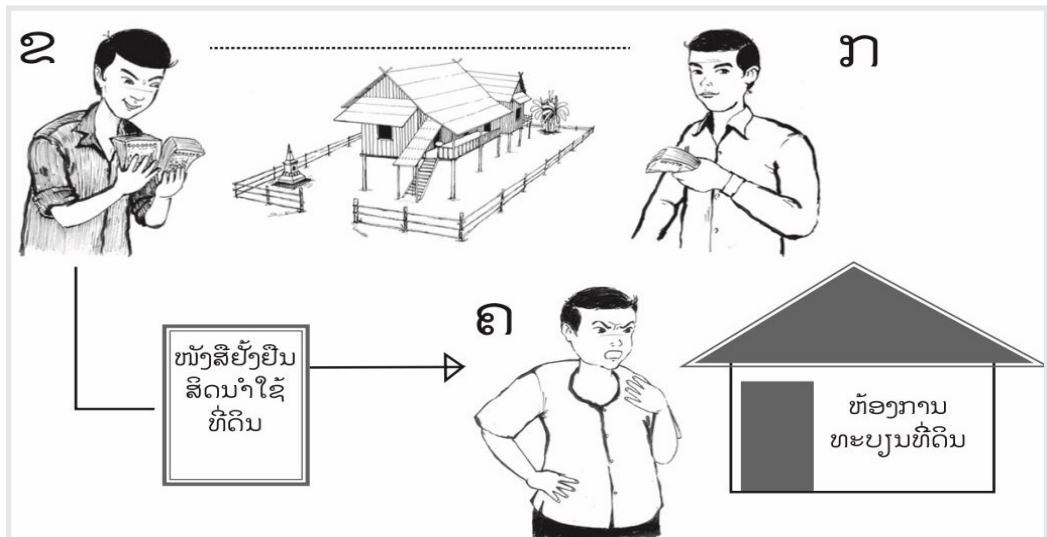
(1). ປະຫວັດຂອງທີ່ດິນຕອນນັ້ນ ໂດຍອີງໃສ່ພະຍານຫຼັກຖານທາງດ້ານເອກະສານ (ໃບຕາດິນ, ໜັງສືມອບ-ໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ໜັງສືຊື້ຂາຍ), ພະຍານບຸກຄົນທີ່ພົວພັນເຖິງທີ່ດິນນັ້ນ (ພະຍານໃກ້ຄຽງ ກັບທີ່ດິນຕອນນັ້ນ, ນາຍບ້ານ, ອຳນາດການປົກຄອງຂັ້ນບ້ານ).

(2). ມີສາເຫດທີ່ບໍ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນໄດ້ຕາມຂໍ້ກຳນົດກົດໝາຍ ເຊັ່ນ: ການຈົດທະບຽນທີ່ດິນ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນເປັນລະບົບ ແລະ ເປັນເອກະພາບໃນເມື່ອກ່ອນ ທີ່ຈະໄດ້ມີການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດກົດໝາຍທີ່ດິນຢ່າງເຂັ້ມງວດ ແລະ ເປັນລະບົບ.

ອັນນີ້ແມ່ນອີງໃສ່ຫຼັກນິຕິທຳໃນການແກ້ໄຂບັນຫາ, ສະນັ້ນອີງໃສ່ປະເພນີປະຕິບັດກັນມາ ດັ່ງກ່າວ ຖືວ່າ **ຄ** ມີສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນກໍຕາມ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ໃນປັດຈຸບັນ ການຈົດທະບຽນທີ່ດິນ ແມ່ນເຂົ້າສູ່ການເປັນລະບົບຫຼາຍຂຶ້ນ ມີກົນໄກ ແລະ ລະບຽບກົດໝາຍສະເພາະຫຼາຍຂຶ້ນ ເປັນຕົ້ນ. ດຳລັດວ່າດ້ວຍການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍທີ່ດິນ ປີ 2003, ລະບຽບວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງນິຕິກຳທີ່ດິນ ເລກທີ 500/ສນຍ.ອຄດຊ ເປັນຕົ້ນ. (ສະເໜີອ່ານກ່ຽວກັບການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຢູ່ດ້ານລຸ່ມ ເພີ່ມຕື່ມ) ຈຶ່ງມີຂໍ້ສະເໜີວ່າ ຄວນຈະມີການຖືເອົາການຈົດທະບຽນເປັນບ່ອນອີງ ຂອງການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ເພື່ອຫຼີກລ່ຽງການປະຕິບັດທີ່ບໍ່ສະເໝີພາບ ແລະ ບໍ່ເປັນທຳ ຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນ, ທະບຽນທີ່ດິນກໍບໍ່ມີຄວາມສັກສິດໃນທາງກົດໝາຍ.

ກໍລະນີທີ 2: ຖ້າຫາກວ່າ **ກ** ໄດ້ໄປຂຶ້ນທະບຽນແລ້ວ, ສ່ວນ **ຄ** ນັ້ນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນ ທີ່ດິນ ເທື່ອ ກໍລະນີແບບນີ້ຈະແກ້ໄຂແນວໃດ?

ແຜນວາດ 1.3

ຕາມກົດໝາຍແລ້ວ, ເຈົ້າຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບຜູ້ໃໝ່ຈະມີກຳມະສິດຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ກໍຕໍ່ ເມື່ອຊັບທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງຂຶ້ນທະບຽນນັ້ນໄດ້ຮັບການຈົດທະບຽນແລ້ວເທົ່ານັ້ນຕາມມາດຕາ 292 ວັກ 3

ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ດັ່ງນັ້ນ ຖ້າຫາກວ່າ **ກ** ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນກ່ອນແລ້ວ, ໃນທາງກົດໝາຍ ຈຶ່ງຖືວ່າ **ກ** ເປັນຜູ້ມີສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼື ມີກຳມະສິດຕໍ່ທີ່ດິນຕອນຂັດແຍ່ງກັນນີ້ ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ, ຍົກເວັ້ນ ຖ້າຫາກ **ຄ** ໄດ້ພິສູດວ່າ: ການໂອນ, ການຊື້ຂາຍ ຫຼື ການແລກປ່ຽນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງ **ກ** ນັ້ນເປັນໂມຄະ ຫຼື ບໍ່ ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍດ້ວຍການສະເໜີຫຼັກຖານວ່າ **ຄ** ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຈະດ້ວຍວິທີໃດກໍຕາມ (ຊື້ຂາຍ, ມອບໂອນ ຫຼື ແລກປ່ຽນ) ຈາກເຈົ້າຂອງກຳມະສິດທີ່ແທ້ຈິງ (ອາດຈະແມ່ນ ຫຼື ບຸກຄົນອື່ນ) ຊຶ່ງພິສູດດ້ວຍໜັງສືໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ໃບຕາດິນ ຫຼື ໜັງສືຢັ້ງຢືນ ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງເຈົ້າຂອງເດີມ ແລະ ການຢັ້ງຢືນຈາກພະຍານ ກໍຄືອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ ທີ່ຕິດນັ້ນຕັ້ງຢູ່. ສ່ວນການພິຈາລະນານັ້ນເປັນອຳນາດ ແລະ ດຸນພິນິດຂອງສານ. ຖ້າສານຫາກເຫັນວ່າ ຂໍ້ມູນຫຼັກຖານທີ່ສະເໜີ ຈາກ **ຄ** ນັ້ນມີເຫດຜົນໜັກແໜ້ນ ແລະ ຕັດສິນວ່າ ການຊື້ຂາຍ ຫຼື ການໂອນ ລະຫວ່າງ **ກ** ແລະ **ຂ** ນັ້ນເປັນໂມຄະ ກໍຈະມີຜົນເຮັດໃຫ້ການຂຶ້ນທະບຽນເປັນໂມຄະເຊັ່ນດຽວກັນ.

(ii). ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ຢັ້ງຢືນວ່າ ຕົນໄດ້ຊື້ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ ຈາກບຸກຄົນອື່ນ ບໍ່ແມ່ນຈາກ ຂ:

ກໍລະນີນີ້ກໍເຊັ່ນດຽວກັນ ຄືໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ, **ຄ** ຕ້ອງສະແດງ: (ກ). ໜັງສືຊື້ຂາຍສິດ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຈາກເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ໄດ້ຮັບການຈົດທະບຽນທີ່ດິນ. ສະນັ້ນ ຖ້າຫາກວ່າ **ຄ** ບໍ່ສາມາດຢັ້ງຢືນ ຫຼື ສະແດງໜັງສືຊື້ຂາຍສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນນັ້ນໄດ້ ກໍຖືວ່າ **ຄ** ບໍ່ມີກຳມະສິດ ຫຼື ສາມາດຮຽກຮ້ອງຕໍ່ **ກ** ໄດ້.

ຄຳຖາມທີ 2

ທີ່ດິນເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບ ແຕ່ສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະ ທາດໃສ່ດູກພະບຸລຸດ ແມ່ນອະສັງຫາລິມະ ຊັບ ຫຼື ບໍ່?

- ໃນກໍລະນີທີ່ **ກ** ໄດ້ຢືມເງິນນຳ **ງ** ແລະ ເອົາທີ່ດິນຕອນນັ້ນເປັນຫຼັກຊັບຄ້າປະກັນ ຈະມີຜົນສະທ້ອນເຖິງສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະ ທາດທີ່ກໍ່ຂຶ້ນນັ້ນ ຫຼື ບໍ່? ແລະ ສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຈົດທະບຽນແນວໃດ?

ແຜນວາດ 2.1

ກ. “ທາດທ່ຳ” ນັ້ນ ເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບ ຫຼື ບໍ່?

ຄວາມໝາຍຂອງຄຳວ່າ “ອະສັງຫາລິມະຊັບ” ໄດ້ຖືກກຳນົດໄວ້ໃນປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 228

ອະສັງຫາລິມະຊັບ ແມ່ນ ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ບໍ່ສາມາດເຄື່ອນຍ້າຍໄດ້ ຊຶ່ງມີ ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຕິດກັບທີ່ດິນຢ່າງຖາວອນ ເຊັ່ນ: ເຮືອນ, ຕົ້ນໄມ້ ຫຼື ສິ່ງປຸກສ້າງອື່ນ.

ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕິດກັບທີ່ດິນຢ່າງຖາວອນ ເອີ້ນວ່າ: ອະສັງຫາລິມະຊັບ. ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນຢ່າງຖາວອນ ໝາຍເຖິງ ເຮືອນ, ຕົ້ນໄມ້ ຫຼື ສິ່ງປຸກສ້າງອື່ນ. ໃນນີ້ ສິ່ງປຸກສ້າງຈຶ່ງຖືວ່າເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບ. ສ່ວນວ່າທາດໃສ່ດູກ ຈະຖືວ່າເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບ ຫຼື ບໍ່

ຖ້າວ່າ ທາດນັ້ນໄດ້ນຳໃຊ້ບົນພື້ນຖານການຕິດຕັ້ງເທິງໜ້າດິນເປັນການນຳໃຊ້ທົ່ວໄປແລ້ວກໍສາມາດຖືໄດ້ວ່າທາດໃສ່ກະດູກນັ້ນເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບ.

ສະນັ້ນ, ການທີ່ຈະລົງຄຳເຫັນວ່າທາດໃສ່ກະດູກນັ້ນເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບ ຫຼື ບໍ່ ຫຼື ເວົ້າອີກແນວໜຶ່ງວ່າ ທາດດັ່ງກ່າວຕິດກັບທີ່ດິນຢ່າງຖາວອນ ຫຼື ບໍ່ນັ້ນ ແມ່ນຕ້ອງອີງໃສ່ຂໍ້ມູນດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ທີ່ຕັ້ງຂອງທາດໃສ່ກະດູກ ຕັ້ງຢູ່ໃນທີ່ດິນແນວໃດ;
- ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນຕໍ່ທີ່ດິນ ທີ່ທາດໃສ່ກະດູກຕັ້ງຢູ່ ຊຶ່ງສະແດງອອກຢູ່ບ່ອນວ່າທາດໃສ່ກະດູກ ນັ້ນ ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບດັ່ງກ່າວ, ຊຶ່ງຕັດແຍກອອກຈາກກັນບໍ່ໄດ້ ແລະ ການຍົກຍ້າຍທາດໃສ່ກະດູກນັ້ນ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ມູນຄ່າຂອງທີ່ດິນ ຫຼື ອະສັງຫາລິມະຊັບ ຫຼຸດມູນຄ່າລົງ ຫຼື ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍຢ່າງອື່ນ;
- ຄຸນຄ່າທາງດ້ານປະຫວັດສາດ, ຄຸນຄ່າທາງດ້ານວັດທະນະທຳ ແລະ ມູນຄ່າທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງທາດໃສ່ດູກ ທີ່ ອາດຈະມີອິດທິພົນຕໍ່ກັບມູນຄ່າຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບບ່ອນທີ່ທາດຕັ້ງຢູ່ນັ້ນ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ເມື່ອເວົ້າເຖິງເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຄ້າປະກັນ ປະມວນກົດໝາຍຂອງພວກເຮົາ ບໍ່ໄດ້ກຳນົດຢ່າງຈະແຈ້ງ ຕົວຢ່າງ: ໃນການຄ້າປະກັນສວນຢາງພາລາ, ລູກໜີ້ອາດຈະອ້າງວ່າ ຕົ້ນຢາງພາລາ ບໍ່ແມ່ນເປົ້າໝາຍຂອງການຄ້າປະກັນ ແຕ່ຫາກແມ່ນທີ່ດິນຊຶ່ງເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບຂອງສັນຍາຄ້າປະກັນ, ສ່ວນເຈົ້າໜີ້ກໍອາດຈະອ້າງວ່າ ເປົ້າໝາຍຂອງການຄ້າປະກັນນັ້ນ ລວມ ມີທັງຕົ້ນຢາງພາລາ ບໍ່ສະເພາະແຕ່ທີ່ດິນເທົ່ານັ້ນ, ເມື່ອເກີດເຫດການນີ້ຂຶ້ນ ເຫັນວ່າ:

(1). ເນື່ອງຈາກວ່າການຕົກລົງກັນ ຂອງຄູ່ສັນຍາກ່ຽວກັບເປົ້າໝາຍຄ້າປະກັນເປັນພື້ນຖານສຳຄັນທີ່ສຸດ ຂອງ ສັນຍາຄ້າປະກັນ ເມື່ອຄູ່ສັນຍາເຂົ້າໃຈຜິດກັນກ່ຽວກັບເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຄ້າປະກັນນັ້ນ ເຫັນວ່າ ສັນຍາຄ້າປະກັນເປັນໂມຄະ ໃນສ່ວນທີ່ເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຄ້າປະກັນ “ບໍ່ກົງກັນ” ແລະ ຄູ່ສັນຍາ ຈະສາມາດແກ້ໄຂຕາມກົດໝາຍໄດ້ແນວໃດ? ສະນັ້ນ ຂໍ້ 2. ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ຈະອະທິບາຍກໍລະນີນີ້.

2. ໃນກໍລະນີທີ່ 1 ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນນຳ 1 ແລະ ເອົາທີ່ດິນຕອນນັ້ນ ເປັນຫຼັກຊັບຄ້າປະກັນ, ການຄ້າປະກັນຈະມີຜົນສະທ້ອນເຖິງສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະ ທາດໃສ່ກະດູກນັ້ນ ຫຼື ບໍ່? ແລະ ສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຈົດທະບຽນສັນຍາຄ້າປະກັນແນວໃດ?

ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະບໍ່ໄດ້ກຳນົດສິ່ງປຸກສ້າງ ຫຼື ຕົ້ນໄມ້ໄວ້ໃນສັນຍາຄ້າປະກັນກໍຕາມ ກໍຖືວ່າຜົນຂອງສັນຍາແມ່ນກວມໄປເຖິງສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ທີ່ຢູ່ໃນທີ່ດິນຕອນນັ້ນ ກ່ຽວກັບປະເດັນນີ້ ກົດໝາຍ ກຳນົດແນວໃດ?

ຖ້າຫາກເກີດມີກໍລະນີທີ່ວ່າ ຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ເຊັ່ນ: ເຈົ້າໜີ້ເຂົ້າໃຈວ່າ ສັນຍາຄ້າປະກັນນັ້ນ ໄດ້ກວມເອົາເຮືອນ ຫຼື ສິ່ງປຸກສ້າງນຳ, ຈຶ່ງໃຫ້ກູ້ຢືມ ຍ້ອນມີການໄລ່ລຽງເອົາເຮືອນເຂົ້ານຳ. ສ່ວນລູກໜີ້ພັດບອກວ່າ ການຄ້າປະກັນແມ່ນຄ້າປະກັນແຕ່ທີ່ດິນເທົ່ານັ້ນ ບໍ່ລວມເອົາເຮືອນເຂົ້າໄວ້ນຳ. ກໍລະນີຫຼັງຜິດແນວນີ້ ຈະແກ້ໄຂແນວໃດ?

ເມື່ອສຶກສາເບິ່ງຂໍ້ກຳນົດຂອງ ມາດຕາ 522 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ, ນັກວິຊາການກົດໝາຍຂອງລາວມີສອງທັດສະນະແຕກຕ່າງກັນ:

ທັດສະນະທີໜຶ່ງ: ບົດບັນຍັດມາດຕາ 522 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ດັ່ງກ່າວໝາຍເຖິງການກຳນົດໃຫ້ຄູ່ສັນຍາກຳນົດໃຫ້ຈະແຈ້ງໄວ້ໃນສັນຍາຄ້າປະກັນ, ຖ້າຫາກຄູ່ສັນຍາມີຈຸດປະສົງເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຄ້າປະກັນແນວໃດ ກໍຄວນສະແດງອອກເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຫຼື ກຳນົດຢ່າງຄັກແນ່, ຖ້າຄູ່ ສັນຍາຕ້ອງການໃຫ້ຊັບໃດໜຶ່ງນອນຢູ່ໃນສັນຍາຄ້າປະກັນນັ້ນ, ຄູ່ສັນຍາຕ້ອງກຳນົດລັກສະນະ ຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ນຳມາຄ້າປະກັນ ຊຶ່ງຮວມມີ: ປະເພດ, ຊະນິດ, ຂະໜາດ ແລະ ຄຸນນະພາບ ຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບໄວ້ໃນສັນຍາຄ້າປະກັນ. ຖ້າເປັນທີ່ດິນທີ່ມີສິ່ງປຸກສ້າງ ກໍຕ້ອງກຳນົດໃສ່ ໃນສັນຍາຄ້າປະກັນຈຶ່ງຈະຖືວ່າການຄ້າປະກັນນັ້ນ ຮ່ວມເອົາສິ່ງປຸກສ້າງ ຫຼື ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນ.

ທັດສະນະທີສອງ: ເຫັນວ່າຫຼັກການລວມຂອງການຄ້າປະກັນ ແນໃສ່ຮັບປະກັນການໃຊ້ ແທນໜີ້ສິນ ຫຼື ປະຕິບັດພັນທະຂອງລູກໜີ້ ອີງໃສ່ມາດຕາ 520 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດໃຫ້ລູກໜີ້ ຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ ຫຼື ປະຕິບັດພັນທະຕາມສັນຍາອັນນີ້ເປັນຫຼັກນິຕິກຳ ເມື່ອພິຈາລະນາຈຸດນີ້ແລ້ວເຫັນວ່າ

ຕາມຫຼັກການທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ, ເຫັນວ່າເພື່ອເປັນປະໂຫຍດ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບປະມວນກົດໝາຍ, ຖ້າວ່າໃນສັນຍາຈຳນອງຫາກບໍ່ໄດ້ກຳນົດລັກສະນະສະເພາະຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ ນຳມາຈຳນອງນັ້ນ ກໍໃຫ້ຖືວ່າ ສິ່ງທີ່ຕັ້ງຢູ່ເທິງໜ້າດິນນັ້ນ ເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບ ທີ່ນອນຢູ່ໃນຜົນຂອງສັນຍາຈຳນອງນັ້ນ ເຊັ່ນ: ຕົ້ນໄມ້, ສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະ ອື່ນໆ.

ຖ້າຄູ່ສັນຍາຫາກຕ້ອງການກຳນົດໃຫ້ຈະແຈ້ງຕື່ມອີກວ່າມີສິ່ງໃດແດ່ ກໍຄວນກຳນົດ ໃຫ້ຈະແຈ້ງ ຕາມມາດຕາ 522 ຂອງປະມວນກົດໝາຍໃນຕົວຈິງ ຢູ່ ສປປ ລາວ, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະປະຕິບັດແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ສານກໍຕັດສິນແຕກຕ່າງກັນ ຂຶ້ນກັບແຕ່ລະຄະດີ, ການຄ້າປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ແມ່ນຕ້ອງກຳນົດໃຫ້ຈະແຈ້ງ ກ່ຽວກັບປະເພດທີ່ດິນທີ່ນຳມາຄ້າປະກັນ ເຊັ່ນ: ເປັນປະເພດທີ່ດິນປຸກສ້າງ, ກະສິກຳ, ອຸດສາຫະກຳ ເປັນຕົ້ນ.

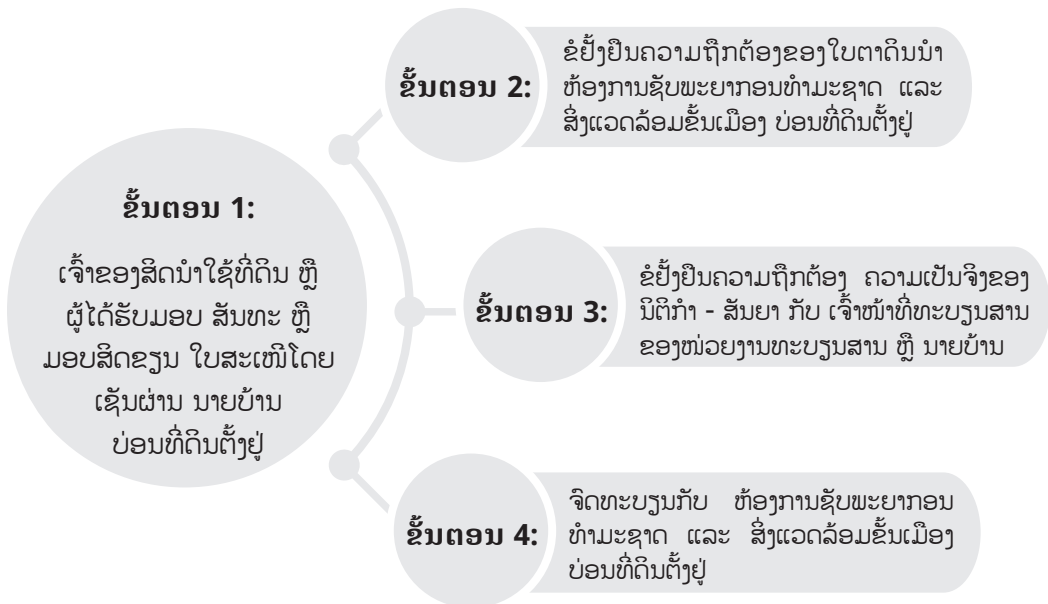
ໃນສະພາບປັດຈຸບັນ ທະນາຄານ ທີ່ເອົາອະສັງຫາລິມະຊັບໃດໜຶ່ງເປັນຫຼັກຊັບຄ້າປະກັນ ການກູ້ຢືມ ໄດ້ກຳນົດລະອຽດກ່ຽວກັບປະເພດຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ນຳມາຄ້າປະກັນ ລວມທັງ ສິ່ງປຸກສ້າງ ຫຼື ວັດຖຸສິ່ງຂອງທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນທີ່ດິນນັ້ນ. ສ່ວນການກູ້ຢືມກັນລະຫວ່າງປະຊາຊົນດ້ວຍກັນ ສ່ວນຫຼາຍກໍກຳນົດປະເພດຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບໄວ້ໃນສັນຍາຄ້າປະກັນເຊັ່ນດຽວກັນ.

2. ການຈົດທະບຽນການຈຳນອງດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ.

ການຈົດທະບຽນການເຄື່ອນໄຫວສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ນ ການບັນທຶກ ແລະ ຍັງຢືນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນໄດ້ເອົາສິດດັ່ງກ່າວໃຫ້ເຊົ່າ, ເປັນຫຼັກຊັບຄ້ຳປະກັນ, ຂາຍຝາກ, ທາດສະພາບຕາມ ສັນຍາ, ສິດເໝືອທີ່ດິນ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວອື່ນ ຕາມມາດຕາ 104 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ (2019) ວັກ 1.

ການຈົດທະບຽນການຈຳນອງ ອະສັງຫາລິມະຊັບ ຊຶ່ງຢູ່ໃນຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຫ້ອງການຊັບພະຍາ ກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນເມືອງ ບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່ ໂດຍຊ້ອງໜ້າກັນລະຫວ່າງຄູ່ສັນຍາກັບ ເຈົ້າໜ້າທີ່ ທີ່ດິນ 104 ວັກ 2 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ (2019) ແລະ ອີງຕາມມາດຕາ 562 ປະມວນກົດໝາຍ ແພ່ງ (2019) ກຳນົດໄວ້ວ່າ: "ການຈຳນຳ ແລະ ການຈຳນອງ ດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ຕ້ອງຈົດທະບຽນ ການເຄື່ອນໄຫວສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ນຳຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂັ້ນເມືອງ ບ່ອນຊັບຕັ້ງຢູ່. ໃນກໍລະນີເອົາສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕອນດຽວໄປຈຳນຳ ຫຼື ຈຳນອງກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ ໃນເວລາ ຈົດທະບຽນການເຄື່ອນໄຫວສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນນັ້ນ ເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕ້ອງມອບໃບຕາດິນໃຫ້ຫ້ອງການ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນເມືອງ ບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່ ເປັນຜູ້ເກັບຮັກສາໄວ້ໃນລະບົບ ທະບຽນທີ່ດິນ. ການຈຳນອງດ້ວຍສັງຫາລິມະຊັບ ຕ້ອງຈົດທະບຽນ ນຳຂະແໜງການການເງິນ ຫຼື ຂະແໜງການ ອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ການຈົດທະບຽນການຈຳນຳ ແລະ ການຈຳນອງ ຕ້ອງດຳເນີນຢ່າງໂປ່ງໃສ. ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ການຈົດທະບຽນການຈຳນຳ ແລະ ການຈຳນອງນັ້ນ ສາມາດເຂົ້າເຖິງ ໂດຍບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີການຮ້ອງຂໍຈາກ ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນເມືອງ ບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່".

ແຜນວາດ 2.2 ການຈົດທະບຽນການເຄື່ອນໄຫວ ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.

2.1. ຂັ້ນຕອນ 1: ເມື່ອມີການປ່ຽນແປງນິຕິກຳທີ່ດິນ

ເມື່ອມີການປ່ຽນແປງໃດໜຶ່ງທາງດ້ານກົດໝາຍຕໍ່ທີ່ດິນ ເຊັ່ນ: ການໂອນ, ຂາຍ, ຊື້, ເຊົ່າ ຫຼື ມອບ, ກ່ອນທີ່ຈະຂຶ້ນທະບຽນ ເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼື ຜູ້ຮັບມອບສັນທະ ຫຼື ມອບສິດ ຂຽນໃບສະເໜີໂດຍເຊັນຜ່ານນາຍບ້ານປ່ອນທີ່ທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່ ແລ້ວຍື່ນຕໍ່ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນເມືອງ ປ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່ ເພື່ອສະເໜີຂໍກວດສອບຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນ.

2.2. ຂັ້ນຕອນ 2: ການຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນ

ຜູ້ທີ່ຕ້ອງການຈົດທະບຽນການເຄື່ອນໄຫວສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃຫ້ດຳເນີນຢູ່ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນເມືອງປ່ອນດິນຕັ້ງຢູ່ໂດຍຊ້ອງໜ້າລະຫວ່າງຄູ່ສັນຍາກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ ທີ່ດິນ.

ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ອອກລະບຽບກ່ຽວກັບການຈົດລະບຽນການເຄື່ອນໄຫວສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ມາດຕາ 104 ວັກ 6 ກົດໝາຍທີ່ດິນ (2019) ຕ້ອງຢືນໃບສະເໜີຂໍຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງ ໃບຕາດິນຕາມແບບພິມທີ່ ເພື່ອສະເໜີຂໍກວດສອບຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນ.

ເມື່ອໄດ້ຮັບໃບສະເໜີແລ້ວ ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂັ້ນເມືອງ ປ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່ ດຳເນີນການກວດກາ ຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນໂດຍສົມທຽບໃສ່ປຶ້ມທະບຽນທີ່ດິນ, ປຶ້ມຈົດທະບຽນນິຕິກຳກ່ຽວກັບທີ່ດິນ, ກວດໃສ່ແຜນທີ່ຕາດິນ, ກວດເບິ່ງສຳນວນເອກະສານທີ່ດິນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຖ້າເຫັນວ່າຖືກຕ້ອງ ແມ່ນຂອງຜູ້ກ່ຽວ (ຜູ້ສະເໜີ) ແທ້ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍໃດ ຈຶ່ງອອກໃບຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງ ຂອງໃບຕາດິນ ເກັບຄ່າທຳນຽມ ຕາມລັດຖະບັນຍັດຂອງປະທານປະເທດຂອງສປປ ລາວ ວ່າດ້ວຍຄ່າທຳນຽມ ແລະ ຄ່າບໍລິການ ສະບັບ ເລກທີ 002/ປປທ, ລົງວັນທີ 17 ມິຖຸນາ 2021 ແລ້ວບັນທຶກເຂົ້າໃນປຶ້ມຕິດຕາມການອອກໃບຢັ້ງຢືນ ຢູ່ ອຄດຂ ຫຼື ອຄດມ ຈາກນັ້ນຈຶ່ງ ມອບໃບຢັ້ງຢືນນັ້ນໃຫ້ເຈົ້າຂອງໃບຕາດິນ ຫຼື ຜູ້ຮັບມອບສັນທະ ຫຼື ຜູ້ຮັບມອບໝາຍ ເພື່ອໄປສະເໜີຕໍ່ ສຳນັກງານທະບຽນສານ ຫຼື ນາຍບ້ານປ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່ ເພື່ອເຊັນຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງເປັນຈິງຂອງ ສັນຍາ ຫຼື ເອກະສານຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບທີ່ດິນ.

ໃນກໍລະນີທີ່ດິນ ຫຼື ອະສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນຫາກໄດ້ຄ້າປະກັນມາກ່ອນ ຫຼື ຢູ່ໃນລະຫວ່າງການຄ້າປະກັນກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ຜູ້ອື່ນ ຫຼື ມີຄຳສັ່ງອາຍັດຊັບຈາກສານ ຫຼື ຢູ່ໃນລະຫວ່າງຂໍ້ຂັດແຍ່ງ, ອົງການຄຸ້ມຄອງດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງໄດ້ກຳນົດເຫດການດັ່ງກ່າວ ໃນໃບຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງນັ້ນພ້ອມ.

2.3. ຂັ້ນຕອນທີ 3: ການຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງສັນຍາຈຳນອງ ດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ຈາກນາຍທະບຽນສານ

ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນແລ້ວ, ຕ້ອງນຳເອົາສັນຍາຄ້າປະກັນມາຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຢູ່ອົງການທະບຽນສານ. ໃນການພິຈາລະນາຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງ ສັນຍາ, ນາຍທະບຽນສານ ຕ້ອງດຳເນີນຕາມຂັ້ນຕອນ ດັ່ງນີ້:

1. ກວດກາໃບຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນທີ່ອອກໃຫ້ໂດຍຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນເມືອງ;
2. ກວດກາຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງສັນຍາຄ້າປະກັນ ແລະ ສັນຍາອື່ນໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄ້າປະກັນ;

3. ນອກຈາກນີ້ ນາຍທະບຽນສານຍັງຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: (ກ). ສັນຍາຈຳນອງດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ໄດ້ເຮັດຂຶ້ນຖືກຕ້ອງ ແລະ ຄົບຖ້ວນຕາມ ມາດຕາ 546 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ໂດຍກຳນົດໃຫ້ເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າຜູ້ໃດເປັນເຈົ້າໜີ້ ແລະ ລູກໜີ້; (ຂ). ໃນກໍລະນີທີ່ມີການຄ້າປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບຂອງບຸກຄົນອື່ນ ທີ່ບໍ່ແມ່ນຂອງລູກໜີ້, ຕ້ອງມີສັນຍາ ຫຼື ຄຳຕົກລົງເຫັນດີເປັນລາຍລັກອັກສອນກ່ຽວກັບ ການນຳໃຊ້ອະສັງຫາລິມະຊັບດັ່ງກ່າວ ຈາກຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ອະສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນ; (ຄ). ກຳນົດມູນຄ່າ ແລະ ລັກສະນະຂອງ ອະສັງຫາລິມະຊັບຢ່າງຈະແຈ້ງ; ແລະ (ງ). ສິ່ງປຸກສ້າງຢູ່ເທິງໜ້າດິນ ທີ່ໃຊ້ເປັນຊັບຄ້າປະກັນ.

ໃນກໍລະນີທີ່ໄດ້ມີການຄ້າປະກັນມາກ່ອນ ທີ່ດິນ ຫຼື ອະສັງຫາລິມະຊັບດັ່ງກ່າວ ຢູ່ໃນລະຫວ່າງ ການຄ້າປະກັນເຈົ້າໜີ້ຄົນອື່ນ ຕາມທີ່ລະບຸໄວ້ໃນໃບຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນ, ນາຍທະບຽນຕ້ອງໄດ້ສອບຖາມເຈົ້າໜີ້ ແລະ ລູກໜີ້ ກ່ຽວກັບເລື່ອງດັ່ງກ່າວ. ໃນກໍລະນີທີ່ມີເຫດການ ອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ມີຄຳສັ່ງອາຍັດຊັບ ໂດຍສານ ຫຼື ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງຕາມທີ່ລະບຸໄວ້ໃນໃບຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງ ນັ້ນນາຍທະບຽນສານຕ້ອງປະຕິເສດການຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງສັນຍາພ້ອມທັງອະທິບາຍ ສາເຫດໃຫ້ຄູ່ສັນຍາຊາບເປັນລາຍລັກອັກສອນ.

2.4. ຂັ້ນຕອນທີ 4: ຈົດທະບຽນການຄ້າປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ

ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງສັນຍາຄ້າປະກັນ ຈາກນາຍທະບຽນສານແລ້ວ, ຜູ້ທີ່ຕ້ອງການຈົດທະບຽນການຈຳນອງ ຕ້ອງໄດ້ນຳເອົາສັນຍາດັ່ງກ່າວ ໄປແຈ້ງຈົດທະບຽນການຈຳນອງ ກັບຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນເມືອງ ບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່ ຕາມມາດຕາ 562 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການຈຳນຳ ແລະ ການຈຳນອງ ດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ຕ້ອງຈົດທະບຽນການເຄື່ອນໄຫວສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ນຳຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນເມືອງ ບ່ອນຊັບຕັ້ງຢູ່. ສຳລັບການຈຳນອງດ້ວຍສັງຫາລິມະຊັບ ຕ້ອງຈົດທະບຽນ ນຳຂະແໜງການເງິນ.

ການຈົດທະບຽນການຈຳນຳ ແລະ ການຈຳນອງ ຕ້ອງດຳເນີນຢ່າງໂປ່ງໃສ. ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການຈົດທະບຽນການຄ້າປະກັນນັ້ນ ສາມາດເຂົ້າເຖິງ ໂດຍບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີການຮ້ອງຂໍ.

ການຈົດທະບຽນສັນຍາຄ້າປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ແມ່ນການຈົດທະບຽນເຂົ້າໃສ່ ປຶ້ມທະບຽນນິຕິກຳກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ທາງດ້ານຫຼັງຂອງໃບປຶ້ມທະບຽນທີ່ດິນຂອງບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກ ເພື່ອຕິດຕາມການເຄື່ອນໄຫວສິດໃຊ້ ຫຼື ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນດັ່ງກ່າວ.

ຄຳຖາມທີ 3

ໃນເວລາທີ່ ໓ ຖືກຮ້ອງຟ້ອງຈາກ ໓ ນັ້ນ, ໓ ໄດ້ຮັບການມອບທີ່ດິນຈາກ ໒ ໄດ້ 21 ປີແລ້ວ. ໃນກໍລະນີນີ້ຈະພິຈາລະນາແນວໃດ?

ແຜນວາດ 3.1

ໂດຍພື້ນຖານແລ້ວ, ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 292 ການໄດ້ມາເປັນກຳມະສິດ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນ ນັບແຕ່ເວລາທີ່ໄດ້ມອບ ແລະ/ຫຼື ໄດ້ຮັບຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ ໂດຍຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ, ກຳມະສິດອາດຈະໄດ້ມາ ຕາມສັນຍາກ່ອນການມອບ ແລະ/ຫຼື ການຮັບ ນັ້ນກໍໄດ້. ຖ້າວ່າສັນຍາມອບຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນ ຫຼື ຊັບ ສິ່ງຂອງນັ້ນຫາກຍັງຈະຕ້ອງໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນແລ້ວ ກຳມະສິດແມ່ນໄດ້ມານັບແຕ່ເວລາທີ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນເປັນ ຕົ້ນໄປ ເຖິງວ່າຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນຈະໄດ້ມອບໃຫ້ແກ່ກັນແລ້ວກໍຕາມ. ສະນັ້ນ ຖ້າຫາກວ່າ ກ ໄດ້ຮັບມອບທີ່ດິນ ຈາກ ຂ ແທ້ ແລະ ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ມີຫຼັກຖານ (ໃບຕາດິນ) ຢ່າງຄັກແນ່ ກໍຈະໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ ຕາມກົດໝາຍ.

ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ຮັບມອບທີ່ດິນ ຈາກ ຂ ໄດ້ເປັນເວລາ 21 ປີແລ້ວ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນເທື່ອ ນັ້ນ ຈະພິຈາລະນາແນວໃດ?

ກ ຕ້ອງພິສູດວ່າ ຕົນໄດ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງບຸກຄົນອື່ນດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ.

ການໄດ້ມາເປັນກຳມະສິດເນື່ອງຈາກການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງ ຂອງບຸກຄົນອື່ນດ້ວຍ ຄວາມບໍລິສຸດ ໃຈ ເປັນຫຼັກການໜຶ່ງທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 237 ວັກ 1 ແລ້ວຜູ້ກ່ຽວຈິ່ງໄດ້ສິດຕາມ ອາຍຸຄວາມ ມາດຕາ 51 ກຳນົດວ່າ: “ອາຍຸຄວາມໄດ້ສິດ ແມ່ນສາເຫດຂອງການໄດ້ສິດຜູ້ໃດໜຶ່ງຕໍ່ຊັບ ດ້ວຍ ການຜູ້ຄອບຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ຊັບສິ່ງຂອງຜູ້ອື່ນດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ, ຢ່າງເປີດເຜີຍ, ຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ສະຫງົບ ຄືກັນກັບຕົນເອງເປັນເຈົ້າຂອງ ເປັນເວລາ ຊາວປີ ສຳລັບອະສັງຫາລິມະຊັບ”. ໝາຍຄວາມວ່າ: ຜູ້ທີ່ໄດ້ ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງ ຂອງບຸກຄົນອື່ນດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ຄືກັນກັບວ່າ ຕົນເອງເປັນເຈົ້າຂອງຊັບສິ່ງຂອງ ນັ້ນມາເປັນເວລາ 20 ປີ ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງກັນໃນກໍລະນີຊັບຄົງທີ່ ຫຼື ອະສັງຫາລິມະຊັບ) ບຸກຄົນຜູ້ນັ້ນຈະເປັນເຈົ້າ ກຳມະສິດໃນຊັບນັ້ນ ແລະ ຜູ້ທີ່ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດເດີມກ່ຽວກັບຊັບດັ່ງກ່າວບໍ່ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງເອົາຄືນໄດ້.

ການເຂົ້າຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງບຸກຄົນອື່ນ ຕາມມາດຕາ 235 ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: “ການ ຄອບຄອງ ແມ່ນການປົກຄຸມ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຊັບສິ່ງຂອງ. ຮູບການຕົ້ນຕໍຂອງການຄອບຄອງ ມີຄື: ການຄອບຄອງ ຊັບສິ່ງຂອງໂດຍທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມ; ການຄອບຄອງດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແລະ ບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ;

ການຄອບຄອງໂດຍຖືກຕ້ອງ ແລະ ບໍ່ຖືກຕ້ອງ”. ສະນັ້ນ, ການຄອບຄອງຈຶ່ງໝາຍເຖິງການຄອບຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ຊັບຂອງບຸກຄົນອື່ນ ດ້ວຍຮູບການອື່ນ ເຊັ່ນ: ການເຊົ່າ, ຍົມ ຫຼື ຮູບການອື່ນທີ່ມີການຕົກລົງກັນ. ການເຂົ້າຄອບຄອງຊັບຂອງບຸກຄົນອື່ນ ແມ່ນຜູ້ຄອບຄອງອາດຈະຮູ້ ຫຼື ບໍ່ຮູ້ໄດ້ວ່າ ຊັບດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໃຜເປັນເຈົ້າຂອງເຈົ້າກຳມະສິດ ໂດຍຜ່ານການຄອບຄອງໄລຍະໜຶ່ງກໍ່ບໍ່ເຫັນມີເຈົ້າກຳມະສິດ ມາທັກທ້ວງ ຫຼື ທວງທາວ.

ການຄອບຄອງດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ຕ້ອງມີເງື່ອນໄຂດັ່ງນີ້:

- ການຄອບຄອງຢ່າງເປີດເຜີຍ;
- ການຄອບຄອງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ;
- ການຄອບຄອງຢ່າງສະຫງົບ.

ກ. ການຄອບຄອງຢ່າງເປີດເຜີຍ:

ການຄອບຄອງຢ່າງເປີດເຜີຍໝາຍເຖິງການຄອບຄອງໂດຍທີ່ **ກ** ບໍ່ຮູ້ວ່າຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕົນຄອບຄອງຢູ່ນັ້ນ ຍັງເປັນກຳມະສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນ ຊຶ່ງສັນນິຖານໄດ້ຈາກການນຳໃຊ້ຊັບສິ່ງຂອງຢ່າງເປີດເຜີຍ ໂດຍບໍ່ມີການ ເຊື່ອງອຳ ຫຼື ປົກປິດວ່າແມ່ນຊັບຂອງຜູ້ອື່ນ ຫຼື **ຂ** ຍັງເປັນເຈົ້າຂອງກຳມະສິດຢູ່ຊຶ່ງຢ່າງໜ້ອຍຕ້ອງໄດ້ ສະແດງອອກ ໃນໃບເສຍພາສີທີ່ດິນວ່າແມ່ນຕົນເອງເປັນເຈົ້າຂອງກຳມະສິດ ບໍ່ແມ່ນບຸກຄົນອື່ນ ຫຼື ຖ້າ **ກ** ໄດ້ຮັບການມອບທີ່ດິນຈາກ **ຂ** ແທ້ ກໍ່ຄວນມີໜັງສືມອບຢ່າງເປັນລາຍລັກອັກສອນຄັກແນ່ ຢ່າງໜ້ອຍມີພະຍານ ແລະ ນາຍບ້ານລົງລາຍເຊັນ.

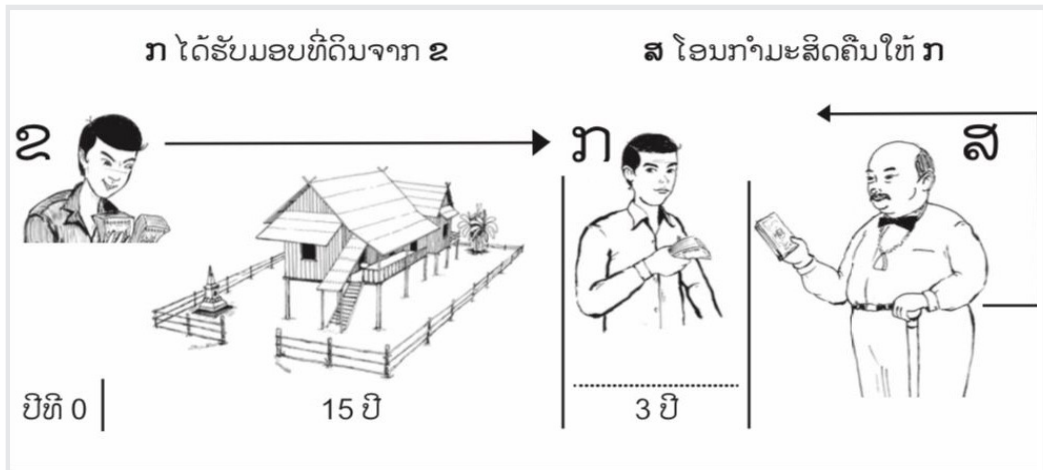
ຂ. ການຄອບຄອງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ:

ການຄອບຄອງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ໝາຍເຖິງການຄອບຄອງທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວເປັນເວລາຫຼາຍ ກວ່າ 20 ປີຕໍ່ເນື່ອງກັນ. ການທີ່ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຫາກໄດ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງ ສອງໄລຍະ ຄື: ໄລຍະເລີ່ມຕົ້ນ ແລະ ໄລຍະສຸດທ້າຍ ໃຫ້ສັນນິຖານວ່າ ເປັນການຄອບຄອງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ມາດຕາ 239 ວັກ 2 ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ.

ຖ້າຫາກວ່າ **ຂ** ໄດ້ຄອບຄອງມາໄດ້ໄລຍະໜຶ່ງແລ້ວໄດ້ມອບໃຫ້ **ສ** ຄອບຄອງ ແລະ ຕໍ່ມາ **ຂ** ກັບມາຄອບຄອງຕື່ມອີກ, ກໍ່ລະນີ້ຖືວ່າເປັນການຄອບຄອງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ຫຼື ບໍ?

ສົມມຸດວ່າ **ຂ** ໄດ້ຄອບຄອງມາແລ້ວ 15 ປີ, ຕໍ່ມາໄດ້ໂອນໃຫ້ **ສ** ເປັນຜູ້ຄອບຄອງຕໍ່ ແລະ ຈາກນັ້ນ **ຂ** ກໍ່ກັບມາຄອບຄອງຕື່ມອີກ ຈົນຄົບ 20 ປີ.

ແຜນວາດ 3.2

“ຖ້າວ່າບຸກຄົນຜູ້ນັ້ນ ຫາກໄດ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ ຍັງບໍ່ທັນຄົບຕາມກຳນົດເວລາທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 51 ແຕ່ຜູ້ກ່ຽວພັດໄດ້ມອບຊັບສິ່ງ ຂອງນັ້ນ ໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນຄອບຄອງ ໂດຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈແລ້ວ ກຳນົດ ເວລາທີ່ຈະໄດ້ມາເປັນກຳມະສິດນັ້ນ ກໍໃຫ້ນັບແຕ່ມື້ທີ່ບຸກຄົນຜູ້ທຳອິດໄດ້ຄອບຄອງເປັນຕົ້ນມາ, ເມື່ອຮອດກຳນົດເວລາທີ່ໄດ້ກ່າວນີ້ແລ້ວ ບຸກຄົນຜູ້ໃໝ່ທີ່ຄອບຄອງກໍຈະໄດ້ຮັບກຳມະສິດນັ້ນເລີຍ”. ຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 239 ວັກ 2 ໄດ້ກຳນົດວ່າ: “ການທີ່ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຫາກໄດ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງ ສອງໄລຍະ ຄື ໄລຍະເລີ່ມຕົ້ນ ແລະ ໄລຍະສຸດທ້າຍ ກໍໃຫ້ສັນນິຖານວ່າ ເປັນການຄອບຄອງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ”.

ກໍລະນີທີ່ຍົກຂຶ້ນມານີ້ເຫັນວ່າ: ເປັນການຄອບຄອງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ຍ້ອນວ່າ ມີການມອບໂອນ ໃຫ້ຜູ້ອື່ນຄອບຄອງແລ້ວ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະກັບຄືນມາຄອບຄອງອີກກໍຕາມ ໄລຍະເວລາຂອງ ການຄອບຄອງທີ່ຄິດໄລ່ນັບແຕ່ມື້ຄອບຄອງທຳອິດ ແລະ ຍັງສືບຕໍ່ຄິດໄລ່ຈົນເຖິງມື້ທີ່ໄດ້ມອບໂອນ ໃຫ້ຜູ້ອື່ນ ໝາຍຄວາມວ່າ ໄລຍະເວລາ ຫຼື ອາຍຸຄວາມ ຍັງສືບຕໍ່ນັບແຕ່ມື້ ຄອບຄອງທຳ ນອກຈາກນີ້, ກໍລະນີຜູ້ທີ່ໄດ້ຄອບຄອງມາກ່ອນໄດ້ໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນເຊົ່າກໍຖືວ່າເປັນການຄອບຄອງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ຍ້ອນວ່າການຄອບຄອງໂດຍຜ່ານບຸກຄົນອື່ນກໍຖືວ່າເປັນການຄອບຄອງ (ໂດຍທາງອ້ອມ) ເຊັ່ນກັນ (ມາດຕາ 236 ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ).

ຄ. ການຄອບຄອງຢ່າງສະຫງົບ.

ການຄອບຄອງຢ່າງສະຫງົບ ໝາຍເຖິງການຄອບຄອງໂດຍຜູ້ຄອບຄອງຊັບ ໂດຍບໍ່ມີການ ທັກທ້ວງ ຈາກເຈົ້າກຳມະສິດ ຫຼື ບຸກຄົນອື່ນ, ການທັກທ້ວງຈາກເຈົ້າກຳມະສິດ ສະແດງອອກດ້ວຍການທັກທ້ວງ ກັບຜູ້ຄອບຄອງ ແລະ ນາຍບ້ານ ຊຶ່ງຕ້ອງໄດ້ມີເອກະສານ ຫຼື ຫຼັກຖານພິສູດທີ່ມາ ຫຼື ການໄດ້ມາຂອງທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ.

ການທັກທ້ວງ ຈະຖືວ່າເປັນການສິ້ນສຸດອາຍຸຄວາມຕາມມາດຕາ 51 ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຫຼື ບໍ່?

ໃນຈຸດນີ້ ໄດ້ມີການຖືກຖຽງກັນເປັນສອງຄຳເຫັນ ຄື: (1). ຖ້າຫາກວ່າເຈົ້າຂອງກຳມະສິດ ໄດ້ທັກທ້ວງໃຫ້ຜູ້ຄອບຄອງອອກຈາກທີ່ດິນ ຫຼື ບອກວ່າຕົນເປັນເຈົ້າຂອງ ໂດຍບໍ່ມີການຮ້ອງຟ້ອງທວງທາວເອົາແນວໃດ

ກໍບໍ່ຖືວ່າເຮັດໃຫ້ອາຍຸຄວາມຕາມມາດຕາ 51 ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ສິນສຸດລົງ ໝາຍຄວາມວ່າ ອາຍຸຄວາມຍັງສືບຕໍ່ດຳເນີນຢູ່; (2). ການທັກທ້ວງນັ້ນ ຈະເຮັດໃຫ້ອາຍຸຄວາມຕາມມາດຕາ 51 ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ສິນສຸດລົງຍ້ອນວ່າ ຜູ້ຄອບຄອງໄດ້ຮູ້ແລ້ວວ່າ ທີ່ດິນທີ່ຕົນຄອບຄອງນັ້ນມີເຈົ້າກຳມະສິດຢູ່. ສະນັ້ນ, ຜູ້ກ່ຽວກໍຄວນອອກຈາກການຄອບຄອງນັ້ນ, ອີກດ້ານໜຶ່ງກໍຖືວ່າ ການຄອບຄອງນີ້ບໍ່ສະຫງົບແລ້ວ ແລະ ບໍ່ຖືວ່າ ເປັນການຄອບຄອງດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ສຽງສ່ວນຫຼາຍເຫັນວ່າ ມີແຕ່ການທັກທ້ວງໂດຍບໍ່ມີການຮ້ອງຟ້ອງນັ້ນ ຈະບໍ່ເຮັດໃຫ້ອາຍຸຄວາມຕາມມາດຕາ 51 ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ສິນສຸດລົງ ຈົນກວ່າຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງຊັບ ຫຼື ເຈົ້າກຳມະສິດໄດ້ພິສູດຄວາມຖືກຕ້ອງຢ່າງຄັກແນ່ເສຍກ່ອນ ຊຶ່ງອາດຈະມີການປຶກສາຫາລືກັນຢູ່ຂັ້ນບ້ານ ຫຼື ເຖິງຂັ້ນຮ້ອງຟ້ອງກັນຫາສານກໍໄດ້.

ສະຫຼຸບ, ຖ້າຫາກວ່າ **ກ** ບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ **ກ** ສາມາດປົກປ້ອງຕົນເອງຈາກຫຼັກການ, ການໄດ້ກຳມະສິດຕາມອາຍຸຄວາມຕາມມາດຕາ 51 ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຊຶ່ງຕ້ອງໄດ້ພິສູດ ຕາມເງື່ອນໄຂກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ. **ຄ** ຕ້ອງໄດ້ພິສູດ ແລະ ສະແດງຫຼັກຖານວ່າ **ກ** ຂາດເງື່ອນໄຂ ໃດໜຶ່ງຂອງການຄອບຄອງຊັບຕາມທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ເພື່ອຈະຮຽກຮ້ອງ ຫຼື ປົກປ້ອງກຳມະສິດຂອງຕົນ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການໄດ້ມາເປັນກຳມະສິດຈາກການຄອບຄອງ ອະສັງຫາລິມະຊັບ ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແລະ ໄດ້ຄອບຄອງຊັບດັ່ງກ່າວຄົບຖ້ວນຕາມອາຍຸຄວາມແລ້ວ ຖືວ່າຜູ້ຄອບຄອງຊັບດັ່ງກ່າວ ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດໂດຍອັດຕະໂນມັດ ຫຼື ບໍ່?

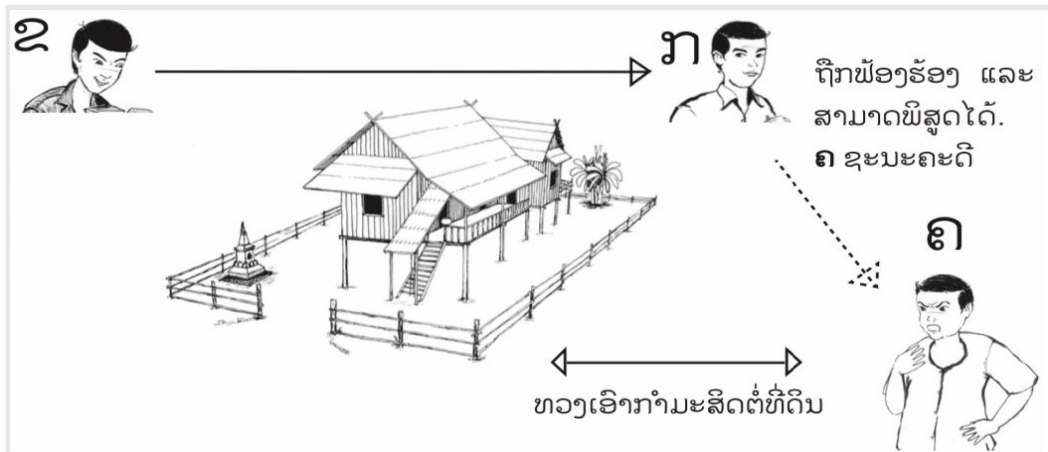
ໃນກໍລະນີຂອງການຄອບຄອງ ອະສັງຫາລິມະຊັບ ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ເມື່ອຄົບກຳນົດເວລາຕາມມາດຕາ 51 ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຜູ້ຄອບຄອງຍັງບໍ່ທັນໄດ້ກຳມະສິດເທື່ອ ພຽງແຕ່ເປັນການໄດ້ສິດຕາມກົດໝາຍ ຊຶ່ງຜູ້ຄອບຄອງນັ້ນຕ້ອງໄດ້ສະແດງເຈດຈຳນົງເພື່ອຈະນຳໃຊ້ ສິດທີ່ໄດ້ນັ້ນ ນຳເອົາຊັບທີ່ຕົນຄອບຄອງໄປຂໍຂຶ້ນທະບຽນກຳມະສິດ ແລະ ຜູ້ຄອບຄອງຈຶ່ງຈະໄດ້ ກຳມະສິດໃນຊັບດັ່ງກ່າວ.

ອີກດ້ານໜຶ່ງ ອະສັງຫາລິມະຊັບ ທີ່ບໍ່ມີເຈົ້າຂອງນັ້ນໃນຕົວຈິງແລ້ວ ຖືວ່າເກືອບບໍ່ມີເລີຍ, ແຕ່ຖ້າມີກໍລະນີຂອງ ອະສັງຫາລິມະຊັບ ທີ່ບໍ່ມີເຈົ້າຂອງນັ້ນ ຊັບດັ່ງກ່າວກໍຈະຕົກຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຂອງລັດ.

ຄຳຖາມທີ 4

ໃນກໍລະນີທີ່ **ກ** ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມການຮຽກຮ້ອງຂອງ **ຄ**, **ກ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງຕໍ່ **ຂ** ໄດ້ຄືແນວໃດ?

ແຜນວາດ 4.1

ໃນກໍລະນີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ຖ້າຫາກວ່າ **ຄ** ສາມາດພິສູດພື້ນຖານທາງດ້ານກົດໝາຍວ່າ: **ຂ** ບໍ່ມີສິດຊື້ຂາດຊັບ ຫຼື ບໍ່ແມ່ນເຈົ້າກຳມະສິດທີ່ດິນທີ່ ແທ້ຈິງ ຊຶ່ງມີຜົນເຮັດໃຫ້ການຊື້ຂາຍ ຫຼື ມອບໂອນທີ່ດິນໃຫ້ **ກ** ນັ້ນເປັນໂມຄະ;

ເຖິງວ່າ ກົດໝາຍຈະຮັບຮູ້ວ່າ **ຂ** ຜູ້ຂາຍບໍ່ແມ່ນເຈົ້າກຳມະສິດທີ່ແທ້ຈິງກໍຕາມ ແຕ່ຖ້າ ວ່າ **ກ** ຜູ້ຊື້ສາມາດພິສູດໄດ້ວ່າຕົນເອງເປັນຜູ້ຊື້ອະສັງຫາລິມະຊັບ ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແລ້ວ **ກ** ຕ້ອງສົ່ງທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວຄືນໃຫ້ **ຄ** ໂດຍທີ່ **ຄ** ບໍ່ຕ້ອງສົ່ງ ຫຼື ທົດແທນມູນຄ່າຂອງທີ່ດິນນັ້ນໃຫ້ **ກ**, ແຕ່ **ກ** ມີສິດຮຽກຮ້ອງຕໍ່ **ຄ** ເພື່ອທວງເອົາຄ່າເສຍຫາຍອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ຄ່າປົກປັກຮັກສາ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການປັບປຸງທີ່ດິນເພື່ອເຮັດໃຫ້ສະພາບຂອງທີ່ດິນດີຂຶ້ນ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍອື່ນໆ (ຖ້າມີ) ຕາມມາດຕາ 242 ວັກ 1 ແລະ 2 , ສ່ວນຄ່າຊື້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນນັ້ນ **ກ** ມີສິດໄປທວງເອົາ **ຂ** ຜູ້ຂາຍ ຕາມມາດຕາ 243 ວັກ 2 ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງທີ່ກຳນົດວ່າ: “ຖ້າຜູ້ຄອບຄອງອະສັງຫາລິມະຊັບໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ຕ້ອງສົ່ງອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ຕົນໄດ້ຄອບຄອງນັ້ນໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດ ຖ້າຜູ້ກ່ຽວຫາກໄດ້ທວງເອົາຄືນ ໂດຍບໍ່ມີການທົດແທນຄືນແຕ່ຢ່າງໃດ. ແຕ່ສຳລັບຄ່າປົກປັກຮັກສາ ຫຼື ຄ່າເຮັດໃຫ້ສະພາບອະສັງຫາລິມະຊັບດີຂຶ້ນນັ້ນ ສາມາດຮຽກຮ້ອງການທົດແທນຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 242 ວັກທີ 1 ແລະ ວັກທີ 2 ຂອງປະມວນກົດໝາຍກົດໝາຍແພ່ງ ແຕ່ຜູ້ຄອບຄອງມີສິດທວງເອົາມູນຄ່າອະສັງຫາລິມະຊັບ ຈາກຜູ້ມອບໃຫ້ຕົນ”.

ແຕ່ຖ້າວ່າ **ກ** ຜູ້ຊື້ບໍ່ສາມາດພິສູດໄດ້ວ່າຕົນເອງເປັນຜູ້ຊື້ອະສັງຫາລິມະຊັບ ດັ່ງກ່າວດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈນັ້ນແລ້ວ **ກ** ຕ້ອງໄດ້ສົ່ງອະສັງຫາລິມະຊັບ ທີ່ຕົນໄດ້ຊື້ມາຈາກ **ຂ** ນັ້ນ ຄືນໃຫ້ **ຄ** ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງ, **ກ** ຈະບໍ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍຄື: ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່າງໆ ຫຼື ມູນຄ່າຂອງຊັບນັ້ນຈາກ **ຄ** ໄດ້ຕາມມາດຕາ 243 ວັກ 4 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ, **ກ** ຜູ້ຊື້ສາມາດຕໍ່ວ່າເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທັງໝົດນັ້ນ ຈາກ **ຂ** ຜູ້ທີ່ໄດ້ຂາຍທີ່ດິນໃຫ້ຕົນ ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງນັ້ນກໍໄດ້ ແຕ່ **ກ** ບໍ່ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ມາດຕາ 243 ວັກ 4 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: “ຜູ້ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ຕ້ອງສົ່ງຊັບສິ່ງຂອງທັງໝົດນັ້ນຄືນໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດ. ຜູ້ຄອບຄອງດັ່ງກ່າວ ຈະຕໍ່ວ່າເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຈາກຜູ້ທີ່ໄດ້ມອບຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ຕົນ ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງນັ້ນກໍໄດ້ ແຕ່ບໍ່ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ”.

- ສ່ວນ **ກ** ສາມາດພິສູດໄດ້ວ່າ ຕົນໄດ້ຊື້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼື ຮັບມອບຈາກ **ຂ** ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ໂດຍບໍ່ຮູ້ໄດ້ວ່າ ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວແມ່ນຂອງ **ຄ**.
- ແລກປ່ຽນກ່ຽວກັບຜົນການຄອບຄອງດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈຄືກັນ ໃນມາດຕາ 243 ມີຜົນແຕກຕ່າງ ກັນນັ້ນເພາະວ່າ ວັກ 1 ກໍລະນີ ຊັບເຄື່ອນທີ່ມີການຊື້ຂາຍ ມີການປ່ຽນມືກັນໄວ ສະນັ້ນ, ສົມມຸດວ່າ ເຮົາບໍ່ປົກປ້ອງຄົນທີ່ໄດ້ຊັບມາດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈຈະເຮັດໃຫ້ການເຮັດທຸລະກຳມີຄວາມຝືດ. ກົງ ກັນຂ້າມກໍລະນີຊັບຄົງທີ່ ເນື່ອງຈາກຊັບມີມູນຄ່າສູງ ຄິດວ່າການປົກປ້ອງເຈົ້າກຳມະສິດເດີມມີສູງກວ່າ, ຄິດວ່າສົມເຫດສົມຜົນແລ້ວ. ແນ່ນອນ ກໍລະນີ ອະສັງຫາລິມະຊັບ ຫຼື ຊັບຄົງທີ່ ກ່ອນທີ່ຈະເຮັດສັນຍາ ຫຼື ຕົກລົງຊື້ນັ້ນ ຜູ້ຊື້ສາມາດຄົ້ນຄວ້າໄດ້ວ່າ ຜູ້ທີ່ມາຂາຍຊັບຄົງທີ່ນັ້ນແມ່ນເຈົ້າກຳມະສິດແທ້ບໍ່? ສະນັ້ນ, ຜູ້ຊື້ຄວນກວດສອບດັ່ງກ່ອນ. ກົງກັນຂ້າມ ກໍລະນີ ສັງຫາລິມະຊັບມີການປ່ຽນມືແບບໄວ ສະນັ້ນ ເວລາໃນການກວດສອບວ່າຜູ້ນັ້ນເປັນເຈົ້າກຳມະສິດແທ້ບໍ່ກະມີເວລາໜ້ອຍແດ່. ສະນັ້ນ ເວລາບໍ່ມີ, ຖ້າຫາກວ່າຜູ້ຊື້ນັ້ນລາວ ໄດ້ຮັບຄວາມອັບປະໂຫຍດແລ້ວກະຄວນປົກປ້ອງລາວ ຖືວ່າອັນນີ້ອາດເປັນ ກໍລະນີທີ່ແຕກຕ່າງກັນ.

ກ ສາມາດນຳໃຊ້ຂໍ້ກົດໝາຍດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ໃນກໍລະນີທີ່ **ຄ** ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບ ຫາກບໍ່ໄດ້ທວງທາວເອົາທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນຄືນຈາກ **ກ** ຜູ້ຊື້ສິດນຳໃຊ້ຕາມກຳນົດເວລານັ້ນ **ກ** ສາມາດນຳໃຊ້ຂໍ້ກຳນົດກົດໝາຍໄດ້ຄື:

1) **ກ** ສາມາດຂໍລົບລ້າງສັນຍາ ໄດ້ໃນກໍລະນີທີ່ສັນຍາເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ ອັນເນື່ອງຈາກວ່າ ສັນຍາ ທີ່ເຮັດຂຶ້ນນັ້ນ **ກ** ເປັນຝ່າຍອັບປະໂຫຍດ ຍ້ອນວ່າທີ່ດິນນັ້ນ ບໍ່ແມ່ນກຳມະສິດຂອງ **ຂ** ຕາມມາດຕາ 24 ຂອງ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ.

ໃນກໍລະນີທີ່ **ກ** ຜູ້ຊື້ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວມາດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ຕາມມາດຕາ 237 ວັກ 1 ຂອງ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງນັ້ນ ຖ້າ **ກ** ຫາກເຫັນວ່າຕົນເອງໄດ້ຮັບຄວາມອັບປະໂຫຍດຈາກສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນຍ້ອນ **ຂ** ບໍ່ ແມ່ນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ **ກ** ມີສິດແຈ້ງໃຫ້ **ຂ** ເພື່ອຍົກເລີກ ສັນຍາດັ່ງກ່າວ, ໃນກໍລະນີທີ່ຝ່າຍ **ຂ** ບໍ່ເຫັນດີ ຍົກເລີກສັນຍາແລ້ວ **ກ** ກໍມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານເພື່ອໃຫ້ສານພິຈາລະນາລົບລ້າງສັນຍານັ້ນ ຕາມມາດຕາ 27 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ.

ເມື່ອສັນຍາຊື້ຂາຍທີ່ດິນລະຫວ່າງ **ກ** ກັບ **ຂ** ຫາກຖືກລົບລ້າງແລ້ວ (ຈະດ້ວຍກໍລະນີຕົກລົງເຫັນດີ ຫຼື ສະເໜີໃຫ້ ສານພິຈາລະນາກຳຕາມ) ໃຫ້ສິ່ງຊັບ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ໄດ້ປະຕິບັດໄປແລ້ວນັ້ນ ຄົນໃຫ້ແກ່ກັນ ເນື່ອງຈາກວ່າ ສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນນັ້ນຂັດກັບລະບຽບກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວຂອງຕົນ, ເຮັດ ຂຶ້ນດ້ວຍການເຊື່ອງອຳ, ເຮັດຂຶ້ນດ້ວຍການລະເມີດຮູບການຂອງສັນຍາທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ສະເພາະ. ຊຶ່ງໄດ້ກຳນົດ ໄວ້ໃນມາດຕາ 28 ວັກ 3 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງໝາຍຄວາມວ່າ **ກ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາເງິນທີ່ຕົນໄດ້ ຈ່າຍໃຫ້ **ຂ** ເພື່ອຊື້ຂາຍທີ່ດິນ ດັ່ງກ່າວຄືນໄດ້.

ກ ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາຄ່າເສຍຫາຍຕ່າງໆໄດ້ ອີງຕາມມາດຕາ 406 ວັກທີ 3 ຂອງປະມວນກົດໝາຍ ຊຶ່ງກຳນົດວ່າ: “ໃນການເຮັດສັນຍາ ຜູ້ຂາຍຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ຊື້ຊາບ ກ່ຽວກັບສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນ ໃນຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຂາຍ ເຊັ່ນ: ຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຂາຍນັ້ນ ຍັງມີຜູ້ເຊົ່າຢູ່. ການບໍ່ແຈ້ງໃຫ້ຊາບນີ້ ຈະພາໃຫ້ຜູ້ຊື້ມີສິດຮ້ອງຂໍຍົກເລີກ ສັນຍາ ແລະ ຮ້ອງຂໍເອົາຄ່າເສຍຫາຍ ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນລາຄາຊື້”. ໃນກໍລະນີທີ່ພິຈາລະນາວ່າ **ຂ** ບໍ່ມີສິດຊື້ຂາດຊັບ

ຫຼື ບໍ່ແມ່ນເຈົ້າກຳມະສິດທີ່ດິນ ແລະ ກໍໄດ້ຊື້ທີ່ດິນ ແລະ ຮັບມອບຈາກ ຂ ໂດຍຮູ້ວ່າ ດິນຕອນດັ່ງກ່າວບໍ່ແມ່ນຂອງ ຂ.

2) ກ ຈະບໍ່ສາມາດຂໍລົບລ້າງສັນຍາ ໄດ້ໃນກໍລະນີທີ່ສັນຍາເປັນໂມຄະເດັດຂາດ ອັນເນື່ອງຈາກ ສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນດ້ວຍຄວາມ ບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ຕາມມາດຕາ 237 ວັກ 2 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ດັ່ງນັ້ນ, ການຊື້ຊຸ້ບສິ່ງຂອງດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ຈະເຮັດໃຫ້ ກ ບໍ່ມີສິດຮຽກຮ້ອງເອົາເງິນຄ່າຊື້ຂາຍ ທີ່ດິນ ຫຼື ການທົດແທນຄືນຈາກ ຄ ທີ່ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດໄດ້, ແຕ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາຈາກ ຂ ຜູ້ທີ່ນຳມາຂາຍໄດ້, ແຕ່ຖ້າ ຂ ປະຕິເສດ ກ ບໍ່ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຕໍ່ສານໃຫ້ບັງຄັບໃຫ້ ຂ ປະຕິບັດໄດ້ ຍ້ອນເປັນນິຕິກຳ ແລະ ນິຕິເຫດທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ອີງຕາມ ມາດຕາ 243 ວັກ 4.

3) ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ຊື້ທີ່ດິນຈາກ ຂ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ຊຶ່ງ ຄ ຜູ້ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດຫາກບໍ່ມາທວງນັ້ນ ກ ຫາກໄດ້ຄອບຄອງທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວເກີນ 20 ປີ ກ ຈະໄດ້ກຳມະສິດຕາມມາດຕາ 51 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນນັ້ນຂັດກັບລະບຽບກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວຂອງຕົນ, ເຮັດຂຶ້ນດ້ວຍການເຊື່ອງອຳ, ເຮັດຂຶ້ນດ້ວຍການລະເມີດຮູບການຂອງສັນຍາທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ສະເພາະມາດຕາ 377 ຂໍ້ 1 ແລະ ຂໍ້ 2 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ.

ເມື່ອຮັບຮູ້ວ່າສັນຍາເປັນໂມຄະແລ້ວ ໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງນີ້:

1) ຜົນສະທ້ອນຂອງສັນຍາເປັນໂມຄະ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມມາດຕາ 28 ຂອງມວນປະກົດໝາຍແພ່ງ.

ນິຕິກຳທີ່ເປັນໂມຄະເດັດຂາດ ບໍ່ມີຜົນທາງດ້ານກົດໝາຍ ນັບແຕ່ວັນເຮັດນິຕິກຳ.

ໃນກໍລະນີທີ່ນິຕິກຳເປັນໂມຄະເດັດຂາດ ຫາກໄດ້ເຮັດຂຶ້ນໂດຍຂັດກັບຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງຊາດ, ຄວາມສະຫງົບ ແລະ ຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍຂອງສັງຄົມນັ້ນ ໃຫ້ຮີບຊັບ ທີ່ໄດ້ປະຕິບັດກັນແລ້ວທັງໝົດເປັນຂອງລັດ.

ສຳລັບນິຕິກຳເປັນໂມຄະເດັດຂາດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 23 ວັກທີໜຶ່ງຂໍ້ 2, 3 ແລະ 4 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ໃຫ້ສິ່ງຊັບ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ໄດ້ປະຕິບັດແລ້ວນັ້ນຄືນແກ່ກັນ.

ນິຕິກຳເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ ບໍ່ມີຜົນທາງດ້ານກົດໝາຍ ນັບແຕ່ວັນເຮັດນິຕິກຳ ເປັນຕົ້ນໄປ, ແຕ່ບໍ່ໃຫ້ມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ບຸກຄົນທີສາມ ທີ່ມີຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ.

ນິຕິກຳເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ ທີ່ເກີດຈາກການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ຫຼື ບັງຄັບນາບຊຸ່ ຫຼື ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ຫຼື ຄວາມອັບປະໂຫຍດຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງນັ້ນ, ຝ່າຍເສຍຜົນປະໂຫຍດຈະໄດ້ຮັບຊັບ ຫຼື ທົດແທນຄືນ, ສ່ວນຊັບຂອງອີກຝ່າຍໜຶ່ງ ໃຫ້ຮີບເປັນຂອງລັດ.

ສຳລັບນິຕິກຳເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 24 ວັກທີໜຶ່ງຂໍ້ 2,3,4 ແລະ 5 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຖ້າຝ່າຍເສຍຜົນປະໂຫຍດ ຫາກບໍ່ເຫັນດີຮັບຮອງເອົາ ກໍໃຫ້ສິ່ງຊັບ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດແກ່ຜູ້ກ່ຽວ, ສ່ວນສິ່ງທີ່ຍັງບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດຕໍ່ກັນ ກໍໃຫ້ເລີກແລ້ວກັນໄປ.

ການຊື້ຊຸ້ບດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈສະແດງອອກ ຄື:

(1) ຊັບທີ່ຂາຍ ຕ້ອງເປັນກຳມະສິດຂອງຜູ້ຂາຍ ເວັ້ນເສຍແຕ່ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງ ໄດ້ມອບສິດ ຢ່າງເປັນ

ລາຍລັກອັກສອນໃຫ້ໄປຂາຍ.

ສຳລັບການຊື້ຊຸບ ທີ່ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີໜັງສືຢັ້ງຢືນກຳມະສິດ ເຊັ່ນ: ລົດຈັກ, ເຮືອນ ຖ້າຜູ້ຂາຍ ຫາກບໍ່ແມ່ນຜູ້ອອກຊື້ຢູ່ໃນໜັງສືຢັ້ງຢືນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນນັ້ນ (ຕົວຢ່າງ: ໃບທະບຽນລົດ, ໃບຢັ້ງຢືນ ກຳມະສິດເຮືອນ) ໃຫ້ຖືວ່າຜູ້ຊື້ຊຸບດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ເວັ້ນເສຍແຕ່ຜູ້ຂາຍໄດ້ຮັບມອບສິດຢ່າງເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຈາກຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງຊຸບໃຫ້ມາຂາຍ.

(2) ລາຄາຊຸບສິ່ງຂອງທີ່ຊື້ນັ້ນ ແມ່ນລາຄາໃນທ້ອງຕະຫຼາດ ຫຼື ລາຄາທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ ຕົວຢ່າງ: ລາຄາທີ່ດິນໃນເວລາທຳການຊື້ຂາຍນັ້ນແມ່ນ 1 ຕາແມັດ ແມ່ນ 1.200.000 ກີບ ພັດມາຂາຍພຽງແຕ່ 500.000 ກີບ ຖືວ່າລາຄານີ້ ບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນ, ຖືວ່າ ຜູ້ຊື້ແມ່ນຊື້ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ.

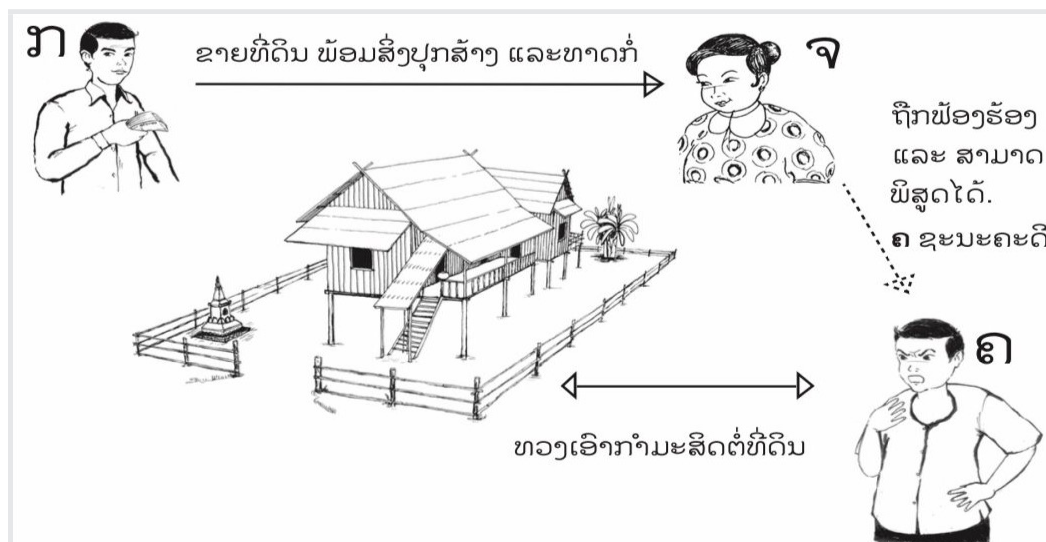
(3) ສະຖານທີ່ຂາຍຊຸບໂດຍທົ່ວໄປ ແມ່ນຢູ່ຕະຫຼາດ ຫຼື ສະຖານທີ່ເປີດເຜີຍອື່ນໆ. ການຊື້ຂາຍຊຸບຢູ່ສະຖານທີ່ປິດລັບ ສ່ວນຫຼາຍເປັນການຊື້ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ.

ນອກຈາກນີ້ ເວລາຊື້ຂາຍກໍມີຄວາມໝາຍສຳຄັນໃນການຊື້ຊຸບດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ຫຼື ບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ.

ຄຳຖາມທີ 5

ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ໄດ້ຂາຍທີ່ດິນ, ສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະ ທາດທີ່ກໍ່ ໃຫ້ ຈ ແລະ ຈ ໄດ້ໂອນທະບຽນແລ້ວ; ຄ ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ຈ ມ້າງເຮືອນ ແລະ ທາດທີ່ກໍ່ ນັ້ນອອກ ແລ້ວສົ່ງມອບທີ່ດິນຄືນໃຫ້ ຕົນ ຫຼື ບໍ່?

ແຜນວາດ 5.1

ໃນກໍລະນີນີ້ ຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາເປັນສອງແງ່ ຍ້ອນຜົນສະທ້ອນທາງດ້ານກົດໝາຍຕ່າງ ກັນຄື:

(ກ). ຈ ຊື້ມາໄດ້ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ໃນກໍລະນີ ທີ່ ຈ ຊື້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງ ຈາກ ກ ແລ້ວ ຈ ໄດ້ນຳທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວໄປຂຶ້ນທະບຽນ ຫຼື ໄປໂອນທະບຽນທີ່ດິນນັ້ນ ມາເປັນກຳມະສິດຂອງ ຈ ສຳເລັດແລ້ວ, ແຕ່ຕໍ່ມາ ຄ ຜູ້ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດເດີມໄດ້ມາທັກທ້ວງ ແລະ ທວງເອົາທີ່ດິນຄືນໂດຍ ຄ ໄດ້ບອກໃຫ້ ຈ ຕ້ອງມ້າງສິ່ງປຸກສ້າງຄື ເຮືອນ ແລະ ທາດທີ່ກໍ່ ອອກຈາກທີ່ດິນ ແລ້ວສິ່ງທີ່ດິນຄືນໃຫ້ ຄ ນັ້ນຕໍ່ກັບເຫດການນີ້ຖ້າອີງຕາມ ມາດຕາ 243 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງແລ້ວເຫັນວ່າ:

1) ເຖິງວ່າ ຈ ຈະຊື້ທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງນັ້ນຈາກ ກ ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແລະ ຈ ໄດ້ນຳເອົາທີ່ດິນທີ່ຊື້ນັ້ນໄປ ຂຶ້ນທະບຽນອອກໃບຕາດິນ ຕາມມາດຕາ 101 ຫຼືວ່າ ຈ ໄດ້ໄປຈົດທະບຽນການປ່ຽນແປງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕາມມາດຕາ 105 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ປີ 2019 ແລ້ວກໍຕາມ ຖ້າວ່າ ຄ ຜູ້ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດເດີມຫາກມາທວງທາວຄືນນັ້ນ ຈ ຜູ້ຄອບຄອງຕ້ອງໄດ້ສົ່ງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຄືນໃຫ້ ຄ ຕາມມາດຕາ 243 ວັກ 2, ແຕ່ ຄ ຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ແທນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່າງໆເຊັ່ນ: ຄ່າແລ່ນເອກະສານອອກໃບຕາດິນ, ຄ່າເຮັດໃຫ້ສະພາບອະສັງຫາລິມະຊັບດີຂຶ້ນນັ້ນ ຕາມມາດຕາ 242 ວັກ 1 ແລະ ວັກ 2 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ສ່ວນມູນຄ່າທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນທີ່ ຈ ໄດ້ຈ່າຍໄປແລ້ວນັ້ນໃຫ້ ຈ ໄປທວງເອົານຳ ກ ຜູ້ຂາຍ ຕາມມາດຕາ 242 ວັກທີ 1 ແລະ ວັກທີ 2 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ.

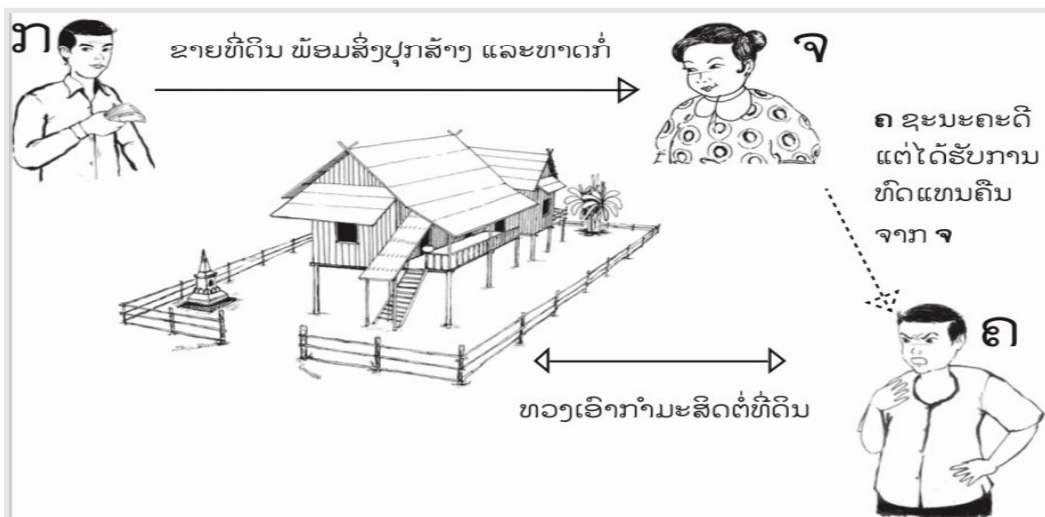
2) ຖ້າວ່າ ຈ ຊື້ທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງນັ້ນຈາກ ກ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ເຖິງວ່າ ຈ ຈະນຳເອົາທີ່ດິນນັ້ນໄປຂຶ້ນທະບຽນອອກໃບຕາດິນ ຕາມມາດຕາ 101 ຫຼືວ່າ ຈ ໄດ້ໄປຈົດທະບຽນການປ່ຽນແປງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕາມມາດຕາ 105 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ປີ 2019 ນັ້ນ ແລ້ວກໍຕາມ ຖ້າວ່າ ຄ ຜູ້ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດເດີມຫາກມາທວງທາວຄືນ ຈ ຜູ້ຄອບຄອງຕ້ອງໄດ້ສົ່ງທີ່ດິນຄືນໃຫ້ ຄ ໂດຍທີ່ ຄ ບໍ່ມີພັນທະຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ແທນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່າງໆເຊັ່ນ: ຄ່າແລ່ນເອກະສານອອກໃບຕາດິນ, ຄ່າປົກປັກຮັກສາ ຫຼື ຄ່າປັບປຸງທີ່ດິນນັ້ນຄືນໃຫ້ ຈ ແຕ່ຢ່າງໃດ, ສ່ວນມູນຄ່າທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນທີ່ ຈ ໄດ້ຈ່າຍໄປແລ້ວນັ້ນ ຈ ຜູ້ຊື້ສາມາດ ຕໍ່ວ່າ ເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທັງໝົດນັ້ນ ຈາກ ກ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຂາຍທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນໃຫ້ຕົນ ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງນັ້ນກໍໄດ້ ແຕ່ ຈ ບໍ່ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ຕາມມາດຕາ 243 ວັກ 4.

ໃນກໍລະນີຂອງການຊື້ຂາຍຊັບທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ເງື່ອນໄຂຂອງການພິສູດຄວາມບໍລິສຸດໃຈສະແດງອອກຄື:

- ຊື້ໃນລາຄາທີ່ເໝາະສົມ ຕາມທ້ອງຕະຫຼາດໃນເວລານັ້ນ;
- ຊື້ ແລະ ນຳໃຊ້ຢ່າງເປີດເຜີຍ;
- ນຳໃຊ້ຢ່າງລຽນຕິດ;
- ນຳໃຊ້ຢ່າງສະຫງົບ. (ເບິ່ງການອະທິບາຍໃນຄຳຖາມທີ 4 ຂ້າງເທິງ).

ເມື່ອ ຈ ສາມາດພິສູດວ່າຕົນໄດ້ຊື້ຊັບ (ສັງຫາລິມະຊັບ) ທີ່ຜິດກົດໝາຍມາດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແລ້ວຈະ ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຈາກກົດໝາຍ ຄືໄດ້ຮັບການທົດແທນຄືນຈາກເຈົ້າຂອງຊັບເດີມ ຫຼື ຄ.

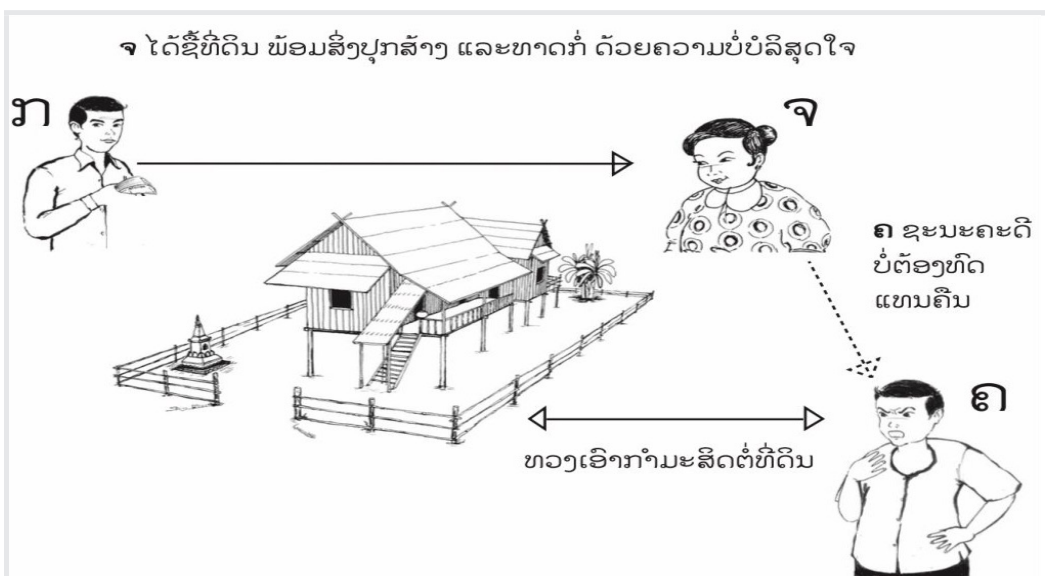
ແຜນວາດ 5.2

ຈ ໄດ້ຊື້ທີ່ດິນ ພ້ອມສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະ ທາດກໍ່ ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ (ກ). ຈ ຊື້ມາໄດ້ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ.

ຖ້າຫາກວ່າ ຈ ບໍ່ສາມາດພິສູດ ຫຼື ຂາດອົງປະກອບຂອງຄວາມບໍລິສຸດໃຈຄື ໄດ້ອະທິບາຍມາຂ້າງເທິງ ແລ້ວນີ້ ກໍ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຈ ຊື້ຊັບທີ່ຜິດກົດໝາຍດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ, ໃນກໍລະນີນີ້ ຄ (ເຈົ້າຂອງ ຊັບ) ມີສິດເອົາຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນຄືນ ໂດຍບໍ່ມີການທົດແທນຄ່າຊັບ ສິ່ງຂອງໃຫ້ແກ່ຜູ້ຊື້ (ຈ) ແຕ່ຢ່າງໃດ, ຜູ້ຊື້ (ຈ) ຈະຕໍ່ວ່າເອົາເງິນທີ່ຊື້ຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນຄືນນຳຜູ້ຂາຍ (ກ) ກໍ່ ໄດ້ ແຕ່ບໍ່ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ຍ້ອນວ່າເປັນ ນິຕິກຳທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຕາມມາດຕາ 243 ວັກ 4 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ.

ແຜນວາດ 5.3

ໃນກໍລະນີນີ້ ຈ ຕ້ອງໄດ້ມ້າງເຮືອນ ແລະ ເອົາທາດທີ່ກໍ່ອອກບໍ່?

ກົດໝາຍລາວ ບໍ່ໄດ້ກຳນົດວິທີການແກ້ໄຂໃນກໍລະນີນີ້ແບບຈະແຈ້ງ, ແຕ່ໃນປະເພນີທີ່ ສານປະຕິບັດຜ່ານມາ ແມ່ນອີງໃສ່ທາງເລືອກຕ່າງໆ ຄື:

- ຖ້າຫາກວ່າ ການມ້າງເຮືອນອອກນັ້ນ ບໍ່ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ໂຄງສ້າງຂອງເຮືອນຫຼາຍ ຈົນບໍ່ສາມາດໃຊ້ການໄດ້ ແລະ ບໍ່ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ທີ່ດິນດັ່ງກ່າວ ສານກໍຈະຕັດສິນໃຫ້ ມ້າງເຮືອນອອກ ໂດຍບໍ່ໄດ້ມີການທົດແທນໃຫ້ແກ່ ຈ ແຕ່ຢ່າງໃດ.

ແຕ່ຖ້າຫາກວ່າ ການມ້າງເຮືອນອອກ ໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃຫ້ແກ່ຕົວອາຄານ ແລະ ທີ່ດິນ (ຊຶ່ງອາດຈະເກີດເປັນຊຸມຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ອື່ນໆ) ລວມທັງເຮັດໃຫ້ມີຄວາມສິ້ນເປືອງຫຼາຍ ໂດຍບໍ່ຈຳເປັນ ກໍລະນີນີ້ ສານອາດຈະພິຈາລະນາ:

(ກ). ໃນກໍລະນີທີ່ເຮືອນ ຫຼື ອາຄານຕັ້ງຢູ່ຈຸດໃດໜຶ່ງຂອງທີ່ດິນ ຫຼື ຕັ້ງຢູ່ໃນຈຸດທີ່ສາມາດແບ່ງໄດ້, ໃຫ້ເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ ແບ່ງທີ່ດິນສ່ວນດັ່ງກ່າວຂາຍໃຫ້ ຈ;

(ຂ). ສະເໜີໃຫ້ເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ ຫຼື ຄ ຊື້ເອົາເຮືອນນັ້ນເລີຍ;

(ຄ). ສະເໜີໃຫ້ເຈົ້າຂອງເຮືອນ ຫຼື ຈ ຊື້ເອົາທີ່ດິນນັ້ນເລີຍ.

ຈະເປັນທາງເລືອກໃດກໍຕາມ ເບື້ອງຕົ້ນສານຈະຖາມຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຄູ່ຄວາມເສຍກ່ອນ, ຖ້າຫາກຄູ່ຄວາມບໍ່ສາມາດຕົກລົງກັນໄດ້ ສານຈະນຳໃຊ້ຫຼັກການ ແລະ ວິທີການທີ່ມີຄວາມເສຍຫາຍໜ້ອຍທີ່ສຸດ, ແຕ່ກໍມີຫຼາຍກໍລະນີທີ່ສານຕັດສິນໃຫ້ມ້າງເຮືອນອອກຈາກທີ່ດິນ. ທີ່ສຳຄັນ ເຫັນວ່າ ສານຄວນຈະກຳນົດຊື້ຂາດວິທີການດຽວເທົ່ານັ້ນ ຕາມທີ່ສານເຫັນວ່າເໝາະສົມ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ສັບສົນໃນການປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ.

ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ຂັ້ນຕອນການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ:

ຈາກການຄົ້ນຄວ້າທີ່ຜ່ານມາ ສາມາດສັງເກດໄດ້ວ່າ ສາເຫດທີ່ປະຊາຊົນສ່ວນຫຼາຍບໍ່ຈົດທະບຽນທີ່ດິນແມ່ນ:

1. ການຈົດທະບຽນທີ່ດິນໃນເມື່ອກ່ອນ ຍັງປະຕິບັດແບບບໍ່ເອກະພາບກັນ. ກ່ອນໜ້າກົດໝາຍທີ່ດິນ ສະບັບປີ 1997, ກະຊວງການເງິນເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ເກັບພາສີທີ່ດິນຕາມ ມາດຕາ 10 ຂອງດຳລັດວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ສະບັບເລກທີ 99/ນຍ, ລົງວັນທີ 19 ທັນວາ 1992 ຊຶ່ງບໍ່ອາດ ສາມາດເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການຈົດທະບຽນໄດ້;
2. ປະຊາຊົນບາງຈຳນວນຫຼີກລ່ຽງການຈົດທະບຽນເພື່ອຫຼີກເວັ້ນ ການເສຍພາສີ ແລະ ອາກອນ ຈາກການໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ອີກດ້ານໜຶ່ງກໍຍັງບໍ່ທັນເຫັນໄດ້ຄວາມສຳຄັນຂອງການຈົດທະບຽນທີ່ດິນ;
3. ກົນໄກຂອງການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຍັງບໍ່ທັນແຂງແຮງ ຍັງບໍ່ທັນປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍຢ່າງເຂັ້ມງວດ ສ່ວນຫຼາຍປະຕິບັດຕາມປະເພນີ ຫຼື ຄວາມເຄີຍຊົນໃນແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ ພາໃຫ້ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນບໍ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ບໍ່ເຂັ້ມແຂງ.

ອີກດ້ານໜຶ່ງ ຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງປະຊາຊົນສ່ວນຫຼາຍ ກ່ຽວກັບຜົນສະທ້ອນ ແລະ ຜົນສັກສິດຂອງການຈົດທະບຽນທີ່ດິນຍັງຈຳກັດຢູ່. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມໃນປັດຈຸບັນ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ສ້າງນິຕິກຳຕ່າງໆ ແລະ ຈັດຕັ້ງການຈົດທະບຽນທີ່ດິນ ໂດຍສະເພາະ ການປ່ຽນແປງນິຕິກຳຂອງທີ່ດິນໄດ້ຢ່າງເປັນລະບົບແລ້ວ ແລະ ມີການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ກ່ຽວກັບ ຄວາມໝາຍ ແລະ ຄວາມສຳຄັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປ່ຽນແປງທາງດ້ານກົດໝາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບທີ່ດິນ ຕອນໜຶ່ງ ເຫັນວ່າ ມີການຈົດທະບຽນທີ່ດິນທີ່ໄດ້ມາຈາກການຊື້ຂາຍ, ໂອນ ຫຼື ມອບກຳມະສິດທີ່ ດິນຫຼາຍຂຶ້ນ. ຂັ້ນຕອນການ ຈົດທະບຽນທີ່ດິນດັ່ງກ່າວໄປນີ້ຄັດອອກມາຈາກລະບຽບການວ່າດ້ວຍການ ຈົດທະບຽນນິຕິກຳທີ່ດິນ ສະບັບ ແລກທີ 500/ສນຍ.ອຄດຂ, ລົງວັນທີ 09 ພຶດສະພາ 2007.

ອີງຕາມມາດຕາ 105 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ (2019) ກຳນົດວ່າ: “ການຈົດທະບຽນການ ປ່ຽນແປງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ນການບັນທຶກ ແລະ ຍັງຢືນການປ່ຽນແປງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຈາກເຈົ້າຂອງສິດນຳ ໃຊ້ທີ່ດິນເດີມໄປໃຫ້ຜູ້ອື່ນ ດ້ວຍການອອກໃບຕາດິນໃໝ່ຕາມການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ, ຊື້ຂາຍ, ເອົາເຂົ້າ ເປັນຮຸ້ນ, ມອບ ຫຼື ຍົກສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ແລກປ່ຽນ, ຖອນ ຫຼື ໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຄືນ, ທາດສະພາບຕາມ ກົດໝາຍ, ຄຳຕັດສິນຂອງສານ.

ການຈົດທະບຽນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃຫ້ດຳເນີນຢູ່ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດ ລ້ອມ ຂັ້ນເມືອງ ໂດຍຊ້ອງໜ້າກັນລະຫວ່າງຄູ່ສັນຍາກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ ທີ່ດິນ ໃນກໍລະນີເປັນການຊື້ຂາຍ, ເອົາເຂົ້າ ເປັນຮຸ້ນ, ມອບ ຫຼື ຍົກສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ແລກປ່ຽນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.

ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂັ້ນເມືອງ ຕ້ອງດຳເນີນການຈົດທະບຽນ ການປ່ຽນແປງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ພາຍໃນເວລາ ຫ້າວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ວັນສະເໜີຈາກເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ໃນກໍລະນີມີການສະເໜີຄັດຄ້ານຈາກຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໂດຍກົງ ຫຼື ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມມາດຕາ 126 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ແມ່ນໃຫ້ໂຈະການຈົດທະບຽນການປ່ຽນແປງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕອນນັ້ນໄວ້ ກ່ອນ ຈົນກວ່າໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂຕາມກົດໝາຍ”.

ສະນັ້ນ, ອີງຕາມມາດຕາ 101 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ (2019) ກ່ອນຈະອອກໃບຕາດິນໄດ້ຕ້ອງ ປະກອບເອກະສານດັ່ງນີ້:

- 1) ໃບຢັ້ງຢືນກ່ຽວກັບການໄດ້ມາຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເປັນຕົ້ນການມອບຂອງລັດ, ສັນຍາມອບໂອນ, ຍົກຊັບ, ຊື້ຂາຍ, ການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ, ໃບແຜນທີ່ດິນ, ໃບຢັ້ງຢືນການພັດທະນາທີ່ດິນ, ໃບຢັ້ງຢືນຮັບປະກັນທີ່ດິນ;
- 2) ສຳເນົາບັດປະຈຳຕົວ ຫຼື ໃບຢັ້ງຢືນທີ່ຢູ່ ແລະ ສຳມະໂນຄົວ, ຖ້າແມ່ນນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ສັງຄົມ ຕ້ອງມີສຳເນົາໃບອະນຸຍາດດຳເນີນທຸລະກິດ, ໃບທະບຽນວິສາຫະກິດ ຫຼື ໃບອະນຸຍາດ ສ້າງຕັ້ງອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ;
- 3) ໃບແຈ້ງເສຍຄ່າທຳນຽມການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.

ຈາກນັ້ນ, ຈຶ່ງຮອດຂັ້ນຕອນການຂຶ້ນທະບຽນອອກໃບຕາດິນ ຊຶ່ງປະຕິບັດຕາມຂັ້ນຕອນດັ່ງນີ້:

- 1) ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂັ້ນເມືອງ ສົມທົບກັບອົງການປົກຄອງ ບ້ານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ດຳເນີນການສອບຖາມ ແລະ ເກັບກຳຂໍ້ມູນການໄດ້ມາຂອງສິດຄອບຄອງ ແລະ ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ສຳຫຼວດວັດແທກ ໂດຍມີການເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ການຢັ້ງຢືນ ຂອງເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂ້າງຄຽງ ຫຼື ຜູ້ຕາງໜ້າທີ່ໄດ້ຮັບມອບໝາຍຈາກເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ພ້ອມທັງສ້າງ ແຜນທີ່ດິນສະເພາະຕອນ ແລະ ປະກອບສຳນວນເອກະສານການຂຶ້ນທະບຽນອອກໃບຕາດິນໃຫ້ ສຳເລັດພາຍໃນເວລາສິບຫ້າວັນ;
- 2) ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂັ້ນເມືອງ ອອກແຈ້ງການຜ່ານສື່ມວນຊົນ ແລະ ຕິດປະກາດຫາຜູ້ຄັດຄ້ານ ຢູ່ຫ້ອງການປົກຄອງບ້ານບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່. ກຳນົດເວລາຂອງ ແຈ້ງການນັ້ນ ແມ່ນສາມສິບວັນ ນັບແຕ່ວັນອອກແຈ້ງການເປັນຕົ້ນໄປ;
- 3) ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນເມືອງ ຕ້ອງຂຶ້ນທະບຽນອອກໃບຕາດິນ ພາຍໃນເວລາ ສິບຫ້າວັນ ລັດຖະການ ຫຼັງຈາກສິ້ນສຸດກຳນົດເວລາດັ່ງກ່າວ ຫາກບໍ່ມີຜູ້ ຄັດຄ້ານ ຫຼື ມີການຄັດຄ້ານ ແຕ່ໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂແລ້ວ;
- 4) ໃນກໍລະນີ ທີ່ດິນຕອນໃດໜຶ່ງ ຫາກມີຜູ້ຄັດຄ້ານ, ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ຫຼື ຕົກຄ້າງດ້ວຍເຫດຜົນໃດໜຶ່ງ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂໃຫ້ສຳເລັດຕາມກົດໝາຍ ຈາກນັ້ນຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນເມືອງ ຈຶ່ງຂຶ້ນທະບຽນອອກໃບຕາດິນຕອນດັ່ງກ່າວ;

ພາຍຫຼັງສຳເລັດການຂຶ້ນທະບຽນອອກໃບຕາດິນແຕ່ລະຕອນແລ້ວໃຫ້ລາຍງານຕໍ່ອົງການປົກຄອງ ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ພະແນກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂັ້ນແຂວງ ບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່.

ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເປັນຜູ້ອອກລະບຽບການກ່ຽວກັບຂັ້ນຕອນການຂຶ້ນທະບຽນອອກໃບຕາດິນ.

ຄໍາຖາມ 2

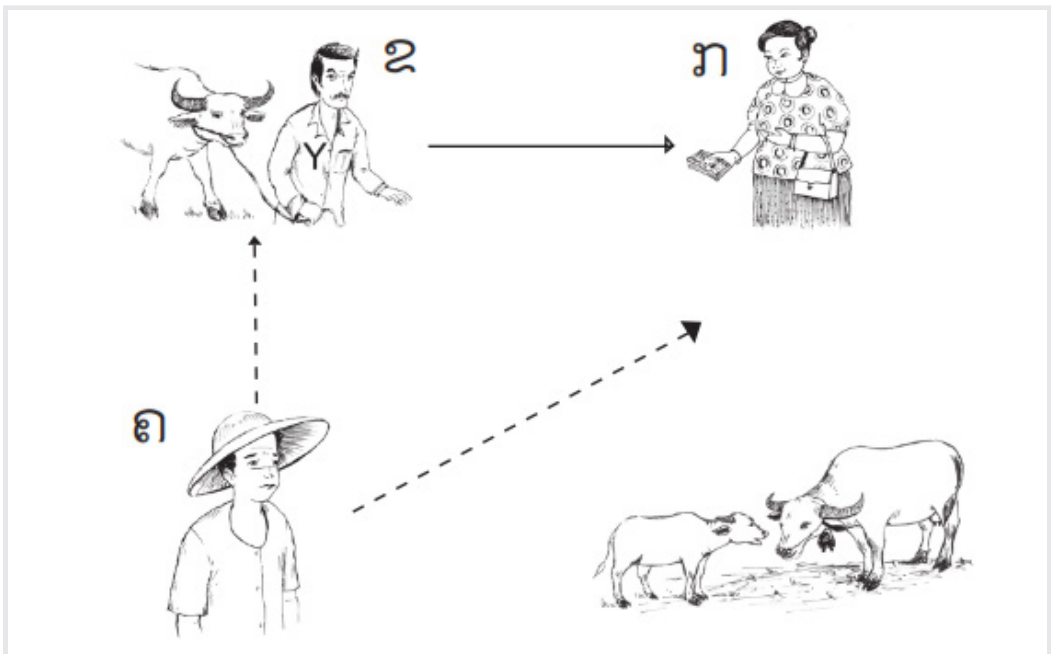
ກຳມະສິດ ແລະ ໜາກຜົນ

ກ ຊື້ຄວາຍໂຕໜຶ່ງຈາກ ຂ, ແຕ່ວ່າທີ່ຈິງແລ້ວ ຄວາຍໂຕນັ້ນ ແມ່ນຄວາຍທີ່ ຂ ໄດ້ຖືກວ່າຈ້າງໃຫ້ລ້ຽງຈາກ ຄ. ນອກຈາກນີ້ ໃນເວລາທີ່ ຂ ຖືກວ່າຈ້າງໃຫ້ລ້ຽງຄວາຍຢູ່ນັ້ນ, ຄວາຍໂຕນັ້ນກໍາລັງຖືພາ. ຫຼັງຈາກ ກ ຊື້ຄວາຍຈາກ ຂ ແລ້ວ ຄວາຍກໍອອກລູກໜຶ່ງໂຕ.

(1) ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ຮຽກຮ້ອງຕໍ່ ກ ວ່າ ໃຫ້ສິ່ງຄວາຍຄືນ, ກ ຕ້ອງສົ່ງຄືນ ຫຼື ບໍ່ ? ລູກຄວາຍທີ່ເກີດມາ ຈະເປັນຂອງໃຜ ?

(2) ນອກຈາກຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ກ ສົ່ງຄວາຍຄືນແລ້ວ, ຄ ຍັງສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ກ ສົ່ງຜົນກຳໄລ ໃນການນຳໃຊ້ ນັບແຕ່ມີໄດ້ຮັບມອບຄວາຍຈາກ ຂ ຈົນຮອດເວລາສົ່ງຄວາຍຄືນໃຫ້ ຄ ໄດ້ບໍ່ ?

(3) ຄ ຝາກຄວາຍໄວ້ນຳ ຂ, ໃນກໍລະນີທີ່ ຂ ຂາຍຄວາຍໃນນາມເປັນຂອງຕົນເອງໃຫ້ ກ, ໃນເວລາ ຄ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ກ ສົ່ງຄວາຍ ແລະ ລູກຄວາຍຄືນໃຫ້ນັ້ນເປັນແນວໃດ ?

1. ຫຼັກການ

ອີງຕາມມາດຕາ 249 ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ໄດ້ກຳນົດຄວາມໝາຍຂອງກຳມະສິດວ່າ: ແມ່ນສິດ

ອັນຄົບຖ້ວນ ແລະ ເດັດຂາດຂອງເຈົ້າກຳມະສິດ ໃນການຄອບຄອງ, ນຳໃຊ້, ໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ແລະ ຊື່ຂາດກ່ຽວກັບຊັບສິ່ງຂອງອັນໃດອັນໜຶ່ງ ໃນຂອບເຂດທີ່ກົດໝາຍໄດ້ກຳນົດໄວ້. ສຳລັບເວລາຂອງການໄດ້ຊັບມາເປັນກຳມະສິດ, ຕາມກົດໝາຍແລ້ວ ແມ່ນໃຫ້ເລີ່ມແຕ່ເວລາທີ່ໄດ້ມອບຊັບ ຫຼື ໄດ້ຮັບຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ ຫຼື ອາດຈະໄດ້ມາຕາມສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນກ່ອນການມອບຊັບ ຫຼື ການຮັບຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນກໍໄດ້. ໃນກໍລະນີທີ່ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຈະມອບ ຫຼື ຍົກໃຫ້ນັ້ນ, ກົດໝາຍກຳນົດໃຫ້ຂຶ້ນທະບຽນ ກໍຈະໄດ້ກຳມະສິດ ນັບແຕ່ເວລາທີ່ໄດ້ຈົດທະບຽນເປັນຕົ້ນໄປ ເຖິງວ່າຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນໄດ້ມອບໃຫ້ແກ່ກັນແລ້ວກໍຕາມ.

- ສິດຄອບຄອງ ແມ່ນສິດຄອບຄອງໃນການຍຶດຖື ແລະ ຄຸ້ມຄອງຊັບສິ່ງຂອງ¹.
- ການໄດ້ສິດຄອບຄອງ².
- ສິດຄອບຄອງຂອງຜູ້ບໍ່ແມ່ນເຈົ້າກຳມະສິດ³.

ຫຼັກການກ່ຽວກັບການສິດຄອບຄອງຊັບທີ່ກ່າວໄວ້ຂ້າງເທິງນີ້ ກົດໝາຍໄດ້ແບ່ງການຄອບຄອງຊັບ ເປັນສອງກໍລະນີຄື: ການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ແລະ ການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ. ການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ແມ່ນການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງໂດຍບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ທີ່ກົດໝາຍຮັບຮູ້. ໃນກໍລະນີການຄອບຄອງຊັບຄືງທີ່ ກໍຕ້ອງໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນ ແລະ ບຸກຄົນທີ່ມີຊື່ໃນໃບທະບຽນເປັນຜູ້ຄອບຄອງຢ່າງຖືກຕ້ອງ ຫຼື ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບສິດຈາກຜູ້ກ່ຽວ ເປັນຜູ້ຄອບຄອງຢ່າງຖືກຕ້ອງເຊັ່ນກັນ. ສຳລັບການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຜິດກົດໝາຍນັ້ນ ສາມາດແບ່ງເປັນສອງກໍລະນີຄື: ການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ມາຢ່າງຜິດກົດໝາຍ ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແລະ ການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ມາຢ່າງຜິດກົດໝາຍ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ.

ການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ມາຢ່າງຜິດກົດໝາຍດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແມ່ນຜູ້ຄອບຄອງບໍ່ຮູ້ ແລະ ບໍ່ອາດຈະຮູ້ໄດ້ວ່າ ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕົນຄອບຄອງນັ້ນຍັງເປັນກຳມະສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນ, ໃນກໍລະນີນີ້ ຫາກເຈົ້າກຳມະສິດເດີມ ໄດ້ທວງເອົາຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນຄືນ ຜູ້ຄອບຄອງຕ້ອງໄດ້ສົ່ງໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວ ແຕ່ເຈົ້າກຳມະສິດເດີມຕ້ອງທົດແທນຕາມມູນຄ່າຂອງຊັບສິ່ງຂອງ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ຄອບຄອງ⁴. ຈາກນັ້ນເຈົ້າກຳມະສິດເດີມກໍມີສິດຮ້ອງຂໍເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຈາກຜູ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງໂດຍບໍ່ມີສິດນັ້ນ, ຍົກເວັ້ນກໍລະນີການຄອບຄອງຊັບດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກຈະບໍ່ມີການທົດແທນມູນຄ່າຂອງຊັບ ຫຼື ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍແຕ່ຢ່າງໃດ.

¹ ມາດຕາ 251 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ສິດຄອບຄອງຂອງເຈົ້າກຳມະສິດ ກຳນົດວ່າ: ສິດຄອບຄອງ ແມ່ນ ສິດໃນການຍຶດຖື ແລະ ຄຸ້ມຄອງຊັບສິ່ງຂອງ. ເຈົ້າກຳມະສິດ ມີສິດຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ເປັນຂອງຕົນຢ່າງອິດສະລະ ແຕ່ບໍ່ໃຫ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ຜົນກະທົບຕໍ່ຜົນປະໂຫຍດຂອງ ລັດ, ລວມໝູ່ ຫຼື ສິດຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງບຸກຄົນອື່ນ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ກົດໝາຍຫາກໄດ້ກຳນົດໄວ້ເປັນຢ່າງອື່ນ.

² ມາດຕາ 252 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການໄດ້ສິດຄອບຄອງ ກຳນົດວ່າ: ບຸກຄົນທີ່ຍຶດຖື ຫຼື ຄຸ້ມຄອງຊັບສິ່ງຂອງໂດຍຖືກຕ້ອງ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງຕົນ ຫຼື ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງຜູ້ອື່ນ ຖືວ່າບຸກຄົນນັ້ນໄດ້ສິດຄອບຄອງ.

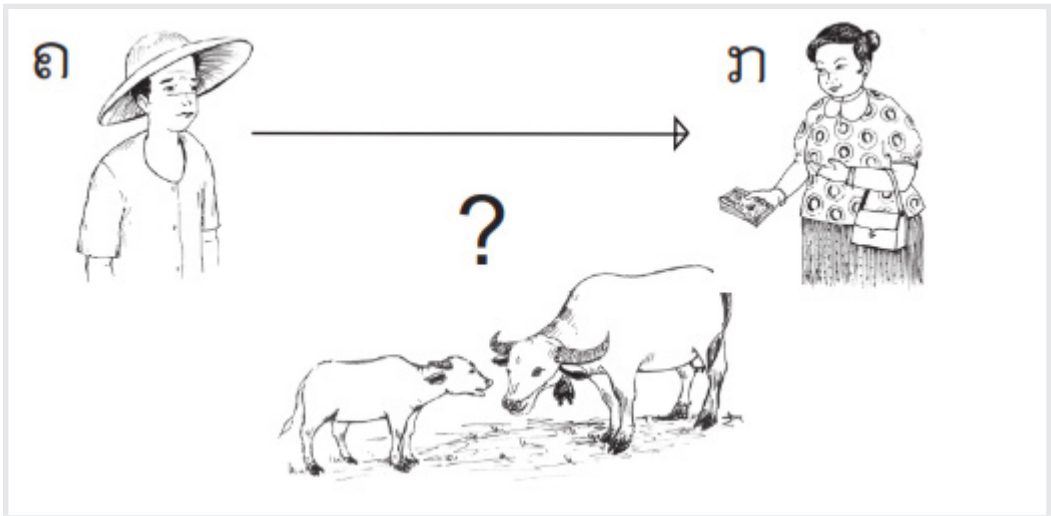
³ ມາດຕາ 253 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ສິດຄອບຄອງຂອງຜູ້ບໍ່ແມ່ນເຈົ້າກຳມະສິດ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ບໍ່ແມ່ນເຈົ້າກຳມະສິດ ມີສິດຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ບໍ່ແມ່ນກຳມະສິດຂອງຕົນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ຫຼື ສັນຍາ.

⁴ ມາດຕາ 243 ວັກ1 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການສົ່ງຄືນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ຄອບຄອງສັງຫາລິມະຊັບໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ຕ້ອງສົ່ງສັງຫາລິມະຊັບທີ່ຕົນໄດ້ຄອບຄອງນັ້ນ ໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດຖ້າຜູ້ກ່ຽວຫາກໄດ້ທວງເອົາຄືນ. ແຕ່ເຈົ້າກຳມະສິດ ຕ້ອງໄດ້ທົດແທນຄືນມູນຄ່າຂອງຊັບນັ້ນ ພ້ອມທັງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່າງໆ ຈາກນັ້ນເຈົ້າກຳມະສິດ ຈຶ່ງທວງເອົາຄ່າທົດແທນໄປນັ້ນ ນຳຜູ້ມອບສັງຫາລິມະຊັບດັ່ງກ່າວ.

ສຳລັບການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ມາຢ່າງຜິດກົດໝາຍດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ແມ່ນຜູ້ຄອບຄອງຮູ້ ຫຼື ອາດຈະຮູ້ໄດ້ວ່າຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕົນຄອບຄອງນັ້ນ ຍັງເປັນກຳມະສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນຢູ່. ໃນກໍລະນີນີ້ ຊັບສິ່ງຂອງທັງໝົດນັ້ນຕ້ອງຖືກຍຶດ ຈາກຜູ້ຄອບຄອງ ແລ້ວສົ່ງໃຫ້ເຈົ້າຂອງກຳມະສິດຄືນ. ຜູ້ຄອບຄອງຈະຕໍ່ວ່າເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຈາກຜູ້ທີ່ໄດ້ມອບຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງນັ້ນກໍໄດ້ ແຕ່ບໍ່ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ. ນອກຈາກກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ກຳມະສິດ ຈະຮັບຮູ້ການເປັນເຈົ້າຂອງຊັບສິ່ງຂອງ ດ້ວຍການຄອບຄອງຊັບແລ້ວ, ກຳມະສິດຍັງໄດ້ຈາກການເຮັດສັນຍາ ເຊັ່ນ: ສັນຍາຊື້ຂາຍ, ສັນຍາຂາຍຝາກ ແລະ ໄດ້ຈາກການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ. ພ້ອມດຽວກັນນີ້ ໃນເມື່ອເຈົ້າກຳມະສິດຫາກຖືກບຸກຄົນອື່ນລະເມີດກຳມະສິດ ກົດໝາຍຍັງກຳນົດໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ເພື່ອທວງເອົາຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນຄືນ ດ້ວຍການນຳຫຼັກຖານມາຢັ້ງຢືນ ຫຼື ມາພິສູດໃນຄຳຮ້ອງຟ້ອງຂອງຕົນ.

2. ການນຳໃຊ້ກົດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວ ຕອບຄຳຖາມ

ແຜນວາດ 1:

ຄຳຖາມທີ 1: ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ຮຽກຮ້ອງຕໍ່ ກ ວ່າໃຫ້ສົ່ງຄວາຍຄືນ, ກ ຕ້ອງສົ່ງຄືນ ຫຼື ບໍ່ ? ລູກຄວາຍ ທີ່ເກີດມາ ຈະເປັນຂອງໃຜ ?

ຕອບຄຳຖາມທີ 1:

- ໃນກໍລະນີທີ່ **ຄ** ຮຽກຮ້ອງຕໍ່ **ກ** ວ່າໃຫ້ສົ່ງຄວາຍຄືນໃນການປົກປ້ອງກຳມະສິດຂອງຕົນເອງ⁵.

ຄ ແມ່ນເຈົ້າກຳມະສິດເດີມ ມີສິດໃນການປົກປ້ອງກຳມະສິດຂອງຕົນໂດຍນຳໃຊ້ມາດຕະການທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍຕໍ່ບຸກຄົນທີ່ໄດ້ລະເມີດກ່ຽວກັບກຳມະສິດຂອງຕົນ ເພື່ອຟື້ນຟູສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຖືກລະເມີດມານັ້ນຄືນ ດັ່ງນັ້ນ **ຄ** ມີສິດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ **ກ** ສົ່ງຄວາຍແມ່ຄືນໂດຍບໍ່ມີພື້ນຖານທາງດ້ານກົດໝາຍ⁶ ດັ່ງນັ້ນ **ຄ** ຍັງມີສິດທາງເອົາຄວາຍໂຕດັ່ງກ່າວຈາກ **ກ**. ຖ້າຫາກ **ຄ** ໄດ້ເສຍສິດຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ມາດຕາ 51 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ **ຄ** ກໍຈະບໍ່ມີສິດຈະທາງເອົາຄວາຍໂຕດັ່ງກ່າວຄືນຈາກ **ກ**. ເນື່ອງຈາກ **ຄ** ໄດ້ເສຍສິດຕາມອາຍຸຄວາມເຖິງວ່າ **ຄ** ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດເດີມ ຕໍ່ກັບຄວາຍໂຕນັ້ນກໍຕາມ. ການຮຽກຮ້ອງເອົາຄວາຍຄືນຕາມຫຼັກການແລ້ວ **ຄ** ສາມາດທາງໄດ້ຕາມອາຍຸຄວາມຊຶ່ງກຳນົດໄວ້⁷.

ກ ຕ້ອງສົ່ງຄືນສອງກໍລະນີຄື: ກໍລະນີ **ກ** ຄອບຄອງສັດບໍ່ຖືກຕ້ອງດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແລະ **ກ** ຄອບຄອງສັດບໍ່ຖືກຕ້ອງດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ລາຍລະອຽດ ມີດັ່ງນີ້:

ກ. ກໍລະນີ **ກ** ຄອບຄອງສັດໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ

ໃນກໍລະນີ **ກ** ຄອບຄອງສັດໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈຈາກ **ຂ** ໂດຍເຊື່ອໝັ້ນວ່າ ຄວາຍໂຕນັ້ນແມ່ນກຳມະສິດຂອງ **ຂ** ແທ້, ເພາະໃນເວລາທີ່ **ກ** ຊື້ນັ້ນ ກໍຊື້ດ້ວຍລາຄາທີ່ເໝາະສົມຕາມທ້ອງຕະຫຼາດ ແລະ ພາຍ ຫຼັງຊື້ ກໍນຳໃຊ້ຄວາຍແມ່ຕົວນັ້ນຢ່າງເປີດເຜີຍ ໂດຍບໍ່ຄິດຢ້ານວ່າ ຈະມີໃຜມາທາງ ຫຼື ທັກທ້ອງເອົາ ເພາະ **ກ** ໝັ້ນໃຈວ່າ ຄວາຍແມ່ຕົວດັ່ງກ່າວຈະບໍ່ມີເຈົ້າກຳມະສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນ⁸.

⁵ ມາດຕາ 333 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການປົກປ້ອງກຳມະສິດ ກຳນົດວ່າ: ການປົກປ້ອງກຳມະສິດ ແມ່ນ ການນຳໃຊ້ມາດຕະການທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ຕໍ່ບຸກຄົນທີ່ໄດ້ລະເມີດກ່ຽວກັບກຳມະສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນ ເພື່ອຟື້ນຟູສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ລະເມີດນັ້ນ ຄືນໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດ.

ມາດຕາ 334 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການທາງເອົາຊັບສິ່ງຂອງຄືນ ກຳນົດວ່າ: ເຈົ້າກຳມະສິດ ມີສິດທາງເອົາຊັບສິ່ງຂອງຂອງຕົນ ຄືນຈາກບຸກຄົນທີ່ຄອບຄອງ ໂດຍບໍ່ມີພື້ນຖານທາງດ້ານກົດໝາຍ. ສຳລັບການທາງເອົາໝາກຜົນ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ, ຄ່າເສຍຫາຍ ຈາກການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 241 ຫາ ມາດຕາ 244 ຂອງປະມວນກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 335 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການທາງໃຫ້ຮັບຮູ້ກຳມະສິດ ກຳນົດວ່າ: ເມື່ອຫາກມີບຸກຄົນໃດບຸກຄົນໜຶ່ງ ໄດ້ໂຕ້ແຍ່ງເອົາສິດກ່ຽວກັບຊັບສິ່ງຂອງຂອງຕົນແລ້ວ ເຖິງວ່າສິດຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຖືກລະເມີດກໍຕາມ, ເຈົ້າກຳມະສິດກໍມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ເພື່ອໃຫ້ຮັບຮູ້ສິດກ່ຽວກັບຊັບສິ່ງຂອງຂອງຕົນນັ້ນ.

⁶ ມາດຕາ 334 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການທາງເອົາຊັບສິ່ງຂອງຄືນ ກຳນົດວ່າ: ເຈົ້າກຳມະສິດ ມີສິດທາງເອົາຊັບສິ່ງຂອງຂອງຕົນ ຄືນຈາກບຸກຄົນທີ່ຄອບຄອງ ໂດຍບໍ່ມີພື້ນຖານທາງດ້ານກົດໝາຍ. ສຳລັບການທາງເອົາໝາກຜົນ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ, ຄ່າເສຍຫາຍ ຈາກການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 241 ຫາ ມາດຕາ 244 ຂອງປະມວນກົດໝາຍສະບັບນີ້.

⁷ ມາດຕາ 51 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ອາຍຸຄວາມໄດ້ສິດ ກຳນົດວ່າ: ອາຍຸຄວາມໄດ້ສິດ ແມ່ນ ສາເຫດຂອງການໄດ້ສິດຂອງຜູ້ໃດໜຶ່ງຊັບ ດ້ວຍການຄອບຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ຊັບຂອງຜູ້ອື່ນດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ, ຢ່າງເປີດເຜີຍ, ຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ສະຫງົບ ຄືກັນກັບຕົນເອງເປັນເຈົ້າຂອງ ເປັນເວລາ ຊາວປີ ສຳລັບອະສັງຫາລິມະຊັບ, ຫ້າປີ ສຳລັບສັງຫາລິມະຊັບ.

⁸ ມາດຕາ 237 ວັກ 1 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງການຄອບຄອງດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແລະ ບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ກຳນົດວ່າ: ການຄອບຄອງດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແມ່ນ ການຄອບຄອງ ໂດຍບໍ່ຮູ້ວ່າຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕົນຄອບຄອງຢູ່ນັ້ນ ຍັງເປັນກຳມະສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນ ຊຶ່ງສັນນິຖານໄດ້ຈາກການນຳໃຊ້ຊັບສິ່ງຂອງຢ່າງເປີດເຜີຍ, ສະຫງົບ ແລະ ຕໍ່ເນື່ອງ.

ໃນກໍລະນີ **ກ** ຄອບຄອງສັດໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈຈາກ **ຂ** ໂດຍເຊື່ອໝັ້ນວ່າ ຄວາຍໂຕດັ່ງກ່າວບໍ່ແມ່ນກຳມະສິດຂອງ **ຂ** ແທ້, ເພາະໃນເວລາທີ່ **ກ** ຊື້ນັ້ນ ກໍຊື້ດ້ວຍລາຄາທີ່ບໍ່ເໝາະສົມຕາມທ້ອງຖານ ແລະ ພາຍຫຼັງຊື້ ກໍນຳໃຊ້ຄວາຍແມ່ຕົວນັ້ນຍັງປົດລັບ, ບໍ່ຕໍ່ເນື່ອງ ໂດຍຄິດຢ້ານວ່າ ຈະມີໃຜມາທວງຫຼື ທັກທ້ວງເອົາ ເພາະ **ກ** ໝັ້ນໃຈວ່າ ຄວາຍແມ່ຕົວດັ່ງກ່າວຍັງຈະມີເຈົ້າກຳມະສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນ⁹.

- ກ ຕ້ອງສົ່ງຄວາຍຄືນ ຫຼື ບໍ່ ?

- 1). **ກ** ຕ້ອງສົ່ງຄວາຍທີ່ຕົນຄອບຄອງບໍ່ຖືກຕ້ອງດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ຄືນໃຫ້ **ຄ**, ແຕ່ **ຄ** ຕ້ອງໄດ້ທົດແທນຄືນມູນຄ່າຂອງສັດນັ້ນ ພ້ອມທັງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່າງໆຄືນ ຕາມການຮ້ອງຂໍຂອງ **ກ**. **ຄ** ຕ້ອງຮຽກຮ້ອງເອົາຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່າງໆທີ່ຈ່າຍໃຫ້ **ກ** ນຳ **ຂ** ¹⁰.
- 2). **ກ** ຕ້ອງສົ່ງຄວາຍທີ່ຕົນຄອບຄອງບໍ່ຖືກຕ້ອງດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ຄືນໃຫ້ **ຄ**, **ກ** ຮຽກຮ້ອງຕໍ່ວ່າເອົາມູນຄ່າຂອງສັດ ພ້ອມທັງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່າງໆ ຈາກ **ຂ** ¹¹.

- ລູກຄວາຍທີ່ເກີດມາຈະເປັນຂອງໃຜ¹².

- 1). ຖ້າຫາກວ່າ **ກ** ຄອບຄອງສັດບໍ່ຖືກຕ້ອງດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ, ຈະບໍ່ສົ່ງລູກຄວາຍທີ່ເກີດມາໃນເວລາ **ກ** ເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງ¹³.
- 2). ຖ້າຫາກວ່າ **ກ** ຄອບຄອງສັດບໍ່ຖືກຕ້ອງດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ, ຕ້ອງສົ່ງລູກຄວາຍທີ່ເກີດມາໃນ

⁹ ມາດຕາ 237 ວັກ 2 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການຄອບຄອງດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ແລະ ບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ກຳນົດວ່າ: ການຄອບຄອງດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ແມ່ນ ການຄອບຄອງ ໂດຍຮູ້ ຫຼື ຄວນຮູ້ວ່າ ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕົນຄອບຄອງຢູ່ນັ້ນ ຍັງເປັນກຳມະສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນ ຊຶ່ງສັນນິຖານໄດ້ຈາກການນຳໃຊ້ບໍ່ສະຫງົບ, ຢ່າງປົດລັບ ແລະ ບໍ່ຕໍ່ເນື່ອງ.

¹⁰ ມາດຕາ 243 ວັກ 1 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການສົ່ງຄືນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ຄອບຄອງສິ່ງຫາລິມະຊັບໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ຕ້ອງສົ່ງສິ່ງຫາລິມະຊັບທີ່ຕົນໄດ້ຄອບຄອງນັ້ນ ໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດ ຖ້າຜູ້ກ່ຽວຫາກໄດ້ທວງເອົາຄືນ. ແຕ່ເຈົ້າກຳມະສິດ ຕ້ອງໄດ້ທົດແທນຄືນມູນຄ່າຂອງຊັບສິ່ງນັ້ນ ພ້ອມທັງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່າງໆ ຈາກນັ້ນເຈົ້າກຳມະສິດ ຈຶ່ງທວງເອົາຄ່າທົດແທນໄປນັ້ນ ນຳຜູ້ມອບສິ່ງຫາລິມະຊັບດັ່ງກ່າວ.

¹¹ ມາດຕາ 243 ວັກ 4 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການສົ່ງຄືນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ຕ້ອງສົ່ງຊັບສິ່ງຂອງທັງໝົດນັ້ນຄືນໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດ. ຜູ້ຄອບຄອງດັ່ງກ່າວ ຈະຕໍ່ວ່າເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຈາກຜູ້ທີ່ໄດ້ມອບຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ຕົນ ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງນັ້ນກໍໄດ້ ແຕ່ບໍ່ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ.

¹² ມາດຕາ 241 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ຈະບໍ່ສົ່ງໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດແຕ່ຢ່າງໃດ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ຂອງລັດ ຫຼື ລວມໝູ່ນັ້ນ ຕ້ອງສົ່ງຄືນທັງໝົດ.

ສ່ວນໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຢູ່ໃນການຄອບຄອງຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈນັ້ນ ຈະໄດ້ສົ່ງຄືນໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດທັງໝົດ ລວມທັງໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກການນຳໃຊ້ຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ. ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ຄອບຄອງ ຫາກໄດ້ເອົາໝາກຜົນນັ້ນໄປນຳໃຊ້, ຂາຍ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍແກ່ເຈົ້າກຳມະສິດ ຜູ້ກ່ຽວກໍຈະໄດ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຫຼື ມູນຄ່າຂອງໝາກຜົນນັ້ນໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດ.

¹³ ມາດຕາ 241 ວັກ 1 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ຈະບໍ່ສົ່ງໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດແຕ່ຢ່າງໃດ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ຂອງລັດ ຫຼື ລວມໝູ່ນັ້ນ ຕ້ອງສົ່ງຄືນທັງໝົດ.

ເວລາ ໓ ເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງໃຫ້ ໑¹⁴.

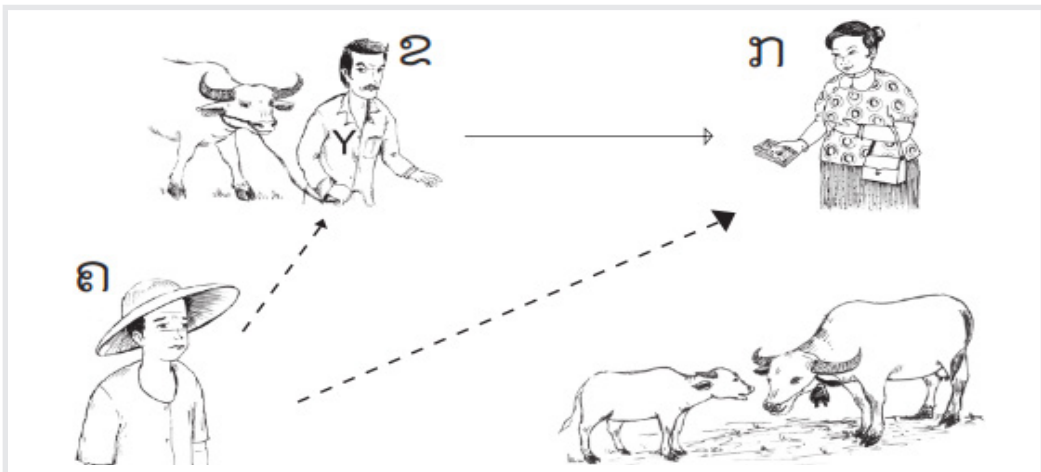
2. ກໍລະນີ ໓ ຊື້ຄວາຍແມ່ທີ່ລັກມາ (ຜິດກົດໝາຍ) ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ

໓ ໄດ້ຊື້ຄວາຍແມ່ຈາກ ໑ ໂດຍຮູ້ດີວ່າ ຄວາຍນັ້ນບໍ່ແມ່ນກຳມະສິດຂອງ ໑ ແລະ ຮູ້ວ່າ ຄວາຍນັ້ນ ໑ ລັກມາຂາຍ ແຕ່ກໍຍັງຈົງໃຈຊື້ເອົາຄວາຍໂຕນັ້ນ ຫຼື ໓ ຄິດບໍ່ເຖິງວ່າ ຄວາຍໂຕນັ້ນ ແມ່ນ ໑ ລັກມາ, ແຕ່ສັງເກດລາຄາທີ່ ໓ ຊື້ ພັດຖິກກວ່າລາຄາຕາມທ້ອງຕະຫຼາດທົ່ວໄປ ເຊິ່ງ ໓ ຄວນຈະຮູ້ວ່າ ຄວາຍໂຕນັ້ນມີພິລຸດ ຫຼື ໜ້າສົງໄສວ່າ ບໍ່ແມ່ນຄວາຍຂອງ ໑. ອີງຕາມປະມວນກົດ ໝາຍແພ່ງ ເຫັນວ່າ ໓ ເປັນຜູ້ຊື້ຊັບສິ່ງຂອງ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ແລະ ເປັນຜູ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງຢ່າງຜິດກົດໝາຍດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ. ດັ່ງນັ້ນ, ໑ ເຈົ້າຂອງຊັບເດີມມີສິດເອົາຄວາຍຈາກ ໓ ຄືນ ໂດຍບໍ່ມີການທົດແທນຄ່າຄວາຍແຕ່ຢ່າງໃດ, ສ່ວນ ໓ ຜູ້ຊື້ຈະຕໍ່ວ່າເອົາເງິນທີ່ຊື້ຄວາຍນັ້ນຄືນນຳ ໑ ຊຶ່ງເປັນຜູ້ຂາຍຄວາຍທີ່ລັກມາ (ຜິດກົດໝາຍ) ກໍໄດ້ແຕ່ບໍ່ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ເພາະວ່າເປັນການຊື້ຊັບຜິດກົດໝາຍເຊິ່ງຜູ້ກ່ຽວຮູ້ ແລະ ຄວນຮູ້. ດັ່ງນັ້ນ, ກົດໝາຍຈຶ່ງບໍ່ປົກປ້ອງຜູ້ທີ່ຊື້ຂາຍຊັບຜິດກົດໝາຍດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ລູກຄວາຍທີ່ເກີດມາ ບໍ່ວ່າໃນກໍລະນີໃດກໍຕາມ ໓ ຕ້ອງສົ່ງຄືນໃຫ້ແກ່ ໑ ຫຼື ບໍ່? ອີງຕາມ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ໝາກຜົນ ຫຼື ລາຍໄດ້ທີ່ເກີດຈາກແມ່ຄວາຍເປັນຕົ້ນ ແມ່ນລູກຄວາຍ, ໓ ຕ້ອງສົ່ງຄືນໃຫ້ແກ່ ໑ ທັງໝົດອີກດ້ວຍ.

ໃນກໍລະນີຄວາຍໄດ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ເກີດຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ຄວາຍ (ຕາຍ), ກໍລະນີນີ້ ໓ ຜູ້ຄອບຄອງຈະຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ ບໍ່ວ່າຈະມີການຮັກສາ ແລະ ລ້ຽງດູເປັນຢ່າງດີ ຫຼື ບໍ່ກໍຕາມ.

ຄຳຖາມ 2: ນອກຈາກການຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ໓ ສົ່ງຄວາຍຄືນແລ້ວ, ໑ ຍັງສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ໓ ສົ່ງໝາກຜົນຂອງການນຳໃຊ້ ນັບແຕ່ມີໄດ້ຮັບມອບຄວາຍຈາກ ໑ ຈົນຮອດເວລາສົ່ງຄືນ ໃຫ້ ໑ ໄດ້ບໍ່?

ແຜນວາດ 2

¹⁴ ມາດຕາ 241 ວັກ 2 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ກຳນົດວ່າ: ສ່ວນໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກ ຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຢູ່ໃນການຄອບຄອງຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈນັ້ນ ຈະໄດ້ສົ່ງຄືນໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດທັງໝົດ ລວມທັງໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກການນຳໃຊ້ຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ. ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ຄອບຄອງ ຫາກໄດ້ເອົາໝາກຜົນນັ້ນໄປນຳໃຊ້, ຂາຍ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍແກ່ເຈົ້າກຳມະສິດ ຜູ້ກ່ຽວກໍຈະໄດ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຫຼື ມູນຄ່າຂອງໝາກຜົນນັ້ນໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດ.

ຕໍ່ກັບ ຄຳຖາມທີ 2 ນອກຈາກ ຄ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ກ ສົ່ງຄວາຍຄືນແລ້ວ, ຄ ຍັງສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ສົ່ງ ໜາກຜົນຂອງການນຳໃຊ້ນັບແຕ່ມີໄດ້ຮັບຄວາຍຈາກ ຂ ຈົນຮອດເວລາສົ່ງຄືນ ຄ ປະເດັນນີ້ ສາມາດພິຈາລະນາເປັນສອງກໍລະນີຄື:

ກ. ກໍລະນີ ກ ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ.

ຖ້າ ກ ຊື້ ຫຼື ຄອບຄອງຄວາຍແມ່ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ, ຄ ບໍ່ມີສິດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ກ ສົ່ງໜາກຜົນ ຫຼື ລາຍໄດ້ໃນການນຳໃຊ້ຄວາຍນັບແຕ່ມີ ກ ໄດ້ຊື້ ຫຼື ຄອບຄອງຄວາຍຈາກ ຂ ຈົນຮອດເວລາສົ່ງຄວາຍຄືນ ໃຫ້ ຄ¹⁵.

ຂ. ກໍລະນີ ກ ບໍ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ.

ຖ້າ ກ ຊື້ ຫຼື ຄອບຄອງຄວາຍແມ່ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ, ຄ ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ກ ສົ່ງໜາກຜົນ ຫຼື ລາຍໄດ້ໃນການນຳໃຊ້ນັບແຕ່ມີທີ່ ກ ໄດ້ຊື້ ຫຼື ຄອບຄອງຄວາຍຈາກ ຂ ຈົນຮອດເວລາສົ່ງຄວາຍຄືນໃຫ້ ຄ. ຕົວຢ່າງ: ກ ໄດ້ເອົາຄວາຍແມ່ໂຕດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ ງ ເຊົ່າກຳນົດເວລາເຈັດວັນ ໃນລາຄາ 50.000 ກີບ (ຫ້າສິບພັນ ກີບ) ຕໍ່ວັນ ໃນກໍລະນີນີ້ ຄ ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ກ ສົ່ງລາຍໄດ້ທີ່ໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າຄວາຍ ຈຳນວນ 350.000 ກີບ (ສາມແສນຫ້າສິບພັນກີບ) ໃຫ້ຕົນ¹⁶.

ແນວໃດກໍຕາມ ບັນຫາມີຢູ່ວ່າ ການເລີ່ມຄິດໄລ່ໜາກຜົນ ຫຼື ລາຍໄດ້ນັ້ນຄວນຈະເລີ່ມຈາກເວລາໃດ, ເລີ່ມຈາກຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນເກີດໜາກຜົນ ຫຼື ເລີ່ມແຕ່ໜາກຜົນນັ້ນສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ເຊັ່ນ: ຄວາຍຖືພາ ກໍໃຫ້ຄິດໄລ່ແຕ່ມີຖືພາ ຫຼື ມີລູກຄວາຍເກີດອອກມາ. ຖ້າໜາກຜົນຫາກເປັນຊັບສິ່ງຂອງປະເພດອື່ນຊຶ່ງບໍ່ແມ່ນຄວາຍ ຈະເລີ່ມນັບເວລາໃດ. ປະເດັນນີ້ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 230 ໄດ້ກຳນົດ ກ່ຽວກັບເລື່ອງນີ້ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ໜາກຜົນ ແມ່ນຜົນໄດ້ຮັບຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ໂດຍທຳມະຊາດ ແລະ ໂດຍກົດໝາຍ.

ໜາກຜົນໂດຍທຳມະຊາດ ແມ່ນຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງໂດຍທຳມະຊາດ ເຊັ່ນ: ຜົນລະປູກໜາກໄມ້, ລູກສັດ, ຂົນສັດ.

¹⁵ ມາດຕາ 241 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງໜາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ຈະບໍ່ສົ່ງໜາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດ ແຕ່ຢ່າງໃດ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ໜາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ຂອງລັດ ຫຼື ລວມໝູ່ນັ້ນ ຕ້ອງສົ່ງຄືນທັງໝົດ.

ສ່ວນໜາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຢູ່ໃນການຄອບຄອງຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈນັ້ນ ຈະໄດ້ສົ່ງຄືນໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດທັງໝົດ ລວມທັງໜາກຜົນທີ່ເກີດຈາກການນຳໃຊ້ຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ. ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ຄອບຄອງ ຫາກໄດ້ເອົາໜາກຜົນນັ້ນໄປນຳໃຊ້, ຂາຍ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍແກ່ເຈົ້າກຳມະສິດ ຜູ້ກ່ຽວກໍຈະໄດ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຫຼື ມູນຄ່າຂອງໜາກຜົນນັ້ນໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດ.

¹⁶ ມາດຕາ 241 ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງໜາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ຈະບໍ່ສົ່ງໜາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດແຕ່ຢ່າງໃດ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ໜາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ຂອງລັດ ຫຼື ລວມໝູ່ນັ້ນ ຕ້ອງສົ່ງຄືນທັງໝົດ.

ສ່ວນໜາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຢູ່ໃນການຄອບຄອງຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈນັ້ນ ຈະໄດ້ສົ່ງຄືນໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດທັງໝົດ ລວມທັງໜາກຜົນທີ່ເກີດຈາກການນຳໃຊ້ຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ. ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ຄອບຄອງ ຫາກໄດ້ເອົາໜາກຜົນນັ້ນໄປນຳໃຊ້, ຂາຍ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍແກ່ເຈົ້າກຳມະສິດ ຜູ້ກ່ຽວກໍຈະໄດ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຫຼື ມູນຄ່າຂອງໜາກຜົນນັ້ນໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດ.

ໝາກຜົນໂດຍກົດໝາຍ ແມ່ນລາຍໄດ້ຈາກການໃຫ້ເຊົ່າ ຫຼື ໃຊ້ຊັບສິ່ງຂອງ, ດອກເບ້ຍ, ເງິນປັນຜົນ.

- ມາດຕາ 241 ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ

ຜູ້ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ຈະບໍ່ສົ່ງໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ເຈົ້າຂອງກຳມະສິດແຕ່ຢ່າງໃດ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິນຂອງລັດ ຫຼື ລວມໝູ່ນັ້ນ ຕ້ອງສົ່ງຄືນທັງໝົດ.

ສ່ວນໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຢູ່ໃນການຄອບຄອງຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈນັ້ນ ຈະໄດ້ສົ່ງຄືນໃຫ້ເຈົ້າຂອງກຳມະສິດທັງໝົດ ລວມທັງໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກການນຳໃຊ້ຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ. ກໍລະນີທີ່ຜູ້ຄອບຄອງຫາກໄດ້ນຳເອົາໝາກຜົນນັ້ນໄປນຳໃຊ້, ຂາຍ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍແກ່ເຈົ້າຂອງກຳມະສິດ ຜູ້ກ່ຽວກໍຈະໄດ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຫຼື ມູນຄ່າຂອງໝາກຜົນນັ້ນໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດ.

- ມາດຕາ 257 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ກຳນົດວ່າ: ແມ່ນສິດຂອງເຈົ້າຂອງກຳມະສິດ ຫຼື ບຸກຄົນອື່ນທີ່ບໍ່ແມ່ນເຈົ້າຂອງກຳມະສິດ ໃນການໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ຫຼື ການນຳໃຊ້ຊັບສິ່ງຂອງ ຫຼື ທີ່ຕົນຄອບຄອງຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຫຼື ສັນຍາ.

ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງ ມາດຕາ 241 ແລະ ມາດຕາ 257 ມີດັ່ງນີ້:

ມາດຕາ 241 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງກຳນົດວ່າ: ເມື່ອບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງ ຂອງບຸກຄົນອື່ນໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ, ແຕ່ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ໃນກໍລະນີນີ້ ໝາກຜົນທີ່ເກີດ ມາຈາກ ຊັບສິ່ງຂອງ ຈະບໍ່ໄດ້ສົ່ງຄືນໃຫ້ແກ່ເຈົ້າຂອງກຳມະສິດເດີມ. ຖ້າຫາກວ່າບຸກຄົນໃດໜຶ່ງຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງບຸກຄົນ ອື່ນໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ, ຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ ຈະຕ້ອງໄດ້ສົ່ງຄືນເຈົ້າຂອງກຳມະສິດເດີມທັງໝົດ ລວມທັງໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງດັ່ງກ່າວ.

ມາດຕາ 257 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ກຳນົດວ່າ: ຖ້າຫາກວ່າ ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຄອບຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ຊັບສິ່ງຂອງຜູ້ອື່ນດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ, ຢ່າງເປີດເຜີຍ, ຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ສະຫງົບຄືກັນກັບຂອງຕົນເອງ ໝາກຜົນທີ່ເກີດ ຈາກຊັບສິ່ງດັ່ງກ່າວ ຜູ້ກ່ຽວຈະໄດ້ຮັບກຳມະສິດຕໍ່ໝາກຜົນດັ່ງກ່າວ ແລະ ການໄດ້ກຳມະສິດແມ່ນເກີດຂຶ້ນນັບແຕ່ ເວລາ ໄດ້ມອບ ຫຼື ໄດ້ຮັບຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ.

ຄຳຖາມ 3: ຄ ຝາກຄວາຍໄວ້ນຳ ຂ, ໃນກໍລະນີທີ່ ຂ ຂາຍຄວາຍໃນນາມເປັນຂອງຕົນເອງ ໃຫ້ ກ, ໃນເວລາ ຄ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ກ ສົ່ງຄວາຍ ແລະ ລູກຄວາຍຄືນໃຫ້ນັ້ນຈະເປັນແນວໃດ ?

ໃນກໍລະນີ ຄຳຖາມ 3 ນີ້ ແມ່ນເວົ້າກ່ຽວກັບການຊື້ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ເອົາມາຂາຍ ຊຶ່ງໄດ້ມາຈາກການຮັບຝາກຊັບສິ່ງຂອງໄວ້. ໃນກໍລະນີຕົວຢ່າງ ຄ ເປັນຜູ້ຝາກຄວາຍ, ຂ ເປັນຜູ້ຮັບຝາກຄວາຍ. ຖ້າຫາກ ຂ ຂາຍຄວາຍ ໃຫ້ ກ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ ກ ເຂົ້າໃຈວ່າ ແມ່ນຄວາຍຂອງ ຂ, ຖ້າເຈົ້າຂອງ ຄ ຮຽກຮ້ອງເອົາຄວາຍຄືນ ໃນກໍລະນີນີ້ຈະເຮັດແນວໃດ? ຂ ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ກ ສົ່ງຄວາຍ ແລະ ລູກຄວາຍຄືນໄດ້ບໍ່?

ສະເໜີພິຈາລະນາ ເປັນແຕ່ລະດ້ານດັ່ງນີ້:

ກ. ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງ ຜູ້ຝາກ ແລະ ຜູ້ຮັບຝາກ ຂອງປະມວນກົດໝາຍກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ

441 ສັນຍາຝາກຊັບສິ່ງຂອງ ກຳນົດວ່າ:

ສັນຍາຝາກຊັບສິ່ງຂອງ ແມ່ນການຕົກລົງຂອງຄູ່ສັນຍາ, ຊຶ່ງຜູ້ຝາກໄດ້ມອບຊັບໃຫ້ຜູ້ຮັບຝາກເພື່ອປົກປັກຮັກສາ ແລະ ຜູ້ຮັບຝາກຕ້ອງສົ່ງຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວຄືນໃນສະພາບເດີມ ໃຫ້ຜູ້ຝາກ ເມື່ອຜູ້ກ່ຽວຫາກ່າວທາງຖາມເອົາ.

ໃນການຝາກຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ ອາດມີການຈ່າຍ ຫຼື ບໍ່ມີການຈ່າຍຄ່າຝາກກໍໄດ້ ແລ້ວແຕ່ຄູ່ສັນຍາຈະຕົກລົງກັນ ຫຼື ຕາມລະບຽບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 442 ສິດ ແລະ ພັນທະຂອງຜູ້ຮັບຝາກ ໄດ້ກຳນົດວ່າ:

➤ **ຜູ້ຮັບຝາກມີສິດດັ່ງນີ້:**

1. ທວງເອົາຄ່າຝາກ ຖ້າຫາກມີການຕົກລົງ;
2. ທວງເອົາຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເຂົ້າໃນການປົກປັກຮັກສາ, ຖ້າຜູ້ຝາກຫາກຊັກຊ້າໃນການມາຮັບເອົາຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຝາກຄືນ.

➤ **ຜູ້ຮັບຝາກມີພັນທະດັ່ງນີ້:**

1. ປົກປັກຮັກສາບໍ່ໃຫ້ຊັບທີ່ຝາກນັ້ນຖືກເສຍຫາຍ, ເປ່ເພ ຫຼື ເສຍຄຸນນະພາບ;
2. ສົ່ງຊັບທີ່ຝາກນັ້ນຄືນໃຫ້ແກ່ຜູ້ຝາກໃນສະພາບເດີມ;
3. ເມື່ອຊັບທີ່ຝາກ ຫາກມີການເສຍຫາຍ, ເປ່ເພ ຫຼື ເສຍຄຸນນະພາບແລ້ວ ຜູ້ຮັບຝາກຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ການເສຍຫາຍນັ້ນຫາກເກີດຂຶ້ນຍ້ອນເຫດສຸດວິໄສເທົ່ານັ້ນ;
4. ໃນກໍລະນີທີ່ມີເຫດການ ຫຼື ສະພາບການໃດໜຶ່ງ ທີ່ຈະກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍແກ່ຊັບທີ່ຝາກນັ້ນ, ຜູ້ຮັບຝາກຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ຝາກຊາບໃນທັນທີ. ຖ້າຜູ້ຮັບຝາກ ຫາກບໍ່ແຈ້ງແລ້ວ ຜູ້ກ່ຽວກໍຈະຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ.

ຜູ້ຮັບຝາກບໍ່ມີສິດນຳໃຊ້ຊັບທີ່ຝາກນັ້ນ ຫຼື ມອບຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ຜູ້ອື່ນປົກປັກຮັກສາແທນ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກຜູ້ຝາກເທົ່ານັ້ນ. ຖ້າຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຝາກຫາກເກີດໝາກຜົນຢ່າງໃດໜຶ່ງຂຶ້ນ ໝາກຜົນທີ່ເກີດນັ້ນກໍຈະຕົກເປັນຂອງຜູ້ຝາກ.

ສະນັ້ນ ຜູ້ຮັບຝາກ ກໍຄື ໒ ມີພັນທະດັ່ງນີ້:

1. ປົກປັກຮັກສາຊັບທີ່ນຳມາຝາກໃຫ້ຢູ່ໃນສະພາບເດີມ, ບໍ່ໃຫ້ຕົກເຮ່ຍເສຍຫາຍ;
2. ສົ່ງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຝາກນັ້ນ ໃຫ້ຜູ້ຝາກ **ຄ** ໃນສະພາບເດີມ ເມື່ອ **ຄ** ທວງຖາມເອົາ, ໃນນີ້ລວມທັງໝາກຜົນດ້ວຍ, ຖ້າວ່າເກີດໝາກຜົນຂຶ້ນໝາກຜົນກໍຈະເປັນຂອງຜູ້ຝາກ;

ຜູ້ຮັບຝາກ ມີສິດໄດ້ຮັບແຕ່ຄ່າປົກປັກຮັກສາ, ຄ່າທົດແທນ ແລະ ຄ່າບໍລິການໃນການຮັບຝາກຊັບ

ສິ່ງຂອງຕາມການຕົກລົງກັນຂອງຄູ່ສັນຍາ ຫຼື ຕາມລະບຽບການ.

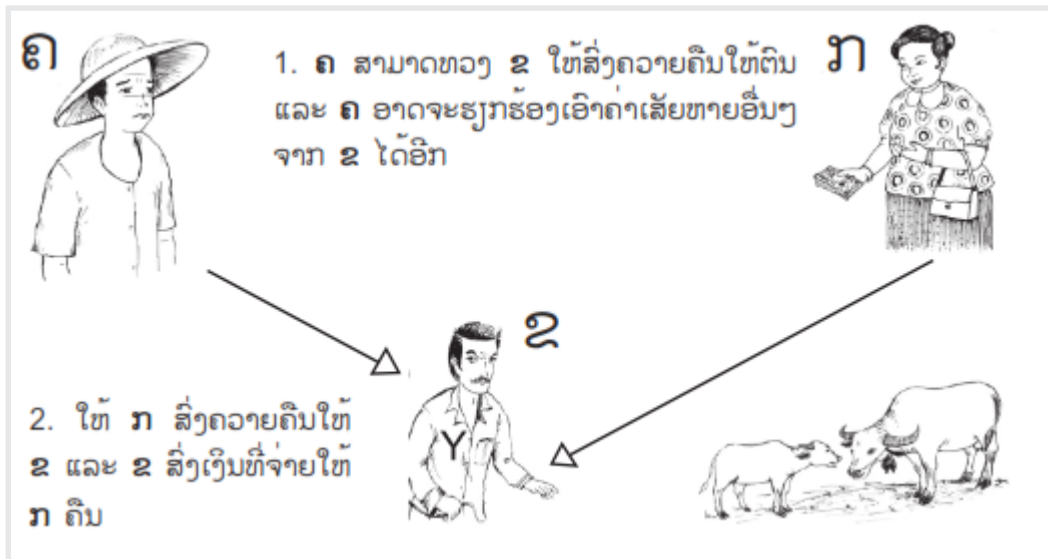
ຂ. ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງ ຜູ້ຮັບຝາກ ແລະ ຜູ້ຊື້, ສຳລັບຜູ້ຊື້ ໃນກໍລະນີທີ່ຊື້ຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຜູ້ຮັບຝາກນຳມາຂາຍໃຫ້ ສາມາດນຳໃຊ້ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 409 ການຊື້ຂາຍ ສັງຫາລິມະຊັບທີ່ໄດ້ມາໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ໄດ້ເຊັນດຽວກັນ ໂດຍຕ້ອງພິຈາລະນາເປັນສອງກໍລະນີ ຄື: ກໍລະນີທີ່ຜູ້ຊື້ ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ຫຼື ບໍ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ.

- ກໍລະນີ ກ ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ຖ້າ ກ ບໍລິສຸດໃຈ ໃຫ້ເບິ່ງຄືນຄຳຕອບ ຂ້ (ກ) ຂອງຄຳຖາມ 1 ຂ້າງເທິງນີ້.
- ກໍລະນີ ກ ບໍ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ຖ້າ ກ ບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ໃຫ້ເບິ່ງຄືນຄຳຕອບ ຂ້ (ຂ) ຂອງຄຳຖາມ 1 ຂ້າງເທິງນີ້.

ຄ. ການນຳໃຊ້ກົດໝາຍໃນພາກຕົວຈິງ

ໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງ ຄ ສາມາດທວງໄດ້ 2 ວິທີຄື: ວິທີການທວງແບບທີ1: ຄ ສາມາດທວງຈາກ ຂ ໂດຍອີງຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 441 ສັນຍາຝາກຊັບສິ່ງຂອງ ແລະ ມາດຕາ 442 ສິດ ແລະ ພັນທະຂອງຜູ້ຮັບຝາກ, ສ່ວນຂັ້ນຕອນການທວງ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມຂໍ້ 1 ແລະ 2 ດັ່ງແຜນວາດລຸ່ມນີ້:

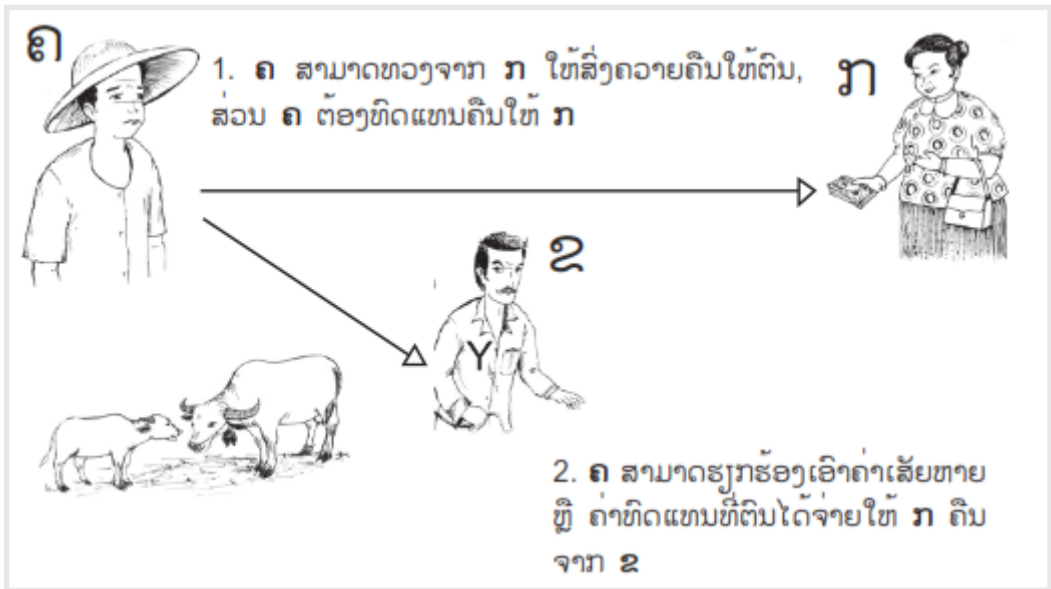
ແຜນວາດ 3

ວິທີການທວງແບບທີ 2: ຄ ສາມາດທວງ ກ ໂດຍກົງ ໂດຍອີງຕາມ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 409 ການຊື້ຂາຍສັງຫາລິມະຊັບທີ່ໄດ້ມາໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ມາດຕາ 237 ການຄອບຄອງດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແລະ ບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ.

ສ່ວນຂັ້ນຕອນການທວງໃຫ້ປະຕິບັດຕາມຂໍ້ 1 ແລະ 2 ດັ່ງແຜນວາດ ລຸ່ມນີ້:

ແຜນວາດ 4

ໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງ ຕາມຄຳເຫັນຂອງນັກວິຊາການກົດໝາຍຢູ່ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ ແລະ ອົງການ ໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ ໃນກໍລະນີມີການຮ້ອງຟ້ອງ, ຖ້າຫາກບໍ່ສາມາດພົບເຫັນ ຂ ຫຼື ບໍ່ສາມາດທວງນຳ ຂ ໄດ້, ຄ ຈຶ່ງສາມາດທວງນຳ ກ (ວິທີ 2 ຂໍ້ 1). ການປະຕິບັດເຊັ່ນນີ້ ກໍ່ເພື່ອປົກປ້ອງສິດຜົນປະໂຫຍດຂອງ ຜູ້ທີ່ບໍ່ລິສຸດໃຈ.

ຄຳຖາມ 3

ການຈຳນອງດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ

ປັດຈຸບັນນີ້ ບັນຫາ ຫຼື ຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບການກູ້ຢືມເງິນເກີດມີຫຼາຍໃນສັງຄົມ ການກູ້ຢືມເງິນດັ່ງກ່າວ ມີທັງການກູ້ຢືມເງິນໂດຍມີການຄ້າປະກັນ ແລະ ການກູ້ຢືມໂດຍບໍ່ມີການຄ້າປະກັນ. ການຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍານີ້ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ເຈົ້າໜີ້ມີຄວາມໝັ້ນໃຈ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ ຕາມກຳນົດເວລາດ້ວຍຊັບທີ່ລູກໜີ້ນຳມາຄ້າປະກັນ ພ້ອມທັງເປັນການຍົກສູງສະຕິຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງລູກໜີ້ ທີ່ຈະຕ້ອງປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນ ຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນໃນສັນຍາ.

ຄໍາຖາມ:

3 ເອົາເງິນ ຈຳນວນ 100.000.000 ກີບ (ໜຶ່ງຮ້ອຍລ້ານກີບ) ໃຫ້ **2** ຍົມ. ເພື່ອຄໍາປະກັນການກູ້
ຍົມ **2** ເອົາທຳນາທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງຕົນມາຄໍາປະກັນນຳ **3** ແລະ ຈົດທະບຽນກ່ຽວກັບເຫດການ ດັ່ງກ່າວ.

- (1) ກະລຸນາອະທິບາຍກ່ຽວກັບການຄໍາປະກັນ ແລະ ການຈົດທະບຽນການຄໍາປະກັນ.
- (2) ໃນກໍລະນີທີ່ **3** ນຳໃຊ້ທຳນາທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ **2** ໂດຍທີ່ບໍ່ມີການມອບສິດ ອັນໃດຈາກ **2** ນັ້ນ, ໃນກໍລະນີນີ້ **2** ສາມາດຮຽກຮ້ອງຫຍັງໄດ້ແຕ່ຈາກ **3** ? ແລະ **3** ສາມາດຮຽກຮ້ອງຫຍັງໄດ້ແຕ່ຈາກ **3** ?
- (3) **3** ຕັດຕົ້ນໄມ້ທີ່ເກີດຢູ່ທຳນາອັນເປັນກຳມະສິດຂອງ **2** ແລ້ວຂົນອອກຈາກທຳນາ ເພື່ອເອົາໄປຂາຍໃຫ້ **1**,
 - a. **2** ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາໄມ້ຄືນນຳ **1** ໄດ້ບໍ່? ກະລຸນາພິຈາລະນາແຕ່ລະກໍລະນີ ເຊັ່ນ:
 - ໃນກໍລະນີທີ່ **1** ຮູ້ວ່າໄມ້ເປັນຂອງ **2**
 - ໃນກໍລະນີ **1** ບໍ່ຮູ້ວ່າໄມ້ເປັນຂອງ **2**
 - b. **2** ສາມາດຮຽກຮ້ອງຫຍັງໄດ້ແຕ່ຈາກ **3** ?
 - c. **3** ສາມາດທວງເອົາຕົ້ນໄມ້ຄືນຈາກ **1** ໄດ້ບໍ່ ?
- (4) ເມື່ອຮອດກຳນົດສິ່ງເງິນກູ້ຍົມຄືນໃຫ້ແກ່ **3** ແລ້ວ, ແຕ່ວ່າ **2** ຍັງບໍ່ສິ່ງຄືນ, **3** ຈະຕ້ອງດຳເນີນການແນວໃດ ? ຖ້າວ່າກ່ອນທີ່ **2** ຈະນຳເອົາທຳນາໄປຄໍາປະກັນ ແລະ ຈົດທະບຽນຄໍາປະກັນ ມີຕົ້ນໄມ້ເກີດຂຶ້ນຢູ່ທຳນາດັ່ງກ່າວແລ້ວ ແລະ ໄດ້ມີການຕິດຕັ້ງປ້ານ້ຳຢູ່ເທິງທຳນາດັ່ງກ່າວ, ຈະສາມາດຂາຍຕົ້ນໄມ້ ແລະ ປ້ານ້ຳ ພ້ອມກັບທຳນາໄດ້ບໍ່ ?

1. ສັນຍາກູ້ຢືມ ແລະ ສັນຍາຂາຍຝາກ ແມ່ນຫຍັງ ?

ສັນຍາຂາຍຝາກ ແມ່ນການຕົກລົງກັນຂອງຄູ່ສັນຍາ ເພື່ອຊື້ຂາຍຊັບສິ່ງຂອງ ຊຶ່ງຜູ້ຂາຍຍັງມີສິດຊື້ເອົາຄືນໄດ້ ພາຍໃນກຳນົດເວລາສາມປີ ຕາມລາຄາທີ່ໄດ້ຊື້ຂາຍກັນແລ້ວນັ້ນ, ໃນການຕິດຄວາມໝາຍນັ້ນ ຄູ່ສັນຍາຈະບໍ່ຕົກລົງກັນກ່ຽວກັບ ກຳນົດເວລາໄຖ່ຖອນເອົາກໍໄດ້ ເນື່ອງຈາກວ່າກົດໝາຍໄດ້ກຳນົດໄວ້ແລ້ວ, ສຳລັບລາຄາຊື້ຂາຍຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ ສ່ວນຫຼາຍຈະຕ້ອງຕໍ່າກວ່າລາຄາຕົວຈິງໃນທ້ອງຕະຫຼາດ ¹.

ຄວາມຄ້າຍຄືກັນ ແລະ ແຕກຕ່າງກັນລະຫວ່າງສັນຍາຂາຍຝາກ, ການຈຳນຳ ແລະ ສັນຍາກູ້ຢືມ ການຈຳນອງດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ສັງລວມໄວ້ ດັ່ງນີ້:

	ສັນຍາຂາຍຝາກ	ການຈຳນຳ	ສັນຍາກູ້ຢືມ (ມີການຈຳນອງດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ)
ການຄອບຄອງຊັບ	ຜູ້ຊື້ເປັນຜູ້ຄອບຄອງ	ຜູ້ຮັບຈຳນຳ	ລູກໜີ້ເປັນຜູ້ຄອບຄອງ (ແຕ່ນຳເອົາເອກະສານຢັ້ງຢືນກຳມະສິດໄວ້ນຳເຈົ້າໜີ້)
ຂໍ້ຜູກພັນ	ຂໍ້ຜູກພັນຕົ້ນຕໍ	ຂໍ້ຜູກພັນເພີ່ມເຕີມ	ຂໍ້ຜູກພັນເພີ່ມເຕີມ
ກຳນົດເວລາ	ກຳນົດເວລາໃນກົດໝາຍ	ກຳນົດເວລາໃນສັນຍາ	ກຳນົດເວລາໃນສັນຍາ
ໝາກຜົນຂອງຊັບ	ກຳມະສິດຂອງຜູ້ຊື້	ກຳມະສິດຂອງເຈົ້າຂອງເດີມ	ກຳມະສິດຂອງເຈົ້າຂອງເດີມ
ດອກເບ້ຍ	x	ຕາມການຕົກລົງ	ຕາມການຕົກລົງ
ເມື່ອຮອດກຳນົດເວລາ	ຊັບຈະກາຍເປັນຂອງຜູ້ຊື້ທັນທີ	ຊັບຈະນຳມາປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍ	ຊັບຈະບໍ່ເປັນຂອງເຈົ້າໜີ້ໃນທັນທີ (ຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາ ຫຼື ກົດໝາຍ)
ການນຳໃຊ້ຊັບ	ມີສິດໃນການນຳໃຊ້	ຕາມການຕົກລົງ	ບໍ່ມີສິດນຳໃຊ້ (ເວັ້ນເສຍແຕ່ຫາກມີການຕົກລົງກັນລະຫວ່າງຄູ່ສັນຍາ)
ພັນທະໃນການປົກປັກຮັກສາຊັບສິ່ງຂອງ		ມີພັນທະໃນການປົກປັກຮັກສາ	ມີພັນທະໃນການປົກປັກຮັກສາ

¹ ມາດຕາ 427 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ສັນຍາຂາຍຝາກ ແມ່ນ ການຕົກລົງຂອງຄູ່ສັນຍາເພື່ອຊື້ຂາຍຊັບ, ຊຶ່ງຜູ້ຂາຍຍັງມີສິດຊື້ຊັບທີ່ຂາຍນັ້ນຄືນໄດ້ ພາຍໃນເວລາ ສາມປີ ສຳລັບສັງຫາລິມະຊັບ ແລະ ຫ້າປີ ສຳລັບອະສັງຫາລິມະຊັບ ຕາມລາຄາທີ່ຕົນໄດ້ຂາຍໄປແລ້ວນັ້ນ. ເມື່ອໝົດກຳນົດເວລາ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນວັກທີ່ໜຶ່ງ ຂອງມາດຕານີ້ແລ້ວ ຜູ້ຂາຍມີສິດຕໍ່ກຳນົດເວລາຂາຍຝາກອອກໄປອີກ ຖ້າຫາກໄດ້ມີການຕົກລົງກັນກ່ອນ ໃນເວລາເຮັດສັນຍາ ແຕ່ບໍ່ໃຫ້ເກີນ ໜຶ່ງປີ. ເມື່ອຮອດກຳນົດເວລາແລ້ວ ຖ້າຜູ້ຂາຍ ຫາກບໍ່ຊື້ເອົາຊັບນັ້ນຄືນ, ຜູ້ຊື້ ກໍຈະເປັນເຈົ້າກຳມະສິດກ່ຽວກັບຊັບນັ້ນ ໂດຍເດັດຂາດ. ອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຂາຍຝາກ ຕ້ອງນຳໄປຈົດທະບຽນການເຄື່ອນໄຫວສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ. ສ່ວນສັງຫາລິມະຊັບຂອງສັນຍາຂາຍຝາກ ຕ້ອງຈົດທະບຽນຕາມລະບົບການຈົດທະບຽນການຄ້າປະກັນ.

2. ການຈຳນອງ (ອະສັງຫາລິມະຊັບ) ແລະ ການຈົດທະບຽນການຈຳນອງ

ອະທິບາຍວິທີການການຈຳນອງອະສັງຫາລິມະຊັບ ແລະ ການຈົດທະບຽນການຈຳນອງ

ຂ ກູ້ຢີມເງິນ ຈຳນວນ 100.000.000 ກີບ (ໜຶ່ງຮ້ອຍລ້ານກີບ) ນຳ ກ ໂດຍເອົາທຳນຽມຂອງຕົນໄປຈຳນອງເພື່ອເປັນຫຼັກຊັບຄ້ຳປະກັນການກູ້ຢີມນີ້. ດັ່ງນັ້ນ, ການເຮັດສັນຍາຄ້ຳປະກັນຈຶ່ງແມ່ນການຈຳນອງຕາມສັນຍາກູ້ຢີມ ດ້ວຍຊັບທີ່ເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບ. ໃນການຈຳນອງ ສັນຍາການກູ້ຢີມນັ້ນ ຕ້ອງເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນ ນອກນັ້ນ ການເຮັດສັນຍາໃນການກູ້ຢີມ ຕ້ອງໃຫ້ຄົບຕາມເງື່ອນໄຂ, ຮູບການ ແລະ ເນື້ອໃນໄວຢ່າງລະອຽດ².

ເພື່ອຮັບປະກັນການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ ດ້ວຍຫຼັກຊັບທີ່ເປັນທຳນຽມນັ້ນ ຄູ່ສັນຍາຕ້ອງເອົາສັນຍາຈຳນອງການກູ້ຢີມໄປຈົດທະບຽນການຄ້ຳປະກັນຢູ່ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນເມືອງ ບ່ອນທີ່ທຳນຽມດັ່ງກ່າວຂຶ້ນນຳ³.

ການຈົດທະບຽນ ການຈຳນອງດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ແມ່ນການບັນທຶກ ທຸກການເຄື່ອນໄຫວກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ລວມທັງສິ່ງປຸກສ້າງຕ່າງໆເຊັ່ນ: ຫ້ອງແຖວ, ອາຄານ, ເຮືອນ, ໂຮງຈັກໂຮງງານຂອງບຸກຄົນ ຫຼື ນິຕິບຸກຄົນ ເຂົ້າໃນປຶ້ມຈົດທະບຽນນິຕິກຳກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ເພື່ອຕິດຕາມສະພາບການເຄື່ອນໄຫວ ທາງດ້ານກົດໝາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນທີ່ດິນນັ້ນ.

² ມາດຕາ 17 ເງື່ອນໄຂຂອງນິຕິກຳ ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ນິຕິກຳ ທີ່ເຮັດຂຶ້ນ ຕ້ອງມີເງື່ອນໄຂຄົບຖ້ວນ ດັ່ງນີ້: (1) ວັດຖຸປະສົງ; (2) ຄວາມສະໝັກໃຈ; (3) ຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ; ແລະ (3) ຮູບການ.

ມາດຕາ 18 ວັດຖຸປະສົງຂອງນິຕິກຳ ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ແມ່ນ ເປົ້າໝາຍທີ່ຜູ້ເຮັດນິຕິກຳ ຕ້ອງການໃຫ້ມີຂຶ້ນ ກຳນົດວ່າ: ເປົ້າໝາຍຂອງນິຕິກຳ ຕ້ອງໃຫ້ຊັດເຈນ, ມີຈິງ, ເຖິງຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຫຼື ບໍ່ຂັດກັບຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍຂອງສັງຄົມ ແລະ ສາມາດປະຕິບັດໄດ້.

ມາດຕາ 19 ຄວາມສະໝັກໃຈ ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຜູ້ເຮັດນິຕິກຳ ແມ່ນ ຄວາມພໍໃຈໃນການເຮັດນິຕິກຳ ໂດຍປາສະຈາກ ການຫຼົງຜິດ, ການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ, ການບັງຄັບນາບຊູ່ ຫຼື ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ຫຼື ຄວາມອັບປະໂຫຍດຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງ. ການຫຼົງຜິດ ແມ່ນ ການເຮັດນິຕິກຳ ໂດຍບໍ່ສອດຄ່ອງກັບເຈດຈຳນົງທີ່ແທ້ຈິງຂອງຜູ້ເຮັດນິຕິກຳ. ການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ແມ່ນ ການທີ່ບຸກຄົນໜຶ່ງ ໃຊ້ກົນອຸປະໂຫຍດໃດໜຶ່ງ ຫຼື ວິທີການອື່ນ ພາໃຫ້ອີກບຸກຄົນໜຶ່ງ ຫຼົງເຊື່ອເຮັດນິຕິກຳ. ການບັງຄັບນາບຊູ່ ຫຼື ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ແມ່ນ ການທີ່ບຸກຄົນໜຶ່ງ ໃຊ້ກຳລັງ, ຂົ່ມຂູ່ ຫຼື ກະທຳໃດໜຶ່ງ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ຢ້ານກົວຕໍ່ອັນຕະລາຍທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນແກ່ ຊີວິດ, ສຸຂະພາບ, ຊັບສິນ, ອິດສະລະພາບ, ຊື່ສຽງ, ກຽດສັກສີຂອງຕົນ, ຄອບຄົວ, ຍາດພື້ນຖານ ເພື່ອໃຫ້ຍອມເຮັດນິຕິກຳ. ຄວາມອັບປະໂຫຍດຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ແມ່ນ ຜົນປະໂຫຍດທີ່ເກີດຈາກນິຕິກຳນັ້ນ ບໍ່ເປັນທຳ.

ມາດຕາ 20 ຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດຂອງຜູ້ເຮັດນິຕິກຳ ແມ່ນ ຄວາມສາມາດໃນການກະທຳດ້ວຍຕົນເອງຂອງ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດສິດ ແລະ ພັນທະແກ່ຕົນ.

ມາດຕາ 21 ຮູບການ ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ນິຕິກຳ ອາດຈະເຮັດຂຶ້ນເປັນລາຍລັກອັກສອນ, ທາງປາກເປົ່າ ຫຼື ດ້ວຍຮູບການອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນປະມວນກົດໝາຍສະບັບນີ້ ຫຼື ກົດໝາຍອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

³ ຕາມມາດຕາ 562 ວັກ 1 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ການຈຳນຳ ແລະ ການຈຳນອງດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ຕ້ອງຈົດທະບຽນການເຄື່ອນໄຫວສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ນຳຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນເມືອງ ບ່ອນຊັບຕັ້ງຢູ່. ໃນກໍລະນີເອົາສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕອນດຽວໄປຈຳນຳ ຫຼື ຈຳນອງກັບເຈົ້າໜີ້ຫຼາຍຄົນ, ໃນເວລາຈົດທະບຽນການເຄື່ອນໄຫວສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນນັ້ນ ເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕ້ອງມອບໃບຕາດິນໃຫ້ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນເມືອງ ບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່ ເປັນຜູ້ເກັບຮັກສາໄວ້ໃນລະບົບທະບຽນທີ່ດິນ.”

ການຈົດທະບຽນການຄ້າປະກັນ ດ້ວຍການຈຳນອງອະສັງຫາລິມະຊັບ ໃຫ້ດຳເນີນຢູ່ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳແຂວງ, ນະຄອນ ຫຼື ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳເມືອງ, ເທດສະບານບ່ອນທີ່ດິນຂຶ້ນນຳ (ຕັ້ງຢູ່) ຕາມການມອບໝາຍຂອງອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳແຂວງ, ນະຄອນ ຕາມລະບຽບການ ທີ່ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດວາງອອກ.

ຂັ້ນຕອນຕ່າງໆໃນການຈົດທະບຽນການຄ້າປະກັນດ້ວຍການຈຳນອງອະສັງຫາລິມະຊັບປະກອບດ້ວຍສາມຂັ້ນຕອນ ດັ່ງນີ້:

2.1. ການຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ

ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງບຸກຄົນ ໝາຍເຖິງ ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງພົນລະເມືອງລາວ ຊຶ່ງມີໃບຕາດິນຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

ຜູ້ທີ່ມີຈຸດປະສົງຂໍການຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນ ໃຫ້ຢັ້ງຢືນຄຳຮ້ອງ ຕໍ່ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນເມືອງ.

ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນເມືອງ ຕ້ອງພິຈາລະນາອອກໃບຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງ ພາຍໃນກຳນົດເວລາສາມວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ວັນໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງເປັນຕົ້ນໄປ⁴.

ໃນກໍລະນີ ມີການສະເໜີຄັດຄ້ານຈາກຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໂດຍກົງ ຫຼື ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 126 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ປີ 2019 ນັ້ນ ແມ່ນໃຫ້ໂຈະການຈົດທະບຽນການເຄື່ອນໄຫວສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕອນນັ້ນໄວ້ກ່ອນ ຈົນກ່ວາໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂຕາມກົດໝາຍ⁵.

2.2. ການຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງສັນຍາຈຳນອງດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ

ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນແລ້ວ ຕ້ອງນຳເອົາສັນຍາຈຳນອງດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ໄປຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງສັນຍາຢູ່ອົງການທະບຽນສານ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທະບຽນສານ.

2.3. ການຈົດທະບຽນການຈຳນອງດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ

ພາຍຫຼັງ ໄດ້ຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງສັນຍາຈຳນອງແລ້ວ ໃຫ້ໄປຈົດທະບຽນການຈຳນອງ ດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ນຳຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນເມືອງບ່ອນຊັບຕັ້ງຢູ່, ໃນກໍລະນີເອົາສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕອນດຽວໄປຈຳນອງກັບເຈົ້າໜີ້ຫຼາຍຄົນ, ໃນເວລາຈົດທະບຽນການເຄື່ອນໄຫວສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນນັ້ນ ເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕ້ອງມອບໃບຕາດິນໃຫ້ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ

⁴ ມາດຕາ 104 ວັກ 4 (ປັບປຸງ) ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນປີ 2019 ການຈົດທະບຽນການເຄື່ອນໄຫວສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ: ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນເມືອງ ຕ້ອງດຳເນີນການຈົດທະບຽນການເຄື່ອນໄຫວສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນພາຍໃນເວລາ ສາມວັນ ລັດຖະການ ນັບແຕ່ວັນໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງເປັນຕົ້ນໄປ ພ້ອມທັງອອກໃບຢັ້ງຢືນຮັບຮູ້ການເອົາໃບຕາດິນ ໄປເປັນຫຼັກຊັບຄຳປະກັນນັ້ນໃຫ້ແກ່ ເຈົ້າໜີ້ ແລະ ລູກໜີ້ ຕາມສັນຍາ.

⁵ ມາດຕາ 126 (ປັບປຸງ) ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ(ສະບັບປັບປຸງ) ປີ 2019 ການໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງພົນລະເມືອງລາວ ກຳນົດວ່າ: ພົນລະເມືອງລາວ ລວມທັງ ນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ເປັນພົນລະເມືອງລາວ ຈະໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນບົນພື້ນຖານໃດໜຶ່ງ ດັ່ງນີ້: ການມອບຂອງລັດ; ການໂອນ; ການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ; ການໄດ້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເພນີ ແລະ ການຊື້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຈັດສັນຂອງລັດແບບມີກຳນົດ.

ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນເມືອງບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່ ເປັນຜູ້ເກັບຮັກສາໄວ້ໃນລະບົບທະບຽນທີ່ດິນ⁶.

ການຈົດທະບຽນການຈຳນອງ ແມ່ນການບັນທຶກເຂົ້າໃສ່ປຶ້ມທະບຽນນິຕິກຳກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ທາງດ້ານຫຼັງຂອງປຶ້ມທະບຽນທີ່ດິນຂອງບຸກຄົນ ຫຼື ນິຕິບຸກຄົນ ເພື່ອນຳໃຊ້ທີ່ດິນດັ່ງກ່າວ.

ໃນກໍລະນີທີ່ມີເຈົ້າໜີ້ຫຼາຍຄົນຕໍ່ຊັບຄ້ຳປະກັນອັນດຽວ ເຈົ້າໜີ້ຜູ້ທີ່ນຳເອົາສັນຍາຈຳນອງໄປຈົດທະບຽນການຈຳນອງກ່ອນ ຈະໄດ້ຮັບບຸລິມະສິດໃນການຊົດໃຊ້ແທນໜີ້ສິນກ່ອນເຈົ້າໜີ້ຜູ້ອື່ນໆ ທີ່ນຳເອົາສັນຍາຈຳນອງໄປຈົດທະບຽນຈຳນອງຕາມຫຼັງ ໃນກໍລະນີເຈົ້າໜີ້ມີຫຼາຍຄົນ ຊຶ່ງບໍ່ໄດ້ຈົດທະບຽນການຄ້າປະກັນ ຕາມມາດຕາ 524 ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: “ເຈົ້າໜີ້ທີ່ມີການຄ້າປະກັນຕາມສັນຍາ ດ້ວຍຊັບດຽວ ຈະໄດ້ຮັບການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ ຫຼື ປະຕິບັດພັນທະ ກ່ອນເຈົ້າໜີ້ອື່ນ ຕາມກໍລະນີ ດັ່ງນີ້:

1. ໃນບັນດາເຈົ້າໜີ້ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຈົດທະບຽນການຄ້າປະກັນ ໄດ້ຄອບຄອງຊັບ ຫຼື ໄດ້ຄວບຄຸມສິດຄ້າປະກັນກ່ອນເຈົ້າໜີ້ຜູ້ອື່ນທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຜູ້ນັ້ນຈະມີບຸລິມະສິດ;
2. ໃນບັນດາເຈົ້າໜີ້ ທີ່ມີການຈົດທະບຽນການຄ້າປະກັນ, ຜູ້ທີ່ໄດ້ຈົດທະບຽນການຄ້າປະກັນກ່ອນເຈົ້າໜີ້ອື່ນ ຜູ້ນັ້ນຈະມີບຸລິມະສິດ;
3. ໃນບັນດາເຈົ້າໜີ້ທີ່ມີການຄ້າປະກັນ ຕໍ່ຊັບທີ່ບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນ, ຜູ້ທີ່ໄດ້ຄອບຄອງຊັບ ຫຼື ຄວບຄຸມສິດຄ້າປະກັນກ່ອນເຈົ້າໜີ້ອື່ນ ຜູ້ນັ້ນຈະໄດ້ບຸລິມະສິດ.

ບັນດາເຈົ້າໜີ້ທີ່ມີການຄ້າປະກັນ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ຈົດທະບຽນການຄ້າປະກັນ, ບໍ່ໄດ້ຄອບຄອງຊັບ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຄວບຄຸມສິດຄ້າປະກັນດ້ວຍຊັບ ໃຫ້ສະເລ່ຍຕາມມູນຄ່າຂອງໜີ້ສິນຂອງເຈົ້າໜີ້ແຕ່ລະຄົນກັບຊັບສິນທັງໝົດຂອງລູກໜີ້.

ໃນກໍລະນີ 2 ຂາຍທັງນາໃຫ້ກັບ 1 ໂດຍທີ່ທັງນາດັ່ງກ່າວນັ້ນ ໄດ້ຈົດທະບຽນການຈຳນອງ ໃນການກູ້ຢືມນຳ 1 ກ່ອນນັ້ນແລ້ວ. ຕາມຫຼັກການແລ້ວ ລູກໜີ້ບໍ່ສາມາດຂາຍຊັບທີ່ນຳມາຄ້າປະກັນໄດ້ ເວັ້ນເສຍແຕ່ສາມາດຍັງຢືນໄດ້ວ່າ ການປະຕິບັດສັນຍາລະຫວ່າງເຈົ້າໜີ້ ແລະ ລູກໜີ້ຄົບຖ້ວນແລ້ວ ໂດຍບໍ່ມີພັນທະຕິດກັບທີ່ດິນຕອນນັ້ນ⁷.

⁶ ຕາມມາດຕາ 562 ວັກ 1 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການຈົດທະບຽນ ກຳນົດວ່າ: ການຈຳນຳ ແລະ ການຈຳນອງ ດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ຕ້ອງຈົດທະບຽນການເຄື່ອນໄຫວສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ນຳຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນເມືອງບ່ອນຊັບຕັ້ງຢູ່. ໃນກໍລະນີເອົາສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕອນດຽວໄປຈຳນຳ ຫຼື ຈຳນອງກັບເຈົ້າໜີ້ຫຼາຍຄົນ, ໃນເວລາຈົດທະບຽນການເຄື່ອນໄຫວສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນນັ້ນ ເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕ້ອງມອບໃບຕາດິນໃຫ້ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນເມືອງ ບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່ ເປັນຜູ້ເກັບຮັກສາໄວ້ໃນລະບົບທະບຽນທີ່ດິນ. ຕາມມາດຕາ 104 ວັກ 3 (ປັບປຸງ) ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນປີ 2019 ການຈົດທະບຽນການເຄື່ອນໄຫວສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ກຳນົດວ່າ: ໃນກໍລະນີການເອົາໃບຕາດິນ ໄປເປັນຫຼັກຊັບຄ້າປະກັນນຳເຈົ້າໜີ້ຄົນດຽວນັ້ນ ຫຼັງຈາກຈົດທະບຽນການເຄື່ອນໄຫວສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນແລ້ວ ເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕ້ອງມອບໃບຕາດິນສະບັບຕົ້ນໃຫ້ເຈົ້າໜີ້ເປັນຜູ້ຮັກສາໄວ້. ສ່ວນການເອົາໃບຕາດິນ ໄປຄ້າປະກັນນຳເຈົ້າໜີ້ຫຼາຍຄົນ ຫຼັງຈາກຈົດທະບຽນການເຄື່ອນໄຫວສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃນແຕ່ລະຄັ້ງແລ້ວ ໃບຕາດິນສະບັບຕົ້ນນັ້ນ ຈະໃຫ້ເຈົ້າໜີ້ຜູ້ໃດເປັນຜູ້ຮັກສາໄວ້ແມ່ນຂຶ້ນກັບການ ຕົກລົງກັນລະຫວ່າງເຈົ້າໜີ້ດ້ວຍກັນ.

⁷ ຕາມມາດຕາ 550 ວັກ 3 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ຈຳນອງ ບໍ່ມີສິດຂາຍ, ມອບ ຫຼື ແລກປ່ຽນອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ນຳໄປຈຳນອງນັ້ນ. ຖ້າຫາກມີການລະເມີດ ຜູ້ຮັບຈຳນອງມີສິດທາງ, ຕິດຕາມເອົາຊັບນັ້ນຄືນ. ສຳລັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການທາງ, ຕິດຕາມເອົາອະສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນຄືນ ລວມທັງຄ່າເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການລະເມີດນັ້ນ ແມ່ນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ຈຳນອງ.

3. ການນຳໃຊ້ອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ບໍ່ແມ່ນກຳມະສິດຂອງຕົນ (ຄ ນຳໃຊ້ທຶງນາ ທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ ຂ ໂດຍທີ່ບໍ່ມີການມອບສິດ ອັນໃດຈາກ ຂ)

ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ນຳໃຊ້ທຶງນາທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ ຂ ໂດຍທີ່ບໍ່ມີການມອບສິດອັນໃດຈາກ ຂ ນັ້ນ ໃນກໍລະນີນີ້ ຂ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຫຍັງໄດ້ແດ່ ຈາກ ຄ ? ແລະ ກ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຫຍັງໄດ້ແດ່ ຈາກ ຄ ?

3.1. ຄວາມສາມາດໃນການຮຽກຮ້ອງສິດໃນກຳມະສິດຂອງເຈົ້າຂອງຊັບ (ຂ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຫຍັງໄດ້ແດ່ ຈາກ ຄ ?)

ໃນກໍລະນີ ຄ ນຳໃຊ້ທຶງນາດັ່ງກ່າວ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກ ຂ ຜູ້ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ, ຍ້ອນວ່າ ຂ ຍັງເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ ຂອງທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວຢູ່. ເຖິງວ່າດິນນາດັ່ງກ່າວນັ້ນ ຈະຖືກນຳໄປຈຳນອງກັບ ກ ແລ້ວກໍຕາມດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ຄ ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງ (ທຶງນາ) ຢ່າງບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ເພາະວ່າບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ຈາກ ຂ ຜູ້ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ. ສະນັ້ນ ຂ ຈຶ່ງສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ຄ ອອກຈາກທຶງນາທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງຕົນໄດ້⁸.

ໃນກໍລະນີ ຄ ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈໃນການຄອບຄອງຊັບ (ທຶງນາ) ຊຶ່ງສະແດງອອກຄື: ຄ ບໍ່ຮູ້ ຫຼື ບໍ່ອາດຈະຮູ້ໄດ້ວ່າ ທຶງນາທີ່ຕົນຄອບຄອງນັ້ນ ຍັງເປັນກຳມະສິດຂອງ ຂ ຢູ່ ເນື່ອງຈາກວ່າ ສະພາບທີ່ດິນ (ທຶງນາ)

⁸ ຕາມມາດຕາ 334 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການທວງເອົາຊັບສິ່ງຂອງຄົນ ກຳນົດວ່າ: ເຈົ້າກຳມະສິດ ມີສິດທວງເອົາຊັບສິ່ງຂອງຂອງຕົນ ຄົນຈາກບຸກຄົນທີ່ຄອບຄອງ ໂດຍບໍ່ມີພື້ນຖານທາງດ້ານກົດໝາຍ. ສຳລັບການທວງເອົາໝາກຜົນ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ, ຄ່າເສຍຫາຍ ຈາກການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 241 ຫາ ມາດຕາ 244 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ.

ມາດຕາ 336 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການທວງໃຫ້ຢຸດເຊົາການກິດຂວາງ ຫຼື ອຸປະສັກ ກຳນົດວ່າ: ເມື່ອມີບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຫາກໄດ້ກໍ່ໃຫ້ເກີດມີການກິດຂວາງ ຫຼື ສ້າງອຸປະສັກໃດໜຶ່ງຕໍ່ການຄອບຄອງ, ນຳໃຊ້, ໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ຫຼື ຊື້ຂາດ ກ່ຽວກັບຊັບທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງຕົນ, ເຈົ້າກຳມະສິດ ກໍມີສິດທວງໃຫ້ບຸກຄົນທີ່ສ້າງການກິດຂວາງ ຫຼື ອຸປະສັກນັ້ນ ຢຸດເຊົາການກິດຂວາງ ຫຼື ລົບລ້າງອຸປະສັກດັ່ງກ່າວນັ້ນໄດ້.

ສຳລັບການທວງເອົາໝາກຜົນ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ, ຄ່າເສຍຫາຍ ຈາກການກິດຂວາງ ຫຼື ອຸປະສັກນັ້ນ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມມາດຕາ 241 ຫາ ມາດຕາ 244 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ.

ນັ້ນ ມີຄວາມຮຶກເຮື້ອ, ກາຍເປັນປ່າທົບ ຫຼື ມີລັກສະນະທີ່ບໍ່ງົບອກວ່າ ທີ່ດິນຕອນນັ້ນ ບໍ່ມີໃຜນຳໃຊ້ ມາເປັນເວລາຫຼາຍປີແລ້ວ. ໃນກໍລະນີນີ້ຖ້າວ່າ **ຂ** ໄດ້ທວງເອົາທີ່ດິນ (ທົ່ງນາ) ນັ້ນຄືນ **ຄ** ກໍຕ້ອງໄດ້ສົ່ງທີ່ດິນ (ທົ່ງນາ) ນັ້ນຄືນໃຫ້ **ຂ**⁹ ສ່ວນໝາກຜົນ ແລະ ລາຍໄດ້ຈາກການຄອບຄອງທີ່ດິນ (ທົ່ງນາ) ນັ້ນ ຍັງເປັນຂອງ **ຄ**¹⁰.

ນອກນັ້ນ **ຄ** ຍັງມີສິດຮຽກເອົາການທົດແທນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການປົວແປງ, ປັບປຸງທີ່ດິນ (ທົ່ງນາ) ດັ່ງກ່າວນັ້ນ ໃຫ້ມີສະພາບດີຂຶ້ນ¹¹.

ໃນກໍລະນີ **ຄ** ຄອບຄອງທີ່ດິນ (ທົ່ງນາ) ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ, ເນື່ອງຈາກວ່າ **ຄ** ຮູ້ ຫຼື ຄວນຈະຮູ້ວ່າ ທີ່ດິນ ຕອນດັ່ງກ່າວເປັນຂອງບຸກຄົນອື່ນ, ເພາະວ່າເປັນທົ່ງນາທີ່ໄດ້ຜ່ານການສັບຊ້ອມມາແລ້ວ ຈົນສາມາດເຫັນຄັນນາ ແລະ ຂອບເຂດຂອງເນື້ອທີ່ນາ ດັ່ງນັ້ນ ການທີ່ **ຄ** ຈະປະຕິເສດວ່າຕົນບໍ່ຮູ້ ແມ່ນບໍ່ມີເຫດຜົນ. ສະນັ້ນ **ຂ** ມີສິດທວງໃຫ້ **ຄ** ອອກຈາກທີ່ດິນ (ທົ່ງນາ) ຕອນທີ່ຂັດແຍ່ງນັ້ນ ລວມທັງໝາກຜົນ ແລະ ລາຍໄດ້ ຈາກການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໂດຍບໍ່ມີການທົດແທນຄືນແຕ່ຢ່າງໃດ¹².

⁹ ຕາມມາດຕາ 334 ແລະ ມາດຕາ 336 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ (ອ້າງແລ້ວຢູ່ຝຸດນຸດ 8).

¹⁰ ຕາມມາດຕາ 241 ວັກ 1 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ລິສຸດໃຈ ຈະບໍ່ສົ່ງໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດແຕ່ຢ່າງໃດ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ຂອງລັດ ຫຼື ລວມໝູ່ນັ້ນ ຕ້ອງສົ່ງຄືນທັງໝົດ.

¹¹ ຕາມມາດຕາ 242 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ລິສຸດໃຈ ຈະບໍ່ສົ່ງໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດແຕ່ຢ່າງໃດ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ຂອງລັດ ຫຼື ລວມໝູ່ນັ້ນ ຕ້ອງສົ່ງຄືນທັງໝົດ. ສ່ວນໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຢູ່ໃນການຄອບຄອງຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ລິສຸດໃຈນັ້ນ ຈະໄດ້ສົ່ງຄືນໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດທັງໝົດ ລວມທັງໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກການນຳໃຊ້ຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ. ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ຄອບຄອງ ຫາກໄດ້ເອົາໝາກຜົນນັ້ນໄປນຳໃຊ້, ຂາຍ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍແກ່ເຈົ້າກຳມະສິດ ຜູ້ກ່ຽວກໍຈະໄດ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຫຼື ມູນຄ່າຂອງໝາກຜົນນັ້ນໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດ.

ມາດຕາ 243 ວັກ 1 ແລະ ວັກ 2 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການສົ່ງຄືນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ຄອບຄອງສັງຫາລິມະຊັບໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ລິສຸດໃຈ ຕ້ອງສົ່ງສັງຫາລິມະຊັບທີ່ຕົນໄດ້ຄອບຄອງນັ້ນ ໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດ ຖ້າຜູ້ກ່ຽວຫາກໄດ້ທວງເອົາຄືນ. ແຕ່ເຈົ້າກຳມະສິດ ຕ້ອງໄດ້ທົດແທນຄືນມູນຄ່າຂອງຊັບສິ່ງ ພ້ອມທັງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່າງໆ ຈາກນັ້ນເຈົ້າກຳມະສິດ ຈຶ່ງທວງເອົາຄ່າທົດແທນໄປນັ້ນ ນຳຜູ້ມອບສັງຫາລິມະຊັບດັ່ງກ່າວ.

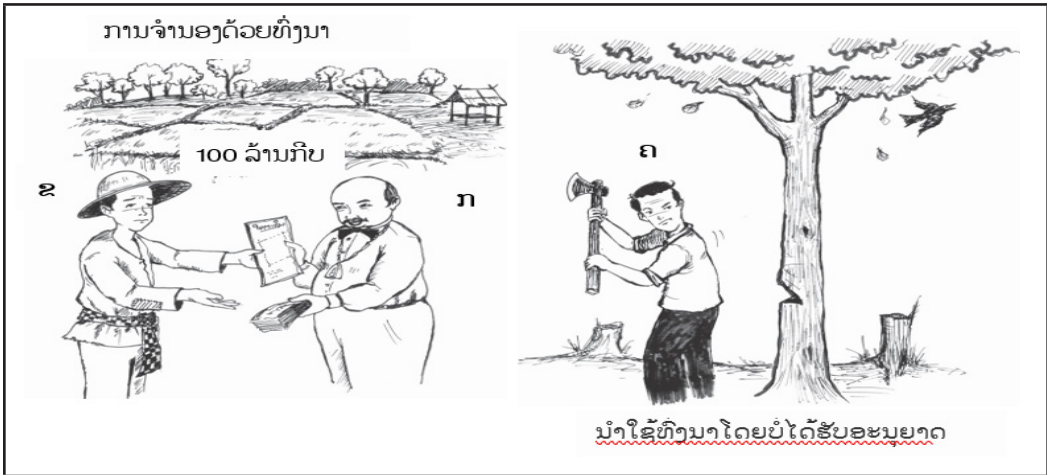
ຜູ້ຄອບຄອງອະສັງຫາລິມະຊັບໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ລິສຸດໃຈ ຕ້ອງສົ່ງອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ຕົນໄດ້ຄອບຄອງນັ້ນ ໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດ ຖ້າຜູ້ກ່ຽວຫາກໄດ້ທວງເອົາຄືນ ໂດຍບໍ່ມີການທົດແທນຄືນແຕ່ຢ່າງໃດ. ແຕ່ສໍາລັບຄ່າປົກປັກຮັກສາ ຫຼື ຄ່າເຮັດໃຫ້ສະພາບອະສັງຫາລິມະຊັບດີຂຶ້ນນັ້ນ ສາມາດຮຽກຮ້ອງການທົດແທນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 242 ວັກທີໜຶ່ງ ແລະ ວັກທີສອງ ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ແຕ່ຜູ້ຄອບຄອງມີສິດທວງເອົາມູນຄ່າອະສັງຫາລິມະຊັບ ຈາກຜູ້ມອບໃຫ້ຕົນ.

¹² ມາດຕາ 241 ວັກ 2 ແລະ ວັກ 3 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ລິສຸດໃຈ ຈະບໍ່ສົ່ງໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດແຕ່ຢ່າງໃດ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ຂອງລັດ ຫຼື ລວມໝູ່ນັ້ນ ຕ້ອງສົ່ງຄືນທັງໝົດ.

ສ່ວນໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຢູ່ໃນການຄອບຄອງຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈນັ້ນ ຈະໄດ້ສົ່ງຄືນໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດທັງໝົດ ລວມທັງໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກການນຳໃຊ້ຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ. ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ຄອບຄອງ ຫາກໄດ້ເອົາໝາກຜົນນັ້ນໄປນຳໃຊ້, ຂາຍ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍແກ່ເຈົ້າກຳມະສິດ ຜູ້ກ່ຽວກໍຈະໄດ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຫຼື ມູນຄ່າຂອງໝາກຜົນນັ້ນໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດ.

ມາດຕາ 243 ວັກ 4 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການສົ່ງຄືນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ຕ້ອງສົ່ງຊັບສິ່ງຂອງທັງໝົດນັ້ນຄືນໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດ. ຜູ້ຄອບຄອງດັ່ງກ່າວ ຈະຕໍ່ວ່າເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຈາກຜູ້ທີ່ໄດ້ມອບຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ຕົນ ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງນັ້ນກໍໄດ້ ແຕ່ບໍ່ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ.

3.2. ຄວາມສາມາດຂອງເຈົ້າໜີ້ໃນການດໍາເນີນການແທນລູກໜີ້ (ກ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຫຍັງໄດ້ແດ່ ຈາກ ຄ ?)

ກ່ອນອື່ນຕ້ອງເຂົ້າໃຈກ່ອນວ່າ ກ ແລະ ຂ ມີສາຍພົວພັນໃນການເຮັດສັນຍາກູ້ຢືມ ແລະ ສັນຍາຈຳນອງ ຮ່ວມກັນ. ສໍາລັບ ກ ແລະ ຄ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ມີຂໍ້ຜູກພັນນຳກັນ. ດັ່ງນັ້ນ ຕໍ່ຄໍາຖາມຂ້າງເທິງນີ້ ກ ຮູ້ວ່າ ຄ ເຂົ້າມານຳໃຊ້ທີ່ດິນທຶງນາທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ ຂ ນຳມາຈຳນອງກັບຕົນນັ້ນ, ໃນເບື້ອງຕົ້ນ ກ ຕ້ອງແຈ້ງເປັນລາຍລັກອັກສອນໃຫ້ ຂ ຜູ້ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດຊາບກ່ອນ ເພື່ອໃຫ້ ຂ ໄປທັກທວງ ຫຼື ບອກໃຫ້ ຄ ຢຸດເຊົາຕໍ່ການກະທຳທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ. ແຕ່ຖ້າຫາກວ່າ ກ ໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ ຂ ຊາບແລ້ວ ແຕ່ ຂ ບໍ່ໄດ້ກະທຳການໃດໆ, ໃນກໍລະນີນີ້ ກ ສາມາດທັກທວງໃຫ້ ຄ ຢຸດເຊົາການກະທຳດັ່ງກ່າວ ຫລື ສາມາດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານກໍໄດ້, ເຊິ່ງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່າງໆໃນການທວງທາວ, ການຕິດຕາມເອົາຊັບຂອງ ກ ນັ້ນແມ່ນ ຂ ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ¹³ ສ່ວນວິທີປະຕິບັດແມ່ນນຳໃຊ້ຂັ້ນຕອນດຽວກັບການຮ້ອງຂໍຂອງຂລາຍລະອຽດໄດ້ອະທິບາຍໃນຄໍາຕອບຂອງຂໍ້ 3.1.

3.3. ການລ່ວງລະເມີດຕັດຕົ້ນໄມ້ ທີ່ບໍ່ແມ່ນກຳມະສິດຂອງຕົນ ແລ້ວນຳໄປຂາຍໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນ (ຄ ຕັດຕົ້ນໄມ້ທີ່ເກີດຢູ່ທຶງນາ ທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ ຂ ແລະ ຂົນອອກຈາກທຶງນາໄປຂາຍໃຫ້ ງ)

ຄ ຕັດຕົ້ນໄມ້ທີ່ເກີດຢູ່ທຶງນາ ທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ ຂ, ແລ້ວຂົນອອກຈາກທຶງນາໄປຂາຍໃຫ້ ງ,

¹³ ມາດຕາ 396 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ສິດດໍາເນີນການແທນລູກໜີ້ ກຳນົດວ່າ: ໃນກໍລະນີທີ່ລູກໜີ້ ຫາກບໍ່ທວງໜີ້ນຳລູກໜີ້ຂອງຕົນ ຊຶ່ງພາໃຫ້ເກີດຄວາມອັບປະໂຫຍດແກ່ເຈົ້າໜີ້, ເຈົ້າໜີ້ ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ເພື່ອທວງເອົາໜີ້ແທນລູກໜີ້, ເວັ້ນເສຍແຕ່ສິດຂອງລູກໜີ້ທີ່ຕ້ອງປະຕິບັດເອງ. ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການດໍາເນີນການແທນຂອງເຈົ້າໜີ້ ຕົກເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງລູກໜີ້.

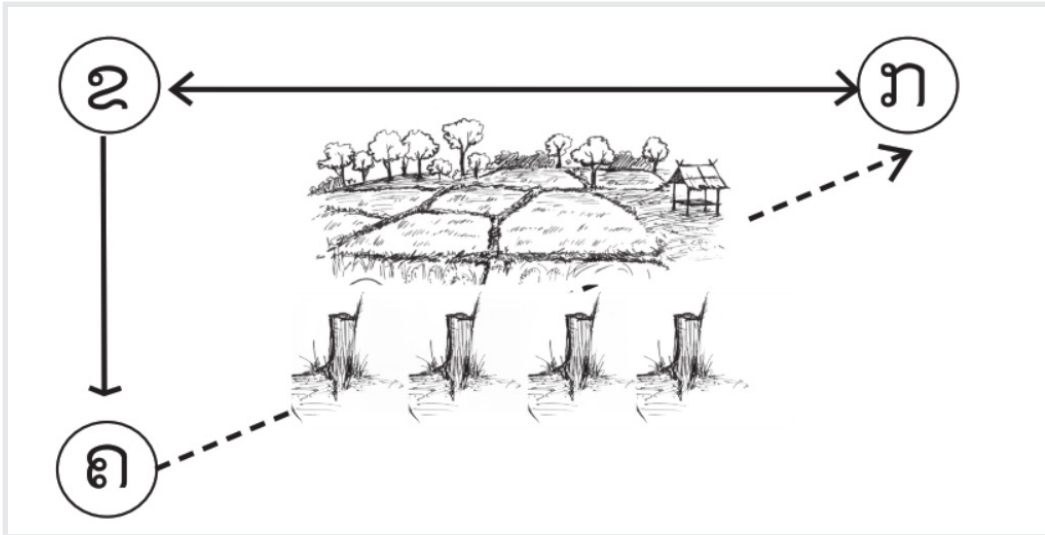
ມາດຕາ 550 ວັກ 3 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຜົນການຈຳນອງດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ຈຳນອງ ບໍ່ມີສິດຂາຍ, ມອບ ຫຼື ແລກປ່ຽນອະສັງຫາລິມະຊັບ ທີ່ນຳໄປຈຳນອງນັ້ນ. ຖ້າຫາກມີການລະເມີດ ຜູ້ຮັບຈຳນອງມີສິດທວງ, ຕິດຕາມເອົາຊັບນັ້ນຄືນ. ສໍາລັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການທວງ, ຕິດຕາມເອົາອະສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນຄືນ ລວມທັງຄ່າເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການລະເມີດນັ້ນ ແມ່ນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ຈຳນອງ.

ກ. ຂ ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາໄມ້ຄືນນຳ ງ ໄດ້ບໍ່?

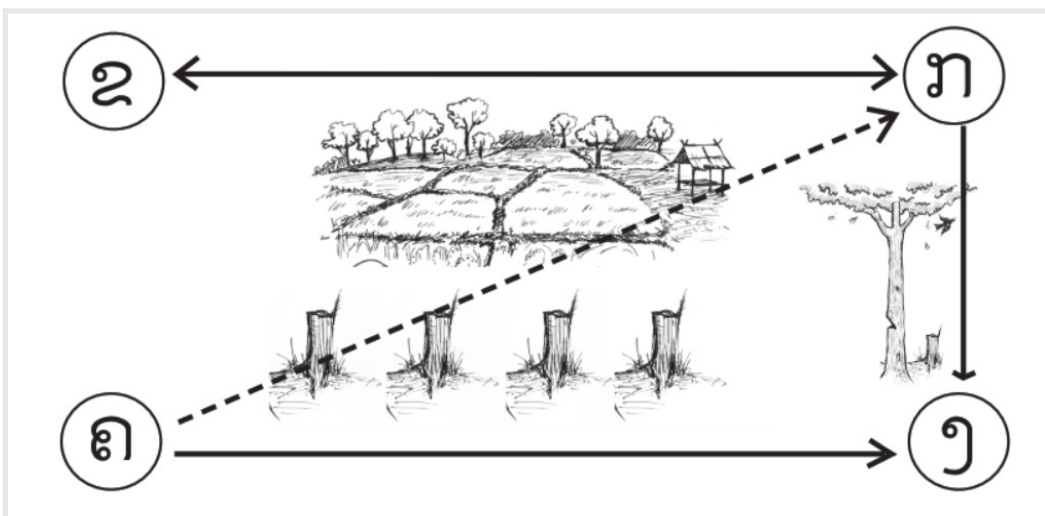
- ໃນກໍລະນີທີ່ ງ ຮູ້ວ່າ ໄມ້ເປັນຂອງ ຂ
- ໃນກໍລະນີທີ່ ງ ບໍ່ຮູ້ວ່າ ໄມ້ເປັນຂອງ ຂ

ຂ. ຂ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຫຍັງໄດ້ແດ່ ຈາກ ຄ? (ໃຫ້ເບິ່ງຕາມ ຂໍ້ 3.2 ເທິງນີ້);

ຄ. ກ ສາມາດທວງເອົາຕົ້ນໄມ້ຄືນຈາກ ງ ໄດ້ບໍ່?

3.3.1. ຄວາມສາມາດໃນການຮຽກຮ້ອງເອົາໄມ້ຄືນຈາກຜູ້ຊື້ ເຈົ້າຂອງກຳມະສິດ (ຂ ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາໄມ້ຄືນນຳ ງ ໄດ້ບໍ່ ?)

ການຊື້ຊັບສິ່ງຂອງມີສອງກໍລະນີຄື: ການຊື້ຊັບສິ່ງຂອງດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແລະ ການຊື້ຊັບສິ່ງຂອງດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ມີດັ່ງນີ້:

*** ການຊື້ຊັບສິ່ງຂອງດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ສະແດງອອກຄື:**

- ຊື້ໃນລາຄາທີ່ເໝາະສົມຕາມທ້ອງຕະຫຼາດໃນເວລາທີ່ຊື້
- ນຳໃຊ້ຢ່າງເປີດເຜີຍ, ລຽນຕິດ, ຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ສະຫງົບ
- ສົ່ງຄືນສັງຫາລິມະຊັບ ແຕ່ຕ້ອງມີການທົດແທນຄືນ ໃນລາຄາທີ່ຈ່າຍໄປແລ້ວນັ້ນ.

*** ການຊື້ຊັບສິ່ງຂອງດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ສະແດງອອກຄື:**

- ຊື້ໃນລາຄາທີ່ບໍ່ເໝາະສົມຕາມທ້ອງຕະຫຼາດໃນເວລານັ້ນ
- ນຳໃຊ້ຊັບສິ່ງຂອງຢ່າງປິດລັບ, ບໍ່ລຽນຕິດ
- ສົ່ງຄືນສັງຫາລິມະຊັບ ໂດຍບໍ່ມີການທົດແທນຄືນ ໃນລາຄາທີ່ຈ່າຍໄປແລ້ວນັ້ນ.
- ຜູ້ຊື້ຈະຕໍ່ວ່າເອົາເງິນທີ່ຊື້ອະສັງຫາລິມະຊັບນຳຜູ້ຂາຍກໍໄດ້ ແຕ່ບໍ່ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ.

3.3.1.1. ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ຊື້ໄດ້ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ (ໃນກໍລະນີ ໑ ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ)

ກ່ອນທີ່ ໑ ຈະຊື້ໄດ້ຈາກ ຄ ນັ້ນ ຜູ້ກ່ຽວກັບຕ້ອງກວດກາເບິ່ງຢ່າງຄັກແນ່ວ່າ ຄ ໄດ້ຮັບຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມຈາກ ຂ ຜູ້ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ ໃຫ້ຕັດຕົ້ນໄມ້ໄປຂາຍໃຫ້ຕົນ. ເມື່ອ ຂ ຫາກອະນຸຍາດໃຫ້ ຄ ຕັດຕົ້ນໄມ້ຂາຍແລ້ວ ໃນຂັ້ນຕອນຕໍ່ມາ ຄ ກໍຕ້ອງໄດ້ຂໍອະນຸຍາດຕັດຕົ້ນໄມ້ຈາກພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ.

ອີງຕາມກໍລະນີສຶກສາ ແລະ ການປະຕິບັດຕົວຈິງ ການຂໍອະນຸຍາດຕັດໄມ້ຂາຍນັ້ນ ສາມາດມີຂັ້ນໄດ້ 2 ກໍລະນີ ດັ່ງນີ້:

- **ກໍລະນີໜຶ່ງ: ຄ** ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຕັດໄມ້ຢູ່ທຳນາເພື່ອຂາຍໃຫ້ ໑. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ຄ ຕ້ອງມີໃບອະນຸຍາດຈາກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກ່ອນ (ນອກຈາກນັ້ນ ກໍຈະຕ້ອງມີເອກະສານ ເຄື່ອນຍ້າຍໄມ້, ໃບເສຍອາກອນ, ໃບເສຍຄ່າຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຖ້າໄມ້ເປັນທ່ອນ ກໍຕ້ອງໄດ້ມີການຕິກາຜ່ານ ຈາກພະແນກກະສິກຳປ່າໄມ້ເມືອງ ຫຼື ແຂວງເສຍກ່ອນ)
- **ກໍລະນີສອງ: ໑** ຫາກເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບມາຊື້ໄມ້ດ້ວຍຕົນເອງ ໃນກໍລະນີນີ້ ໑ ຕ້ອງເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບໃນການແລ່ນເອກະສານຂໍອະນຸຍາດຕັດໄມ້ຈາກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງດ້ວຍຕົນເອງ ຊຶ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ຄ ມີໜ້າທີ່ຂາຍ ແລະ ຮັບເງິນຈາກ ໑ ເທົ່ານັ້ນ.

ສະນັ້ນ ໃນການພິສູດຄວາມບໍລິສຸດໃຈຂອງ ໑ ນັ້ນ, ໑ ຕ້ອງສາມາດມີເອກະສານການຊື້ໄມ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງ ແລະ ຄົບຖ້ວນຕາມທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ຊຶ່ງສາມາດຢັ້ງຢືນໄດ້ວ່າ ຕົນເອງຊື້ໄມ້ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈຈາກ ຄ. ໃນກໍລະນີ ໑ ກໍຈະໄດ້ຮັບການຊົດໃຊ້ທົດແທນຄືນ ຖ້າຕົນເອງຕ້ອງສົ່ງໄມ້ຄືນໃຫ້ ຂ ເນື່ອງຈາກວ່າຕົນເອງຊື້ໄມ້ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ.

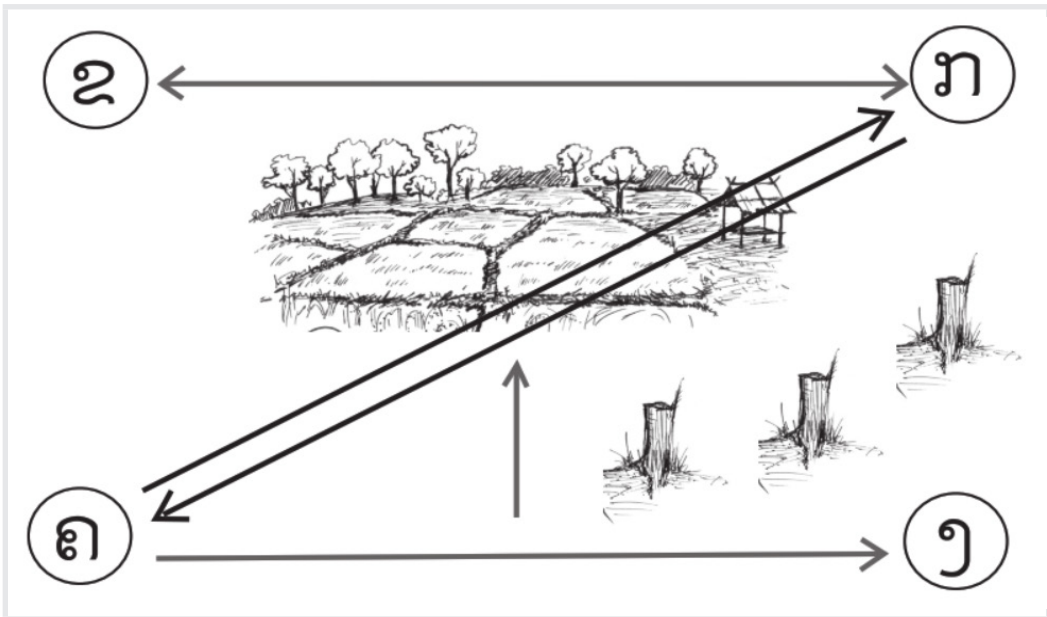
ໃນການໃຊ້ທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນນັ້ນ ໃນກໍລະນີທີ່ ໑ ຊື້ໄມ້ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ຖ້າ ຂ ຕ້ອງການໄມ້ຄືນຈາກ ໑, ຂ ກໍຕ້ອງໄດ້ຈ່າຍເງິນຄືນໃຫ້ ໑ ຕາມຈຳນວນທີ່ຊື້ໄປ ແລະ ຂ ຈຶ່ງສາມາດໄປທວງເອົາ

ຄືນ ຈາກ ຄ ຕໍ່ອີກ ແລະ ຄ ກໍຕ້ອງໄດ້ຈ່າຍເງິນຄືນໃຫ້ ຂ ເຊັ່ນດຽວກັນ¹⁴ .

3.3.1.2. ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ຊື້ໄມ້ ບໍ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ (ໃນກໍລະນີ ງ ບໍ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ)

ຂ ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາໄມ້ຄືນນຳ ງ ໄດ້ໂດຍບໍ່ມີການຈ່າຍຄ່າທົດແທນຄືນລາຄາໄມ້ທີ່ ງ ໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ ຄ ເນື່ອງຈາກວ່າການຊື້ຂາຍໄມ້ຂອງ ງ ເປັນການຊື້ຂາຍດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ຊຶ່ງສະແດງອອກ ໃຫ້ເຫັນວ່າ ງ ຊື້ໄມ້ລາຄາຖືກ ຫຼື ຕໍ່າກວ່າລາຄາທີ່ເໝາະສົມໃນທ້ອງຕະຫຼາດໃນເວລານັ້ນ ແລະ ມີການນຳໃຊ້ຢ່າງບໍ່ເປີດເຜີຍ, ເຊື່ອງອຳ, ນຳໃຊ້ບໍ່ລຽນຕິດ, ບໍ່ຕໍ່ເນື່ອງ, ບໍ່ສະຫງົບ ແລະ ມີການທັກທ້ວງຈາກ ຂ ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງກຳມະສິດ. ງ ມີສິດຮ້ອງຂໍເອົາເງິນຄ່າໄມ້ທີ່ຈ່າຍໄປແລ້ວນັ້ນຄືນໄດ້ ແຕ່ບໍ່ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ¹⁵.

3.3.2. ຄວາມສາມາດໃນການຮຽກຮ້ອງຂອງເຈົ້າກຳມະສິດ ຕໍ່ຜູ້ລັກລອບຕັດໄມ້ (ຂ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຫຍັງໄດ້ແຕ່ຈາກ ຄ)

¹⁴ ມາດຕາ 409 ວັກ 1 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການຊື້ຂາຍສັງຫາລິມະຊັບທີ່ໄດ້ມາໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ກຳນົດວ່າ: ບຸກຄົນທີ່ໄດ້ຊື້ສັງຫາລິມະຊັບດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ແມ່ນ ບຸກຄົນທີ່ເຊື່ອວ່າ ຕົນໄດ້ຊື້ສັງຫາລິມະຊັບທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຊຶ່ງສະແດງອອກດ້ວຍການຊື້ໃນລາຄາທີ່ເໝາະສົມຕາມຕະຫຼາດໃນເວລານັ້ນ, ຊື້ ແລະ ນຳໃຊ້ສັງຫາລິມະຊັບຢ່າງເປີດເຜີຍ, ລຽນຕິດ ແລະ ສະຫງົບແລ້ວ, ເຈົ້າຂອງຊັບຈະເອົາສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນຄືນໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອຜູ້ກ່ຽວຫາກໄດ້ທົດແທນລາຄາທີ່ຜູ້ຊື້ໄດ້ຈ່າຍໄປແລ້ວນັ້ນ, ແຕ່ເຈົ້າຂອງຊັບ ກໍມີສິດຮ້ອງຟ້ອງ ຜູ້ທີ່ເອົາສັງຫາລິມະຊັບຂອງຕົນ ມາຂາຍຢ່າງຜິດກົດໝາຍນັ້ນ.

¹⁵ ມາດຕາ 409 ວັກ2 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການຊື້ຂາຍສັງຫາລິມະຊັບທີ່ໄດ້ມາໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ກຳນົດວ່າ: ບຸກຄົນທີ່ໄດ້ຊື້ສັງຫາລິມະຊັບດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ແມ່ນ ບຸກຄົນທີ່ຊື້ສັງຫາລິມະຊັບໂດຍຮູ້ ຫຼື ຄວນຮູ້ວ່າຕົນໄດ້ຊື້ສັງຫາລິມະຊັບທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຊຶ່ງອາດສະແດງອອກດ້ວຍການຊື້ໃນລາຄາທີ່ບໍ່ ເໝາະສົມຕາມທ້ອງຕະຫຼາດໃນເວລານັ້ນ, ຊື້ ແລະ ນຳໃຊ້ຊັບສິ່ງຂອງຢ່າງບິດລັບ, ບໍ່ລຽນຕິດ, ມີການທັກທ້ວງແລ້ວ, ເຈົ້າຂອງຊັບມີສິດເອົາສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນຄືນ ໂດຍບໍ່ມີການທົດແທນຄ່າສັງຫາລິມະຊັບໃຫ້ແກ່ຜູ້ຊື້ແຕ່ຢ່າງໃດ. ຜູ້ຊື້ຈະຕໍ່າເອົາເງິນທີ່ຊື້ສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນຄືນ ນຳຜູ້ຂາຍກໍໄດ້ ແຕ່ບໍ່ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ.

ບຸກຄົນໃດຫາກໄດ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ອື່ນດ້ວຍການກະທຳຂອງຕົນເອງ ບຸກຄົນນັ້ນຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ¹⁶.

ໃນກໍລະນີທີ່ **ຄ** ໄດ້ລັກຕັດໄມ້ຢູ່ທຸ່ງນາໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກ **ຂ** ຜູ້ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ ນັ້ນ ຖືໄດ້ວ່າ **ຄ** ໄດ້ລະເມີດສິດຂອງ **ຂ** ທີ່ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ, ໃນກໍລະນີນີ້ **ຂ** ສາມາດທວງເອົາໄມ້ທີ່ **ຄ** ລັກລອບຕັດໄປນັ້ນຄືນ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຖ້າຫາກວ່າການລັກລອບຕັດໄມ້ອອກຈາກທີ່ດິນທຸ່ງນາ ຫາກເຮັດໃຫ້ສະພາບຂອງດິນ ປ່ຽນແປງ ຫຼື ຊຸດໂຊມ ຫຼື ເປັນຊຸມ **ຄ** ຕ້ອງເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຄ່າເສຍຫາຍທັງໝົດໃຫ້ **ຂ** ເນື່ອງຈາກ **ຄ** ເປັນບຸກຄົນທີ່ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ບໍ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ¹⁷.

3.3.3. ຄວາມສາມາດຂອງເຈົ້າໜີ້ ໃນການທວງເອົາໄມ້ຈາກຜູ້ຊື້ (ກ ສາມາດທວງເອົາຕົ້ນໄມ້ຄືນຈາກ ງ ໄດ້ບໍ່?)

ຄ ລັກຕັດຕົ້ນໄມ້ ແລະ ຂົນໄປຂາຍໃຫ້ **ງ** ຊຶ່ງຕົ້ນໄມ້ເປັນກຳມະສິດຂອງ **ຂ** ຢູ່ ດັ່ງນັ້ນ ການຊື້ໄມ້ຈຳນວນດັ່ງກ່າວຂອງ **ງ** ຖືວ່າເປັນການ ຊື້ຂາຍ ຕົ້ນໄມ້ຢ່າງຜິດກົດໝາຍ.

ຕາມມາດຕາ 550 ວັກ 3 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ: **ກ** ສາມາດຮ້ອງຂໍ ຫຼື ແຈ້ງໃຫ້ **ຂ** ເຈົ້າຂອງທຸ່ງນາ ເພື່ອທວງທາວເອົາຕົ້ນໄມ້ຄືນຈາກ **ງ** ນັ້ນ ຖ້າຫາກວ່າ **ຂ** ຫາກບໍ່ກະທຳການໃດໆ ໃນກໍລະນີນີ້ **ກ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງຈາກ **ງ** ໃຫ້ສົ່ງຄືນຕົ້ນໄມ້ ທີ່ເປັນຊັບທີ່ຕິດຈອດ ກັບ ທີ່ດິນທຸ່ງນາ, ຖ້າວ່າສັນຍາການຈຳນອງຫາກໄດ້ລະບຸໄວ້ວ່າ ມີຕົ້ນໄມ້ທີ່ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນທຸ່ງນາ ກໍ່ສາມາດທວງເອົາຕົ້ນໄມ້ຄືນ ຈາກ **ງ**, ສຳລັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການຕິດຕາມ ແລະ ທວງທາວເອົາໄມ້ຄືນນັ້ນ ແມ່ນ **ຂ** ເຈົ້າຂອງດິນທຸ່ງນາເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ¹⁸.

¹⁶ ມາດຕາ 472 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການລະເມີດ ກຳນົດວ່າ: ການລະເມີດ ແມ່ນ ການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍ ໂດຍເຈດຕະນາ ຫຼື ດ້ວຍຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ ຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ທີ່ຂັດກັບກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ ຊຶ່ງຜູ້ລະເມີດນັ້ນ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ຫາກເນື່ອງຈາກການປ້ອງກັນຕົວ, ການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຫຼື ຍ້ອນຄວາມຜິດຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍເອງ.

¹⁷ ມາດຕາ 241 ວັກ 2 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ກຳນົດວ່າ: ສ່ວນໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຢູ່ໃນການຄອບຄອງຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈນັ້ນ ຈະໄດ້ສົ່ງຄືນໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດທັງໝົດ ລວມທັງໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກການນຳໃຊ້ຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ. ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ຄອບຄອງ ຫາກໄດ້ເອົາໝາກຜົນນັ້ນໄປນຳໃຊ້, ຂາຍ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ນຳໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍແກ່ເຈົ້າກຳມະສິດ ຜູ້ກ່ຽວກໍ່ຈະໄດ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຫຼື ມູນຄ່າຂອງໝາກຜົນນັ້ນໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດ.

ມາດຕາ 243 ວັກ 4 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການສົ່ງຄືນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ຕ້ອງສົ່ງຊັບສິ່ງຂອງທັງໝົດນັ້ນຄືນໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດ. ຜູ້ຄອບຄອງດັ່ງກ່າວ ຈະຕໍ່ວ່າເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຈາກຜູ້ທີ່ໄດ້ມອບຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ຕົນ ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງນັ້ນກໍ່ໄດ້ ແຕ່ບໍ່ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ.

ມາດຕາ 244 ວັກ 2 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທັງໝົດ ແກ່ເຈົ້າກຳມະສິດ ລວມທັງໝາກຜົນ ກໍ່ຄືສ່ວນອື່ນທີ່ຜູ້ກ່ຽວເຮັດໃຫ້ຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນດີຂຶ້ນ ຖ້າຫາກຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນຖືກ ເສຍຫາຍ ຫຼື ເປ່ເພຍ້ອນຄວາມຜິດຂອງຜູ້ກ່ຽວ.

¹⁸ ມາດຕາ 396 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ສິດດຳເນີນການແທນລູກໜີ້ ກຳນົດວ່າ: ໃນກໍລະນີທີ່ລູກໜີ້ ຫາກບໍ່ທວງໜີ້ນຳລູກໜີ້ຂອງຕົນ ຊຶ່ງພາໃຫ້ເກີດຄວາມອັບປະໂຫຍດແກ່ເຈົ້າໜີ້, ເຈົ້າໜີ້ ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ເພື່ອທວງເອົາໜີ້ແທນລູກໜີ້, ເວັ້ນເສຍແຕ່ສິດຂອງລູກໜີ້ທີ່ຕ້ອງປະຕິບັດເອງ.

ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການດຳເນີນການແທນຂອງເຈົ້າໜີ້ ຕົກເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງລູກໜີ້.

ມາດຕາ 550 ວັກ 3 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຜົນຂອງການຈຳນອງດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ຈຳນອງ ບໍ່ມີສິດຂາຍ, ມອບ ຫຼື ແລກປ່ຽນອະສັງຫາລິມະຊັບ ທີ່ນຳໄປຈຳນອງນັ້ນ. ຖ້າຫາກມີການລະເມີດ ຜູ້ຮັບຈຳນອງມີສິດທວງ, ຕິດຕາມເອົາຊັບສິນຄືນ. ສຳລັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການທວງ, ຕິດຕາມເອົາອະສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນຄືນ ລວມທັງຄ່າເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ

ກໍລະນີນີ້ **ກ** ສາມາດຮ້ອງຟ້ອງທວງເອົາໄມ້ຄືນຕໍ່ສານແທນລູກໜີ້ ແລະ ຖ້າ **ງ** ໄດ້ມາດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ກໍຈະໄດ້ຮັບການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍຄືນ (ໃນການພິສູດ ຄວາມບໍລິສຸດໃຈຂອງ **ງ** ນັ້ນ ແມ່ນໃຫ້ເບິ່ງຄືນ ຕອບຂໍ້ 3.3.1)

ນອກຈາກນັ້ນ **ກ** ຍັງມີສິດໄດ້ຮັບເງິນທີ່ເກີດຈາກການໃຊ້ຈ່າຍໃນການທວງທາວ ການຕິດຕາມເອົາຕົ້ນໄມ້ຄືນ ລວມທັງຄ່າເສຍຫາຍທີ່ເກີດຈາກການລະເມີດນັ້ນນຳ **ຂ** ໄດ້.

ສຳລັບກໍລະນີທີ່ດິນທຳນາ (ບໍ່ມີຕົ້ນໄມ້) ນັ້ນເມື່ອຄິດເປັນມູນຄ່າແລ້ວ ສາມາດໃຊ້ແທນໜີ້ສິນດັ່ງກ່າວໄດ້ໝົດ ໃນກໍລະນີນີ້ **ກ** ຈະທວງ ຫຼື ບໍ່ທວງເອົາຕົ້ນໄມ້ນຳ **ງ** ກໍໄດ້.

3.4. ລູກໜີ້ບໍ່ສາມາດໃຊ້ແທນໜີ້ສິນຕາມກຳນົດເວລາ (ເມື່ອຮອດກຳນົດສິ່ງເງິນທີ່ໄດ້ກູ້ຢືມໃຫ້ແກ່ **ກ** ແລ້ວ, ແຕ່ວ່າ **ຂ** ຍັງບໍ່ສົ່ງຄືນ)

ເມື່ອຮອດກຳນົດສິ່ງເງິນ ທີ່ໄດ້ກູ້ຢືມຄືນໃຫ້ແກ່ **ກ** ແລ້ວ, ແຕ່ວ່າ **ຂ** ກໍຍັງບໍ່ສົ່ງຄືນ

a. **ກ** ຈະດຳເນີນການແນວໃດ?

b. ຖ້າວ່າ ກ່ອນທີ່ **ຂ** ຈະນຳເອົາທຳນາໄປຈຳນອງ ແລະ ຈົດທະບຽນການຈຳນອງ ມີຕົ້ນໄມ້ເກີດຂຶ້ນໃນທຳນາດັ່ງກ່າວຢູ່ແລ້ວ ທັງໄດ້ມີການຕິດຕັ້ງປ້ານ້ຳໃສ່ທຳນາດັ່ງກ່າວນຳ, ເປັນດັ່ງນີ້ ຈະສາມາດຂາຍໄມ້ ແລະ ປ້ານ້ຳ ພ້ອມກັບທຳນາໄດ້ບໍ່?

3.4.1 ການດຳເນີນການຂອງເຈົ້າໜີ້ (**ກ** ຈະດຳເນີນການແນວໃດ)

ອີງຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 551 ວັກ 1 ແລ້ວ ຖ້າລູກໜີ້ ຫາກບໍ່ໃຊ້ແທນໜີ້ສິນຕາມກຳນົດເວລາ, ເຈົ້າໜີ້ ມີສິດປະກາດຂາຍ ຫຼື ປະມຸນຂາຍອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ນຳມາຈຳນອງນັ້ນ ເພື່ອໃຊ້ແທນໜີ້ສິນພ້ອມທັງດອກເບ້ຍ ຫຼື ປະຕິບັດພັນທະອື່ນໃຫ້ຕົນ.

ສັນຍາການກູ້ຢືມລະຫວ່າງ **ກ** ແລະ **ຂ** ເມື່ອເຖິງກຳນົດເວລາທີ່ຕ້ອງປະຕິບັດພັນທະ ກໍຄືການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ ແລະ ການສົ່ງຄືນຊັບທີ່ນຳມາຈຳນອງ, ແຕ່ກໍລະນີ **ຂ** ບໍ່ສາມາດ ໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ ຫຼື ປະຕິບັດພັນທະໄດ້ແລ້ວ, **ກ** ແລະ **ຂ** ບໍ່ສາມາດຕົກລົງກັນໄດ້ ໃນກໍລະນີນີ້, **ກ** ສາມາດດຳເນີນການປະກາດຂາຍ ຫຼື ປະມຸນຂາຍດິນທຳນາທີ່ **ຂ** ນຳມາຄ້ຳປະກັນການຈຳນອງນັ້ນ.

ກໍລະນີການປະມຸນຂາຍ: ໃນການປະກາດເພື່ອປະມຸນຂາຍດິນທຳນາ ທີ່ **ຂ** ນຳມາຈຳນອງນັ້ນ ໃນກໍລະນີນີ້ **ກ** ສາມາດດຳເນີນການປະມຸນຂາຍດິນທຳນາທີ່ເປັນດິນຈຳນອງດ້ວຍຕົນເອງ ຫຼື ມອບໃຫ້ **ຂ** ເຈົ້າກຳມະສິດ ເປັນຜູ້ປະມຸນຂາຍກໍໄດ້ ຕາມການເຫັນດີຂອງທັງສອງຝ່າຍ ຕົວຢ່າງ: **ກ** ໄດ້ນຳເອົາດິນທຳນາທີ່ **ຂ** ນຳມາຈຳນອງນຳນັ້ນ ໄປປະມຸນຂາຍ ແລະ ໄດ້ເງິນມາໃນ ຈຳນວນ 150.000.000 ກີບ (ໜຶ່ງຮ້ອຍຫ້າລ້ານກີບ), ສຳລັບໜີ້ສິນແມ່ນພຽງແຕ່ ຈຳນວນ 100.000.000 ກີບ (ໜຶ່ງຮ້ອຍລ້ານກີບ) ສຳລັບດອກເບ້ຍແມ່ນ ຈຳນວນ 15.000.000 ກີບ (ສິບຫ້າລ້ານກີບ): ດັ່ງນັ້ນ, **ກ** ຕ້ອງໄດ້ຫັກ ເອົາເງິນ ຈຳນວນ 115.000.000 ກີບ (ໜຶ່ງຮ້ອຍສິບຫ້າລ້ານກີບ) ເທົ່ານັ້ນ ແລະ ສ່ວນທີ່ເຫຼືອ ຈຳນວນ 35.000.000 ກີບ (ສາມສິບຫ້າລ້ານກີບ) ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ສົ່ງໃຫ້ **ຂ** ຄືນ, ແຕ່ກົງກັນຂ້າມ ຖ້າການປະມຸນຂາຍດິນທີ່ເປັນທຳນານັ້ນ ຫາກມູນຄ່າທີ່ຂາຍໄດ້ຫາກບໍ່ພຽງພໍຕໍ່ໜີ້ສິນແລ້ວ ໃນຈຳນວນ 115.000.000 ກີບ (ໜຶ່ງຮ້ອຍສິບຫ້າລ້ານກີບ) ແລ້ວ

ສ່ວນທີ່ບໍ່ພົ້ນ **ຂ** ຕ້ອງໄດ້ຫາມາຕື່ມໃສ່ຈົນຄົບຕາມຕົ້ນທຶນ ແລະ ດອກເບ້ຍພ້ອມ. ຕາມມາດຕາ 551 ວັກ 1 ແລະ ມາດຕາ 539 ວັກ 2 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: “ຖ້າລູກໜີ້ ຫາກບໍ່ໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ ຫຼື ບໍ່ປະຕິບັດພັນທະ ຕາມກຳນົດເວລາແລ້ວ ແລະ ເຈົ້າໜີ້ ແລະ ລູກໜີ້ ບໍ່ສາມາດຕົກລົງກັນໄດ້ ເຈົ້າໜີ້ຈຶ່ງມີສິດປະກາດຂາຍ ຫຼື ປະມຸນຂາຍອະສັງຫາລິມະຊັບດັ່ງກ່າວ ຕາມມູນຄ່າ ຕະຫຼາດໃນເວລານັ້ນ. ໃນກໍລະນີອະສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນ ຫາກມີມູນຄ່າສູງກວ່າໜີ້ສິນແລ້ວ, ເມື່ອເຈົ້າໜີ້ຫາກຫັກເອົາໜີ້ສິນ ລວມທັງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່າງໆ ຄົບຖ້ວນແລ້ວ ສ່ວນທີ່ຍັງເຫຼືອຈາກການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນນັ້ນ ຕ້ອງສົ່ງຄືນໃຫ້ຜູ້ຈຳນຳທັງໝົດ. ຖ້າຈຳນວນເງິນທີ່ໄດ້ຈາກການຂາຍອະສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນ ຫາກບໍ່ພຽງພໍກັບໜີ້ສິນແລ້ວ ໃຫ້ລູກໜີ້ ຕື່ມໃສ່ຈົນຄົບຖ້ວນ”.

ກໍລະນີເຈົ້າໜີ້ຊື້ເອົາຊັບທີ່ນຳມາ ຈຳນອງ: ໃນກໍລະນີນີ້ **ກ** ມີສິດສະເໜີໃຫ້ **ຂ** ຂາຍທັງນາໃຫ້ຕົນໃນເມື່ອ **ຂ** ບໍ່ສາມາດໃຊ້ແທນໜີ້ສິນໄດ້ຕາມກຳນົດເວລາ ທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນໄວ້ໃນສັນຍາ ເຊັ່ນ: **ກ** ສາມາດເປັນເຈົ້າກຳມະສິດໃນດິນທັງນາທີ່ **ຂ** ນຳມາຄ້ຳປະກັນການຈຳນອງ ໂດຍການຊື້ເອົາເອງ, ໃນການຊື້ຊັບທີ່ນຳມາຈຳນອງນັ້ນ ຖ້າວ່າມູນຄ່າຂອງໜີ້ສິນ ລວມທັງດອກເບ້ຍຫາກຕ່ຳກວ່າຊັບທີ່ນຳມາຈຳນອງນັ້ນ **ກ** ຕ້ອງໄດ້ຕື່ມເງິນໃສ່ໃຫ້ **ຂ**, ແຕ່ຖ້າຫາກມູນຄ່າຂອງໜີ້ສິນ ລວມທັງດອກເບ້ຍຫາກສູງກວ່າມູນຄ່າຂອງຊັບທີ່ນຳມາຈຳນອງນັ້ນ ໃນກໍລະນີນີ້ **ຂ** ຕ້ອງໄດ້ຫາມາຕື່ມໃສ່ຈົນຄົບຖ້ວນຕາມຈຳນວນ.

ໃນການປະມຸນຂາຍຊັບ, ການໃຫ້ເຊົ່າຊັບ ແລະ ການຊື້ເອົາຊັບທີ່ນຳມາຈຳນອງນັ້ນ ການກຳນົດລາຄາແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດຕາມກຳນົດເວລາທີ່ມີການຊື້ຂາຍຊັບຕາມລາຄາທ້ອງຕະຫຼາດ ໃນເວລາທີ່ມີການປະມຸນຂາຍ, ການເຊົ່າ ແລະ ການຊື້ຊັບທີ່ນຳມາຈຳນອງນັ້ນ.

ຖ້າວ່າວິທີການແກ້ໄຂທີ່ສະເໜີມາຂ້າງເທິງນີ້ **ຂ** ຫາກຄັດຄ້ານ ແລະ ບໍ່ເຫັນດີນຳແລ້ວ ໃນກໍລະນີນີ້ **ກ** ຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນການຕາມຂະບວນການຍຸຕິທຳ ໂດຍການຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ເພື່ອການພິຈາລະນາແກ້ໄຂ. ໃນການພິຈາລະນາຂອງສານນັ້ນ ສານກໍຈະອີງໃສ່ວິທີການຕ່າງໆທີ່ **ກ** ໄດ້ນຳສະເໜີເພື່ອໃຫ້ການພິຈາລະນາແກ້ໄຂ ແລະ ຕາມຫຼັກ ການຂອງກົດໝາຍໂດຍສະເພາະປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ.

3.4.2. ຕົ້ນໄມ້ ແລະ ປ້ານ້ຳສາມາດຂາຍໄປພ້ອມກັບຊັບທີ່ຈຳນອງໄດ້ ຫຼື ບໍ່ ?

(ຖ້າວ່າ ກ່ອນທີ່ **ຂ** ຈະນຳເອົາທັງນາໄປຈຳນອງ ແລະ ຈົດທະບຽນການຈຳນອງ ມີຕົ້ນໄມ້ເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃນທັງນາດັ່ງກ່າວກ່ອນແລ້ວ ແລະ ໄດ້ມີການຕິດຕັ້ງປ້ານ້ຳ ຢູ່ເທິງທັງນາດັ່ງກ່າວ, ຈະສາມາດຂາຍຕົ້ນໄມ້ ແລະ ປ້ານ້ຳ ພ້ອມກັບທັງນາໄດ້ບໍ່?)

ທັງນາ ທີ່ **ຂ** ນຳໄປຈຳນອງກັບ **ກ** ນັ້ນ, **ຂ** ຕ້ອງກຳນົດລັກສະນະຂອງຊັບໄວ້ໃນສັນຍາຢ່າງລະອຽດ ຖ້າວ່າ **ຂ** ບໍ່ໄດ້ກຳນົດລັກສະນະຂອງຊັບໄວ້ລະອຽດ ກໍໃຫ້ຖືວ່າ ຕົ້ນໄມ້ ແລະ ປ້ານ້ຳຢູ່ທັງນານັ້ນ ແມ່ນເປັນຊັບທີ່ຕິດຈອດ ແລະ ສາມາດຂາຍໄປພ້ອມກັບທັງນາ ທີ່ **ຂ** ນຳໄປຈຳນອງນັ້ນໄດ້¹⁹.

¹⁹ ມາດຕາ 522 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການກຳນົດລັກສະນະ ແລະ ການຕີມູນຄ່າຂອງຊັບ ກຳນົດວ່າ: ຊັບທີ່ນຳໄປຄ້ຳປະກັນນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ກຳນົດລັກສະນະ ຂອງຊັບໄວ້ໃນສັນຍາ. ຊັບທີ່ນຳໄປຄ້ຳປະກັນນັ້ນ ອາດກຳນົດມູນຄ່າ ຕາມການຕົກລົງຂອງຄູ່ສັນຍາ.

ຄຳຖາມ 4

ການຊື້ຂາຍ ແຜ່ນ DVD

ກ ໄດ້ຊື້ແຜ່ນ DVD ທີ່ໄດ້ໂຄສະນາຢູ່ຮ້ານຂອງ ຂ ວ່າສາມາດເບິ່ງໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ໃນລາຄາ 30.000 ກີບ (ສາມໝື່ນກີບ) ກ ຊື້ແຜ່ນ DVD ດັ່ງກ່າວເພື່ອໄປເບິ່ງ ຢູ່ເຮືອນຂອງຕົນ ແລະ ເວລາໄປເຮັດວຽກຢູ່ຕ່າງປະເທດ. ເມື່ອ ກ ຊື້ໄປແລ້ວ ແລະ ໄດ້ກວດເບິ່ງ ຈຶ່ງຮູ້ວ່າແຜ່ນ DVD ດັ່ງກ່າວເປັນ ຜະລິດຕະພັນທີ່ເຮັດຂຶ້ນໃຫ້ສາມາດເບິ່ງໄດ້ແຕ່ຢູ່ພາຍໃນປະເທດເທົ່ານັ້ນ. ໃນກໍລະນີນີ້ ກ (ຜູ້ຊື້) ສາມາດ ຮຽກຮ້ອງສິ່ງໃດໄດ້ແຕ່ຈາກ ຂ (ຜູ້ຂາຍ)? ອີງຕາມຫຼັກການ ທາງດ້ານກົດໝາຍແນວໃດ? ກະລຸນາ ພິຈາລະນາ ອົງປະກອບທາງດ້ານກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ຄຳຕອບ:

ລັດມີນະໂຍບາຍຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ນິຕິບຸກຄົນ ທັງພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ລວມທັງລະຫວ່າງລັດຖະບານດ້ວຍກັນ ມີການພົວພັນຮ່ວມມືກັນໃນດ້ານຕ່າງໆທີ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ສອດຄ່ອງ ກັບລະບຽບກົດໝາຍໂດຍບໍ່ມີການຈຳແນກ ເຊັ່ນ: ການຊື້ຂາຍ, ການກູ້ຢືມ ແລະ ອື່ນໆ. ການຊື້ຂາຍ ແລະ ການກູ້ຢືມ ຕ້ອງເຮັດສັນຍາເປັນລາຍລັກອັກສອນເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ສັນຍານັ້ນໄດ້ຮັບການປະຕິບັດຢ່າງຄົບ

ຖ້ວນ, ຖືກຕ້ອງ, ເປັນທຳ, ດ້ວຍຄວາມຈິງໃຈ ແລະ ທັນເວລາ ທັງຍົກສູງຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ບຸກຄົນອື່ນ, ຕໍ່ສັດ ແລະ ຕໍ່ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຂອງຕົນ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍແກ່ຜູ້ອື່ນ¹.

1. ຄວາມໝາຍຂອງສັນຍາຊື້ຂາຍ.

ຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບສັນຍາຊື້ຂາຍ ຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຄວາມໝາຍຂອງສັນຍາດັ່ງນີ້: ສັນຍາແມ່ນການຕົກລົງຂອງຄູ່ສັນຍາ ທີ່ພາໃຫ້ສິດ ແລະ ພັນທະທາງແພ່ງເກີດຂຶ້ນ, ປ່ຽນແປງ ຫຼື ສິ້ນສຸດລົງ.

ການສ້າງສັນຍາຂອງຄູ່ສັນຍາ ຕ້ອງສ້າງຂຶ້ນພາຍໃຕ້ຄວາມສະໝັກໃຈຕໍ່ກັນຂອງຄູ່ສັນຍາ, ຄວາມສະເໝີພາບ, ຄວາມຊື່ສັດ, ການຮ່ວມມືກັນ ແລະ ມີຄວາມຈິງໃຈຕໍ່ກັນ ຈຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ສັນຍາ ມີຜົນສັກສິດ ຄົບຖ້ວນຕາມກົດໝາຍ.

ສັນຍາຊື້ຂາຍ ແມ່ນການຕົກລົງຂອງຄູ່ສັນຍາ ຊຶ່ງຜູ້ຂາຍມີສິດໄດ້ຮັບມູນຄ່າຂອງຊັບທີ່ຂາຍ ແລະ ມີພັນທະມອບຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ເປັນກຳມະສິດຂອງຜູ້ຊື້ ແລະ ຜູ້ຊື້ຕ້ອງຮັບເອົາຊັບສິ່ງຂອງ ແລະ ມີພັນທະຈ່າຍເງິນຕາມລາຄາທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ.

ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງມາດຕາ 4: ລັດຊາກຢູ່ ແລະ ສິ່ງເສີມການເຄົາລົບ, ນຳໃຊ້ສິດ ແລະ ປະຕິບັດພັນທະພື້ນຖານຂອງພົນລະເມືອງເຊັ່ນ: ສິດສະເໝີພາບຕໍ່ໜ້າກົດໝາຍ, ສິດເສລີພາບ ແລະ ຄວາມສະໝັກໃຈ, ສິດຕໍ່ຊັບ, ກຳມະສິດ, ສິດ ແລະ ພັນທະໃນການສ້າງ ແລະ ປະຕິບັດສາຍພົວພັນທາງແພ່ງ ລວມທັງປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກສາຍພົວພັນທາງແພ່ງ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍ.

ໝາຍຄວາມວ່າໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ນິຕິບຸກຄົນມີການພົວພັນກັນໃນດ້ານຕ່າງໆເຊັ່ນ: ການຊື້ຂາຍ, ການກູ້ຢືມ, ການຮັບເໝົາກໍ່ສ້າງ ດ້ວຍການເຮັດສັນຍາເປັນລາຍລັກອັກສອນເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ສັນຍານັ້ນ

¹ ມາດຕາ 4 ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ນະໂຍບາຍຂອງລັດ ກຳນົດວ່າ : ລັດຊາກຢູ່ ແລະ ສິ່ງເສີມການເຄົາລົບ, ນຳໃຊ້ສິດ ແລະ ປະຕິບັດພັນທະພື້ນຖານ ຂອງພົນລະເມືອງ ເຊັ່ນ: ສິດສະເໝີພາບຕໍ່ໜ້າກົດໝາຍ, ສິດເສລີພາບ ແລະ ຄວາມສະໝັກໃຈ, ສິດຕໍ່ຊັບ, ກຳມະສິດ, ສິດ ແລະ ພັນທະ ໃນການສ້າງ ແລະ ປະຕິບັດສາຍພົວພັນທາງແພ່ງ ລວມທັງການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກສາຍພົວພັນທາງແພ່ງ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍ. ໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ນິຕິບຸກຄົນມີການພົວພັນກັນໃນດ້ານຕ່າງໆເຊັ່ນ: ຊື້ຂາຍ, ກູ້ຢືມ, ຮັບເໝົາກໍ່ສ້າງ ດ້ວຍການເຮັດສັນຍາເປັນລາຍລັກອັກສອນເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ສັນຍານັ້ນໄດ້ຮັບການປະຕິບັດຢ່າງຄົບຖ້ວນ, ຖືກຕ້ອງ, ເປັນທຳ, ດ້ວຍຄວາມຈິງໃຈ ແລະ ທັນເວລາ ລວມທັງຍົກສູງຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ບຸກຄົນອື່ນ, ຕໍ່ສັດ ແລະ ຕໍ່ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຢູ່ໃນ ການຄຸ້ມຄອງຂອງຕົນ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍແກ່ຜູ້ອື່ນ.

ມາດຕາ 7 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ : ປະມວນກົດໝາຍສະບັບນີ້ ນຳໃຊ້ສຳລັບສາຍພົວພັນທາງແພ່ງລະຫວ່າງ ພົນລະເມືອງລາວ, ຄົນຕ່າງ ປະເທດ, ຄົນຕ່າງດ້າວ ແລະ ຄົນບໍ່ມີສັນຊາດ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ດ້ວຍກັນຢູ່ໃນດິນແດນຂອງ ສປປ ລາວ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ ສິນທິສັນຍາ ຫຼື ສັນຍາສາກົນ ທີ່ ສປປ ລາວ ເປັນພາຄີ ຫາກໄດ້ກຳນົດໄວ້ເປັນຢ່າງອື່ນ. ໃນກໍລະນີ ບົດບັນຍັດໃດໜຶ່ງຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຫາກໄດ້ກຳນົດແຕກຕ່າງກັນກັບສິນທິສັນຍາ ຫຼື ສັນຍາສາກົນ ທີ່ ສປປ ລາວ ເປັນພາຄີ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມບົດບັນຍັດຂອງສິນທິສັນຍາ ຫຼື ສັນຍາສາກົນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງນັ້ນ.

ມາດຕາ 15 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ນິຕິກຳ ແມ່ນການກະທຳ ທີ່ເກີດຈາກການສະແດງເຈດຈຳນົງຂອງ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ ຊຶ່ງພາໃຫ້ ສິດ ແລະ ພັນທະທາງແພ່ງ ຂອງຕົນ ເກີດຂຶ້ນ, ປ່ຽນແປງ ຫຼື ສິ້ນສຸດລົງ. ມາດຕາ 8 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມີຫຼັກການພື້ນຖານດັ່ງນີ້: 1. ເຄົາລົບສິດເສລີພາບ ແລະ ມີຄວາມສະໝັກໃຈ; 2. ສະເໝີພາບຕໍ່ໜ້າກົດໝາຍ; 3. ມີເຈດຕະນາດີ ແລະ ບໍລິສຸດໃຈ; 4. ເຄົາລົບ ແລະ ປະຕິບັດກົດໝາຍ; 5. ເຄົາລົບ ແລະ ນັບຖືຮິດຄອງປະເພນີອັນດີງາມຂອງຊາດ; 6. ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທາງແພ່ງ.

ມາດຕາ 17 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ນິຕິກຳ ທີ່ເຮັດຂຶ້ນ ຕ້ອງເງື່ອນໄຂຄົບຖ້ວນ ດັ່ງນີ້: 1. ວັດຖຸປະສົງ; 2. ຄວາມສະໝັກໃຈ; 3. ຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ; 4. ຮູບການ.

ໄດ້ຮັບການປະຕິບັດຢ່າງຄົບຖ້ວນ, ຖືກຕ້ອງ, ເປັນທຳ, ດ້ວຍຄວາມຈິງໃຈ ແລະ ທັນເວລາ ລວມທັງຍົກສູງຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ບຸກຄົນອື່ນ, ຕໍ່ສັດ ແລະ ຕໍ່ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຂອງຕົນ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍແກ່ຜູ້ອື່ນ. ມາດຕາ 7 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ໄດ້ກຳນົດໃນເນື້ອໃນກ່ຽວກັບສາກົນ.

ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕານີ້ໃຫ້ພົນລະເມືອງລາວ, ຄົນຕ່າງປະເທດ, ຄົນຕ່າງດ້າວ ແລະ ຄົນບໍ່ມີສັນຊາດ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດດ້ວຍກັນ ຢູ່ໃນດິນແດນສປປ ລາວ ເວັ້ນເສຍແຕ່ສິນທິສັນຍາ ຫຼື ສັນຍາສາກົນ ທີ່ ສປປ ລາວ ເປັນພາຄີ ຫາກໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢ່າງອື່ນ.

ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 364 ວັກໜຶ່ງ, ສັນຍາແມ່ນການຕົກລົງລະຫວ່າງຄູ່ສັນຍາ ຊຶ່ງພາໃຫ້ສິດ ແລະ ພັນທະທາງແພ່ງເກີດຂຶ້ນ, ປ່ຽນແປງ ຫຼື ສິ້ນສຸດລົງ.

ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 8 ສາຍພົວພັນທາງແພ່ງ ມີຫຼັກການພື້ນຖານ ຄື:

- 3.1. ເຄົາລົບສິດເສລີພາບ ແລະ ຄວາມສະໝັກໃຈ²;
- 3.2. ສະເໝີພາບຕໍ່ໜ້າກົດໝາຍ³;
- 3.3. ມີເຈດຕະນາດີ ແລະ ບໍລິສຸດໃຈ⁴;
- 3.4. ເຄົາລົບ ແລະ ປະຕິບັດກົດໝາຍ⁵;
- 3.5. ເຄົາລົບ ແລະ ນັບຖືຮິດຄອງປະເພນີອັນດີງາມຂອງຊາດ⁶;
- 3.6. ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທາງແພ່ງ⁷.

² ມາດຕາ 9 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການເຄົາລົບສິດເສລີພາບ ແລະ ຄວາມສະໝັກໃຈ ກຳນົດວ່າ : ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນສາຍພົວພັນທາງແພ່ງ ມີສິດເສລີພາບ ໃນການກະທຳສິ່ງໃດໜຶ່ງ ດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ ເພື່ອສ້າງສິດ ແລະ ພັນທະໃຫ້ຕົນເອງ ບົນພື້ນຖານຄວາມຖືກຕ້ອງ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍ, ລະບຽບການ ແລະ ຮີດຄອງປະເພນີອັນດີງາມຂອງຊາດ.

³ ມາດຕາ 10 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຄວາມສະເໝີພາບຕໍ່ໜ້າກົດໝາຍ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນສາຍພົວພັນທາງແພ່ງ ລ້ວນແຕ່ມີຄວາມສະເໝີພາບຕໍ່ໜ້າກົດໝາຍ ໂດຍບໍ່ຈຳແນກ ຍິງ ແລະ ຊາຍ, ອາຍຸ, ອາຊີບ, ຖານະທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ, ລະດັບການສຶກສາ, ຄວາມເຊື່ອຖື, ສາສະໜາ ແລະ ຊົນເຜົ່າ.

⁴ ມາດຕາ 11 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ເຈດຕະນາດີ ແລະ ຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນສາຍພົວພັນທາງແພ່ງ ຕ້ອງມີເຈດຕະນາດີ ແລະ ຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ໃນການເຮັດໃຫ້ສິດ ແລະ ພັນທະ ເກີດຂຶ້ນ, ປ່ຽນແປງ ຫຼື ສິ້ນສຸດລົງ.

⁵ ມາດຕາ 12 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການເຄົາລົບ ແລະ ປະຕິບັດກົດໝາຍ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນສາຍພົວພັນທາງແພ່ງ ຕ້ອງຮັບປະກັນໃຫ້ທຸກການເຄື່ອນໄຫວຂອງຕົນ ໃນສາຍພົວພັນທາງແພ່ງ ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຢ່າງເຂັ້ມງວດ ໂດຍບໍ່ແຕະຕ້ອງຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ, ລວມໝູ່ ແລະ ສິດ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງບຸກຄົນອື່ນ.

⁶ ມາດຕາ 13 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການເຄົາລົບ ແລະ ນັບຖືຮິດຄອງປະເພນີອັນດີງາມຂອງຊາດ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນສາຍພົວພັນທາງແພ່ງ ຕ້ອງນຳໃຊ້ສິດ ແລະ ປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນ ບົນພື້ນຖານການເຄົາລົບ, ນັບຖືຮິດຄອງປະເພນີອັນດີງາມຂອງຊາດ.

⁷ ມາດຕາ 14 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທາງແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນສາຍພົວພັນທາງແພ່ງ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການກະທຳ ຫຼື ການບໍ່ກະທຳ ທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຂອງຕົນ ເຊັ່ນ: ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ, ປະຕິບັດພັນທະອື່ນທາງແພ່ງ.

ສັນຍາສາມາດເຮັດຂຶ້ນຫຼາຍປະເພດເຊັ່ນ ຝ່າຍດຽວ, ສອງຝ່າຍ ແລະ ຫຼາຍຝ່າຍ⁸ 1. ນິຕິກຳຝ່າຍດຽວ ແມ່ນ ການກະທຳ ທີ່ເກີດຈາກການສະແດງເຈດຈຳນົງຝ່າຍດຽວ ເຊັ່ນ: ການປົດໜີ້ຂອງເຈົ້າໜີ້, ການເຮັດພິໄນກຳ; 2. ນິຕິກຳສອງຝ່າຍ ແມ່ນ ການກະທຳ ທີ່ເກີດຈາກການສະແດງເຈດຈຳນົງຂອງສອງຝ່າຍ ໂດຍສອດຄ່ອງກັນ ເຊັ່ນ: ການຊື້ຂາຍ, ການເຊົ່າ. 3. ນິຕິກຳຫຼາຍຝ່າຍ ນັ້ນໝາຍຄວາມວ່າ ມີການຍິນຍອມຕົກລົງ ຫຼື ເກີດຈາກການສະແດງເຈດຈຳນົງຂອງສອງ ຫຼື ຫຼາຍຝ່າຍ ຊຶ່ງພາໃຫ້ເກີດສິດ ແລະ ພັນທະຕໍ່ກັນ. ສັນຍາທັງສອງປະເພດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນສັນຍາທາງແພ່ງ ຊຶ່ງຈະເປັນສັນຍາທາງການຄ້າກໍໄດ້ ຂຶ້ນກັບວ່າວັດຖຸປະສົງຂອງສັນຍານັ້ນ ຖ້າຫາກແມ່ນການເຄື່ອນໄຫວທາງທຸລະກິດ ເຊັ່ນ: ການຮຸ້ນສ່ວນ, ການສ້າງຕັ້ງສະມາຄົມ.

ສັນຍາ ສາມາດເຮັດຂຶ້ນໄດ້ດ້ວຍຫຼາຍຮູບການ ເຊັ່ນ: ເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນ, ທາງປາກເປົ່າ ຫຼື ດ້ວຍຮູບການອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນປະມວນກົດໝາຍສະບັບນີ້ ຫຼື ກົດໝາຍອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ⁹. 1. ເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນ ເຊັ່ນ: ສັນຍາທີ່ເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຫຼື ດ້ວຍການຂີດຂຽນສັນຍາຮູບການນີ້ ເຮັດໃຫ້ສາມາດ ສະແດງໃຫ້ເຫັນຊັດເຈນ ແລະ ແນ່ນອນ ຂອງເຈດຈຳນົງຂອງຄູ່ສັນຍາທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາ ແລະ ບໍ່ສາມາດປະຕິເສດຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງໃນກໍລະນີມີການບໍ່ປະຕິບັດ ແຕ່ຕ້ອງເຮັດຂຶ້ນບົນພື້ນຖານຄວາມຖືກຕ້ອງ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບລະບຽບຫຼັກການທີ່ກົດໝາຍກຳນົດໄວ້ ຊຶ່ງເປັນເງື່ອນໄຂໃຫ້ສັນຍານັ້ນ ສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້ສະດວກ ໃນພາກຕົວຈິງ. 2. ສັນຍາທາງປາກເປົ່າ (ບໍ່ເປັນລາຍລັກອັກສອນ), ສັນຍາຮູບການນີ້ ມັກຈະເຮັດຂຶ້ນໃນກໍລະນີສັນຍາທີ່ມີມູນຄ່າບໍ່ສູງ ຫຼື ບໍ່ຫຼວງຫຼາຍ ເຊັ່ນ: ຈ່າຍຄ່າບໍລິດເມ, ຄ່າຈ້າງລົດຈ່າຍໄປ ຫຼື ລົດຕຸກງ, ຊື້ເຂົ້າໜົມ, ຊື້ອາຫານ, ຊື້ນ້ຳດື່ມ ແລະ ອື່ນໆ;

ການເຮັດສັນຍາທັງສອງຮູບການ ລາຍລັກອັກສອນ ຫຼື ປາກເປົ່າກໍຖືວ່າມີຜົນສັກສິດ, ສັນຍາປາກເປົ່າຈະບໍ່ມີຫຼັກຖານຫຼົງເຫຼືອໄວ້ ສ່ວນສັນຍາທີ່ເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນເປັນສັນຍາທີ່ເປັນພື້ນຖານຂອງການເຮັດສັນຍາ ຍ້ອນວ່າສັນຍາໃດທີ່ມີລາຍລະອຽດຊຶ່ງຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດ ຫຼື ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ຫຼົງລືມແມ່ນຈຳເປັນຕ້ອງເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນເພື່ອເຮັດໃຫ້ສາມາດສະແດງເຈດຈຳນົງທີ່ຊັດເຈນ. (ຖ້າຫາກໃນປະມວນກົດໝາຍແພ່ງກຳນົດໄວ້ໃຫ້ເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຕ້ອງເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນ)

ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 406 ວັກໜຶ່ງ, ສັນຍາຊື້ຂາຍ ແມ່ນການຕົກລົງຂອງ ຄູ່ສັນຍາ ຊຶ່ງຜູ້ຂາຍມີພັນທະມອບຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ເປັນກຳມະສິດຂອງຜູ້ຊື້ ແລະ ຜູ້ຊື້ຕ້ອງຮັບເອົາຊັບສິ່ງຂອງ ແລະ ມີພັນທະຈ່າຍເງິນຕາມລາຄາທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ. ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 418 (ໃໝ່) ສັນຍາມອບຊັບແມ່ນການຕົກລົງຂອງເຈົ້າຂອງຊັບ ຊຶ່ງເອົາຊັບສິ່ງຂອງທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງຕົນໃຫ້ຜູ້ໃດໜຶ່ງ ດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ ໂດຍບໍ່ຮຽກຮ້ອງສິ່ງຕອບແທນ ແລະ ຜູ້ຮັບກໍເຫັນດີຮັບເອົາຊັບນັ້ນ. ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 16 ກ່ຽວກັບປະເພດ ຂອງນິຕິກຳ: ສັນຍາອາດຈະມີລັກສະນະຝ່າຍດຽວ, ສອງຝ່າຍ ຫຼື ຫຼາຍຝ່າຍ; ສັນຍາຝ່າຍດຽວ ແມ່ນການຕົກລົງທີ່ຝ່າຍດຽວມີພັນທະ ທີ່ຕ້ອງປະຕິບັດຕໍ່ອີກຝ່າຍໜຶ່ງ ໂດຍບໍ່ມີການຕອບແທນຈາກຝ່າຍໜຶ່ງ, ສັນຍາສອງຝ່າຍ ຫຼື ຫຼາຍຝ່າຍ ແມ່ນການຕົກລົງ ຂອງສອງຝ່າຍ ຫຼື ຫຼາຍຝ່າຍທີ່ພາໃຫ້ເກີດສິດ ແລະ ພັນທະຕໍ່ກັນ.

⁸ ມາດຕາ 16 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປະເພດນິຕິກຳ ກຳນົດວ່າ: ການເຮັດສັນຍາແບ່ງອອກເປັນປະເພດດັ່ງນີ້: ນິຕິກຳ ຝ່າຍດຽວ, ສອງຝ່າຍ ແລະ ຫຼາຍຝ່າຍ.

⁹ ມາດຕາ 21 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ນິຕິກຳ ກຳນົດວ່າ: ອາດຈະເຮັດຂຶ້ນເປັນລາຍລັກອັກສອນ, ທາງປາກເປົ່າ ຫຼື ດ້ວຍຮູບການອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນປະມວນກົດໝາຍ ສະບັບນີ້ ຫຼື ກົດໝາຍອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

2. ເງື່ອນໄຂຂອງສັນຍາຊື້ຂາຍ (ນິຕິກຳ).

2.1. ເງື່ອນໄຂທົ່ວໄປຂອງສັນຍາຊື້ຂາຍ (ນິຕິກຳ).

ໃນການເຮັດສັນຍານັ້ນ ຕ້ອງມີເງື່ອນໄຂເປັນບ່ອນອີງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ສັນຍາມີຄວາມສົມບູນ, ມີຜົນສັກສິດ ແລະ ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ຕາມກົດໝາຍ ເຊັ່ນ: ການເຮັດສັນຍາຊື້ຂາຍ ຕ້ອງອີງໃສ່ເງື່ອນໄຂລວມຂອງການເຮັດສັນຍາດັ່ງນີ້:

1. ວັດຖຸປະສົງຂອງສັນຍາ ຕ້ອງໃຫ້ຊັດເຈນ, ມີຈິງ ແລະ ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ; 2. ຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຄູ່ສັນຍາ. 3. ຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດຂອງຄູ່ສັນຍາ; 4. ຮູບການຂອງສັນຍາ¹⁰.

1) ວັດຖຸປະສົງຂອງສັນຍາ ແມ່ນເປົ້າໝາຍທີ່ຄູ່ສັນຍາຕ້ອງການໃຫ້ມີຂຶ້ນ.

ວັດຖຸປະສົງຕ້ອງໃຫ້ຊັດເຈນ, ມີຈິງ, ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຫຼື ບໍ່ຂັດກັບຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍຂອງສັງຄົມ ແລະ ສາມາດປະຕິບັດໄດ້¹¹.

ຕົວຢ່າງ: ກ ເຮັດສັນຍາຊື້ຂາຍ ງົວ ກັບ ຂ ວັດຖຸປະສົງຂອງ ກ (ຜູ້ຊື້) ຕ້ອງການງົວ ແລະ ວັດຖຸປະສົງ

¹⁰ ມາດຕາ 17 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງມາດຕາ ນິຕິກຳ ທີ່ເຮັດຂຶ້ນ ຕ້ອງມີເງື່ອນໄຂຄົບຖ້ວນ ດັ່ງນີ້: 1.ວັດຖຸປະສົງ; 2. ຄວາມສະໝັກໃຈ; 3. ຄວາມສາມາດ ທາງດ້ານການປະພຶດ; 4. ຮູບການ.

¹¹ ມາດຕາ 18 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ວັດຖຸປະສົງວັດຖຸປະສົງຂອງນິຕິກຳ ກຳນົດວ່າ: ເປົ້າໝາຍທີ່ຜູ້ເຮັດນິຕິກຳ ຕ້ອງການໃຫ້ມີຂຶ້ນ. ເປົ້າໝາຍຂອງນິຕິກຳ ຕ້ອງໃຫ້ຊັດເຈນ, ມີຈິງ, ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຫຼື ບໍ່ຂັດກັບຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍຂອງສັງຄົມ ແລະ ສາມາດປະຕິບັດໄດ້.

ຂອງ 2 (ຜູ້ຂາຍ) ຕ້ອງການເງິນ.

ການຊື້ຂາຍ DVD ລະຫວ່າງ 1 ແລະ 2. 1 ຕ້ອງການ DVD ທີ່ສາມາດເບິ່ງໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ, ແຕ່ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ ແຜ່ນ DVD ນັ້ນບໍ່ສາມາດເບິ່ງໄດ້ຢູ່ຕ່າງປະເທດ ຖືວ່າເປັນໜ້າຂອງສັນຍາ ບໍ່ຖືກຕາມຄວາມຕ້ອງການ.

2) ຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຄູ່ສັນຍາ.

ຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຄູ່ສັນຍາ ແມ່ນຄວາມສົມຍອມຂອງຄູ່ສັນຍາ ໃນການຮັບປະກັນ ໂດຍປາສະຈາກຄວາມຫຼົງຜິດ, ການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ, ການບັງຄັບ ຄວາມຮຸນແຮງ ຫຼື ຄວາມອັບປະໂຫຍດຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງ¹². ຄວາມຫຼົງຜິດເກີດຂຶ້ນ ເມື່ອວັດຖຸປະສົງຂອງສັນຍາບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຕາມທີ່ຄູ່ສັນຍາໄດ້ຕົກລົງກັນ. ການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງເກີດຂຶ້ນ ເມື່ອຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໜຶ່ງ ໄດ້ໃຊ້ກົນອຸບາຍຊຶ່ງພາໃຫ້ ອີກຝ່າຍໜຶ່ງຫຼົງເຊື່ອເຮັດສັນຍາ. ການບັງຄັບນາບຊຸ່ ຫຼື ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງເກີດຂຶ້ນ ເມື່ອຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ຫາກເຮັດສັນຍາຍ້ອນຄວາມຢ້ານກົວຕໍ່ການກະທຳດັ່ງກ່າວ ຊຶ່ງເປັນອັນຕະລາຍແກ່ຕົນເອງ, ຄອບຄົວ, ຊັບສົມບັດ ຫຼື ຍາດພື້ນອງຂອງຕົນ. ຄວາມອັບປະໂຫຍດຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນ ເມື່ອຜົນປະໂຫຍດທີ່ເກີດຈາກສັນຍານັ້ນ ບໍ່ເປັນທຳແກ່ຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງຂອງຄູ່ສັນຍາ.

ອີງຕາມເງື່ອນໄຂຂ້າງເທິງ ຄູ່ສັນຍາ (1 ແລະ 2) ຕ້ອງມີຄວາມສະໝັກໃຈໃນການ ເຮັດສັນຍາຊື້ຂາຍ DVD ນຳກັນ ໂດຍປາສະຈາກການຫຼົງຜິດ ຫຼື ຖືກຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ, ບໍ່ມີການບັງຄັບນາບຊຸ່ ຫຼື ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ຫຼື ການສ້າງຄວາມອັບປະໂຫຍດໃຫ້ 1 ຫຼື 2.

ຄວາມຫຼົງຜິດເກີດຂຶ້ນເມື່ອ ເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຊື້ຂາຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຕາມທີ່ 1 ແລະ 2 ໄດ້ຕົກລົງກັນໄວ້ ເຊັ່ນ: 2 ຫຼົງຂາຍແຜ່ນ DVD ທີ່ບໍ່ສາມາດເບິ່ງໄດ້ໃນຕ່າງປະເທດ ແລະ 1 ເຂົ້າໃຈວ່າ ແຜ່ນ DVD ທີ່ຕົນເອງຊື້ ສາມາດເບິ່ງໄດ້ຢູ່ຕ່າງປະເທດ. ສ່ວນການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງເກີດຂຶ້ນເມື່ອ 2 ໄດ້ໃຊ້ກົນອຸບາຍເລ່ງຽມພາໃຫ້ 1 ຊື້ສິນຄ້ານຳຕົນ. ສ່ວນການບັງຄັບນາບຊຸ່ ຫຼື ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງເກີດຂຶ້ນ ເມື່ອ 1 ໄດ້ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງເພື່ອບັງຄັບນາບຊຸ່ໃຫ້ 2. ຂາຍແຜ່ນ DVD ໃຫ້ຕົນ. ກໍລະນີຝ່າຍໃດໜຶ່ງໄດ້ຮັບຄວາມອັບປະໂຫຍດຈາກການຊື້ຂາຍແຜ່ນ DVD, ໝາຍເຖິງຝ່າຍໜຶ່ງຖືກເອົາລັດເອົາປຽບ ຈາກການຊື້ຂາຍທີ່ບໍ່ເປັນທຳ.

3) ຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ.

ຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ແມ່ນຄວາມສາມາດດ້ວຍການກະທຳຂອງບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງທີ່ພາໃຫ້ເກີດສິດ ແລະ ພັນທະທາງແພ່ງແກ່ຕົນ¹³ ເມື່ອບຸກຄົນໃດໜຶ່ງຈະຖືວ່າເປັນຜູ້ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອບຸກຄົນນັ້ນ ຫາກມີອາຍຸແຕ່ສິບແປດປີຂຶ້ນໄປ ແລະ ບໍ່ເປັນຄົນບ້າເສຍຈິດ.

ໃນການຊື້ຂາຍ DVD ນັ້ນ 1 ແລະ 2 ຕ້ອງເປັນບຸກຄົນທີ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ໝາຍຄວາມວ່າເປັນຜູ້ທີ່ມີອາຍຸ 18 ປີຂຶ້ນໄປ ແລະ ບໍ່ເປັນຄົນບ້າເສຍຈິດ.

¹² ມາດຕາ 19 ວັກ 1 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຄວາມສະໝັກໃຈ ກຳນົດວ່າ: ຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຜູ້ເຮັດນິຕິກຳ ແມ່ນຄວາມພໍໃຈໃນການເຮັດນິຕິກຳ ໂດຍປາສະຈາກການຫຼົງຜິດ, ການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ, ການບັງຄັບນາບຊຸ່ ຫຼື ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ຫຼື ຄວາມອັບປະໂຫຍດຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງ.

¹³ ມາດຕາ 20 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດຂອງຜູ້ເຮັດນິຕິກຳ ກຳນົດວ່າ: ຄວາມສາມາດໃນການກະທຳດ້ວຍຕົນເອງຂອງ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດສິດ ແລະ ພັນທະແກ່ຕົນ.

4) ເຫດຜົນຂອງສັນຍາ.

ເງື່ອນໄຂຂອງສັນຍາຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 17 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຍັງຕ້ອງມີ ເຫດຜົນຂອງສັນຍາຕື່ມອີກ¹⁴ ເຫດຜົນຂອງສັນຍາ ແມ່ນສິ່ງຊຸກຍູ້ໃຫ້ເຮັດສັນຍາ ແລະ ໃຫ້ຄູ່ສັນຍານັ້ນ ໄດ້ ປະຕິບັດສິດ ແລະ ພັນທະຂອງຕົນ. ເຫດຜົນຂອງສັນຍາ ຕ້ອງໃຫ້ມີຈິງ ແລະ ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ. ເປັນສິ່ງ ຊຸກຍູ້ໃຫ້ **ກ** ຊື້ແຜ່ນ DVD ກັບ **ຂ** ແມ່ນແຜ່ນ DVD ນັ້ນ ສາມາດເບິ່ງໄດ້ຢູ່ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ¹⁵.

ກ ເຮັດສັນຍາກັບ **ຂ** ເພື່ອໃຫ້ **ຂ** ໄປຫາລັກລິດ ຈັກ ຍີ່ຫໍ້ ເວບ 100 ໃຫ້ **ກ** ຈະຊື້ເອົາໃນລາຄາ ຄັນ ລະ 8.000.000 ກີບ **ຂ** ເຫັນວ່າ **ກ** ຈະຊື້ໃນລາຄາທີ່ສູງ ຈຶ່ງເຊັນສັນຍາກັບ **ກ** (ເຫດຜົນທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມ ກົດໝາຍ).

ກ ຕ້ອງການໄປເຮັດວຽກຢູ່ຕ່າງປະເທດ ຈຶ່ງຕົກລົງກັບ **ຂ** ຊຶ່ງເປັນຄົນປະເທດນັ້ນ ມາຈົດທະບຽນ ສົມລົດແບບແອບແຝງເພື່ອຈະໄດ້ອະນຸຍາດ (ວີຊາ) ເຂົ້າປະເທດນັ້ນ.

5) ຮູບການຂອງສັນຍາ.

ສັນຍາສາມາດເຮັດຂຶ້ນໄດ້ດ້ວຍຫຼາຍຮູບການ ເຊັ່ນ: (1) ສັນຍາທາງປາກເປົ່າ ຫຼື ບໍ່ເປັນລາຍລັກ ອັກສອນ. ສັນຍາຮູບການນີ້ມັກຈະເຮັດຂຶ້ນໃນກໍລະນີມູນຄ່າບໍ່ສູງ ຫຼື ບໍ່ຫຼວງຫຼາຍ ເຊັ່ນ: ຈ່າຍຄ່າບໍລິດເມ, ຄ່າຈ້າງລົດຈ່າໄປ ຫຼື ລົດຕຸກໆ, ຊື້ເຂົ້າໝົມ, ຊື້ອາຫານ, ຊື້ນ້ຳດື່ມ ແລະ ອື່ນໆ; (2) ສັນຍາທີ່ເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຫຼື ດ້ວຍການຂີດຂຽນ ຫຼື ດ້ວຍວິທີອື່ນທີ່ສາມາດຢັ້ງຢືນ ແລະ ພິສູດໄດ້. ເງື່ອນໄຂຂອງສັນຍາຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດ ໄວ້ໃນມາດຕາ 17 ແລ້ວ ຍັງຕ້ອງມີເຫດຜົນຂອງສັນຍາຕື່ມອີກ ຮູບການຂອງສັນຍາ ຕ້ອງເຮັດຂຶ້ນບົນພື້ນຖານ ຄວາມຖືກຕ້ອງ ສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ເຮັດໃຫ້ສັນຍາສາມາດຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດໄດ້¹⁶.

ສັນຍາທີ່ເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນນັ້ນ ຕ້ອງລົງວັນທີ, ເດືອນ, ປີ ແລະ ມີລາຍເຊັນຂອງຄູ່ສັນຍາ. ເພື່ອຢັ້ງຢືນຄວາມແນ່ນອນ ຄູ່ສັນຍາອາດຈະແປະໂປ້ມືຂອງຕົນໃສ່ຕື່ມອີກກໍໄດ້¹⁷.

ສັນຍາທີ່ເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນ ອາດຈະຂຽນດ້ວຍມື, ພິມດິດ ຫຼື ພິມດ້ວຍເຄື່ອງເອເລັກໂຕຣນິກ

¹⁴ ມາດຕາ 366 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ເງື່ອນໄຂຂອງສັນຍາ ແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດຕາມເງື່ອນໄຂຂອງນິຕິກຳ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ໃນມາດຕາ 17 ຂອງປະມວນກົດໝາຍສະບັບນີ້. ນອກຈາກນີ້ ສັນຍາຍັງຕ້ອງມີເຫດຜົນ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

¹⁵ ມາດຕາ 368 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ເຫດຜົນຂອງສັນຍາ ແມ່ນ ສິ່ງຊຸກຍູ້ໃຫ້ເຮັດສັນຍາ ແລະ ໃຫ້ຄູ່ສັນຍານັ້ນ ໄດ້ປະຕິບັດ ສິດ ແລະ ພັນທະຂອງຕົນ ເຫດຜົນຂອງສັນຍາ ຕ້ອງໃຫ້ມີຈິງ ແລະ ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

¹⁶ ມາດຕາ 21 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຮູບການ ນິຕິກຳ ອາດຈະເຮັດຂຶ້ນເປັນລາຍລັກອັກສອນ, ທາງປາກເປົ່າ ຫຼື ດ້ວຍຮູບການ ອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນປະມວນກົດໝາຍສະບັບນີ້ ຫຼື ກົດໝາຍອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

¹⁷ ມາດຕາ 369 ວັກ 1 ແລະ ວັກ 2 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຮູບການຂອງສັນຍາ ໃຫ້ອີງຕາມຮູບການ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 21 ຂອງປະມວນກົດໝາຍສະບັບນີ້. ສັນຍາທີ່ເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນອາດຈະຂຽນດ້ວຍມື, ພິມດິດ ຫຼື ພິມດ້ວຍເຄື່ອງ ເອເລັກໂຕຣນິກ ໂດຍຄູ່ສັນຍາເອງ ຫຼື ຜູ້ຕາງໜ້າ ແລະ ຕ້ອງລົງວັນທີ, ເດືອນ, ປີ, ມີລາຍເຊັນຂອງຄູ່ສັນຍາ ຫຼື ຜູ້ຕາງໜ້າຂອງ ຄູ່ສັນຍາ ຫຼື ຄູ່ສັນຍາ ອາດຈະແປະໂປ້ມືຂອງຕົນໃສ່ຕື່ມອີກກໍໄດ້.

ໂດຍຄູ່ ສັນຍາເອງ ຫຼື ອາດມີການເຂົ້າຮ່ວມຂອງພະຍານ ຫຼື ນາຍບ້ານ.

ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມຖືກຕ້ອງທາງດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ຄວາມເປັນຈິງຂອງສັນຍາສາມາດນຳສັນຍານັ້ນໄປຢັ້ງຢືນ ຢູ່ສຳນັກງານທະບຽນສານ¹⁸.

2.2. ຄວາມຫຼົງຜິດໃນການຊື້ຂາຍແຜ່ນ DVD.

1) ຄວາມໝາຍ.

ຄວາມຫຼົງຜິດ ໝາຍເຖິງຄວາມເຂົ້າໃຈວ່າ ສິ່ງທີ່ກະທຳ ຫຼື ສິ່ງທີ່ຕ້ອງການນັ້ນ ຖືກຕ້ອງຕາມທີ່ຕົນຕ້ອງການ ຊຶ່ງແຕ່ສິ່ງທີ່ຜິດພາດນັ້ນອາດເກີດຈາກຄວາມຄ້າຍຄືກັນຂອງສິ່ງດັ່ງກ່າວນັ້ນ. ຄວາມຫຼົງຜິດເກີດຂຶ້ນເມື່ອວັດຖຸປະສົງຂອງສັນຍາບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມທີ່ຄູ່ສັນຍາໄດ້ຕົກລົງກັນໄວ້.

ສັນຍາທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຍ້ອນຄວາມຫຼົງຜິດ ໝາຍເຖິງສັນຍານັ້ນ ໄດ້ເກີດຂຶ້ນໂດຍປາສະຈາກ ຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຄູ່ສັນຍາ. ຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຄູ່ສັນຍາ ສະແດງອອກເຖິງຄວາມສົມຍອມ ຫຼື ຍິນຍອມຂອງຄູ່ສັນຍາໃນການເຮັດສັນຍານຳກັນ, ຄູ່ສັນຍາໄດ້ຮັບຮູ້ ແລະ ເຂົ້າໃຈຢ່າງຈະແຈ້ງ ຕໍ່ວັດຖຸປະສົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍໃນການເຮັດສັນຍາ ຊຶ່ງເປັນສັນຍາທີ່ບໍ່ໄດ້ເກີດຈາກຄວາມຫຼົງຜິດ, ບໍ່ເກີດຈາກການບັງຄັບນາບຊູ່ ຫຼື ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງ, ບໍ່ມີການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ແລະ ສັນຍາກໍບໍ່ໄດ້ສ້າງຄວາມອັບປະໂຫຍດໃຫ້ຝ່າຍໃດໜຶ່ງ.

ຄວາມຫຼົງຜິດສາມາດຈຳແນກອອກດັ່ງນີ້: (1) ຄວາມຫຼົງຜິດໃນຕົວບຸກຄົນ, ຕົວຢ່າງ: ຕ້ອງການສ້າງສັນຍາກັບ ຄ ແຕ່ຫຼົງຜິດໄປສ້າງສັນຍາກັບ ງ ແທນ; (2) ຫຼົງຜິດໃນນິຕິກຳ; ຕົວຢ່າງ: ຕ້ອງການ ເຮັດສັນຍາໃຫ້ເຊົ່າທີ່ຕົນແຕ່ຫຼົງຜິດເຮັດສັນຍາຊື້ຂາຍ; (3) ຫຼົງຜິດໃນເປົ້າໝາຍ; ຕົວຢ່າງ: ຕ້ອງການເຮັດ ສັນຍາຊື້ຂາຍຊັ້ນໜູ ແຕ່ຫຼົງຜິດ ເຮັດສັນຍາຊື້ຂາຍ ຊັ້ນງົວ.

2) ສາເຫດຂອງການຫຼົງຜິດ.

ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ເກີດຄວາມຫຼົງຜິດ ອາດຈະເກີດຈາກຜູ້ຂາຍເຂົ້າໃຈ ແລະ ເຊື່ອວ່າ ສິນຄ້າທີ່ຕົນຈະຂາຍນັ້ນ ແມ່ນຖືກກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ຊື້ແລ້ວ ແຕ່ໃນເວລາມອບສິນຄ້າ ອາດຈະເກີດຄວາມຜິດພາດໃນການບັນຈຸຊະນິດ, ປະເພດ ເຊັ່ນ ແຜ່ນ DVD ທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງຜູ້ຊື້ ຊຶ່ງ DVD ທີ່ບັນຈຸໃນຊອງມີຮູບຊົງມີລັກສະນະຄ້າຍຄືແຜ່ນທີ່ຜູ້ຊື້ຕ້ອງການ. ສ່ວນຜູ້ຊື້ຄິດວ່າແຜ່ນທີ່ຕົນຈັບເອົາ ນັ້ນແມ່ນຖືກຕາມທີ່ຕົນຕ້ອງການ ຫຼື ຜູ້ຊື້ກໍຄິດວ່າ ຜູ້ຂາຍໄດ້ມອບແຜ່ນ DVD ທີ່ຕົນຕ້ອງການຊື້ໃຫ້ແລ້ວ.

ຄວາມຫຼົງຜິດເປັນສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ສັນຍາເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ ເນື່ອງຈາກວ່າ ສັນຍາຊື້ຂາຍແຜ່ນ DVD ລະຫວ່າງ ກ ກັບ ຂ ພົວພັນເຖິງສິດຜົນປະໂຫຍດຂອງບຸກຄົນເທົ່ານັ້ນ¹⁹.

¹⁸ ມາດຕາ 369 ວັກ 3 ແລະ ວັກ 4 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຮູບການຂອງສັນຍາ ສັນຍາທີ່ເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນ ອາດມີການເຂົ້າຮ່ວມຂອງພະຍານ ຫຼື ນາຍບ້ານ ເພື່ອຢັ້ງຢືນການເຮັດສັນຍານັ້ນກໍໄດ້. ຄູ່ສັນຍາ ສາມາດນຳເອົາສັນຍາເປັນລາຍລັກອັກສອນໄປຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງ, ສອດຄ່ອງກັບຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ກົດໝາຍ ນຳນາຍທະບຽນສານ.

¹⁹ ມາດຕາ 24 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ນິຕິກຳເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ ແມ່ນ ນິຕິກຳ ທີ່ເຮັດຂຶ້ນໂດຍຂັດກັບສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງບຸກຄົນ ຊຶ່ງມີດັ່ງນີ້: ຂໍ້ 1 ນິຕິກຳ ທີ່ເຮັດຂຶ້ນໂດຍບໍ່ມີຄວາມສະໝັກໃຈ ເຊັ່ນ ການຫຼົງຜິດ, ການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ, ການບັງຄັບນາບຊູ່ ຫຼື ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ຫຼື ຄວາມອັບປະໂຫຍດຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງ;

ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 19 ວັກທີ 1 ແລະ 2 , ຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຜູ້ເຮັດນິຕິກຳ ແມ່ນ ຄວາມພໍໃຈໃນການເຮັດນິຕິກຳ ໂດຍປາສະຈາກ ການຫຼົງຜິດ, ການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ, ການບັງຄັບນາບຊູ ຫຼື ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ຫຼື ຄວາມອັບປະໂຫຍດຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງ.

ການຫຼົງຜິດ ແມ່ນ ການເຮັດນິຕິກຳ ໂດຍບໍ່ສອດຄ່ອງກັບເຈດຈຳນົງທີ່ແທ້ຈິງ ຂອງຜູ້ເຮັດນິຕິກຳ.

ຄວາມຫຼົງຜິດເກີດຂຶ້ນ ເມື່ອວັດຖຸປະສົງ ຂອງສັນຍາບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມທີ່ຄູ່ສັນຍາໄດ້ຕົກລົງກັນ.

ສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນດ້ວຍການຫຼົງຜິດສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ໂດຍ ຄູ່ສັນຍາເຫັນດີເຫັນພ້ອມ ຫຼື ຮັບຮອງເອົາ ຈາກ ຝ່າຍທີ່ເສຍສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດແລ້ວ ກໍຈະຖືວ່າເປັນສັນຍາທີ່ໃຊ້ໄດ້²⁰.

3) ຜົນສະທ້ອນ.

ຄວາມຫຼົງຜິດໃນການເຮັດສັນຍາມີຜົນສະທ້ອນໃຫ້ສັນຍາດັ່ງກ່າວ ເປັນໂມຄະທັງໝົດ ຫຼື ບາງສ່ວນ ໝາຍຄວາມວ່າ ເນື້ອໃນບາງສ່ວນຂອງສັນຍາ ສາມາດປະຕິບັດໄດ້ ແລະ ບາງສ່ວນ ບໍ່ມີຜົນໃຊ້ໄດ້.

ຄູ່ສັນຍາທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມອັບປະໂຫຍດ ໃນການເຂົ້າຮ່ວມເຮັດສັນຍາດ້ວຍຄວາມຫຼົງຜິດນັ້ນ ເມື່ອໄດ້ ຮູ້ວ່າສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນນັ້ນເປັນໂມຄະແລ້ວ ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຄູ່ສັນຍາຂອງຕົນຊາບໃນທັນໃດ ເພື່ອເປັນເງື່ອນໄຂ ໃນການຂໍລົບລ້າງສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະນັ້ນ. ໃນກໍລະນີທີ່ຄູ່ສັນຍາທີ່ຖືກຮ້ອງຂໍ ຫາກບໍ່ຍິນຍອມ ຫຼື ບໍ່ເຫັນດີ ລົບລ້າງສັນຍາຕາມການຮ້ອງຂໍຂອງຝ່າຍທີ່ເສຍຜົນປະໂຫຍດນັ້ນແລ້ວ ຝ່າຍທີ່ເສຍຜົນປະໂຫຍດ ຈາກສັນຍາ ທີ່ເປັນໂມຄະນັ້ນ ກໍມີສິດຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານປະຊາຊົນ ທີ່ສິດອຳນາດເພື່ອໃຫ້ສານດັ່ງກ່າວພິຈາລະນາ ລົບລ້າງສັນຍາ ທີ່ເປັນໂມຄະນັ້ນ²¹.

ກໍລະນີສັນຍາເປັນໂມຄະ ຫາກໄດ້ເຮັດຂຶ້ນໂດຍບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸ (ຕໍ່າ ກວ່າສິບແປດປີ), ສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນກັບຄົນບ້າເສຍຈິດ, ຜູ້ທີ່ມີສິດຮ້ອງຂໍລົບລ້າງສັນຍາ ດັ່ງກ່າວຕ້ອງແມ່ນ ພໍ່, ແມ່ ຫຼື ຜູ້ປົກຄອງຂອງບຸກຄົນນັ້ນ. ເດັກທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸ ຫຼື ຄົນບ້າເສຍຈິດ ຕ້ອງຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ສັນຍາທີ່ຕົນໄດ້ເຮັດຂຶ້ນນັ້ນ ພາຍໃນກຳນົດສາມປີ ພາຍຫຼັງທີ່ຕົນເຖິງກະສຽນອາຍຸ ຫຼື ກັບຄືນເປັນຜູ້ທີ່ມີ ຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດແລ້ວ (ຫາຍຈາກ ການເປັນບ້າເສຍຈິດ)²².

ສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດນັ້ນ ມີແຕ່ຄູ່ສັນຍາເທົ່ານັ້ນທີ່ຈະຂໍລົບລ້າງໄດ້.

17 ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງມາດຕາ 24 ວັກ 2 ການຮັບຮອງເອົາສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ, ຖ້າວ່າສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດນັ້ນ ຫາກມີການເຫັນດີ ຫຼືຮັບຮອງເອົາຈາກຝ່າຍທີ່ເສຍສິດ ແລະ

²⁰ ມາດຕາ 24 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ນິຕິກຳເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ ຈະຖືວ່າເປັນນິຕິກຳທີ່ໃຊ້ໄດ້ ຖ້າຫາກມີການ ຮັບຮອງເອົາຈາກຜູ້ທີ່ເສຍສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດແລ້ວ.

²¹ ມາດຕາ 27 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ການຂໍລົບລ້າງນິຕິກຳເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ ຜູ້ໄດ້ຮັບຄວາມອັບປະໂຫຍດ ຈາກນິຕິກຳເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ອີກຝ່າຍໜຶ່ງໃນທັນໃດ ເພື່ອຍົກເລີກນິຕິກຳດັ່ງກ່າວ. ໃນກໍລະນີ ທີ່ຜູ້ກ່ຽວບໍ່ ເຫັນດີຍົກເລີກແລ້ວ, ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມອັບປະໂຫຍດ ກໍມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ເພື່ອພິຈາລະນາລົບລ້າງນິຕິກຳນັ້ນ.

²² ມາດຕາ 24 ຂໍ້ 2 ແລະ 3 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ນິຕິກຳເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ ແມ່ນ ນິຕິກຳ ທີ່ເຮັດຂຶ້ນໂດຍຂັດ ກັບສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງບຸກຄົນ ຊຶ່ງມີ ດັ່ງນີ້: 1. ນິຕິກຳ ທີ່ເຮັດຂຶ້ນໂດຍຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ 2. ນິຕິກຳ ທີ່ເຮັດຂຶ້ນໂດຍຜູ້ຂາດສະຕິສຳນຶກ ຫຼື ຢູ່ໃນສະພາບມືນເມົາອັນໜັກໜ່ວງ; ນິຕິກຳເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ ຈະຖືວ່າເປັນ ນິຕິກຳທີ່ໃຊ້ໄດ້ ຖ້າຫາກມີການຮັບຮອງເອົາຈາກຜູ້ທີ່ເສຍສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດແລ້ວ.

ຜົນປະໂຫຍດແລ້ວ ກໍຈະຖືວ່າເປັນສັນຍາທີ່ໃຊ້ໄດ້. ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 27 ການຂໍລົບລ້າງສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ. ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 25 ສັນຍາເປັນໂມຄະທັງໝົດ ຫຼື ບາງສ່ວນ.

ສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະບາງສ່ວນ ແມ່ນສັນຍາທີ່ມີເນື້ອໃນບາງສ່ວນໃຊ້ໄດ້ ແລະ ບາງສ່ວນໃຊ້ບໍ່ໄດ້. ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງມາດຕາ 26 ການຢັ້ງຢືນຄວາມເປັນໂມຄະເດັດຂາດຂອງສັນຍາ²³ ການຂໍລົບລ້າງສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະ, ຖ້າວ່າຄູ່ສັນຍາ ຝ່າຍໃດຫາກໄດ້ຮູ້ວ່າ ສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນນັ້ນເປັນໂມຄະແລ້ວ ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຄູ່ສັນຍາຂອງຕົນຊາບໃນທັນໃດ ເພື່ອທຳການລົບລ້າງ ສັນຍາດັ່ງກ່າວ²⁴ ໃນກໍລະນີທີ່ຄູ່ສັນຍາຝ່າຍທີ່ຖືກຮ້ອງຂໍໃຫ້ລົບລ້າງ ຫາກບໍ່ເຫັນດີລົບລ້າງສັນຍານັ້ນແລ້ວ ກໍໃຫ້ຝ່າຍທີ່ແຈ້ງ ນັ້ນຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານ ເພື່ອໃຫ້ລົບລ້າງສັນຍາ²⁵. ພໍແມ່ ຫຼື ຜູ້ປົກຄອງຂອງເດັກທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸ, ຄົນບ້າເສຍຈິດ ກໍມີສິດຂໍລົບລ້າງສັນຍາດັ່ງກ່າວ. ເດັກທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸ, ຄົນບ້າເສຍຈິດ ມີສິດລົບລ້າງສັນຍາທີ່ຕົນໄດ້ເຮັດຂຶ້ນນັ້ນພາຍໃນກຳນົດສາມປີ ພາຍຫຼັງທີ່ຕົນໄດ້ເຖິງກະສຽນອາຍຸ ຫຼື ໄດ້ກັບຄືນມາເປັນຜູ້ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດແລ້ວ.

4) ວິທີແກ້ໄຂ.

ສຳລັບການຊື້ຂາຍແຜ່ນ DVD ຕາມກໍລະນີສຶກສາທີ 4 ຖືໄດ້ວ່າ ເປັນການຫຼົງຜິດໃນເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາໂດຍຄູ່ສັນຍາ ຊຶ່ງສະແດງອອກຢູ່ບ່ອນວ່າ **ກ** ຕ້ອງການຈະຊື້ແຜ່ນ DVD ທີ່ສາມາດເບິ່ງໄດ້ ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ, ສ່ວນ **ຂ** ກໍມີເຈດຕະນາທີ່ຈະຂາຍແຜ່ນ DVD ທີ່ເບິ່ງໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ຄືກັນ, ໝາຍຄວາມວ່າ ຄູ່ສັນຍາທັງສອງຝ່າຍມີເປົ້າໝາຍອັນດຽວກັນໃນການເຮັດສັນຍາ.

ການຫຼົງຜິດເປັນສາເຫດທີ່ໃຫ້ສັນຍາຊື້ຂາຍແຜ່ນ DVD ເປັນໂມຄະ, ເມື່ອ **ກ** ແລະ **ຂ** ຫຼື ຝ່າຍໃດໜຶ່ງຮັບຮູ້ວ່າສັນຍາຊື້ຂາຍແຜ່ນ DVD ເປັນໂມຄະແລ້ວ, ຄູ່ສັນຍາລະຫວ່າງ **ກ** ແລະ **ຂ** ຕ້ອງປະຕິບັດຕໍ່ກັນໝາຍຄວາມວ່າ: ໃຫ້ **ຂ** ສົ່ງເງິນຄືນແກ່ **ກ** ຕາມຈຳນວນເງິນທີ່ **ກ** ໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ຕົນ, ສ່ວນ **ກ** ຕ້ອງສົ່ງແຜ່ນ DVD ທີ່ໄດ້ຊື້ໄປນັ້ນຄືນແກ່ **ຂ**²⁶

ຕາມທັດສະນະຂອງສະມາຊິກໃນກຸ່ມຄົ້ນຄວ້າເຫັນວ່າ ກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ຄວາມຫຼົງຜິດໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ຊື້, ເນື່ອງຈາກວ່າ **ກ** ຕ້ອງການແຜ່ນ DVD ທີ່ສາມາດເບິ່ງໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ, ສະນັ້ນ ທັງສອງຝ່າຍສາມາດແກ້ໄຂການຫຼົງຜິດນັ້ນໄດ້ ໂດຍຜູ້ຂາຍຕ້ອງປ່ຽນແຜ່ນ DVD ໃໝ່ໃຫ້ຜູ້ຊື້ ຫຼື ສົ່ງ

²³ ມາດຕາ 26 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການຢັ້ງຢືນຄວາມເປັນໂມຄະເດັດຂາດຂອງສັນຍາ ກຳນົດວ່າ: ສານ ເປັນຜູ້ຕົກລົງຢັ້ງຢືນຄວາມເປັນໂມຄະເດັດຂາດຂອງນິຕິກຳ ຕາມການຮ້ອງຂໍຂອງຜູ້ເຮັດນິຕິກຳ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຫຼື ຕາມການສະເໜີຂອງຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການ.

²⁴ ມາດຕາ 27 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ການຂໍລົບລ້າງນິຕິກຳເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດຜູ້ໄດ້ຮັບຄວາມອັບປະໂຫຍດຈາກນິຕິກຳເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ອີກຝ່າຍໜຶ່ງໃນທັນໃດ ເພື່ອຍົກເລີກນິຕິກຳດັ່ງກ່າວ. ໃນກໍລະນີ ທີ່ຜູ້ກ່ຽວບໍ່ເຫັນດີຍົກເລີກແລ້ວ, ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມອັບປະໂຫຍດ ກໍມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ເພື່ອພິຈາລະນາລົບລ້າງນິຕິກຳນັ້ນ.

²⁵ ມາດຕາ 26 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ສານ ເປັນຜູ້ຕົກລົງຢັ້ງຢືນຄວາມເປັນໂມຄະເດັດຂາດຂອງນິຕິກຳ ຕາມການຮ້ອງຂໍຂອງຜູ້ເຮັດນິຕິກຳ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຫຼື ຕາມການສະເໜີຂອງຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການ.

²⁶ ມາດຕາ 28 ວັກທີ 6 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ຜົນສະທ້ອນຂອງນິຕິກຳເປັນໂມຄະ ສຳລັບນິຕິກຳເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 24 ວັກທີໜຶ່ງ ຂໍ້ 2, 3, 4 ແລະ 5 ຂອງປະມວນກົດໝາຍສະບັບນີ້ ຖ້າຝ່າຍເສຍຜົນປະໂຫຍດ ຫາກບໍ່ເຫັນດີຮັບຮອງເອົາ ກໍໃຫ້ສົ່ງຊັບ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດຄືນແກ່ຜູ້ກ່ຽວ, ສ່ວນສິ່ງທີ່ຍັງບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດຕໍ່ກັນ ກໍໃຫ້ເລີກແລ້ວກັນໄປ.

ເງິນຄືນໃຫ້ຜູ້ຊື້ ຖ້າວ່າບໍ່ສາມາດປ່ຽນໄດ້ ຫຼື ຜູ້ຂາຍຕ້ອງ ຮັບເອົາແຜ່ນ DVD ນັ້ນຄືນ.

ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 28 ວັກ ສາມ²⁷ ຜົນສະທ້ອນຂອງສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະ ເມື່ອຮັບຮູ້ວ່າ ສັນຍາເປັນໂມຄະແລ້ວ ໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງນີ້: 1. ໃຫ້ສິ່ງຊື້ບໍ່ສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ປະຕິບັດໃນການຊື້ຂາຍຕໍ່ກັນແລ້ວນັ້ນ ຄືນແກ່ຄູ່ສັນຍາທັງສອງຝ່າຍ ໃນກໍລະນີທີ່ສັນຍາຫາກໄດ້ເຮັດຂຶ້ນ ໂດຍບໍ່ສອດຄ່ອງກັບເງື່ອນໄຂຂອງສັນຍາ, ສັນຍາຂອງນິຕິບຸກຄົນຫາກໄດ້ເຮັດຂຶ້ນໂດຍຂັດກັບວັດຖຸປະສົງ ຫຼື ເປົ້າໝາຍການເຄື່ອນໄຫວຂອງຕົນ, ສັນຍາ ທີ່ໄດ້ເຮັດຂຶ້ນໂດຍເດັກທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸ ຫຼື ຄົນບ້າເສຍຈິດ, ສັນຍາທີ່ໄດ້ເຮັດຂຶ້ນໂດຍບຸກຄົນທີ່ ຂາດສະຕິສຳນຶກ ຫຼື ຢູ່ໃນສະພາບມືນເມົາອັນໜັກໜ່ວງ, ສັນຍາທີ່ໄດ້ເຮັດຂຶ້ນໂດຍຝ່າຍໜຶ່ງ ໄດ້ຮັບຄວາມອັບ ປະໂຫຍດ; 2. ໃຫ້ສິ່ງຊື້ບໍ່ສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ປະຕິບັດແລ້ວນັ້ນ ຄືນແກ່ຝ່າຍທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ໃນກໍລະນີທີ່ ສັນຍາຫາກໄດ້ເຮັດຂຶ້ນ ດ້ວຍການຕົວະຍິວະຫຼອກລວງ ຫຼື ການບັງຄັບນາບຊຸ້ ຊື້ບໍ່ສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ປະຕິບັດຈາກ ອີກຝ່າຍໜຶ່ງນັ້ນໃຫ້ຮັບເປັນຂອງລັດ²⁸; 3. ໃນກໍລະນີທີ່ສັນຍາຫາກໄດ້ເຮັດຂຶ້ນໂດຍຂັດກັບຄວາມໝັ້ນຄົງ ຂອງຊາດ, ຄວາມສະຫງົບ ແລະ ຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍຂອງສັງຄົມແລ້ວ ກໍໃຫ້ຮັບຊື້ບໍ່ສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ ປະຕິບັດແລ້ວທັງໝົດເປັນຂອງລັດ ການສົ່ງແຜ່ນ DVD ຄືນໃຫ້ແກ່ 2. ກົງກັນຂ້າມ ຖ້າຄວາມຫຼົງຜິດເກີດ ຈາກຄວາມຜິດພາດຂອງ 3, 3 ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທັງໝົດດ້ວຍຕົນເອງ ໂດຍບໍ່ສາມາດ ຮຽກຮ້ອງການທົດແທນໃດໆຈາກ 2 ໄດ້²⁹.

ກໍລະນີທີ່ 3 ຫາກໄດ້ຮູ້ວ່າແຜ່ນ DVD ທີ່ຕົນຊື້ນັ້ນ ບໍ່ມີຄຸນນະພາບຕາມທີ່ 2 ໂຄສະນາໄວ້, 3 ມີສິດ ໃນການຂໍປ່ຽນເອົາ DVD ແຜ່ນໃໝ່ ທີ່ເຫັນວ່າມີຄຸນນະພາບ ຫຼື ຂໍຫຼຸດລາຄາ ຫຼື ສະເໜີລົບລ້າງສັນຍາຊື້ຂາຍ ໄດ້. ນອກຈາກນີ້ 3 ຍັງສາມາດທວງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຈາກ 2 ໄດ້ຕື່ມອີກ.

2.3. ການຕົວະຍິວະຫຼອກລວງ.

1) ຄວາມໝາຍຂອງການຕົວະຍິວະຫຼອກລວງ.

ການຕົວະຍິວະຫຼອກລວງໝາຍເຖິງ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນສັນຍາໄດ້ໃຊ້ກົນອຸບາຍ, ເລຫຼ່ຽມຫຼອກລວງດ້ວຍ ວາຈາ ຫຼື ການກະທຳໃດໜຶ່ງ ໂດຍເຈດຕະນາທາງກົງ ຫຼື ທາງອ້ອມ ເພື່ອໃຫ້ອີກຝ່າຍ ຫຼົງເຊື່ອເຮັດສັນຍານຳ³⁰.

²⁷ ມາດຕາ 28 ວັກ ສາມ ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ສຳລັບນິຕິກຳເປັນໂມຄະເດັດຂາດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 23 ວັກທີໜຶ່ງ ຂໍ້ 2, 3 ແລະ 4 ຂອງປະມວນກົດໝາຍສະບັບນີ້ ໃຫ້ສິ່ງຊື້ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ໄດ້ປະຕິບັດແລ້ວນັ້ນ ຄືນ ແກ່ກັນ.

²⁸ ມາດຕາ 28 ວັກ ຫ້າ ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ນິຕິກຳເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ ທີ່ເກີດຈາກການຕົວະຍິວະຫຼອກລວງ ຫຼື ບັງຄັບ ນາບຊຸ້ ຫຼື ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ຫຼື ຄວາມອັບປະໂຫຍດຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງນັ້ນ, ຝ່າຍເສຍຜົນປະໂຫຍດຈະໄດ້ຮັບຊື້ບ ຫຼື ທົດແທນຄືນ, ສ່ວນຊັບຂອງອີກຝ່າຍໜຶ່ງ ໃຫ້ຮັບເປັນຂອງລັດ.

²⁹ ມາດຕາ 28 ວັກ ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ໜຶ່ງໃນກໍລະນີ ທີ່ນິຕິກຳເປັນໂມຄະເດັດຂາດ ຫາກໄດ້ເຮັດຂຶ້ນ ໂດຍຂັດ ກັບຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງຊາດ, ຄວາມສະຫງົບ ແລະ ຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍຂອງສັງຄົມນັ້ນ ໃຫ້ຮັບຊື້ບ ທີ່ໄດ້ປະຕິບັດ ຕໍ່ກັນແລ້ວທັງໝົດເປັນຂອງລັດ.

³⁰ ມາດຕາ 18 ວັກ ສາມ ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ການຕົວະຍິວະຫຼອກລວງ ແມ່ນການທີ່ບຸກຄົນໜຶ່ງ ໃຊ້ກົນອຸບາຍໃດ ໜຶ່ງ ຫຼື ວິທີການອື່ນພາໃຫ້ອີກບຸກຄົນໜຶ່ງ ຫຼົງເຊື່ອເຮັດນິຕິກຳ.

2) ຜົນສະທ້ອນຂອງການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ.

ການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ເປັນສາເຫດພາໃຫ້ສັນຍາຊື້ຂາຍແຜ່ນ DVD ເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ.

ຖ້າວ່າຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງຮູ້ວ່າ ສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນນັ້ນແມ່ນຕົນຖືກຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ເປັນໂມຄະຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຄູ່ສັນຍາຂອງຕົນຊາບໃນທັນໃດ ເພື່ອທຳການລົບລ້າງສັນຍາດັ່ງກ່າວ. ໃນກໍລະນີຄູ່ສັນຍາ ຫາກບໍ່ເຫັນດີລົບລ້າງສັນຍາ ກໍໃຫ້ຝ່າຍທີ່ແຈ້ງນັ້ນຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານ ເພື່ອຂໍລົບລ້າງສັນຍາ³¹ ສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ ມີແຕ່ຄູ່ສັນຍາເທົ່ານັ້ນທີ່ຈະຂໍລົບລ້າງໄດ້?

ໃນກໍລະນີ ການຊື້ຂາຍແຜ່ນ DVD: ຖ້າຫາກສາມາດພິສູດໄດ້ວ່າ ຜູ້ຂາຍໃຊ້ກົນອຸບາຍ ຫຼອກລວງ ເພື່ອຕົວະຍົວະຜູ້ຊື້, ຈຳນວນເງິນທີ່ຜູ້ຊື້ໄດ້ຈ່າຍໄປນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ສົ່ງຄືນ, ຖ້າມີຄວາມເສຍຫາຍເກີດຂຶ້ນແກ່ຜູ້ຊື້ ຜູ້ຂາຍກໍຕ້ອງຮັບຜິດຊອບ, ສ່ວນແຜ່ນ DVD ຈະຖືກຮັບເປັນຂອງລັດ. ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 19 ວັກສາມ ການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງເກີດຂຶ້ນເມື່ອ ຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໜຶ່ງໄດ້ໃຊ້ກົນອຸບາຍ ຊຶ່ງພາໃຫ້ອີກຝ່າຍໜຶ່ງຫຼົງເຊື່ອເຮັດສັນຍາ. ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 27 ການຂໍລົບລ້າງສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະ, ສັນຍາ ທີ່ເປັນໂມຄະອາດຈະຂໍລົບລ້າງໄດ້ ຖ້າວ່າຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດຫາກໄດ້ຮູ້ວ່າ ສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນນັ້ນເປັນໂມຄະແລ້ວ ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຄູ່ສັນຍາຂອງຕົນຊາບໃນທັນໃດ ເພື່ອທຳການລົບລ້າງສັນຍາດັ່ງກ່າວ, ໃນກໍລະນີທີ່ຄູ່ສັນຍາຝ່າຍນີ້ ຫາກບໍ່ເຫັນດີລົບລ້າງສັນຍາດັ່ງກ່າວ ກໍໃຫ້ຝ່າຍທີ່ແຈ້ງນັ້ນຍື່ນຄຳຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ເພື່ອໃຫ້ລົບລ້າງສັນຍາ³².

3) ວິທີແກ້ໄຂ.

ເມື່ອ ໓ ຮັບຮູ້ວ່າ ສັນຍາຊື້ຂາຍແຜ່ນ DVD ເປັນໂມຄະ ຍ້ອນຖືກຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ຈາກ ໒ ນັ້ນ, ໓ ມີສິດສົ່ງແຜ່ນ DVD ຄືນໃຫ້ ໒, ພ້ອມທັງຮຽກຮ້ອງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ຄ່າປ່ວຍການຊັບຈາກ ໒, ສ່ວນ ໒ ມີພັນທະສົ່ງເງິນທີ່ ໓ ໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ຕົນຄືນ. ຈະຖືວ່າເປັນການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ຖ້າຫາກວ່າ ໒ ໄດ້ມີການໂຄສະນາຊວນເຊື່ອ ທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມຄວາມເປັນຈິງ ຫຼື ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມການອະທິບາຍຂອງສິນຄ້າເພື່ອ ໃຫ້ ໓ ເຂົ້າໃຈ ວ່າແຜ່ນ DVD ດັ່ງກ່າວ ມີຄຸນນະພາບສາມາດເບິ່ງໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ທັງທີ່ຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ ແຜ່ນ DVD ດັ່ງກ່າວ ບໍ່ສາມາດເບິ່ງໄດ້ຢູ່ຕ່າງປະເທດ ຊຶ່ງສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ ໓ ທີ່ບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ແຜ່ນ DVD ໄດ້ຕາມຕ້ອງການ. ສະນັ້ນ ເມື່ອສາມາດຢັ້ງຢືນໄດ້ວ່າ ການຊື້ຂາຍແຜ່ນ DVD ລະຫວ່າງ ໓ ແລະ ໒ ເກີດຂຶ້ນຈາກການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງຂອງ ໒, ສັນຍາຊື້ຂາຍຂອງສອງຝ່າຍ ຖືວ່າເປັນໂມຄະ (ບໍ່ເດັດຂາດ) ເນື່ອງຈາກວ່າ ໓ ເຂົ້າຮ່ວມໂດຍບໍ່ມີຄວາມຍິນຍອມໃນການຮັບຊື້ເອົາແຜ່ນ DVD ທີ່ເບິ່ງໄດ້ແຕ່ຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຮັບຮູ້ຄຸນນະພາບທີ່ແທ້ຈິງຂອງສິນຄ້າ. ສະນັ້ນ, ຖ້າສັນຍາເປັນໂມຄະ ໓ ມີສິດຮ້ອງຂໍໃຫ້ ໒ ສົ່ງຊັບ ຫຼື ເງິນທີ່ໄດ້ປະຕິບັດໄປແລ້ວນັ້ນຄືນ ຖ້າ ໒ ບໍ່ສາມາດປ່ຽນ DVD ແຜ່ນໃໝ່ໄດ້ ຫຼື ບໍ່ຍິນຍອມຫຼຸດລາຄາ ຫຼື ບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂດ້ວຍວິທີອື່ນໄດ້ ໓ ມີສິດຮ້ອງ

³¹ ມາດຕາ 26 ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງກຳນົດວ່າ: ການຢັ້ງຢືນຄວາມເປັນໂມຄະເດັດຂາດຂອງນິຕິກຳ ສານເປັນຜູ້ຕິດລົງຢັ້ງຢືນຄວາມເປັນໂມຄະເດັດຂາດຂອງນິຕິກຳ ຕາມການຮ້ອງຂໍຂອງຜູ້ເຮັດນິຕິກຳ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຫຼື ຕາມການສະເໜີຂອງຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການ.

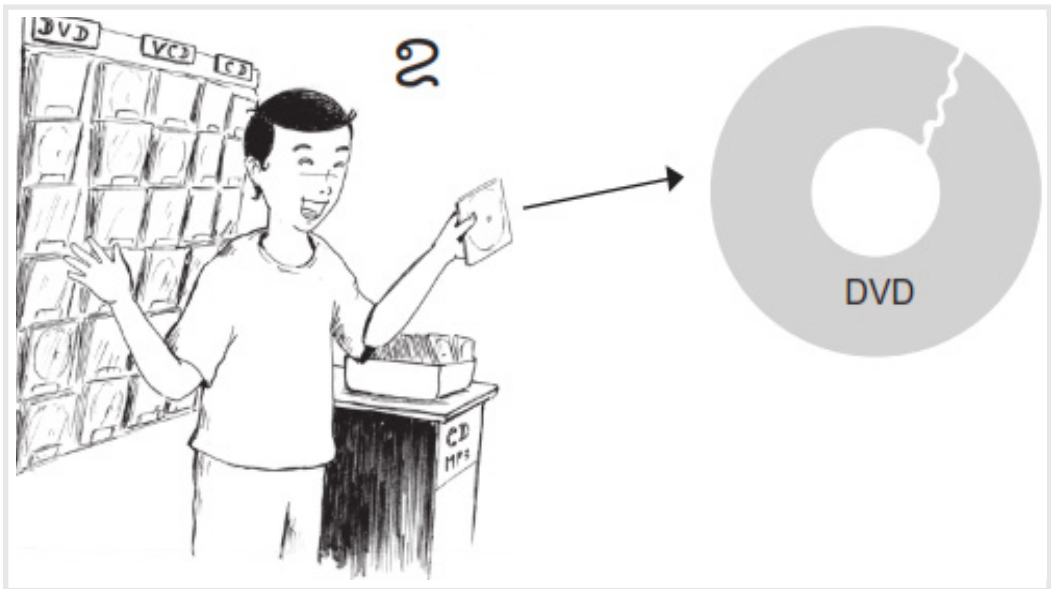
³² ມາດຕາ 27 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ການຂໍລົບລ້າງນິຕິກຳເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດຜູ້ໄດ້ຮັບຄວາມອັບປະໂຫຍດ ຈາກນິຕິກຳເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ອີກຝ່າຍໜຶ່ງໃນທັນໃດ ເພື່ອຍົກເລີກນິຕິກຳດັ່ງກ່າວ. ໃນກໍລະນີ ທີ່ຜູ້ກ່ຽວບໍ່ເຫັນດີຍົກເລີກແລ້ວ, ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມອັບປະໂຫຍດ ກໍມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ເພື່ອພິຈາລະນາລົບລ້າງນິຕິກຳນັ້ນ. ມາດຕາ 28 ວັກ 5 ຜົນສະທ້ອນຂອງນິຕິກຳເປັນໂມຄະ ນິຕິກຳເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ ທີ່ເກີດຈາກການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ຫຼື ບັງຄັບ ນາບຊຸ່ ຫຼື ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ຫຼື ຄວາມອັບປະໂຫຍດຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງນັ້ນ, ຝ່າຍເສຍຜົນປະໂຫຍດຈະໄດ້ຮັບຊັບ ຫຼື ທົດແທນຄືນ, ສ່ວນຊັບຂອງອີກຝ່າຍໜຶ່ງ ໃຫ້ຮັບເປັນຂອງລັດ.

ຟ້ອງຕໍ່ສານໃຫ້ລົບລ້າງສັນຍາ.

3. ການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາຊື້ຂາຍ.

ສັນຍາຊື້ຂາຍ ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ສະນັ້ນ ກ່ອນຈະຮັບຮູ້ການ ບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາ ຊື້ຂາຍ ຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຫຼັກການລວມຂອງ ການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ດັ່ງນີ້:

- ການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາ ແມ່ນການລະເມີດ ສັນຍາທັງໝົດ ຫຼື ບາງສ່ວນ ຫຼື ການປະຕິບັດ ສັນຍາຢ່າງ ບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນ ໂດຍຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ເຊັ່ນ: ການປະຕິບັດສັນຍາບໍ່ມີຄຸນນະພາບ, ບໍ່ທັນກັບ ເວລາ, ບໍ່ຖືກສະຖານທີ່ ຊຶ່ງກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາ³³. ລັກສະນະຂອງການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາ ທີ່ໄດ້ກ່າວ ມານັ້ນ ໝາຍເຖິງຄູ່ສັນຍາໄດ້ຕົກລົງເຮັດສັນຍາຮ່ວມກັນ ໂດຍຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ແຕ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ບໍ່ປະຕິບັດຕາມສັນຍາ ຊຶ່ງສ້າງຄວາມອັບປະໂຫຍດ ແລະ ຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ອີກ ຝ່າຍໜຶ່ງ.
- ການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາ ຊື້ຂາຍ ແມ່ນການລະເມີດ ສັນຍາທີ່ສອງຝ່າຍໄດ້ຕົກລົງກັນ ຊຶ່ງສະແດງອອກ ດັ່ງນີ້:

ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 391

ຜູ້ຊື້ຮັບເອົາສິນຄ້າໄປແລ້ວ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ຊຳລະຄ່າສິນຄ້າທັງໝົດ, ບາງສ່ວນ ຫຼື ຊຳລະຊັກຊ້າ ບໍ່ຖືກຕາມ ກຳນົດເວລາທີ່ຕົກລົງກັນ. ນອກຈາກນີ້ ຍັງມີກໍລະນີທີ່ຜູ້ຊື້ໄດ້ຝາກສິນຄ້າໄວ້ນຳຜູ້ຂາຍ, ຜູ້ຊື້ບໍ່ໄດ້ມາຮັບເອົາ ສິນຄ້າດັ່ງກ່າວຕາມກຳນົດເວລາທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນໄວ້ໃນສັນຍາ ຫຼື ກໍລະນີອື່ນ ທີ່ເຫັນວ່າເປັນການລະເມີດ.

³³ ມາດຕາ 391 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາ ການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາ ແມ່ນ ການລະເມີດສັນຍາທັງ ໝົດ ຫຼື ບາງສ່ວນ ຫຼື ການປະຕິບັດສັນຍາ ໂດຍບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນຂອງຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ເຊັ່ນ: ການປະຕິບັດສັນຍາ ບໍ່ມີ ຄຸນນະພາບ, ບໍ່ທັນກັບເວລາ, ບໍ່ຖືກສະຖານທີ່.

ຜູ້ຂາຍໄດ້ຮັບເງິນໄປແລ້ວ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ມອບສິນຄ້າທັງໝົດ ຫຼື ບາງສ່ວນໃຫ້ຜູ້ຊື້ ມອບບໍ່ຖືກຕາມກຳນົດ ເວລາ ຫຼື ບໍ່ຖືກຕາມສະຖານທີ່, ການເຮັດໃຫ້ສິນຄ້າໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ເປ່ເພກ່ອນ ຫຼື ໃນເວລາສິ່ງ ມອບໃຫ້ຜູ້ຊື້. ນອກຈາກນີ້, ຜູ້ຂາຍຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ຊື້ຊາບ ກ່ຽວກັບສິດຂອງ ບຸກຄົນອື່ນໃນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຂາຍ ເຊັ່ນວ່າ ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຂາຍນັ້ນ ຍັງມີຜູ້ເຊົ່າຢູ່. ການບໍ່ແຈ້ງໃຫ້ຊາບນີ້ ຈະພາໃຫ້ຜູ້ຂາຍລະເມີດສັນຍາ ຫຼື ກໍລະນີ ອື່ນທີ່ເຫັນວ່າເປັນການລະເມີດ.

3.1. ຮູບການ ຂອງການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາ.

ຮູບການ ບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາ ແມ່ນການກະທຳຂອງຄູ່ສັນຍາທີ່ສະແດງອອກດ້ວຍ ການກະທຳ ຫຼື ບໍ່ ກະທຳສິ່ງໃດສິ່ງໜຶ່ງເຮັດໃຫ້ສັນຍານັ້ນບໍ່ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຕາມທີ່ຄູ່ສັນຍາໄດ້ຕົກລົງກັນ ຊຶ່ງສະແດງ ອອກດັ່ງນີ້:

3.1.1. ການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາທັງໝົດ.

ການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາທັງໝົດ ແມ່ນການບໍ່ປະຕິບັດພັນທະຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນແລ້ວ ຊຶ່ງຝ່າຍໜຶ່ງໄດ້ປະຕິບັດສຳເລັດແລ້ວ ແຕ່ອີກຝ່າຍໜຶ່ງບໍ່ຍອມປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນ ຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ ໄວ້ ຊຶ່ງສະແດງອອກດ້ວຍການບໍ່ມອບຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕົນໄດ້ຂາຍ ຫຼື ນຳເອົາຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນໄປມອບ, ໂອນ ຫຼື ຊື້ຂາຍ ກັບບຸກຄົນອື່ນ ຊຶ່ງເປັນການສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຄູ່ສັນຍາອີກຝ່າຍໜຶ່ງ.

3.1.2. ການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາບາງສ່ວນ ຫຼື ການປະຕິບັດສັນຍາຢ່າງບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນ.

ການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາບາງສ່ວນ ແມ່ນການບໍ່ປະຕິບັດພັນທະຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ ຊຶ່ງຝ່າຍ ໜຶ່ງໄດ້ປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນແລ້ວ ແຕ່ອີກຝ່າຍໜຶ່ງໄດ້ປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນພຽງສ່ວນໃດໜຶ່ງ ຫຼື ອ້າງ ເຫດຜົນອື່ນເພື່ອບໍ່ປະຕິບັດຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ.

ການປະຕິບັດສັນຍາບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນ ແມ່ນການປະຕິບັດພັນທະຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງບໍ່ເໝາະສົມ, ບໍ່ ສອດຄ່ອງ ຫຼື ບໍ່ມີຄຸນນະພາບ ເຊັ່ນ: ປະຕິບັດຊັກຊ້າ, ບໍ່ເອົາໃຈໃສ່ຊອກຫາສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ ແກ່ການປະຕິບັດວຽກງານ ຫຼື ມີສາເຫດອື່ນທີ່ເປັນການລະເມີດສັນຍາ. ຕົວຢ່າງ: **ກ** ປະມຸນ ໂຄງການປຸກສ້າງ ໂຮງແຮມ 5 ດາວ 10 ຊັ້ນ ໜຶ່ງຫຼັງໄດ້ ຊຶ່ງແມ່ນ **ຂ** ເປັນເຈົ້າຂອງໂຄງການ, ທັງສອງໄດ້ເຮັດສັນຍາຮັບເໝົາກໍ່ ສ້າງນຳກັນ ໃນກຳນົດເວລາສອງ (2) ປີ ໃຫ້ສຳເລັດ. ຜ່ານການປະຕິບັດສັນຍາດັ່ງກ່າວໄດ້ ໜຶ່ງປີ, **ກ** ເຮັດໄດ້ ພຽງແຕ່ສາມ (3) ຊັ້ນ. **ຂ** ມາກວດກາໂຄງການ ເຫັນວ່າ **ກ** ປະຕິບັດສັນຍາບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນ ເຖິງວ່າກຳນົດ ເວລາສັນຍາຈະຍັງຢູ່ກໍຕາມ ແຕ່ຄິດໄລ່ໃສ່ໜ້າວຽກແລ້ວ **ກ** ຈະບໍ່ສາມາດປະຕິບັດສັນຍາໄດ້ ຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງ ກັນກັບ **ຂ** ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງໂຄງການ.

3.2. ຜົນສະທ້ອນຂອງການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາຊື້ຂາຍ.

ຖ້າວ່າຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ຫາກບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາ ຝ່າຍນັ້ນຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນ ເວັ້ນເສຍແຕ່ການລະເມີດສັນຍານັ້ນ ຫາກເກີດຂຶ້ນຍ້ອນເຫດສຸດວິໄສ³⁴ ຕໍ່ບັນຫານີ້ ກົດໝາຍໄດ້ ກຳນົດຢ່າງຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າ ຖ້າຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດລະເມີດ ຝ່າຍນັ້ນຕ້ອງໄດ້ຮັບຜິດຊອບ ເຊັ່ນ: ໃຊ້ແທນຄ່າ

³⁴ ມາດຕາ 394 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ການໃຊ້ແທນຄວາມເສຍຫາຍ ຖ້າຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ຫາກບໍ່ປະຕິບັດ ສັນຍາ ຝ່າຍນັ້ນຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ການລະເມີດສັນຍານັ້ນ ຫາກເກີດຂຶ້ນ ຍ້ອນເຫດສຸດວິໄສ.

ເສຍຫາຍ, ຄ່າປ່ວຍການຊັບ, ພ້ອມກັນນີ້ ຜູ້ລະເມີດຍັງຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບຜິດຊອບຄ່າປັບໃໝຕາມລະບຽບການສະເພາະຂອງຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຫຼື ຕາມການຕົກລົງຂອງຄູ່ສັນຍາ³⁵. ນອກຈາກນີ້ ຜູ້ທີ່ຖືກສານຕັດສິນເປັນຜູ້ລະເມີດນັ້ນ ຍັງຈະຕ້ອງໃຊ້ແທນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່າງໆໃນການດຳເນີນຄະດີໃຫ້ແກ່ຝ່າຍທີ່ຊະນະຄະດີ ແລະ ຈ່າຍອາກອນຂອງລັດຕາມຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດຂອງສານ³⁶.

ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ລະເມີດສັນຍານັ້ນ ຍັງມີຂໍ້ຍົກເວັ້ນ ຖ້າຫາກມີເຫດສຸດວິໄສ ເຊັ່ນ: ນ້ຳຖ້ວມ, ຟ້າຜ່າ, ແຜ່ນດິນໄຫວ ແລະ ອື່ນໆ ຊຶ່ງພາໃຫ້ ຜູ້ມີພັນທະບໍ່ສາມາດປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນໄດ້.

ຕົວຢ່າງ: **ກ** ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນທະນາຄານ ກຳນົດມື້ຊຳລະຕົ້ນທຶນ ແລະ ດອກເບ້ຍໃຫ້ທະນາຄານ ໃນວັນທີ 15 ຕຸລາ 2008, ແຕ່ໃນວັນດຽວກັນນີ້ ໄດ້ມີເຫດນ້ຳຖ້ວມຢ່າງກະທັນຫັນເຮັດໃຫ້ **ກ** ບໍ່ສາມາດໄປຊຳລະເງິນໄດ້. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ **ກ** ຈະໄດ້ຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນໜີ້ສິນໃຫ້ແກ່ທະນາຄານທັງຕົ້ນທຶນ ແລະ ດອກເບ້ຍຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ, ສ່ວນດອກເບ້ຍປັບໃໝ ແລະ ຄ່າປ່ວຍການຊັບນັ້ນ **ກ** ຈະບໍ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ.

ຜົນສະທ້ອນຂອງການລະເມີດສັນຍາ ນອກຈາກກຳນົດຫຼັກການລວມໄວ້ໃນ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງມາດຕາ 391 ແລ້ວຍັງໄດ້ກຳນົດຜົນສະທ້ອນສະເພາະຕື່ມອີກໃນມາດຕາ 406 ແລະ 407 ແຕ່ໃນສອງມາດຕານີ້ ບໍ່ໄດ້ກຳນົດກໍລະນີເຫດສຸດວິໄສ. ສະນັ້ນ, ສັນຍາຊື້ຂາຍ ຖ້າມີການລະເມີດຍ້ອນເຫດສຸດວິໄສນັ້ນ ກໍສາມາດນຳໃຊ້ຫຼັກການລວມຂອງການລະເມີດສັນຍາ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນ.

ສັງລວມແລ້ວຜົນສະທ້ອນຂອງການລະເມີດສັນຍາຊື້ຂາຍ, ຄູ່ສັນຍາທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ມີສິດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຝ່າຍທີ່ລະເມີດ ຮັບຜິດຊອບດັ່ງນີ້:

1. ຂໍປ່ຽນເອົາຊັບສິ່ງຂອງດຽວກັນທີ່ມີຄຸນນະພາບ;
2. ຂໍຫຼຸດລາຄາ;
3. ຂໍລົບລ້າງສັນຍາ ພ້ອມທັງທວງເອົາຄ່າເສຍຫາຍ.

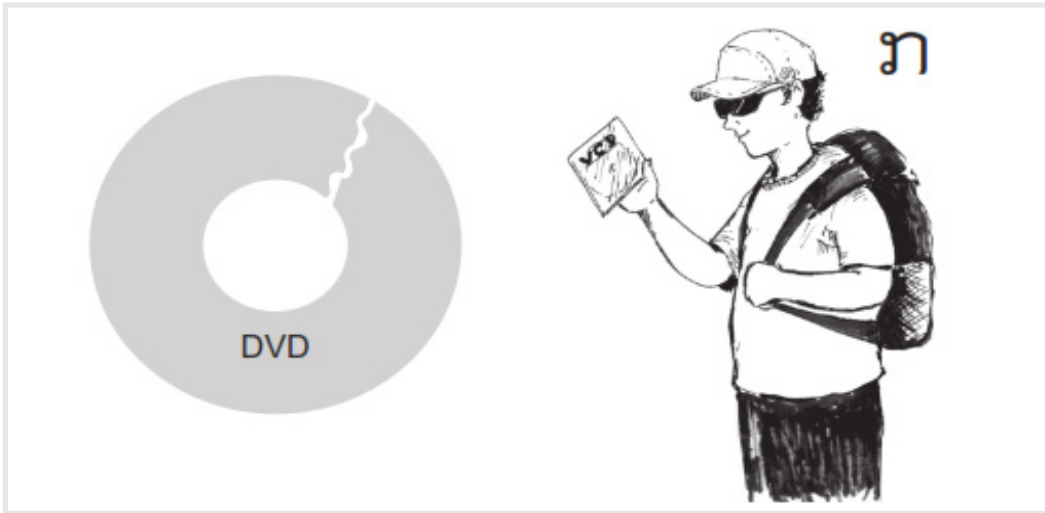
3.3. ຜົນສະທ້ອນ ຂອງການລະເມີດສັນຍາຊື້ຂາຍແຜ່ນ DVD ລະຫວ່າງ 2 (ຜູ້ຂາຍ) ກັບ 3 (ຜູ້ຊື້)

ຕາມຫຼັກການທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ຜູ້ທີ່ລະເມີດສັນຍາ ຫຼື ໄດ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ ແມ່ນຜູ້ນັ້ນຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບຜິດຊອບ ຊຶ່ງສະແດງອອກດັ່ງນີ້ :

1). ກໍລະນີ ຮອຍແຕກຂອງແຜ່ນ DVD ເກີດຈາກຄວາມຜິດພາດຂອງ 2 (ຜູ້ຂາຍ) ຈະມີຜົນສະທ້ອນຄືແນວໃດ ?

³⁵ ມາດຕາ 392 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ຜົນສະທ້ອນຂອງການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາຖ້າຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ຫາກບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາ ຝ່າຍທີ່ຖືກລະເມີດມີສິດທວງໃຫ້ປະຕິບັດສັນຍາ, ໃຊ້ແທນຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ຍົກເລີກສັນຍາ.

³⁶ ມາດຕາ 37 ຂໍ້ 1 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄ່າທຳນຽມສານ ກຳນົດວ່າ: ຄ່າທຳນຽມຂອງຜູ້ເສຍຄະດີ ຕາມຄຳຕັດສິນຂອງສານທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດໃຫ້ເສຍຄ່າທຳນຽມ ສອງສ່ວນຮ້ອຍຂອງມູນຄ່າການຮ້ອງຟ້ອງ.

ກໍລະນີ ແຜ່ນ DVD ແຕກຍ້ອນເກີດຈາກຄວາມຜິດຂອງ ໒ ຫຼື ແຕກໃນເວລາຢູ່ນຳ ໒ ຫຼື ແຕກກ່ອນການສົ່ງ-ມອບສິນຄ້າໃຫ້ ກ, ບັນຫານີ້ ຄວາມຮັບຜິດຊອບທັງໝົດແມ່ນຕົກເປັນຂອງ ໒ ແລະ ໒ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບປ່ຽນ DVD ແຜ່ນໃໝ່ໃຫ້ ກ ຫຼື ຖ້າວ່າ ກ ຍິນຍອມ ຫຼື ຍັງຢືນວ່າ ຕ້ອງການ DVD ແຜ່ນທີ່ແຕກນັ້ນໄວ້, ກ ກໍສາມາດຮຽກຮ້ອງ ໃຫ້ ໒ ຫຼຸດລາຄາແຜ່ນ DVD ນັ້ນລົງ, ແຕ່ຖ້າວ່າ ກ ຫາກບໍ່ຍິນຍອມຮັບເອົາ ຫຼື ບໍ່ຕ້ອງການແຜ່ນ DVD ທີ່ແຕກ ຫຼື ບໍ່ຕ້ອງການແຜ່ນໃໝ່ ກ ກໍສາມາດຍົກເລີກສັນຍາຊື້ຂາຍນັ້ນໄດ້ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຄຸນນະພາບຂອງສິນຄ້າ ຫຼື ແຜ່ນ DVD ນັ້ນບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມຈຸດປະສົງຂອງ ກ. ສຳລັບກໍລະນີແຜ່ນ DVD ທີ່ແຕກນັ້ນ ຫາກເກີດຈາກຄວາມຜິດຂອງ ກ ເອງ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ແມ່ນ ກ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບດ້ວຍຕົວເອງທັງໝົດ ຊຶ່ງ ໒ ຈະບໍ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການທົດແທນ ຫຼື ປ່ຽນແທນໃຫ້ແຕ່ຢ່າງໃດ³⁷.

ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ຫາກໄດ້ຈ່າຍເງິນຄ່າຊື້ແຜ່ນ DVD, ຄ່າສົ່ງແຜ່ນ DVD ໃຫ້ ໒ ແລ້ວ ກ ກໍສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ໒ ຈ່າຍຄ່າປ່ວຍການຊັບແກ່ຕົນໄດ້ຕາມຄວາມເໝາະສົມ. ນອກຈາກນີ້, ຖ້າຫາກ ໒ ໄດ້ນຳສົ່ງສິນຄ້າ ຫຼື ແຜ່ນ DVD ທີ່ຂາຍນັ້ນບໍ່ຄົບຕາມຈຳນວນ ຫຼື ບໍ່ຄົບຊຸດ, ບໍ່ມີຄຸນນະພາບຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງຊື້ຂາຍກັນ, ກ ສາມາດປະຕິເສດບໍ່ຮັບເອົາແຜ່ນ DVD ແລະ ບໍ່ຈ່າຍເງິນຄ່າແຜ່ນ DVD ນັ້ນ ກໍໄດ້, ຖ້າຫາກ ກ ໄດ້ຈ່າຍເງິນຄ່າແຜ່ນ DVD ໄປແລ້ວ, ໒ ຕ້ອງໄດ້ສົ່ງເງິນຄືນໃຫ້ ກ ແລະ ຍັງຈະຕ້ອງຈ່າຍເງິນຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ ກ ອີກດ້ວຍ³⁸.

³⁷ ມາດຕາ 472 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ການລະເມີດ ແມ່ນ ການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍ ໂດຍເຈດຕະນາ ຫຼື ດ້ວຍຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ ຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ທີ່ຂັດກັບກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ ຊຶ່ງຜູ້ລະເມີດນັ້ນ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ຫາກເນື່ອງຈາກການປ້ອງກັນຕົວ, ການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຫຼື ຍ້ອນຄວາມຜິດຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍເອງ.

³⁸ ມາດຕາ 410 ວັກ ສີ່ ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ການນຳສົ່ງສິນຄ້າ ຫຼື ຊັບສິ່ງຂອງ ຖ້າຜູ້ຂາຍ ຫາກໄດ້ນຳສົ່ງສິນຄ້າ ຫຼື ຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຂາຍນັ້ນ ບໍ່ຄົບຕາມປະລິມານ, ບໍ່ຄົບຖ້ວນ, ບໍ່ມີຄຸນນະພາບ ຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງຊື້ຂາຍກັນ, ຜູ້ຊື້ ຈະບໍ່ຮັບເອົາ ແລະ ຈະບໍ່ຈ່າຍຄ່າສິນຄ້ານັ້ນກໍໄດ້. ຖ້າຜູ້ຊື້ ຫາກໄດ້ຈ່າຍຄ່າສິນຄ້ານັ້ນແລ້ວ, ຜູ້ຂາຍ ຕ້ອງສົ່ງເງິນຄືນ ແລະ ອາດຮັບຜິດຊອບຄ່າເສຍຫາຍ.

ການປັບໃໝແຜ່ນມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ລະເມີດສັນຍາຄື: ການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາ, ການປະຕິບັດສັນຍາບໍ່ຄົບຖ້ວນ ຫຼື ການປະຕິບັດບໍ່ທັນຕາມກຳນົດເວລາ, ການປັບໃໝ ແຜ່ນການປະຕິບັດຕາມທີ່ຄູ່ສັນຍາໄດ້ຕົກລົງກັນ.

2). ກໍລະນີ ໓ ຊື້ແຜ່ນ DVD ເພື່ອນຳໃຊ້ເກັບຄ່າບໍລິການ ໓ ສາມາດຮຽກຮ້ອງສິ່ງໃດໄດ້ແຕ່ຈາກ ໒ ?

ກໍລະນີ ໓ ຊື້ແຜ່ນ DVD ເພື່ອໄປນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການສາຍຫາລາຍໄດ້ ຫຼື ເກັບຄ່າບໍລິການ (ຊຶ່ງເປັນອາຊີບຂອງ ໓). ເມື່ອແຜ່ນ DVD ທີ່ຊື້ໄປ ບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ຕາມຈຸດປະສົງຂອງ ໓, ໒ (ຜູ້ຂາຍ) ກໍຮັບຮູ້ກົດຈະການດັ່ງກ່າວຂອງ ໓. ສະນັ້ນ ເມື່ອ ໓ ບໍ່ສາມາດສາຍແຜ່ນ DVD ແລະ ບໍ່ສາມາດເກັບຄ່າບໍລິການໄດ້ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ ໓ ຂາດລາຍໄດ້ທີ່ເປັນປົກກະຕິຂອງ ໓, ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ໓ ຜູ້ເສຍຫາຍ ແລະ ໄດ້ຮັບຄວາມອັບປະໂຫຍດ ກໍມີສິດຮຽກຮ້ອງເອົາການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຈາກ ໒ ໄດ້ ເນື່ອງຈາກຄວາມເສຍຫາຍຂອງ ໓ ເກີດຈາກການກະທຳ ຫຼື ການລະເມີດສັນຍາຊື້ຂາຍຂອງ ໒ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ ໓ ເສຍລາຍໄດ້ຂອງຜູ້ກ່ຽວໄປ, ແຕ່ການຄິດໄລ່ຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ຄ່າປ່ວຍການຊັບນັ້ນ ກໍຕ້ອງໃຫ້ເໝາະສົມກັບຄວາມເສຍຫາຍທີ່ ໓ ໄດ້ສູນເສຍໄປບົນພື້ນຖານ ຄວາມຖືກຕ້ອງສອດຄ່ອງກັບຄວາມເປັນຈິງ ຫຼື ຄວາມຜິດຂອງ ໒, ເຊັ່ນ: ໓ ບໍ່ສາມາດສາຍແຜ່ນ DVD ໄດ້ ເຮັດໃຫ້ເສຍລາຍຮັບໄປມື້ລະ 50.000 ກີບ (ຫ້າໝື່ນກີບ), ກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ ໒ ຕ້ອງທົດແທນລາຍໄດ້ທີ່ ໓ ຄວນໄດ້ຮັບ 50.000 ກີບ (ຫ້າໝື່ນກີບ) ຕໍ່ມື້, ແລະ ໓ ຍັງສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາຄ່າປ່ວຍການຊັບ ເນື່ອງຈາກການບໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ແຜ່ນ DVD ດັ່ງກ່າວຕື່ມອີກ³⁹.

ທຸກການກະທຳຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຫາກໄດ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນ ໂດຍເປັນຄວາມຜິດຂອງບຸກຄົນທີ່ກະທຳນັ້ນ ຜູ້ກະທຳຕ້ອງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍຢ່າງຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໄດ້⁴⁰, ການຮຽກຮ້ອງເອົາການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍນັ້ນ ຈະກະທຳໄດ້ ຖ້າວ່າຄວາມເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວ ບໍ່ໄດ້ເກີດຈາກເຫດສຸດວິໄສ.

ເຫດສຸດວິໄສ ໝາຍເຖິງເຫດການທີ່ບໍ່ສາມາດຄາດຄະເນ ແລະ ຄວບຄຸມໄດ້ ເຊັ່ນ: ນ້ຳຖ້ວມ, ຟ້າຜ່າ, ແຜ່ນດິນໄຫວ ພະຍຸ...ຊຶ່ງພາໃຫ້ລູກໜີ້ ບໍ່ສາມາດປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນໄດ້;

ຕົວຢ່າງ: ຄ ເປັນເຈົ້າຂອງວົງດິນຕີ ໄດ້ຕົກລົງໄປເສບໃນງານບຸນປີໃໝ່ ຢູ່ທີ່ເຮືອນຂອງ ງ. ເມື່ອຮອດກຳນົດມື້ນັດໝາຍ ຄ ບໍ່ສາມາດນຳວົງດິນຕີ ໄປເສບຕາມສັນຍາທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັບ ງ ເນື່ອງຈາກ ຄ ໄດ້ໄປເສບຢູ່ເຮືອນຂອງ ຈ ຍ້ອນ ຈ ໄດ້ຈ້າງ ຄ ສູງກວ່າທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັບ ງ. ຈາກການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາຂອງ ຄ ເຮັດໃຫ້ ງ ເຈົ້າຂອງງານສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາຄ່າເສຍຫາຍຈາກ ຄ ໄດ້ ແຕ່ ງ ຈະບໍ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາຄ່າເສຍຫາຍຈາກ ຄ ໄດ້ຖ້າວ່າເປັນເຫດສຸດວິໄສເຮັດໃຫ້ ຄ ບໍ່ສາມາດໄປໄດ້ເຊັ່ນ:

ການທີ່ ຄ ບໍ່ສາມາດນຳດິນຕີໄປເສບນັ້ນ ເກີດຂຶ້ນເນື່ອງຈາກໃນມື້ນັດໝາຍນັ້ນ ໄດ້ເກີດມີລົມພາຍຸ

³⁹ ມາດຕາ 480 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ການກຳນົດຄ່າເສຍຫາຍແຕ່ລະປະເພດ ການກຳນົດຄ່າເສຍຫາຍແຕ່ລະປະເພດ ໃຫ້ອີງໃສ່ການຮ້ອງຂໍຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ, ການຕົກລົງກັນລະຫວ່າງ ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ກັບ ຜູ້ລະເມີດ ຫຼື ສານເປັນຜູ້ກຳນົດ.

⁴⁰ ມາດຕາ 394 ວັກ 1 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ການໃຊ້ແທນຄວາມເສຍຫາຍ ຖ້າຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ຫາກບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາ ຝ່າຍນັ້ນ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ການລະເມີດສັນຍານັ້ນ ຫາກເກີດຂຶ້ນຍ້ອນເຫດສຸດວິໄສ.

ແລະ ມີຜົນຕົກຢ່າງແຮງ ເຮັດໃຫ້ເສັ້ນທາງໄປເຮືອນຂອງ ງ ຖືກຕັດຂາດ ບໍ່ສາມາດໄປຮອດໄປ ເຖິງໄດ້. ການລະເມີດແມ່ນການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍ ໂດຍເຈດຕະນາ ຫຼື ດ້ວຍຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ ຂອງບຸກຄົນ ໃດໜຶ່ງ ທີ່ຂັດກັບກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ ຊຶ່ງຜູ້ລະເມີດນັ້ນ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ ຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ຫາກເນື່ອງຈາກການປ້ອງກັນຕົວ, ການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ທີ່ ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຫຼື ຍ້ອນຄວາມຜິດຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍເອງ⁴¹.

ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການຊື້ຂາຍ ມີຫຼາຍປະເພດ, ໃນຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ມີ ບາງປະເພດກໍ່ ສາມາດກຳນົດມູນຄ່າຄວາມເສຍຫາຍໄດ້ງ່າຍ ເຊັ່ນ: ຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານຊັບ ສິ່ງຂອງ ຫຼື ທາງດ້ານວັດຖຸ, ແຕ່ກໍ່ມີຄວາມເສຍຫາຍຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການ ກຳນົດມູນຄ່າເວລາມີການຮຽກຮ້ອງເອົາ ຄ່າເສຍຫາຍ ເຊັ່ນ: ຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານຊີວິດ-ສຸຂະພາບ ແລະ ທາງດ້ານຈິດໃຈ ເນື່ອງຈາກວ່າຊີວິດ- ສຸຂະພາບ ແລະ ຈິດໃຈຂອງຄົນ ບໍ່ສາມາດຊື້ຫາໄດ້ດ້ວຍຊັບສິນເງິນຄ່າ ຫຼື ວັດຖຸມີຄ່າໃດໆ⁴² ເນື່ອງຈາກຄົນເຮົາ ມີຖານະບົດບາດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບທີ່ບໍ່ຊ້ຳກັນ, ສະນັ້ນ, ເມື່ອມີການລະເມີດ ຫຼື ການສ້າງ ຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ບຸກ ຄົນໃດໜຶ່ງ, ການກຳນົດມູນຄ່າຄວາມເສຍຫາຍ ແມ່ນອີງຕາມຖານະບົດບາດຂອງ ບຸກຄົນທີ່ຖືກລະເມີດ, ເຊັ່ນ: ການສ້າງຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານຈິດໃຈ ຄວາມອັບອາຍໃຫ້ກັບບຸກຄົນທີ່ມີ ບົດບາດໃນສັງຄົມ (ນັກຮ້ອງ, ນັກສະແດງ, ນັກທຸລະກິດ, ພະນັກງານຂອງລັດ) ການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ແມ່ນຕ່າງຈາກການສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ບຸກຄົນທຳມະດາທົ່ວໄປ. ນອກຈາກຄວາມເສຍຫາຍທີ່ຄິດໄລ່ເປັນ ມູນຄ່າທາງຊັບສິນແລ້ວ ການກຳນົດຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງບຸກຄົນທີ່ລະເມີດ ກໍ່ເປັນສິ່ງທີ່ກຳນົດຍາກ ແລະ ມີຄວາມສຳຄັນ ເຊັ່ນ: ການສ້າງຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ຊີວິດ, ສຸຂະພາບ ຂອງພະນັກງານລັດ ຜູ້ມີບົດບາດສຳຄັນໃນ ລະບົບການປົກຄອງ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບຈະໜັກໜ່ວງກວ່າການກະທຳຜິດຕໍ່ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ.

ກໍລະນີ 2 ຫາກໄດ້ລະເມີດສັນຍາ ແລະ ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ 3 ນອກຈາກ 2 ຕ້ອງໃຊ້ແທນ ຄ່າເສຍຫາຍແລ້ວ ຍັງຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຈ່າຍຄ່າປ່ວຍການຊັບໃຫ້ແກ່ 3 ຕື່ມອີກ ຖ້າວ່າການລະເມີດສັນຍາ ຂອງ 2 ຫາກເຮັດໃຫ້ 3 ຂາດລາຍໄດ້ອັນເປັນປົກກະຕິຂອງຜູ້ກ່ຽວ, ສ່ວນການຄິດໄລ່ມູນຄ່າການໃຊ້ແທນ ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ຄ່າປ່ວຍການຊັບ ກໍ່ຕ້ອງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຄວາມເສຍຫາຍຕົວຈິງທີ່ 2 ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ⁴³, ເຊັ່ນ: ຄ່າປ່ວຍການຊັບ ຍ້ອນ 3 ບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ແຜ່ນ DVD ໄປສາຍເພື່ອຫາລາຍໄດ້ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໄປ ປ່ຽນ DVD ແຜ່ນໃໝ່.

ຕົວຢ່າງ: 3 ມີໂຮງຮູບເງົາ ແລະ ໄດ້ຊື້ແຜ່ນ DVD ເພື່ອໄປສາຍເກັບຄ່າບໍລິການ, ປົກກະຕິແລ້ວ 3 ສາມາດເກັບເງິນຄ່າບໍລິການໄດ້ 100.000 ກີບ (ໜຶ່ງແສນກີບ) ແຕ່ເນື່ອງຈາກແຜ່ນ DVD ທີ່ຊື້ມາ ບໍ່ສາມາດ ສາຍໄດ້ເປັນເວລາຫ້າວັນ ຍ້ອນ 2 ປ່ຽນ DVD ແຜ່ນໃໝ່ໃຫ້ 3 ຊັກຊ້າ, ເຮັດໃຫ້ 3 ບໍ່ສາມາດບໍລິການໃຫ້ ຜູ້ເຂົ້າຊົມຫ້າວັນ ເທົ່າກັບວ່າ 3 ຂາດລາຍໄດ້ໄປ 500.000 ກີບ (ຫ້າແສນກີບ) ແລະ ນອກຈາກນັ້ນ 3 ຍັງ

⁴¹ ມາດຕາ 472 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ການລະເມີດ ແມ່ນ ການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍ ໂດຍເຈດຕະນາ ຫຼື ດ້ວຍ ຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ ຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ທີ່ຂັດກັບກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ ຊຶ່ງຜູ້ລະເມີດນັ້ນ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ຫາກເນື່ອງຈາກການປ້ອງກັນຕົວ, ການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ທີ່ ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຫຼື ຍ້ອນຄວາມຜິດຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍເອງ.

⁴² ມາດຕາ 475 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ປະເພດຄວາມເສຍຫາຍ, ຄວາມເສຍຫາຍ ມີ ປະເພດ ດັ່ງນີ້: 1.ທາງດ້ານ ຊັບ; 2.ທາງດ້ານສຸຂະພາບ ຫຼື ຊີວິດ; 3. ທາງດ້ານ ຊື່ສຽງ, ກຽດສັກສີ; 4. ທາງດ້ານຈິດໃຈ.

⁴³ ມາດຕາ 481 ວັກ ໜຶ່ງ ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ການຄິດໄລ່ຄ່າເສຍຫາຍ ຕ້ອງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບລັກສະນະ ການລະເມີດ.

ຈ່າຍເງິນຄ່າເດີນທາງໄປປ່ຽນ DVD ແຜ່ນໃໝ່ ຕາມການແຈ້ງຂອງ **ຂ** ອີກ 200.000 ກີບ (ສອງແສນກີບ) . ສະນັ້ນ, ກໍລະນີດັ່ງກ່າວ **ກ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຈາກ **ຂ** ໄດ້.

3). ກໍລະນີຮອຍແຕກຂອງແຜ່ນ DVD ເກີດຈາກຄວາມຜິດພາດຂອງ **ກ** (ຜູ້ຊື້) ຈະມີຜົນສະທ້ອນ ຄືແນວໃດ ?

ຜູ້ຊື້ຕ້ອງກວດເບິ່ງຄຸນນະພາບຂອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຊື້ ແລະ ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ຂາຍຊາບຢ່າງຮີບດ່ວນ ເມື່ອພົບເຫັນຄວາມບົກພ່ອງໃນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຊື້ ຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນ ຜູ້ຊື້ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ ຄວາມບົກພ່ອງເຫຼົ່ານັ້ນເອງ⁴⁴.

ສະນັ້ນ ກໍລະນີແຜ່ນ DVD ທີ່ **ກ** ຊື້ໄປແລ້ວ ແລະ ເກີດມີການແຕກໂດຍຄວາມຜິດຂອງ **ກ** ເອງ, **ກ** ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນດ້ວຍຕົວເອງ, **ກ** ຈະບໍ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງສິ່ງໃດໄດ້ຈາກ **ຂ** ແລະ **ຂ** ກໍບໍ່ມີພັນທະໃດໆຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ **ກ**⁴⁵.

ກໍລະນີ **ກ** ແລະ **ຂ** ຫາກໄດ້ຕົກລົງກັນວ່າ ການຂົນສົ່ງສິນຄ້າ ຫຼື ການນຳສົ່ງແຜ່ນ DVD ແມ່ນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງ **ຂ**, ສະນັ້ນ, ໃນເວລາທີ່ນຳສົ່ງສິນຄ້າໄປໃຫ້ **ກ** ໄດ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍ ກັບແຜ່ນ DVD **ຂ** ກໍຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນທັງໝົດ ດ້ວຍການປ່ຽນແທນ DVD ແຜ່ນໃໝ່ໃຫ້ **ກ** ຫຼື ຫຼຸດລາຄາແຜ່ນ DVD ຫຼື **ກ** ສາມາດຍົກເລີກສັນຍາຊື້ຂາຍໄດ້.

ກໍລະນີ **ກ** ຂົນສົ່ງແຜ່ນ DVD ດ້ວຍຕົນເອງ ເມື່ອມີຄວາມເສຍຫາຍເກີດຂຶ້ນໃນເວລາຂົນສົ່ງນັ້ນ **ຂ** ຈະບໍ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວຕໍ່ **ກ**.

ກໍລະນີ **ກ** ຈ່າຍເງິນຄ່າສົນຄ້າ ຫຼື ຄ່າແຜ່ນ DVD ໃຫ້ **ຂ** ໄປແລ້ວ (ຈ່າຍທັງໝົດ ຫຼື ສ່ວນໃດໜຶ່ງ) ແຕ່ແຜ່ນ DVD ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຖືກນຳສົ່ງໃຫ້ **ກ** ຫຼື ແຜ່ນ DVD ຍັງຄົງຮັກສາໄວ້ໃນການຄຸ້ມຄອງຂອງ **ຂ** ເມື່ອເກີດຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ແຜ່ນ DVD ທີ່ **ຂ** ເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງປົກປັກຮັກສາຢູ່ນັ້ນ ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນທັງໝົດ ແມ່ນຕົກເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງ **ຂ** ແຕ່ພຽງຝ່າຍດຽວ⁴⁶.

⁴⁴ ມາດຕາ 407 ວັກ 4 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ຄຸນນະພາບຂອງຊັບສິ່ງທີ່ຂາຍ ຜູ້ຊື້ ຕ້ອງກວດເບິ່ງຄຸນນະພາບຂອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຊື້. ໃນກໍລະນີທີ່ພົບເຫັນຄວາມບົກພ່ອງໃນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຊື້, ຜູ້ຊື້ຕ້ອງແຈ້ງ ໃຫ້ຜູ້ຂາຍຊາບຢ່າງຮີບດ່ວນ ເພື່ອແກ້ໄຂຂໍ້ບົກພ່ອງ, ຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນ ຜູ້ຊື້ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບເອົາເອງຕໍ່ຄວາມບົກພ່ອງເຫຼົ່ານັ້ນ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ ສັນຍາ ຫຼື ກົດໝາຍ ຫາກໄດ້ກຳນົດໄວ້ເປັນຢ່າງອື່ນ ເຊັ່ນ ການຮັບປະກັນຄຸນນະພາບຂອງສິນຄ້າສະເພາະຕາມມາດຕະຖານ.

⁴⁵ ມາດຕາ 481 ວັກ 2 ແລະ 3 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ການຄິດໄລ່ຄ່າເສຍຫາຍ ໃນກໍລະນີຜູ້ຖືກເສຍຫາຍຫາກມີສ່ວນໃນການລະເມີດ ຜູ້ກ່ຽວກ້າຕ້ອງມີສ່ວນຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຄືກັນ. ໃນກໍລະນີຜູ້ຖືກເສຍຫາຍເອງຫາກເປັນຜູ້ລະເມີດ ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນທັງໝົດ ຜູ້ກ່ຽວກ້າຕ້ອງຮັບຜິດຊອບເອງ.

⁴⁶ ມາດຕາ 394 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ການໃຊ້ແທນຄວາມເສຍຫາຍ ຖ້າຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ຫາກບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາ ຝ່າຍນັ້ນ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ການລະເມີດສັນຍານັ້ນ ຫາກເກີດຂຶ້ນຍ້ອນເຫດສຸດວິໄສ.

ອີງຕາມມາດຕາ 394 ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກ່ຽວກັບຜົນສະທ້ອນຂອງການລະເມີດ ສັນຍາ ຖ້າວ່າ ຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງຫາກໄດ້ລະເມີດສັນຍາ ຝ່າຍນັ້ນຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ ເວັ້ນເສຍແຕ່ ການລະເມີດສັນຍານັ້ນ ຫາກເກີດຂຶ້ນຍ້ອນເຫດສຸດວິໄສ.

4) ກໍລະນີ ຮອຍແຕກຂອງແຜ່ນ DVD ເກີດຈາກໄພທຳມະຊາດ.

ຫຼັກການພື້ນຖານຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ໄດ້ກຳນົດແຈ້ງ ກ່ຽວກັບສິດ ແລະ ພັນທະ ຫຼື ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຄູ່ສັນຍາທີ່ໄດ້ມີການລະເມີດສັນຍາ, ເມື່ອຄູ່ສັນຍາໄດ້ຮ່ວມກັນກໍ່ໃຫ້ເກີດສາຍພົວພັນທາງແພ່ງຕໍ່ກັນແລ້ວ ຈະເຮັດໃຫ້ຄູ່ສັນຍາມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ກັນຢ່າງຫຼີກລ່ຽງບໍ່ໄດ້. ສະນັ້ນ ເມື່ອຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໜຶ່ງ ຫາກໄດ້ມີການລະເມີດຂໍ້ຜູກພັນທີ່ຄູ່ສັນຍາຕົກລົງກັນ ດ້ວຍຄວາມຜິດພາດຂອງຜູ້ກ່ຽວ ຖືວ່າຄວາມຮັບຜິດຊອບເປັນຂອງຜູ້ລະເມີດແຕ່ພຽງຝ່າຍດຽວ.

ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແມ່ນສາຍພົວພັນທາງດ້ານກົດໝາຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກສັນຍາ ຊຶ່ງພາໃຫ້ຄູ່ສັນຍາມີສິດ ແລະ ພັນທະທາງແພ່ງ ທີ່ຕ້ອງປະຕິບັດຕໍ່ກັນ⁴⁷.

ໃນບາງກໍລະນີ ກົດໝາຍກໍ່ໄດ້ກຳນົດຂໍ້ຍົກເວັ້ນຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ ເນື່ອງຈາກການລະເມີດສັນຍາຂອງອີກຝ່າຍໜຶ່ງ ຍ້ອນການລະເມີດຂໍ້ຜູກພັນນັ້ນໄດ້ເກີດຂຶ້ນໂດຍ ບໍ່ໄດ້ມີເຈດຕະນາສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ຄູ່ສັນຍາຂອງຕົນ ແຕ່ການລະເມີດນັ້ນເປັນຍ້ອນເຫດການທີ່ຜູ້ກ່ຽວບໍ່ສາມາດຄວບຄຸມໄດ້ ເຖິງແມ່ນຈະຮູ້ວ່າຄວາມເສຍຫາຍຈະເກີດຂຶ້ນຈາກເຫດການນັ້ນກໍຕາມ ໂດຍສະເພາະເຫດການທາງດ້ານໄພທຳມະຊາດເປັນເຫດການທີ່ຄວບຄຸມໄດ້ຍາກ ແລະ ບາງຄັ້ງກໍ່ບໍ່ສາມາດຄວບຄຸມໄດ້, ສະນັ້ນ ເມື່ອສາມາດ

⁴⁷ ມາດຕາ 362 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແມ່ນ ສາຍພົວພັນທາງດ້ານກົດໝາຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກສັນຍາ ຊຶ່ງພາໃຫ້ຄູ່ສັນຍາມີສິດ ແລະ ພັນທະທາງແພ່ງ ທີ່ຕ້ອງປະຕິບັດຕໍ່ກັນ.

ພິສູດ ຫຼື ຍັງຢືນໄດ້ວ່າ ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຈາກການລະເມີດສັນຍາ ຂອງຄູ່ສັນຍາອີກຝ່າຍໜຶ່ງນັ້ນໄດ້ເກີດຈາກໄພທຳມະຊາດແທ້ ຝ່າຍລະເມີດຈະບໍ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ແຕ່ຕ້ອງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການປະຕິບັດ ຂໍ້ຜູກພັນທີ່ຍັງປະຕິບັດຕໍ່ກັນບໍ່ຄົບຖ້ວນນັ້ນໃຫ້ສຳເລັດ⁴⁸

ສະນັ້ນ ການຊື້ຂາຍແຜ່ນ DVD ລະຫວ່າງ ກ ແລະ ຂ ໃນກໍລະນີແຜ່ນ DVD ຫາກມີຮອຍແຕກທີ່ເກີດຂຶ້ນເນື່ອງຈາກໄພທຳມະຊາດ ຫຼື ເຫດສຸດວິໄສນັ້ນ, ກ ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ຂ ປ່ຽນແທນ DVD ແຜ່ນໃໝ່ ຫຼື ຂໍ້ຫຼຸດມູນຄ່າແຜ່ນ DVD ໄດ້, ແຕ່ ກ ບໍ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ຂ ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຫຼື ຄ່າປ່ວຍການທີ່ເນື່ອງມາຈາກແຜ່ນ DVD ນັ້ນແຕກໄດ້ ຍ້ອນວ່າ ຮອຍແຕກຂອງແຜ່ນ DVD ບໍ່ແມ່ນເກີດຈາກເຈດຕະນາ ຫຼື ຄວາມຜິດພາດຂອງ ຂ, ເຊັ່ນ: ກ ໄດ້ ເຮັດສັນຍາຊື້ຂາຍ ແລະ ນຳສົ່ງແຜ່ນ DVD ກັບ ຂ, ຊຶ່ງ ຂ ກໍຮັບການສັ່ງຈອງແຜ່ນ DVD ຈາກລູກຄ້າຂອງຜູ້ກ່ຽວ, ຈາກນັ້ນ ກ (ຜູ້ຂາຍ) ໄດ້ນຳສົ່ງແຜ່ນ DVD ໄປໃຫ້ ຂ (ຜູ້ຊື້) ຕາມນັດໝາຍ ແຕ່ໃນເວລາທີ່ນຳສົ່ງສິນຄ້າໄປໃຫ້ນັ້ນໄດ້ເກີດຝົນຕົກລົມແຮງ ແລະ ໄດ້ເກີດຟ້າຜ່າໃສ່ລົດຂົນສົ່ງແຜ່ນ DVD ດັ່ງກ່າວ ເປັນເຫດໃຫ້ແຜ່ນ DVD ເກີດຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ມີຮອຍແຕກ. ດັ່ງນັ້ນ ຄວາມເສຍຫາຍໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ ຂ (ຜູ້ຊື້) ຈະບໍ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ກ ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຈາກການບໍ່ສາມາດສົ່ງແຜ່ນ DVD ໃຫ້ລູກຄ້າ ຂອງ ຂ ຕາມການສັ່ງຈອງໄດ້ ແລະ ລູກຄ້າຂອງ ຂ ທີ່ຈອງໄວ້ນັ້ນ ກໍບໍ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງ ໃຫ້ ຂ ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ພວກກ່ຽວໄດ້ເຊັ່ນກັນ, ແຕ່ ຂ ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ກ ປ່ຽນ DVD ແຜ່ນໃໝ່ໃຫ້ຕົນ ຫຼື ຖ້າ ຂ ຕ້ອງການເອົາແຜ່ນ DVD ທີ່ມີຮອຍແຕກນັ້ນໄວ້ ຂ ກໍສາມາດຂໍໃຫ້ ກ ຫຼຸດລາຄາແຜ່ນ DVD ລົງ.

4. ຄຸນນະພາບຂອງຊັບສິ່ງຂອງ.

4.1. ຄວາມໝາຍຂອງຄຸນນະພາບຂອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຊື້ຂາຍ.

ຄຸນນະພາບຂອງສິນຄ້າທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຊື້ຂາຍມີຫຍັງແດ່?

ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈ ຄຸນນະພາບຂອງສິນຄ້າທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຊື້ຂາຍ ຄວນຈະມີມາດຕະຖານແນວໃດນັ້ນ ເບື້ອງຕົ້ນມີຄຳອະທິບາຍດັ່ງນີ້: (ກ) ສິນຄ້າໃດໜຶ່ງ ຫາກສອດຄ່ອງກັບຄວາມຕ້ອງການ ຫຼື ຄວາມຄາດຫວັງຂອງຜູ້ຊື້ໂດຍທົ່ວໄປ ແລະ ຜູ້ຊື້ ກໍມີຄວາມພໍໃຈກັບຜະລິດຕະພັນນັ້ນ ຫຼື ຍອມຮັບຄຸນສົມບັດຂອງຜະລິດຕະພັນເຖິງແມ່ນວ່າສິນຄ້ານັ້ນຈະມີຄຸນນະພາບຕ່ຳກວ່າມາດຕະຖານກໍຕາມ ເຊັ່ນ: ນ້ຳດື່ມບໍລິສຸດຍີ່ຫໍ້ ຄ ແລະ ນ້ຳດື່ມ, ນ້ຳແຮ່ ງ ມີລາຄາ ແລະ ຄຸນນະພາບແຕກຕ່າງກັນ ແຕ່ທັງສອງຜະລິດຕະພັນເປັນນ້ຳດື່ມເຊັ່ນດຽວກັນ, ຜູ້ຊື້ຄົນໜຶ່ງ ອາດຈະພໍໃຈຍິ້ມໜຶ່ງທີ່ຕົນສາມາດຈ່າຍໄດ້. ໃນຈຸດນີ້ ສາມາດສະຫຼຸບໄດ້ວ່າ ຄຸນນະພາບຂອງສິນຄ້າ ແມ່ນຄວາມສາມາດ ໃນການຕອບສະໜອງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງສິນຄ້າ ແລະ ເປົ້າໝາຍຂອງຜູ້ຊື້. (ຂ) ຄຸນນະພາບຂອງສິນຄ້າຍັງໝາຍເຖິງຄຸນນະພາບທີ່ດີ, ເພື່ອໃຫ້ຍັງຢືນໄດ້ວ່າ ຄຸນນະພາບຂອງສິນຄ້າດີ ແນວໃດນັ້ນ ຕ້ອງເວົ້າເຖິງມາດຕະຖານຂອງສິນຄ້າ ຫຼື ມີການກຳນົດຄຸນນະພາບຂອງສິນຄ້າໄວ້ເປັນທາງການຢ່າງຄັກແນ່ ເຊັ່ນ: ມາດຕະຖານຂອງຢາປິ່ນປົວພະຍາດ, ມາດຕະຖານຂອງນ້ຳດື່ມ ແລະ ອື່ນໆ. ດ້ວຍເຫດນີ້ຈຶ່ງສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ຄວາມໝາຍຂອງຄຸນນະພາບຂອງສິນຄ້າ ແມ່ນຄຸນນະພາບທີ່ຖືກຕ້ອງສອດຄ່ອງກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ຊື້ ແລະ ຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານທີ່ກຳນົດໄວ້.

⁴⁸ ມາດຕາ 394 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ການໃຊ້ແທນຄວາມເສຍຫາຍ ຖ້າຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ຫາກບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາ ຝ່າຍນັ້ນ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ການລະເມີດສັນຍານັ້ນ, ຫາກເກີດຂຶ້ນຍ້ອນເຫດສຸດວິໄສ.

4.2. ມາດຕະຖານຜະລິດຕະພັນ ຫຼື ສິນຄ້າ.

ເມື່ອເວົ້າເຖິງຄຸນນະພາບຂອງສິນຄ້າ ນອກຈາກການຕອບສະໜອງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງຜູ້ຊື້ແລ້ວ, ມາດຕະຖານຂອງສິນຄ້າ ຫຼື ຜະລິດຕະພັນກໍເປັນສິ່ງໜຶ່ງທີ່ກົດໝາຍໄດ້ກຳນົດໄວ້.

ມາດຕະຖານປະກອບດ້ວຍ ການກຳນົດຄຸນລັກສະນະສະເພາະຂອງຜະລິດຕະພັນ, ສິນຄ້າ, ການບໍລິການ, ຂະບວນການ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ບັນຫາອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບມາດຕະຖານ ເພື່ອຕີລາຄາ, ຈັດແບ່ງປະເພດ ແລະ ຈັດລະດັບຄຸນນະພາບຂອງສິ່ງທີ່ກ່າວມານັ້ນ⁴⁹.

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍມາດຕະຖານ ໄດ້ກຳນົດມາດຕະຖານຂອງຜະລິດຕະພັນ ແລະ ສິນຄ້າ ແມ່ນການກຳນົດຄຸນລັກສະນະສະເພາະຂອງຜະລິດຕະພັນ ແລະ ສິນຄ້າ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມ ຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງຜູ້ສະໜອງ (ລວມທັງຜູ້ຂາຍ) ແລະ ຜູ້ບໍລິໂພກ (ຜູ້ຊື້). ຜະລິດຕະພັນ ແລະ ສິນຄ້າທີ່ນຳເຂົ້າ ຫຼື ສົ່ງອອກນັ້ນຕ້ອງໃຫ້ໄດ້ມາດຕະຖານທີ່ກຳນົດໄວ້. ຜະລິດຕະພັນ ແລະ ສິນຄ້າທີ່ຜະລິດ ແລະ ນຳໃຊ້ຢູ່ພາຍໃນ ຕ້ອງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ. ມາດຕະຖານຂອງຜະລິດຕະພັນ ແລະ ສິນຄ້າ ຍັງປະກອບດ້ວຍຄຳສັບ (ຊື່) ເຕັກນິກ, ສັນຍາລັກ, ຄຸນລັກສະນະທາງຊີວະ-ເຄມີ, ວັດຖຸ ແລະ ຄຸນລັກສະນະອື່ນ, ວິທີການຜະລິດ, ວິທີການທົດສອບ, ການຫຸ້ມຫໍ່, ກາໝາຍ ຫຼື ສະຫຼາກຂອງຜະລິດຕະພັນ ແລະ ສິນຄ້າ⁵⁰.

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍມາດຕະຖານຂອງ ມາດຕາ 2 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ມາດຕະຖານ

4.3 ສິດ ແລະ ພັນທະຂອງຜູ້ຂາຍ.

4.3.1. ສິດຂອງຜູ້ຂາຍ.

ໃນສັນຍາຊື້ຂາຍ ຜູ້ຂາຍມີສິດຂາຍຊັບສິ່ງຂອງອັນໃດກໍໄດ້ ທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງຕົນ ຫຼື ຂາຍຕາມການມອບໝາຍຂອງເຈົ້າກຳມະສິດ, ຜູ້ຂາຍມີສິດທວງເອົາເງິນຄ່າສິນຄ້າ, ຜູ້ຂາຍມີສິດຮັບ ຫຼື ບໍ່ຮັບເອົາສິນຄ້າທີ່ຂາຍໄປແລ້ວນັ້ນຄືນ ຖ້າຊັບສິ່ງຂອງຫາກເປັນເພຍ້ອນຄວາມຜິດຂອງ ຜູ້ຊື້ ແລະ ສິດອື່ນຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

4.3.2. ພັນທະຂອງຜູ້ຂາຍ.

ຜູ້ຂາຍມີພັນທະມອບຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຂາຍ ແຈ້ງລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບສິນຄ້າໃຫ້ຜູ້ຊື້ຊາບ ເຊັ່ນ: ຈຳນວນ, ປະລິມານ, ຄຸນນະພາບ, ຊັບທີ່ຢູ່ໃນການຄອບຄອງຂອງຜູ້ອື່ນ ເຊັ່ນ: ຜູ້ເຊົ່າ ຫຼື ຜູ້ຮັບຄ້າປະກັນ ແລະ ອື່ນໆ ນອກຈາກນີ້ ຜູ້ຂາຍຍັງມີພັນທະປົກປັກຮັກສາຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວໂດຍບໍ່ໃຫ້ເປັນເພຍ ຫຼື ເສຍຫາຍ ຈົນກວ່າຜູ້ຊື້

⁴⁹ ມາດຕາ 407 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ຄຸນນະພາບຂອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຂາຍ ຕ້ອງໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມເນື້ອໃນຂອງສັນຍາ. ໃນກໍລະນີທີ່ສັນຍາຫາກບໍ່ໄດ້ກຳນົດ ຫຼື ກຳນົດບໍ່ຈະແຈ້ງ ກ່ຽວກັບຄຸນນະພາບທີ່ຕ້ອງການນັ້ນ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍມາດຕະຖານ ຫຼື ກົດໝາຍອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຫຼື ມາດຕະຖານທີ່ຍອມຮັບເປັນປະເພນີເຄີຍປະຕິບັດກັນມາ ເຊັ່ນ ຄຸນນະພາບ ທີ່ເໝາະສົມກັບລາຄາຂອງສິນຄ້າ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບວັດຖຸປະສົງຂອງສັນຍາ.

⁵⁰ ມາດຕາ 2 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍມາດຕະຖານ ກຳນົດວ່າ: ມາດຕະຖານ ແມ່ນ ຄຸນລັກສະນະສະເພາະຂອງຜະລິດຕະພັນ, ສິນຄ້າ, ການບໍລິການ, ຂະບວນ ການ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ບັນຫາອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບມາດຕະຖານ ເພື່ອຕີລາຄາ, ຈັດແບ່ງປະເພດ ແລະ ຈັດລະດັບຄຸນນະພາບຂອງສິ່ງດັ່ງກ່າວ ຊຶ່ງຖືກກຳນົດ ແລະ ຮັບຮອງເອົາໂດຍອົງການມາດຕະຖານໃດໜຶ່ງທີ່ຖືກຍອມຮັບບົນພື້ນຖານຄວາມເປັນເອກະພາບ.

ຈະມາຮັບເອົາຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ ຕາມການຕົກລົງຂອງຄູ່ສັນຍາ, ນອກຈາກນີ້ ຜູ້ຂາຍອາດຈະມີພັນທະນຳສົ່ງສິນຄ້າໃຫ້ຜູ້ຊື້ຕາມສະຖານທີ່ ຫຼື ວັນ, ເວລາ ທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ, ບາງກໍລະນີ ຜູ້ຂາຍຍັງມີພັນທະຕໍ່ຜູ້ຊື້ ກ່ຽວກັບການບໍລິການຫຼັງການຂາຍ ທີ່ມີການຮັບປະກັນ.

4.4 ສິດ ແລະ ພັນທະຂອງຜູ້ຊື້.

4.4.1 ສິດຂອງຜູ້ຊື້.

ໃນສັນຍາຊື້ຂາຍ ຜູ້ຊື້ມີສິດທາງເອົາຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຊື້ ແລະ ຜູ້ຊື້ ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດໃນຊັບສິ່ງຂອງນັບແຕ່ເວລາຜູ້ຊື້-ຜູ້ຂາຍ ໄດ້ມອບເງິນ ແລະ ຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ກັນ ຜູ້ຊື້ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດໃນຊັບສິ່ງຂອງ ນັບແຕ່ເວລາຜູ້ຊື້ໄດ້ຈ່າຍເງິນຢ່າງຄົບຖ້ວນເປັນຕົ້ນໄປ ເຖິງວ່າຜູ້ຂາຍຍັງບໍ່ທັນໄດ້ ມອບຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ກໍຕາມ ຫຼື ນັບແຕ່ເວລາຜູ້ຂາຍໄດ້ມອບຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ແລ້ວ ແຕ່ຜູ້ຊື້ຍັງບໍ່ທັນ ໄດ້ຈ່າຍເງິນຕາມການຕົກລົງກັນກໍຕາມ⁵¹.

4.4.2. ພັນທະຂອງຜູ້ຊື້.

ໃນສັນຍາຊື້ຂາຍ ຜູ້ຂາຍມີພັນທະຊຳລະເງິນຄ່າຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕົນຊື້ ແລະ ທຸກຄັ້ງຜູ້ຊື້ຕ້ອງກວດເບິ່ງຄຸນນະພາບຂອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຊື້ ແລະ ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ຂາຍຊາບຢ່າງຮີບດ່ວນ ໃນກໍລະນີທີ່ພົບເຫັນຄວາມບົກພ່ອງໃນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຊື້, ຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນ ຜູ້ຊື້ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບເອົາເອງຕໍ່ຄວາມບົກພ່ອງເຫຼົ່ານັ້ນ ແລະ ປະຕິບັດພັນທະອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

4.5. ຜົນສະທ້ອນຂອງການຊື້ຂາຍສິນຄ້າທີ່ບໍ່ມີຄຸນນະພາບ.

ຜົນສະທ້ອນຂອງການຊື້ຂາຍສິນຄ້າທີ່ບໍ່ມີຄຸນນະພາບ ນອກຈາກຜູ້ຊື້ ຫຼື ຝ່າຍທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມອັບປະໂຫຍດ ຫຼື ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຈາກການຊື້ຂາຍ ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາການປ່ຽນແທນສິນຄ້າອັນໃໝ່ ຫຼື ຂໍຕໍ່ລອງໃຫ້ຜູ້ຂາຍຫຼຸດລາຄາລົງ ຫຼື ມີສິດຍົກເລີກ ຫຼື ລົບລ້າງການຊື້ຂາຍນັ້ນ, ຜູ້ຊື້ຍັງສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຈາກການຊື້ຂາຍນັ້ນໄດ້ອີກ⁵².

⁵¹ ມາດຕາ 406 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ສັນຍາຊື້ຂາຍ ແມ່ນ ການຕົກລົງຂອງຄູ່ສັນຍາ, ຊຶ່ງຜູ້ຂາຍມີພັນທະມອບຊັບສິ່ງຂອງ ໃຫ້ເປັນກຳມະສິດຂອງຜູ້ຊື້ ແລະ ຜູ້ຊື້ຕ້ອງຮັບເອົາຊັບສິ່ງຂອງ ແລະ ມີພັນທະຈ່າຍເງິນຕາມລາຄາທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ. ຜູ້ຂາຍ ຈະຂາຍຊັບສິ່ງຂອງອັນໃດກໍໄດ້ ທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງຕົນ. ຖ້າຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຂາຍໃຫ້ຜູ້ຊື້ນັ້ນຫາກຖືກຮັບຕາມຄຳຕັດສິນຂອງສານ ຜູ້ຂາຍຕ້ອງທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ຊື້. ໃນການເຮັດສັນຍາ ຜູ້ຂາຍຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ຊື້ຊາບກ່ຽວກັບສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນ ໃນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຂາຍ ເຊັ່ນ ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຂາຍນັ້ນ ຍັງມີຜູ້ເຊົ່າຢູ່. ການບໍ່ແຈ້ງໃຫ້ຊາບນີ້ ຈະພາໃຫ້ຜູ້ຊື້ ມີສິດຮ້ອງຂໍຍົກເລີກສັນຍາ ແລະ ຮ້ອງຂໍເອົາຄ່າເສຍຫາຍ ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນລາຄາຊື້. ເມື່ອສິດກ່ຽວກັບກຳມະສິດ ຫາກເປັນຂອງຜູ້ຊື້ກ່ອນການມອບຊັບສິ່ງຂອງແລ້ວ ຜູ້ຂາຍຍັງມີພັນທະຮັກສາຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ ໂດຍບໍ່ໃຫ້ມີການເສຍຫາຍ ຫຼື ເປ່ເພ ຈົນກວ່າຜູ້ຊື້ຈະຮັບເອົາ.

ຜູ້ຊື້ ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດໃນຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຕົນໄດ້ຊື້ນັ້ນ:

1. ນັບແຕ່ເວລາຜູ້ຊື້ ແລະ ຜູ້ຂາຍໄດ້ມອບເງິນ ແລະ ຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ແກ່ກັນ;
2. ນັບແຕ່ເວລາຜູ້ຊື້ໄດ້ຈ່າຍເງິນຢ່າງຄົບຖ້ວນເປັນຕົ້ນໄປ ເຖິງຜູ້ຂາຍຈະບໍ່ທັນໄດ້ມອບຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ກໍຕາມ ຫຼື ນັບແຕ່ເວລາຜູ້ຂາຍໄດ້ມອບຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ແລ້ວ ແຕ່ຜູ້ຊື້ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຈ່າຍເງິນ ຕາມການຕົກລົງກັນກໍຕາມ;
3. ສຳລັບຊັບສິ່ງທີ່ຕ້ອງໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນ, ຜູ້ຊື້ ໄດ້ກຳມະສິດ ນັບແຕ່ເວລາທີ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນຊັບສິ່ງນັ້ນ ເປັນ ຕົ້ນໄປ ເຖິງຊັບສິ່ງນັ້ນ ຈະໄດ້ມອບ ຫຼື ໄດ້ຈ່າຍເງິນໃຫ້ແກ່ກັນແລ້ວກໍຕາມ.

⁵² ມາດຕາ 407 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ຄຸນນະພາບຂອງຊັບສິ່ງຂອງ ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ຊື້ ຫາກໄດ້ຮູ້ວ່າຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນບໍ່ມີຄຸນນະພາບແລ້ວ, ຜູ້ຊື້ມີສິດຂໍໃຫ້ສ້ອມແປງຄືນ, ປ່ຽນເອົາຊັບສິ່ງຂອງປະເພດດຽວກັນທີ່ມີຄຸນນະພາບ, ຂໍຫຼຸດລາຄາ ຫຼື ຍົກເລີກສັນຍາ ພ້ອມທັງທາງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ.

ຖ້າວ່າ **ຂ** (ຜູ້ຂາຍ) ຫາກໄດ້ຂາຍສິນຄ້າ (ແຜ່ນ DVD) ທີ່ບໍ່ມີຄຸນນະພາບໃຫ້ **ກ** (ຜູ້ຊື້) ຈະແກ້ໄຂແນວໃດ ?

ພາຍຫຼັງທີ່ **ກ** ໄດ້ຊື້ແຜ່ນ DVD ໄປແລ້ວ ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ກວດກາເບິ່ງແຜ່ນ DVD ດັ່ງກ່າວ ໃນກໍລະນີທີ່ **ກ** ຫາກໄດ້ຮູ້ວ່າຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕົນໄດ້ຊື້ມານັ້ນ ບໍ່ມີຄຸນນະພາບ, **ກ** ມີສິດຂໍປ່ຽນເອົາ DVD ແຜ່ນໃໝ່ (ຊັບສິ່ງຂອງປະເພດດຽວກັນ) ທີ່ມີຄຸນນະພາບ ຫຼື ຂໍທູດລາຄາ ຫຼື ລົບລ້າງສັນຍາ ພ້ອມທັງທວງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍໄດ້; **ກ** ຕ້ອງກວດເບິ່ງຄຸນນະພາບຂອງຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຊື້ (ແຜ່ນDVD) ແລະ ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ **ຂ** ຊາບຢ່າງຮີບດ່ວນ ໃນກໍລະນີທີ່ພົບເຫັນວ່າ ແຜ່ນ DVD ຫຼື ສິນຄ້າ ຫຼື ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຊື້ນັ້ນ ມີຄວາມບົກພ່ອງ, ຖ້າວ່າ **ກ** ບໍ່ແຈ້ງກ່ຽວກັບຄວາມບົກພ່ອງ ຂອງແຜ່ນ DVD ຫຼື ສິນຄ້າທີ່ຕົນພົບເຫັນຕໍ່ **ຂ**, **ກ** ມີພັນທະຕ້ອງຮັບຜິດຊອບດ້ວຍຕົນເອງ ຕໍ່ຄວາມບົກພ່ອງເຫຼົ່ານັ້ນ⁵³.

ດັ່ງນັ້ນ, ການທີ່ **ຂ** ໄດ້ຂາຍແຜ່ນ DVD ທີ່ບໍ່ມີຄຸນນະພາບຕາມການໂຄສະນາຂອງຮ້ານຂອງຕົນໃຫ້ກັບ **ກ** ອັນໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ຄວາມອັບປະໂຫຍດໃຫ້ **ກ** ເນື່ອງຈາກແຜ່ນ DVD ນັ້ນບໍ່ສາມາດເບິ່ງຢູ່ຕ່າງປະເທດໄດ້, ດ້ວຍເຫດນີ້ **ຂ** ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບປ່ຽນ DVD ແຜ່ນໃໝ່ໃຫ້ **ກ** ຫຼື ຕ້ອງທູດມູນຄ່າລົງ, ຖ້າວ່າ **ກ** ຕ້ອງການຮັບເອົາແຜ່ນ DVD ນັ້ນໄວ້ນຳໃຊ້ ຫຼື ຍົກເລີກການຊື້ຂາຍແຜ່ນ DVD ນັ້ນ ແລ້ວ **ຂ** ຕ້ອງສົ່ງເງິນຄືນໃຫ້ **ກ** ຕາມຈຳນວນທີ່ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຈ່າຍໄປ, ສ່ວນແຜ່ນ DVD ນັ້ນ **ກ** ກໍຕ້ອງສົ່ງຄືນໃຫ້ກັບ **ຂ** ທັງນີ້ກໍເນື່ອງຈາກວ່າ ຄວາມຜິດພາດເກີດຈາກ **ຂ** ທີ່ ຂາຍແຜ່ນ DVD ບໍ່ມີຄຸນນະພາບໃຫ້ນັ້ນ ເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບໂດຍກົງຂອງ **ຂ**⁵⁴.

ຜູ້ຊື້ ຈະບໍ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການຂາຍສິນຄ້າທີ່ບໍ່ມີຄຸນນະພາບນັ້ນໄດ້ ຖ້າວ່າ ສິນຄ້າທີ່ຊື້ຂາຍກັນນັ້ນ ຫາກໄດ້ຊື້ຂາຍກັນໃນລາຄາທີ່ເໝາະສົມກັບສິນຄ້າ ແລະ ດ້ວຍຄວາມເພິ່ງພໍໃຈຂອງຄູ່ສັນຍາເອງ. ໝາຍຄວາມວ່າການຊື້ຂາຍກັນ ໃນມູນຄ່າ ທີ່ຕ່ຳກວ່າປົກກະຕິ ແລະ ຜູ້ຊື້ກໍຮັບຮູ້ແລ້ວວ່າ ລາຄາທີ່ຊື້ຂາຍກັນບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມລາຄາຂາຍຕົວຈິງ ເຊັ່ນ: ການຊື້ ຮູບແຕ້ມໃນລາຄາແຜ່ນລະ 100.000 ກີບ (ໜຶ່ງແສນກີບ) , ແຕ່ຖ້າວ່າ ຮູບແຕ້ມແຜ່ນດຽວກັນ ທີ່ເປັນຮູບແຕ້ມຂອງແທ້ ລາຄາຕົວຈິງແມ່ນແຜ່ນລະ 1.000.000 ກີບ (ໜຶ່ງລ້ານກີບ).

ນອກຈາກນີ້ແລ້ວ, ຜູ້ຊື້ຍັງບໍ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາຄ່າເສຍຫາຍຈາກຜູ້ຂາຍໄດ້ ຖ້າຫາກວ່າ ຜູ້ຊື້ ຮັບຮູ້ແຕ່ເບື້ອງຕົ້ນກ່ອນການຊື້ຂາຍແລ້ວວ່າ ສິນຄ້ານັ້ນບໍ່ມີຄຸນນະພາບ ຫຼື ຄຸນນະພາບຂອງ ສິນຄ້ານັ້ນບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມມາດຖານທີ່ຕົນຕ້ອງການ, ໝາຍຄວາມວ່າ ຜູ້ຊື້ໄດ້ພົບເຫັນຈຸດບົກພ່ອງ ຂອງສິນຄ້າແລ້ວ ແຕ່ບໍ່ຄັດຄ້ານ ຫຼື ບໍ່ປະຕິເສດ, ກົງກັນຂ້າມຜູ້ຊື້ຍັງຄົງຍືນຍັນເຮັດສັນຍາຊື້ຂາຍກັນ.

ກໍລະນີການຊື້ຂາຍແຜ່ນ DVD ລະຫວ່າງ **ກ** ແລະ **ຂ**, ຈະຖືວ່າ **ຂ** ໄດ້ມີການລະເມີດສັນຍາ ໃນກໍລະນີທີ່ **ຂ** ໄດ້ມອບແຜ່ນ DVD ທີ່ບໍ່ມີຄຸນນະພາບບໍ່ຖືກຕາມຈຸດປະສົງທີ່ **ກ** ຕ້ອງການເນື່ອງຈາກວ່າ ແຜ່ນ

⁵³ ມາດຕາ 407 ວັກ ສາມ ແລະ ສີ່ ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ຄຸນນະພາບຂອງຊັບສິ່ງຂາຍ ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ຊື້ ຫາກໄດ້ຮູ້ວ່າ ຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນບໍ່ມີຄຸນນະພາບແລ້ວ, ຜູ້ຊື້ມີສິດຂໍໃຫ້ສ້ອມແປງຄືນ, ປ່ຽນເອົາຊັບສິ່ງຂອງປະເພດດຽວກັນທີ່ມີຄຸນນະພາບ, ຂໍທູດລາຄາ ຫຼື ຍົກເລີກສັນຍາ ພ້ອມທັງທວງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ.

⁵⁴ ມາດຕາ 407 ວັກ 2 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ຄຸນນະພາບຂອງຊັບສິ່ງຂາຍຖ້າຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຂາຍນັ້ນ ຫາກບໍ່ມີຄຸນນະພາບ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນວັກທີໜຶ່ງ ຂອງມາດຕານີ້, ຜູ້ຂາຍ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຕໍ່ຜູ້ຊື້.

DVD ທີ່ ໓ ຕ້ອງການແມ່ນແຜ່ນ DVD ທີ່ສາມາດເບິ່ງໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ, ແຕ່ຕົວຈິງແຜ່ນ DVD ທີ່ ໒ ຂາຍໃຫ້ນັ້ນ ບໍ່ສາມາດເບິ່ງໄດ້ຕາມທີ່ ໒ ໄດ້ໂຄສະນາໄວ້ໃນຮ້ານ, ສະນັ້ນ, ກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ໓ ຈຶ່ງສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ໒ ປ່ຽນ DVD ແຜ່ນໃໝ່ໃຫ້ຕົນໄດ້ ຖ້າວ່າ ໒ ຫາກບໍ່ສາມາດປ່ຽນ DVD ແຜ່ນໃໝ່ໄດ້ ໓ ກໍສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ໒ ຫຼຸດມູນຄ່າແຜ່ນ DVD ລົງ ຫຼື ຫາກຍັງບໍ່ສາມາດປ່ຽນ DVD ແຜ່ນໃໝ່ໃຫ້ໄດ້ ໓ ກໍມີສິດຂໍລົບລ້າງການຊື້ຂາຍແຜ່ນ DVD ນັ້ນ. ນອກຈາກນີ້, ຜູ້ຊື້ຍັງມີສິດໃນການຮຽກຮ້ອງເອົາການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍຕ່າງໆ ແລະ ຄ່າປ່ວຍການຊັບ ເນື່ອງຈາກການລະເມີດສັນຍາແມ່ນຄວາມຜິດທີ່ເກີດມາຈາກຜູ້ຂາຍ.

ຄຳຖາມ 5

ສິດທວງ ການລະເມີດກົດໝາຍ
ການຂໍຄ່າເສຍຫາຍທາງແພ່ງ: ເງິນຄ່າເສຍອົງຄະ

ຄຳຖາມ

ກ ຕົ້ມເຫຼົ້າເມົາແລ້ວຂັບຂີ່ລົດຕຳ ຂ ບາດເຈັບສາຫັດ ແລະເຂົ້ານອນປິ່ນປົວຢູ່ທີ່ ໂຮງໝໍ ເປັນເວລາເຄິ່ງປີ (06 ເດືອນ) ແຕ່ວ່າມີຜົນຕາມມາຄື: ເຮັດໃຫ້ ຂ ເປັນອຳມະພິກ ຂ້າງໜຶ່ງ ເໜັງຕີງບໍ່ໄດ້ ຕ້ອງລາອອກການ.

- (1) ໃນກໍລະນີ ຂ ຮຽກຮ້ອງຄ່າທຳຂວັນນຳ ກ, ຂ ຕ້ອງອີງໃສ່ຫຼັກຖານ ແລະ ການພິສູດ ຄືແນວໃດ?
- (2) ໃນຂອບເຂດຂອງຄ່າທຳຂວັນທີ່ ຂ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຈາກ ກ ໄດ້ນັ້ນ ລວມມີຫຍັງແດ່?
- (3) ຂ ເປັນພະນັກງານທີ່ມີສິນທິເສດ ແລະ ແກ້ງ, ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ລິສັດກໍໄດ້ຮັບຜົນເສຍຫາຍຈາກອຸປະຕິເຫດຂອງ ຂ, ບໍລິສັດສາມາດຮຽກຮ້ອງເງິນຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຈາກ ກ ໄດ້ບໍ່?
- (4) ໃນສາເຫດທີ່ເຮັດໃຫ້ ຂ ເປັນອຳມະພິກ, ຄິດວ່າອາດແມ່ນຜົນສະທ້ອນມາຈາກຄວາມຜິດພາດໃນການຜ່າຕັດຂອງທ່ານໝໍ ຄ ຢູ່ໂຮງໝໍ ທີ່ ຂ ເຂົ້ານອນປິ່ນປົວນັ້ນອີກ. ໃນກໍລະນີນີ້, ນອກຈາກ ກ ແລ້ວ, ຂ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຄ່າທຳຂວັນຈາກໂຮງໝໍ ງ ແລະ ທ່ານໝໍ ຄ ໄດ້ບໍ່? ຖ້າໄດ້ແມ່ນໃນຂອບເຂດໃດ?

I. ອະທິບາຍຫຼັກການພື້ນຖານ ກ່ຽວກັບຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາ

1. ຄວາມຮັບຮູ້ທົ່ວໄປ ກ່ຽວກັບຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາ

ດັ່ງທີ່ພວກເຮົາຮູ້ນຳກັນແລ້ວວ່າ ຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາ ແມ່ນສາຍພົວພັນທາງດ້ານກົດໝາຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນໂດຍບໍ່ມີສັນຍານຳກັນ ຫຼື ຈາກການກະທຳຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ, ຂອງບຸກຄົນອື່ນ, ຂອງສັດ ຫຼື ຈາກວັດຖຸສິ່ງຂອງທີ່ຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຂອງບຸກຄົນນັ້ນ (ມາດຕາ 470 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາແມ່ນສາຍພົວພັນທາງແພ່ງ ທີ່ເກີດຂຶ້ນໂດຍບໍ່ມີສັນຍາກັນ) ໝາຍຄວາມວ່າ ແມ່ນສິດຂອງບຸກຄົນໜຶ່ງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ອີກຝ່າຍໜຶ່ງປະຕິບັດຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາ ຊຶ່ງບໍ່ມີການຕົກລົງກັນມາກ່ອນ ແລະ ຖືກປົກປ້ອງຕາມ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຊຶ່ງຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາປະຕິບັດຕາມຫຼັກການພື້ນຖານ ດັ່ງນີ້: ຜູ້ໃດກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ ແມ່ນໃຫ້ຜູ້ນັ້ນຮັບຜິດຊອບຕາມລະບຽບກົດໝາຍ ແລະ ການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ແມ່ນຂຶ້ນກັບລະດັບຄວາມເສຍຫາຍຕາມມູນຄ່າຕົວຈິງ ແລະ ປະຕິບັດຕາມສ່ວນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງການກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ. ຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍານີ້ແນະໃສ່ພື້ນຟູສິດທາງດ້ານຊັບສິມບັດຂອງບຸກຄົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ຂອງບຸກຄົນທີ່ຊັບສິ່ງຂອງ ຂອງຕົນໄດ້ຖືກຜູ້ອື່ນລະເມີດ ແລະ ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ກໍ່ແນະໃສ່ປົກປັກຮັກສາສິດໃນກຳມະສິດລວມໝູ່, ກຳມະສິດສ່ວນຕົວ, ຊີວິດ, ຊື່ສຽງ, ກຽດສັກສີ ແລະ ສຸຂະພາບຂອງພົນລະເມືອງ. ໃນນັ້ນປະກອບມີ: ຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ຄ່າປ່ວຍການ.

ຄ່າເສຍຫາຍ ໝາຍເຖິງຈຳນວນເງິນ ຫຼື ວັດຖຸສິ່ງຂອງ ຂອງຜູ້ຮັບຜິດຊອບເພື່ອໃຊ້ແທນຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນແກ່ຜູ້ອື່ນ (ມາດຕາ 3 ຂໍ້ 4 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ຄ່າເສຍຫາຍ ໝາຍເຖິງຈຳນວນເງິນ ຫຼື ວັດຖຸສິ່ງຂອງ ຂອງຜູ້ຮັບຜິດຊອບເພື່ອໃຊ້ແທນຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນແກ່ຜູ້ອື່ນ) .

ຄ່າປ່ວຍການ ໝາຍເຖິງຈຳນວນເງິນ ຫຼື ວັດຖຸສິ່ງຂອງ ຂອງຜູ້ຮັບຜິດຊອບເພື່ອທົດແທນລາຍໄດ້ຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ທີ່ຄວນຈະໄດ້ຮັບຈາກວຽກງານ ຫຼື ເວລາທີ່ເສຍໄປ (ມາດຕາ 3 ຂໍ້ 5 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງກຳນົດວ່າ: ຄ່າປ່ວຍການ ໝາຍເຖິງຈຳນວນເງິນ ຫຼື ວັດຖຸສິ່ງຂອງ ຂອງຜູ້ຮັບຜິດຊອບເພື່ອທົດແທນລາຍໄດ້ຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍທີ່ຄວນໄດ້ຮັບຈາກວຽກງານ ຫຼື ເວລາທີ່ເສຍໄປ).

2. ການຄິດໄລ່ຄ່າເສຍຫາຍ.

2.1. ການຄິດໄລ່ການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ແມ່ນການຄິດໄລ່ຕາມຄວາມເສຍຫາຍຕົວຈິງ (ມາດຕາ 481 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ການຄິດໄລ່ຄ່າເສຍຫາຍຕ້ອງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບລັກສະນະການລະເມີດ. ໃນກໍລະນີຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ຫາກມີສ່ວນໃນການລະເມີດ ຜູ້ກ່ຽວກ້ຳຕ້ອງມີສ່ວນຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຄືກັນ. ໃນກໍລະນີຜູ້ຖືກເສຍຫາຍເອງ ຫາກເປັນຜູ້ລະເມີດຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນທັງໝົດຜູ້ກ່ຽວກ້ຳຕ້ອງຮັບຜິດຊອບເອງ. ການຄິດໄລ່ຄ່າເສຍຫາຍ ໃຫ້ອີງໃສ່ຄວາມເສຍຫາຍຕົວຈິງ) ແລະ ອີງຕາມປະລິມານຄວາມເສຍຫາຍ, ຄວາມເສຍຫາຍລະດັບໃດ ຫຼື ຫຼາຍປານໃດ, ຈະຕອບແທນຄ່າເສຍຫາຍແນວໃດຈະເໝາະສົມ ແມ່ນສານຈະເປັນຜູ້ວິນິດໄສ. ແຕ່ໃນຄວາມເປັນຈິງ ການຄິດໄລ່ການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນແລ້ວນັ້ນ ມັນກໍບໍ່ແມ່ນເລື່ອງງ່າຍ ທີ່ຈະສາມາດກຳນົດໄດ້ວ່າຈະຕ້ອງໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ໜ້ອຍ ຫຼື ຫຼາຍປານໃດ ແຕ່ກໍມີບາງກໍລະນີທີ່ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ບໍ່ອາດກຳນົດໄດ້ດ້ວຍຫຼັກຖານ ແລະ ເຫດການຕົວຈິງເຊັ່ນ: ການເຮັດໃຫ້ຊັບສິ່ງຂອງ ຂອງບຸກຄົນ ອື່ນໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຈາກການລະເມີດ ຊຶ່ງຄວາມເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວ ສາມາດທົດແທນກັນໄດ້ດ້ວຍວັດຖຸສິ່ງຂອງ ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍໄດ້ຮັບຄືນຢ່າງໃກ້ຄຽງກັບສະພາບເດີມເທົ່າທີ່ຈະເຮັດໄດ້, ຖ້າຫາກມີວິທີອື່ນທີ່ດີກວ່ານີ້ ກໍແມ່ນໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວໂດຍຕີມູນຄ່າເປັນຈຳນວນເງິນ ຊຶ່ງແມ່ນວິທີການນຳໃຊ້ໂດຍທົ່ວໄປໃນປັດຈຸບັນ. ການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍໂດຍຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ ແມ່ນມີຄວາມມຸ່ງໝາຍໃນການຊົດໃຊ້, ທົດແທນ, ຟື້ນຟູ, ປົ່ນປົວຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍອັນເປັນຫຼັກການພື້ນຖານ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍໄດ້ຮັບການຟື້ນຟູຈາກຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ກັບເປັນປົກກະຕິ ຫຼື ໃກ້ຄຽງກັບສະພາບເດີມ ກ່ອນທີ່ຈະເກີດຄວາມເສຍຫາຍ.

ຕາມປົກກະຕິແລ້ວ ຄ່າເສຍຫາຍສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຊົດໃຊ້ ຫຼື ທົດແທນດ້ວຍເງິນ ເພາະເງິນເປັນວັດຖຸສິ່ງກາງ ທີ່ສາມາດທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຫຼື ສິ່ງຂອງອື່ນໄດ້.

ຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ ຄວາມເສຍຫາຍບາງກໍລະນີ ກໍສາມາດຄິດໄລ່ເປັນຈຳນວນເງິນໄດ້ ບາງຄວາມເສຍຫາຍກໍບໍ່ສາມາດຄິດໄລ່ເປັນເງິນໄດ້ ເຊັ່ນ: ການເຮັດໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ຈົນເຖິງຂັ້ນເສຍອົງຄະ ຫຼື ເສຍຊີວິດ ຫຼື ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ແຕະຕ້ອງກັບຊື່ສຽງ, ກຽດສັກສີ ແຕ່ຢ່າງໃດກໍຕາມ ເຖິງແມ່ນວ່າ ຄວາມເສຍຫາຍ ດັ່ງກ່າວນັ້ນ ບໍ່ສາມາດຄິດໄລ່ເປັນມູນຄ່າ ຫຼື ຈຳນວນເງິນໄດ້ກໍຕາມ ແຕ່ການຕອບແທນ ຫຼື ການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວດ້ວຍເງິນ ມັນກໍແມ່ນວິທີການໜຶ່ງທີ່ນຳໃຊ້ໃນປັດຈຸບັນ. ການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍເປັນເງິນ ເຖິງວ່າຈະບໍ່ເຮັດໃຫ້ຜູ້ເສຍອົງຄະ ຫຼື ຜູ້ເສຍຊີວິດ ຫຼື ຊື່ສຽງ, ກຽດສັກສີ ຄືນມາມີສະພາບປົກກະຕິ ຫຼື ຟື້ນຄືນຊີວິດມາໄດ້ ແຕ່ໃນຄວາມເປັນຈິງມັນກໍບໍ່ມີວິທີອື່ນທີ່ດີກວ່ານີ້ໄດ້ ສຳລັບການຟື້ນຟູສະພາບຈິດໃຈຂອງຜູ້ເສຍຫາຍ ຫຼື ຍາດຕິພົນ້ອງຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ.

ສ່ວນຄ່າເສຍຫາຍ ທີ່ສາມາດຄິດໄລ່ເປັນຈຳນວນເງິນໄດ້ນັ້ນ ມີບາງກໍລະນີ ກໍລວມຢູ່ນຳກັບຄວາມເສຍຫາຍທີ່ບໍ່ສາມາດຄິດໄລ່ເປັນເງິນໄດ້ ເຊັ່ນ: ການເຮັດໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນເສຍຊີວິດ, ແຕ່ກ່ອນບຸກຄົນດັ່ງກ່າວຈະເສຍຊີວິດ ໄດ້ມີການໃຊ້ຈ່າຍຄ່າປົ່ນປົວ ນັ້ນແມ່ນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ຄິດໄລ່ເປັນເງິນໄດ້, ນອກຈາກນີ້ຍັງກວມໄປເຖິງຄ່າມ້ຽນຄາບສິ່ງສະການ, ກິນທານຕາມຮີດຄອງປະເພນີ, ຄ່າປົວແປງຈິດໃຈ (ມາດຕາ 3 ຂໍ້ 7 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ), ຄ່າເບິ່ງແຍງລູກຍັງບໍ່ພົ້ນກະສຽນອາຍຸ ຫຼື ລູກທີ່ພົ້ນກະສຽນແລ້ວ ແຕ່ເປັນບ້າເສຍຈິດ ຫຼື ບໍ່ສາມາດອອກແຮງງານທີ່ຢູ່ໃນການເບິ່ງແຍງດູແລຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍທີ່ເສຍຊີວິດນັ້ນຕື່ມອີກ ນອກຈາກນີ້ແລ້ວຖ້າຫາກວ່າຜູ້ເສຍຊີວິດຫາກຍັງມີພັນທະຕ້ອງເບິ່ງແຍງພໍ່ແມ່ທີ່ເຖົ້າແກ່ສະລາແລ້ວ ຜູ້ກໍຄວາມເສຍຫາຍອາດຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບຜິດຊອບເຊັ່ນກັນຖ້າຫາກມີການຮ້ອງຂໍ.

2.2. ການຄິດໄລ່ໃຊ້ແທນຄ່າປ່ວຍການ

ຄ່າປ່ວຍການ ໝາຍເຖິງຈຳນວນເງິນ ຫຼື ວັດຖຸສິ່ງຂອງ ຂອງຜູ້ຮັບຜິດຊອບເພື່ອທົດແທນລາຍໄດ້ຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍທີ່ຄວນໄດ້ຮັບຈາກວຽກງານ ຫຼື ເວລາທີ່ເສຍໄປ (ມາດຕາ 3 ຂໍ້ 5 ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ). ດັ່ງນັ້ນ ຖ້າຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ຫຼື ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຫາກມີວຽກງານເຮັດປົກກະຕິ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດເປັນເງິນ ຫຼື ຄ່າແຮງງານ ເພື່ອລ້ຽງຊີບ ນັ້ນ ໃນເວລາທີ່ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຊຶ່ງພາໃຫ້ຂາດລາຍໄດ້ນັ້ນ ຜູ້ກ່ຽວກໍມີສິດໄດ້ຮັບການຕອບແທນຜົນປະໂຫຍດດັ່ງກ່າວນັ້ນ ຄືນຕາມລາຍໄດ້ທີ່ຜູ້ກ່ຽວຂາດໄປ ໃນເວລາເກີດຄວາມເສຍຫາຍ, ສ່ວນບຸກຄົນທົ່ວໄປທີ່ບໍ່ມີວຽກງານປະຈຳ ຫຼື ບຸກຄົນທີ່ຫວ່າງງານ ໃນເວລາເກີດຄວາມເສຍຫາຍເຊັ່ນ: ເກີດອຸບປະຕິເຫດ ອາດຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າປ່ວຍການ, ທັງນີ້ກໍເນື່ອງຈາກວ່າ ຜູ້ກ່ຽວບໍ່ມີລາຍຮັບອັນໃດທີ່ເປັນລາຍຮັບຕາມປົກກະຕິ, ກົງກັນຂ້າມ ຖ້າຫາກແມ່ນບຸກຄົນທີ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ ຫຼື ເປັນກຳມະກອນຢູ່ຕາມໂຮງງານ, ບໍລິສັດ, ຫ້າງຮ້ານຕ່າງໆ ຫຼື ມີລາຍຮັບປະຈຳເວລາເກີດຄວາມເສຍຫາຍແມ່ນຈະໄດ້ຮັບຄ່າປ່ວຍການ.

2.3. ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍອື່ນໆ

ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍອື່ນໆ ເປັນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ຈະຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມຕື່ມນອກເໜືອຈາກການປິ່ນປົວ ແລະ ຟື້ນຟູສຸຂະພາບຮ່າງກາຍ, ຄ່າປ່ວຍການ, ດູແລໃນເວລາປິ່ນປົວ ແລະ ຄ່າສູ່ຂວັນ ເຊັ່ນວ່າ: ການໃຊ້ຈ່າຍໃນການຊື້ລ້ຽງ (ກໍລະນີທີ່ຂາຫັກບໍ່ສາມາດຢ່າງໄດ້), ຄ່າເສຍອົງຄະ, ຄ່າເສຍກຳລັງແຮງງານ...

3. ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບທາງແພ່ງ

ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບທາງແພ່ງ ໝາຍເຖິງ ການລະເມີດທີ່ບຸກຄົນໜຶ່ງໄປກະທຳຕໍ່ບຸກຄົນອື່ນດ້ວຍເຈດຕະນາ ຫຼື ດ້ວຍຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ ຫຼື ການເມີນເສີຍໂດຍເຈດຕະນາ ຊຶ່ງການກະທຳດັ່ງກ່າວນັ້ນຂັດຕໍ່ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ ທີ່ພາໃຫ້ມີຄ່າຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ກັບ ຊີວິດ ຫຼື ສຸຂະພາບ, ຊັບສິນ, ຊື່ສຽງ, ກຽດສັກສີ ຫຼື ທາງດ້ານຈິດໃຈ ຂອງບຸກຄົນອື່ນພາໃຫ້ມີຂໍ້ຜູກພັນເກີດຂຶ້ນ ໝາຍຄວາມວ່າ ບຸກຄົນໃດຫາກໄດ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ອື່ນ ດ້ວຍການກະທຳທີ່ເປັນການລະເມີດຂອງຕົນເອງ ບຸກຄົນນັ້ນຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ ເວັ້ນເສຍແຕ່ ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນນັ້ນ ແມ່ນຍ້ອນການປ້ອງກັນຕົວ, ການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຫຼື ຍ້ອນຄວາມຜິດຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍເອງ (ມາດຕາ 470 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ການການລະເມີດ ແມ່ນ ການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍໂດຍເຈດຕະນາ ຫຼື ດ້ວຍຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ ຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ທີ່ຂັດກັບກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ ຊຶ່ງຜູ້ລະເມີດນັ້ນ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ຫາກເນື່ອງຈາກການປ້ອງກັນຕົວ, ການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຫຼື ຍ້ອນຄວາມຜິດຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍເອງ. ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວນີ້ ມີອາຍຸກະສຽນ 18 ປີ ຂຶ້ນໄປ ບໍ່ເປັນຜູ້ເສຍຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ (ມາດຕາ 71 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ເສຍຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ແມ່ນຜູ້ທີ່ບໍ່ສາມາດກະທຳ ຫຼື ບໍ່ຮູ້ໄດ້ຜົນສະທ້ອນຈາກການກະທຳຂອງຕົນເນື່ອງຈາກສຸຂະພາບຈິດຂອງຜູ້ກ່ຽວ ຊຶ່ງສາມເປັນຜູ້ຕັດສິນຮັບຮູ້ວ່າເປັນຜູ້ເສຍຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ) ຫຼື ບໍ່ເປັນຜູ້ຖືກຈຳກັດທາງດ້ານການປະພຶດ (ມາດຕາ 70 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ຖືກຈຳກັດທາງດ້ານຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ແມ່ນຜູ້ບໍ່ສາມາດຄວບຄຸມ ຫຼື ຄາດຄະເນໄດ້ເຖິງຜົນສະທ້ອນຈາກການກະທຳຂອງຕົນເອງ ທີ່ອາດເກີດອັນຕະລາຍ ຫຼື ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ຕໍ່ສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງຕົນ ຫຼື ຂອງບຸກຄົນອື່ນເນື່ອງມາຈາກສິ່ງເສບຕິດ, ວັດຖຸອອກລິດຕໍ່ຈິດປະສານ ຫຼື ສາເຫດອື່ນຊຶ່ງສາມເປັນຜູ້ຕັດສິນຮັບຮູ້ວ່າ ເປັນຜູ້ຈຳຖືກ

ກັດຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ), ແຕ່ຖ້າມີບຸກຄົນອື່ນເຊັ່ນ: ພໍ່ແມ່, ອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງ, ຜູ້ຄຸ້ມຄອງ, ຜູ້ປົກຄອງ ຫຼື ຜູ້ອື່ນໆ ສະເໜີຮັບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທາງແພ່ງນັ້ນ ຕາງກໍໄດ້); ດັ່ງນັ້ນ ອັນທີ່ເປັນພື້ນຖານທີ່ພາໃຫ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບທາງແພ່ງ ຕົ້ນຕໍແລ້ວ ກໍແມ່ນຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ຄວາມອັບປະໂຫຍດຊຶ່ງເກີດຂຶ້ນຈາກການປະຕິບັດສິດໃນກຳມະສິດ ເຊັ່ນ: ການຂັດຂວາງ, ການເຮັດໃຫ້ຜູ້ອື່ນເສຍຊື່ສຽງ, ການເຮັດໃຫ້ວັດຖຸ ຫຼື ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ເປັນຂອງຜູ້ອື່ນເສຍຫາຍ ຫຼື ເປ່ເພ, ການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍ ໂດຍເຈດຕະນາ ຫຼື ການເລີ່ມເລີ້ທີ່ເຮັດໃຫ້ຜູ້ອື່ນໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ຫຼື ເສຍຊີວິດ, ບາງກໍລະນີ ຫຼື ບາງເຫດການທີ່ເກີດຂຶ້ນກໍສາມາດກຳນົດມູນຄ່າຂອງຄວາມເສຍຫາຍໄດ້, ແຕ່ບາງກໍລະນີກໍບໍ່ສາມາດກຳນົດມູນຄ່າໄດ້ ເຊັ່ນ: ຊີວິດ ຫຼື ສຸຂະພາບ, ຊື່ສຽງ, ກຽດສັກສີ. ສະນັ້ນ, ຄົນເຮົາທຸກຄົນດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນສັງຄົມ ຕ້ອງດຳລົງຊີວິດຢູ່ບົນພື້ນຖານໃນການປະຕິບັດກົດໝາຍ, ລະບຽບການ ແລະ ຮີດຄອງປະເພນີອັນດີງາມຂອງຊາດ, ການເຄື່ອນໄຫວແຕ່ລະຢ່າງຂອງບຸກຄົນຕ້ອງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບແບບແຜນດຳລົງຊີວິດຊຶ່ງຈະພາໃຫ້ມີຄວາມກ້າວໜ້າຄຽງຄູ່ໄປພ້ອມໆກັນ ກັບລະບຽບກົດໝາຍ.

ບັນດາບຸກຄົນທີ່ຮ່ວມກັນກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນຕ້ອງຮ່ວມກັນຮັບຜິດຊອບ ໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ພວກກ່ຽວໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນນັ້ນ. ສານອາດຈະພິຈາລະນາຕັດສິນໃຫ້ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍຄົນໃນຈຳນວນຜູ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທັງໝົດກໍໄດ້, ແຕ່ຜູ້ກ່ຽວມີສິດທອງເອົານຳບຸກຄົນທີ່ຕົນໄດ້ໃຊ້ຕາງໄປແລ້ວນັ້ນຄືນ (ມາດຕາ 485 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ເມື່ອຫຼາຍຄົນໄດ້ຮ່ວມກັນກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ ພວກກ່ຽວຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັນ ໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ພວກຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນນັ້ນ. ສານອາດພິຈາລະນາຕັດສິນໃຫ້ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍຄົນ ໃນຈຳນວນຜູ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທັງໝົດກ່ອນກໍໄດ້, ແຕ່ຜູ້ກ່ຽວມີສິດທອງເອົາຄືນ ນຳບຸກຄົນທີ່ຕົນໄດ້ໃຊ້ຕາງໄປແລ້ວນັ້ນ).

ການທີ່ສານອາດຈະພິຈາລະນາໃຫ້ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍຄົນໃນຈຳນວນຜູ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍມາໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທັງໝົດກໍໄດ້ນັ້ນ, ແຕ່ຜູ້ກ່ຽວມີສິດທອງເອົານຳບຸກຄົນທີ່ຕົນໄດ້ໃຊ້ຕາງໄປແລ້ວນັ້ນຄືນໄດ້ໃນກໍລະນີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ເຊັ່ນ: ບັນດາຜູ້ຮ່ວມກັນກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ ໄດ້ເອົາຕົວຫຼົບໜີ ຊຶ່ງອາດຈະຍັງເຫຼືອຜູ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍພຽງແຕ່ໜຶ່ງຫາສອງຄົນ. ກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ ສານສາມາດໃຫ້ບຸກຄົນ ທີ່ບໍ່ໄດ້ເອົາຕົວຫຼົບໜີໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທັງໝົດກ່ອນກໍໄດ້ ແລ້ວຈຶ່ງໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວທອງເອົານຳບຸກຄົນທີ່ຕົນໄດ້ໃຊ້ຕາງໄປແລ້ວນັ້ນ. ຕົວຢ່າງ: **ຊ, ຍ ແລະ ດ** ໄດ້ລັກຄວາຍຂອງ **ສ** ໄປຂ້າແລ້ວເອົາຊິ້ນສິດເພື່ອຂາຍ, ຕໍ່ມາໄດ້ຈັບ **ດ** ມາດຳເນີນຄະດີ, ສ່ວນ **ຊ ແລະ ຍ** ໄດ້ເອົາຕົວຫຼົບໜີ. ກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ສານສາມາດພິຈາລະນາຕັດສິນໃຫ້ **ດ** ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ **ສ** ພຽງຜູ້ດຽວກ່ອນກໍໄດ້ ແລ້ວຈຶ່ງໃຫ້ **ດ** ທອງເອົາຈາກ **ຊ ແລະ ຍ**.

- ຜູ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍຮ່ວມກັນ ຊຶ່ງໜຶ່ງ (ຫຼື ຫຼາຍກວ່າໜຶ່ງ) ກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ ສານອາດໃຫ້ຜູ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍໃດໜຶ່ງ ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທັງໝົດໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍກ່ອນກໍໄດ້.

ບັນດາບຸກຄົນ ທີ່ໄດ້ຮ່ວມກັນກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວນີ້ ເກີດຂຶ້ນໄດ້ທັງສອງກໍລະນີ ເຊັ່ນ: ການຮ່ວມກັນ ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນ ໂດຍເຈດຕະນາ ແລະ ການຮ່ວມກັນກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນອື່ນທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກຄວາມປະໝາດ, ເລີ່ມເລີ້ ຫຼື ດ້ວຍຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ.

ກໍລະນີທີສອງ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນຈາກການສ້າງຄວາມເສຍຫາຍທີ່ຫຼາຍຄົນຮ່ວມກັນກໍ່ຂຶ້ນເນື່ອງຈາກຄວາມປະໝາດເລີ່ມເລີ້ ສະແດງອອກບາງຕົວຢ່າງ ດັ່ງນີ້: **ນ, ບ ແລະ ປ** ໄດ້ເຂົ້າຮຸ້ນກັນຜູ້ລະ 10.000.000 ກີບເຮັດຊຶ່ງຊ້າສະຫວັນ ເພື່ອໃຫ້ເດັກນ້ອຍໄດ້ ຂໍຖືກມ່ວນຊື່ນຕາມຄວາມຄິດຂອງເດັກ ທັງສາມຄົນໄດ້ຂາຍປີ້ໃຫ້ຜູ້ມາຂໍຊຶ່ງຊ້າສະຫວັນ ປີ້ລະ 3.000 ກີບ. ຂະນະທີ່ຄົນກຳລັງຂໍຊຶ່ງຊ້າສະຫວັນ ຢູ່ນັ້ນນ່ອດທີ່ຈັບຕີນເສົາຂອງຊຶ່ງຊ້ານັ້ນຫຼຸດອອກເຮັດໃຫ້ຊຶ່ງຊ້າສະຫວັນ ໄດ້ລົ້ມລົງເຮັດໃຫ້ມີຄົນເສຍຊີວິດ 5 ຄົນ, ບາດເຈັບສາຫັດ 8 ຄົນ

ແລະ ເຈັບພໍ້ສົມຄວນ 20 ຄົນ. ຕໍ່ເຫດການດັ່ງກ່າວ ຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງຕ້ອງໃຫ້ທັງສາມຄົນ ທີ່ເປັນຮຸ້ນສ່ວນກັນຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັນ.

ໃນສອງກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ ເປົ້າໝາຍໃຫ້ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງໃນຈຳນວນຜູ້ກໍ່ເສຍຫາຍຮັບຜິດຊອບ ກ່ອນນັ້ນ ກໍແມ່ນເພື່ອປົກປ້ອງຜົນປະໂຫຍດຂອງຜູ້ເສຍຫາຍ ທີ່ເກີດຈາກການກະທຳຂອງຜູ້ຮ່ວມກັນກໍຄວາມເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ໄດ້ຮັບການປົວແປງດີຂຶ້ນ ແລະ ຫັນກັບສະພາບການ ທັງຈະເປັນມາດຕະການ ສະກັດກັ້ນອັນໜຶ່ງ ເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ມີການສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ກັນໃນສັງຄົມ ແລະ ກໍຈະເປັນການເພີ່ມສະຕິລະວັງຕົວໃຫ້ແກ່ຜູ້ປະກອບການເຮັດການຄ້າ ຫຼື ດຳເນີນທຸລະກິດ ໃຫ້ມີສະຕິໃນການລະມັດລະວັງໃນການເຄື່ອນໄຫວວຽກງານຂອງຕົນ ແລະ ເປັນການເພີ່ມສະຕິໃນການເຄົາລົບລະບຽບກົດໝາຍ ຂອງພົນລະເມືອງ ຕື່ມອີກ.

ບາງເຫດການຂອງຕ່າງປະເທດ ເຊັ່ນ: ຢູ່ປະເທດຍີ່ປຸ່ນ ໄດ້ມີຄະດີເກີດຂຶ້ນ 2 ບໍລິສັດ ປ່ອຍນ້ຳເບື້ອນລົງແມ່ນ້ຳ ເຮັດໃຫ້ນ້ຳໃນແມ່ນ້ຳເບື້ອນເປັນພິດ ແລະ ປາອາໄສຢູ່ໃນນ້ຳກໍໄດ້ຮັບສານພິດນັ້ນນຳ. ປະຊາຊົນຢູ່ທາງໃຕ້ທີ່ໃຊ້ນ້ຳ ແລະ ເອົາປາມາປຸງແຕ່ງອາຫານໄດ້ຮັບສານພິດຕົກຄ້າງໃນຮ່າງກາຍ. ຜ່ານການພິສູດຂໍ້ມູນ ແລະ ຫຼັກຖານແມ່ນຍ້ອນ 2 ບໍລິສັດດັ່ງກ່າວປ່ອຍນ້ຳເບື້ອນລົງແມ່ນ້ຳ. ກໍລະນີດັ່ງກ່າວຖືວ່າ 2 ບໍລິສັດນີ້ ໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍຮ່ວມກັນຈຶ່ງຕ້ອງຮ່ວມກັນຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນຜູ້ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ, ຈ່າຍຄ່າປັບໃໝ ໃຫ້ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບແກ້ໄຂໃຫ້ນ້ຳໃນແມ່ນ້ຳກັບຄືນສູ່ສະພາບປົກກະຕິຕື່ມອີກ (ການກະທຳບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດຮ່ວມກັນ ແຕ່ເກີດຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ເປົ້າໝາຍດຽວກັນ) ການຍົກບັນຫານີ້ຂຶ້ນມາ ແມ່ນໃຫ້ເປັນຕົວຢ່າງ ເພື່ອໃຫ້ຄົນມີສະຕິໃນການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ປະເທດລາວເຮົາກໍຢູ່ໃນໄລຍະກຳລັງພັດທະນາ ແລະ ມີການສ້າງຕັ້ງໂຮງຈັກໂຮງງານ ນັບມື້ຫຼາຍຂຶ້ນຕາມລຳດັບ, ສະນັ້ນ ຖ້າບັນຫານີ້ເກີດແລ້ວ ຈະແກ້ໄຂວິທີໃດ. ແຕ່ຕົວຈິງໃນປະເທດລາວກໍມີບັນຫາແນວນີ້ເກີດຂຶ້ນແລ້ວ ແຕ່ການແກ້ໄຂເຫັນວ່າຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບຜົນ ແລະ ເປັນທີ່ພໍໃຈຂອງປະຊາຊົນເທົ່າທີ່ຄວນເທື່ອ. ຕໍ່ບັນຫາດັ່ງກ່າວ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກໍຄວນເອົາໃຈໃສ່ຕື່ມ.

4. ເງື່ອນໄຂຂອງຜູ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍຕ້ອງໄດ້ຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ຕົນກໍ່ຂຶ້ນ

ເງື່ອນໄຂທີ່ພາໃຫ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບທາງແພ່ງ ແມ່ນປັດໄຈພື້ນຖານເພື່ອກຳນົດຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ທັງເປັນສິ່ງວັດແທກມູນຄ່າຂອງການໃຊ້ແທນຄວາມເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວ. ເງື່ອນໄຂທີ່ພາໃຫ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍນັ້ນ ປະກອບດ້ວຍ 4 ເຫດປັດໄຈ (ມາດຕາ 472 ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ) ຄື¹:

- ຕ້ອງມີຄວາມເສຍຫາຍ;
- ຕ້ອງມີການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍທີ່ລະເມີດກົດໝາຍ;
- ຕ້ອງມີສາຍພົວພັນເຫດ ແລະ ຜົນລະຫວ່າງຄວາມເສຍຫາຍກັບການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍທີ່ລະເມີດກົດໝາຍ;
- ຕ້ອງມີການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍໂດຍເຈດຕະນາ ຫຼື ດ້ວຍຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງຄວາມຜິດ.

4.1. ຄວາມເສຍຫາຍ

ຄວາມເສຍຫາຍ ໝາຍເຖິງການເຮັດໃຫ້ຄຸນນະພາບ ແລະ ປະລິມານ ຂອງສິ່ງໃດສິ່ງໜຶ່ງຫຼຸດຫນ້ອຍລົງ

¹ ກ່ຽວກັບກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາ ມາດຕາ 1 ແມ່ນໄດ້ຂຽນອະທິບາຍໄວ້ໃນປຶ້ມກົດໝາຍແພ່ງ ຮຽບຮຽງໂດຍ: ທ່ານ ສ.ຈ. ດາວອນ ຫວ່າງວິຈິດ ແລະ ກວດແກ້ໂດຍ ຄ.ນ.ລ. ຄັ້ງວັນທີ 31 ມັງກອນ 2003

ທາງດ້ານຄຸນຄ່າໃນສະພາບປົກກະຕິ ຫຼື ໝາຍເຖິງການເປັນທຳລາຍ ຊັບສົມບັດທີ່ເປັນວັດຖຸເຊັ່ນ: ລົດຈັກ, ເຮືອນ, ໂມງ ແລະ ອື່ນໆ ຫຼື ບໍ່ເປັນວັດຖຸເຊັ່ນ: ຊີວິດ ຫຼື ສຸຂະພາບ ຫຼື ທາງດ້ານຈິດໃຈ ກົດໝາຍໄດ້ປົກປ້ອງໃຫ້ເອົາໄວ້.

ຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 475 ໄດ້ກຳນົດປະເພດຂອງຄວາມເສຍຫາຍ ແມ່ນມີ 4 ປະເພດຄື: ຕໍ່ຕ້ານຊັບສິ່ງຂອງ, ຕໍ່ຊີວິດ ຫຼື ສຸຂະພາບ, ຕໍ່ຊື່ສຽງ, ກຽດສັກສີ ແລະ ຕໍ່ຈິດໃຈ.

ຄວາມເສຍຫາຍເປັນເຫດຜົນໜຶ່ງ ທີ່ພາໃຫ້ມີພັນທະ ໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ລວມໄປເຖິງການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍ.

ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເນື່ອງມາຈາກການກະທຳຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຕ້ອງມີລັກສະນະແນ່ນອນ ຄືເກີດຂຶ້ນແລ້ວ ຫຼື ຈະເກີດຂຶ້ນໃນອະນາຄົດຢ່າງແນ່ນອນ.

ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ຫຼື ຈະບໍ່ເກີດຂຶ້ນໃນອະນາຄົດນັ້ນ ບໍ່ໃຫ້ຖືວ່າເປັນຄວາມເສຍຫາຍທີ່ແນ່ນອນ (ມາດຕາ 473 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ຄວາມເສຍຫາຍ ຕ້ອງມີລັກສະນະແນ່ນອນ ທີ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນແລ້ວ ຫຼື ແນ່ນອນຈະເກີດຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ. ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ຫຼື ບໍ່ເກີດຂຶ້ນໃນອະນາຄົດນັ້ນບໍ່ໃຫ້ຖືວ່າເປັນຄວາມເສຍຫາຍທີ່ແນ່ນອນ)

4.2. ຕ້ອງມີການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍທີ່ລະເມີດກົດໝາຍ

ໝາຍເຖິງການປະພຶດທີ່ຂັດກັບກົດໝາຍຂອງຜູ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ ຊຶ່ງເປັນການປະພຶດທີ່ຂັດກັບກົດໝາຍ ອາດຈະແມ່ນການກະທຳ ຫຼື ບໍ່ກະທຳ (ການເມີນເສີຍ) ຂອງບຸກຄົນທີ່ມີພັນທະ ແລະ ການທີ່ບຸກຄົນໃດ ຫາກໄດ້ນຳໃຊ້ສິດຂອງຕົນເກີນຄວນໂດຍເຈດຕະນາ, ບຸກຄົນນັ້ນຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ເນື່ອງມາຈາກການໃຊ້ສິດເກີນຄວນນັ້ນ (ມາດຕາ 482 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ບຸກຄົນໃດ ຫາກໄດ້ນຳໃຊ້ສິດຂອງຕົນເກີນຄວນໂດຍເຈດຕະນາ, ບຸກຄົນນັ້ນ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ທີ່ເນື່ອງມາຈາກການໃຊ້ສິດເກີນຄວນນັ້ນ) ຖ້າຫາກບຸກຄົນກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍໄດ້ປະຕິບັດພັນທະ ຫຼື ສິດຂອງຕົນຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍແລ້ວ ກໍຈະບໍ່ຖືວ່າການປະຕິບັດຂອງຜູ້ກ່ຽວເປັນການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍເຊັ່ນ: ພະນັກງານຂອງໜ່ວຍດັບເພີງມ້າງປະຕູ, ທັບແວ່ນເຮືອນຂອງປະຊາຊົນເພື່ອເຂົ້າໄປມອດໄຟທີ່ກຳລັງໃໝ່ຢູ່. ແຕ່ຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນນັ້ນແມ່ນເນື່ອງມາຈາກສະພາວະທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການຕອບແທນກໍລະນີນີ້ ອີງຕາມສະພາບການຕົວຈິງ ສານອາດໃຫ້ຜູ້ກະທຳ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການກະທຳຂອງຜູ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ.

4.3. ສາຍພົວພັນເຫດ ແລະ ຜົນລະຫວ່າງຄວາມເສຍຫາຍກັບການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍທີ່ລະເມີດກົດໝາຍ.

ໝາຍເຖິງຄວາມຮັບຜິດຊອບທີ່ເນື່ອງມາຈາກການກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ ຈະມີຂຶ້ນໄດ້ກໍຕໍ່ເມື່ອຫາກມີສາຍພົວພັນເຫດ ແລະ ຜົນລະຫວ່າງການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍກັບຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ. ສະນັ້ນ, ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງຈະມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍໄດ້ນັ້ນກໍຕໍ່ ເມື່ອຫາກມີສາຍພົວພັນເຫດ ແລະ ຜົນລະຫວ່າງການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍຂອງບຸກຄົນນັ້ນ ກັບຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ ມາດຕາ 474 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງຈະມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍກໍຕໍ່ເມື່ອຫາກມີສາຍພົວພັນເຫດ ແລະ ຜົນລະຫວ່າງການກະທຳກັບຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຊຶ່ງສະແດງອອກ ດັ່ງນີ້:

1. ເຫດ ຕ້ອງແມ່ນສິ່ງຈຳເປັນທີ່ພາໃຫ້ເກີດຜົນເສຍຫາຍ;
2. ເຫດ ຕ້ອງເກີດຂຶ້ນກ່ອນຜົນເສຍຫາຍ;
3. ເຫດ ຕ້ອງເປັນສາເຫດໂດຍກົງຂອງຜົນເສຍຫາຍ.

ສາຍພົວພັນ ເຫດ ແລະ ຜົນດັ່ງກ່າວຈະບໍ່ແມ່ນພຽງແຕ່ລະຫວ່າງການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍຊຶ່ງເປັນຄວາມຜິດກັບຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຫາກຍັງແມ່ນການລະເມີດກົດໝາຍ ກັບລະດັບຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນອີກ. ບາງເທື່ອກໍຈະແມ່ນສາຍພົວພັນເຫດ ແລະ ຜົນຫຼາຍໆຢ່າງແຕ່ຫາກບໍ່ແມ່ນມີພຽງຢ່າງດຽວ ເຊັ່ນ: ໃນເວລາພິຈາລະນາຄະດີ ກ່ຽວກັບຄວາມຮັບຜິດຊອບ ທີ່ເນື່ອງມາຈາກການກະທຳຂອງເດັກ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນພື້ນກະສຽນອາຍຸ ຄວນໃຫ້ເປັນສາຍພົວພັນເຫດ ແລະ ຜົນລະຫວ່າງການກະທຳຂອງເດັກດັ່ງກ່າວກັບການປະພຶດ ທີ່ເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງພໍ່ແມ່, ຜູ້ປົກຄອງ ຫຼື ຜູ້ຄຸ້ມຄອງທີ່ມີພັນທະເບິ່ງແຍງລ້ຽງດູສຶກສາອົບຮົມເດັກ ແຕ່ຫາກບໍ່ແມ່ນການກະທຳຂອງເດັກດັ່ງກ່າວ ກັບຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນເທົ່ານັ້ນ.

ສຳລັບ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ແມ່ນຮັບຮູ້ຜົນຂອງຄວາມເສຍຫາຍທາງກົງທີ່ເກີດຈາກການລະເມີດເທົ່ານັ້ນ, ສ່ວນຄວາມເສຍຫາຍທາງອ້ອມນັ້ນ ຜ່ານມາແມ່ນບໍ່ໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາຈາກສານ ແລະ ສ່ວນສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ຄວາມເສຍຫາຍທາງອ້ອມ ກໍບໍ່ໄດ້ກຳນົດຄວາມຮັບຜິດຊອບໄວ້ໃນປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ແຕ່ກໍມີບາງປະເທດ ແມ່ນຮັບຮູ້ຄວາມເສຍຫາຍທາງອ້ອມບາງກໍລະນີ ເຊັ່ນ: ປະເທດຍີ່ປຸ່ນໄດ້ພິຈາລະນາຄະດີຕັດສິນໃຫ້ຜູ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ຈ່າຍຄ່າເສຍຫາຍທາງອ້ອມໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ ຫຼື ຍາດໃກ້ຊິດ ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ໃນກໍລະນີທີ່ ຄອບຄົວ ຫຼື ຍາດໃກ້ຊິດ ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍໄດ້ຈ່າຍຄ່າປິ່ນປົວໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ. ເນື່ອງຈາກວ່າການທີ່ຄອບຄົວ ຫຼື ຍາດໃກ້ຊິດ ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ໄດ້ຈ່າຍຄ່າປິ່ນປົວໃຫ້ແກ່ຜູ້ກ່ຽວໃນເບື້ອງຕົ້ນນັ້ນ ເປັນການກະທຳທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ.

4.4. ການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍໂດຍເຈດຕະນາ ຫຼື ດ້ວຍຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ.

ມາດຕາ 472 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ການລະເມີດ ແມ່ນການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍໂດຍເຈດຕະນາ ຫຼື ດ້ວຍຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ທີ່ຂັດກັບກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການຊຶ່ງຜູ້ລະເມີດນັ້ນ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ຫາກເນື່ອງຈາກການປ້ອງກັນຕົວ, ການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຫຼື ຍ້ອນຄວາມຜິດຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍເອງ.

ຄວາມຜິດໂດຍເຈດຕະນາ ແມ່ນການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍ ເຊິ່ງຜູ້ກະທຳຮູ້ວ່າ ການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍນັ້ນຈະກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ, ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ຄາດຄະເນໄດ້ເຖິງຜົນສະທ້ອນຂອງການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍ ແຕ່ກໍຈົງໃຈເຮັດ ຫຼື ປະປ່ອຍໃຫ້ມັນເກີດຂຶ້ນ².

ຄວາມຜິດທີ່ເກີດຂຶ້ນດ້ວຍຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ ແມ່ນການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍເຊິ່ງຜູ້ກະທຳຜິດສາມາດຄາດຄະເນໄດ້ວ່າການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍຂອງຕົນນັ້ນ ອາດມີຜົນສະທ້ອນທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສັງຄົມ ແຕ່ຖືເບົາແລະ ເຊື່ອວ່າມັນຈະບໍ່ເກີດຂຶ້ນ ຫຼື ບໍ່ຄາດຄະເນໄດ້ວ່າ ຜົນສະທ້ອນດັ່ງກ່າວຈະເກີດຂຶ້ນ ທັງໆ

² ມາດຕາ 14 ປະມວນກົດໝາຍອາຍາ ທີ່ກຳນົດວ່າ: ການກະທຳຜິດໂດຍເຈດຕະນາ ແມ່ນການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍ ຊຶ່ງຜູ້ກະທຳຜິດຮູ້ວ່າການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍຂອງຕົນ ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ກໍຄາດຄະເນໄດ້ເຖິງຜົນສະທ້ອນຂອງມັນ ແຕ່ຈົງໃຈເຮັດ ຫຼື ປະປ່ອຍໃຫ້ເກີດຂຶ້ນ.

ທີ່ວ່າ ຕົນຕ້ອງຄາດຄະເນ ແລະ ສາມາດຄາດຄະເນໄດ້³. ນອກຈາກຄວາມຮັບຜິດຊອບ ທີ່ເນື່ອງມາຈາກການກະທຳຂອງຕົນແລ້ວ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຍັງກຳນົດຄວາມຮັບຜິດຊອບທີ່ເນື່ອງມາຈາກການກະທຳຂອງບຸກຄົນອື່ນ, ຂອງສັດ, ວັດຖຸສິ່ງຂອງທີ່ຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຂອງຕົນ.

5. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ໃຊ້ວຽກ

ຜູ້ໃຊ້ວຽກຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ທີ່ຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກຂອງຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນອື່ນໃນການປະຕິບັດໜ້າທີ່ຕາມການມອບໝາຍ (ມາດຕາ 486 ວັກ 1 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ໃຊ້ວຽກ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກຂອງຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ ໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນອື່ນໃນການປະຕິບັດໜ້າທີ່ຕາມການມອບໝາຍ)

ຄຳວ່າ ຜູ້ໃຊ້ວຽກນີ້ ໝາຍເຖິງບຸກຄົນ ຫຼື ນິຕິບຸກຄົນທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເປັນອັນຕະລາຍ ແລະ ຄວາມເສຍຫາຍ ຊຶ່ງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກຂອງຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ; ຈະເອີ້ນວ່າຜູ້ໃຊ້ວຽກນັ້ນ ແມ່ນບຸກຄົນ ຫຼື ອົງການທີ່ມີສິດອຳນາດໃຫ້ຄຳສັ່ງແກ່ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຊຶ່ງໄດ້ຮັບເງິນເດືອນ ຫຼື ຄ່າແຮງງານຈາກຕົນ ເພື່ອປະຕິບັດໜ້າທີ່ວຽກງານໃດໜຶ່ງແກ່ຕົນ. ການປະຕິບັດຕາມໜ້າທີ່ ຫຼື ຄຳສັ່ງຂອງຜູ້ໃຊ້ວຽກນັ້ນບໍ່ຈຳເປັນວ່າຕ້ອງຢູ່ໃນເວລາ ຫຼື ນອກເວລາປະຕິບັດໜ້າທີ່ ແຕ່ສິ່ງສຳຄັນແມ່ນຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກນັ້ນແມ່ນປະຕິບັດຕາມຄຳສັ່ງຂອງຜູ້ໃຊ້ວຽກ. ໃນເມື່ອບຸກຄົນໃດໄດ້ຮັບຈ້າງຈາກຜູ້ອື່ນແຕ່ຜູ້ນີ້ບໍ່ມີສິດໃຫ້ຄຳສັ່ງໃນການປະຕິບັດວຽກງານ ເຊັ່ນ: ຊ່າງເຮືອນ, ຊ່າງໄມ້, ຊ່າງຈອດ, ຊ່າງຕີເຫຼັກ...ເປັນຕົ້ນ ບໍ່ຖືວ່າເປັນຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກຂອງຜູ້ວ່າຈ້າງ ເພາະພວກຜູ້ກ່ຽວ ບໍ່ໄດ້ຢູ່ໃຕ້ການຄວບຄຸມຂອງຜູ້ວ່າຈ້າງໃນເວລາປະຕິບັດວຽກງານ ແລະ ພວກຜູ້ກ່ຽວກໍປະຕິບັດງານນັ້ນໂດຍລຳພັງປາສະຈາກຄຳສັ່ງໃດໆ ແຕ່ພວກຜູ້ກ່ຽວຕ້ອງປະຕິບັດຕາມສັນຍາທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນໄວ້ເທົ່ານັ້ນ, ສະຫຼຸບຄວາມວ່າ ຜູ້ຮັບຈ້າງເຮັດສິ່ງໃດສິ່ງໜຶ່ງເພື່ອປະຕິບັດໜ້າທີ່ຕາມຄຳສັ່ງ ຫຼື ການມອບໝາຍຂອງຜູ້ໃຊ້ວຽກນັ້ນ ແມ່ນຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກ.

ຕົວຢ່າງ: ພ ພະນັກງານຂັບລົດ ປະຈຳຢູ່ບໍລິສັດທ່ອງທ່ຽວໄດ້ຮັບເງິນເດືອນ ຈຳນວນ 2.000.000 ກີບ/ເດືອນ, ໄດ້ຂັບລົດພາແຂກທີ່ມາທ່ອງທ່ຽວເດີນທາງອອກຈາກ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ໄປທ່ອງທ່ຽວທີ່ແຂວງ ຫຼວງພະບາງ ຖືວ່າ ພ ເປັນຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກໃຫ້ບໍລິສັດທ່ອງທ່ຽວ. ໃນມື້ດຽວກັນນັ້ນ ບໍລິສັດທ່ອງທ່ຽວໄດ້ເຊົ່າລົດນຳ ທ ແລະ ທ ເປັນຜູ້ຂັບລົດພາແຂກຂອງ ບໍລິສັດທ່ອງທ່ຽວ ອອກຈາກ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ໄປແຂວງ ຈຳປາສັກ, ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວຖືວ່າ ທ ເປັນຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກ.

5.1. ເງື່ອນໄຂທີ່ຈະຖືວ່າຜູ້ໃຊ້ວຽກເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຕາງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກ

ຜູ້ເສຍຫາຍ (ຜູ້ໄດ້ຮັບເຄາະຮ້າຍ) ຕ້ອງນຳຫຼັກຖານ ຫຼື ພະຍານມາຢັ້ງຢືນວ່າ ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ຕົນໄດ້ຮັບນັ້ນ ແມ່ນເນື່ອງມາຈາກການກະທຳໂດຍກົງຂອງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກ. ຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ຄວາມເປັນອັນຕະລາຍ ຕ້ອງເກີດມາຈາກການກະທຳຂອງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກໃນເວລາປະຕິບັດໜ້າທີ່ຂອງຕົນ ຫຼື ປະຕິບັດຕາມຄຳສັ່ງຂອງຜູ້ໃຊ້ວຽກ. ດັ່ງນັ້ນ ຜູ້ໃຊ້ວຽກ ຈຶ່ງຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເປັນອັນຕະລາຍ ຫຼື ຄວາມເສຍຫາຍ ຊຶ່ງເກີດຈາກການແລ່ນລົດຂອງຜູ້ຂັບລົດຂອງຕົນ ແລະ ຜູ້ຮັບເໝົາຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເປັນອັນຕະລາຍ ຫຼື ຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ເກີດຈາກການກະທຳຂອງຄົນງານທີ່ເຮັດວຽກນຳຕົນ.

ການກະທຳຂອງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກ ໃນເວລາປະຕິບັດໜ້າທີ່ຂອງຕົນນັ້ນພາໃຫ້ມີບັນຫາໃນການຕິດຄວາມ

³ ມາດຕາ 15 ປະມວນກົດໝາຍອາຍາ ທີ່ກຳນົດວ່າ: ການກະທຳຜິດດ້ວຍຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ ແມ່ນການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍ ຊຶ່ງຜູ້ກະທຳຜິດຄາດຄະເນໄດ້ວ່າ ມັນອາດຈະສ້າງຜົນສະທ້ອນທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສັງຄົມ ແຕ່ຖືເປົ່າ ແລະ ເຊື່ອວ່າມັນຈະບໍ່ເກີດຂຶ້ນ ຫຼື ບໍ່ຄາດຄະເນໄດ້ວ່າຜົນສະທ້ອນດັ່ງກ່າວ ຈະເກີດຂຶ້ນທັງທີ່ຕົນເອງຄາດຄະເນ ແລະ ສາມາດຄາດຄະເນໄດ້.

ໝາຍວ່າ ຍາມໃດຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກຈຶ່ງຖືວ່າ ກຳລັງປະຕິບັດໜ້າທີ່ຂອງຕົນ ຫຼື ຍາມໃດຈຶ່ງຖືວ່າ ຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກຍັງເຮັດການຢູ່ນຳຜູ້ໃຊ້ວຽກ.

ໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງ ຕາມຕົວຢ່າງຂ້າງເທິງໃນຫົວຂໍ້ 5 ນັ້ນຜູ້ໃຊ້ວຽກຕ້ອງໄດ້ຮັບຜິດຊອບຕາງຜູ້ຂັບລົດຂອງຕົນ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ, ເຖິງແມ່ນວ່າຜູ້ຂັບລົດ ຈະຂັບລົດຂອງຕົນອອກໄປໂດຍບໍ່ຮູ້ຈັກກຳຕາມ ເພາະວ່າການຂັບລົດ ເປັນໜ້າທີ່ປະຈຳຂອງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກນັ້ນ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະຂັບລົດອອກໄປໂດຍມີຄຳສັ່ງ ຫຼື ບໍ່ມີຄຳສັ່ງກໍແມ່ນຢູ່ໃນໜ້າທີ່ສະເໝີ.

5.2. ກໍລະນີຍົກເວັ້ນບໍ່ໃຫ້ຜູ້ໃຊ້ວຽກຮັບຜິດຊອບຕາງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກ

ຜູ້ໃຊ້ວຽກຈະພື້ນຈາກຄວາມຮັບຜິດຊອບໄປໄດ້ ແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ຕົນນຳຫຼັກຖານ ຫຼື ພະຍານມາປະກອບໃຫ້ເຫັນວ່າ ຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກຂອງຕົນໄດ້ລະເມີດໂດຍບໍ່ປະຕິບັດຕາມການມອບໝາຍ ຫຼື ຄຳສັ່ງຂອງຜູ້ໃຊ້ວຽກ ຫຼື ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນຫາກເກີດຈາກການກະທຳ ຫຼື ຄວາມຜິດຂອງບຸກຄົນອື່ນ ຫຼື ເນື່ອງມາຈາກເຫດສຸດວິໄສເທົ່ານັ້ນແຕ່ຈະນຳຫຼັກຖານ ຫຼື ເຫດຜົນອື່ນອີກມາຢັ້ງຢືນເພື່ອຫຼີກຈາກຄວາມຮັບຜິດຊອບນັ້ນແມ່ນບໍ່ໄດ້. ແຕ່ໃນກໍລະນີຜົນເສຍຫາຍໄດ້ເກີດຂຶ້ນ ຍ້ອນຄວາມຜິດຢ່າງໜັກໜ່ວງ ຂອງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກແລ້ວ ຜູ້ກ່ຽວຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ, ແຕ່ຜູ້ໃຊ້ວຽກນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ຈ່າຍຄ່າເສຍຫາຍນັ້ນກ່ອນ ແລ້ວຈຶ່ງທາງເອົາການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ ໄດ້ຈ່າຍໄປແລ້ວນັ້ນຄືນຈາກຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກ (ມາດຕາ 486 ວັກ 2 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ໃນກໍລະນີທີ່ຄວາມເສຍຫາຍ ຫາກເກີດຂຶ້ນຍ້ອນຄວາມຜິດຮ້າຍແຮງຂອງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກແລ້ວຜູ້ກ່ຽວຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ, ແຕ່ຜູ້ໃຊ້ວຽກນັ້ນຕ້ອງໄດ້ຈ່າຍຄ່າເສຍຫາຍນັ້ນກ່ອນ ແລ້ວຈຶ່ງທາງເອົາການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ທີ່ໄດ້ຈ່າຍໄປແລ້ວນັ້ນຄືນ ຈາກຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກ)

ຜູ້ໃຊ້ວຽກຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ຄວາມເປັນອັນຕະລາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກ ການກະທຳຂອງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກຂອງຕົນ ໃນເມື່ອຕົນຫາກໄດ້ໃຫ້ຜູ້ອື່ນຍື່ມ ຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກຂອງຕົນໄປເຮັດວຽກງານອື່ນນອກຈາກວຽກງານຂອງຕົນທັງນີ້ກໍເພາະວ່າ ຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກນັ້ນ ໄດ້ອອກຈາກການດູແລ ແລະ ການຄວບຄຸມຂອງຕົນແລ້ວ ແລະ ຈະແມ່ນຜູ້ອື່ນທີ່ຍື່ມຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກນັ້ນ ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ. ນອກຈາກນີ້, ຜູ້ໃຊ້ວຽກຈະບໍ່ຮັບຜິດຊອບອີກຖ້າຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກ ຫາກກໍຄວາມເສຍຫາຍໃນເວລາພັກວຽກຈາກຜູ້ໃຊ້ວຽກໄປແລ້ວ. ສະຫຼຸບແລ້ວ ຕາມຫຼັກການຂອງຂໍ້ຜຸກພັນນອກສັນຍາບັນຍັດໄວ້ກ່ຽວກັບຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ໃຊ້ວຽກນີ້ແມ່ນເນື່ອງມາຈາກຄວາມນຶກຄິດສອງປະການ⁴:

1) ການຮັບຜິດຊອບຕາງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກນີ້ ແມ່ນເນື່ອງຈາກວ່າ ຜູ້ໃຊ້ວຽກ ໄດ້ໃຊ້ ຫຼື ສັ່ງ ຫຼື ວາມໃຫ້ ຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກເຮັດຕາມຄຳສັ່ງຂອງຕົນ ແລະ ຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກບໍ່ມີສິດທີ່ຈະກະທຳຢ່າງອື່ນ ນອກຈາກປະຕິບັດຕາມການມອບໝາຍ ແລະ ຄຳສັ່ງຂອງຜູ້ໃຊ້ວຽກເທົ່ານັ້ນ. ອີກປະການໜຶ່ງແມ່ນເນື່ອງຈາກວ່າ ຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກ ເປັນຜູ້ນຳຜົນປະໂຫຍດມາໃຫ້ຜູ້ໃຊ້ວຽກ ແຕ່ເມື່ອມີຄວາມອັບປະໂຫຍດເກີດຂຶ້ນ ຜູ້ໃຊ້ວຽກກໍຕ້ອງໄດ້ຮັບຜິດຊອບເໝືອນກັນ ບໍ່ແມ່ນຈະຮັບເອົາແຕ່ຜົນປະໂຫຍດ ສ່ວນຄວາມອັບປະໂຫຍດ ຫຼື ຄວາມເສຍຫາຍ ແລ້ວຈະບໍ່ຮັບເອົາ.

2) ການຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ໃຊ້ວຽກດັ່ງກ່າວ ເປັນການຮັບປະກັນສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ ໃຫ້ແກ່ ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍທີ່ໄດ້ຮັບຜົນຈາກການກະທຳຂອງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກວ່າຈະໄດ້ຮັບການການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ທັນເວລາ, ເປັນທີ່ຮັບຮູ້ແລ້ວວ່າ ຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກນັ້ນມີໜ້ອຍ ທີ່ສຸດທີ່ຈະສາມາດໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍຍ້ອນການກະທຳຂອງຕົນ. ດັ່ງນັ້ນ ກົດໝາຍຈຶ່ງບັນຍັດວ່າ ໃຫ້ຜູ້ໃຊ້ວຽກເປັນຜູ້ໃຊ້ແທນເພື່ອ

⁴ ປຶ້ມກົດໝາຍແພ່ງ ຮຽບຮຽງໂດຍ: ທ່ານ ອາຈານ ສ.ຈ. ດາວອນ ຫວ່າງວິຈິດ ແລະກວດແກ້ໂດຍ ຄ.ນ.ລ. ຄັ້ງວັນທີ 31 ມັງກອນ 2003

ເປັນການແນ່ນອນໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ.

6. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງພໍ່ແມ່, ຜູ້ປົກຄອງ ຫຼື ຜູ້ຄຸ້ມຄອງ

ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 472 ໄດ້ກຳນົດໄວ້ວ່າ: ການລະເມີດ ແມ່ນ ການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍ ໂດຍເຈດຕະນາ ຫຼື ດ້ວຍຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ ຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ທີ່ຂັດກັບກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ ຊຶ່ງຜູ້ລະເມີດນັ້ນ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ຫາກເນື່ອງຈາກການປ້ອງກັນຕົວ, ການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຫຼື ຍ້ອນຄວາມຜິດຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍເອງ. ສິ່ງທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໝາຍເຖິງຜູ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ພື້ນກະສຽນອາຍຸ, ຜູ້ເສຍຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ຫຼື ຖືກຈຳກັດຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດນອກຈາກນີ້, ມາດຕາ 487 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຍັງໄດ້ກຳນົດໄວ້ອີກວ່າ: ພໍ່ແມ່, ຜູ້ປົກຄອງ ຫຼື ຜູ້ຄຸ້ມຄອງ ເຊັ່ນ: ໂຮງຮຽນ, ໂຮງໝໍເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເນື່ອງມາຈາກຄວາມຜິດຂອງເດັກ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນພື້ນກະສຽນອາຍຸ ຫຼື ຄົນບ້າເສຍຈິດທີ່ຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຂອງຕົນ. ຈາກເນື້ອໃນດັ່ງກ່າວຈຶ່ງຂໍ້ໄຈແຍກບັນຫາ ດັ່ງນີ້:

6.1. ພໍ່ແມ່ຂອງເດັກ

ພໍ່ແມ່ຂອງເດັກທີ່ຍັງບໍ່ທັນພື້ນກະສຽນອາຍຸ ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເນື່ອງມາຈາກການກະທຳຂອງເດັກນັ້ນ ໝາຍເຖິງ ພໍ່ແມ່ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຂອງເດັກເຊັ່ນ: ພໍ່ແມ່ຄົງ ຫຼື ພໍ່ແມ່ລ້ຽງ ທີ່ເດັກນັ້ນໄດ້ຢູ່ຮ່ວມເຮືອນດຽວກັນ, ອາໄສຢູ່ນຳກັນພາຍໃຕ້ການລ້ຽງດູ ແລະ ໃຫ້ການສຶກສາເດັກນັ້ນຢ່າງປົກກະຕິ, ນອກຈາກນີ້ ຜູ້ເປັນພໍ່ແມ່ ຍັງມີສິດ ແລະ ພັນທະ ເທົ່າທຽມກັນໃນການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງລູກ ທັງເປັນຜູ້ຕາງໜ້າຕາມກົດໝາຍຂອງລູກທີ່ຍັງບໍ່ທັນພື້ນກະສຽນອາຍຸ, ມີພັນທະປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງລູກຢູ່ສານ, ສະຖານທີ່ເຮັດວຽກ, ໂຮງຮຽນ ແລະ ສະຖານທີ່ອື່ນ (ມາດຕາ 215 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ພໍ່ ແມ່ ມີ ສິດ ແລະ ພັນທະເທົ່າທຽມກັນ ໃນການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງລູກ, ພໍ່ ແມ່ ເປັນຜູ້ຕາງໜ້າຕາມກົດໝາຍ ຂອງລູກທີ່ຍັງບໍ່ທັນພື້ນກະສຽນອາຍຸ, ມີພັນທະປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງລູກ ຢູ່ສານ, ສະຖານທີ່ເຮັດວຽກ, ໂຮງຮຽນ ແລະ ສະຖານທີ່ອື່ນ).

ແຕ່ຜູ້ເປັນພໍ່ແມ່ ຂອງເດັກຊຶ່ງເກີດຈາກພໍ່ແມ່ ທີ່ບໍ່ໄດ້ແຕ່ງດອງກັນ ແຕ່ຜູ້ເປັນພໍ່ໄດ້ສະໝັກໃຈຮັບຮູ້ວ່າຕົນເປັນພໍ່ຂອງເດັກ ຫຼື ດ້ວຍຄຳຕັດສິນຂອງສານ ຫຼື ໃນກໍລະນີທີ່ຖືກສານບົດສິດໃນການເປັນພໍ່ ໂດຍທີ່ພໍ່ບໍ່ໄດ້ຄຸ້ມຄອງເດັກໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງນັ້ນຈະບໍ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບທາງແພ່ງ ກໍຄືການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຍ້ອນການກະທຳຂອງເດັກຜູ້ນັ້ນແຕ່ຢ່າງໃດ ແຕ່ຜູ້ເປັນພໍ່ກໍຍັງມີພັນທະໃນການໃຊ້ຈ່າຍເບິ່ງແຍງລ້ຽງດູຈົນກວ່າເດັກນັ້ນເຖິງກະສຽນອາຍຸ⁵ ໂດຍຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍນັ້ນແມ່ນຜູ້ປົກຄອງ ຫຼື ຄຸ້ມຄອງເດັກທີ່ໄດ້ຮັບການແຕ່ງຕັ້ງນັ້ນເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ.

6.2. ຜູ້ປົກຄອງ ຫຼື ຜູ້ຄຸ້ມຄອງເດັກ.

ຜູ້ປົກຄອງ ຫຼື ຜູ້ຄຸ້ມຄອງເດັກ ທີ່ເດັກບໍ່ທັນພື້ນກະສຽນອາຍຸໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ ນັ້ນໝາຍເຖິງຜູ້ປົກຄອງທີ່ໄດ້ຮັບການແຕ່ງຕັ້ງຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຊຶ່ງມີໜ້າທີ່: ລ້ຽງດູ, ສຶກສາອົບຮົມ, ເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ສຸຂະພາບ, ການຮ້າຮຽນຂອງເດັກ, ປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກພ້ອມທັງມີສິດເປັນຜູ້ຕາງໜ້າຂອງເດັກ

⁵ ປຶ້ມກົດໝາຍແພ່ງ ຮຽບຮຽງໂດຍ: ທ່ານ ສ.ຈ. ດາວອນ ຫວ່າງວິຈິດ ແລະກວດແກ້ໂດຍ ຄ.ນ.ລ. ຄັ້ງວັນທີ 31 ມັງກອນ 2003.

ໃນການເຮັດສັນຍາ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວອື່ນໆທັງມີພັນທະປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ ຊຶ່ງຂາດການເບິ່ງແຍງລ້ຽງດູຈາກພໍ່ແມ່ທີ່ເສຍຊີວິດແລ້ວ ຫຼື ຖືກປົດສິດໃນການເປັນພໍ່ແມ່ ຫຼື ເຈັບເປັນ ຫຼື ຍ້ອນສາເຫດອື່ນ (ມາດຕາ 223 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ປົກຄອງເດັກ ມີພັນທະລ້ຽງດູ, ສຶກສາອົບຮົມ, ເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ ສຸຂະພາບ, ການອຳຮຽນ ແລະ ປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ, ຜູ້ປົກຄອງເດັກ ມີສິດເປັນຜູ້ຕາງໜ້າຂອງເດັກ ໃນການເຮັດສັນຍາ ແລະ ໃນການເຄື່ອນໄຫວຕ່າງໆ).

ສຳລັບຜູ້ຄຸ້ມຄອງເດັກ ໝາຍເຖິງໂຮງຮຽນອະນຸບານ, ໂຮງໝໍ ຫຼື ສະຖານທີ່ອື່ນໆ ຊຶ່ງເຮັດໜ້າທີ່ຄຸ້ມຄອງເດັກໃນຊ່ວງໄລຍະໜຶ່ງເຮັດໜ້າທີ່ຄຸ້ມຄອງເດັກ, ເບິ່ງແຍງ, ດູແລ, ສຶກສາອົບຮົມເດັກ ໂດຍການປະຕິບັດຕາມໜ້າທີ່ ຫຼື ຕາມສັນຍາຕາມໄລຍະເວລາໃດໜຶ່ງເຊັ່ນ: ຄູອາຈານ, ແພດໝໍທີ່ປິ່ນປົວ ຫຼື ເບິ່ງແຍງເດັກຕາມສະຖານທີ່ຕ່າງໆ, ບຸກຄົນອື່ນທີ່ຮັບຈ້າງລ້ຽງເດັກ ຫຼື ເບິ່ງແຍງເດັກ...ເຊັ່ນ: ເດັກແກວ່ງກ້ອນຫີນໃສ່ກັນໃນຂອບເຂດຮົ່ວຂອງ ໂຮງຮຽນ, ເດັກເຈັບນອນໂຮງໝໍອາລະວາດຜູ້ອື່ນໃນເວລາທີ່ຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຂອງ ແພດໝໍ ຫຼື ພະຍາບານຈົນເຮັດໃຫ້ຜູ້ອື່ນໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ແມ່ນຕົກຢູ່ໃນຄວາມຮັບຜິດຊອບເບິ່ງແຍງດູແລຂອງໂຮງຮຽນ ຫຼື ໂຮງໝໍທີ່ປິ່ນປົວຢູ່ນັ້ນ.

ເດັກທີ່ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ຜູ້ອື່ນ ໂດຍແມ່ນພໍ່ແມ່, ຜູ້ປົກຄອງ ຫຼື ຜູ້ຄຸ້ມຄອງເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບທາງແພ່ງແທນນັ້ນໝາຍເຖິງເດັກ ທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 18 ປີ. ການກະທຳຂອງເດັກ ທີ່ເປັນການລະເມີດ ແລະ ເປັນການກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນອື່ນ ແລ້ວມີການຮ້ອງຟ້ອງເພື່ອທາງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍນັ້ນ ມີເຫດການຕົວຈິງຫຼາຍຢ່າງເຊັ່ນ: ເດັກຢອກກັນແລ້ວເອົາແກ່ນໝາກມ່ວງແກວ່ງໃສ່ຕາກັນ, ເອົາໄມ້ແທງຕາກັນ, ຍິງປີນຢາງໃສ່ກັນ, ຕີກັນ, ຊຸກກັນລົ້ມຢູ່ໂຮງຮຽນພາໃຫ້ແຂນຫັກ, ລັກເອົາປີນພໍ່ໄປຍິງຄົນອື່ນ, ຂັບຂີ່ລົດແລ້ວເກີດອຸບປະຕິເຫດຕໍ່າຄົນອື່ນ.

ຕໍ່ການກະທຳທີ່ເດັກສ້າງຄວາມເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວ ສານຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາຢ່າງຄັກແນ່ວ່າເດັກທີ່ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ແມ່ນກະທຳຂຶ້ນໃນເວລາໃດ, ສະຖານທີ່ໃດ, ເດັກຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງ ຫຼື ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ໃດ. ທຸກເທື່ອທີ່ມີການເອົາຄຳໃຫ້ການຂອງເດັກ ຕ້ອງໃຫ້ພໍ່ແມ່, ຜູ້ປົກຄອງ ຫຼື ຜູ້ຄຸ້ມຄອງເດັກໃນຖານະເປັນຜູ້ຕາງໜ້າທາງກົດໝາຍຂອງເດັກ ເຂົ້າຮ່ວມນຳເພື່ອ ເປັນຫຼັກຖານຢັ້ງຢືນຄວາມແນ່ນອນຂອງການສອບຖາມເອົາຄຳໃຫ້ການ, ທັງນີ້ ກໍ່ເພື່ອແນໃສ່ປົກປ້ອງຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ ແລະ ອີກປະການໜຶ່ງ ກໍ່ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນຈາກຄຳເວົ້າວ່າ ເດັກຖືກບັງຄັບໃຫ້ການ, ເດັກມີຄວາມຢ້ານກົວຈຶ່ງຮັບສາລະພາບຜິດ.

6.3 ຜູ້ຄຸ້ມຄອງ ຫຼື ຜູ້ປົກຄອງຜູ້ເສຍຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ຫຼື ຜູ້ຖືກຈຳກັດຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ.

ໂດຍທົ່ວໄປບຸກຄົນແມ່ນມີສິດທີ່ຈະບໍ່ມີໃຜລ່ວງລະເມີດໄດ້ຕາມກົດໝາຍ ແລະ ຮັບການປົກປ້ອງທຸກຄົນລ້ວນແຕ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານກົດໝາຍເທົ່າທຽມກັນ ມີສິດ ແລະ ພັນທະທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ແລະ ລັດຖະທຳມະນູນ, ນອກຈາກມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານກົດໝາຍແລ້ວບຸກຄົນແມ່ນຍັງມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດທີ່ນຳໃຊ້ສິດ ແລະ ປະຕິບັດພັນທະດ້ວຍຕົວຂອງບຸກຄົນເອງ (ຕາມມາດຕາ 67 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດຂອງບຸກຄົນ ແມ່ນຄວາມສາມາດນຳໃຊ້ສິດ ແລະ ປະຕິບັດພັນທະດ້ວຍຕົນເອງ. ບຸກຄົນຜູ້ໃດທີ່ບໍ່ສາດມາດນຳໃຊ້ສິດ ແລະ ປະຕິບັດພັນທະດ້ວຍຕົນເອງນັ້ນ ເອີ້ນວ່າ, ຜູ້ທີ່ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ຊຶ່ງປະກອບມີ: ຜູ້ບໍ່ພົ້ນກະສຽນອາຍຸ, ຜູ້ຖືກຈຳກັດ ຫຼື ເສຍຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ແລ້ວຄວາມສາມາດຜູ້ເສຍຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ.

ຜູ້ຄຸ້ມຄອງຜູ້ທີ່ຖືກຈຳກັດ ຫຼື ເສຍຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ນີ້ຈະສິ້ນສຸດການປະຕິບັດ

ໜ້າທີ່ດັ່ງກ່າວແມ່ນຜູ້ທີ່ຖືກຈຳກັດ ຫຼື ເສຍຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ໄດ້ກັບຄືນມາມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດຄືບຖ້ວນຕາມການຕັດສິນຂອງສານທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດເປັນຕົ້ນໄປ ຫຼື ຜູ້ທີ່ຖືກຈຳກັດ ຫຼື ເສຍຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ນັ້ນຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດໂດຍນັບເອົາວັນທີບຸກຄົນເຫຼົ່ານັ້ນເສຍຊີວິດເປັນຕົ້ນໄປ. ການສິ້ນສຸດໜ້າທີ່ຂອງການເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງແລ້ວ ຕ້ອງໄດ້ມີການໄລ່ລ້ຽງລາຍຮັບ ແລະ ລາຍຈ່າຍຕ່າງໆທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການເບິ່ງແຍງຜູ້ທີ່ຖືກຈຳກັດ ຫຼື ເສຍຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດນັ້ນ ຖ້າຫາກມີຊັບສິນບັດຂອງຜູ້ທີ່ຖືກຈຳກັດ ຫຼື ເສຍຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດຍັງເຫຼືອໃຫ້ແກ່ຜູ້ທີ່ຖືກຄຸ້ມຄອງ ຫຼື ກໍລະນີທີ່ຜູ້ຖືກຄຸ້ມຄອງຫາກເສຍຊີວິດກໍສິ່ງມອບໃຫ້ແກ່ຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຂອງຜູ້ທີ່ຖືກຈຳກັດ ຫຼື ເສຍຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດນັ້ນ ພາຍໃນກຳນົດສາມເດືອນນັບແຕ່ມີສິ້ນສຸດການຄຸ້ມຄອງນັ້ນ ເພື່ອນຳໄປສືບທອດຕາມກົດໝາຍ.

7. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງສັດ ຫຼື ຜູ້ຄອບຄອງສັດ

ເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຜູ້ຄອບຄອງສັດເຊັ່ນ: ງົວ, ຄວາຍ, ໝູ, ແບ້... ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ສັດຂອງຕົນກໍ່ຂຶ້ນ ຍ້ອນຄວາມຜິດຂອງເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຜູ້ຄອບຄອງສັດ ຄວາມໝາຍ ສັດ ແມ່ນໝາຍເຖິງສັດທີ່ມີເຈົ້າຂອງ ບໍ່ຈຳແນກປະເພດຂອງສັດວ່າແມ່ນສັດນ້ຳ, ສັດປີກ, ສັດນ້ອຍ ຫຼື ສັດໃຫຍ່ແຕ່ຢ່າງໃດ (ມາດຕາ 488 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຜູ້ຄອບຄອງສັດ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ສັດນັ້ນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ ຍ້ອນຄວາມຜິດຂອງຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຜູ້ຄອບຄອງສັດນັ້ນ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຜູ້ຄອບຄອງສັດ ຫາກສາມາດພິສູດໄດ້ວ່າຕົນໄດ້ໃຊ້ຄວາມລະມັດລະວັງໃນການປົກປັກຮັກສາສັດຕາມ ຊະນິດ, ປະເພດ, ນິໄສ ຫຼື ການປະ ພຶດຂອງສັດແລ້ວ ຫຼື ຍ້ອນຄວາມຜິດຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍເອງ. ໃນກໍລະນີມີບຸກຄົນທີສາມເປັນຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງ ຫຼື ເຮັດໃຫ້ສັດສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຜູ້ຄອບຄອງສັດ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍກ່ອນ ແລ້ວຈຶ່ງທວງເອົາຄືນຈາກບຸກຄົນທີສາມນັ້ນ). ໃນທີ່ນີ້ ຈະຂໍຍົກຕົວຢ່າງບັນຫາກ່ຽວກັບຄວາຍໂດຍສະເພາະ ເຊັ່ນ: ເຈົ້າຂອງຄວາຍຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ເມື່ອຄວາຍຂອງຕົນບຸກລຸກເຂົ້າໄປກິນຜົນລະປູກຂອງບຸກຄົນອື່ນ ຫຼື ໄປຊົນຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ຍ້ອນເຈົ້າຂອງສັດບໍ່ໄດ້ຄຸ້ມຄອງຮັກສາຄວາຍຂອງຕົນເທົ່າທີ່ຄວນ ຫຼື ປ່ອຍປະລະເລີຍຄວາຍຂອງຕົນເອງ, ແຕ່ກົງກັນຂ້າມຫາກຄວາຍນັ້ນຖືກມັດໄວ້ເປັນຢ່າງດີແລ້ວ ພັດມີຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງມາກວນເຮັດໃຫ້ຄວາຍນັ້ນຮ້າຍຈົນເຊືອກຂາດແລ້ວແລ່ນຊົນບຸກຄົນອື່ນຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງນັ້ນ ເຈົ້າຂອງຄວາຍກໍຈະບໍ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບແຕ່ຢ່າງໃດຍ້ອນເປັນຄວາມຜິດຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍເອງ.

8. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກວັດຖຸສິ່ງຂອງ

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງວັດຖຸສິ່ງຂອງໃດໜຶ່ງ ຄວນປົກປັກຮັກສາຄຸ້ມຄອງວັດຖຸ ສິ່ງຂອງທີ່ເປັນຂອງຕົນໃຫ້ຢູ່ສະພາບດີບໍ່ໃຫ້ເປ່ເພ, ບໍ່ໃຫ້ເສຍຄຸນນະພາບ ແລະ ມ້ຽນໄວ້ຢູ່ປ່ອນປອດໄພ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ຜູ້ອື່ນລັກລອບເອົາໄປ ແລະ ບໍ່ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນອື່ນ. ດັ່ງນັ້ນ ຖ້າຫາກຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງບໍ່ປົກປັກຮັກສາ ບໍ່ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ເບິ່ງແຍງວັດຖຸສິ່ງຂອງນັ້ນເທົ່າທີ່ຄວນ ໃນກໍລະນີທີ່ວັດຖຸສິ່ງຂອງນັ້ນ ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນອື່ນ ຫຼື ຊັບສິນຂອງບຸກຄົນອື່ນຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກວັດຖຸສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ (ມາດຕາ 489 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກວັດຖຸສິ່ງຂອງໃດໜຶ່ງ ຍ້ອນຄວາມຜິດຂອງຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຜູ້ຄອບຄອງນັ້ນ ຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວ) ເຊັ່ນ: ໓ ຈອດລົດໄວ້ ແລະ ໃສ່ເບກມີຕາມປົກກະຕິ ແຕ່ເນື່ອງຈາກເບກມີດັ່ງກ່າວເຊື່ອມສະພາບ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ລົດໄຫຼລົງຄ້ອຍ ໄປຕຳເອົາຄົນຢ່າງໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ຕໍ່ກັບຄວາມ

ເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ **ກ** ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງລົດຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວ.

9. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍຂອງເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຜູ້ຄອບຄອງຕົ້ນໄມ້

ຕົ້ນໄມ້ທີ່ຢູ່ພາຍໃນຂອບເຂດຄວາມຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຫຼື ຢູ່ໃນການຄອບຄອງ ຂອງເຈົ້າຂອງສວນ, ຜູ້ເຝົ້າສວນ ຕ້ອງໄດ້ຮັກສາຕັດຮາກກັນກິ່ງໄມ້ ໃຫ້ມີຄວາມປອດໄພຢູ່ສະເໝີ, ບຸກຄົນໃດທີ່ເປັນຜູ້ເຊົ່າ ພື້ນທີ່ໃດໜຶ່ງທີ່ມີຕົ້ນໄມ້ ແລະ ຜູ້ທີ່ຮັບຜິດຊອບຂົນສົ່ງຕົ້ນໄມ້ ທີ່ເປັນຕົ້ນໄມ້ໃຫຍ່ເພື່ອນຳໄປປຸກນັ້ນ ໃນເວລາທີ່ມີຂົນສົ່ງ ຖ້າຫາກຕົ້ນໄມ້ເຫຼົ່ານັ້ນສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນອື່ນ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນນັ້ນ (ມາດຕາ 490 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຜູ້ຄອບຄອງ ຕົ້ນໄມ້ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກຕົ້ນໄມ້ຂອງຕົນ ເຊັ່ນ: ງ່າໄມ້ຫັກ, ໝາກໄມ້ລົ່ນ, ຕົ້ນໄມ້ລົ່ມ ແລະ ອື່ນໆ). ຕົວຢ່າງ: **ກ** ປູກຕົ້ນໝາກພ້າວມາໄດ້ຫຼາຍປີ ແລະ ຕົ້ນໝາກພ້າວກໍສູງໃຫຍ່ຢູ່ຂ້າງກຳແພງບ້ານຂອງຕົນ ຜ່ານມາໄລຍະໜຶ່ງເກີດມີຟ້າລົມຝົນຕົກແຮງ ເຮັດໃຫ້ງ່າໄມ້ແຫ້ງ ແລະ ໝາກພ້າວແຫ້ງຕົກລົງຖືກຄອກລົດເຮືອນຂອງ **ຂ** ທີ່ຢູ່ຕິດກັບເຮືອນຂອງ **ກ** ເຮັດໃຫ້ກະເບື້ອງແຕກຖືກລົດໃຫຍ່, ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນນີ້ **ກ** ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຈ່າຍຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ **ຂ** ພ້ອມທັງສ້ອມແປງຫຼັງຄາຄອກລົດ.

10. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍຂອງເຈົ້າຂອງເຮືອນ ຫຼື ສິ່ງປຸກສ້າງອື່ນ

ເຈົ້າຂອງເຮືອນ ຫຼື ເຈົ້າຂອງສິ່ງປຸກສ້າງ ບໍ່ວ່າຈະເປັນ: ຕຶກ, ອາຄານ, ສຳນັກງານ... ຕ້ອງໄດ້ບົວລະບັດຮັກສາ ແຕ່ຖ້າຫາກປະປ່ອຍບົວລະບັດຮັກສາ ຖ້າຫາກສິ່ງຂອງເຫຼົ່ານັ້ນຫາກສ້າງຄວາມເສຍຫາຍແລ້ວ ເຈົ້າຂອງເຮືອນ ຫຼື ສິ່ງປຸກສ້າງນັ້ນຕ້ອງໄດ້ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຜົນເສຍຫາຍທີ່ເກີດມາຈາກການແຕກຫັກ, ເປ່ເພ ຫຼື ພັງລົງ ຂອງເຮືອນ ຫຼື ສິ່ງປຸກສ້າງນັ້ນ (ມາດຕາ 491 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຜູ້ຄຸ້ມຄອງ, ປົກປັກຮັກສາ ຫຼື ນຳໃຊ້ ເຮືອນ ຫຼື ສິ່ງປຸກສ້າງອື່ນ ຫາກປະປ່ອຍໃຫ້ເຮືອນ ຫຼື ສິ່ງປຸກສ້າງຂອງຕົນ ຫຼື ຢູ່ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນນັ້ນ ພັງລົງ, ຊຸດລົງ ຍ້ອນຂາດການບົວລະບັດຮັກສາ ຊຶ່ງສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນອື່ນ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນນັ້ນ) ເຊັ່ນ: **ກ** ປຸກເຮືອນ 2 ຊັ້ນມາໄດ້ 8 ປີ ແລະ **ກ** ບໍ່ໄດ້ບົວລະບັດຮັກສາປ່ອຍໃຫ້ເຮືອນຊຸດໂຊມລົງ, ຜ່ານມາໄລຍະໜຶ່ງໄມ້ປານລົມເຮືອນຂອງ **ກ** ໄດ້ຕົກລົງໃສ່ຫຼັງຄາເຮືອນຄົວຂອງ **ຂ** ທີ່ຢູ່ຕິດກັບເຮືອນ **ກ** ນັ້ນເຮັດໃຫ້ກະເບື້ອງເຮືອນຄົວແຕກເສຍຫາຍ **ກ** ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ.

11. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍຂອງຜູ້ຮັບເໝົາກໍ່ສ້າງ

ຜູ້ຮັບເໝົາກໍ່ສ້າງແມ່ນສ້າງສິ່ງໃດໜຶ່ງຕາມຈຸດປະສົງ ຫຼື ຄວາມຕ້ອງການຂອງເຈົ້າຂອງໂຄງການ ຫຼື ຜູ້ວ່າຈ້າງນັ້ນ ການກໍ່ສ້າງຜູ້ຮັບເໝົາຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ນຳໃຊ້ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມ ຫຼັກການ ແລະ ເຕັກນິກມາດຕະຖານ⁶, ພ້ອມທັງຄຳນຶງເຖິງຄວາມປອດໄພພາຍໃນຂອບເຂດ ຫຼື ບໍລິເວນ

⁶ ມາດຕາ 34 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການກໍ່ສ້າງ ສະບັບປັບປຸງປີ 2009 ລະບຸວ່າ: ການປ້ອງກັນຄວາມປອດໄພ ໃນກໍລະນີທົ່ວໄປໃຫ້ນຳໃຊ້ມາດຕະການ ຕາມລະບຽບການຂອງຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເປັນຕົ້ນມີປ້າຍເຕືອນ, ມີຮົ່ວສະໝາມກໍ່ສ້າງ, ມີເຄື່ອງປ້ອງກັນແຮງງານເຊັ່ນ: ໝວກກັນກະທົບ, ເກີບ, ຖົງມື, ແວ່ນກັນແສງ.

ໃນເວລາດຳເນີນການກໍ່ສ້າງໂຄງການໃດໜຶ່ງ ຖ້າຫາກມີເຫດສຸດວິໄສເກີດຂຶ້ນເຊັ່ນ: ນ້ຳຖ້ວມ, ລົມພະຍຸ, ໄຟໄໝ້, ແຜ່ນດິນໄຫວ, ດິນຖະຫຼົ່ມ ຫຼື ໄຟພິບັດອື່ນທີ່ກະທົບຕໍ່ການດຳເນີນໂຄງການກໍ່ສ້າງນັ້ນຜູ້ຮັບເໝົາຕ້ອງມີມາດຕະການປ້ອງກັນ ແລະ ແກ້ໄຂຢ່າງທັນການດັ່ງນີ້:

ຂອງການກໍ່ສ້າງນັ້ນ ຖ້າຫາກມີຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກຄວາມບົກພ່ອງຂອງຜູ້ຮັບເໝົາກໍ່ສ້າງ ນັ້ນ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ (ມາດຕາ 492 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ຜູ້ຮັບເໝົາກໍ່ສ້າງ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກຄວາມບົກພ່ອງຂອງ ການກໍ່ສ້າງ ຫຼື ການຄຸ້ມຄອງປົກປັກຮັກສາຂອງຕົນ ເຊັ່ນ: ການຫັກພັງຂອງສິ່ງກໍ່ສ້າງ, ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງບໍ່ໄດ້ມາດຕະຖານ, ບໍ່ຖືກເຕັກນິກ, ການຂຸດຮ່ອງ, ການຂຸດຊຸມ, ການວາງສິ່ງກົດຂວາງ ໂດຍບໍ່ຮັບປະກັນຄວາມປອດໄພ) ຕົວຢ່າງ: **ກ** ຮັບເໝົາກໍ່ສ້າງຮ່ອງນ້ຳແຄມທາງ ແຕ່ການເຮັດຝາປົກຮ່ອງນ້ຳບໍ່ໄດ້ມາດຕະຖານຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ **ຂ** ຍ່າງໄປຕົກລົງຮ່ອງນ້ຳໄດ້ຮັບບາດເຈັບຂາຫັກ **ກ** ຜູ້ຮັບເໝົາກໍ່ສ້າງຕ້ອງໄດ້ຮັບຜິດຊອບປົນປົວ **ຂ**. ໃນກໍລະນີທີ່ມີຄວາມເສຍຫາຍຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຕໍ່ຊັບສິນຂອງບຸກຄົນອື່ນ ຜູ້ຮັບເໝົາກໍ່ສ້າງຈະໄດ້ຮັບຜິດຊອບທາງອາຍານຳອີກ⁷.

12. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍຂອງ ເຈົ້າຂອງຜະລິດຕະພັນ ຫຼື ສິນຄ້າ

ເຈົ້າຂອງສິນຄ້າ ຫຼື ຜະລິດຕະພັນ ໃດໜຶ່ງຄວນຄຳນຶງເຖິງການຜະລິດທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມເຕັກນິກ ແລະ ຫຼັກການ, ນຳໃຊ້ວັດຖຸປຸງແຕ່ງທີ່ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ໄດ້ມາດຕະຖານ ຫຼື ມີການຮັບຮອງຕາມມາດຕະຖານ⁸ ເພື່ອນຳມາຜະລິດສິນຄ້າ ຫຼື ຜະລິດຕະພັນນັ້ນ ລວມໄປເຖິງການດຳເນີນທຸລະກິດ ແລະ ການໂຄສະນາສິນຄ້າ ຫຼື ຜະລິດຕະພັນໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມຄວາມເປັນຈິງ ບໍ່ຄວນໂຄສະນາເກີນຄວາມເປັນຈິງທີ່ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈຜິດ ຫຼື ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ບໍລິໂພກ ຫຼື ຊົມໃຊ້ສິນຄ້າ⁹ ຫຼື ຜະລິດຕະພັນນັ້ນ (ມາດຕາ 493 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງ ທີ່ທຳການຜະລິດ, ດຳເນີນທຸລະກິດ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເນື່ອງຈາກຜະລິດຕະພັນ ຫຼື ສິນຄ້າ ທີ່ບໍ່ໄດ້ມາດຕະຖານ ຊຶ່ງສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ບໍລິໂພກ ຫຼື ຜູ້ຊົມໃຊ້) ເຊັ່ນ: **ກ** ຜະລິດຄົມທາຜົວໜັງ ມາຂາຍ, **ຂ** ໄດ້ຊື້ຄົມດັ່ງກ່າວ ມາໃຊ້ ພາຍຫຼັງໃຊ້ໄດ້ 3 ວັນ **ຂ** ເປັນຕຸ່ມແພ້ຢ່າງແຮງ ເມື່ອ **ຂ** ໄດ້ໄປກວດ ແລະ ປິ່ນປົວຢູ່ໂຮງໝໍ ຈຶ່ງຮູ້ວ່າ ແພ້ຄົມທາຜົວດັ່ງກ່າວ ຍ້ອນຄົມນັ້ນ ບໍ່ໄດ້ມາດຕະຖານ ທີ່ກຳນົດໂດຍກົມອາຫານ ແລະ ຢາ ແລະ ຕ້ອງເສຍຄ່າປິ່ນປົວ **ຂ**, **ກ** ຜູ້ຜະລິດສິນຄ້າຕ້ອງໄດ້ຮັບຜິດຊອບໃຊ້ຈ່າຍຄ່າປິ່ນປົວໃຫ້ **ຂ**.

1. ສັນຍານເຕືອນໄພສະໜາມກໍ່ສ້າງ;
2. ຢຸດເຊົາການກໍ່ສ້າງຊ່ວຍຄວາມ ແລ້ວນຳໃຊ້ມາດຕະການແກ້ໄຂທີ່ເໝາະສົມໃຫ້ທັນເວລາ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມປອດໄພໃຫ້ແກ່ຜູ້ອອກແຮງງານ ແລະ ປົກປັກຮັກສາຊັບສິນຂອງໂຄງການກໍ່ສ້າງ;
3. ລາຍງານເຫດການໃຫ້ເຈົ້າຂອງໂຄງການ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນຢ່າງຮີບດ່ວນ ເພື່ອມີມາດຕະການແກ້ໄຂຢ່າງທັນການ.

ມາດຕາ 42 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການກໍ່ສ້າງ ສະບັບປັບປຸງປີ 2009 ລະບຸວ່າ: ບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ເປັນເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຜູ້ຄອບຄອງສິ່ງກໍ່ສ້າງ ຕ້ອງຄຸ້ມຄອງ, ປົກປັກຮັກສາ, ບຸລະນະ, ສ້ອມແປງສິ່ງກໍ່ສ້າງຂອງຕົນໃຫ້ມີຄວາມທົນທານ, ປອດໄພ, ສະອາດ, ສວຍງາມ ແລະ ນຳໃຊ້ຢ່າງຍາວນານ.

⁷ ມາດຕາ 177 ປະມວນກົດໝາຍອາຍາ ທີ່ລະບຸວ່າ: ບຸກຄົນໃດຫາກລະເມີດລະບຽບການກໍ່ສ້າງ, ສ້ອມແປງ, ການຕໍ່ເຕີມ, ການທັບມ້າງ, ການຂົນສົ່ງ, ການນຳໃຊ້ ແລະ ການທົດລອງວັດຖຸກໍ່ສ້າງ, ການນຳໃຊ້ກົນຈັກ ຫຼື ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ ແລະ ການຄວບຄຸມການກໍ່ສ້າງຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ຫຼື ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍຢ່າງຫຼວງຫຼາຍແກ່ຊັບສິນຂອງບຸກຄົນອື່ນ ຈະຖືກລົງໂທດດັດອິດສະລະພາບແຕ່ ສາມເດືອນ ຫາ ໜຶ່ງປີ ແລະ ຈະຖືກປັບໃໝແຕ່ 1.000.000 ກີບ ຫາ 10.000.000 ກີບ...

⁸ ມາດຕາ 5 ຂໍ້ 5 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍມາດຕະຖານລາວ ສະບັບປັບປຸງ ປີ 2014 ລະບຸວ່າ: ຫຼັກການພື້ນຖານກ່ຽວກັບວຽກງານມາດຕະຖານ ຂໍ້ 5. ຮັບປະກັນໃຫ້ຜູ້ຜະລິດ, ຜູ້ຈຳໜ່າຍ, ຜູ້ຂາຍ ແລະ ຜູ້ບໍລິການດຳເນີນບົນພື້ນຖານມາດຕະຖານທີ່ກຳນົດໄວ້.

⁹ ມາດຕາ 2 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການປົກປ້ອງຜູ້ຊົມໃຊ້ ປີ 2010

13. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍຂອງເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຜູ້ຄອບຄອງ ວັດຖຸອັນຕະລາຍ

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວວັດຖຸທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ ບໍ່ວ່າຈະເປັນ ອາວຸດ, ລະເບີດ, ວັດຖຸໄວໄຟ, ສານພິດ, ສານກຳມັນຕະພາບລັງສີ, ສານເຄມີ... ລ້ວນແລ້ວແຕ່ຕ້ອງມີການປົກປັກຮັກສາ, ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປັກຮັກສາ ດ້ວຍຄວາມເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ ນອກຈາກການປົກປັກຮັກສາແລ້ວ ການບັນຈຸ ຫຼື ການຂົນສົ່ງກໍຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ ຄວາມລະມັດລະວັງເປັນພິເສດເພື່ອບໍ່ໃຫ້ເກີດອັນຕະລາຍ ຫຼື ເກີດຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ບຸກຄົນອື່ນ ກໍລະນີທີ່ມີ ຄວາມເສຍຫາຍເກີດຂຶ້ນເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຜູ້ຄອບຄອງວັດຖຸອັນຕະລາຍນັ້ນຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ ເກີດຂຶ້ນ ແຕ່ກໍມີຂໍ້ຍົກເວັ້ນຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນນັ້ນແມ່ນບໍ່ໄດ້ເກີດມາຈາກຄວາມຜິດຂອງຜູ້ຄອບຄອງ ຫຼື ເຈົ້າຂອງວັດຖຸອັນຕະລາຍນັ້ນກໍຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນນັ້ນ ເຊັ່ນວ່າ: ກ ມີ ອາການມືນເມົາຢາເສບຕິດແລ້ວປິ່ນເສົາໄຟຟ້າແຮງສູງ ທີ່ມີສິ່ງກົດຂວາງ ແລະ ປ້າຍເຕືອນແລ້ວ ແຕ່ເກີດອຸບ ປະຕິເຫດ ໄຟຟ້າຊ່ອດ ພາໃຫ້ ກ ໄດ້ຮັບບາດເຈັບສາຫັດ ກໍລະນີນີ້ ບໍ່ແມ່ນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງບໍລິສັດ ໄຟຟ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເນື່ອງຈາກວ່າ ໄດ້ມີການຫ້າມ ການປ້ອງກັນໂດຍການລ້ອມຮົ້ວລວມທັງໄດ້ຂຽນປ້າຍຫ້າມ ແລະ ເຕືອນອັນຕະລາຍຄັກແນ່ ຊຶ່ງຄວາມເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວນັ້ນແມ່ນບໍ່ໄດ້ເກີດມາຈາກຄວາມຜິດພາດຂອງ ບໍລິສັດ. (ມາດຕາ 494 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຜູ້ຄອບຄອງວັດຖຸອັນຕະລາຍ ເຊັ່ນ: ພາຫະນະທີ່ແລ່ນດ້ວຍເຄື່ອງຈັກ, ລະບົບສາຍສົ່ງກະແສໄຟຟ້າ, ໂຮງງານຜະລິດທາງດ້ານອຸດສາຫະກຳ, ອາວຸດ, ລະເບີດ, ວັດຖຸໄວໄຟ, ສານພິດ, ສານກຳມັນຕະພາບລັງສີ, ສານເຄມີ ຫຼື ວັດຖຸອັນຕະລາຍອື່ນ ຕ້ອງ ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ຫາກບໍ່ໄດ້ເກີດຈາກຄວາມຜິດ ຂອງຕົນ). ໃນກໍລະນີທີ່ມີຄວາມເສຍຫາຍຢ່າງຫຼວງຫຼາຍທີ່ຊັບສິນຂອງບຸກຄົນອື່ນ ເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຜູ້ຄອບຄອງ ຈະໄດ້ຮັບຜິດຊອບທາງອາຍານຳອີກ¹⁰.

14. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍຂອງຜູ້ທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດມົນລະພິດຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ

ບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມແມ່ນເປັນບັນຫາໜຶ່ງທີ່ທຸກປະເທດໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ສປປ ລາວ ກໍເຊັ່ນກັນທີ່ ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນກັບບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ແມ່ນ້ຳ, ຊັບພະຍາກອນນ້ຳ¹¹, ພື້ນດິນ, ອາກາດ, ປ່າໄມ້... ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມແມ່ນເປັນໜ້າທີ່ທຸກຄົນບໍ່ວ່າຈະເປັນ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ເປັນທັງພາກລັດ ຫຼື ເອກະຊົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງສານກົນ ທີ່ຢູ່ພາຍໃນ ສປປ ລາວ ຖ້າຫາກ ມີການກະທຳໃດໜຶ່ງທີ່ເປັນການກໍ່ໃຫ້ເກີດມົນລະພິດ ແລະ ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມນັ້ນ ຜູ້ທີ່ ລະເມີດ ແລະ ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນຕ້ອງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນນັ້ນ ກໍລະນີທີ່ມີ ຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ມີຜົນກະທົບທີ່ຮ້າຍແຮງແມ່ນຍັງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕາມປະມວນກົດໝາຍອາຍາອີກ

¹⁰ ມາດຕາ 179 ປະມວນກົດໝາຍອາຍາ

¹¹ ມາດຕາ 33 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍນ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ປີ 2017 ລະບຸວ່າ: ມົນລະພິດທາງນ້ຳແມ່ນ ມົນລະພິດທີ່ເກີດຈາກການ ປົນເປື້ອງຂອງສິ່ງເປັນພິດໃນນ້ຳເກີນມາດຕະຖານສິ່ງແວດລ້ອມແຫ່ງຊາດ ທີ່ເກີດຂຶ້ນໂດຍທຳມະຊາດ ຫຼື ຈາກການກະທຳ ຂອງມະນຸດ ແລະ ສິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ແມ່ນ້ຳ, ລຳເຊ, ຫ້ວຍຮ່ອງ, ໜອງ, ບຶງ, ນ້ຳໃຕ້ດິນ, ສຸຂະພາບຂອງຄົນ, ສັດ, ພືດ, ສິ່ງມີຊີວິດອື່ນ ແລະ ລະບົບນິເວດ.

ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ໄດ້ສ້າງມົນລະພິດທາງນ້ຳ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ ແລະ ພື້ນແຫຼ່ງນ້ຳທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບສູ່ສະພາບເດີມ ຫຼື ດຶກວ່າເກົ່າ. ນອກຈາກນີ້ຜູ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍຍັງຖືກດຳເນີນຄະດີ ຕາມກົດໝາຍ

ດ້ວຍ¹² (ມາດຕາ 495 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ໄດ້ກໍ່ ມົນລະພິດ ແລະ ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງນັ້ນ ຕ້ອງຢຸດເຊົາ ການກະທຳຂອງຕົນໂດຍທັນທີ ແລະ ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ).

II. ອະທິບາຍຄຳຖາມ-ຕອບ ຂໍ້ທີ 5

1. ຕອບຄຳຖາມຂໍ້ທີ 1

5. {ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສິດທວງ: ການລະເມີດກົດໝາຍ
(ການຂໍຄ່າເສຍຫາຍທາງແພ່ງ: ເງິນຄ່າເສຍອົງຄະ)}.

ກ ຕື່ມເຫຼົ້າເມົາແລ້ວຂັບຂີ່ລົດຕຳ 2, 2 ບາດເຈັບສາຫັດ ເຂົ້າມອນປີ້ນປົວຢູ່ທີ່ໂຮງໝໍເປັນເວລາເຄິ່ງ ປີ (6 ເດືອນ) ແຕ່ມີຜົນຕາມມາຄືເຮັດໃຫ້ 2 ເປັນອຳມະພິກຂ້າງໜຶ່ງ ເໜັງຕີງບໍ່ໄດ້ ຕ້ອງລາອອກການ.

(1) ໃນກໍລະນີ 2 ຮຽກຮ້ອງຄ່າເສຍຫາຍຕໍ່ 3, ຕ້ອງອີງໃສ່ຫຼັກຖານ ແລະ ພິສູດໄດ້ຄືແນວໃດ?

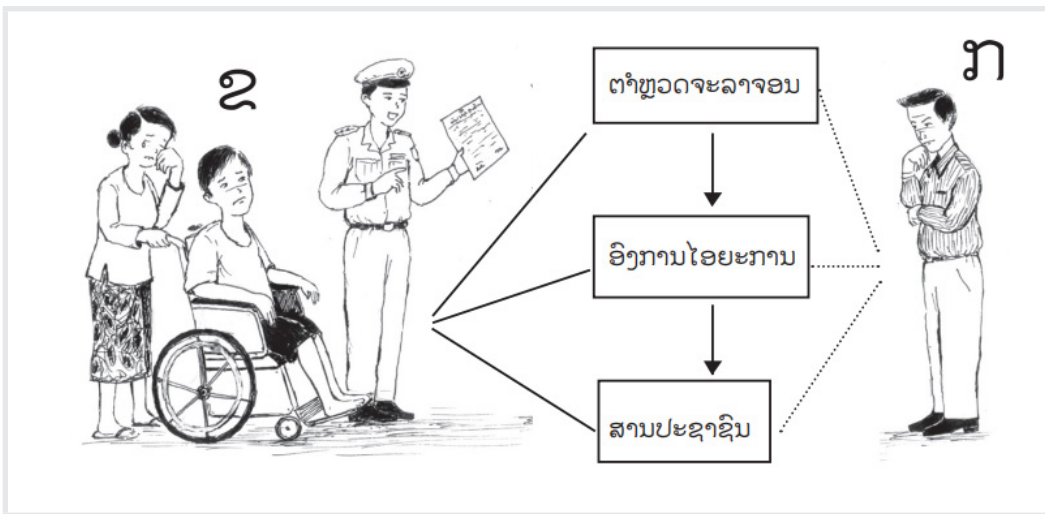
ຕອບ: 2 ຈະຮຽກຮ້ອງຄ່າເສຍຫາຍເປັນຕົ້ນ ຄ່າປິ່ນປົວ, ຄ່າປ່ວຍການ, ຄ່າປົວແປງຈິດໃຈ (ມາດຕາ 480 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ) ຈາກ 3 ໄດ້ນັ້ນ ຕ້ອງອີງໃສ່ຫຼັກຖານ ແລະ ການພິສູດຫຼັກຖານຄື:

1) ແຜນວາດຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫຼວດຈະລາຈອນທີ່ໄດ້ສະຫຼຸບ ແລະ ການຊັນນະສູດສະຖານທີ່ເກີດ ເຫດຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫຼວດທີ່ຢັ້ງຢືນວ່າ 3 ເປັນຜູ້ທີ່ລະເມີດກົດຈະລາຈອນ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດອຸບປະຕິເຫດ ແລະ ການຢັ້ງຢືນຈາກພະຍານຜູ້ທີ່ເຫັນເຫດການ. ສຳລັບການດຳເນີນຄະດີອຸບປະຕິເຫດຢູ່ ສປປ ລາວ ເຈົ້າໜ້າທີ່ ຕຳຫຼວດຈະລາຈອນ ມີບົດບາດສຳຄັນ ເພາະວ່າເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫຼວດແມ່ນເປັນຜູ້ທີ່ລົງເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ໃນເບື້ອງຕົ້ນຂອງເວລາເກີດເຫດ ພ້ອມທັງແຕ້ມແຜນວາດ ແລະ ຊັນນະສູດສະຖານທີ່ເກີດເຫດ ໂດຍມີ ພະຍານເຂົ້າຮ່ວມນຳ. ຈາກນັ້ນ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ຈະລາຈອນ ຈະສອບສວນເອົາຄຳໃຫ້ການນຳບຸກຄົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

¹² ມາດຕາ 345-349 ປະມວນກົດໝາຍອາຍາ

ແລ້ວຈຶ່ງສະຫຼຸບຄະດີ ພ້ອມທັງລົງຄຳເຫັນວ່າ ແມ່ນບຸກຄົນໃດເປັນຜູ້ລະເມີດກົດຈະລາຈອນທີ່ພາໃຫ້ເກີດອຸບປະຕິເຫດ ແລ້ວກໍສົ່ງສຳນວນຄະດີໃຫ້ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ.

ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ຈະກວດກາສຳນວນຄະດີການເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ ສະຫຼຸບຄະດີດັ່ງກ່າວວ່າ ຖືກຕ້ອງຕາມຂັ້ນຕອນຂອງກົດໝາຍ ຫຼື ບໍ່. ການທີ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ຈະລາຈອນລົງຄຳເຫັນວ່າ **ກ** ລະເມີດກົດຈະລາຈອນ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດອຸບປະຕິເຫດນັ້ນແມ່ນຖືກຕ້ອງກັບຂໍ້ມູນ, ຫຼັກຖານຕົວຈິງ ແລະ ກົດໝາຍແລ້ວບໍ່, **ກ** ມີສິດສະເໜີຫຼັກຖານທຸກຢ່າງຕໍ່ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ເພື່ອເປັນການຢັ້ງຢືນວ່າ ຕົນບໍ່ໄດ້ມີຄວາມຜິດ, ນອກຈາກນີ້ ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ກໍຕ້ອງກວດກາຄືນກ່ຽວກັບ **ຂ** ວ່າ ຜູ້ກ່ຽວສັນຈອນຕາມທ້ອງຖະໜົນຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບການສັນຈອນ ຫຼື ບໍ່. ຕໍ່ຂໍ້ມູນຫຼັກຖານກ່ຽວກັບການຢັ້ງຢືນວ່າ ແມ່ນ **ຂ** ຫຼື **ກ** ມີຄວາມຜິດໃນຄະດີດັ່ງກ່າວນີ້, ໂດຍພື້ນຖານແລ້ວຈະແມ່ນເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫຼວດຈະລາຈອນ ແລະ ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ເປັນຜູ້ປະກອບຫຼັກຖານໃຫ້ສານປະຊາຊົນ, ສ່ວນ **ຂ** ແລະ **ກ** ມີສິດ ແລະ ພັນທະກວດກາເບິ່ງຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ, ເອກະສານ, ໃຫ້ຂໍ້ມູນ ແລະ ສະເໜີຂໍ້ມູນທີ່ເປັນປະໂຫຍດໃນການດຳເນີນຄະດີ ຕໍ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫຼວດຈະລາຈອນ ແລະ ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ.

2) **ຂ** ມີພັນທະປະກອບຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ ເອກະສານທຸກຢ່າງເພື່ອຢັ້ງຢືນເຫດການ ເຊິ່ງເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ຄຳຮ້ອງຟ້ອງຂອງຕົນ¹³ ເປັນຕົ້ນ ແມ່ນຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ ເອກະສານກ່ຽວກັບການຮຽກຮ້ອງຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ຄ່າປ່ວຍການໃນຖານະເປັນໂຈດທາງແພ່ງ ເຊັ່ນ: ປະກອບເອກະສານກ່ຽວກັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການປິ່ນປົວ ທີ່ມີການຢັ້ງຢືນຈາກໂຮງໝໍທີ່ **ຂ** ເຂົ້າປິ່ນປົວ, ເອກະສານຢັ້ງຢືນກ່ຽວກັບລາຍຮັບຂອງ **ຂ**, ຄ່າປ່ວຍການ, ຄ່າທຳອຸສຸຂະພາບ ແລະ ບົດບັນທຶກໄກ່ເກ່ຍລະຫວ່າງ **ຂ** ແລະ **ກ** ທີ່ຢັ້ງຢືນວ່າ ທັງສອງບໍ່ສາມາດຕົກລົງກັນໄດ້ກ່ຽວກັບການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວ.

ສ່ວນ **ກ** ກໍມີພັນທະສະເໜີຫຼັກຖານທຸກຢ່າງເພື່ອຢັ້ງຢືນເຫດການ ເຊິ່ງເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ຄຳຮ້ອງຟ້ອງຂອງຕົນໃນຖານະເປັນຜູ້ຖືກຫາ ຫຼື ຈຳເລີຍ ເປັນຕົ້ນແມ່ນຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ ເອກະສານທີ່ຢັ້ງຢືນວ່າ ຕົນເອງບໍ່ໄດ້ເປັນຜູ້ລະເມີດກົດຈະລາຈອນພາໃຫ້ເກີດອຸບປະຕິເຫດ ຫຼື ຫຼັກຖານອື່ນທີ່ຢັ້ງຢືນວ່າຄ່າເສຍຫາຍ **ຂ** ຮຽກຮ້ອງນັ້ນແມ່ນບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມຄວາມເປັນຈິງ.

¹³ ມາດຕາ 72 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ສະບັບປັບປຸງ ປີ 2012

ຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະເອກະສານທຸກຢ່າງ ເພື່ອຢັ້ງຢືນເຫດການທີ່ 2 ແລະ 3 ປະກອບມານັ້ນ ແມ່ນ ຕ້ອງສະເໜີຜ່ານອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ກ່ອນຈະຖືກສົ່ງໄປຫາສານປະຊາຊົນ.

3) ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ຈະກວດກາເບິ່ງຄວາມເປັນອັນຕະລາຍແລະຜົນເສຍຫາຍວ່າຜູ້ກໍ່ຄວາມ ເສຍຫາຍແມ່ນມີຄວາມຜິດທາງອາຍາ ຫຼື ບໍ່. ຖ້າຜູ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ຫາກບໍ່ໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ ຜູ້ອື່ນ ຫຼື ບໍ່ຄົບອົງປະກອບຂອງການກະທຳຜິດຕາມທີ່ປະມວນກົດໝາຍອາຍາໄດ້ກຳນົດໄວ້ ກໍ່ຖືວ່າຜູ້ກໍ່ຄວາມ ເສຍຫາຍ ບໍ່ມີຄວາມຜິດທາງອາຍາ. ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ຈະຊັດມ້ຽນຄະດີດັ່ງກ່າວໄວ້¹⁴ ຕໍ່ການ ຊັດມ້ຽນດັ່ງກ່າວແລ້ວຖ້າຫາກຄູ່ຄວາມຍັງບໍ່ພໍໃຈກໍ່ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານແພ່ງທີ່ມີສິດອຳນາດ. ຖ້າຜູ້ກໍ່ຄວາມ ເສຍຫາຍນັ້ນ ເຮັດໃຫ້ຜູ້ອື່ນໄດ້ຮັບຜົນເສຍຫາຍ ທາງດ້ານວັດຖຸ, ຊີວິດ ຫຼື ສຸຂະພາບ ແລະ ມີອົງປະກອບ ການກະທຳຜິດທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນປະມວນກົດໝາຍອາຍາ ຄົບສີ່ອົງປະກອບແລ້ວ ຜູ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍກໍ່ຈະຖືກ ດຳເນີນຄະດີອາຍາ ແລະ ຖືກຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ສົ່ງຟ້ອງຜູ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນຕໍ່ສານ¹⁵ ໃນຂໍ້ກ່າວຫາລະເມີດກົດຈະລາຈອນ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດອຸບປະຕິເຫດ¹⁶ ແລະ ກ່ຽວກັບຄ່າເສຍຫາຍທາງແພ່ງຂອງ 2 ນັ້ນ ກໍ່ຈະຖືກສະເໜີພິຈາລະນາຢູ່ສານອາຍາໄປພ້ອມກັນກັບຄະດີອາຍານີ້ເລີຍ.

ສະນັ້ນ, ໃນກໍລະນີ 2 ແລະ 3 ດັ່ງ ກ່າວນີ້ ສານ ຈະພິຈາລະນາສອງບັນຫາ ຄື: ກ່ຽວກັບຄວາມຜິດ ທາງອາຍາຂອງ 3 ແລະ ການຮຽກຮ້ອງຂອງ 2 ກ່ຽວກັບຄ່າເສຍຫາຍທາງແພ່ງ (ປັນປົວ), ຄ່າປ່ວຍການ ແລະ ຄ່າທຳອຸ່ສູ່ຂວັນຈາກ 3.

ຕໍ່ບັນຫາການພິຈາລະນາຄວາມຜິດທາງອາຍາຂອງ 3 ນັ້ນ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍ, ສະນັ້ນ ສານ ຕ້ອງໄດ້ທຳການໄຕ່ສວນ, ພິຈາລະນາຄະດີໃຫ້ຮອບດ້ານ ແລະ ພາວະວິໄສ ກົງໄປກົງມາ ໝາຍຄວາມວ່າ ພິຈາລະນາໃຫ້ຄວາມເປັນທຳແກ່ທັງສອງຝ່າຍ ເພາະວ່າ ຖ້າ ຫາກສານໄດ້ພິຈາລະນາໃຫ້ 3 ພື້ນຈາກຂໍ້ກ່າວຫາ ທາງອາຍາ, 3 ຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຜິດຊອບຄ່າເສຍຫາຍທາງແພ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນຕາມທີ່ 2 ຮຽກຮ້ອງຈາກ 3, ຍົກເວັ້ນ 3 ມີຄວາມພໍໃຈ ຫຼື ສະໝັກໃຈຊ່ວຍເຫຼືອຕໍ່ຄ່າເສຍຫາຍທີ່ມີນັ້ນ 2 ຕາມຄວາມສາມາດ ແລະ ດ້ວຍຄວາມມີ ນ້ຳໃຈມະນຸດສະທຳຂອງ 3.

ສະຫຼຸບ: ການຮຽກຮ້ອງຄ່າທຳຂວັນ ຫຼື ຄ່າເສຍຫາຍທາງແພ່ງຂອງ 2 ຈາກ 3 ຕ້ອງອີງໃສ່ຫຼັກຖານ ແລະ ການພິສູດ ຄື: ການເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ, ການແຕ້ມແຜນວາດ ແລະ ການຊັນນະສູດສະຖານທີ່ ເກີດເຫດ ຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫຼວດຈະລາຈອນ; ການກວດກາ, ຕີລາຄາຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ ການສັ່ງຟ້ອງ 3 ຂຶ້ນສານອາຍາ ໃນສະຖານການລະເມີດກົດຈະລາຈອນ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດອຸບປະຕິເຫດ ໂດຍຫົວໜ້າອົງການ ໄອຍະການປະຊາຊົນ ແລະ ສານທີ່ມີສິດອຳນາດ ໄດ້ຕັດສິນວ່າ 3 ເປັນຜູ້ກະທຳຜິດຕາມ ຄຳສັ່ງຟ້ອງຂອງ

¹⁴ ມາດຕາ 74 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການດຳເນີນຄະດີອາຍາ

¹⁵ ມາດຕາ 44 ແລະ ມາດຕາ 45 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ,

¹⁶ ມາດຕາ 145 ປະມວນກົດໝາຍອາຍາ ການລະເມີດກົດຈະລາຈອນທີ່ພາໃຫ້ເກີດອຸບປະຕິເຫດ ລະບຸວ່າ: ບຸກຄົນໃດຫາກໄດ້ ລະເມີດກົດຈະລາຈອນ ແລ້ວພາໃຫ້ເກີດອຸບປະຕິເຫດ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຜູ້ອື່ນໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ຈະຖືກປັບໃໝແຕ່ 1.000.000 ກີບ ຫາ 5.000.000 ກີບ.

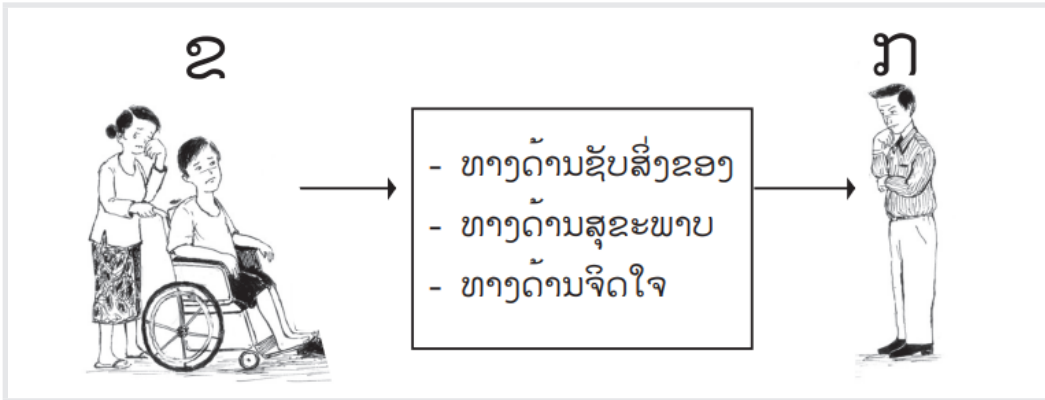
ໃນກໍລະນີທີ່ການກະທຳຜິດຫາກພາໃຫ້ມີຄົນບາດເຈັບສາຫັດ, ເຈັບຫຼາຍຄົນ, ເສຍອົງຄະ ຫຼື ພິການ ຈະຖືກ ລົງໂທດຕັດອິດສະລະພາບແຕ່ ຫົກເດືອນ ຫາ ສາມປີ ແລະ ຈະຖືກປັບໃໝແຕ່ 4.000.000 ກີບ ຫາ 15.000.000 ກີບ.

ໃນກໍລະນີທີ່ການກະທຳຜິດຫາກພາໃຫ້ມີຄົນເສຍຊີວິດ ຈະຖືກລົງໂທດຕັດອິດສະລະພາບ ແຕ່ ສອງປີ ຫາ ຫ້າປີ ແລະ ຈະຖືກປັບໃໝ 5.000.000 ກີບ ຫາ 20.000.000 ກີບ.

ໃນກໍລະນີການກະທຳຜິດ ຫາກພາໃຫ້ມີຜູ້ເສຍຊີວິດແຕ່ ສອງຄົນຂຶ້ນໄປຈະຖືກລົງໂທດຕັດອິດສະລະພາບແຕ່ຫ້າປີ ຫາ ສິບປີ ແລະ ຈະຖືກປັບໃໝແຕ່ 5.000.000 ກີບ ຫາ 50.000.000 ກີບ.

ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ນັ້ນແທ້, ສ່ວນ **ຂ** ຕ້ອງໄດ້ປະກອບຂໍ້ມູນຫຼັກຖານກ່ຽວກັບການຮ້ອງຂໍ ຄ່າເສຍຫາຍທາງແພ່ງ ເຊັ່ນ: ເອກະສານກ່ຽວກັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການປິ່ນປົວ ທີ່ມີການຢັ້ງຢືນຈາກໂຮງໝໍທີ່ **ຂ** ໄດ້ເຂົ້າປິ່ນປົວ, ເອກະສານຢັ້ງຢືນກ່ຽວກັບລາຍຮັບ (ລາຍໄດ້) ຂອງ **ຂ**, ຄ່າສະເໝີ(ຄ່າຮ້ອງ) ຂໍຄ່າເສຍຫາຍ ທາງແພ່ງ (ປິ່ນປົວ), ຄ່າປ່ວຍການ ແລະ ຄ່າທຳອຸ່ສຸ່ຂວັນ ພ້ອມທັງບົດບັນທຶກໄກ່ເກ່ຍລະຫວ່າງ **ຂ** ແລະ **ກ** ທີ່ ຢັ້ງຢືນວ່າ ທັງສອງບໍ່ສາມາດຕົກລົງກັນໄດ້ກ່ຽວກັບການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວ (ຖ້າມີການໄກ່ເກ່ຍກັນ ກ່ອນຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ).

2. ຄຳຕອບຂໍ້ທີ 2

(2) ໃນຂອບເຂດຂອງຄ່າທຳຂວັນ ທີ່ **ຂ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງຈາກ **ກ** ໄດ້ນັ້ນ ລວມມີຫຍັງແດ່?

ໃນຂອບເຂດຄ່າທຳຂວັນທີ່ **ຂ** ຮຽກຮ້ອງຈາກ **ກ** ນັ້ນ ຈະຖືກພິຈາລະນາຢູ່ສານ ໄປພ້ອມດຽວກັນກັບ ການພິຈາລະນາຄະດີອາຍາ ຊຶ່ງສະແດງອອກ ດັ່ງນີ້:

- ໃນກໍລະນີນີ້ ຖືວ່າ **ກ** ເປັນຜູ້ລະເມີດກົດຈະລາຈອນ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດອຸບປະຕິເຫດ ເຮັດໃຫ້ **ຂ** ໄດ້ຮັບ ບາດເຈັບສາຫັດ ຊຶ່ງເປັນການສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ **ຂ** ທາງດ້ານຊັບສິນ ແລະ ສຸຂະພາບ. **ກ** ຈະໄດ້ຮັບການລົງໂທດ ໃນກໍລະນີທີ່ເປັນຜູ້ກະທຳຜິດ ພາໃຫ້ມີຄົນໄດ້ຮັບບາດເຈັບສາຫັດເຖິງ ຂຶ້ນເສຍອົງຄະ, **ກ** ຈະຖືກຕັດອິດສະລະພາບແຕ່ ຫົກເດືອນ ຫາ ສາມປີ ແລະຈະຖືກປັບໄໝແຕ່ 4.000.000 ກີບ ຫາ 15.000.000 ກີບ¹⁷;
- ໃນເມື່ອ **ກ** ມີຄວາມຜິດທາງອາຍາ ຄືດັ່ງກ່າວ ສານອາຍາກໍຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາຄ່າເສຍຫາຍທາງ ແພ່ງ ທີ່ **ຂ** ຮຽກຮ້ອງໄດ້ຈາກ **ກ** ເຊັ່ນ: ຄ່າເສຍຫາຍ (ປິ່ນປົວ) ແລະ ຄ່າປ່ວຍການ ເນື່ອງຈາກ ວ່າ **ກ** ໄດ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ອື່ນ ດ້ວຍການກະທຳຂອງຕົນເອງ. ສະນັ້ນ **ກ** ຕ້ອງ ຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ (ມາດຕາ 472 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ: ການລະເມີດ ແມ່ນ ການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍ ໂດຍເຈດຕະນາ ຫຼື ດ້ວຍຄວາມ ບໍ່ລະມັດລະວັງ ຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ທີ່ຂັດກັບກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ ຊຶ່ງຜູ້ລະເມີດນັ້ນ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ຫາກ ເນື່ອງຈາກການປ້ອງກັນຕົວ, ການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຫຼື ຍ້ອນຄວາມຜິດ

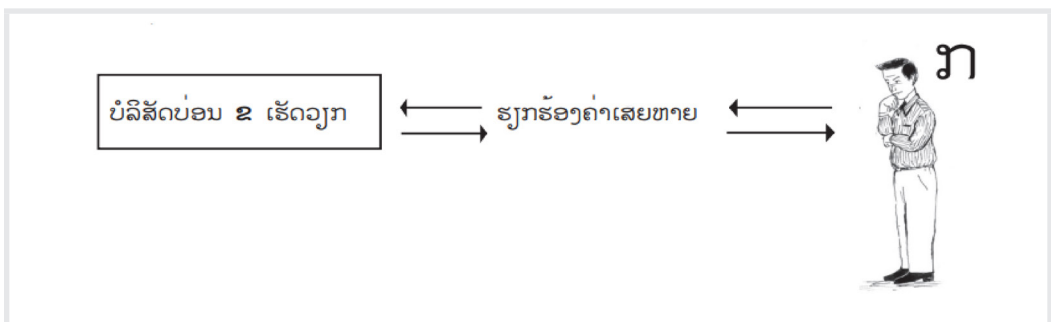
¹⁷ ມາດຕາ 145 ວັກ 2 ປະມວນກົດໝາຍອາຍາ ລະບຸວ່າ: ໃນກໍລະນີທີ່ການກະທຳຜິດທາງພາໃຫ້ມີຄົນບາດເຈັບສາຫັດ, ເຈັບ ຫຼາຍຄົນ, ເສຍອົງຄະ ຫຼື ພິການ ຈະຖືກລົງໂທດຕັດອິດສະລະພາບແຕ່ ຫົກເດືອນ ຫາ ສາມປີ ແລະ ຈະຖືກປັບໄໝແຕ່ 4.000.000 ກີບ ຫາ 15.000.000 ກີບ.

ຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍເອງ) ຄວາມໝາຍຂອງຄຳວ່າ ຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ຄ່າປ່ວຍການ: ແມ່ນ ຄ່າເສຍຫາຍທີ່ **ຂ** ຮຽກຮ້ອງຈາກ **ກ** ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການປິ່ນປົວຄື: ຄ່າຢາ, ຄ່ານອນໂຮງໝໍ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍອື່ນ ເຊັ່ນ: ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືທາງດ້ານການແພດ, ການນຳສົ່ງ **ຂ** ໄປໂຮງໝໍ... ນັບແຕ່ມີເກີດເຫດຈົນຮອດມື້ອອກໂຮງໝໍ ແລະຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການປິ່ນປົວໃນ ອະນາຄົດ ຫຼື ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມ (ຕາມການຢັ້ງຢືນຈາກແພດ), ນອກຈາກຄ່າເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວ ແລ້ວ **ຂ** ຍັງສາມາດຮຽກຮ້ອງຄ່າເສຍຫາຍທີ່ເນື່ອງມາຈາກເຈັບເປັນເຊັ່ນ: ຜູ້ກ່ຽວເປັນອຳມະພິກ ຂ້າງໜຶ່ງບໍ່ສາມາດເໝາະເໝາະ ຫຼື ເຄື່ອນໄຫວວຽກງານໄດ້.

- ຄ່າປ່ວຍການ (ຕາມມາດຕາ 3 ຂໍ້ 5 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ) ທີ່ **ຂ** ຮຽກຮ້ອງຈາກ **ກ** ແມ່ນ ລາຍຮັບທີ່ **ຂ** ຈະໄດ້ ເປັນລາຍຮັບທີ່ແນ່ນອນ, ມີຫຼັກຖານ ແລະ ເອກະສານຢັ້ງຢືນຖືກຕ້ອງ, ລາຍຮັບດັ່ງກ່າວໝາຍເຖິງລາຍຮັບປົກກະຕິ ເຊັ່ນ: ເງິນເດືອນ ຫຼື ຄ່າແຮງງານທີ່ **ຂ** ໄດ້ຈາກບໍລິສັດ ບ່ອນທີ່ຜູ້ກ່ຽວເຮັດວຽກປະຈຳນັບແຕ່ວັນເກີດເຫດ ຈົນຮອດວັນທີ່ຜູ້ກ່ຽວປິ່ນປົວພື້ນຟູສຸຂະພາບ ແຂງແຮງເປັນປົກກະຕິ ແລະ ສາມາດໄປເຮັດວຽກໄດ້, ຖ້າຫາກ **ຂ** ບໍ່ສາມາດສືບຕໍ່ເຮັດວຽກນຳ ບໍລິສັດໄດ້ ຜູ້ກ່ຽວກໍສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາຄ່າປ່ວຍການຈາກ **ກ** ໄດ້ຕື່ມອີກ;
- ການຄິດໄລ່ຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ຄ່າປ່ວຍການ ຕ້ອງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບລະດັບຄວາມເສຍຫາຍຕາມ ມູນຄ່າຕົວຈິງ ແລະ ຄວາມຜິດຂອງ **ກ** ທີ່ໄດ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ (ມາດຕາ 481 ຂອງ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງກຳນົດວ່າ: ການຄິດໄລ່ຄ່າເສຍຫາຍ ຕ້ອງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບລັກສະນະ ການລະເມີດ. ໃນກໍລະນີຜູ້ຖືກເສຍຫາຍທາງມີສ່ວນໃນການລະເມີດ ຜູ້ກ່ຽວກໍຕ້ອງມີສ່ວນຮັບ ຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຄືກັນ. ໃນກໍລະນີຜູ້ຖືກເສຍຫາຍເອງ ຫາກເປັນຜູ້ລະເມີດ ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນທັງໝົດ ຜູ້ກ່ຽວກໍຕ້ອງຮັບຜິດຊອບເອງ. ການຄິດໄລ່ຄ່າເສຍຫາຍ ໃຫ້ອີງໃສ່ຄວາມເສຍຫາຍຕົວຈິງ) ລວມຄ່າໃຊ້ ຈ່າຍທັງໝົດທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ຈະ ເກີດຂຶ້ນແນ່ນອນໃນອະນາຄົດ. ນອກຈາກຄ່າເສຍຫາຍແລ້ວ **ກ** ອາດຈະຍັງ ຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ແທນ ຄ່າປ່ວຍການນຳອີກເຊັ່ນ: ລາຍຮັບເຊິ່ງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍຄວນຈະໄດ້, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມຂອງຜູ້ຖືກ ເສຍຫາຍ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍຊຶ່ງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເຫຼົ່ານັ້ນແມ່ນຜົນທີ່ເກີດຂຶ້ນ ເນື່ອງມາຈາກການ ລະເມີດ³².

3. ຄຳຕອບຂໍ້ທີ 3

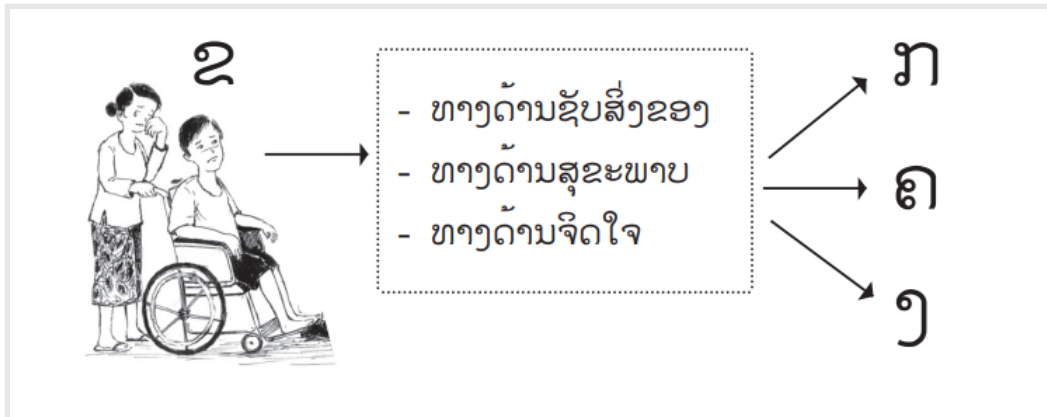
(3) **ຂ** ເປັນພະນັກງານທີ່ມີສິນທິເສດ ແລະ ແກ້ງ, ໃນກໍລະນີ ທີ່ບໍລິສັດກໍໄດ້ຮັບຜົນເສຍຫາຍ ຈາກ ອຸບປະຕິເຫດຂອງ **ຂ**, ບໍລິສັດສາມາດຮຽກຮ້ອງເງິນຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຈາກ **ກ** ໄດ້ບໍ່?

ຕອບ: ທາງບໍລິສັດບ່ອນທີ່ **ຂ** ເຮັດວຽກນຳ ບໍ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາເງິນຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຈາກ **ກ** ໄດ້ ເພາະວ່າການກະທຳຂອງ **ກ** ບໍ່ໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໂດຍກົງຕໍ່ບໍລິສັດດັ່ງກ່າວ ໝາຍຄວາມວ່າ **ກ** ຈະມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍນັ້ນ ກໍຕໍ່ເມື່ອຫາກມີສາຍພົວພັນເຫດ ແລະ ຜົນລະຫວ່າງການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍຂອງ **ກ** ກັບຄວາມເສຍຫາຍທີ່ຕ້ອງເກີດຂຶ້ນໂດຍກົງຈາກຜົນເສຍຫາຍນັ້ນ (ມາດຕາ 474 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງກຳນົດວ່າ: ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຈະມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ກໍຕໍ່ເມື່ອຫາກມີສາຍພົວພັນເຫດ ແລະ ຜົນ ລະຫວ່າງການກະທຳກັບຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຊຶ່ງສະແດງອອກດັ່ງນີ້: 1. ເຫດຕ້ອງແມ່ນສິ່ງຈຳເປັນທີ່ພາໃຫ້ເກີດຜົນເສຍຫາຍ; 2. ເຫດຕ້ອງເກີດຂຶ້ນກ່ອນຜົນເສຍຫາຍ; 3. ເຫດ ຕ້ອງເປັນສາເຫດໂດຍກົງຂອງຜົນເສຍຫາຍ).

4. ຄຳຕອບຂໍ້ທີ 4

(4) ໃນສາເຫດທີ່ເຮັດໃຫ້ **ຂ** ເປັນອຳເພະພິກ, ຄິດວ່າ ອາດມີຜົນສະທ້ອນມາຈາກຄວາມຜິດພາດ ໃນການຜ່າຕັດຂອງທ່ານໝໍ **ຄ** ທີ່ຢູ່ໃນໂຮງໝໍ **ງ** ຊຶ່ງວ່າ **ຂ** ເຂົ້າມາປິ່ນປົວນັ້ນອີກ. ໃນກໍລະນີນີ້, ນອກຈາກ **ກ** ແລ້ວ, **ຂ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງຄ່າທຳຂວັນຈາກໂຮງໝໍ **ງ** ແລະ ທ່ານໝໍ **ຄ** ໄດ້ບໍ່? ຖ້າໄດ້ແມ່ນໃນຂອບເຂດໃດ?

ໃນກໍລະນີນີ້ ຖືວ່າ **ຄ** ເປັນພະນັກງານໃນໂຮງໝໍ **ງ** ມີໜ້າທີ່ເປັນຜູ້ຜ່າຕັດຕາມໜ້າວຽກທີ່ໄດ້ຮັບມອບໝາຍ ເພື່ອຟື້ນຟູປິ່ນປົວສຸຂະພາບຄົນເຈັບ, ສະນັ້ນ ຖ້າມີການຜິດພາດໃນການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ຜູ້ກ່ຽວຕ້ອງໄດ້ຮັບຜິດຊອບຖ້າມີກໍລະນີດັ່ງນີ້:

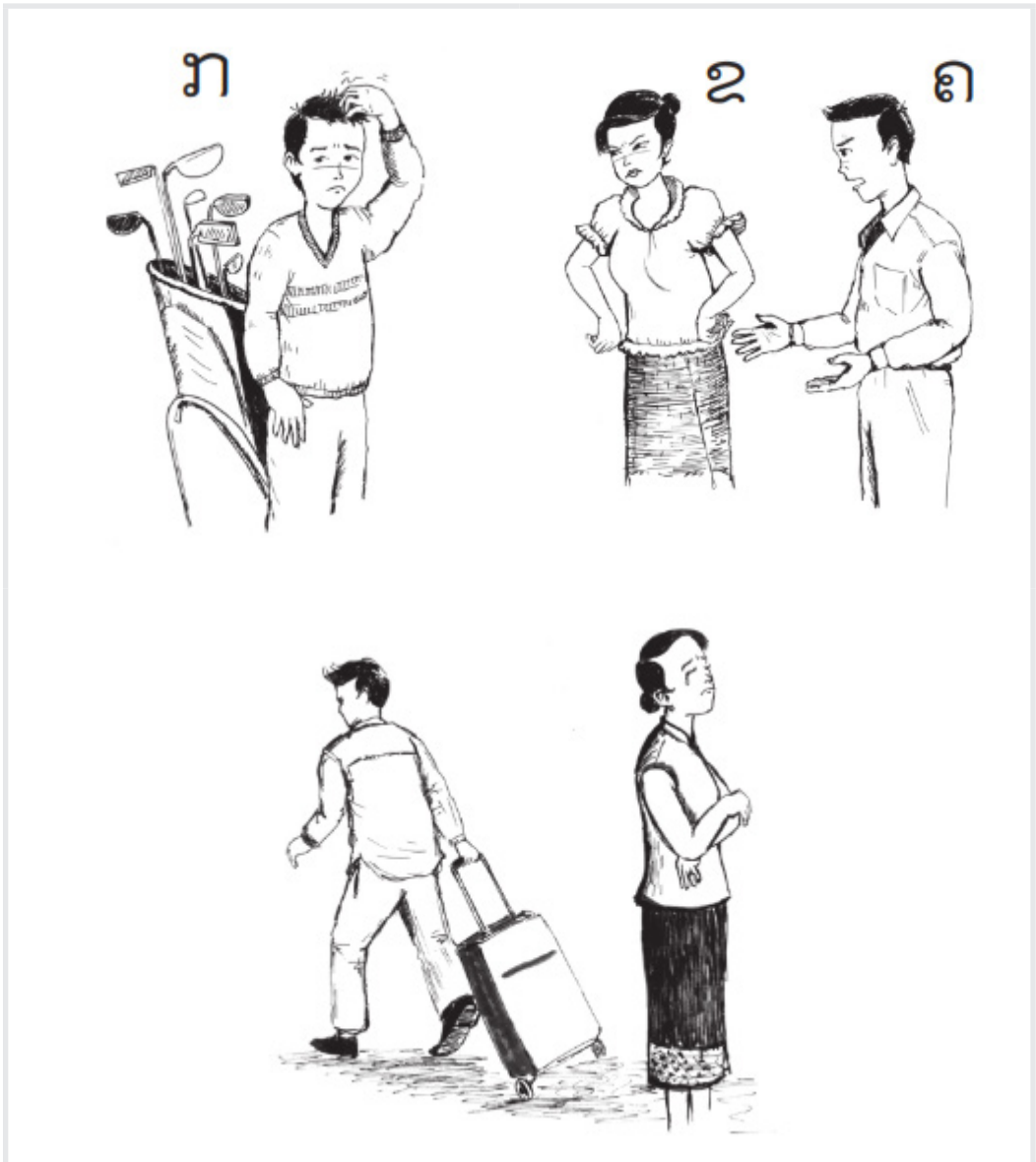
- **ກໍລະນີທີໜຶ່ງ:** ຖ້າ **ຄ** ທີ່ເປັນໜ້າທີ່ຜ່າຕັດມີຄວາມຜິດພາດໃນການປະຕິບັດໜ້າທີ່ແທ້ **ຂ** ກໍສາມາດ ຮຽກຮ້ອງຄ່າເສຍຫາຍ, ຄ່າປ່ວຍການ ແລະ ຄ່າທຳອຸ່ສູ່ຂວັນຈາກໂຮງໝໍ **ງ** ໄດ້. ເຊັ່ນວ່າ ຖ້າເປັນຄວາມຫາຍທີ່ເກີດຈາກ **ຄ** ໃນການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ຕາມການມອບໝາຍ ແລະ ຂັ້ນຕອນຂອງການຜ່າຕັດທຸກຢ່າງ ແຕ່ເວລາກຳລັງຜ່າຕັດຢູ່ນັ້ນເກີດຄວາມຜິດພາດເຮັດໃຫ້ **ຂ** ເປັນອຳເພະພິກຂ້າງໜຶ່ງ ໃນກໍລະນີນີ້, ໂຮງໝໍ **ງ** ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນໂດຍບໍ່ຕ້ອງໃຫ້ **ຄ** ໃຊ້ແທນເງິນຄືນແກ່ **ຂ** ຕາມມາດຕາ 486 ວັກ 1 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ;
- **ກໍລະນີທີສອງ:** ຄວາມເສຍຫາຍເກີດຂຶ້ນ ນັ້ນຫາກຍ້ອນຄວາມຜິດອັນໜັກໜ່ວງຂອງ **ຄ** ຜູ້ທີ່ເປັນໜ້າທີ່ຜ່າຕັດ ຂະນະປະຕິບັດໜ້າທີ່ **ຄ** ບໍ່ເອົາໃຈໃສ່ ຫຼື ບໍ່ປະຕິບັດຕາມຂັ້ນຕອນຂອງການຜ່າຕັດ ເຊັ່ນວ່າ ຜ່າຕັດເບີດບາດແຜແລ້ວ ພັດໄປເຮັດວຽກອື່ນເສີຍຢູ່ ຫຼື ກະທຳສິ່ງ

ອື່ນເປັນສາເຫດໃຫ້ **ຂ** ເປັນ ອຳມະພິກຂ້າງໜຶ່ງ. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ ຖ້າຫາກ **ຄ** ຍອມຊຳລະ ຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ **ຂ** ຕາມຄຳຮ້ອງຂໍຂອງ **ຂ** ແລ້ວ ກໍແລ້ວໄປ, ແຕ່ຖ້າ **ຄ** ຫາກປະຕິເສດບໍ່ຍອມ ຈ່າຍ, ໂຮງໝໍ **ງ** ຕ້ອງເປັນຜູ້ຊຳລະຄ່າເສຍຫາຍນັ້ນໃຫ້ແກ່ **ຂ** ກ່ອນ ແລ້ວຈຶ່ງໃຫ້ໂຮງໝໍ **ງ** ທວງ ເອົາຈາກ **ຄ** ຕາມພາຍຫຼັງ ຕາມມາດຕາ 486 ວັກ 2 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ.

- ການທີ່ຈະກ່າວວ່າ **ຄ** ທ່ານໝໍໃນໂຮງໝໍ **ງ** ໄດ້ມີການກະທຳທີ່ລະເມີດຈົນສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ໃຫ້ແກ່ **ຂ** ເນື່ອງຈາກຄວາມຜິດພາດໃນການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ຂະນະທີ່ທຳການປິ່ນປົວເພື່ອຟື້ນຟູ ສຸຂະພາບຂອງ **ຂ** ທີ່ໄດ້ຮັບບາດເຈັບຈາກການກະທຳຂອງ **ກ** ນັ້ນ, ຕ້ອງໄດ້ມີການພິສູດຫຼັກຖານ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍແລະ ລະບຽບຫຼັກຖານປິ່ນປົວຂອງແພດຄັກແນ່ ເຊັ່ນ: ການແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ຊ່ຽວ ຊານພິສູດ, ຫຼັກຖານທີ່ມີນັ້ນສາມາດຢັ້ງຢືນໄດ້ວ່າ **ຄ** ມີຄວາມຜິດພາດໃນການຜ່າຕັດ. ແຕ່ຖ້າ ຫາກ **ຂ** ຄິດເອົາເອງວ່າຜູ້ກ່ຽວເປັນອຳມະພິກ ຍ້ອນຄວາມຜິດພາດຂອງ **ຄ** ທີ່ເປັນໝໍຜ່າຕັດນັ້ນ ໂດຍບໍ່ມີຫຼັກຖານ ຫຼື ການພິສູດໃດໆ, ໂຮງໝໍ **ງ** ແລະ **ຄ** ກໍຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຜິດຊອບ;
- ເຫັນວ່າ ຄວາມເສຍຫາຍໃນກໍລະນີທີ (4) ນີ້ ຖືວ່າ **ກ** ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນແກ່ **ຂ** ແທ້, ຄວາມເສຍຫາຍ ດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນຈາກການທີ່ **ກ** ໄດ້ຕື່ມເຫຼົ້າເມົາ ແລ້ວຂັບຂີ່ລົດຕຳ **ຂ** ເຮັດໃຫ້ **ຂ** ໄດ້ຮັບ ບາດເຈັບສາຫັດ ແລ້ວຖືກສົ່ງເຂົ້າປິ່ນປົວຢູ່ໂຮງໝໍ **ງ**;
- ສ່ວນ **ຄ** ເປັນໝໍທີ່ປະຈຳການຢູ່ໃນໂຮງໝໍ **ງ** ໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ **ຂ** ໃນເວລາປະຕິບັດ ໜ້າທີ່ດ້ວຍຄວາມປະໝາດ ເລີ່ມເລີ້ຈຶ່ງພາໃຫ້ເກີດຄວາມຜິດພາດຂະນະຜ່າຕັດ **ຂ**.
- ເຫັນວ່າ **ກ** ແລະ **ຄ** ໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ **ຂ** ແມ່ນຄົນລະກໍລະນີ, ຄົນລະເຫດການ, ຄົນລະສະຖານທີ່ ແລະ ຄົນລະເວລາກັນ ຈຶ່ງຖືວ່າ **ກ** ແລະ **ຄ** ບໍ່ແມ່ນຜູ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ຮ່ວມກັນໃຫ້ແກ່ **ຂ** (ຕາມມາດຕາ 485 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ).
- **ຂ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງຄ່າເສຍຫາຍຕໍ່ **ກ**, **ຄ** ແລະ **ງ** ແຕ່ເວລາດຳເນີນຄະດີ ສານຕ້ອງໄດ້ ແຍກ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ລະຫວ່າງ **ກ** ກັບ **ຄ** ແລະ **ງ** ວ່າບຸກຄົນໃດມີການລະເມີດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບແນວໃດ ຕໍ່ກັບ **ຂ** ເຊັ່ນ: ການພິສູດໂດຍການຊັງຊາຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ທີ່ມີນັ້ນ ໃຫ້ຄົບຖ້ວນຮອບດ້ານ ແລະ ພາວະວິໄສ ຖ້າສາມາດຢັ້ງຢືນໄດ້ວ່າຖ້າມີການຜິດພາດ ໃນການຜ່າ ຕັດຂອງ **ຄ** ທີ່ເປັນໝໍຜ່າຕັດເພາະຖ້າຫາກບໍ່ມີຄວາມຜິດພາດໃນການຜ່າຕັດແລ້ວ **ຂ** ກໍຈະໃຊ້ ເວລາປິ່ນປົວຢູ່ໂຮງໝໍ **ງ** ພຽງແຕ່ 3 ເດືອນ ແລະ ບໍ່ເປັນອຳມະພິກ ພ້ອມທັງສາມາດໄປເຮັດວຽກ ໄດ້ປົກກະຕິ ແລະ ບໍ່ໄດ້ອອກຈາກວຽກ. ສະນັ້ນ, ຖ້າມີຂໍ້ມູນຫຼັກຖານຈະແຈ້ງຄືດັ່ງກ່າວນີ້ **ຂ** ກໍສາມາດຮຽກຮ້ອງຄ່າເສຍຫາຍ, ຄ່າປ່ວຍການ ແລະ ຄ່າທຳອຸ່ສຸ່ຂວັນຈາກ **ຄ** + **ງ** ໄດ້ ເຊັ່ນ: ນັບແຕ່ເດືອນທີໜຶ່ງຫາເດືອນທີສາມ **ຂ** ກໍສາມາດ ຮຽກຮ້ອງເອົາຈາກ **ກ** ໄດ້, ສ່ວນເດືອນທີສີ່ ເປັນຕົ້ນໄປ **ຂ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາຈາກ **ຄ** + **ງ**.

ຄໍາຖາມ 6

ຄໍາຖາມ-ຕອບ
ກ່ຽວກັບເລື່ອງຄອບຄົວ

ຄຳຖາມ:

ກ ຜົວຂອງ ຂ ໄດ້ ກູ້ຢືມເງິນຈາກ ຄ 1.000.000 ກີບ. ແຕ່ເຖິງແມ່ນວ່າ ກຳນົດເວລາການໃຊ້ ຄືນ 3 ເດືອນນັ້ນ ຈະກາຍໄປແລ້ວກໍຕາມ, ກ ກໍບໍ່ສາມາດໃຊ້ເງິນຄືນໃຫ້ ຄ ໄດ້. ກ ບໍ່ມີຊັບສົມບັດ ຈຶ່ງບໍ່ສາມາດຫາວິທີໃຊ້ແທນຄືນໄດ້.

1. ການທີ່ ກ ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນຈາກ ຄ 1.000.000 ກີບນັ້ນ ແມ່ນເພື່ອໃຊ້ຈ່າຍຄ່າຄອງຊີບຮ່ວມກັບ ຂ. ໃນກໍລະນີນີ້ ຄ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຈາກ ຂ ໃຫ້ໃຊ້ເງິນ 1.000.000 ກີບ ຄືນໄດ້ບໍ່?
2. ການທີ່ ກ ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນຈາກ ຄ 1.000.000 ກີບ ນັ້ນແມ່ນເພື່ອຊື້ອຸປະກອນຕົກອບ ເຊິ່ງ ເປັນກິດຈະກຳຫຼັກໆຂອງ ກ ເອງ. ໃນກໍລະນີນີ້ ຄ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຕໍ່ ຂ ໃຫ້ໃຊ້ເງິນ 1.000.000 ກີບ ຄືນໄດ້ບໍ່?

ກະລຸນາ ພິຈາລະນາແຕ່ລະກໍລະນີ ເຊັ່ນ:

- a. ກໍລະນີທີ່ ຄ ຮູ້ວ່າ ກ ຈະເອົາເງິນທີ່ກູ້ຢືມນັ້ນໄປໃຊ້ແນວໃດ?
- b. ກໍລະນີທີ່ ຄ ບໍ່ຮູ້ວ່າ ກ ຈະເອົາເງິນທີ່ກູ້ຢືມນັ້ນໄປໃຊ້ແນວໃດ?

ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ຂ ແລະ ກ ຮ່ວມມືກັນເຮັດວຽກແລ້ວທ້ອນເງິນໄດ້ ຈຶ່ງຊື້ທີ່ດິນແລ້ວ ປຸກເຮືອນໃສ່. ເພື່ອຄວາມສະດວກ ຊື້ໃນການຈົດທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນນັ້ນ ໄດ້ໃສ່ ແຕ່ຊື່ຂອງ ກ ຜູ້ດຽວ.

ໃນກໍລະນີ: ກະລຸນາພິຈາລະນາບັນຫາຕໍ່ໄປນີ້ (3) ແລະ (4) ເປັນບັນຫາຕ່າງກັນ.

3. ກໍລະນີທີ່ ຂ ແລະ ກ ຢ່າຮ້າງກັນ, ຂ ສາມາດຮຽກຮ້ອງສິດທິອັນໃດອັນໜຶ່ງກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນຈາກ ກ ໄດ້ບໍ່?
4. ກໍລະນີທີ່ ຂ ແລະ ກ ເສຍຊີວິດຍ້ອນອຸບປະຕິເຫດ ໃນຂະນະທີ່ໄປທ່ຽວຢູ່ຕ່າງປະເທດ ແຕ່ ບໍ່ຈະແຈ້ງວ່າໃຜເສຍຊີວິດກ່ອນໃຜ? ລະຫວ່າງ ຂ ແລະ ກ ບໍ່ມີລູກ, ທັງ ຂ ແລະ ກ ກໍບໍ່ມີ ອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງຈັກຄົນ, ແຕ່ວ່າ ງ ພໍ່ຂອງ ຂ ແລະ ຈ ແມ່ຂອງ ກ ຍັງມີຊີວິດຢູ່.

ກໍລະນີນີ້, ທີ່ດິນ, ເຮືອນ ຈະເປັນກຳມະສິດຂອງໃຜ?

I. ທິດສະດີ ແລະ ຫຼັກການພື້ນຖານກ່ຽວກັບເລື່ອງຄອບຄົວ

1. ຄວາມຮັບຮູ້ທົ່ວໄປກ່ຽວກັບ ຄອບຄົວ, ສາຍພົວພັນ ຄອບຄົວ, ແລະ ສາຍຍາດໃນຄອບຄົວ

ໃນ ສປປ ລາວ, ການສ້າງສະຖາບັນຄອບຄົວໃຫ້ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ, ຄອບຄົວມີຄວາມຜາສຸກ, ແລະ ເຂັ້ມແຂງໃນສັງຄົມລາວແມ່ນນະໂຍບາຍສະເໝີຕົ້ນສະເໝີປາຍ ຂອງພັກ-ລັດ ຂອງ ສປປ ລາວ ເຊັ່ນ: ການແຕ່ງດອງ ຕ້ອງບົນພື້ນຖານຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຄູ່ປ່າວສາວ, ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງຊາຍ, ເສີມຂະຫຍາຍມູນເຊື້ອ ແລະ ຮີດຄອງອັນດີງາມຂອງລາວ ແລະ ອື່ນໆ; ນະໂຍບາຍນີ້ແນະໃສ່ສ້າງສັງຄົມໃຫ້ມີຄວາມສະຫງົບ, ມີຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍ ແລະ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນາປະເທດຊາດ.

ໃນເງື່ອນໄຂຂອງການຂະຫຍາຍຕົວ ຕາມກົນໄກເສດຖະກິດຕະຫຼາດ ມີຫຼາຍປັດໃຈທີ່ກະທົບ ແລະ

ກົດດັນຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງຄອບຄົວເຮັດໃຫ້ຮູບແບບວິຖີຊີວິດ ເຊັ່ນ: ຄູ່ຜົວ-ເມຍບາງຄົນຕ່າງຄົນຕ່າງຊ່ວຍກັນໄປທຳມາຫາກິນ ແລະ ບໍ່ມີເວລາຢູ່ນຳກັນພາໃຫ້ເກີດມີຄວາມຫ່າງເຫີນ, ບໍ່ເຂົ້າໃຈກັນ ຫຼື ຜົວ ຫຼື ເມຍໄດ້ມີການຫຼິ້ນກິນຟຸມເຟືອຍ, ສ້າງໜີ້ສິນ ທີ່ບໍ່ແມ່ນເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງຄອບຄົວ ຊຶ່ງອາດເປັນສາເຫດພາໃຫ້ມີການຜິດຖຽງກັນ ຫຼື ໝົດຄວາມຮັກຕໍ່ກັນ ຫຼື ຄວາມຂັດແຍ່ງກັນໃນສາຍພົວພັນຄອບຄົວເຊັ່ນ: ການແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ, ຄຳລ້ຽງດູລູກ ແລະ ອື່ນໆ.

ເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງໃນສາຍພົວພັນຄອບຄົວ, ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດຫຼັກການກ່ຽວກັບສາຍພົວພັນຄອບຄົວ ໄວ້ໃນພາກທີ III ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ, ແຕ່ມາດຕາ 137 ເຖິງມາດຕາ 226.

1.1 ຄວາມໝາຍຂອງຄອບຄົວ:

ມາດຕາ 137 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ໄດ້ກຳນົດຄວາມໝາຍ ຂອງ “ຄອບຄົວ” ຄື: “ຄອບຄົວແມ່ນຈຸລັງຂອງສັງຄົມ ຊຶ່ງມີຜົວ, ເມຍ, ລູກ ຫຼື ສະມາຊິກອື່ນໃນຄອບຄົວ ທີ່ມີສາຍພົວພັນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ແລະ ດຳລົງຊີວິດຢູ່ຮ່ວມກັນ ໂດຍມີສຳມະໂນຄົວຍັງຢືນຢາງຖືກຕ້ອງ”. ຈາກມາດຕານີ້ ສັງເກດໄດ້ວ່າ ຄອບຄົວໜຶ່ງ ຢ່າງໜ້ອຍ ມີ ຜົວ, ເມຍ ແລະ ລູກ, ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ກໍບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າ ຄອບຄົວໜຶ່ງຕ້ອງມີ ພໍ່ (ຜົວ), ແມ່ (ເມຍ) ແລະ ລູກ ຈຶ່ງຖືວ່າແມ່ນຄອບຄົວ. ບາງຄອບຄົວ ມີແຕ່ຜົວ ແລະ ເມຍ ແລະ ບໍ່ມີລູກ ກໍຍັງແມ່ນຄອບຄົວ ຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ. ນອກຈາກຜົວ, ເມຍ ແລະ ລູກແລ້ວ ຄອບຄົວອາດມີ ສະມາຊິກຜູ້ອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ພໍ່, ແມ່, ອ້າຍ, ເອື້ອຍ ນ້ອງ, ຫຼານ ຂອງຝ່າຍຜົວ ຫຼື ເມຍ ຫຼື ທັງສອງຝ່າຍ ຊຶ່ງມີໜ້າໃນສຳມະໂນຄົວ ກໍເປັນຄອບຄົວໃນຄວາມໝາຍຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຊຶ່ງພໍ່, ແມ່, ອ້າຍ, ເອື້ອຍນ້ອງ ຫຼື ຫຼານ ທີ່ກ່າວມານີ້ ຖືເປັນ “ສາຍຍາດ” ໃນຄອບຄົວນັ້ນ ຕາມມາດຕາ 139 ຂອງການປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ.(ເບິ່ງການອະທິບາຍລຸ່ມນີ້).

ມາດຕາ 3 ຂໍ້ 4 ຂອງ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທະບຽນຄອບຄົວ ກຳນົດຄວາມໝາຍຂອງ (ປຶ້ມ) ສຳມະໂນຄົວ ຄື: “ປຶ້ມສຳມະໂນຄົວ” ໝາຍເຖິງ ເອກະສານທາງການ ທີ່ຢັ້ງຢືນການພັກເຊົາ, ທີ່ຢູ່ອາໄສ ທີ່ຖືກຕ້ອງຂອງສະມາຊິກໃນຄອບຄົວຂອງພົນລະເມືອງລາວ, ຄົນຕ່າງດ້າວ ແລະ ຄົນບໍ່ມີສັນຊາດ ຕາມກົດໝາຍ”. ຈາກຄວາມໝາຍນີ້ ສາມາດເຂົ້າໃຈໄດ້ວ່າ ປຶ້ມສຳມະໂນຄົວ ແມ່ນການຢັ້ງຢືນການພັກເຊົາ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງສະມາຊິກໃນຄອບຄົວໜຶ່ງ ແລະ ຍັງເປັນການຢັ້ງຢືນສະຖານະທາງການກົດໝາຍຂອງສະມາຊິກພາຍໃນຄອບຄົວ ເຊັ່ນ: ນ້ອງສາວ, ພໍ່ແມ່, ຫຼານ, ເດັກທີ່ເກີດໃໝ່, ຜູ້ທີ່ເສຍຊີວິດ ແລະ ອື່ນໆ. ໃນປຶ້ມສຳມະໂນຄົວ ຈະເຫັນຕາຕະລາງທີ່ກຳນົດສະຖານະນັ້ນ (ໃນຕາຕະລາງ-ຫ້ອງ “ການພົວພັນກັບເຈົ້າຄອບຄົວ”).

1.2 ຄວາມໝາຍຂອງສາຍພົວພັນຄອບຄົວ:

ມາດຕາ 138 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ວັກໜຶ່ງ ກຳນົດຄວາມໝາຍຂອງສາຍພົວພັນຄອບຄົວ ຄື “ສາຍພົວພັນຄອບຄົວ ແມ່ນສາຍພົວພັນທີ່ເນື່ອງຈາກກຳນົດທະບຽນແຕ່ງດອງ, ການມີລູກຮ່ວມກັນ ແລະ ການເອົາລູກຂອງບຸກຄົນອື່ນມາເປັນລູກລ້ຽງ ຊຶ່ງພາໃຫ້ເກີດສິດ ແລະ ພັນທະທາງຄອບຄົວຕໍ່ກັນ”

ຈາກວັກໜຶ່ງຂອງມາດຕານີ້ ສາມາດໄຈ້ແຍກເປັນເຄື່ອງໝາຍດັ່ງນີ້:

- ຜົວ ຫຼື ເມຍ ທີ່ໄດ້ຈົດທະບຽນການແຕ່ງດອງຕາມມາດຕາ 152 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ເກີດມີສາຍພົວພັນຄອບຄົວລະຫວ່າງເຂົາເຈົ້າ;

- ການມີລູກຮ່ວມກັນ (ລະຫວ່າງຍິງ ຫຼື ຊາຍບໍ່ໄດ້ຈົດທະບຽນແຕ່ງດອງກັນ ຫຼື ຜົວ ຫຼື ເມຍ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ)
- ການເອົາເດັກມາເປັນລູກລ້ຽງ.

1.2.1 ສາຍພົວພັນຜົວເມຍ ຕາມກົດໝາຍ

ມາດຕາ 152 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ວັກສາມ ກຳນົດວ່າ “ຍິງ ແລະ ຊາຍ ຈະມີຖານະເປັນຜົວເມຍກັນ ນັບແຕ່ວັນທີ່ຈົດທະບຽນການແຕ່ງດອງ ເປັນຕົ້ນໄປ”.

ການຖືເອົາສາຍພົວພັນຜົວເມຍ ນັບແຕ່ວັນຈົດທະບຽນການແຕ່ງດອງ ບໍ່ແມ່ນຫຼັກການທີ່ກຳນົດຂຶ້ນໃໝ່ ໃນມາດຕາ 152 ຂອງ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງແຕ່ປະການໃດ ຄວາມຈິງແລ້ວ ເນື້ອໃນຂອງມາດຕາ 152 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ໄດ້ປັບປຸງມາດຕາ 12 ວັກສອງ ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວ, ສະບັບເລກທີ 07/90/ສປສ, ລົງວັນທີ 24 ທັນວາ 1990 (ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວສະບັບທຳອິດ) ທີ່ກຳນົດວ່າ “ສາຍພົວພັນຜົວເມຍຈະເກີດຂຶ້ນນັບແຕ່ມື້ທີ່ໄດ້ຈົດທະບຽນແຕ່ງດອງເປັນຕົ້ນໄປ” (ໝາຍເຫດ: ຂຽນຕາມທີ່ກົດໝາຍກຳນົດໄວ້ໃນເວລານັ້ນ) ຈາກນັ້ນ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ໃນປີ 2008, ມາດຕາ 12 ວັກສາມ ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວ, ສະບັບເລກທີ 05/ສພຊ, ລົງວັນທີ 26 ກໍລະກົດ 2008 ກຳນົດວ່າ: “ບ່າວສາວຈະມີຖານະຜົວເມຍກັນນັບແຕ່ວັນຈົດທະບຽນເປັນຕົ້ນໄປ”. ນີ້ໝາຍຄວາມວ່າ ທາງດ້ານກົດໝາຍ, ສປປ ລາວ ໄດ້ຖືເອົາສາຍພົວພັນຜົວເມຍ ນັບແຕ່ການຈົດທະບຽນການແຕ່ງດອງເປັນຕົ້ນມາແຕ່ດົນນານແລ້ວ ນັບແຕ່ໄດ້ມີການຮັບຮອງ ແລະ ປະກາດໃຊ້ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວ (ສະບັບທຳອິດປີ 1990). ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການຈົດທະບຽນຄອບຄົວ ໂດຍສະເພາະທະບຽນການແຕ່ງດອງ ຍັງບໍ່ທັນແຊງແຮງ ແລະ ເອກະພາບໃນທົ່ວປະເທດເຖິງວ່າຈະໄດ້ມີການຮັບຮອງ ແລະ ປະກາດໃຊ້ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທະບຽນຄອບຄົວໃນປີ 1991 ກໍຕາມ (ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວສະບັບທຳອິດ ໄດ້ຮັບຮອງ ແລະ ປະກາດໃຊ້ໃນປີ 1990, ແລະ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທະບຽນຄອບຄົວສະບັບທຳອິດ, ສະບັບເລກທີ 03/ສປສ, ລົງວັນທີ 30 ທັນວາ 1991); ດ້ວຍເຫດນີ້, ໃນສັງຄົມ ຈຶ່ງມີການແຕ່ງດອງ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ຈົດທະບຽນການແຕ່ງດອງ ຫຼື ການຢູ່ຮ່ວມກັນໃນຖານະ “ຜົວເມຍ” ທີ່ການຈັດຕັ້ງຂອງພາກລັດ, ເອກະສານ ຫຼື ສັງຄົມຮັບຮູ້ວ່າເປັນຜົວເມຍກັນ ຈຶ່ງຖືກຍອມຮັບເປັນປະເພນີສານ ໂດຍບໍ່ໄດ້ອີງໃສ່ຫຼັກການທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍເທົ່ານັ້ນ ມາເປັນບ່ອນອີງໃນການກຳນົດສາຍພົວພັນຜົວເມຍ; ນີ້ແມ່ນອີງໃສ່ຫຼັກການ ໂດຍການຖືເອົາຕາມຄວາມເປັນຈິງ (de factor) ຫຼື (by the fact) ມາເປັນບ່ອນອີງປະກອບການພິຈາລະນາບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສາຍພົວພັນຄອບຄົວ, ສາຍພົວພັນຜົວເມຍ ໃນທາງແພ່ງ ແລະ ການທຳມິດສະຈານ ໃນທາງອາຍາ.

ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການນຳໃຊ້ຫຼັກການຕາມຄວາມເປັນຈິງນີ້ ຖືກປະຕິບັດ (ຕາມເງື່ອນໄຂຕົວຈິງ ແລ້ວແຕ່ກໍລະນີ) ໂດຍສານ, ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ, ສະພາຜູ້ພິພາກສາໄດ້ຕອບຄຳຖາມກ່ຽວກັບບັນຫານີ້ຄື:

“ຖາມ: ໃນກໍລະນີ ປກສ, ປກຊ ໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ສ້າງຄອບຄົວຢູ່ໃນກົມກອງ, ແຕ່ບໍ່ໄດ້ໄປຈົດທະບຽນການແຕ່ງດອງຢູ່ຫ້ອງການພາຍໃນເມືອງ ຕາມກົດໝາຍ ເມື່ອຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ສານຈະຖືເອົາໃບອະນຸຍາດຂອງກົມກອງ ແທນການຈົດທະບຽນໄດ້ບໍ່?; ຕອບ: ຕາມຫຼັກການແລ້ວ ຍິງ ແລະ ຊາຍ ຈະມີຖານະເປັນຜົວເມຍກັນ ນັບແຕ່ວັນຈົດທະບຽນການແຕ່ງດອງເປັນຕົ້ນໄປ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 152 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ສະບັບປີ 2019; ແຕ່ຖ້າບໍ່ໄດ້ຈົດທະບຽນການແຕ່ງດອງ ກໍໃຫ້ພິຈາລະນາກ່ຽວກັບໃບອະນຸຍາດການຈັດຕັ້ງ, ການຈົດທະບຽນສຳມະໂນຄົວ, ການຢູ່ຮ່ວມກັນສັງຄົມຮັບຮູ້, ເປີດເຜີຍ ແລະ ຕໍ່ເນື່ອງ ກໍຖືວ່າເປັນຜົວເມຍກັນ”. (ເອກະສານ-ສັງລວມບັນຫາວິຊາການ (ຖາມ-ຕອບ) ໃນກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຜູ້ພິພາກສາຄັ້ງທີ X, ວັນທີ 19-20 ມັງກອນ 2021). ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການປະຕິບັດຫຼັກການນີ້ ເປັນ

ເອກະພາບຍິ່ງຂຶ້ນ, ກອງປະຊຸມ 4 ພາກສ່ວນ (ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ, ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ ແລະ ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ) ໃນວັນທີ 15 ກໍລະກົດ 2021 ໄດ້ຮັບຮອງເອົາມະຕິຕົກລົງຂອງກອງປະຊຸມ ຊຶ່ງໄດ້ມີການຢັ້ງຢືນຄືນເນື້ອໃນຂອງການຕົກລົງຂອງສະພາຜູ້ພິພາກສາ ທີ່ກ່າວມານີ້ ໃນຂໍ້ 20 ໜ້າ 6 ຂອງມະຕິດັ່ງກ່າວ ຊຶ່ງກຳນົດຄື: “ການຢູ່ຮ່ວມກັນ ຂອງຜູ້ຊາຍ ແລະ ຜູ້ຍິງ ໂດຍບໍ່ມີການຈົດທະບຽນການແຕ່ງດອງ ເມື່ອມີການຮ້ອງຟ້ອງຈະຖືວ່າເປັນຜົວເມຍ ຫຼືບໍ່ ຊຶ່ງຕາມກົດໝາຍແລ້ວຍິງ ແລະ ຊາຍ ຈະມີຖານະເປັນຜົວເມຍກັນ ນັບແຕ່ວັນຈົດທະບຽນການແຕ່ງດອງເປັນຕົ້ນໄປ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 152 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຖ້າບໍ່ໄດ້ຈົດທະບຽນແຕ່ງດອງ ກໍໃຫ້ພິຈາລະນາກ່ຽວກັບໃບອະນຸຍາດຈາກການຈັດຕັ້ງ, ການຈົດທະບຽນສຳມະໂນຄົວ, ການຢູ່ຮ່ວມກັນສັງຄົມຮັບຮູ້, ເປີດເຜີຍ ແລະ ຕໍ່ເນື່ອງ ກໍຖືວ່າເປັນຜົວເມຍກັນ”.

ສັງລວມແລ້ວ ການມີຖານະເປັນຜົວເມຍ ຫຼື ສາຍພົວພັນຄອບຄົວນັ້ນໃຫ້ຖືເອົາການຈົດທະບຽນແຕ່ງດອງ, ແລະ ພິຈາລະນາກ່ຽວກັບໃບອະນຸຍາດຈາກການຈັດຕັ້ງ, ການຈົດທະບຽນສຳມະໂນຄົວ, ການຢູ່ຮ່ວມກັນສັງຄົມຮັບຮູ້, ເປີດເຜີຍ ແລະ ຕໍ່ເນື່ອງ.

1.2.2. ສາຍພົວພັນຄອບຄົວທີ່ເກີດຈາກພໍ່, ແມ່ ແລະ ລູກ

ໝວດທີ 7 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ (ແຕ່ມາດຕາ 194-214) ກຳນົດກ່ຽວກັບສາຍພົວພັນລະຫວ່າງພໍ່, ແມ່ ແລະ ລູກ (ລູກຄີງ, ລູກລ້ຽງ ແລະ ລູກນ້ຳ).

ໃນກໍລະນີລູກຄີງ, ມາດຕາ 194 ວັກສອງກຳນົດວ່າ “ເດັກທີ່ເກີດຈາກພໍ່ແມ່ ທີ່ແຕ່ງດອງນຳກັນ ຢ່າງຖືກຕ້ອງ ຫຼື ເກີດຈາກພໍ່ແມ່ ທີ່ບໍ່ໄດ້ແຕ່ງດອງນຳກັນ ແຕ່ຜູ້ເປັນພໍ່ ໄດ້ສະໝັກໃຈຮັບຮູ້ດ້ວຍຕົນເອງວ່າເປັນພໍ່ຂອງເດັກນັ້ນ ຫຼື ຜູ້ເປັນພໍ່ໄດ້ຖືກຮັບຮູ້ ຕາມຄຳຕັດສິນຂອງສານ”. ການຮັບຮູ້ການເປັນພໍ່ ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 197¹ ຊຶ່ງສານຈະຕັດສິນໃຫ້ມີການຮັບຮູ້ການເປັນພໍ່ໄດ້ກໍຕໍ່ເມື່ອຫາກມີກໍລະນີດັ່ງນີ້:

1. ການຢູ່ຮ່ວມກັນ ແລະ ການສ້າງເສດຖະກິດລວມ (ຮ່ວມກັນ) ລະຫວ່າງ ແມ່ຂອງເດັກ ກັບຜູ້ຈະຮັບຮູ້ການເປັນພໍ່ ກ່ອນເດັກເກີດ; (ຫຼື)
2. ການເອົາໃຈໃສ່ເບິ່ງແຍງລ້ຽງດູລູກ ຫຼື ການສຶກສາອົບຮົມລູກຮ່ວມກັນ;

¹ ມາດຕາ 197 ການຮັບຮູ້ການເປັນພໍ່ ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ:

ການຮັບຮູ້ການເປັນພໍ່ ຈະເຮັດຂຶ້ນໄດ້ໃນກໍລະນີ ທີ່ລູກຫາກເກີດຈາກ ພໍ່ ແມ່ ທີ່ບໍ່ໄດ້ແຕ່ງດອງນຳກັນ.

ເມື່ອມີການຮັບຮູ້ການເປັນພໍ່ ສາຍພົວພັນພໍ່ລູກ ເກີດຂຶ້ນ ນັບແຕ່ເວລາເດັກເກີດ.

ການຮັບຮູ້ການເປັນພໍ່ ດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ ຕ້ອງໃຫ້ ພໍ່ ແມ່ ຂອງເດັກ ຍືນຄຳຮ້ອງຮ່ວມກັນຕໍ່ອົງການທະບຽນຄອບຄົວ ເມືອງ, ເທດສະບານ, ນະຄອນ ຊຶ່ງໃນຄຳຮ້ອງນັ້ນ ພໍ່ຂອງເດັກໄດ້ຮັບຮູ້ວ່າຕົນເປັນພໍ່ ແລະ ແມ່ ກໍເຫັນດີນຳຄຳຮ້ອງນັ້ນ. ຖ້າແມ່ຫາກເສຍຊີວິດແລ້ວ ການຮັບຮູ້ການເປັນພໍ່ນັ້ນ ຈະເຮັດຄຳຮ້ອງແຕ່ຝ່າຍດຽວກໍໄດ້.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ເດັກຫາກພົ້ນກະສຽນອາຍຸແລ້ວ ການຮັບຮູ້ການເປັນພໍ່ ຈະເຮັດຂຶ້ນໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອຫາກມີຄວາມເຫັນດີຂອງເດັກເທົ່ານັ້ນ. ການທີ່ພໍ່ຂອງເດັກ ໄດ້ແຕ່ງດອງກັບຜູ້ຍິງອື່ນແລ້ວນັ້ນ ບໍ່ໃຫ້ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການຮັບຮູ້ການເປັນພໍ່ ແຕ່ຢ່າງໃດ.

ເມື່ອຜູ້ເປັນພໍ່ ຫາກບໍ່ຮັບຮູ້ວ່າ ຕົນເປັນພໍ່ຂອງເດັກແລ້ວ, ຜູ້ເປັນແມ່, ຜູ້ປົກຄອງເດັກ ຫຼື ເດັກທີ່ພົ້ນກະສຽນອາຍຸແລ້ວ ກໍມີສິດເຮັດຄຳຮ້ອງເຊັນດຽວກັນ ເພື່ອໃຫ້ສານພິຈາລະນາຕັດສິນໃຫ້ຮັບຮູ້ການເປັນພໍ່.

ສານຈະຕັດສິນ ໃຫ້ມີການຮັບຮູ້ການເປັນພໍ່ໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອຫາກມີກໍລະນີ ດັ່ງນີ້:

1. ການຢູ່ຮ່ວມກັນ ແລະ ການສ້າງເສດຖະກິດລວມ ລະຫວ່າງ ແມ່ຂອງເດັກ ກັບຜູ້ຈະຮັບຮູ້ການເປັນພໍ່ ກ່ອນເດັກເກີດ;
2. ການເອົາໃຈໃສ່ເບິ່ງແຍງລ້ຽງດູລູກ ຫຼື ການສຶກສາອົບຮົມລູກຮ່ວມກັນ;
3. ການມີຫຼັກຖານຢັ້ງຢືນວ່າຜູ້ກ່ຽວເປັນພໍ່ ເຊັ່ນ: ຫຼັກຖານທາງດ້ານວິທະຍາສາດການແພດ.

3. ການມີຫຼັກຖານຢັ້ງຢືນວ່າຜູ້ກ່ຽວເປັນພໍ່ ເຊັ່ນ: ຫຼັກຖານທາງດ້ານວິທະຍາສາດການແພດ (ຫຼື ພິໄນກຳ, ໃນກໍລະນີພໍ່ເສຍຊີວິດ ແລະ ຂຽນພິໄນກຳໄວ້).

ນອກຈາກກໍລະນີກ່ຽວກັບລູກຄຶງ ຕາມມາດຕາ 197 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງແລ້ວ, ສາຍພົວພັນ ພໍ່, ແມ່ ແລະ ລູກ (ດັກ) ຍັງເກີດມາຈາກ ກໍລະນີການຮ່ວມປະເວນີກ່ອນການແຕ່ງດອງກັນ ຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ ໃນ ມາດຕາ 149² ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຊຶ່ງກຳນົດໃຫ້ “ຊາຍຊູ້” ຮັບຜິດຊອບເບິ່ງແຍງໃນເວລາຖືພາ, ອອກລູກ, ຢູ່ກຳ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ວັກສອງຂອງມາດຕາ 149) ແລະ ບໍ່ວ່າກໍລະນີໃດ ຊາຍຊູ້ ຍັງມີພັນທະລ້ຽງດູລູກທີ່ເກີດມານັ້ນຈົນກວ່າຈະພົ້ນກະສຽນອາຍຸ (ວັກສາມ ຂອງມາດຕາ 149).

ໃນກໍລະນີທີ່ກ່ຽວກັບລູກລ້ຽງ, ມາດຕາ 205 ວັກໜຶ່ງ ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດວ່າ “ສາຍພົວພັນລະວຫ່າງພໍ່ລ້ຽງ, ແມ່ລ້ຽງ ກັບ ລູກລ້ຽງ ເກີດຂຶ້ນ ນັບແຕ່ວັນຈົດທະບຽນເປັນຕົ້ນໄປ ແລະ ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງພໍ່ຄຶງ, ແມ່ຄຶງ ກັບລູກ ທີ່ຖືກນຳເອົາໄປເປັນລູກລ້ຽງ ກໍຈະສິ້ນສຸດລົງໃນເວລາດຽວກັນ”. ສະນັ້ນ ໃນກໍລະນີ ຈະຖືວ່າເປັນລູກລ້ຽງຕາມກົດໝາຍ ແລະ ມີສາຍພົວພັນລະຫວ່າງພໍ່ແມ່ ແລະ ລູກລ້ຽງນັ້ນຈະມີຜົນກໍຕໍ່ເມື່ອໄດ້ຈົດທະບຽນການເປັນລູກລ້ຽງເທົ່ານັ້ນ.

1.3 ຄວາມໝາຍຂອງສາຍຍາດ

ມາດຕາ 139 ຂອງ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດເປັນກ່ຽວກັບສາຍຍາດ ແລະ ລຳດັບຂອງສາຍຍາດ ໃນຄອບຄົວສາຍຍາດໃນສາຍພົວພັນຄອບຄົວ ປະກອບມີສອງລັກສະນະນັ້ນຄື: (ກ) ສາຍຍາດທາງສາຍເລືອດ ແລະ (ຂ) ສາຍຍາດກ່ຽວພັນ.

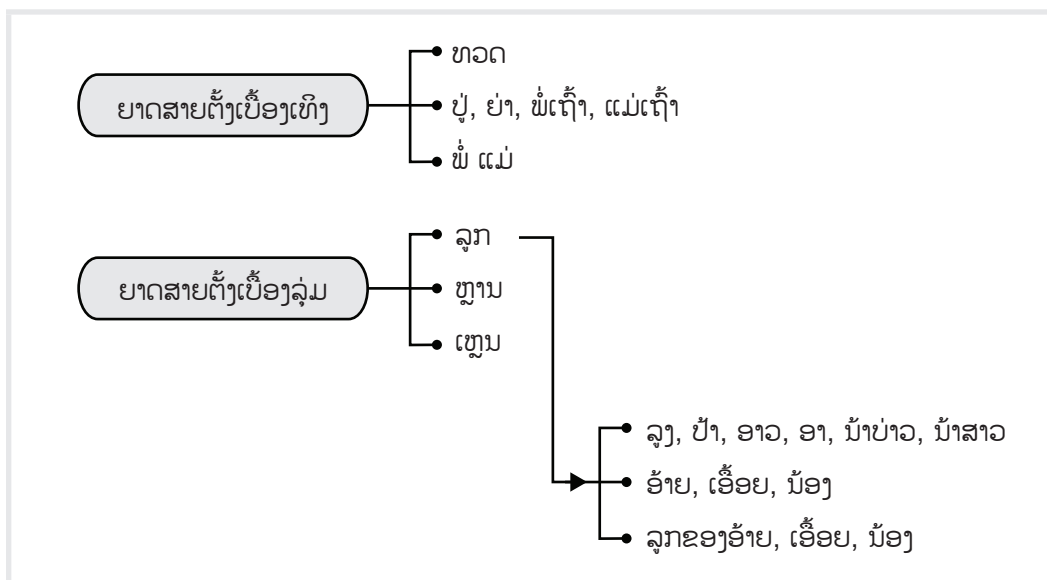
ສາຍຍາດທາງສາຍເລືອດ ປະກອບມີ ສອງ ປະເພດຄື: (1). ຍາດສາຍຕັ້ງ ແລະ (2). ຍາດສາຍຂວາງ ຕາມລຳດັບ ແລະ ແຜນວາດລຸ່ມນີ້:

² ມາດຕາ 149 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການຮ່ວມປະເວນີກັນກ່ອນການເປັນ ຜົວ ເມຍ ກຳນົດວ່າ:

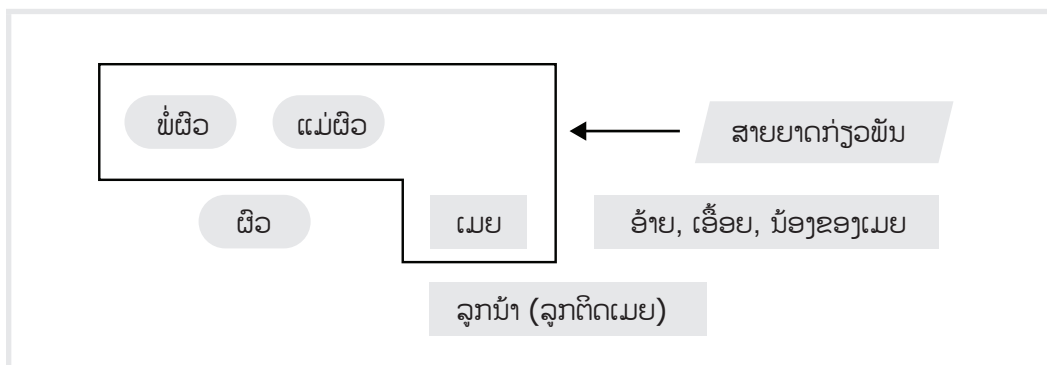
ເມື່ອມີການຮ່ວມປະເວນີກັນກ່ອນການເປັນ ຜົວ ເມຍ, ຖ້າຫາກຊາຍຊູ້ ບໍ່ເອົາຍິງຊູ້ເປັນເມຍແລ້ວ ຊາຍຊູ້ນັ້ນ ກໍຈະເສຍຄ່າພື້ນຟູ, ປົວແປງຈິດໃຈ, ຄ່າທຳຂວັນຍິງຊູ້ ຫຼື ຄອບຄົວຂອງຍິງຊູ້ ຕາມອິດຄອງປະເພນີ. ໃນກໍລະນີ ຍິງຊູ້ ຫາກບໍ່ເອົາຊາຍຊູ້ເປັນຜົວ ກໍຈະບໍ່ມີການເສຍຄ່າປົວແປງຈິດໃຈ, ຄ່າທຳຂວັນນັ້ນ ແຕ່ຢ່າງໃດ.

ໃນກໍລະນີທີ່ມີການຖືພາ ນອກຈາກຈະໄດ້ເສຍຄ່າທຳຂວັນແລ້ວ ຊາຍຊູ້ຍັງຈະຕ້ອງເສຍຄ່າ ອອກລູກ ຫຼື ຫູລູກ, ຄ່າຢູ່ກຳ ແລະ ຮັບຜິດຊອບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ບໍ່ວ່າໃນກໍລະນີໃດກໍຕາມ ຊາຍຊູ້ມີພັນທະລ້ຽງດູລູກທີ່ເກີດມານັ້ນ ຈົນກວ່າຈະພົ້ນກະສຽນອາຍຸ.

ສາຍຍາດກ່ຽວພັນມີລຳດັບຄື (ໃນແຜນວາດນີ້ ອີງໃສ່ ເມຍ ເປັນພື້ນຖານຈຶ່ງຈະເຫັນໄດ້ສາຍຍາດກ່ຽວພັນ ຈາກຝ່າຍຜົວ/ຫຼື ຝ່າຍເມຍ:

2. ຫຼັກການພື້ນຖານຂອງຄອບຄົວ

2.1. ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ໃນສາຍພົວພັນຄອບຄົວ

ມາດຕາ 140 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງກຳນົດວ່າ: "ຍິງ ແລະ ຊາຍ ມີສິດເທົ່າທຽມກັນໃນທຸກດ້ານກ່ຽວກັບສາຍພົວພັນຄອບຄົວ. ຫຼັກການນີ້ ເປັນຫຼັກການພື້ນຖານສຳຄັນໜຶ່ງ ທີ່ຮັບປະກັນສິດສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ໃນສາຍພົວພັນຄອບຄົວ ໂດຍບໍ່ຂຶ້ນກັບວ່າຍິງ ຫຼື ຊາຍ ຈະມີຖານະທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ, ເຊື້ອຊາດ, ເຜົ່າຊົນ, ລະດັບວັດທະນະທຳ, ອາຊີບ, ສາສະໜາ, ພູມລຳເນົາ ແລະ ອື່ນໆ ແນວໃດກໍຕາມ, ຍິງ ແລະ ຊາຍ ໃນສາຍພົວພັນຄອບຄົວກໍມີຄວາມສະເໝີພາບກັນ. ສິດເທົ່າທຽມກັນໃນທຸກດ້ານ ສະແດງອອກເຊັ່ນ: ສິດໃນການປະກອບອາຊີບຂອງຜົວ ຫຼື ຍິງ, ສິດໃນການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຕັດສິນບັນຫາຂອງຄອບຄົວ, ສິດໃນການປ່ຽນຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ, ແລະ ອື່ນໆ". ຫຼັກການນີ້ມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍຕໍ່ສາຍພົວພັນ

ຄອບຄົວ ໂດຍສະເພາະໃນສັງຄົມທີ່ຍັງຍຶດຖືຮີດຄອງປະເພນີ ທີ່ບໍ່ສອດຄ່ອງກັບຍຸກສະໄໝ ເຊັ່ນ: ຜູ້ຊາຍເປັນຜູ້ມີສິດໃນການຕັດສິນບັນຫາຄອບຄົວຜູ້ດຽວ, ສ່ວນແມ່ຍິງມີແຕ່ປະຕິບັດໂດຍບໍ່ສາມາດອອກຄຳເຫັນ; ຫຼື ຊັບສິນຕ່າງໆທີ່ໄດ້ມາຫຼັງການແຕ່ງດອງ ກໍຈະຕົກເປັນຂອງຜູ້ຊາຍ ເຫຼົ່ານີ້ເປັນຕົ້ນ.

2.2. ຫຼັກການຜົວໝັ້ງເມຍດຽວ

ມາດຕາ 142 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດ ຫຼັກການຜົວໝັ້ງເມຍດຽວ ຄື: “ການເອົາກັນເປັນຜົວ ເມຍ ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມຫຼັກການຜົວໝັ້ງເມຍດຽວເທົ່ານັ້ນ”. ຫຼັກການນີ້ອະນຸຍາດໃຫ້ພົນລະເມືອງລາວສາມາດມີຜົວ ຫຼື ເມຍໄດ້ໜຶ່ງຄົນເທົ່ານັ້ນ ຊຶ່ງຫຼັກການນີ້ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ ຍິງ ຫຼື ຊາຍ ມີຫຼາຍຜົວ ຫຼາຍເມຍ, ຍົກເວັ້ນສາຍພົວພັນຜົວເມຍໄດ້ສິ້ນສຸດລົງ ແລະ ຍິງ ຫຼື ຊາຍນັ້ນ ຈຶ່ງສາມາດແຕ່ງດອງກັບຜູ້ອື່ນໄດ້.

2.3. ສິດເສລີພາບໃນການແຕ່ງດອງ

ມາດຕາ 141 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງກຳນົດວ່າ: “ຍິງ ແລະ ຊາຍ ທີ່ພົ້ນກະສຽນອາຍຸ (18 ປີຂຶ້ນໄປ) ມີສິດເສລີພາບໃນການເລືອກເອົາຄູ່ຮັກ ຕາມຄວາມສະໝັກໃຈ ແລະ ຄວາມມັກຮັກຂອງທັງສອງຝ່າຍ ເພື່ອເອົາກັນເປັນຜົວເມຍ. ບຸກຄົນ, ຄອບຄົວ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ບໍ່ມີສິດບັງຄັບ ຫຼື ຂັດຂວາງການແຕ່ງດອງຂອງລູກ, ຫຼານ, ສະມາຊິກອື່ນໃນຄອບຄົວ, ພະນັກງານ ແລະ ລັດຖະກອນ ທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ການຄຸ້ມຄອງຂອງຕົນ”.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມລັດຖະກອນ ຫຼື ພະນັກງານທີ່ເຮັດວຽກໃນຂົງເຂດປ້ອງກັນຊາດ ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ຍັງຕ້ອງໄດ້ຂໍຄຳເຫັນການຈັດຕັ້ງທີ່ຕົນສັງກັດກ່ຽວກັບການແຕ່ງດອງຂອງເຂົາເຈົ້າ ຍ້ອນວ່າການແຕ່ງດອງພົວພັນເຖິງການປະຈຳການ ແລະ ການປະຕິບັດໜ້າທີ່ຂອງເຂົາເຈົ້າ. ຍ້ອນວ່າຕຳແໜ່ງ ຫຼື ໜ້າທີ່ຂອງພະນັກງານ-ລັດຖະກອນເຫຼົ່ານັ້ນພົວພັນເຖິງລັກສະນະສະເພາະຂອງໜ້າວຽກ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ທີ່ເປັນພັນທະຕ້ອງປະຕິບັດໃຫ້ສຳເລັດ ເຊັ່ນ ການປະຈຳການຢູ່ຊາຍແດນ ແລະ ອື່ນໆ.

2.4. ຫຼັກການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງແມ່ ແລະ ເດັກ

ມາດຕາ 143 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງກຳນົດວ່າ ລັດ ແລະ ສັງຄົມ ຖືເອົາການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງຜູ້ເປັນແມ່ ແລະ ເດັກ ເປັນບຸລິມະສິດ ໃນເວລາ ຜົວ ເມຍ ຢູ່ຮ່ວມກັນ, ແຍກກັນຢູ່ ຫຼື ຢ່າຮ້າງກັນ. ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ ແລະ ໃຫ້ສິດເທົ່າທຽມກັນ ບໍ່ວ່າເດັກຈະເກີດໃນການແຕ່ງດອງ ຫຼື ຈະເກີດນອກການແຕ່ງດອງກໍຕາມ.

ເພື່ອເປັນການປົກປ້ອງຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ ແລະ ແມ່, ມາດຕາ 178 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງກຳນົດວ່າ: “ຜົວບໍ່ມີສິດຂໍຢ່າຮ້າງໄດ້ ໃນເວລາທີ່ເມຍພວມຖືພາ ຫຼື ຫຼັງຈາກທີ່ລູກນັ້ນເກີດມາບໍ່ທັນຮອດໜຶ່ງປີ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ຜູ້ເປັນເມຍຫາກຂໍຢ່າຮ້າງ”

3. ເນື້ອໃນຂອງສາຍພົວພັນຄອບຄົວ ແລະ ການປົກປ້ອງສິດທາງຄອບຄົວ

ເນື້ອໃນອັນແທ້ຈິງຂອງສາຍພົວພັນຄອບຄົວ ແມ່ນບຸກຄົນທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນສາຍພົວພັນຄອບຄົວ ມີການພົວ ພັນກັນຢ່າງສະໝິດແໝ້ນໃນການເຄື່ອນໄຫວຕ່າງໆ ພາຍໃນຄອບຄົວ ທຸກຄົນຕ້ອງຮັບຮູ້ເປັນເອກະພາບ ແລະ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບນຳກັນ. ສະນັ້ນ, ເມື່ອບຸກຄົນໃດໜຶ່ງຫາກໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນສາຍພົວພັນຄອບຄົວແລ້ວມີໜ້າທີ່ປະຕິບັດພັນທະລວມໃນການເຄົາລົບລັດຖະທຳມະນູນບັນດາກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການຕ່າງໆ. ໃນການປະຕິບັດສິດ ແລະ ພັນທະ ເຊິ່ງເກີດຈາກສາຍພົວພັນຄອບຄົວນັ້ນ ພົນລະເມືອງທຸກຄົນຕ້ອງ

ເຄົາລົບ ຂໍ້ກຳນົດກົດໝາຍຢ່າງເຂັ້ມງວດ.

ການປົກປ້ອງສິດທາງຄອບຄົວ ແມ່ນການຄຸ້ມຄອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການສາຍພົວພັນຄອບຄົວ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວການປົກປ້ອງສິດທາງຄອບຄົວ ສະແດງອອກໃນຮູບການຮ້ອງຟ້ອງຂຶ້ນຫາສານປະຊາຊົນ ເປັນຜູ້ພິຈາລະນາ ເຊັ່ນ: ການຂໍຢ່າຮ້າງ ແລະ ການຂໍແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ, ການຮ້ອງຟ້ອງຂໍເອົາຄຳລ້ຽງດູ, ການຮ້ອງຟ້ອງເພື່ອທວງໃຫ້ໃຊ້ສິນສົມສ້າງທີ່ຜິວ ຫຼື ເມຍ ນຳໃຊ້ ເພື່ອປະໂຫຍດສ່ວນຕົວ, ການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງລູກ ແລະ ອື່ນໆ ເປັນຕົ້ນ. ການປົກປ້ອງສິດທາງຄອບຄົວ ແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ (ສະບັບປັບປຸງປີ 2012) ຊຶ່ງຢູ່ໃນພາກທີ III, ໝວດທີ 5, ມາດຕາ 44-53 ແລະ ມາດຕາອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການພິຈາລະນາຄະດີຂອງສານ ແລະ ຍັງມີກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປົກປ້ອງສິດຜົນປະໂຫຍດຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກ ເຊັ່ນ: ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີເດັກ (ໃນກໍລະນີທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບເດັກກະທຳຜິດ), ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຕ້ານການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ ແລະ ກົດໝາຍອື່ນໆ.

3.1. ການສິ້ນສຸດສາຍພົວພັນຄອບຄົວ

ມາດຕາ 170 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ໄດ້ກຳນົດການສິ້ນສຸດຂອງການເປັນຜົວເມຍ ດ້ວຍ 3 ສາເຫດໃດໜຶ່ງຄື: 1. ມີການຢູ່ຮ້າງ; ຫຼື 2. ມີຄຳຕັດສິນຂອງສານ ທີ່ຮັບຮູ້ວ່າການແຕ່ງດອງເປັນໂມຄະ; ຫຼື ການເສຍຊີວິດຂອງ ຜົວ ຫຼື ເມຍ.

ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງພໍ່ ແລະ ລູກ ຈະສິ້ນສຸດ ໃນກໍລະນີທີ່ມີການປະຕິເສດການເປັນພໍ່ ຕາມມາດຕາ 198 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຊຶ່ງກຳນົດວ່າ: “ຜູ້ເປັນຜົວ ຫາກສາມາດພິສູດໄດ້ວ່າເດັກບໍ່ແມ່ນລູກຂອງຕົນກໍມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ເພື່ອປະຕິເສດຄວາມເປັນພໍ່. ການຮ້ອງຟ້ອງເພື່ອປະຕິເສດ ການເປັນພໍ່ ໃຫ້ດຳເນີນພາຍໃນເວລາ ໜຶ່ງປີ ນັບແຕ່ວັນທີ່ໄດ້ຮູ້ວ່າເດັກເກີດ”. ໃນກໍລະນີລູກລ້ຽງ, ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງພໍ່ລ້ຽງ, ແມ່ລ້ຽງ ແລະ ລູກລ້ຽງຈະສິ້ນສຸດລົງ ຕາມມາດຕາ 206 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມີ 2 ກໍລະນີຄື: (1). ການເອົາເດັກມາເປັນລູກລ້ຽງນັ້ນເປັນໂມຄະຕາມການຕັດສິນຂອງສານຍ້ອນ: (ກ). ມີການນຳໃຊ້ເອກະສານປອມ; ຫຼື (ຂ). ຜູ້ເປັນພໍ່ແມ່ລ້ຽງມີເງື່ອນໄຂບໍ່ຄົບຖ້ວນບໍ່ສາມາດເປັນພໍ່ລ້ຽງ, ແມ່ລ້ຽງໄດ້ ຫຼື (ຄ) ລະເມີດເງື່ອນໄຂຂອງມາດຕາ 200 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ; ຫຼື (2). ມີການຖອນການເປັນລູກລ້ຽງ ໂດຍພໍ່ຄີງ, ແມ່ຄີງ, ພໍ່ລ້ຽງ, ແມ່ລ້ຽງ, ໄອຍະການປະຊາຊົນ ຫຼື ບຸກຄົນອື່ນ ຍ້ອນ ການເປັນລູກລ້ຽງບໍ່ສາມາດຕອບສະໜອງຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ

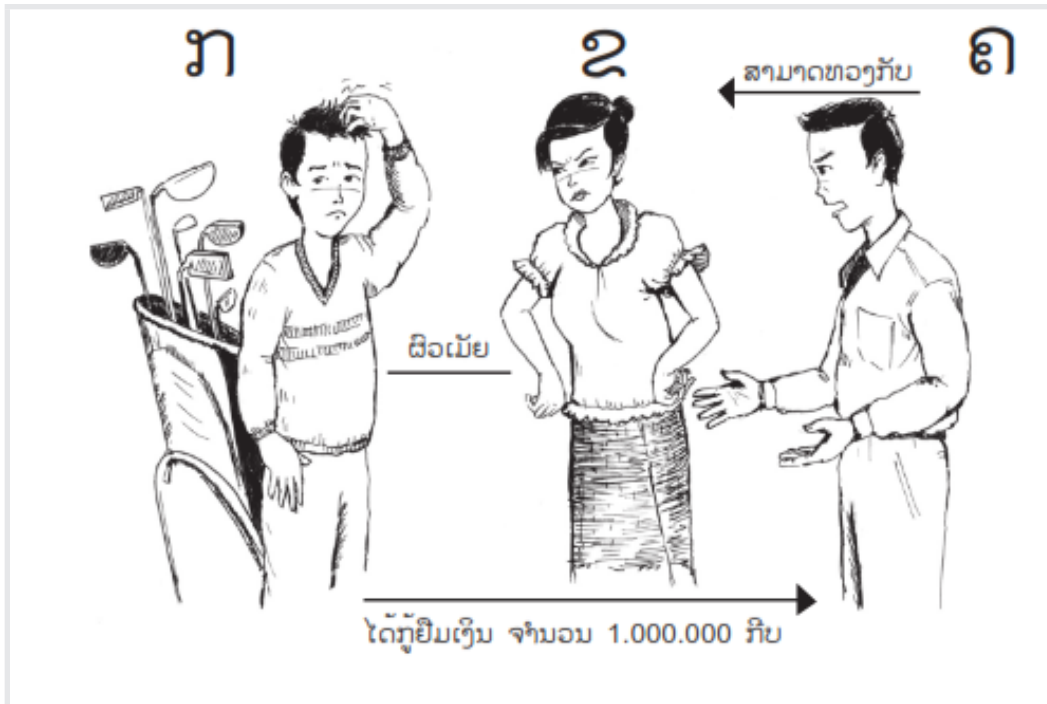
ສຳລັບສາຍພົວພັນລະຫວ່າງ ພໍ່ນ້າ, ແມ່ນ້າ ແລະ ລູກນ້າ ສິ້ນສຸດລົງຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 214 ຊຶ່ງກຳນົດ 2 ກໍລະນີຄື: (1). ພໍ່ນ້າ ຫຼື ແມ່ໄດ້ໄດ້ຢ່າຮ້າງກັບແມ່ຄີງ ຫຼື ພໍ່ຄີງ; ແລະ (2). ການແຕ່ງດອງລະຫວ່າງພໍ່ນ້າ ຫຼື ແມ່ນ້າ ກັບພໍ່ຄີງ ຫຼື ແມ່ຄີງ ເປັນໂມຄະ.

(ຄຳຖາມ 1)

ກໍລະນີສຶກສາ 1.1 ກ ຜົວຂອງ ຂ ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນຈາກ ຄ 1.000.000 ກີບ ເພື່ອໄປຊື້ໄມ້ກັອບ. ກຳນົດເວລາການໃຊ້ຄືນ 3 ເດືອນ, ເມື່ອຮອດກຳນົດເວລາແລ້ວ ກ ບໍ່ສາມາດໃຊ້ເງິນຄືນໃຫ້ ຄ ໄດ້. ໃນກໍລະນີນີ້ ຄ ສາມາດທວງເງິນກູ້ຢືມຈາກ ຂ ໄດ້ບໍ່?

ກໍລະນີສຶກສາ 1.2 ກ ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນຈາກ ຄ 1.000.000 ກີບ ເພື່ອເປັນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນຄອບຄົວ, ແຕ່ ກ ບໍ່ໄດ້ຖາມ ຂ ກ່ອນການກູ້ຢືມຈາກ ຄ ໃນກໍລະນີນີ້ ຄ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຈາກ ຂ ໃຫ້ໃຊ້ເງິນ 1.000.000 ກີບ ຄືນໄດ້ບໍ່ ?

ແຜນວາດ 1.1

ອີງຕາມພາກ III, ໝວດທີ 4 ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງຜົວເມຍ, ຢູ່ໃນຄອບຄົວ ຜົວ ແລະ ເມຍ ມີສິດສະເໜີພາບກັນໃນທຸກດ້ານ, ຜົວ ແລະ ເມຍ ຕ້ອງຕົກລົງບັນຫາກັນພາຍໃນຄອບຄົວຢ່າງເປັນເອກະພາບລວມທັງການສ້າງໜີ້ສິນໃຫ້ຄອບຄົວ.

ໜີ້ສິນ ຫຼື ຂໍ້ຜຸກພັນທີ່ຜົວ ຫຼື ເມຍ ຫຼື ຜົວເມຍສ້າງຂຶ້ນນັ້ນ ສາມາດຈຳແນກອອກເປັນສອງປະເພດຄື:
(1). ໜີ້ສິນ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວຂອງຜົວ ຫຼື ເມຍ ແລະ ໜີ້ສິນ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງຄອບຄົວ.

ໜີ້ສິນ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວ ໝາຍເຖິງ ໜີ້ສິນ ຫຼື ຂໍ້ຜຸກພັນທີ່ສ້າງຂຶ້ນໂດຍ ຜົວ ຫຼື ເມຍແຕ່ພຽງຝ່າຍດຽວ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວຂອງຜົວ ຫຼື ເມຍເອງ ເຊັ່ນ: ການຊື້ໄມ້ຕົກັອບ, ການຫຼິ້ນກິນຟຸມເພື່ອຍ. ໜີ້ສິນ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງຄອບຄົວ ໝາຍເຖິງ ໜີ້ສິນ ຫຼື ຂໍ້ຜຸກພັນທີ່ສ້າງຂຶ້ນໂດຍຜົວ ຫຼື ເມຍ ຫຼື ທັງສອງ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດລວມຂອງຄອບຄົວ ເຊັ່ນ: ການກູ້ຢືມເງິນເພື່ອມາສ້ອມແປງເຮືອນ, ຊື້ລົດຈັກ, ໃຊ້ຈ່າຍໃນການປິ່ນປົວ, ຄ່າຮຽນລູກ ເຫຼົ່ານີ້ເປັນຕົ້ນ.

ມາດຕາ 165 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກຳນົດຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜົວ ແລະ ເມຍຕໍ່ໜີ້ສິນດັ່ງນີ້:

“ຜົວ ເມຍ ຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ໜີ້ສິນໃນກໍລະນີດັ່ງນີ້:

1. ຜົວ ແລະ ເມຍ ໄດ້ພ້ອມກັນສ້າງໜີ້ສິນ;
2. ຜົວ ຫຼື ເມຍ ໄດ້ສ້າງໜີ້ສິນແຕ່ຝ່າຍດຽວ ແຕ່ເພື່ອນຳມາໃຊ້ຈ່າຍໃນຄອບຄົວ;
3. ຜົວ ຫຼື ເມຍ ໄດ້ສ້າງໜີ້ສິນ ແຕ່ຝ່າຍດຽວ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວຂອງຜູ້ກ່ຽວ. ໃນກໍລະນີນີ້ ຖ້າວ່າຜົວ ຫຼື ເມຍ ຫາກໄດ້ເອົາເງິນຂອງຕົນ ຫຼື ສິນສົມສ້າງໃຊ້ແທນໜີ້ສິນນັ້ນກໍມີສິດໄດ້ຮັບການຊົດໃຊ້ແທນຄືນຕາມກົດໝາຍ.

ສຳລັບໜີ້ສິນທີ່ສ້າງຂຶ້ນພາຍຫຼັງທີ່ຜົວ ເມຍ ໄດ້ແຍກກັນຢູ່ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງຄອບຄົວ ຫຼື ໄດ້ມີການຕົກລົງເຫັນດີນຳກັນ ຜົວເມຍ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັນ. ຖ້າຫາກໜີ້ສິນທີ່ສ້າງຂຶ້ນເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວ ໂດຍບໍ່ມີການຕົກລົງເຫັນດີນຳກັນ ໃຫ້ຜົວ ຫຼື ເມຍ ທີ່ໄດ້ສ້າງໜີ້ສິນ ຮັບຜິດຊອບເອົາເອງ”

ຈາກຫຼັກການທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 165 ເທິງນີ້, ສາມາດຕອບຄຳຖາມກໍລະນີສຶກສາ ດັ່ງນີ້:

ກໍລະນີສຶກສາ 1.1 ກ ຜົວຂອງ ຂ ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນຈາກ ຄ 1.000.000 ກີບ ເພື່ອໄປຊື້ໄມ້ກັອບ. ກຳນົດເວລາການໃຊ້ຄືນ 3 ເດືອນ, ເມື່ອຮອດກຳນົດເວລາແລ້ວ ກ ບໍ່ສາມາດໃຊ້ເງິນຄືນໃຫ້ ຄ ໄດ້. ໃນກໍລະນີນີ້ ຄ ສາມາດທວງເງິນກູ້ຢືມຈາກ ຂ ໄດ້ບໍ່?

ໃນກໍລະນີນີ້ ສາມາດໄຈ້ແຍກອົງປະກອບດັ່ງນີ້:

- 1). ໜີ້ສິນ ທີ່ ກ ສ້າງຂຶ້ນນັ້ນ ແມ່ນເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງ ກ ເອງ ບໍ່ແມ່ນເພື່ອຄອບຄົວ.
- 2). ອີງຕາມຂໍ້ 3 ຂອງມາດຕາ 165 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຂ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໜີ້ສິນນີ້ເອງ ແລະ ຖ້າ ຂ ຫາກເອົາຊັບເດີມຂອງຕົນ (ເງິນຂອງຕົນ) ມາໃຊ້ແທນໜີ້ສິນໃຫ້ ກ ຂ ກໍມີສິດໄດ້ຮັບການທົດແທນຄືນ ຈາກສິນສົມສ້າງສ່ວນຂອງ ຄ ໃນເວລາທີ່ມີການແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ (ຢ່າຮ້າງ ຫຼື ມີສະເໜີຂໍແບ່ງປັນກ່ອນການຢ່າຮ້າງ) ຕາມມາດຕາ 181³ ຂອງປະມວນກົດໝາຍ ຫຼື ຂ ສາມາດນຳໃຊ້ຊັບສິນຂອງ ກ

³ ມາດຕາ 181 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ການແບ່ງປັນຊັບເດີມ ແລະ ສິນສົມສ້າງ ການແບ່ງປັນ ຊັບເດີມ ແລະ ສິນສົມສ້າງຂອງຜົວ ເມຍ ໃຫ້ປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້:

1. ຊັບເດີມຂອງຝ່າຍໃດ ກໍໃຫ້ເປັນກຳມະສິດຂອງຝ່າຍນັ້ນ;
2. ສິນສົມສ້າງຂອງ ຜົວ ເມຍ ໃຫ້ແບ່ງປັນກັນຄືນລະເຄິ່ງ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ຫາກເປັນຜູ້ກະທຳຜິດໃນສະຖານທີ່ມີສະຈານ, ສັໂກງ ຫຼື ຍ້າຍອກສິນສົມສ້າງ ໂດຍມີຄຳຕັດສິນທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ, ຝ່າຍທີ່ຜິດນັ້ນກໍຈະໄດ້ຮັບພຽງແຕ່ ໜຶ່ງສ່ວນສາມ ຂອງສິນສົມສ້າງເທົ່ານັ້ນ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ລູກຍັງບໍ່ທັນພົ້ນກະສຽນອາຍຸ ຫາກໄດ້ຢູ່ນຳຜູ້ໃດ ຜູ້ນັ້ນ ກໍຈະໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງ ໜຶ່ງສ່ວນສາມ ຂອງສິນສົມສ້າງນັ້ນ ເພື່ອເປັນການລ້ຽງດູລູກ. ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ພຽງພໍກັບຄ່າລ້ຽງດູລູກ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 217 ຂອງປະມວນກົດໝາຍສະບັບນີ້ ໃຫ້ ພໍ່ ຫຼື ແມ່ ທີ່ລູກບໍ່ຢູ່ນຳນັ້ນ ສືບຕໍ່ປະຕິບັດພັນທະ ຈົນກວ່າເດັກຈະພົ້ນກະສຽນອາຍຸ. ສ່ວນສິນສົມສ້າງທີ່ເຫຼືອນັ້ນ ໃຫ້ ຜົວ ເມຍ ແບ່ງປັນກັນຄືນລະເຄິ່ງ.

ສິນສົມສ້າງ ຈະໄດ້ແບ່ງປັນກັນ ພາຍຫຼັງທີ່ ຜົວ ເມຍ ນັ້ນ ໄດ້ຢ່າຮ້າງກັນ.

ສິນສົມສ້າງ ອາດຈະຖືກແບ່ງປັນກ່ອນການຢ່າຮ້າງກໍໄດ້ ຕາມການຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຮ້ອງຂໍ ຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນວັກເທິງນີ້ ໃນກໍລະນີ ດັ່ງນີ້:

1. ຜົວ ເມຍ ຫາກໄດ້ແຍກກັນຢູ່;
2. ຜົວ ຫຼື ເມຍ ຫາກໄດ້ລັກເອົາສິນສົມສ້າງ ໄປນຳໃຊ້ໃນທາງທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຫຼື ຫາກບໍ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈຕໍ່ສິນສົມສ້າງ;
3. ຜົວ ຫຼື ເມຍ ຫາກໄດ້ຫາຍສາບສູນ ຕາມຄຳຕັດສິນຂອງສານ.

ໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ ໃນກໍລະນີທີ່ **ກ** ເສຍຊີວິດ ແລະ ມີການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກຕາມມາດຕາ 570⁴ ວັກໜຶ່ງ ຂໍ້ 2 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ.

ກໍລະນີສຶກສາ 1.2 **ກ** ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນຈາກ **ຄ** 1.000.000 ກີບ ເພື່ອເປັນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນຄອບຄົວ, ແຕ່ **ກ** ບໍ່ໄດ້ຖາມ **ຂ** ກ່ອນການກູ້ຢືມຈາກ **ຄ** ໃນກໍລະນີນີ້ **ຄ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງຈາກ **ຂ** ໃຫ້ໃຊ້ເງິນ 1.000.000 ກີບ ຄືນໄດ້ບໍ່ ?

ກໍລະນີສຶກສາ 1.2 ນີ້ ເມື່ອໄຈ້ແຍກອົງປະກອບແລ້ວ ມີດັ່ງນີ້:

1). ໜີ້ສິນທີ່ສ້າງຂຶ້ນນັ້ນ ແມ່ນ **ກ** ເປັນຜູ້ສ້າງ ແຕ່ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງຄອບຄົວ.

2). ອີງຕາມຂໍ້ 2 ຂອງມາດຕາ 165 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ **ຂ** ຕ້ອງໄດ້ຮັບຜິດຊອບໜີ້ສິນຮ່ວມກັນກັບ **ກ** ແລະ **ຄ** ກໍມີສິດທາງໃຫ້ **ຂ** ຊຳລະໜີ້ສິນດັ່ງກ່າວໄດ້ ແລະ ໃນກໍລະນີນີ້ **ຂ** ບໍ່ສາມາດໄດ້ຮັບການທົດແທນຄືນການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນແຕ່ຢ່າງໃດ. ໃນກໍລະນີທີ່ **ຂ** ຫາກນຳໃຊ້ຊັບເດີມຂອງຕົນ ເພື່ອໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ ໃຫ້ **ຄ**, **ຂ** ມີສິດໄດ້ຮັບການໃຊ້ແທນຄືນ ຕາມຂໍ້ 3 ຂອງມາດຕາ 165 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ (ດັ່ງທີ່ອະທິບາຍຂ້າງເທິງ).

ກໍລະນີສຶກສາ 1.3. ກໍລະນີ ທີ່ **ກ** ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນ ນຳ **ຄ** ກ່ອນທີ່ຈະແຕ່ງດອງກັບ **ຂ**, **ຂ** ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໜີ້ສິນກ່ອນການແຕ່ງດອງ ຫຼື ບໍ່?

ໃນກໍລະນີນີ້, ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງຍັງບໍ່ທັນໄດ້ກຳນົດໄວ້ ແຕ່ເມື່ອອີງໃສ່ຫຼັກການທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 6 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ວັກສາມ ທີ່ກຳນົດກ່ຽວກັບ “ການນຳໃຊ້ບົດບັນຍັດທີ່ຄ້າຍຄຽງຂອງກົດໝາຍ” ກໍຄືການນຳໃຊ້ມາດຕາ 165 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ໃນການພິຈາລະນາກໍລະນີສຶກສາ 1.3 ສາມາດສະຫຼຸບໄດ້ດັ່ງນີ້:

ຖ້າຫາກວ່າ **ກ** ຫາກໄດ້ກູ້ຢືມມາເພື່ອວັດຖຸປະສົງ ຊື້ວັດຖຸສິ່ງຂອງ ເຄື່ອງຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງໃຊ້ໃນຄອບຄົວ ກ່ອນການແຕ່ງດອງ ເຊັ່ນ: ຜູ້ເຢັນ, ເຄື່ອງເຮັດອາຍເຢັນ, ຈັກຊັກເຄື່ອງ, **ຂ** ກໍຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໜີ້ສິນຮ່ວມກັນ, ນີ້ສອດຄ່ອງກັບ ມາດຕາ 165 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ຝ່າຍທີ່ກູ້ຢືມ ກໍຄວນແຈ້ງໃຫ້ອີກຝ່າຍໜຶ່ງຮັບຮູ້ນຳວ່າແມ່ນເງິນທີ່ກູ້ຢືມມາກ່ອນການແຕ່ງດອງ.

ແຕ່ຖ້າຫາກວ່າ **ກ** ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນຈາກ **ຄ** ມາເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງຜູ້ກ່ຽວເອງ **ຂ** ກໍບໍ່ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໜີ້ສິນດັ່ງກ່າວ ແລະ **ກ** ຕ້ອງໄດ້ຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນໜີ້ສິນໃຫ້ **ຄ** ແຕ່ຝ່າຍດຽວ, ຍົກເວັ້ນ **ຂ** ຫາກເຫັນດີໃຊ້ແທນໜີ້ສິນນັ້ນ.

⁴ ມາດຕາ 570 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມູນມໍຣະດົກ ທີ່ຈະນຳມາແບ່ງປັນໃຫ້ຜູ້ສືບທອດນັ້ນ ຕ້ອງເຫຼືອຈາກການຫັກຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕາມລຳດັບ ຄື:

1. ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການມັງຽນຄາບສິ່ງສະການ;
2. ການຊຳລະໜີ້ສິນຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ;
3. ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ເຊັ່ນ ການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງມູນມໍຣະດົກ, ຄ່າທຳນຽມ ແລະ ການໃຊ້ຈ່າຍອື່ນໆ.

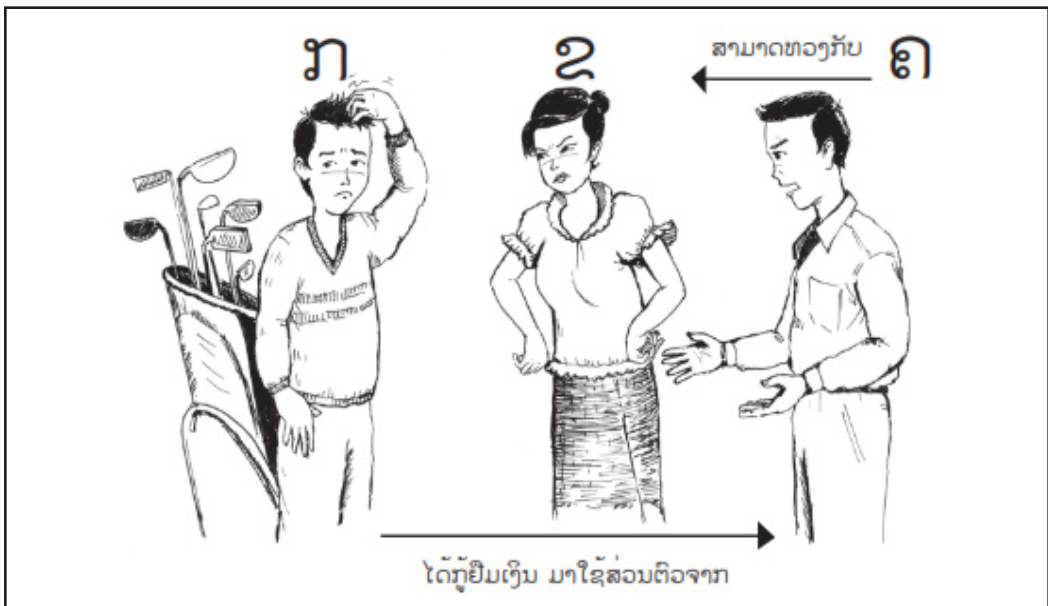
(ຄຳຖາມ 2)

ການທີ່ **ກ** ໄດ້ຢືມເງິນຈາກ **ຄ** 1.000.000 ກີບ ເພື່ອຊື້ອຸປະກອນຕີກັອບ ເຊິ່ງເປັນງານອະດີເລກຂອງ **ກ** ເອງ. ໃນກໍລະນີນີ້ **ຄ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງຕໍ່ **ຂ** ໃຫ້ໃຊ້ເງິນ 1.000.000 ກີບ ຄືນໄດ້ບໍ່ ?

ກະລຸນາພິຈາລະນາແຕ່ລະກໍລະນີ ເຊັ່ນ :

- ກໍລະນີທີ່ **ຄ** ຮູ້ວ່າ **ກ** ຈະເອົາເງິນທີ່ຖືຢືມນັ້ນໄປໃຊ້ແນວໃດ ?
- ກໍລະນີທີ່ **ຄ** ບໍ່ຮູ້ວ່າ **ກ** ຈະເອົາເງິນທີ່ຖືຢືມໄປໃຊ້ແນວໃດ ?

ແຜນວາດ 2.1.

3.2 ຜົວ ຫຼື ເມຍໄດ້ຖືຢືມເງິນໄປຊື້ຊັບສິ່ງຂອງ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວ

ການທີ່ **ກ** ໄດ້ຢືມເງິນຈາກ **ຄ** 1.000.000 ກີບ ນັ້ນແມ່ນເພື່ອຊື້ອຸປະກອນຕີກັອບ ເຊິ່ງເປັນງານອະດີເລກຂອງ **ກ** ເອງ, **ຄ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງຕໍ່ **ຂ** ໃຫ້ໃຊ້ເງິນ 1.000.000 ກີບ ຄືນໄດ້ ແຕ່ວ່າ **ຂ** ສາມາດຕໍ່ວ່າກັບ **ກ** ກ່ຽວກັບການຖືຢືມນັ້ນວ່າ **ກ** ຢືມມາເພື່ອຊື້ອຸປະກອນຕີກັອບ ເຊິ່ງເປັນງານອະດີເລກຂອງ **ກ** ເອງ, ແຕ່ວ່າ **ຂ** ບໍ່ສາມາດປະຕິເສດຕໍ່ການຮ້ອງຂໍຂອງ **ຄ** ຕໍ່ການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນນັ້ນ.

(ກ). ໃນກໍລະນີທີ່ເຈົ້າໜີ້ (**ຄ**) ຮູ້ວ່າຈຸດປະສົງໃນການຖືຢືມເງິນ ໄປໃຊ້ແນວໃດ ?

1. **ຄ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງຕໍ່ **ຂ** ໃຫ້ໃຊ້ເງິນ 1.000.000 ກີບ ຄືນໄດ້ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຄູ່ຜົວເມຍ ຫຼື ຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການ ຖືຢືມເງິນ ຫຼື ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຜົວ ຫຼື ເມຍໄດ້ຖືຢືມເງິນ ແລະ ຊັບສິ່ງຂອງແຕ່ຝ່າຍດຽວ ເພື່ອປະໂຫຍດສ່ວນຕົວຂອງຜູ້ກ່ຽວເອງກໍຕາມ; ແຕ່ຖ້າ **ຂ** ໃຊ້ແທນໄປແລ້ວ ເວລາແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ **ຂ** ສາມາດຫັກເອົາມູນຄ່າດັ່ງກ່າວ ເພື່ອເປັນການທົດແທນຈາກສິນສົມສ້າງໄດ້. ຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019 ມາດຕາ 165 ວັກ 1 ຂໍ້ 3

2. **ຄ** ສາມາດທວງໃຫ້ **ຂ** ໃຊ້ແທນໄດ້ຕາມກົດໝາຍ.

(ຂ). ໃນກໍລະນີທີ່ເຈົ້າໜີ້ (**ຄ**) ບໍ່ຮູ້ເປົ້າໝາຍຂອງການນຳໃຊ້ເງິນທີ່ຖືຢືມໄປໃຊ້ແນວໃດ ?

ການທີ່ **ຄ** ບໍ່ຮູ້ວ່າ **ກ** ຈະເອົາເງິນທີ່ກູ້ຢືມນັ້ນໄປໃຊ້ແນວໃດ, ໂດຍບໍ່ຮູ້ຈຸດປະສົງຂອງ **ກ** ໃນການໃຊ້ເງິນດັ່ງກ່າວ; ເຊິ່ງຜູ້ກ່ຽວອາດນຳໄປໃຊ້ຈ່າຍພາຍໃນຄອບຄົວ ຫຼື ໄປໃຊ້ຈ່າຍແນວອື່ນທີ່ເປັນຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວຂອງ **ກ** ເອງ.

ໃນກໍລະນີນີ້ **ຄ** ກໍສາມາດຮຽກຮ້ອງຕໍ່ **ຂ** ໃຫ້ໃຊ້ເງິນ 1.000.000 ກີບຄືນໄດ້, ວິທີພິຈາລະນາບັນຫາດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໃຫ້ພິຈາລະນາຄືກັນກັບຂໍ້ (a) ເຊິ່ງຄູ່ຜົວເມຍ ຫຼື ຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການກູ້ຢືມເງິນ ຫຼື ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຜິວ ຫຼື ເມຍໄດ້ກູ້ຢືມເງິນ ຫຼື ຊັບສິ່ງຂອງແຕ່ຝ່າຍດຽວເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວຂອງຜູ້ກ່ຽວເອງກໍຕາມ. ໃນກໍລະນີນີ້ ຖ້າວ່າ **ຂ** ຜູ້ເປັນເມຍຂອງ **ກ** ຫາກໄດ້ເອົາເງິນສ່ວນຕົວ ຫຼື ຊັບເດີມໄປໃຊ້ແທນ **ຄ** ກ່ອນ ກໍມີສິດໄດ້ຮັບການທົດແທນຄືນໃນເວລາແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ. ຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019 ມາດຕາ 165 ວັກ 1 ຂໍ້ 3.

ໃນກໍລະນີ **ຂ** ອ້າງວ່າ **ກ** ຢືມເງິນມາເພື່ອໄປໃຊ້ໃນງານອະດີເລກສ່ວນຕົວ ແລະ **ກ** ພັດອ້າງວ່າ ເອົາໄປໃຊ້ໃນຄອບຄົວ ກໍລະນີນີ້ ບໍ່ໄດ້ກ່ຽວກັບຂໍ້ຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງ **ຄ** ກັບຄອບຄົວຂອງ **ກ** ເຊິ່ງເປັນຂໍ້ຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງ **ຂ** ກັບ **ກ** ເອງ, ນີ້ເປັນເລື່ອງໜຶ່ງຕ່າງຫາກ.

ໃນກໍລະນີຖ້າຫາກ **ຂ** ຜູ້ເປັນເມຍບອກກັບເຈົ້າໜີ້ **ຄ** ບໍ່ໃຫ້ເອົາເງິນໃຫ້ **ກ** ກູ້ຢືມກໍຕາມ, ເມື່ອ **ກ** ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນນຳ **ຄ** ມາໃຊ້ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວຂອງຜູ້ກ່ຽວ **ຄ** ກໍມີສິດທາງເອົາເງິນນຳ **ຂ** ຜູ້ເປັນເມຍໄດ້. ແຕ່ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງ ຜົວ ເມຍ ຕໍ່ໜີ້ສິນນັ້ນ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 165 ວັກ 1 ຂໍ້ 3

ໃນ 2 ກໍລະນີທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ບໍ່ວ່າ **ຄ** ຈະຮັບຮູ້ ຫຼື ບໍ່ຮັບຮູ້ ກ່ຽວກັບຈຸດປະສົງຂອງ **ກ** ທີ່ຈະເອົາເງິນກູ້ຢືມມານັ້ນໄປໃຊ້ຈ່າຍແນວໃດນັ້ນ; ອີງໃສ່ ມາດຕາ 165 ວັກ 1 ຂໍ້ 3 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ແລ້ວ **ຄ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ **ຂ** ຜູ້ເປັນເມຍຂອງ **ກ** ໃຊ້ແທນເງິນ 1.000.000 ກີບ ຄືນໃຫ້ **ຄ** ໄດ້ ກໍຍ້ອນວ່າ ໃນໄລຍະຜ່ານມາໃນການແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວຂອງສານປະຊາຊົນເຫັນວ່າພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກເຊັ່ນ : ໃນເວລາທີ່ຜົວ ຫຼື ເມຍຫາກໄດ້ກູ້ຢືມເງິນເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວ ຫຼື ກູ້ຢືມມາໃຊ້ພາຍໃນຄອບຄົວ ໃນເວລາຄູ່ຜົວ-ເມຍ ຫາກແຍກກັນຢູ່ ແລະ ຜູ້ທີ່ໄດ້ກູ້ຢືມບໍ່ຢູ່ ຫຼື ເອົາຕົວໄປລີ້ຊ່ອນເພື່ອຫຼີກໜີ້ສິນ ຝ່າຍທີ່ຢູ່ຈະມັກປະຕິເສດຕໍ່ການກູ້ຢືມດັ່ງກ່າວວ່າຕົນເອງບໍ່ຮູ້ ເຊິ່ງບັນຫາດັ່ງກ່າວມີຜົນກະທົບຕໍ່ສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເຈົ້າໜີ້ໃນການທວງ,

ດັ່ງນັ້ນ, ຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 165 ວັກ 1 ຂໍ້ 3 ຈຶ່ງໄດ້ກຳນົດລັກສະນະແນວນັ້ນໄວ້ ກໍເພື່ອປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເຈົ້າໜີ້ ແລະ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນຄູ່ຜົວ-ເມຍ ຫຼື ໃຫ້ຝ່າຍໃດໜຶ່ງຫຼົບຫຼີກ ແລະ ອີກຝ່າຍໜຶ່ງປະຕິເສດໃນການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ.

3. ການອະທິບາຍຄວາມໝາຍຂອງມາດຕາ 165 ວັກ 1 ຂໍ້ 3 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ກ່ຽວກັບການກູ້ຢືມຂອງຄູ່ຜົວເມຍມາໃຊ້ສ່ວນຕົວ, ໃນມາດຕາ 165 ວັກ 1 ຂໍ້ 3 ຂອງປະມວນກົດໝາຍແພ່ງວ່າ ຜົວ ຫຼື ເມຍໄດ້ສ້າງໜີ້ສິນແຕ່ຝ່າຍດຽວ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວຂອງຜູ້ກ່ຽວ. ໃນກໍລະນີນີ້ ຖ້າຫາກວ່າ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ຫາກໄດ້ເອົາເງິນທີ່ເປັນຊັບເດີມຂອງຕົນ ຫຼື ສິນສົມສ້າງ ໃຊ້ແທນໜີ້ສິນນັ້ນ ກໍມີສິດໄດ້ຮັບການທົດແທນຄືນຕາມກົດໝາຍ.

ໝາຍຄວາມວ່າຜົວ ຫຼື ເມຍ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ໜີ້ສິນຂອງຜົວ ຫຼື ເມຍທີ່ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນ ຫຼື ຊັບສິ່ງຂອງແຕ່ຝ່າຍດຽວ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວຂອງຜູ້ກ່ຽວ, ພຽງແຕ່ຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງໃຊ້ແທນໜີ້ສິນທີ່ໄດ້ກູ້ຢືມມາກ່ອນ ແຕ່ຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງກໍມີສິດໄດ້ຮັບການທົດແທນຄືນໃນເວລາທີ່ມີການຢ່າຮ້າງກັນ.

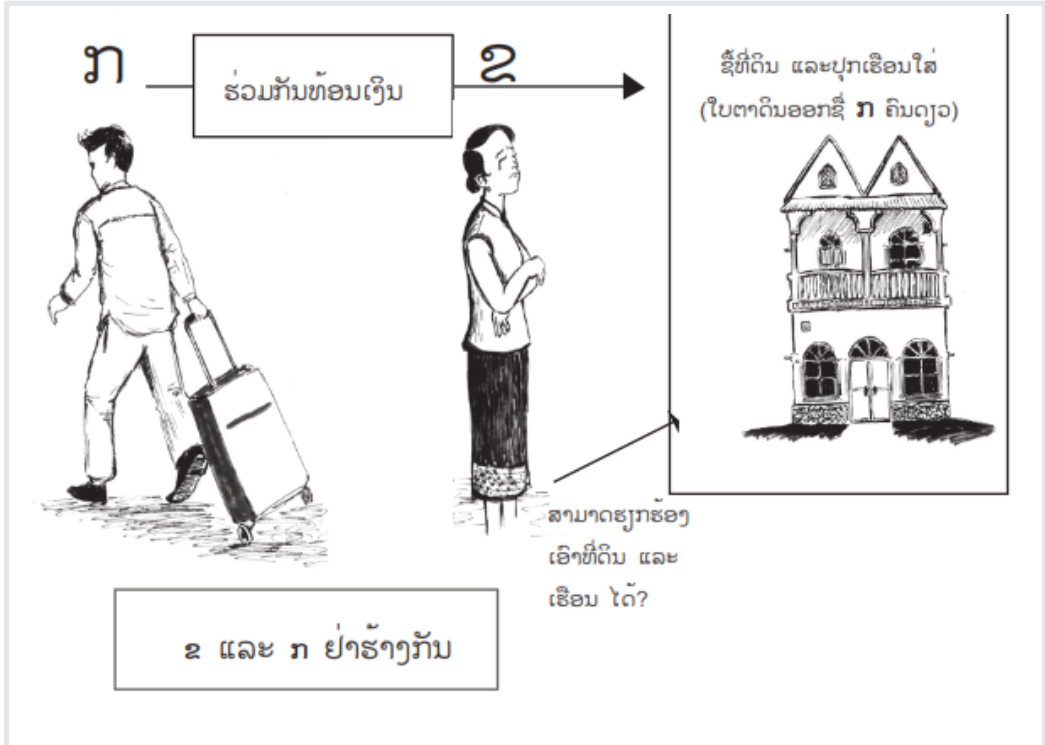
ແຕ່ໃນເວລາແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ກໍມີສິດໄດ້ຮັບການທົດແທນຈາກພຸດຂອງຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ.

(ຄຳຖາມ 3)

ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ຂ ແລະ ກ ຮ່ວມມືກັນເຮັດວຽກ ແລ້ວທ້ອນເງິນໄດ້ ຈຶ່ງຊື້ທີ່ດິນ ແລ້ວປຸກເຮືອນໃສ່. ເພື່ອຄວາມສະດວກ ຊື້ໃນການຈົດທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນນີ້ ຈຶ່ງໄດ້ໃສ່ຊື່ຂອງ ກ ຜູ້ດຽວ.

ໃນກໍລະນີ ຂ ແລະ ກ ຢ່າຮ້າງກັນ, ຂ ສາມາດຮຽກຮ້ອງ ສິດອັນໃດໜຶ່ງກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນຈາກ ກ ໄດ້ບໍ່ ?

ແຜນວາດ 3.1

ທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ຖືວ່າເປັນສິນສົມສ້າງ ລະຫວ່າງ ກ ແລະ ຂ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 168 ວັກທີ 1 ໄດ້ກຳນົດວ່າ ສິນສົມສ້າງ ແມ່ນ ຊັບສົມບັດທີ່ ຜົວ ເມຍ ສ້າງສາ ແລະ ຫາມາໄດ້ໃນເວລາເປັນຜົວເມຍນຳກັນ ເວັ້ນເສຍແຕ່ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ເປັນເຄື່ອງໃຊ້ສ່ວນຕົວ ຊຶ່ງບໍ່ມີມູນຄ່າສູງ. ການໄດ້ມາເປັນສິນສົມສ້າງຂອງຄູ່ຜົວເມຍນັ້ນ ກ່ອນອື່ນໝົດແມ່ນແຮງງານຂອງຄູ່ຜົວເມຍ ຊຶ່ງນຳໃຊ້ການຜະລິດໃນສັງຄົມ, ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຈຳເປັນສຳລັບຊີວິດຄອບຄົວຊຶ່ງ ຜົວ ເມຍ ໄດ້ມາຈາກການ ຊື້ຂາຍ, ຊັບສົມບັດທີ່ໄດ້ຮັບ ຈາກການມອບໃຫ້ຄູ່ຜົວເມຍຕາມພິໄນກຳ ຫຼື ຂອງຂວັນ. ເຮືອນທີ່ຄູ່ຜົວເມຍປຸກສ້າງຂຶ້ນ ຫຼື ໄດ້ມາໃນເວລາເປັນ ຜົວ ເມຍ ກັນນັ້ນ ກໍຖືວ່າເປັນສິນສົມສ້າງຂອງຄູ່ ຜົວ ເມຍ ໂດຍບໍ່ຂຶ້ນກັບວ່າ ເຮືອນ ແລະ ທີ່ດິນນັ້ນຈະອອກເປັນຊື່ຜູ້ໃດໃນເວລາຈົດທະບຽນ.

ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 168 ວັກທີ 3 ກຳນົດ ໃນກໍລະນີທີ່ມີການສ້ອມແປງຊັບເດີມຂອງຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ໂດຍນຳໃຊ້ສິນສົມສ້າງ ຫຼື ຊັບເດີມຂອງອີກຝ່າຍໜຶ່ງ ໃນມູນຄ່າເກີນກວ່າສອງສ່ວນສາມ ຂອງມູນຄ່າຊັບເດີມທີ່ສ້ອມແປງ ກໍໃຫ້ຖືວ່າຊັບນັ້ນເປັນສິນສົມສ້າງ ແລະ ມາດຕາ 169 ຜົວເມຍມີສິດ

ເທົ່າທຽມກັນກ່ຽວກັບສິນສົມສ້າງ ໂດຍບໍ່ຂຶ້ນກັບວ່າ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ເປັນຜູ້ຫາຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນມາ. ຜົວ ແລະ ເມຍ ມີສິດນຳໃຊ້ສິນສົມສ້າງນັ້ນຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນ ຕາມຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງຄອບຄົວ. ສຳລັບ ສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ແລະ ຊື່ຂາດກ່ຽວກັບສິນສົມສ້າງເຊິ່ງມີມູນຄ່າສູງນັ້ນ ຕ້ອງມີຄວາມເປັນເອກະພາບນຳກັນ ເສຍກ່ອນເຊັ່ນ: ການຊື້ຂາຍສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼື ເຮືອນ, ການນຳເອົາສິນສົມສ້າງໄປຄ້າປະກັນ.

3.3 ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຂອງຄູ່ຜົວເມຍ

ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຕາມກົດໝາຍ ຖ້າທີ່ດິນດັ່ງກ່າວເປັນສິນສົມສ້າງຂອງຄູ່ ຜົວ ເມຍ ແມ່ນຕ້ອງ ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນເປັນຊື່ທັງສອງຄົນ (ຜົວ ແລະ ເມຍ) ປັດຈຸບັນກ່ຽວກັບການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ປີ 2019, ມາດຕາ 94 (ປັບປຸງ), ການຂຶ້ນທະບຽນອອກໃບຕາດິນ ແມ່ນການຢັ້ງຢືນສິດນຳ ໃຊ້ທີ່ດິນປະເພດຕ່າງໆ ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ໃຫ້ແກ່ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ ມີການປອມແປງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປັກຮັກສາທີ່ດິນ ຢ່າງເປັນເອກະພາບໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ.

ອົງປະກອບການຂຶ້ນທະບຽນອອກໃບຕາດິນ ມີດັ່ງນີ້:

1. ແຜນທີ່ດິນສະເພາະຕອນ;
2. ແຜນທີ່ຕາດິນ;
3. ໃບທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ປຶ້ມທະບຽນທີ່ດິນ;
4. ສາລະບານປຶ້ມທະບຽນທີ່ດິນ;
5. ໃບຕາດິນ.

ທີ່ດິນທຸກຕອນ ຕ້ອງໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນອອກໃບຕາດິນ ຕາມການຈັດສັນ, ການແບ່ງເຂດ ແລະ ປະເພດ ທີ່ດິນ ນຳຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂັ້ນເມືອງ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 101 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ.

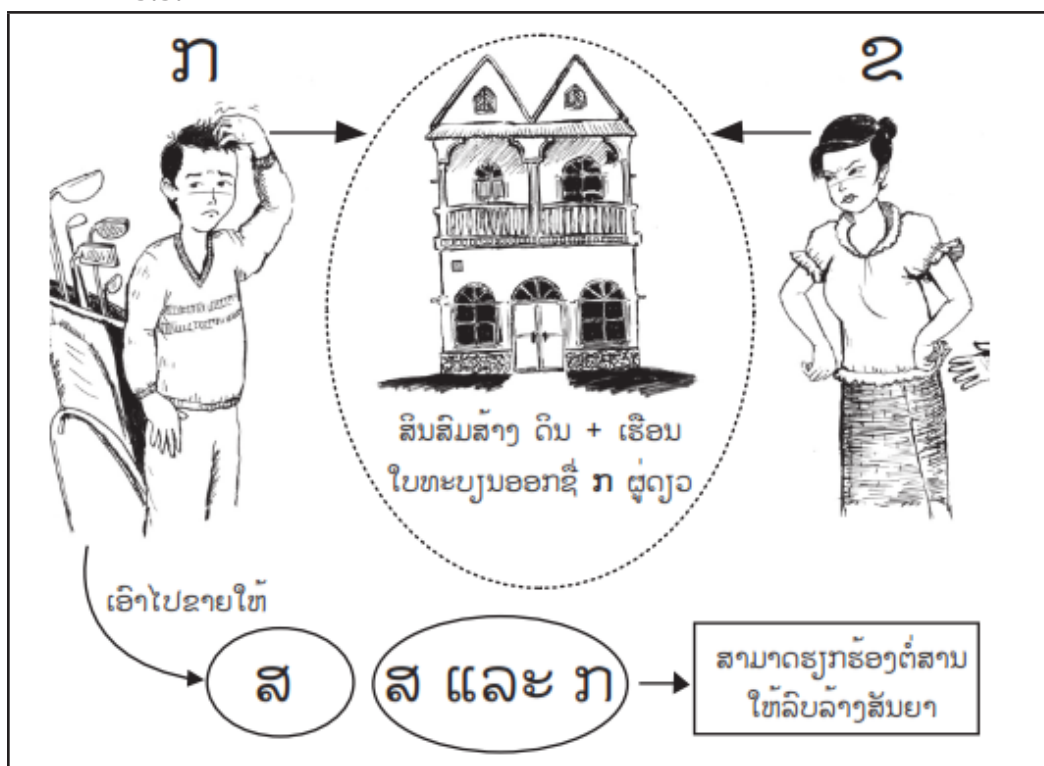
ດັ່ງນັ້ນ, ຍັງມີທີ່ດິນທີ່ເປັນສິນສົມສ້າງອອກຊື່ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ພຽງຜູ້ດຽວ ຍ້ອນຜູ້ໄປເຮັດໃບຕາດິນ ຖືເປົ້າຕໍ່ລະບຽບກົດໝາຍ ຫຼື ບໍ່ມີຄວາມຈົງໃຈເຮັດ ເພື່ອຈະນຳໃຊ້ໃນອະນາຄົດໃຫ້ຍາງຂຶ້ນເຊັ່ນ: ການນຳເອົາ ໃບທະບຽນທີ່ດິນໄປຄ້າປະກັນເງິນກູ້ ບໍ່ຈຳເປັນມີລາຍເຊັນສອງຄົນທີ່ມີຊື່ໃນໃບຕາດິນ; ດັ່ງນັ້ນ, ໃນກໍລະນີ ມີຄະດີຢ່າຮ້າງມາຮອດສານ ໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນຂອງສານ ຖ້າຫາກຄູ່ຄວາມບໍ່ມີຄວາມເປັນເອກະພາບກັນ ກ່ຽວກັບທີ່ດິນວ່າ ເປັນສິນສົມສ້າງ ຫຼື ຊັບເດີມ ສານຈຶ່ງໄດ້ຊອກຫາຂໍ້ມູນຫຼັກຖານວ່າ ທີ່ດິນທີ່ຂັດແຍ່ງກັນນັ້ນ ໄດ້ມາໃນເວລາໃດ ແລະ ໄດ້ມາດ້ວຍຮູບການ ແລະ ວິທີໃດ, ຖ້າສານເຫັນວ່າທີ່ດິນດັ່ງກ່າວໄດ້ມາພາຍຫຼັງການ ແຕ່ງດອງ ແລະ ບໍ່ແມ່ນໄດ້ມາດ້ວຍການຍົກຊັບສະເພາະຜູ້ໃດໜຶ່ງ ຫຼື ການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ. ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ປີ 2019, ມາດຕາ 138 ປັບປຸງ ກຳນົດວ່າ “ສິດສືບທອດ ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ນສິດໄດ້ຮັບສິດ ປົກປ້ອງ, ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນແມ່ນສິດໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກທີ່ໄດ້ເສຍຊີວິດ ຊຶ່ງຕົກທອດ ມາຍັງຜູ້ມີສິດສືບທອດຕາມກົດໝາຍ ຫຼື ຕາມພິໄນກຳ ແລະ ສານຈະນຳໃຊ້ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 181 ທີ່ກຳນົດວ່າ “ສິນສົມສ້າງຂອງຜົວເມຍ ໃຫ້ແບ່ງປັນກັນຄືນລະເຄິ່ງ ເວັ້ນເສຍແຕ່ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ຫາກເປັນຜູ້ກະທຳຜິດໃນສະຖານທຳມິດສະຈານ, ສໍ້ໂກງ ຫຼື ຍົກຍອກສິນສົມສ້າງ ໂດຍມີຄຳຕັດສິນທີ່ໃຊ້ໄດ້ ຢ່າງເດັດຂາດ, ຝ່າຍທີ່ຜິດນັ້ນ ກໍຈະໄດ້ຮັບພຽງແຕ່ໜຶ່ງສ່ວນສາມ ຂອງສິນສົມສ້າງເທົ່ານັ້ນ”.

ການໃສ່ຊື່ກ່ຽວກັບຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນລະຫວ່າງ ຜົວ-ເມຍ ນັ້ນໃນ ສປປ ລາວ ເພື່ອປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງແມ່ຍິງ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ໃນເວລາມີການຊື້ຂາຍ ທີ່ດິນ ແລະ ໄປຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນນັ້ນທາງ ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນຈະຕ້ອງຊອກຫາຂໍ້ມູນວ່າ ຜູ້ກ່ຽວມີຄອບຄົວແລ້ວ ຫຼື ບໍ່, ຖ້າວ່າຜູ້ກ່ຽວມີຄອບຄົວແລ້ວ

ແລະ ຖ້າຊັບດັງກ່າວເປັນສິນສົມສ້າງ ທາງອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ຈະໃສ່ຊື່ໃນໃບທະບຽນທີ່ດິນນັ້ນ ທັງຊື່ຜົວ ແລະ ເມຍໃຫ້ເລີຍ. ສ່ວນໃນກໍລະນີທີ່ອອກຊື່ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ພຽງຄົນດຽວນັ້ນ ໃນເວລາແບ່ງສິນສົມສ້າງ ແມ່ນອີກຝ່າຍໜຶ່ງຕ້ອງໄດ້ຫາຫຼັກຖານມາຢັ້ງຢືນວ່າຊັບດັງກ່າວນັ້ນໄດ້ມາ ຫຼັງການແຕ່ງດອງ ຫຼື ໄດ້ກ່ອນການເອົາກັນເປັນຜົວເມຍ, ກໍລະນີ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ຫາກໄດ້ທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນກ່ອນການເປັນຜົວເມຍນີ້ຖືວ່າເປັນຊັບເດີມ, ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019 ມາດຕາ 181 ກຳນົດ ຊັບເດີມຂອງຝ່າຍໃດກໍໃຫ້ເປັນກຳມະສິດຂອງຝ່າຍນັ້ນ.

3.4 ສິດໃນການຮຽກຮ້ອງຄົນ ໃນການຂຶ້ນທະບຽນສິນສົມສ້າງເປັນຂອງ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ແລ້ວເອົາໄປຂາຍໂດຍບໍ່ມີການເຫັນດີຂອງອີກຝ່າຍໜຶ່ງ

ແຜນວາດ 3.3.1

ໃນກໍລະນີທີ່ວ່າໃນທະບຽນອອກຊື່ ກ ຄົນດຽວ ແລະ ກ ໄດ້ເອົາທີ່ດິນອອກຊື່ດິນໄປຂາຍໃຫ້ກັບ ສ ໂດຍບໍ່ໄດ້ປຶກສານຳ ຂ, ໃນກໍລະນີນີ້ ຂ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຕໍ່ສານໃຫ້ລົບລ້າງສັນຍາທີ່ ກ ກັບ ສ ເຮັດນຳກັນ ຫຼື ອີກວິທີ ໜຶ່ງ ຂ ມີສິດທາງເອົາດິນຄືນຈາກ ສ ໂດຍຕ້ອງໄດ້ທົດແທນມູນຄ່າທີ່ ສ ໄດ້ຊື້ມານັ້ນ;

ການເຮັດສັນຍາຊື້ຂາຍໃນກໍລະນີຂ້າງເທິງນັ້ນ ແມ່ນເປັນໂມຄະບາງສ່ວນ ຍ້ອນວ່າສິນສົມສ້າງທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນນັ້ນເຄິ່ງໜຶ່ງເປັນກຳມະສິດຂອງຝ່າຍໜຶ່ງ ຫຼື ໜຶ່ງສ່ວນ ແມ່ນກຳມະສິດຂອງຝ່າຍໜຶ່ງ ຜົວ ເມຍ ມີສິດເທົ່າທຽມກັນໃນສິນສົມສ້າງທີ່ເປັນທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນນັ້ນກໍໝາຍຄວາມວ່າ ຜົວ ແລະ ເມຍ ມີກຳມະສິດໃນສິນສົມສ້າງເທົ່າກັນຄືນລະເຄິ່ງ, ຖ້າ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ຫາກໄປຂຶ້ນທະບຽນສິນສົມສ້າງເປັນຊື່ຂອງ

ຕົນດຽວ ແລະ ນຳໃຊ້, ຊື່ຂາດໂດຍຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງບໍ່ຮູ້ເຊັ່ນ: ນຳໄປຂາຍ ຫຼື ຄ້າປະກັນ ອື່ນໆ ຖືວ່າຜູ້ນັ້ນ ລະເມີດມາດຕາປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 169 ກຳນົດຜົວເມຍ ມີສິດເທົ່າທຽມກັນ ກ່ຽວກັບສິນສົມສ້າງ ໂດຍບໍ່ຂຶ້ນກັບວ່າຈະແມ່ນຜົວ ຫຼື ເມຍ ເປັນຜູ້ຫາຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນມາໄດ້. ຜົວ ເມຍ ມີສິດນຳໃຊ້ສິນສົມສ້າງຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນ ຕາມຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງຄອບຄົວ. ສຳລັບ ສິດໄດ້ຮັບໜາກຜົນ ແລະ ຊື່ຂາດກ່ຽວກັບສິນສົມສ້າງ ຊຶ່ງມີມູນຄ່າສູງນັ້ນ ຕ້ອງມີຄວາມເປັນເອກະພາບນຳກັນເສຍກ່ອນເຊັ່ນການຊື້ຂາຍສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼື ເຮືອນ, ການນຳເອົາສິນສົມສ້າງໄປຄ້າປະກັນ. ສັນຍາເປັນໂມຄະບາງສ່ວນ ໃນສ່ວນທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ **ຂ** ເທົ່ານັ້ນ.

ໃນກໍລະນີຂ້າງເທິງນັ້ນ, ເຖິງວ່າໃບທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງຈະອອກຊື່ **ກ** ພຽງຜູ້ດຽວກໍຕາມ, **ຂ** ກໍສາມາດຮຽກຮ້ອງສິດໃນກຳມະສິດກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນດັ່ງກ່າວ ຍ້ອນວ່າທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນແມ່ນໄດ້ມາຫຼັງແຕ່ງດອງ ຫຼື ໄດ້ມາພາຍຫຼັງເປັນ ຜົວ ເມຍ ກັນ ຍ້ອນວ່າ **ຂ** ກໍມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສ້າງສາຊັບດັ່ງກ່າວ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງຖືໄດ້ວ່າ ທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນທີ່ **ກ** ເອົາໄປຂາຍໃຫ້ **ສ** ນັ້ນ ເປັນການລະເມີດສິດຂອງ **ຂ** ທີ່ເປັນສິນສົມສ້າງ ເຊິ່ງ **ຂ** ມີກຳມະສິດໃນຊັບດັ່ງກ່າວເຄິ່ງໜຶ່ງ ເພາະວ່າໄລຍະຜ່ານມາທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນກໍບໍ່ທັນໄດ້ແບ່ງປັນກັນເທື່ອລະຫວ່າງ **ຂ** ແລະ **ກ**. ສະນັ້ນ, ການທີ່ **ກ** ໄປຂາຍໃຫ້ **ສ** ໂດຍບໍ່ໄດ້ປຶກສານຳ **ຂ** ສະນັ້ນ **ຂ** ມີສິດຮຽກຮ້ອງຕໍ່ສານໃຫ້ລົບລ້າງສັນຍາທີ່ ເຮັດຂຶ້ນລະຫວ່າງ **ກ** ແລະ **ສ** ນັ້ນ ແຕ່ໃຫ້ມີການທົດແທນເງິນຄືນໃຫ້ **ສ** ຕາມມູນຄ່າມູນຄ່າທີ່ **ສ** ໄດ້ຊື້ນັ້ນ. ເພື່ອຢັ້ງຢືນ ແລະ ຮັບປະກັນການຟ້ອງສານ ເພື່ອລົບລ້າງສັນຍາຊື້ຂາຍທີ່ **ກ** ແລະ **ສ** ເຮັດຂຶ້ນນັ້ນ. **ຂ** ສາມາດນຳໃຊ້ ມາດຕາ 168 ວັກ 1 ສິນສົມສ້າງ ແມ່ນ ຊັບສົມບັດທີ່ ຜົວ ເມຍ ສ້າງສາ ແລະ ຫາມາໄດ້ໃນເວລາເປັນຜົວເມຍນຳກັນ ເວັ້ນເສຍແຕ່ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ເປັນເຄື່ອງໃຊ້ສ່ວນຕົວ ຊຶ່ງບໍ່ມີມູນຄ່າສູງ ແລະ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງປີ 2019, ມາດຕາ 168 ວັກ 2, ວັກ 3 ໃນກໍລະນີທີ່ມີການສ້ອມແປງຊັບເດີມຂອງຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ໂດຍນຳໃຊ້ສິນສົມສ້າງ ຫຼື ຊັບເດີມຂອງອີກຝ່າຍໜຶ່ງ ໃນມູນຄ່າເກີນກວ່າສອງສ່ວນສາມ ຂອງມູນຄ່າຊັບເດີມທີ່ສ້ອມແປງ ກໍໃຫ້ຖືວ່າຊັບນັ້ນເປັນສິນສົມສ້າງ? (ກໍລະນີຫາກພິສູດໄດ້) ມາເປັນບ່ອນອີງການຮຽກຮ້ອງລາຍໄດ້ທັງໝົດທີ່ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ໄດ້ຮັບໃນເວລາຢູ່ຮ່ວມກັນ ຫຼື ແຍກກັນຢູ່ນັ້ນ ກໍໃຫ້ຖືເປັນສິນສົມສ້າງ. ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 168 ວັກ2 ແລະ ວັກ3 ລາຍໄດ້ທັງໝົດທີ່ຜົວ ຫຼື ເມຍໄດ້ຮັບໃນເວລາຢູ່ຮ່ວມກັນ ຫຼື ແຍກກັນຢູ່ນັ້ນ ກໍໃຫ້ຖືເປັນສິນສົມສ້າງ, ໃນກໍລະນີທີ່ມີການສ້ອມແປງຊັບເດີມຂອງຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ໂດຍນຳໃຊ້ສິນສົມສ້າງ ຫຼື ຊັບເດີມຂອງອີກຝ່າຍໜຶ່ງ ໃນມູນຄ່າເກີນກວ່າສອງສ່ວນສາມ ຂອງມູນຄ່າຊັບເດີມທີ່ສ້ອມແປງ ກໍໃຫ້ຖືວ່າຊັບນັ້ນເປັນສິນສົມສ້າງ.

ຖ້າຫາກວ່າ **ຂ** ເປັນຜູ້ເອົາເງິນທີ່ເປັນຊັບເດີມຂອງຕົນໄປທົດແທນເອົາທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນທີ່ **ສ** ຊື້ໄປນັ້ນຄືນມາ **ກ** ຕ້ອງໄດ້ທົດແທນເງິນຄືນ;

ກໍລະນີທີ່ກ່າວມາເທິງນີ້ ຖ້າ **ສ** ຍິນດີສົ່ງຊັບດັ່ງກ່າວທັງໝົດ, **ຂ** ຈຶ່ງສາມາດຈ່າຍເງິນຊັບທັງໝົດໄດ້. ຖ້າ **ສ** ບໍ່ຍອມສົ່ງທີ່ດິນທັງໝົດ ຫຼື ເຄິ່ງໜຶ່ງ **ຂ** ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານໄດ້;

ກໍລະນີ **ສ** ເຫັນດີສົ່ງທີ່ດິນທັງໝົດຄືນໃຫ້ **ຂ**, **ຂ** ຕ້ອງຈ່າຍເງິນຕາມມູນຄ່າທີ່ **ສ** ຊື້ຈາກ **ຂ** ທັງໝົດ, ຖ້າ **ຂ** ຫາກເອົາເງິນທີ່ເປັນເດີມຂອງຕົນໄປຈ່າຍໃຫ້ແກ່ **ສ** ກ່ອນ, **ຂ** ມີສິດໄດ້ຮັບເງິນຕາມມູນຄ່າທີ່ດິນຈ່າຍຄືນມາ ໃນເວລາແບ່ງ ປັນສິນສົມສ້າງ;

ໃນກໍລະນີ **ກ** ບໍ່ຍອມສົ່ງຄືນ **ຂ** ສາມາດຟ້ອງຮ້ອງຕໍ່ສານ ເພື່ອທວງເອົາທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນ ຫຼື ສາມາດຕິເປັນມູນຄ່າດັ່ງກ່າວເຄິ່ງໜຶ່ງ (ທີ່ເປັນຂອງຕົນເອງ) ຈາກ **ສ** ແລະ **ກ** ຕ້ອງໄດ້ທົດແທນເງິນຕາມມູນຄ່າເຄິ່ງໜຶ່ງຄືນໃຫ້ **ສ**. ຖ້າຫາກວ່າທວງເອົາເງິນທີ່ຈ່າຍໃຫ້ **ສ** ຄືນ ຊັບດັ່ງກ່າວຍັງຖືວ່າ ເປັນສິນສົມສ້າງຢູ່.

ໃນການຊື້ທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນຄືນມານັ້ນ ແມ່ນອີງໃສ່ລາຄາຊື້ຂາຍຕົວຈິງໃນເວລານັ້ນ, ຖ້າອັດຕາເງິນມີການປ່ຽນແປງ ຫຼື ໜັງຕິງ ໃຫ້ທຽບໃສ່ລາຄາຄຳໃນຕອນນັ້ນ.

ໃນການຊື້ຂາຍທີ່ດິນອັນເປັນສິນສົມສ້າງ ເພື່ອສະດວກ ບໍ່ໃຫ້ບັນຫາຕາມມາຜູ້ຊື້ຕ້ອງໄດ້ກວດກາຢ່າງ ຄັກແນ່ນວ່າ ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ **ກ** ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດພຽງຄົນດຽວບໍ່? ຫຼື ມີບຸກຄົນອື່ນມີສິດຮ່ວມນຳຫຼືທີ່ມາ ຂອງທີ່ດິນນັ້ນໄດ້ມາດ້ວຍວິທີໃດ, ເປັນສິນສົມສ້າງ ຫຼື ຊັບເດີມຂອງຜູ້ກ່ຽວ. ໃນເວລາຊື້ຂາຍກັນນັ້ນ ຜູ້ຊື້ຕ້ອງ ໃຫ້ຄູ່ ຜົວ ເມຍ ມາເຊັນຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບສັນຍາດັ່ງກ່າວນັ້ນ. ຖ້າຜູ້ຊື້ທີ່ດິນດັ່ງກ່າວນັ້ນຫາກບໍ່ກວດກາລະອຽດ ຜູ້ ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດທີ່ແທ້ຈິງຂອງທີ່ດິນນັ້ນຈະໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ.

3.5. ກໍລະນີທີ່ 2 ແລະ ກ ຢ່າຮ້າງກັນ, 2 ສາມາດຮຽກຮ້ອງສິດອັນໃດໜຶ່ງກ່ຽວກັບ ທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນ ຈາກ ກ ໄດ້ບໍ່ ?

ໃນກໍລະນີທີ່ 2 ແລະ ກ ຢ່າຮ້າງກັນ, 2 ສາມາດຮຽກຮ້ອງແບ່ງທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນນັ້ນຈາກ **ກ** ໄດ້ ເນື່ອງຈາກວ່າທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນດັ່ງກ່າວ ໄດ້ມາໃນເວລາແຕ່ງດອງ ຫຼື ໄດ້ມາພາຍຫຼັງເປັນຜົວເມຍຖືກຕ້ອງ ຕາມກົດໝາຍ;

3.6. ຫຼັກການແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງລະຫວ່າງຄູ່ຜົວເມຍ

ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 181 ການແບ່ງປັນ ຊັບເດີມ ແລະ ສິນສົມສ້າງຂອງຜົວ ເມຍ ໃຫ້ປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້:

1. ຊັບເດີມຂອງຝ່າຍໃດ ກໍ່ໃຫ້ເປັນກຳມະສິດຂອງຝ່າຍນັ້ນ;
2. ສິນສົມສ້າງຂອງ ຜົວ ເມຍ ໃຫ້ແບ່ງປັນກັນຄົນລະເຄິ່ງ ເວັ້ນເສຍແຕ່ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ຫາກເປັນຜູ້ ກະທຳຜິດໃນສະຖານທຳມິດສະຈານ, ສໍ້ໂກງ ຫຼື ຍັກຍອກສິນສົມສ້າງ ໂດຍມີຄຳຕັດສິນທີ່ໃຊ້ໄດ້ ຢ່າງເດັດຂາດ, ຝ່າຍທີ່ຜິດນັ້ນ ກໍ່ຈະໄດ້ຮັບພຽງແຕ່ໜຶ່ງສ່ວນສາມ ຂອງສິນສົມສ້າງເທົ່ານັ້ນ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ລູກຍັງບໍ່ທັນພົ້ນກະສຽນອາຍຸ ຫາກໄດ້ຢູ່ນຳຜູ້ໃດ ຜູ້ນັ້ນ ກໍ່ຈະໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງ ໜຶ່ງສ່ວນ ສາມ ຂອງສິນສົມສ້າງນັ້ນ ເພື່ອເປັນການລ້ຽງດູລູກ. ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ພຽງພໍກັບຄຳລ້ຽງດູລູກ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດ ໄວ້ໃນປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019 ມາດຕາ 217 ໃຫ້ ພໍ່ ຫຼື ແມ່ທີ່ລູກບໍ່ຢູ່ນຳນັ້ນ ສືບຕໍ່ປະຕິບັດພັນທະ ຈົນກວ່າເດັກຈະພົ້ນກະສຽນອາຍຸ. ສ່ວນສິນສົມສ້າງທີ່ເຫຼືອນັ້ນ ໃຫ້ຜົວເມຍແບ່ງປັນກັນຄົນລະເຄິ່ງ, ສິນສົມ ສ້າງ ຈະໄດ້ແບ່ງປັນກັນ ພາຍຫຼັງທີ່ຜົວເມຍນັ້ນ ໄດ້ຢ່າຮ້າງກັນ, ສິນສົມສ້າງ ອາດຈະຖືກແບ່ງປັນກ່ອນການຢ່າ ຮ້າງກໍ່ໄດ້ ຕາມການຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຮ້ອງຂໍ ຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນວັກເທິງນີ້ ໃນກໍລະນີ ດັ່ງນີ້:

1. ຜົວ ເມຍ ຫາກໄດ້ແຍກກັນຢູ່;
 2. ຜົວ ຫຼື ເມຍ ຫາກໄດ້ລັກເອົາສິນສົມສ້າງ ໄປນຳໃຊ້ໃນທາງທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຫຼື ຫາກບໍ່ມີຄວາມບໍລິ ສຸດໃຈຕໍ່ສິນສົມສ້າງ, ຜົວ ຫຼື ເມຍ ຫາກໄດ້ຫາຍສາບສູນ ຕາມຄຳຕັດສິນຂອງສານ.
- ຊັບເດີມຂອງຝ່າຍໃດ ກໍ່ໃຫ້ເປັນກຳມະສິດຂອງຝ່າຍນັ້ນ;
 - ສິນສົມສ້າງຂອງຄູ່ຜົວເມຍ ໃຫ້ແບ່ງປັນກັນຄົນລະເຄິ່ງ, ເພາະສະນັ້ນຈະນຳທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນ ທີ່ ເປັນສິນສົມສ້າງຂອງ **ຂ** ແລະ **ກ** ມາແບ່ງປັນກັນສອງພຸດສະເໝີກັນ;
 - ຖ້າວ່າຜົວ ຫຼື ເມຍ ຫາກເປັນຜູ້ກະທຳຜິດ ຕໍ່ສາຍຜົວເມຍໃນສະຖານທຳມິດສາຈານ, ສໍ້ໂກງ ຫຼື ຍັກຍອກສິນສົມສ້າງ ໂດຍມີຄຳຕັດສິນຂອງສານທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ, ຝ່າຍທີ່ຜິດນັ້ນກໍ່ ຈະໄດ້ຮັບພຽງແຕ່ ໜຶ່ງສ່ວນສາມຂອງສິນສົມສ້າງເທົ່ານັ້ນ. ນອກຈາກນີ້, ລູກທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງ ກະສຽນອາຍຸຫາກຢູ່ນຳຜູ້ໃດ, ຜູ້ນັ້ນ ກໍ່ຈະໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງ ໜຶ່ງສ່ວນສາມ ຂອງສິນສົມສ້າງນັ້ນ ໃນມູນຄ່າທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອເປັນຄຳລ້ຽງດູລູກ ສ່ວນເຫຼືອນັ້ນ ຈຶ່ງໃຫ້ຜົວເມຍແບ່ງປັນກັນຄົນລະ ເຄິ່ງ ຫຼື ແບ່ງຕາມກົດໝາຍ;

- ຄູ່ ຜົວ ເມຍ ຍັງສາມາດຕົກລົງ ແລະ ແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງກັນເອງໄດ້ໃນກໍລະນີທີ່ມີການຢ່າຮ້າງດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຄູ່ຜົວເມຍ;
- ສິນສົມສ້າງຂອງຄູ່ ຜົວ ເມຍ ຈະໄດ້ແບ່ງປັນກັນ ພາຍຫຼັງທີ່ຄູ່ ຜົວ ເມຍ ໄດ້ຢ່າຮ້າງກັນ, ໃນກໍລະນີທີ່ ຜົວ ເມຍ ໄດ້ແຍກກັນຢູ່ ຫຼື ຜົວ ເມຍ ຫາກໄດ້ຫຼັກເອົາສິນສົມສ້າງໄປໃຊ້ໃນທາງທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຫຼື ບໍ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈຕໍ່ສິນສົມສ້າງ, ສິນສົມສ້າງອາດຈະຖືກແບ່ງປັນໃນເວລາທີ່ບໍ່ທັນຢ່າຮ້າງຕາມການສະເໜີຂອງຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງກໍໄດ້.
- ສິນສົມສ້າງທີ່ເອົາມາແບ່ງກັນນັ້ນ ບໍ່ແມ່ນມີພຽງແຕ່ຊັບທີ່ຢູ່ນຳ ຜົວ ເມຍ ເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຫາກຍັງມີຊັບທີ່ໄດ້ມອບໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນເຊົ່າ, ກຸ້ຍີມ, ຍົມໄປໃຊ້ ຫຼື ໃຫ້ປົກປັກຮັກສາຕື່ມອີກ. ຖ້າຫາກ ຜົວ ເມຍ ຍັງມີໜີ້ ຕ້ອງຮັບ ຫຼື ໜີ້ຕ້ອງສົ່ງ ກໍຍັງໄດ້ມາແບ່ງປັນກັນຕື່ມ ຫຼື ແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ໜີ້ສິນອີກດ້ວຍ, ສຳລັບຊັບທີ່ໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງຄອບຄົວເຊັ່ນ: ໄດ້ຂາຍຊັບໃດໜຶ່ງ ເພື່ອປົນປົວ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ໃນເວລາເຈັບເປັນ ຫຼື ໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍເພື່ອລ້ຽງດູລູກແລ້ວນັ້ນ ຈະບໍ່ໄດ້ເອົາມາແບ່ງປັນອີກ, ເວັ້ນແຕ່ສິນສົມສ້າງທີ່ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ໄດ້ຊຸກເຊື່ອງ ຫຼື ລັກເອົາໄປມອບໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນ ຫຼື ໄດ້ເອົາໄປໃຊ້ຈ່າຍເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວຂອງຜູ້ກ່ຽວເອງ.

3.7. ຜົນສະທ້ອນຈາກການທຳມິດສາຈານຂອງຜົວ ຫຼື ເມຍ ຕໍ່ການແບ່ງສິນສົມສ້າງ

ຜົນສະທ້ອນຈາກການທຳມິດສາຈານຂອງຜົວ ຫຼື ເມຍ ຕໍ່ການແບ່ງສິນສົມສ້າງ. ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 181 ສິນສົມສ້າງຂອງຜົວເມຍ ໃຫ້ແບ່ງປັນກັນຄົນລະເຄິ່ງ ເວັ້ນເສຍແຕ່ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ຫາກເປັນຜູ້ກະທຳຜິດໃນສະຖານທຳມິດສະຈານ, ສີ່ໂກງ ຫຼື ຍັກຍອກສິນສົມສ້າງ ໂດຍມີຄຳຕັດສິນທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ, ຝ່າຍທີ່ຜິດນັ້ນ ກໍຈະໄດ້ຮັບພຽງແຕ່ໜຶ່ງສ່ວນສາມ ຂອງສິນສົມສ້າງເທົ່ານັ້ນ.

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວປະຊາຊົນເຂົ້າໃຈວ່າຜົວ ຫຼື ເມຍ ຫາກຖືກສານຕັດສິນ ການກະທຳຜິດທາງອາຍາສະ ຖານອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ແມ່ນທຳມິດສາຈານເຊັ່ນ: ການຄາດຕະກຳ, ການຄ້າຢາເສບຕິດ ແລະ ອື່ນໆ, ເມື່ອ ມີການຢ່າຮ້າງຜົວ ຫຼື ເມຍກໍຮ້ອງຂໍແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ ໜຶ່ງສ່ວນສາມໂລດ ເຊັ່ນ: ທ້າວ ໓ ຖືກສານຕັດສິນລົງໂທດຕັດອິດສະລະພາບສິບຫ້າປີ ໃນສະຖານຄາດຕະກຳ, ປະມວນກົດໝາຍອາຍາ ສະບັບປີ 2017, ຕາມມາດຕາ 188 ເມື່ອເມຍຂອງທ້າວ ໓ ຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍຢ່າຮ້າງພ້ອມທັງຮ້ອງຂໍແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ, ໃນກໍລະນີນີ້ສານຈະຕັດສິນໃຫ້ທ້າວ ໓ ໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງປັນຊັບສິນເຄິ່ງໜຶ່ງ ຄືກັນກັບກໍລະນີທ້າວໄປ ບໍ່ແມ່ນໜຶ່ງສ່ວນສາມ ຍ້ອນວ່າຜູ້ກ່ຽວບໍ່ໄດ້ກະທຳຜິດຕໍ່ສາຍພົວພັນ ຜົວ ເມຍ ຫຼື ສິນສົມສ້າງ ແລະ ພ້ອມກັນນັ້ນ ກໍຍັງເຂົ້າໃຈອີກວ່າ ໃນເມື່ອຜູ້ເປັນຜົວ ຫຼື ເມຍ ຫາກໄດ້ຫຼິ້ນຊຸ້ກັບບຸກຄົນອື່ນແລ້ວ ຜູ້ເປັນ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ບໍ່ພໍໃຈ ແລະ ຕ້ອງການຢ່າຮ້າງກໍຖືວ່າຜູ້ຫຼິ້ນຊຸ້ໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງສິນສົມສ້າງພຽງ ໜຶ່ງສ່ວນສາມ ເທົ່ານັ້ນ ຫຼື ບາງທ້ອງຖິ່ນຕາມຮີດຄອງປະເພນີຂອງເຂົາເຈົ້າໄດ້ຖືວ່າ ຜູ້ຜິດແມ່ນບໍ່ໄດ້ຫຍັງໃນສິນສົມສ້າງ, ບັນຫາ ດັ່ງກ່າວມັກຈະປະຕິບັດກັນຢູ່ຂັ້ນບ້ານ ຫຼື ມີບາງລາຍ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ຫາກຫຼິ້ນຊຸ້ກັບຄົນອື່ນແລ້ວ ກໍສະເໜີຕໍ່ອຳນາດການປົກຄອງຂັ້ນບ້ານໃຫ້ທຳການປັບໄໝ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ແລະ ຊັ້ນນັ້ນເລີຍ ຕໍ່ມາຈຶ່ງທຳການຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ເພື່ອຂໍຢ່າຮ້າງໂດຍໃຫ້ເຫດຜົນວ່າ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ເປັນຜູ້ຜິດ ແລະ ບໍ່ຍອມແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງໃຫ້ກັນ ໃນກໍລະນີນີ້ ຖ້າບໍ່ມີຄຳຕັດສິນຂອງສານຈະບໍ່ຖືວ່າເປັນການກະທຳຜິດຕໍ່ສາຍ ຜົວ-ເມຍ ຖ້າສານໄດ້ຕັດສິນໃຫ້ຂາດຈາກຜົວ-ເມຍ ກັນແລ້ວ ສານກໍຈະແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງຄົນລະເຄິ່ງ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງປີ 2019, ຕາມມາດຕາ 176 ຜົວ ຫຼື ເມຍ ຈະຂໍຢ່າຮ້າງກັນໄດ້ ເມື່ອມີສາເຫດໃດໜຶ່ງ ດັ່ງນີ້:

1. ທຳມິດສະຈານ;
2. ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ຫຼື ປ້ອຍດຳດ້ວຍຄວາມຫຍາບຊ້າຕໍ່ກັນ ຫຼື ຕໍ່ພໍ່ແມ່ ແລະ ຍາດພີ່ນ້ອງ ຫຼື ມີ

ການປະພຶດທີ່ບໍ່ເໝາະສົມຢ່າງຮ້າຍແຮງ ເຊັ່ນ: ຕິດເຄື່ອງດື່ມທີ່ມີທາດເຫຼົ້າ, ຕິດຢາເສບຕິດຢ່າງໜັກໜ່ວງ ຫຼື ຫຼີ້ນການພະນັນເປັນອາຈິນ, ຫຼີ້ນກິນຟຸມເພື່ອຍ;

3. ໜີໄປ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສົ່ງ ຂ່າວຄາວ ຫຼື ຊັບມາລ້ຽງຄອບຄົວ ເປັນເວລາ ສາມປີ ຂຶ້ນໄປ;
4. ໄປບວດເປັນ ພິກຂຸ, ສາມະເນນ ຫຼື ພໍ່ຂາວ ຫຼື ແມ່ຂາວ ເກີນກວ່າ ສາມປີ ໂດຍບໍ່ມີຄວາມເຫັນດີນຳກັນ;
5. ເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 95 ຂອງປະມວນກົດໝາຍສະບັບນີ້;
6. ຖືກສານຕັດສິນລົງໂທດ ຕັດອິດສະລະພາບ ແຕ່ ຫ້າປີຂຶ້ນໄປ;
7. ເປັນພະຍາດ ຊຶ່ງເປັນອັນຕະລາຍຮ້າຍແຮງຈົນບໍ່ສາມາດຈະຢູ່ນຳກັນໄດ້;
8. ເປັນບ້າເສຍຈິດ ຈົນບໍ່ສາມາດຈະຢູ່ນຳກັນໄດ້;
9. ບໍ່ສາມາດຮ່ວມປະເວນີກັນໄດ້;
10. ບໍ່ສາມາດດຳລົງຊີວິດເປັນ ຜົວ ເມຍ ກັນຕໍ່ໄປໄດ້ ຍ້ອນສາເຫດຕ່າງໆ ເຊັ່ນຄວາມບໍ່ສັດຊື່ຕໍ່ກັນ, ການທໍລະມານຈິດໃຈກັນ.

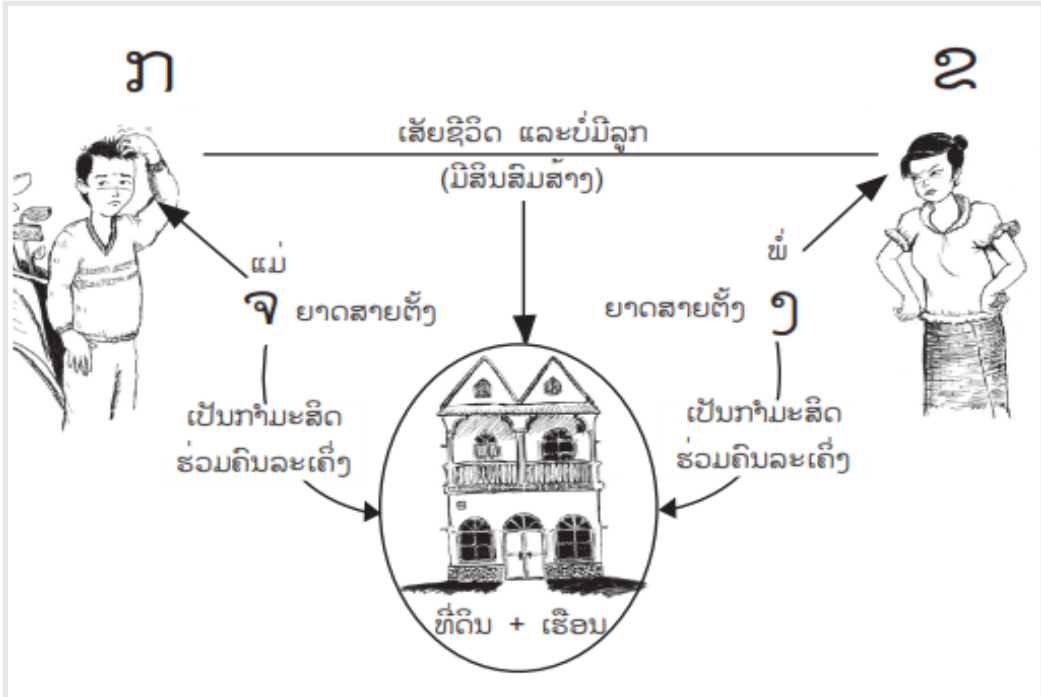
ຕໍ່ບັນຫາທີ່ກ່າວມານີ້ ກ່ອນອື່ນໝົດຕ້ອງເຂົ້າໃຈກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີອາຍາ ປີ 2017, ມາດຕາ 17, ກຳນົດໄວ້ວ່າ “ມີແຕ່ສານເທົ່ານັ້ນ ຈຶ່ງມີສິດອຳນາດພິຈາລະນາຄະດີອາຍາ, ບໍ່ມີບຸກຄົນໃດຈະຖືວ່າກະທຳຜິດ ແລະ ໄດ້ຮັບການລົງໂທດທາງອາຍາ ໂດຍບໍ່ມີຄຳຕັດສິນຂອງສານປະຊາຊົນ”. ດັ່ງນັ້ນ, ຜູ້ເປັນຜົວ ຫຼື ເມຍ ທີ່ໄດ້ຫຼີ້ນຊຸກັບບຸກຄົນອື່ນແລ້ວ ຢູ່ຂັ້ນບ້ານໄດ້ທຳການປັບໃໝຜູ້ເປັນຜົວ ຫຼື ເມຍ ແລະ ຄູ່ທຳມິດສາຈານແລ້ວຮ້ອງຟ້ອງຂຶ້ນມາຫາສານ ເພື່ອຂໍຢຳຮ້າງຈາກສາຍ ຜົວ ເມຍ ນັ້ນ ບໍ່ທັນມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ການແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງເທື່ອ ສະນັ້ນ, ສິນສົມສ້າງຈຶ່ງໄດ້ແບ່ງປັນກັນຄືນລະເຄີ່ງ ດັ່ງສານທ້ອງຖິ່ນຫຼາຍບ່ອນເຄີຍປະຕິບັດມາແລ້ວນັ້ນ ເນື່ອງຈາກວ່າກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີອາຍາ ໄດ້ກຳນົດໄວ້ດັ່ງທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງແລ້ວນັ້ນ.

ຖ້າໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍແລ້ວ ໃນເມື່ອຜູ້ເປັນເມຍ ຫຼື ຜົວ ຫາກຮູ້ ຫຼື ພົບເຫັນວ່າ ຜູ້ເປັນ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ຂອງຕົນໄດ້ຫຼີ້ນຊຸກັບບຸກຄົນອື່ນແລ້ວ ກໍຕ້ອງແຈ້ງຄວາມ ຫຼື ຂຽນຄຳຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ສືບສວນ-ສອບສວນ ຫຼື ໄອຍະການປະຊາຊົນ ເພື່ອດຳເນີນຕາມລະບຽບກົດໝາຍ ແລະ ໃນເມື່ອສານປະຊາຊົນໄດ້ລົງຄຳຕັດສິນບອກວ່າ ຜູ້ເປັນ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ແລະ ຄູ່ມິດສາຈານນັ້ນ ມີຄວາມຜິດໃນການທຳມິດສາຈານ ແລະ ໃນເມື່ອຄຳຕັດສິນດັ່ງກ່າວມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດແລ້ວ ຖ້າຜູ້ເປັນຜົວ ຫຼື ເມຍ ຫາກຕ້ອງການຢຳຮ້າງ ຈຶ່ງຂຽນຄຳຮ້ອງຂໍຢຳຮ້າງ ເພື່ອໃຫ້ສານປະຊາຊົນກ່ຽວຂ້ອງພິຈາລະນາ ພ້ອມທັງເອົາຄຳຕັດສິນອາຍາ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ ກ່ຽວກັບຄວາມຜິດຂອງ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ໃນສະຖານທຳມິດສາຈານ ນັ້ນຕິດຂັດໄປພ້ອມ ເພື່ອເປັນຫຼັກຖານ, ສານກໍຈະພິຈາລະນາຕັດສິນໃຫ້ຂາດຈາກສາຍຜົວເມຍ ຕາມການຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ໃຫ້ຜູ້ມີຄວາມຜິດໃນສະຖານທຳມິດສາຈານ ໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງສິນສົມສ້າງພຽງໜຶ່ງສ່ວນສາມ ເທົ່ານັ້ນ (ໃນກໍລະນີ ຄູ່ ຜົວ-ເມຍ ຫາກຮ້ອງຂໍແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ), ສະຫຼຸບແລ້ວການກະທຳຜິດຕໍ່ສາຍ ຜົວ-ເມຍ ຈະແມ່ນໃນສະຖານທຳມິດສາຈານ ຫຼື ສີ່ໄກ້ ຍ້າຍອກສິນສົມສ້າງ ຈະມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ການແບ່ງສິນສົມສ້າງໃນເວລາຢ່າງຮ້າງໄດ້ກໍຕໍ່ເມື່ອມີຄຳຕັດສິນຂອງຄະນະສານອາຍາ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດຕໍ່ຜູ້ເປັນຜົວ ຫຼື ເມຍ ທີ່ກະທຳຜິດໃນສາຍພົວພັນຄອບຄົວເທົ່ານັ້ນ. ສະນັ້ນ, ການກະທຳເປັນຖານທຳມິດສະຈານ ຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນຕາມຂັ້ນຕອນ ແລະ ປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍການດຳເນີນຄະດີອາຍາເທົ່ານັ້ນ.

(ຄຳຖາມ 4)

ກໍລະນີທີ່ ໒ ແລະ ໓ ເສຍຊີວິດຍ້ອນອຸປະຕິເຫດ ໃນຂະນະທີ່ໄປທ່ຽວຢູ່ຕ່າງປະເທດແຕ່ບໍ່
ຈະແຈ້ງວ່າ ໃຜເສຍຊີວິດກ່ອນໃຜ ? ລະຫວ່າງ ໒ ແລະ ໓ ບໍ່ມີລູກ, ທັງ ໒ ແລະ ໓ ກໍບໍ່ມີອ້າຍເອື້ອຍ
ນ້ອງຈັກຄົນ, ແຕ່ວ່າ ໑ ພໍ່ຂອງ ໒ ແລະ ໑ ແມ່ຂອງ ໓ ຍັງມີຊີວິດຢູ່
ກໍລະນີນີ້ ທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນ ຈະເປັນກຳມະສິດຂອງໃຜ ?

ແຜນວາດ 4.1

4.2. ຫຼັກການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ

ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຂອງ ສປປ ລາວ, ການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກ ລະຫວ່າງຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະ
ດົກ ແບ່ງອອກເປັນສອງປະເພດຄື: ການສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕາມກົດໝາຍ ແລະ ການສືບທອດມູນມໍຣະ
ດົກຕາມພິໄນກຳ ຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 571

ສຳລັບຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕາມກົດໝາຍມີຄື:

- 1) ລູກ (ລູກຄີງ, ລູກລ້ຽງ, ລູກນ້ຳ) ຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດ,
- 2) ຜົວ ຫຼື ເມຍຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່,
- 3) ຍາດສາຍຕັ້ງ: ພໍ່, ແມ່, ປູ່, ຍ່າ, ພໍ່ເຖົ້າ, ແມ່ເຖົ້າ, ທວດຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດ,
- 4) ຍາດສາຍຂວາງ: ອ້າຍ, ເອື້ອຍ, ນ້ອງ, ລຸງ, ປ້າ, ອາວ, ອາ, ນ້າບ່າວ, ນ້າສາວ, ຫຼານ, ເຫຼນ, ຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດ,

- 5) ລັດ ຫຼື ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ບຸກຄົນອື່ນ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019 ມາດຕາ 574

ຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕາມກົດໝາຍທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ຈະມີຂັ້ນໄດ້ໃນກໍລະນີ: ມູນມໍຣະດົກທີ່

ບໍ່ໄດ້ເຮັດພິໄນກຳມອບໃຫ້ບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງສືບທອດ, ພິໄນກຳເປັນໂມຄະ ຫຼື ຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕາມພິໄນກຳນັ້ນ ໄດ້ເສຍຊີວິດກ່ອນການເປີດການສືບທອດ ແລະ ຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕາມພິໄນກຳ ຫາກບໍ່ມາຮັບເອົາການສືບທອດ ສຳລັບລຳດັບການຮັບມູນມໍຣະດົກຂອງຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກນັ້ນ ແມ່ນຜູ້ເປັນຍາດຊື້ນຈຳກັບເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ເປັນຜູ້ໄດ້ຮັບກ່ອນ. ສ່ວນຜູ້ທີ່ຢູ່ລຳດັບໃກ້ຊິດຖັດຕໍ່ໄປນັ້ນ ຈະໄດ້ຮັບກໍຕໍ່ເມື່ອຫາກບໍ່ມີຍາດຊື້ນຈຳຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກເທົ່ານັ້ນຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 575.

4.3. ຖ້າເມຍເສຍຊີວິດ, ຜົວ ແລະ ພໍ່ຖ້າ ຫຼື ຖ້າຜົວເສຍຊີວິດ, ເມຍ ແລະ ພໍ່ປະຈະໄດ້ຮັບການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກແນວໃດ ?

ໃນກໍລະນີນີ້ (i) ຖ້າວ່າ **ຂ** ຜູ້ເປັນເມຍໄດ້ເສຍຊີວິດໄປ ຍັງເຫຼືອ **ກ** ຜູ້ເປັນຜົວ, **ກ** ຜູ້ເປັນຜົວ ທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ນັ້ນ ຈະໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງປັນ ໜຶ່ງສ່ວນສາມຂອງຊັບເດີມຂອງ **ຂ** ຜູ້ເປັນເມຍ, ສ່ວນ **ງ** ຜູ້ເປັນພໍ່ຂອງ **ຂ** ຈະສືບທອດສອງສ່ວນສາມທີ່ເປັນຊັບເດີມຂອງ **ຂ** ທີ່ເສຍຊີວິດໄປນັ້ນ. ສ່ວນສິນສົມສ້າງແມ່ນ **ກ** ຜູ້ເປັນຜົວທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ ຈະເປັນຜູ້ສືບທອດທັງໝົດ ແລະ **ງ** ຜູ້ເປັນພໍ່ຂອງ **ຂ** ຈະບໍ່ມີສິດສືບທອດ ກ່ຽວກັບສິນສົມສ້າງດັ່ງກ່າວ (ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 578)

ກົງກັນຂ້າມ ໃນກໍລະນີນີ້ (ii) ຖ້າວ່າ **ກ** ຜູ້ເປັນຜົວ ຫາກເສຍຊີວິດໄປ ຍັງເຫຼືອ **ຂ** ຜູ້ເປັນເມຍ, **ຂ** ຜູ້ເປັນເມຍ ທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ນັ້ນ ຈະໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງປັນໜຶ່ງສ່ວນສາມຂອງຊັບເດີມຂອງ **ກ** ຜູ້ເປັນຜົວ, ສ່ວນ **ຈ** ຜູ້ເປັນແມ່ຂອງ **ກ** ຈະສືບທອດສອງສ່ວນສາມທີ່ເປັນຊັບເດີມຂອງ **ກ** ທີ່ເສຍຊີວິດໄປນັ້ນ. ສ່ວນສິນສົມສ້າງແມ່ນ **ຂ** ຜູ້ເປັນເມຍທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ ຈະເປັນຜູ້ສືບທອດທັງໝົດ ແລະ **ຈ** ຜູ້ເປັນແມ່ຂອງ **ກ** ຈະບໍ່ມີສິດສືບທອດກ່ຽວກັບສິນສົມສ້າງດັ່ງກ່າວ ຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 578 ໄດ້ກຳນົດວ່າ: “ໃນກໍລະນີທີ່ ຜົວ ຫຼື ເມຍ ຊຶ່ງບໍ່ມີລູກ ຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດໄປຍັງເຫຼືອແຕ່ ເມຍ ຫຼື ຜົວ ແລະ ຍາດສາຍຕັ້ງ ການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກໃຫ້ປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້:

1. ເມຍ ຫຼື ຜົວທີ່ຍັງມີຊີວິດ ຈະໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງປັນໜຶ່ງສ່ວນສາມຂອງຊັບເດີມຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ແລະ ອີກສອງສ່ວນສາມນັ້ນ ໃຫ້ຍາດສາຍຕັ້ງ ເບື້ອງເທິງ ຊຶ່ງຈຳຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກເປັນຜູ້ສືບທອດເປັນພຸດສະເໝີກັນ;
2. ເມຍ ຫຼື ຜົວທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ນັ້ນ ຈະໄດ້ຮັບສິນສົມສ້າງ ທີ່ເປັນພຸດຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດທັງໝົດ”.

4.4. ການສືບທອດມູນມໍຣະດົກໃນກໍລະນີທັງຜົວເມຍຫາກເສຍຊີວິດຍ້ອນອຸບປະຕິເຫດໃນຂະນະທີ່ໄປທ່ຽວຢູ່ຕ່າງປະເທດ ແຕ່ບໍ່ຈະແຈ້ງວ່າໄຜເສຍຊີວິດກ່ອນໃຜ ?

ກໍລະນີທີ່ **ຂ** ແລະ **ກ** ເສຍຊີວິດຍ້ອນອຸບປະຕິເຫດໃນຂະນະທີ່ໄປທ່ຽວຢູ່ຕ່າງປະເທດ ແຕ່ບໍ່ສາມາດຮູ້ໄດ້ວ່າ **ຂ** ຫຼື **ກ** ຜູ້ໃດເສຍຊີວິດກ່ອນ. ມີແຕ່ການຢັ້ງຢືນຈາກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງວ່າ ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວນັ້ນ ໄດ້ເສຍຊີວິດແລ້ວ ຫຼື ໄດ້ມີຄຳຕັດສິນຂອງສານວ່າບຸກຄົນດັ່ງກ່າວເປັນຜູ້ເສຍຊີວິດ ແລະ ເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນ ໃນເມື່ອມີການຢັ້ງຢືນ ຫຼື ມີຄຳຕັດສິນຂອງສານວ່າບຸກຄົນດັ່ງກ່າວໄດ້ເສຍຊີວິດແລ້ວ ກໍຈະເປີດການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 567 ທີ່ໄດ້ກຳນົດວ່າ: “ເມື່ອບຸກຄົນໃດ ຫາກຖືກສານຕັດສິນວ່າ ເປັນຜູ້ເສຍຊີວິດແລ້ວ, ມູນມໍຣະດົກຂອງບຸກຄົນນັ້ນ ກໍຈະຕົກທອດເປັນຂອງຜູ້ສືບທອດ. ຖ້າພາຍຫຼັງມາບຸກຄົນນັ້ນ ຫາກຍັງມີຊີວິດຢູ່, ຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ຕ້ອງສົ່ງຊັບທີ່ຍັງຄົງຢູ່ ຊຶ່ງຕົນໄດ້ຮັບ

ນັ້ນຄືນ ແຕ່ເຈົ້າຂອງຊັບ ຕ້ອງທົດແທນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່າງໆ ໃນການປົກປັກຮັກສາມູນມໍຣະດົກນັ້ນຄືນໃຫ້ແກ່ຜູ້ສືບທອດ.

ໃນກໍລະນີຜູ້ຖືກສານຕັດສິນວ່າ ເປັນຜູ້ເສຍຊີວິດແລ້ວນັ້ນ ຫາກຍັງມີຊີວິດຢູ່ ແຕ່ບໍ່ມາທວງທາວເອົາຊັບຂອງຕົນຄືນ ພາຍໃນເວລາ ສາມປີ ສໍາລັບຊັບເຄື່ອນທີ່, ຫົກປີ ສໍາລັບຊັບຄົງທີ່ ນັບແຕ່ວັນຜູ້ກ່ຽວຮັບຊາບຄຳຕັດສິນຂອງສານເປັນຕົ້ນໄປ, ຊັບດັ່ງກ່າວກໍຈະຕົກເປັນຂອງຜູ້ສືບທອດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີສິດສືບທອດມູນມໍຣະດົກຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດນັ້ນ ມີສິດທອງເອົາມູນມໍຣະດົກ ດັ່ງກ່າວພາຍໃນກຳນົດເວລາສາມປີ ນັບແຕ່ວັນເວລາເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ໄດ້ເສຍຊີວິດເປັນຕົ້ນໄປ. ຖ້າຫາກກາຍກຳນົດເວລາດັ່ງກ່າວ ສິດໃນການທວງຈະຕົກໄປ ຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 608 ທີ່ກຳນົດວ່າ “ການທວງເອົາມູນມໍຣະດົກ ສາມາດເຮັດຂຶ້ນໄດ້ ພາຍໃນເວລາ ສາມປີ ນັບແຕ່ວັນເວລາເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ໄດ້ເສຍຊີວິດເປັນຕົ້ນໄປ. ຖ້າຫາກກາຍກຳນົດເວລາດັ່ງກ່າວ ສິດໃນການທວງຈະຕົກໄປ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ໃນກໍລະນີຜູ້ມີສິດສືບທອດມູນມໍຣະດົກນັ້ນ ຫາກມີອາຍຸບໍ່ເຖິງສິບແປດປີ ພາຍຫຼັງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກໄດ້ເສຍຊີວິດ ຫຼື ມີເຫດຜົນອື່ນພຽງພໍ”.

ໃນກໍລະນີທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ, ຖ້າຫາກບໍ່ສາມາດຮູ້ໄດ້ວ່າ **ຂ** ຫຼື **ກ** ຜູ້ໃດເສຍຊີວິດກ່ອນກັນນັ້ນ, ກໍລະນີນີ້ໃຫ້ຖືວ່າ **ຂ** ແລະ **ກ** ໄດ້ເສຍຊີວິດໃນເວລາດຽວກັນ, ເນື່ອງຈາກວ່າກົດໝາຍ ສປປ ລາວ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ບັນຍັດຈະແຈ້ງກ່ຽວກັບຜົວ ຫຼື ເມຍ ຜູ້ໃດເສຍຊີວິດກ່ອນ ຫຼື ຫຼັງ. ສະນັ້ນ, ໃນຄະດີຕົວຢ່າງນີ້, **ງ** ພໍ່ຂອງ **ຂ**, **ຈ** ແມ່ຂອງ **ກ** ທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ນັ້ນ ຈະມີກຳມະສິດຮ່ວມ ໃນທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນທີ່ເປັນສິນສົມສ້າງຂອງ **ຂ** ແລະ **ກ** ທີ່ເສຍຊີວິດໄປນັ້ນ, ເຊິ່ງ **ງ** ຈະສືບທອດຊັບສົມບັດທັງໝົດທີ່ເປັນຊັບເດີມ ຂອງ **ຂ** ແລະ **ຈ** ຈະສືບທອດຊັບສົມບັດທັງໝົດທີ່ເປັນຊັບເດີມ ຂອງ **ກ** ສ່ວນສິນສົມສ້າງຂອງ **ຂ** ແລະ **ກ** ແມ່ນແບ່ງອອກເປັນສອງພຸດສະເໝີກັນ ມອບໃຫ້ **ງ** ພໍ່ ຂອງ **ຂ** ແລະ **ຈ** ແມ່ຂອງ **ກ** ຄົນລະພຸດ,

ສະນັ້ນ, ຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນດັ່ງກ່າວມາແບ່ງປັນເປັນສອງພຸດສະເໝີກັນຄື **ງ** ພໍ່ຂອງ **ຂ** ຈະໄດ້ຮັບໜຶ່ງພຸດ ແລະ **ຈ** ແມ່ຂອງ **ກ** ຈະໄດ້ຮັບໜຶ່ງ ພຸດ ຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 579 ໄດ້ກຳນົດວ່າ “ໃນກໍລະນີເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ຫາກບໍ່ມີລູກ, ບໍ່ມີຜົວ ຫຼື ເມຍ ມູນມໍຣະດົກທັງໝົດໃຫ້ນຳມາແບ່ງປັນໃຫ້ຍາດສາຍຕັ້ງຊັ້ນຈຳ ເປັນພຸດສະເໝີກັນ”.

ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຈິງ ວິທີການແບ່ງປັນເພື່ອບໍ່ໃຫ້ ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບມູນມໍລະດົກ ແລະ ເພື່ອສະດວກໃນການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກນັ້ນ **ງ** ແລະ **ຈ** ຄວນເອົາຄະນະກຳມະການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງມາຕີມູນຄ່າທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນນັ້ນເສຍກ່ອນ ຫຼັງຈາກນັ້ນ ໃຫ້ປະກາດຂາຍ ແລ້ວຈຶ່ງມາແບ່ງປັນກັນຄົນລະເຄິ່ງຕາມມູນຄ່າທີ່ຄະນະກຳມະການໄດ້ຕີລາຄານັ້ນ ຫຼື ອີກວິທີໜຶ່ງ ແມ່ນໃຫ້ **ງ** ຫຼື **ຈ** ເປັນຜູ້ຊື້ເອົາໃນສ່ວນທີ່ເປັນຂອງ **ງ** ຫຼື **ຈ** ນັ້ນເລີຍ ຖ້າຫາກວ່າທັງສອງຝ່າຍ ຫາກມີຄວາມສາມາດຊື້ໄດ້.

4.5. ຫຼັກການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກລະຫວ່າງຜົວ ຫຼື ເມຍ, ລູກ, ຍາດສາຍຕັ້ງ, ສາຍຂວາງ ແລະ ບຸກຄົນອື່ນໆຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ຂອງ ສປປ ລາວ

4.5.1. ການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກລະຫວ່າງຜົວ ຫຼື ເມຍ ທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ ແລະ ລູກ

ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019 ມາດຕາ 576 ໄດ້ກຳນົດວ່າ: ໃນກໍລະນີທີ່ຜົວ ຫຼື ເມຍ ຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດໄປໂດຍໄດ້ປະເມຍ ຫຼື ຜົວ ແລະ ລູກໄວ້ກໍແມ່ນລູກເປັນຜູ້ມີສິດຮັບມູນມໍຣະດົກທີ່ເປັນຊັບເດີມຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ສາມສ່ວນສີ່ ແລະ ອີກໜຶ່ງສ່ວນສີ່ແມ່ນເມຍ ຫຼື ຜົວ ທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ເປັນຜູ້ຮັບ.

ສ່ວນສິນສົມສ້າງນັ້ນໃຫ້ແບ່ງປັນເຄິ່ງ ຄື: ເຄິ່ງໜຶ່ງໃຫ້ເມຍ ຫຼື ຜົວທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ ແລະ ອີກເຄິ່ງໜຶ່ງນັ້ນ ໃຫ້ແບ່ງປັນແກ່ພວກລູກເປັນພຸດສະເໝີກັນ”.

4.5.2. ການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກລະຫວ່າງ ຜົວ ຫຼື ເມຍທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ ແລະ ຍາດສາຍຕັ້ງ

ໃນກໍລະນີທີ່ຜົວ ຫຼື ເມຍເຊິ່ງບໍ່ມີລູກ ຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດໄປ ຍັງເຫຼືອແຕ່ ເມຍ ຫຼື ຜົວ ແລະ ຍາດສາຍຕັ້ງ ການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກໃຫ້ປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້:

1. ເມຍ ຫຼື ຜົວ ທີ່ຍັງມີຊີວິດ ຈະໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງປັນໜຶ່ງສ່ວນສາມຂອງຊັບເດີມຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ແລະ ອີກສອງສ່ວນສາມນັ້ນ ໃຫ້ຍາດສາຍຕັ້ງ ເບື້ອງເທິງ ຊັ້ນຈຳຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກເປັນຜູ້ສືບທອດເປັນພູດສະເໝີກັນ.

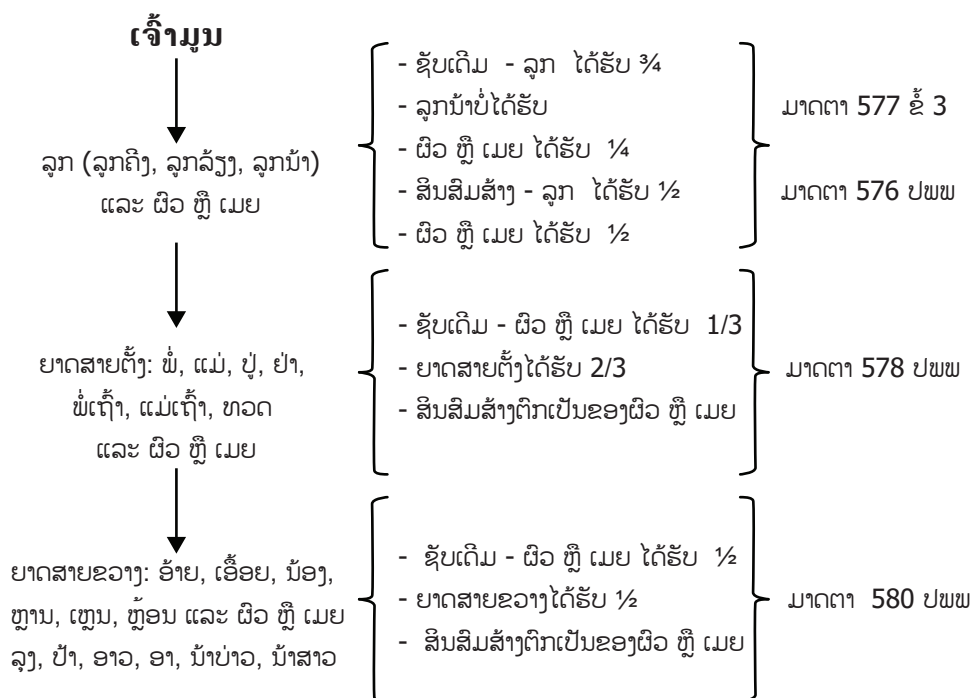
2. ເມຍ ຫຼື ຜົວ ທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ນັ້ນ ຈະໄດ້ຮັບສິນສົມສ້າງ ທີ່ເປັນພູດຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດທັງໝົດຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 578.

4.5.3. ການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກລະຫວ່າງຜົວ ຫຼື ເມຍທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ ແລະ ຍາດສາຍຂວາງ

ຖ້າ ເຈົ້າມູນມໍຣະດົກຫາກບໍ່ມີລູກ ແລະ ບໍ່ມີຍາດສາຍຕັ້ງ ແຕ່ຫາກຍັງມີຜົວ ຫຼື ເມຍນັ້ນ ຍາດສາຍຂວາງ ຊັ້ນຈຳຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ຈະໄດ້ຮັບມູນມໍຣະດົກທີ່ເປັນຊັບເດີມຂອງຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ພຽງແຕ່ເຄິ່ງໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ, ສ່ວນອີກເຄິ່ງໜຶ່ງ ແລະ ສິນສົມສ້າງທັງໝົດນັ້ນ ຈະຕົກເປັນຂອງເມຍ ຫຼື ຜົວທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່.

ການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກ ລະຫວ່າງຍາດສາຍຂວາງຊັ້ນຈຳນັ້ນ ໃຫ້ແບ່ງປັນເປັນພູດສະເໝີກັນ ຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 580

ແຜນວາດການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກລະຫວ່າງຜົວ ຫຼື ເມຍ ທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ ແລະ ລູກ, ຍາດສາຍຕັ້ງ ແລະ ຍາດສາຍຂວາງ

*ໝາຍເຫດ: ປພພ ໝາຍເຖິງ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ

4.5.4. ການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກລະຫວ່າງພວກລູກຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດ

ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019 ມາດຕາ 577 ໄດ້ກຳນົດວ່າ: ການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກ ລະຫວ່າງ ພວກລູກຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດ ໃຫ້ປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້:

1. ຖ້າເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ຫາກມີແຕ່ລູກຄົງເທົ່ານັ້ນ ມູນມໍຣະດົກ ຊຶ່ງເປັນສິນສົມສ້າງ ແລະ ຊັບເດີມ ທີ່ຕົກທອດແກ່ພວກກ່ຽວ ກໍໃຫ້ແບ່ງປັນເປັນພຸດສະເໝີກັນ ເວັ້ນເສຍແຕ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 576 ຂອງ ປະມວນກົດໝາຍລາວ;

2. ຖ້າເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ຫາກມີລູກຄົງ, ລູກລ້ຽງ ແລະ ລູກນ້ຳ ມູນມໍຣະດົກທີ່ເປັນພຸດສິນສົມສ້າງຂອງ ຜູ້ກ່ຽວ ໃຫ້ແບ່ງປັນເປັນພຸດສະເໝີກັນ ຕາມຂໍ້ 1 ຂອງມາດຕານີ້;

3. ລູກລ້ຽງມີສິດໄດ້ຮັບພຸດທີ່ເປັນຊັບເດີມຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ຄືກັນກັບລູກຄົງ.

ສຳລັບລູກນ້ຳ ບໍ່ມີສິດໄດ້ຮັບພຸດທີ່ເປັນຊັບເດີມຂອງພໍ່ນ້ຳ ຫຼື ແມ່ນ້ຳທີ່ເສຍຊີວິດ;

4. ລູກລ້ຽງ ບໍ່ມີສິດສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ຂອງຜູ້ເປັນພໍ່ແມ່ເດີມຂອງຕົນອີກ ເວັ້ນເສຍແຕ່ມີພິໄນກຳ ຈາກພໍ່ແມ່ເດີມມອບໃຫ້ຕົນເທົ່ານັ້ນ.

ສຳລັບລູກຄົງ, ລູກລ້ຽງ, ລູກນ້ຳ ທີ່ໄດ້ລ້ຽງດູ, ເບິ່ງແຍງ ແລະ ປິ່ນປົວພໍ່ແມ່ຕະຫຼອດຮອດເສຍຊີວິດ ແລະ ມ້ຽນຄາບສົ່ງສະການ ດ້ວຍຕົນເອງ ຫຼື ໂດຍໃຊ້ຊັບຂອງຕົນເອງ ຫຼື ປະກອບສ່ວນໃນການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຊັບຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກເພີ່ມຂຶ້ນ ກໍຈະໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງມູນມໍຣະດົກຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ຫຼາຍກວ່າຜູ້ສືບທອດຄົນອື່ນໜຶ່ງພຸດ”

4.5.5. ສິດສືບທອດມູນມໍຣະດົກຂອງລູກທີ່ຍັງຢູ່ໃນທ້ອງແມ່

ລູກທີ່ຍັງຢູ່ໃນທ້ອງແມ່ ກໍມີສິດ ສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ເຊັ່ນດຽວກັນ, ແມ່ເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງພຸດຂອງ ຜູ້ກ່ຽວໄວ້ ຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 574

4.5.6. ການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກ ລະຫວ່າງຫົວໜ້າຄອບຄົວ ແລະ ຜູ້ຮັບໃຊ້

ຖ້າຫົວໜ້າຄອບຄົວຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດ ໂດຍບໍ່ມີ ຜົວ ຫຼື ເມຍ, ລູກ, ຍາດສາຍຕັ້ງ ແລະ ຍາດສາຍຂວາງ ຜູ້ຮັບໃຊ້ທີ່ຢູ່ໃນຄອບຄົວນັ້ນ ແຕ່ສາມປີຂຶ້ນໄປ ກໍຈະໄດ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກນັ້ນ.

ຖ້າຜູ້ຮັບໃຊ້ຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດ ໂດຍບໍ່ມີຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຂອງຕົນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນວັກທີ ໜຶ່ງຂອງມາດຕານີ້ແລ້ວແລ້ວ ຫົວໜ້າຄອບຄົວ ກໍຈະໄດ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຂອງຜູ້ຮັບໃຊ້ເຊັ່ນດຽວກັນ ຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 583

ຖ້າເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ຫາກບໍ່ມີຜົວ ຫຼື ເມຍ, ລູກ, ຍາດສາຍຕັ້ງ ແລະ ຍາດສາຍຂວາງ ແຕ່ມີບຸກຄົນໃດ ໜຶ່ງ ໄດ້ເບິ່ງແຍງຊ່ວຍເຫຼືອເຈົ້າມູນມໍຣະດົກຈົນເສຍຊີວິດ ແລະ ມ້ຽນຄາບສົ່ງສະການ ບຸກຄົນນັ້ນ ອາດມີສິດ ສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ຕາມການຕັດສິນຂອງສານ.

4.5.7. ມູນມໍຣະດົກທີ່ບໍ່ມີຜູ້ສືບທອດອື່ນ

ເມື່ອບຸກຄົນໃດໜຶ່ງຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດ ໂດຍບໍ່ມີຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ຫຼື ບໍ່ຮູ້ວ່າຜູ້ສືບທອດນັ້ນ ຢູ່ໃສ ພາຍໃນເວລາຫົກເດືອນ ຖ້າວ່າບໍ່ມີຜູ້ໃດມາທາງເອົາແລ້ວ ມູນມໍຣະດົກທັງໝົດນັ້ນ ແມ່ນລັດເປັນຜູ້ ຄຸ້ມຄອງໄວ້.

ຖ້າຫາກໝົດອາຍຸຄວາມ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 608 ຂອງປະມວນກົດ ໝາຍ ລາວແລ້ວ, ມູນມໍຣະດົກດັ່ງກ່າວກໍຈະຕົກເປັນກຳມະສິດຂອງລັດ

ນາຍທະບຽນສານ ຫຼື ນາຍບ້ານ ເປັນຜູ້ກຳນົດເອົາຊັບສົມບັດສ່ວນໃດໜຶ່ງຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ເພື່ອໃຊ້ຈ່າຍເຂົ້າໃນການມັງຽນຄາບສິ່ງສະການ, ເຮັດບຸນສິນກິນທານຕາມຮີດຄອງ ແລະ ຊຳລະໜີ້ສິນຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 585

4.5.8. ມູນມໍຣະດົກຂອງພິກຂຸ, ສາມະເນນ ຫຼື ນັກບວດອື່ນ

ພິກຂຸ, ສາມະເນນ ຫຼື ນັກບວດອື່ນ ທີ່ມີຊັບກ່ອນບວດ ຫຼື ມີຊັບໃນໄລຍະບວດນັ້ນແມ່ນມີສິດມອບຊັບ, ຍົກຊັບ ຫຼື ເຮັດພິໄນກຳໃຫ້ບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງອື່ນ ຕາມກົດໝາຍ ລວມທັງມີສິດໃຫ້ຜູ້ອື່ນສືບທອດມູນມໍຣະດົກຂອງຕົນ.

ໃນກໍລະນີທີ່ພິກຂຸ, ສາມະເນນ ຫຼື ນັກບວດອື່ນ ຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດໂດຍບໍ່ມີຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນມາດຕາ 585 ວັກທີໜຶ່ງຂອງປະມວນກົດໝາຍ ລາວ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ມອບຊັບໃດໜຶ່ງໃຫ້ບຸກຄົນ, ການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ມູນນິທິໃດໜຶ່ງແລ້ວ ຊັບທັງໝົດນັ້ນກໍຈະຕົກເປັນຂອງວັດ ຫຼື ສາສະນະສະຖານບ່ອນຜູ້ກ່ຽວຢູ່ປະຈຳ ຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 584.

4.6. ທິດສະດີ ແລະ ຫຼັກການກ່ຽວກັບການມອບຊັບ, ການຍົກຊັບ ແລະ ການສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕາມພິໄນກຳ

ນອກຈາກການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ຕາມກົດໝາຍທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ແຫ່ງສປປ ລາວ ຍັງໄດ້ໃຫ້ສິດກ່ຽວກັບການມອບຊັບ, ຍົກຊັບ ຫຼື ເຮັດພິໄນກຳ ໃຫ້ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງກໍໄດ້.

ການສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕາມພິໄນກຳ ໝາຍເຖິງການຮັບເອົາມູນມໍຣະດົກ ໂດຍຜູ້ສືບທອດ ຕາມເຈດຈຳນົງຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກທີ່ໄດ້ມອບໃຫ້.

- ການມອບຊັບ ແມ່ນການເອົາຊັບຂອງຕົນໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນໃດບຸກຄົນໜຶ່ງ ໂດຍບໍ່ມີເງື່ອນໄຂໃນເວລາຜູ້ກ່ຽວຍັງມີຊີວິດຢູ່ ຜູ້ຮັບຈະກາຍເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ ນັບແຕ່ເວລາທີ່ໄດ້ຮັບຊັບເປັນຕົ້ນໄປ.

ຕົວຢ່າງ: ກ ໄດ້ມອບຄອມພິວເຕີໃຫ້ ຂ ໃນວັນທີ 2 ມີນາ 2011 ຂ ຈະເປັນເຈົ້າກຳມະສິດໃນຄອມພິວເຕີດັ່ງກ່າວ ນັບແຕ່ວັນທີ 2 ມີນາ 2011 ເປັນຕົ້ນໄປ.

- ການຍົກຊັບ ແມ່ນການເອົາຊັບຂອງຕົນໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນ ໂດຍມີເງື່ອນໄຂໃນເວລາຍັງມີຊີວິດຢູ່ ຜູ້ຮັບຈະກາຍເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ ກໍຕໍ່ເມື່ອໄດ້ປະຕິບັດຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ຕົກລົງກັນກັບຜູ້ຍົກຊັບໂດຍສຳເລັດເສຍກ່ອນ.

ຕົວຢ່າງ: ນ ໄດ້ຍົກຊັບຄື ເຮືອນໜຶ່ງຫຼັງໃຫ້ ຈ ໂດຍມີເງື່ອນໄຂວ່າຕ້ອງລ້ຽງລູກຂອງ ນ ຈົນຮອດ 18 ປີ ເພາະສະນັ້ນ ເມື່ອ ຈ ລ້ຽງລູກຂອງ ນ ຮອດ 18 ປີເມື່ອໃດ ເຮືອນຫຼັງດັ່ງກ່າວຈະຕົກເປັນກຳມະສິດຂອງ ຈ.

ເຈົ້າຂອງຊັບມີສິດມອບ, ຍົກຊັບ ຫຼື ເຮັດພິໄນກຳໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນໄດ້ຕາມເຈດຈຳນົງຂອງຕົນເອງ ແຕ່ສິດດັ່ງກ່າວຢູ່ໃນຂອບເຂດທີ່ກົດໝາຍໄດ້ກຳນົດໄວ້ຄື ມີສິດມອບ, ຍົກຊັບ ຫຼື ເຮັດພິໄນກຳ ໃນຂອບເຂດດັ່ງນີ້:

1. ຖ້າເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ຫາກມີລູກໜຶ່ງຄົນ ສາມາດເຮັດພິໄນກຳໃຫ້ຜູ້ອື່ນ ບໍ່ໃຫ້ເກີນເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງຊັບທັງໝົດ;
2. ຖ້າເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ຫາກມີລູກສອງຄົນ ສາມາດເຮັດພິໄນກຳ ໃຫ້ລູກຜູ້ໃດໜຶ່ງ ຫຼື ຜູ້ອື່ນ ບໍ່ໃຫ້ເກີນໜຶ່ງສ່ວນສາມຂອງຊັບທັງໝົດ;
3. ຖ້າເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ຫາກມີລູກສາມຄົນ ຂຶ້ນໄປ ສາມາດເຮັດພິໄນກຳ ໃຫ້ລູກຜູ້ໃດໜຶ່ງ ຫຼື ຜູ້ອື່ນ ບໍ່ໃຫ້ເກີນໜຶ່ງສ່ວນສີ່ຂອງຊັບທັງໝົດ.

ເມື່ອການມອບຊັບ, ຍົກຊັບ ຫຼື ເຮັດພິໄນກຳ ຫາກເກີນກວ່າຈຳນວນທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຂ້າງ ສ່ວນທີ່ເກີນ

ນັ້ນ ຖືເປັນໂມຄະ ແລ້ວໃຫ້ນຳມາແບ່ງປັນ ການສືບທອດຕາມກົດໝາຍ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 592

ຮູບການເຮັດພິໄນກຳ

ຮູບການພິໄນກຳເປັນລາຍລັກອັກສອນ ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 594 ໄດ້ກຳນົດວ່າ ການເຮັດພິໄນກຳເປັນລາຍລັກອັກສອນ ອາດເຮັດດ້ວຍ:

1. ການຂຽນພິໄນກຳໂດຍເຈົ້າມູນມໍຣະດົກເອງ;
2. ການຂຽນພິໄນກຳໂດຍຜູ້ອື່ນຂຽນໃຫ້ ຕ້ອງມີພະຍານຢ່າງໜ້ອຍ ສາມຄົນເຂົ້າຮ່ວມນຳ ແຕ່ຕ້ອງຮັກສາຄວາມລັບໄວ້ຈົນກວ່າຈະມີການເປີດພິໄນກຳ ຫຼື ການເປີດການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ.

ໃນພິໄນກຳນັ້ນ ຕ້ອງບອກສະຖານທີ່, ວັນ, ເດືອນ, ປີ ເຮັດພິໄນກຳ, ປະເພດ ແລະ ຈຳນວນຊັບທີ່ຈະມອບ, ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນຂອງ ຜູ້ມອບ ແລະ ຜູ້ຮັບ, ຜູ້ຂຽນ ແລະ ຂອງພະຍານ.

ຜູ້ມອບ, ຜູ້ຂຽນ ແລະ ພະຍານ ຕ້ອງລົງລາຍເຊັນ ແລະ ແປະໄປ້ມືໃສ່ພິໄນກຳ.

ພິໄນກຳນັ້ນ ຫຼັງຈາກເຮັດແລ້ວ ຕ້ອງໃສ່ຊອງຕິດໃຫ້ແໜ້ນ ຫຼື ຕິດດ້ວຍຄັງ ແລ້ວໄປຂຶ້ນທະບຽນ ນຳນາຍທະບຽນສານ ບ່ອນເຈົ້າມູນມໍຣະດົກຢູ່ ຫຼື ບ່ອນທີ່ໃກ້ຄຽງ ຫຼື ນຳໄປໄວ້ຢູ່ອົງການປົກຄອງບ້ານ ສຳລັບບ່ອນທີ່ບໍ່ມີຫ້ອງການທະບຽນສານ.

ພິໄນກຳເຮັດຂຶ້ນເປັນລາຍລັກອັກສອນນັ້ນ ໝາຍຄວາມວ່າ ເຈົ້າມູນຕ້ອງຂຽນດ້ວຍມືຂອງຕົນເອງ, ໃນກໍລະນີທີ່ເຈົ້າມູນຂຽນໜັງສືບໍ່ເປັນຈະມອບໃຫ້ຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງຂຽນໃຫ້ກໍໄດ້, ຜູ້ຂຽນຕ້ອງລົງລາຍເຊັນ, ຂຽນຊື່ແຈ້ງ ແລະ ເຈົ້າມູນເອງຕ້ອງແປະໄປ້ມືໃສ່ ພ້ອມນັ້ນກໍຕ້ອງມີພະຍານຢ່າງໜ້ອຍສາມຄົນເຂົ້າຮ່ວມນຳ ແຕ່ຕ້ອງຮັກສາຄວາມລັບໄວ້ຈົນກວ່າຈະມີການເປີດເຜີຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ. ໃນພິໄນກຳນັ້ນຕ້ອງບອກສະຖານທີ່, ວັນ, ເດືອນ, ປີ ເຮັດພິໄນກຳ, ປະເພດ ແລະ ຈຳນວນຊັບທີ່ຈະມອບ, ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນຂອງ ຜູ້ຮັບ, ຜູ້ຂຽນ ແລະ ຂອງພະຍານ, ຜູ້ມອບ, ຜູ້ຂຽນ ແລະ ພະຍານຕ້ອງລົງລາຍເຊັນ ແລະ ແປະໄປ້ມືໃສ່ພິໄນກຳ.

ພິໄນກຳນັ້ນຫຼັງຈາກເຮັດແລ້ວ ຕ້ອງໃສ່ຊອງຕິດໃຫ້ແໜ້ນ ຫຼື ຕິດດ້ວຍຄັງ ແລ້ວໄປຂຶ້ນທະບຽນນຳນາຍທະບຽນສານ ບ່ອນເຈົ້າມູນມໍຣະດົກຢູ່ ຫຼື ບ່ອນທີ່ໃກ້ຄຽງ ຫຼື ນຳໄປໄວ້ຢູ່ອົງການປົກຄອງບ້ານ ສຳລັບບ່ອນທີ່ບໍ່ມີສຳນັກງານທະບຽນສານ.

1. ຜູ້ບໍ່ມີສິດຮັບຊັບຕາມພິໄນກຳເປັນລາຍລັກອັກສອນແມ່ນຜູ້ຂຽນພິໄນກຳ, ພະຍານໃນການເຮັດພິໄນກຳ, ຜົວ ຫຼື ເມຍ ຫຼື ລູກຂອງຜູ້ຂຽນພິໄນກຳ ທີ່ບໍ່ແມ່ນເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ຫຼື ຂອງພະຍານໃນການເຮັດພິໄນກຳ. (ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 595)

ຮູບການພິໄນກຳທາງປາກເປົ່າ

ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 596 ໄດ້ກຳນົດວ່າ: “ເຈົ້າຂອງຊັບ ທີ່ບໍ່ສາມາດເຮັດພິໄນກຳເປັນລາຍລັກອັກສອນໄດ້ ຍ້ອນຕົກຢູ່ໃນສະພາບອັນຕະລາຍທີ່ໃກ້ຈະເສຍຊີວິດ, ຍ້ອນສຸຂະພາບອ່ອນເພຍ ຫຼື ຍ້ອນສາເຫດອື່ນ ຈະເຮັດພິໄນກຳທາງປາກເປົ່າກໍໄດ້ ໂດຍໃຫ້ມີພະຍານຮັບຮູ້ນຳ.

ພະຍານດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງແຈ້ງຂໍຄວາມທັງໝົດ ທີ່ເຈົ້າມູນມໍຣະດົກສັ່ງໄວ້ນັ້ນ ຕໍ່ຫ້ອງການທະບຽນສານ ຫຼື ອົງການປົກຄອງບ້ານໃນທັນທີ ແລະ ຊື່ແຈ້ງສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ເຈົ້າຂອງຊັບນັ້ນ ບໍ່ສາມາດເຮັດພິໄນກຳເປັນລາຍລັກອັກສອນໄດ້ ຊຶ່ງຫ້ອງການທະບຽນສານ ຫຼື ອົງການປົກຄອງບ້ານ ຕ້ອງເຮັດບົດບັນທຶກຂໍຄວາມດັ່ງກ່າວໄວ້.

ພິໄນກຳທາງປາກເປົ່ານັ້ນ ຈະບໍ່ມີຜົນໃຊ້ໄດ້ ຖ້າຫາກກາຍກຳນົດໜຶ່ງເດືອນ ນັບແຕ່ວັນເຈົ້າຂອງຊັບໄດ້ ກັບຄືນສູ່ສະພາບປົກກະຕິ.

ຜູ້ສືບທອດທີ່ໄດ້ຮັບມູນມໍຣະດົກຕາມພິໄນກຳແລ້ວ ກໍຍັງມີສິດໄດ້ຮັບພູດສ່ວນມູນມໍຣະດົກ ທີ່ຕົກ ທອດໃຫ້ຕົນຕາມກົດໝາຍອີກດ້ວຍ ຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 598.

ນອກຈາກນີ້ ເຈົ້າຂອງຊັບມີສິດແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ສືບທອດສຳຮອງ ເພື່ອແທນທີ່ຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕົ້ນ ຕໍ່ ເຊິ່ງຕົນໄດ້ກຳນົດໄວ້ກ່ອນນັ້ນ ໃນກໍລະນີຜູ້ສືບທອດຜູ້ນີ້ຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດກ່ອນການເປີດພິໄນກຳ ຫຼື ບໍ່ ຮັບເອົາມູນມໍຣະດົກຕາມພິໄນກຳນັ້ນ ຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 597 ໄດ້ກຳນົດວ່າ ເຈົ້າຂອງຊັບມີສິດກຳນົດຜູ້ສືບທອດສຳຮອງ ໄວ້ໃນພິໄນກຳ ເພື່ອແທນທີ່ຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ຊຶ່ງຕົນໄດ້ ກຳນົດໄວ້ແລ້ວນັ້ນ ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ສືບທອດນັ້ນ ຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດກ່ອນການເປີດພິໄນກຳ ຫຼື ການສືບທອດ ຫຼື ບໍ່ຮັບເອົາມູນມໍຣະດົກຕາມພິໄນກຳນັ້ນ.

ການປ່ຽນແປງ ຫຼື ການລົບລ້າງພິໄນກຳ

ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 600 ໄດ້ກຳນົດວ່າ: “ເຈົ້າຂອງຊັບມີສິດປ່ຽນແປງ ຫຼື ລົບລ້າງພິໄນກຳທີ່ຕົນເຮັດຂຶ້ນໄດ້ທຸກເວລາ ດ້ວຍການເຮັດພິໄນກຳໃໝ່. ພິໄນກຳທີ່ເຮັດຂຶ້ນໃໝ່ນີ້ ຈະລົບລ້າງ ພິໄນກຳເກົ່າສ່ວນໃດໜຶ່ງ ຫຼື ທັງໝົດ ທີ່ມີຂໍ້ຄວາມຂັດກັບພິໄນກຳໃໝ່”

ເຈົ້າມູນມີສິດປ່ຽນແປງ ຫຼື ລົບລ້າງພິໄນກຳທີ່ເຮັດຂຶ້ນກ່ອນນັ້ນທັງໝົດ ຫຼື ບາງສ່ວນໄດ້ ການປ່ຽນແປງ ຫຼື ການລົບລ້າງພິໄນກຳນີ້ ຈະພາໃຫ້ສິດ ແລະ ພັນທະຂອງຜູ້ສືບທອດທີ່ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນພິໄນກຳສະບັບກ່ອນ ຕົກໄປ ໝາຍຄວາມວ່າ ຕ້ອງປະຕິບັດພິໄນກຳສະບັບທີ່ເຮັດຂຶ້ນໃໝ່.

ຕົວຢ່າງ: ໃນປີ 1990 ກ ໄດ້ເຮັດພິໄນກຳມອບຊັບໃຫ້ ໒ ເປັນຈຳນວນເງິນ 50.000.000 ກີບ, ຮອດ ປີ 1995 ກ ໄດ້ປ່ຽນພິໄນກຳ ມອບຊັບໃຫ້ ໒ ຈຳນວນ ເງິນ 20.000.000 ກີບ ຕໍ່ມາ ກ ໄດ້ເສຍຊີວິດ ເພາະສະນັ້ນ, ໒ ມີສິດໄດ້ຮັບພຽງແຕ່ 20.000.000 ກີບເທົ່ານັ້ນ (ປະຕິບັດຕາມພິໄນກຳສະບັບສຸດທ້າຍ)

ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ພິໄນກຳເປັນໂມຄະ

ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 601 ໄດ້ກຳນົດວ່າ: “ພິໄນກຳທີ່ເຮັດຂຶ້ນ ຈະຕົກໄປ ດ້ວຍ ສາເຫດ ດັ່ງນີ້:

1. ເມື່ອຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕາມພິໄນກຳ ຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດກ່ອນເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ;
2. ເມື່ອຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕາມພິໄນກຳ ຫາກໄດ້ສະລະມູນມໍຣະດົກພູດທີ່ຕົນມີສິດໄດ້ຮັບ ຕາມ ພິໄນກຳ;
3. ເມື່ອຊັບສົມບັດທີ່ຕົກທອດຕາມພິໄນກຳນັ້ນ ຫາກໄດ້ຖືກສູນຫາຍ ຫຼື ຖືກທຳລາຍດ້ວຍເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ;
4. ເມື່ອພິໄນກຳນັ້ນ ຫາກໄດ້ຖືກຮັບຮູ້ວ່າເປັນໂມຄະ

ພິໄນກຳຈະບໍ່ຖືກປະຕິບັດ ຖ້າຫາກວ່າມີເຫດການອັນໃດໜຶ່ງ ທີ່ກຳນົດໄວ້ຂ້າງເທິງ, ເມື່ອເກີດບັນຫາ ດັ່ງກ່າວ ພິໄນກຳທີ່ເຮັດຂຶ້ນຈະບໍ່ຖືກປະຕິບັດ.

ຕົວຢ່າງ: ກ ໄດ້ເຮັດພິໄນກຳໃຫ້ ໒ , ຕໍ່ມາ ໒ ໄດ້ເສຍຊີວິດກ່ອນ ກ ພິໄນກຳທີ່ ໒ ໄດ້ເຮັດຂຶ້ນນັ້ນ ກ ຈະຕົກໄປຕາມກົດໝາຍ ແຕ່ຫາກ ກ ຫາກກຳນົດຜູ້ສືບທອດສຳຮອງໄວ້ໃນພິໄນກຳດັ່ງກ່າວ ພິໄນກຳນັ້ນຈະບໍ່ ຕົກໄປ ຕ້ອງແມ່ນຜູ້ສືບທອດສຳຮອງມີສິດສືບທອດຕໍ່ໄປ.

ເງື່ອນໄຂທີ່ພາໃຫ້ພີໄນກຳເປັນໂມຄະ

- ພີໄນກຳ ທີ່ເຮັດຂຶ້ນໂດຍບຸກຄົນທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸສິບແປດປີ ຫຼື ເປັນບ້າເສຍຈິດ;
 - ພີໄນກຳ ທີ່ມີເປົ້າໝາຍບໍ່ຈະແຈ້ງ;
 - ພີໄນກຳ ທີ່ເຮັດຂຶ້ນດ້ວຍການຖືກບັງຄັບ, ຫຼອກລວງ ຫຼື ປອມແປງ;
 - ພີໄນກຳ ທີ່ໄດ້ມອບຊັບໃຫ້ແກ່ຜູ້ຂຽນພີໄນກຳເອງ, ໃຫ້ແກ່ພະຍານ ຫຼື ຜົວເມຍຂອງຜູ້ຂຽນພີໄນກຳ ຫຼື ຂອງພະຍານ, ລູກຂອງພະຍານ, ລູກຂອງຜູ້ຂຽນ ຕາມປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 602
- ຕົວຢ່າງ: **ກ** ໄດ້ເຮັດພີໄນກຳໃຫ້ **ຂ** , ແຕ່ໃນພີໄນກຳສະບັບດັ່ງກ່າວ **ຂ** ໄດ້ເຊັນເປັນພະຍານຢູ່ໃນພີໄນກຳສະບັບດັ່ງກ່າວ ສະນັ້ນ ພີໄນກຳສະບັບດັ່ງກ່າວຖືວ່າເປັນໂມຄະ.

ການປະຕິບັດພີໄນກຳ

ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 603 ໄດ້ກຳນົດວ່າ “ຜູ້ປະຕິບັດພີໄນກຳອາດຈະຖືກແຕ່ງຕັ້ງ ໂດຍ:

1. ເຈົ້າຂອງຊັບ;
2. ບຸກຄົນຊຶ່ງໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນພີໄນກຳຫຼື ຜູ້ໃດໜຶ່ງ ທີ່ມີສິດສືບທອດມູນມໍຣະດົກ;
3. ສານປະຊາຊົນ ຕາມການຮ້ອງຂໍຂອງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບມູນມໍຣະດົກ ໃນກໍລະນີເຈົ້າຂອງຊັບ ຫາກບໍ່ໄດ້ກຳນົດຜູ້ປະຕິບັດພີໄນກຳໄວ້, ຜູ້ຖືກແຕ່ງຕັ້ງນັ້ນໄດ້ເສຍຊີວິດ, ເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນ, ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ, ບໍ່ຈົງໃຈປະຕິບັດ ຫຼື ບໍ່ສາມາດປະຕິບັດໄດ້”.

ການແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ປະຕິບັດພີໄນກຳ

ຜູ້ແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ປະຕິບັດພີໄນກຳອາດແມ່ນເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ, ບຸກຄົນເຊິ່ງລະບຸໄວ້ໃນພີໄນກຳ ຫຼື ຜູ້ໃດໜຶ່ງ ທີ່ມີສິດສືບທອດມູນມໍຣະດົກ:

ໃນກໍລະນີເຈົ້າມູນມໍຣະດົກຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດ ແລະ ບໍ່ໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ປະຕິບັດພີໄນກຳໄວ້ ຫຼື ຜູ້ຖືກແຕ່ງຕັ້ງນັ້ນໄດ້ເສຍຊີວິດ ຫຼື ບໍ່ຈົງໃຈປະຕິບັດ ຫຼື ບໍ່ສາມາດປະຕິບັດໄດ້ ແມ່ນໃຫ້ສານປະຊາຊົນເປັນຜູ້ແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ປະຕິບັດພີໄນກຳ.

ເຈົ້າມູນມໍຣະດົກອາດຈະແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ປະຕິບັດພີໄນກຳ ໂດຍກຳນົດໄວ້ເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຫຼື ກຳນົດໄວ້ໂດຍກົງຢູ່ໃນພີໄນກຳ ເຊິ່ງຜູ້ປະຕິບັດພີໄນກຳ ຈະເປັນຜູ້ຈັດການເລື່ອງຕ່າງໆ ຕາມເນື້ອໃນຂອງພີໄນກຳທີ່ກຳນົດໄວ້ ພາຍຫຼັງເປີດການສືບທອດ.

ຕົວຢ່າງ: **ກ** ຖືກແຕ່ງຕັ້ງໃຫ້ເປັນຜູ້ປະຕິບັດພີໄນກຳ, ຜູ້ກ່ຽວຈະມີສິດປະຕິບັດພີໄນກຳດັ່ງກ່າວ ຈົນສຳເລັດ ແລະ ສຸດກົກສຸດປາຍ.

ຜູ້ປະຕິບັດພີໄນກຳມີສິດ ແລະ ພັນທະດັ່ງນີ້

ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019, ມາດຕາ 604 ໄດ້ກຳນົດວ່າ: “ສິດ ແລະ ພັນທະຂອງຜູ້ປະຕິບັດພີໄນກຳດັ່ງນີ້,

ພີໄນກຳ ຈະນຳມາປະຕິບັດໄດ້ກໍຕໍ່ເມື່ອ ເຈົ້າຂອງຊັບຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດໄປແລ້ວ.

ຜູ້ປະຕິບັດພີໄນກຳ ມີສິດເຮັດສິ່ງທີ່ຈຳເປັນ ແລະ ເໝາະສົມ ເພື່ອປະຕິບັດພີໄນກຳໃຫ້ປາກົດຜົນເປັນຈິງ.

ຜູ້ປະຕິບັດພີໄນກຳ ຈະບໍ່ໄດ້ຮັບບຳເນັດໃນການປະຕິບັດພີໄນກຳນັ້ນ ແຕ່ຫາກມີສິດໄດ້ຮັບຄ່າທົດແທນການໃຊ້ຈ່າຍອັນຈຳເປັນໃນການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງມູນມໍຣະດົກນັ້ນ.

ຜູ້ປະຕິບັດພິໄນກຳ ມີພັນທະລາຍງານກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພິໄນກຳດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ຜູ້ສືບທອດ
ມູນມໍຣະດົກຊາບ”.

ເອກະສານອ້າງອີງ

- 1 ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ປີ 2019.
4. ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ, ເອກະສານທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າຝຶກອົບຮົມ ໃຫ້ຜູ້ພິພາກສາ, ປີ 2004.
5. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍແຮງງານ ປີ 2013.
6. ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ, ວາລະສານ, ປີ 2001 ເຫຼັ້ມ 2.
7. ວິໄຊ ສີຫາປັນຍາ, ປຶ້ມຄວາມຮູ້ພື້ນຖານກ່ຽວກັບກົດໝາຍຄອບຄົວ, ປີ 2012.

ກໍລະນີນໍາໃຊ້ ກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນ

ຄຳຖາມ 1

(ພາກກຳມະສິດ: ອະສັງຫາລິມະຊັບ)

ຄຳຖາມ:

ພາຍຫຼັງທີ່ B ໄດ້ຊື້ທີ່ດິນ ແລະ ໄດ້ຮັບມອບຈາກ A ແລ້ວ, ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ປຸກເຮືອນໃສ່ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ, ພ້ອມທັງໄດ້ຕິດຕັ້ງຫີນຄວັດຮູບບັນພະບູລຸດໃສ່ໃນສວນ. ແຕ່ຕໍ່ມາ S ໄດ້ກ່າວອ້າງວ່າ ທີ່ຈິງແລ້ວທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວເປັນຂອງຕົນ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງທວງໃຫ້ມ້າງເຮືອນ, ເອົາຫີນຄວັດອອກ ພ້ອມທັງໃຫ້ມອບທີ່ດິນຄືນໃຫ້ຕົນ. ກໍລະນີນີ້, B ຈະຕ້ອງໄດ້ມ້າງສິ່ງປຸກສ້າງ, ເອົາຫີນຄວັດອອກ ພ້ອມທັງຕ້ອງໄດ້ໂຍກຍ້າຍອອກຈາກທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວນັ້ນບໍ່?

(1) ພື້ນຖານໃນການກ່າວອ້າງຂອງ S ແມ່ນຫຍັງ? S ຈະຕ້ອງພິສູດຂໍ້ເທັດຈິງກ່ຽວກັບສິດໃນທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວຄືແນວໃດ ເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃຫ້ແກ່ການກ່າວອ້າງຂອງຜູ້ກ່ຽວ. ພ້ອມທັງໃຫ້ທ່ານຄົ້ນຄວ້າໂດຍແຍກເປັນແຕ່ລະກໍລະນີຄື: (i) ກໍລະນີ S ກ່າວອ້າງວ່າໄດ້ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວມາຈາກ A, ແລະ (ii) ກໍລະນີທີ່ S ກ່າວອ້າງວ່າໄດ້ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວມາຈາກບຸກຄົນອື່ນທີ່ບໍ່ແມ່ນ A. ນອກນັ້ນ, ກ່ຽວກັບການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ, ໃຫ້ທ່ານຄົ້ນຄວ້າໂດຍແຍກເປັນກໍລະນີຄື: ກໍລະນີທະບຽນອອກຊື່ A, ກໍລະນີທະບຽນອອກຊື່ B ແລະ ກໍລະນີທະບຽນອອກຊື່ S.

(2) ທີ່ດິນແມ່ນອະສັງຫາລິມະຊັບ, ສ່ວນສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະ ຫີນຄວັດແດ ແມ່ນຫຍັງ? ກໍລະນີ B ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນຈາກ T ແລະ ໄດ້ເອົາທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວມາຈຳນອງນຳ T, ຜົນຂອງມັນຈະກວມໄປຮອດສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະ ຫີນຄວັດ ຫຼື ບໍ່? ຈະມີການຈົດທະບຽນຄືແນວໃດສຳລັບສິ່ງປຸກສ້າງ.

(3) ກໍລະນີຕອນທີ່ S ທວງຕໍ່ B ນັ້ນ, B ໄດ້ຮັບມອບທີ່ດິນມາຈາກ A ໄດ້ 21 ປີແລ້ວ ຈະເປັນແນວໃດ?

(4) ກໍລະນີທີ່ B ຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດຕາມການທວງຂອງ S, B ຈະສາມາດກ່າວອ້າງຕໍ່ A ໄດ້ຄືແນວໃດ?

(5) ກໍລະນີ B ໄດ້ຂາຍທີ່ດິນ, ສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະ ຫີນຄວັດໃຫ້ C ພ້ອມທັງໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນປ່ຽນຊື່ຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ, S ສາມາດທວງໃຫ້ C ມ້າງສິ່ງປຸກສ້າງ, ເອົາຫີນຄວັດອອກ ແລະ ຍ້າຍອອກຈາກທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວໄດ້ ຫຼື ບໍ່?

ຄຳຕອບ:

1. ສຳລັບຂໍ້ (1)

ກຳມະສິດ ແມ່ນສິດໃນການນຳໃຊ້, ໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ແລະ ຊື່ຂາດຕໍ່ຊັບສິ່ງຂອງໃນກຳມະສິດ ຢ່າງອິດສະລະ ພາຍໃຕ້ຂອບເຂດຂອງລະບຽບກົດໝາຍ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 206)¹. ກຳມະສິດໃນທີ່ດິນແມ່ນກວມເອົາພື້ນທີ່ເໝືອໜ້າດິນ ແລະ ພື້ນດິນດັ່ງກ່າວ ພາຍໃຕ້ຂອບເຂດຂອງລະບຽບກົດໝາຍ (ກົດໝາຍ

¹ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 206 (ເນື້ອໃນຂອງກຳມະສິດ): ເຈົ້າກຳມະສິດ ມີສິດໃນການນຳໃຊ້, ໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ແລະ ຊື່ຂາດຕໍ່ຊັບສິ່ງຂອງໃນກຳມະສິດຂອງຕົນ ຢ່າງອິດສະລະ ພາຍໃຕ້ຂອບເຂດຂອງລະບຽບກົດໝາຍ.

ແພ່ງ ມາດຕາ 207)². ພື້ນຖານທາງກົດໝາຍທີ່ພາໃຫ້ໄດ້ກໍາມະສິດໃນຊັບສິ່ງຂອງໃດໜຶ່ງມີຄື: ການເຂົ້າຄອບຄອງຊັບທີ່ບໍ່ມີເຈົ້າຂອງ ເຊິ່ງເປັນການໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນທີ່ພາໃຫ້ເກີດມີກໍາມະສິດໃໝ່ຕໍ່ຊັບສິ່ງຂອງໂດຍບໍ່ມີພັນທະໃດໆ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 239 ວັກ 1) ແລະ ການໄດ້ຈາກການຮັບຊ່ວຍຕໍ່ໃນກໍາມະສິດ ໂດຍຜ່ານການໂອນ ຫຼື ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຈາກບຸກຄົນອື່ນ. ແຕ່ເນື່ອງຈາກອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ບໍ່ມີເຈົ້າຂອງ ແມ່ນຈະຂຶ້ນກັບຄັງຊັບສິນຂອງລັດ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 239 ວັກ 2), ສະນັ້ນ, ການເຂົ້າຄອບຄອງຊັບທີ່ບໍ່ມີເຈົ້າຂອງ ແມ່ນຖືວ່າໃຊ້ບໍ່ໄດ້ສໍາລັບກໍລະນີອະສັງຫາລິມະຊັບ.

ເພື່ອທີ່ S ຈະພິສູດວ່າຕົນມີກໍາມະສິດໃນທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ ຈະມີວິທີການຄືດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້. ① ວິທີທໍາອິດ, ເພື່ອທີ່ S ແລະ B ຈະພິສູດກໍາມະສິດຂອງຕົນ ແມ່ນຈະຕ້ອງຫາໄປເຖິງເຈົ້າກໍາມະສິດທີ່ທັງສອງຝ່າຍຮູ້ຈັກຮ່ວມກັນໂດຍບໍ່ມີການໄດ້ແຍ່ງສາກ່ອນ. ຈາກນັ້ນຈຶ່ງພິສູດຂໍ້ເທັດຈິງກ່ຽວກັບການປ່ຽນມືຂອງກໍາມະສິດຈາກບຸກຄົນນັ້ນມາສູ່ຕົນ (ເຊັ່ນ: ການຊື້ຂາຍ, ການມອບຊັບ, ການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ). ແຕ່ຖ້າວິທີນີ້ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ແມ່ນຈະເຮັດວິທີທີ ② ຄືສາມາດກ່າວອ້າງກ່ຽວກັບການຄົບເງື່ອນໄຂໃນການໄດ້ສິດຕາມອາຍຸຄວາມ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 162)³. ໃນນີ້, ກໍລະນີໄລຍະການຄອບຄອງຂອງຕົນຫາກຄົບຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ພາໃຫ້ໄດ້ສິດຕາມອາຍຸຄວາມນັ້ນ ກໍມີແຕ່ພິສູດໃຫ້ເຫັນກ່ຽວກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວກໍພຽງພໍ. ສ່ວນສໍາລັບກໍລະນີທີ່ໄລຍະເວລາການຄອບຄອງຂອງຕົນຫາກບໍ່ພໍຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ຈະໄດ້ສິດຕາມອາຍຸຄວາມນັ້ນ, ອາດນັບບວກກັບໄລຍະເວລາຂອງເຈົ້າຂອງຜູ້ກ່ອນ (ຖ້າຈໍາເປັນອາດນັບລວມກັບຜູ້ກ່ອນໜ້ານັ້ນອີກກໍໄດ້) ແລະຖ້າຄົບຕາມເງື່ອນໄຂການໄດ້ສິດຕາມອາຍຸຄວາມແລ້ວ ກໍສາມາດກ່າວອ້າງ ແລະ ພິສູດຂໍ້ເທັດຈິງດັ່ງກ່າວໄດ້ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 187 ວັກ 1).

ສິ່ງຄວນເອົາໃຈໃສ່ກໍຄື ຄວາມສາມາດໃນການພິສູດຂອງສິ່ງທີ່ລະບຸໃນປຶ້ມທະບຽນ. ສໍາລັບກົດໝາຍຂອງຢູ່ປຸງໃນການພິສູດກໍາມະສິດນັ້ນ, ເຖິງວ່າໃນປຶ້ມທະບຽນຈະລະບຸຊື່ຂອງຕົນກໍຕາມ, ແຕ່ໃນຄວາມເປັນຈິງຜົນຂອງມັນມີພຽງເພື່ອໃຫ້ສັນນິຖານວ່າຜູ້ທີ່ອອກຊື່ໃນນັ້ນເປັນເຈົ້າກໍາມະສິດເທົ່ານັ້ນ. ສະນັ້ນ, ສົມມຸດວ່າໃນປຶ້ມທະບຽນອອກ ຊື່ A ຫຼື B ກໍຕາມ, ຖ້າຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວມັນບໍ່ໄດ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງສາຍພົວພັນທາງດ້ານສິດຢ່າງຖືກຕ້ອງແລ້ວ, S ກໍສາມາດຍື່ນຫຼັກຖານຕ່າງໆໃນຕອນດໍາເນີນການຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ຖ້າພິສູດໃນລະດັບທີ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ຜູ້ພິພາກສາເຊື່ອໄດ້ວ່າກໍາມະສິດຂອງຜູ້ທີ່ອອກຊື່ໃນປຶ້ມທະບຽນດັ່ງກ່າວນັ້ນຢູ່ໃນສະພາບທີ່ບໍ່ສອດຄ່ອງກັບຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ, ກໍເຂົ້າໃຈໄດ້ວ່າມັນຈະສາມາດຫັກລ້າງການສັນນິຖານທີ່ວ່າຜູ້ອອກຊື່ໃນປຶ້ມທະບຽນມີກໍາມະສິດໄດ້.

(i) ໃນກໍລະນີ S ກ່າວອ້າງວ່າໄດ້ກໍາມະສິດມາຈາກ A ແລະ B ກໍກ່າວອ້າງວ່າໄດ້ກໍາມະສິດມາຈາກ A ເຊັ່ນກັນນັ້ນ, ກໍາມະສິດກໍຈະຂຶ້ນກັບວ່າລະຫວ່າງການໂອນກໍາມະສິດຈາກ A ມາຫາ S ກັບ ການໂອນກໍາມະສິດຈາກ A ມາຫາ B ອັນໃດມີບຸລິມະສິດກ່ອນ. ກໍລະນີ S ກ່າວອ້າງວ່າໄດ້ຈາກການສືບທອດມູນມໍຣະດົກຈາກ A ນັ້ນ, ເນື່ອງຈາກທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວໄດ້ຂາຍໃຫ້ B. ສະນັ້ນ, ພັນທະໃນນາມເປັນຜູ້ຂາຍຂອງ A ທີ່ຈະຕ້ອງໂອນກໍາມະສິດ, ລົງມອບທີ່ດິນ ແລະ ຂຶ້ນທະບຽນໂອນຊື່ໄປໃຫ້ B ກໍຈະຖືກສືບທອດມາຍັງ S. ເມື່ອເປັນດັ່ງນັ້ນ S ຈະບໍ່ສາມາດກ່າວອ້າງກໍາມະສິດຕໍ່ B ໄດ້ແຕ່ຢ່າງໃດ. ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ກໍລະນີ S ກ່າວອ້າງ

² ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 207 (ຂອບເຂດຂອງກໍາມະສິດໃນທີ່ດິນ): ກໍາມະສິດໃນທີ່ດິນ ແມ່ນກວມເອົາພື້ນທີ່ເໝືອນໜ້າດິນ ແລະ ພື້ນດິນດັ່ງກ່າວ ພາຍໃຕ້ຂອບເຂດຂອງລະບຽບກົດໝາຍ.

³ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 162 (ການໄດ້ກໍາມະສິດຕາມອາຍຸຄວາມ): ① ບຸກຄົນທີ່ໄດ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງຜູ້ອື່ນ ຢ່າງສະຫງົບ ແລະ ເປີດເຜີຍ ດ້ວຍເຈດຈໍານົງຄວາມເປັນເຈົ້າກໍາມະສິດ ເປັນເວລາ 20 ປີ, ຈະໄດ້ກໍາມະສິດໃນຊັບດັ່ງກ່າວ. ② ບຸກຄົນທີ່ໄດ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງຜູ້ອື່ນ ຢ່າງສະຫງົບ ແລະ ເປີດເຜີຍ ດ້ວຍເຈດຈໍານົງຄວາມເປັນເຈົ້າກໍາມະສິດ ເປັນເວລາ 10 ປີ ໂດຍມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແລະ ບໍ່ມີຄວາມປະໝາດໃນເວລາເຂົ້າຄອບຄອງນັ້ນ ຈະໄດ້ກໍາມະສິດໃນຊັບດັ່ງກ່າວ.

ວ່າໄດ້ຈາກ A ດ້ວຍການຊື້ຂາຍ, ການມອບຊັບ ຫຼື ການແລກປ່ຽນນັ້ນ, ມັນຈະມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບການໂອນຊ້ອນໃນຊັບອັນດຽວກັນຈາກ A ຫາ B ແລະຫາ S. ກໍລະນີນີ້ ປະເດັນບັນຫາຈະແມ່ນການກຳນົດກ່ຽວກັບບຸລິມະສິດລະຫວ່າງ B ກັບ S.

ການໄດ້ກຳມະສິດ ບໍ່ວ່າຈະເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບ ຫຼື ສັງຫາລິມະຊັບ ກໍລ້ວນແຕ່ເກີດຈາກການສະແດງເຈດຈຳນົງລະຫວ່າງຄູ່ກໍລະນີ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 176)⁴. ແຕ່ເພື່ອຈະກ່າວອ້າງການໄດ້ກຳມະສິດຕໍ່ບຸກຄົນທີສາມໄດ້ນັ້ນ, ສຳລັບອະສັງຫາລິມະຊັບແມ່ນຕ້ອງມີການຂຶ້ນທະບຽນ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 177)⁵, ສ່ວນສັງຫາລິມະຊັບແມ່ນຕ້ອງມີການສົ່ງມອບຊັບ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 178)⁶. ໝາຍຄວາມວ່າ ສຳລັບອະສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນ ການຂຶ້ນທະບຽນເປັນບັນທຶກຖານໃນການກຳນົດບຸລິມະສິດໃນກໍລະນີມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບການໂອນຊ້ອນ.

ໃນກໍລະນີຄຳຖາມນີ້, ກ່ຽວກັບບັນຫາທີ່ວ່າ A ເຄີຍເປັນເຈົ້າກຳມະສິດຂອງທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວມາກ່ອນນັ້ນ ທັງ B ແລະ S ບໍ່ມີການໄດ້ແຍ່ງໃດໆ. ສະນັ້ນ, ກໍລະນີ S ໄດ້ກ່າວອ້າງ ແລະ ພິສູດວ່າຕົນໄດ້ຮັບກຳມະສິດມາຈາກ A ດ້ວຍການມອບຊັບ, ການຊື້ຂາຍ ຫຼື ການແລກປ່ຽນ, ພ້ອມທັງ ①ມີການຂຶ້ນທະບຽນອອກຊື່ S ແລ້ວ, ກໍສາມາດກ່າວອ້າງໄດ້ວ່າ B ຈະເສຍກຳມະສິດຍ້ອນການທີ່ S ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນແລ້ວ ຕາມມາດຕາ 177. ②ກໍລະນີການຂຶ້ນທະບຽນອອກຊື່ A S ກໍສາມາດກ່າວອ້າງໄດ້ວ່າ ຍ້ອນ B ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນຕົນຈຶ່ງບໍ່ຮັບຮູ້ວ່າ B ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ. ③ກໍລະນີຂຶ້ນທະບຽນອອກຊື່ B, S ຈະຂາດເງື່ອນໄຂທາງດ້ານບຸລິມະສິດ ຈຶ່ງບໍ່ສາມາດໄດ້ແຍ່ງກ່ຽວກັບກຳມະສິດໃນທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວຕໍ່ B ໄດ້. ເມື່ອເປັນດັ່ງນັ້ນ S ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ກ່າວອ້າງ ແລະ ພິສູດວ່າ ໃນການຊື້ຂາຍທີ່ດິນລະຫວ່າງ A ກັບ B ນັ້ນມີສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ເປັນໂມຄະ ຫຼື B ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນໂດຍຮູບການທີ່ຂັດກັບຫຼັກການຂອງຄວາມຊື່ສັດຈິງໃຈ ຕິດພັນກັບສາຍພົວພັນກັບ S (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 1 ວັກ 2).

(ii) ກໍລະນີ S ກ່າວອ້າງວ່າໄດ້ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວຈາກບຸກຄົນອື່ນທີ່ບໍ່ແມ່ນ A, ແມ່ນຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ຍ້ອນກັບຄືນຫາເຈົ້າກຳມະສິດຜູ້ກ່ອນ ແລະ ຜູ້ກ່ອນໜ້ານັ້ນອີກຈົນທາວຮອດ A ເຊິ່ງເປັນຜູ້ທີ່ B ບໍ່ໄດ້ແຍ່ງກ່ຽວກັບທີ່ມາຂອງການໂອນກຳມະສິດ ແລະ ເປັນບຸກຄົນທີ່ຮັບຮູ້ຮ່ວມກັນ ແລະ S ຕ້ອງໄດ້ກ່າວອ້າງ ແລະ ພິສູດທີ່ມາຂອງການໂອນກຳມະສິດຈາກບຸກຄົນດັ່ງກ່າວມາຫາຕົນ.

ຫຼື ກໍລະນີທີ່ມີເຫດການເຊັ່ນວ່າ S ມີໜີ້ສິນຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ເພື່ອຫຼີກລ່ຽງມາດຕະການບັງຄັບຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຈາກເຈົ້າໜີ້ ຜູ້ກ່ຽວຈຶ່ງຂຶ້ນທະບຽນໂດຍອອກຊື່ A (ສະແດງຂໍ້ມູນເທັດ) ໄວ້ນັ້ນ, ເຖິງ A ຈະອອກຊື່ໃນທະບຽນກໍຕາມແຕ່ກໍບໍ່ມີກຳມະສິດ. ເຊິ່ງ B ກໍສາມາດກ່າວອ້າງໄດ້ວ່າຕົນເປັນຜູ້ຮັບມອບຈາກ A ຜູ້ທີ່ບໍ່ມີສິດ. ໃນກໍລະນີນີ້, ອີງຕາມມາດຕາ 94 ວັກ 2 ຂອງກົດໝາຍແພ່ງທີ່ກຳນົດກ່ຽວກັບການສະແດງຂໍ້ມູນເທັດ, ໂດຍການທີ່ B ກ່າວອ້າງ ແລະ ພິສູດໃຫ້ເຫັນວ່າ ① S ໄດ້ສ້າງຄວາມເທັດອອກມາເປັນຮູບປະທຳ, ② B ເຊື່ອວ່າ A ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ (ບໍລິສຸດໃຈ) ນັ້ນ ຈະພາໃຫ້ B ໄດ້ກຳມະສິດເຖິງວ່າຜູ້ກ່ຽວບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນ

⁴ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 176 (ການກຳນົດ ແລະ ໂອນສິດຕໍ່ຊັບສິ່ງຂອງ): ການກຳນົດ ແລະ ການໂອນສິດຕໍ່ຊັບສິ່ງຂອງ ຈະມີຜົນສັກສິດດ້ວຍການສະແດງເຈດຈຳນົງລະຫວ່າງຄູ່ກໍລະນີເທົ່ານັ້ນ.

⁵ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 177 (ເງື່ອນໄຂໃນການໄດ້ແຍ່ງການປ່ຽນແປງສິດຕໍ່ຊັບສຳລັບອະສັງຫາລິມະຊັບ): ການໄດ້, ການເສຍ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງສິດຕໍ່ຊັບ ສຳລັບອະສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນ ຖ້າບໍ່ຂຶ້ນທະບຽນໂດຍປະຕິບັດຕາມຂໍ້ກຳນົດຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຂຶ້ນທະບຽນອະສັງຫາລິມະຊັບ (ກົດໝາຍເລກທີ 123 ປີ 2004) ແລະ ຂໍ້ກຳນົດຂອງກົດໝາຍອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຂຶ້ນທະບຽນ ແມ່ນຈະບໍ່ສາມາດໄດ້ແຍ່ງຕໍ່ບຸກຄົນທີສາມ.

⁶ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 178 (ເງື່ອນໄຂໃນການໄດ້ແຍ່ງໃນການປ່ຽນແປງສິດຕໍ່ຊັບສຳລັບສັງຫາລິມະຊັບ): ການໂອນສິດຕໍ່ຊັບສຳລັບສັງຫາລິມະຊັບ ຖ້າບໍ່ມີການສົ່ງມອບຊັບ ແມ່ນຈະບໍ່ສາມາດໄດ້ແຍ່ງຕໍ່ບຸກຄົນທີສາມ.

ກໍຕາມ. ຕໍ່ກັບບັນຫານີ້, ເພື່ອທີ່ S ຈະປົກປ້ອງກໍາມະສິດນັ້ນ, ແມ່ນຈໍາເປັນຕ້ອງພິສູດໂຕ້ແຍ່ງວ່າ B ບໍ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ (ຮູ້ແລ້ວວ່າ A ບໍ່ມີກໍາມະສິດ).

2. ສໍາລັບຂໍ້ (2).

ໃນກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນ ແມ່ນໃຫ້ນິຍາມວ່າທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງທີ່ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນ ແມ່ນອະສັງຫາລິມະຊັບ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 86 ວັກ 1)⁷. ສິ່ງທີ່ຕິດຈອດ ໝາຍເຖິງສິ່ງທີ່ເປັນທີ່ຍອມຮັບກັນວ່າ ການນໍາໃຊ້ສິ່ງດັ່ງກ່າວໂດຍໃຫ້ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນແບບຕໍ່ເນື່ອງນັ້ນ ເປັນວິທີການນໍາໃຊ້ດັ່ງເດີມຂອງສິ່ງດັ່ງກ່າວ. ສິ່ງຕິດຈອດ ແມ່ນມີສອງຢ່າງຄື: ① ສິ່ງຕິດຈອດທີ່ເປັນເອກະລາດຈາກທີ່ດິນ ແລະ ② ສິ່ງຕິດຈອດທີ່ເປັນໜຶ່ງດຽວກັບທີ່ດິນ.

ສິ່ງປຸກສ້າງເປັນສິ່ງຕິດຈອດທີ່ຖືວ່າເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບ (ແຕ່ສໍາລັບຫ້ອງການພາກສະໜາມ, ເຮືອນພັກສໍາເລັດຮູບທີ່ໃຊ້ເປັນທີ່ພັກອາໄສຊົ່ວຄາວໂດຍມີການຕິດຕັ້ງຢູ່ຕາມສະຖານທີ່ກໍ່ສ້າງເຊັ່ນ: ເສັ້ນທາງ ຫຼື ຂົວທີ່ຈະຖືກມ້າງອອກແລ້ວນໍາໄປໃຊ້ໃນສະໜາມກໍ່ສ້າງອື່ນໃນເວລາບໍ່ດົນນັ້ນ ບໍ່ສາມາດເອີ້ນວ່າ: ເປັນສິ່ງຕິດຈອດ).

ນອກຈາກນີ້, ສິ່ງປຸກສ້າງ ຍັງຖືກຕີຄວາມວ່າເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ແຍກເປັນຄົນລະອັນກັບທີ່ດິນ (ເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບໃນນາມເປັນສິ່ງຕິດຈອດຕາມຂໍ້ ① ຂ້າງເທິງ), ຍ້ອນແນວນັ້ນປຶ້ມທະບຽນທີ່ດິນ ກັບປຶ້ມທະບຽນສິ່ງປຸກສ້າງຈຶ່ງໄດ້ເຮັດຄົນລະອັນກັນ. ສະນັ້ນ, ກໍາມະສິດໃນທີ່ດິນກັບກໍາມະສິດໃນສິ່ງປຸກສ້າງຈຶ່ງເປັນຄົນລະອັນກັນ. ເມື່ອມີການຂາຍທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງ ແມ່ນຈະຕ້ອງໄດ້ເຮັດທັງສັນຍາຊື້ຂາຍທີ່ດິນ ແລະ ສັນຍາຊື້ຂາຍສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະ ເມື່ອມີການນໍາເອົາທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງໄປຈໍານອງ ກໍຕ້ອງມີການເຮັດສັນຍາຈໍານອງທີ່ດິນ ແລະ ສັນຍາຈໍານອງສິ່ງປຸກສ້າງ (ແນວໃດກໍຕາມກໍຍັງສາມາດເຮັດການໂອນກໍາມະສິດຂອງທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງ ຫຼື ທໍາການຈໍານອງພ້ອມກັນໃນເອກະສານຢັ້ງຢືນສະບັບດຽວໄດ້). ນອກນັ້ນ, ອາດມີການຂາຍສະເພາະແຕ່ສິ່ງປຸກສ້າງທີ່ຢູ່ໜ້າດິນ (ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຈໍາເປັນຈະຕ້ອງຂາຍສິດນໍາໃຊ້ເພື່ອເປັນເຈົ້າຂອງສິ່ງປຸກສ້າງທີ່ຢູ່ເທິງໜ້າດິນຕອນດັ່ງກ່າວ ເຊັ່ນ: ສິດເໝືອທີ່ດິນ, ສິດໃນການເຊົ່າ, ສິດຢືມໃຊ້ຄວບຄູ່ໄປກັບສິ່ງປຸກສ້າງນໍາ) ຫຼື ທໍາການຈໍານອງສະເພາະແຕ່ສິ່ງປຸກສ້າງກໍໄດ້ (ໃນເວລາທໍາການຈໍານອງນັ້ນ ຖ້າກໍາມະສິດໃນທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງຫາກເປັນອັນດຽວກັນເວລາຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິດຕໍ່ການຈໍານອງແມ່ນຈະມີການສ້າງສິດເໝືອທີ່ດິນຕາມກົດໝາຍສໍາລັບສິ່ງປຸກສ້າງນັ້ນ. ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 388)⁸.

ຫົນຄວັດກໍເຊັ່ນກັນ ເນື່ອງຈາກເປັນທີ່ຍອມຮັບກັນວ່າ ການນໍາໃຊ້ໂດຍການຕັ້ງໃຫ້ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນເປັນການນໍາໃຊ້ຕາມທີ່ຄວນຈະເປັນສໍາລັບຊັບດັ່ງກ່າວ. ສະນັ້ນ, ກໍລະນີທີ່ມີການເທປຸນຊີມັງເພື່ອຕິດຕັ້ງໃສ່ທີ່ດິນໃຫ້ຄົງທີ່ ແລະ ຖ້າຈະເອົາອອກກໍຈະເຮັດໃຫ້ສິ່ງດັ່ງກ່າວມີຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ພາໃຫ້ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຫຼວງຫຼາຍເກີດຂຶ້ນນັ້ນ, ກໍໃຫ້ຖືເປັນສິ່ງຕິດຈອດ. ໝາຍວ່າ, ຖືເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບເຊັ່ນກັນ. ແຕ່ສໍາລັບຫົນຄວັດ ມັນຈະມີຄວາມແຕກຕ່າງຈາກສິ່ງປຸກສ້າງບ່ອນວ່າໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວຈະຖືວ່າເປັນສິ່ງຕິດຈອດທີ່ເປັນ

⁷ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 86 (ອະສັງຫາລິມະຊັບ ແລະ ສັງຫາລິມະຊັບ): ① ທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງທີ່ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນ ແມ່ນອະສັງຫາລິມະຊັບ.

② ຊັບສິ່ງຂອງອື່ນທີ່ນອກເໜືອຈາກອະສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນ ທັງໝົດລ້ວນແມ່ນສັງຫາລິມະຊັບ.

⁸ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 388 (ສິດເໝືອທີ່ດິນຕາມກົດໝາຍ): ໃນກໍລະນີທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງຢູ່ເທິງທີ່ດິນດັ່ງກ່າວນັ້ນຫາກຂຶ້ນກັບເຈົ້າກໍາມະສິດຜູ້ດຽວກັນ. ເມື່ອມີການຈໍານອງທີ່ດິນ ຫຼື ສິ່ງປຸກສ້າງດັ່ງກ່າວ ຖ້າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຈໍານອງດັ່ງກ່າວພາໃຫ້ເຈົ້າກໍາມະສິດແຍກເປັນຄົນລະຄົນກັນນັ້ນ, ໃຫ້ຖືວ່າສິ່ງປຸກສ້າງດັ່ງກ່າວໄດ້ມີການຕັ້ງສິດເໝືອທີ່ດິນ. ເຊິ່ງໃນກໍລະນີນີ້, ສານ ຈະເປັນຜູ້ກໍານົດຄ່າເຊົ່າຕາມການຮ້ອງຂໍຂອງຄູ່ກໍລະນີ.

ອັນໜຶ່ງອັນດຽວກັບທີ່ດິນ (ເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບໃນນາມເປັນສິ່ງຕິດຈອດຕາມຂໍ້ ② ຂ້າງເທິງ). ສະນັ້ນ, ກໍ່ຕິດຄວາມໄດ້ວ່າຖ້າມີການຂາຍທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ ຫົນຄວັດກໍ່ຈະຖືກຊື້ຂາດໄປຄວບຄູ່ກັບທີ່ດິນເລີຍ. ແຕ່ສຳລັບກໍລະນີທີ່ຕັ້ງໃຈຂາຍຫົນຄວັດດັ່ງກ່າວ ໂດຍແຍກເປັນຄົນລະອັນກັບທີ່ດິນນັ້ນ, ກໍ່ສາມາດຂາຍ ຫຼື ນຳໄປເປັນເປົ້າໝາຍຂອງທຸລະກຳອື່ນໃນນາມເປັນຊັບຕິດຈອດທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບທີ່ດິນໄດ້ ດ້ວຍວິທີການແຈ້ງກຳກັບ (ເຊັ່ນ: ການຕິດເຈ້ຍ ຫຼື ຕິດປ້າຍບອກ) ໃຫ້ຮູ້ໂດຍພາວະວິໄສວ່າຫົນຄວັດດັ່ງກ່າວແມ່ນໃຜເປັນເຈົ້າຂອງ ໂດຍທີ່ຍັງປະຫົນຄວັດດັ່ງກ່າວໄວ້ກັບທີ່ດິນ.

ກໍລະນີ B ນຳເອົາທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວໄປຈຳນອງນຳ T ເພື່ອກູ້ຢືມເງິນຈາກ T ນັ້ນ, ສຳລັບສິ່ງປຸກສ້າງແມ່ນຜົນຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງຈະບໍ່ກວມຮອດ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 370)⁹ ເຖິງແມ່ນວ່າບໍ່ໄດ້ໃຊ້ວິທີແຈ້ງກຳກັບກໍ່ຕາມ. ແຕ່ສຳລັບຫົນຄວັດແລ້ວ, ຖ້າບໍ່ມີການແຈ້ງກຳກັບໄວ້ ແມ່ນຜົນຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງຈະກວມຮອດຢ່າງແນ່ນອນ ເຫດຜົນກໍ່ເພາະວ່າ ຫົນຄວັດແມ່ນ ສິ່ງທີ່ຕິດຈອດເປັນອັນໜຶ່ງອັນດຽວ ກັບທີ່ດິນ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 370). ກ່ອນໜ້ານັ້ນກໍ່ຄືສິ່ງທີ່ຕິດຈອດເຂົ້າເປັນອັນດຽວກັບທີ່ດິນນັ້ນ ສາມາດຕິດຄວາມວ່າເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງດິນກໍ່ໄດ້. ແນວໃດກໍ່ຕາມ, ເຖິງວ່າຈະສາມາດເອົາຫົນຄວັດນັ້ນອອກໄດ້ຢ່າງງ່າຍດາຍໂດຍທີ່ບໍ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ພາໃຫ້ມີບໍ່ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເກີດຂຶ້ນເຊິ່ງຈະຕົກເປັນກໍລະນີທີ່ບໍ່ສາມາດຮຽກວ່າເປັນສິ່ງຕິດຈອດກັບທີ່ດິນ (ອະສັງຫາລິມະຊັບ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 86 ວັກ 1) ໄດ້ກໍ່ຕາມ (ເປັນສັງຫາລິມະຊັບ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 86 ວັກ 2), ຖ້າບໍ່ມີການຕົກລົງສະເພາະລະຫວ່າງ B ກັບ T ວ່າໃຫ້ຖອດອອກຈາກການເປັນວັດຖຸກຳຂອງການຈຳນອງ ແລະ ຫາກສາມາດຕິດຄວາມໄດ້ວ່າເປັນຊັບທີ່ເປັນອັນໜຶ່ງອັນດຽວກັບທີ່ດິນແລ້ວ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 370) ແນ່ນອນວ່າຜົນຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງຂອງ T ຈະກວມໄປຮອດ.

3. ສຳລັບຂໍ້ (3)

ກໍລະນີຕອນທີ S ທວງໃຫ້ B ຍ້າຍອອກຈາກທີ່ດິນນັ້ນ, B ໄດ້ຮັບທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວຈາກ A ມາເປັນເວລາ 21 ປີແລ້ວ, B ສາມາດປະຕິເສດຕໍ່ການທວງໃຫ້ຍ້າຍອອກຂອງ S ໄດ້. ໂດຍການກ່າວອ້າງວ່າໄດ້ກຳມະສິດໃນທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວຈາກອາຍຸຄວາມ. ການໄດ້ສິດຕາມອາຍຸຄວາມນັ້ນ ເປັນກົນໄກທີ່ຮັບຮອງເອົາການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງຕາມໄລຍະເວລາທີ່ແນ່ນອນໃດໜຶ່ງທີ່ກົດໝາຍກຳນົດ ໂດຍຂຶ້ນກັບຮູບແບບຂອງການຄອບຄອງເຊັ່ນ: ກໍລະນີຄອບຄອງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງໃນຖານະເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ ກໍ່ຈະໄດ້ກຳມະສິດ, ກໍລະນີຄອບຄອງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງໃນຖານະຜູ້ເຊົ່າ (ໂດຍການຈ່າຍຄ່າເຊົ່າ) ກໍ່ຈະໄດ້ສິດໃນການເຊົ່າຊັບນັ້ນ. ຕົວຢ່າງ: ເພື່ອທີ່ B ຈະໄດ້ກຳມະສິດໃນຕາມອາຍຸຄວາມໃນທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວນັ້ນ, B ຕ້ອງມີ ① ເຈດຈຳນົງໃນການເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ, ② ມີຄວາມສະຫງົບ, ③ ຢ່າງເປີດເຜີຍ ແລະ ④ ການຄອບຄອງທີ່ດິນດັ່ງກ່າວຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງເປັນເວລາ 20 ປີ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 162 ວັກ 1). ໃນກໍລະນີຄຳຖາມນີ້, ເນື່ອງຈາກ B ເປັນຜູ້ຄອບຄອງໂດຍການຊື້ ແລະ ໄດ້ຮັບມອບມາຈາກ A. ສະນັ້ນ, ກໍສັນນິຖານໄດ້ວ່າຕ້ອງມີ ① ເຈດຈຳນົງໃນການເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ, ② ມີຄວາມສະຫງົບ, ③ ຢ່າງເປີດເຜີຍ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 186 ວັກ 1)¹⁰.

⁹ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 370 (ຜົນ ແລະ ຂອບເຂດຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງ): ສິດຕໍ່ການຈຳນອງ ແມ່ນຈະກວມໄປເຖິງສິ່ງທີ່ຕິດເຂົ້າກັນເປັນອັນດຽວກັບອະສັງຫາລິມະຊັບເປັນເປົ້າໝາຍ (ຈາກນີ້ເອີ້ນວ່າ: ອະສັງຫາລິມະຊັບຈຳນອງ). ຍົກເວັ້ນສິ່ງປຸກສ້າງຢູ່ເທິງໜ້າດິນທີ່ຈຳນອງ. ເວັ້ນເສຍແຕ່ ກໍລະນີມີການຕົກລົງສະເພາະໃນເວລາທຳການຈຳນອງ ແລະ ກໍລະນີທີ່ສາມາດທວງໃຫ້ຍົກເລີກການກະທຳຂອງລູກໜີ້ຕາມຂໍ້ກຳນົດໃນມາດຕາ 424 ວັກ 3.

¹⁰ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 186 (ການສັນນິຖານກ່ຽວກັບຮອບການຄອບຄອງ): ① ຜູ້ຄອບຄອງ ຈະຖືກສັນນິຖານວ່າ ໄດ້ຄອບຄອງໂດຍມີເຈດຈຳນົງຄວາມເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ, ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ, ມີຄວາມສະຫງົບ ແລະ ເປີດເຜີຍ. ② ກໍລະນີມີຫຼັກຖານຊັບບອກວ່າໄດ້ຄອບຄອງທັງໃນໄລຍະກ່ອນ ແລະ ຫຼັງນັ້ນ, ກໍຈະຖືກສັນນິຖານວ່າເປັນການຄອບຄອງຕໍ່ເນື່ອງ.

ນອກນັ້ນ, ຖ້າສາມາດພິສູດໄດ້ວ່າ B ໄດ້ຄອບຄອງທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວທັງສອງໄລຍະເວລາຄື: ນະເວລາຕອນ ເລີ່ມຄອບຄອງ ກັບ ນະເວລາປະຈຸບັນທີ່ກາຍມາໄດ້ 20 ປີແລ້ວນັ້ນ, ກໍສັນນິຖານໄດ້ວ່າມີ ④ການຄອບຄອງ ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 186 ວັກ 2). ສະນັ້ນ, ເພື່ອທີ່ S ຈະປະຕິເສດການໄດ້ກໍາມະສິດຕາມ ອາຍຸຄວາມຂອງ B ໄດ້ນັ້ນ, ຜູ້ກ່ຽວຕ້ອງພິສູດໃຫ້ໄດ້ໃນລະດັບທີ່ພຽງພໍທີ່ຈະສາມາດຫຼັກຊ້າງການສັນນິຖານ ແຕ່ ① ④ ທີ່ກ່າວມາ.

ນອກນັ້ນ, ຖ້າໃນເວລາທີ່ B ໄດ້ເລີ່ມຄອບຄອງໂດຍການຊື້ ແລະ ໄດ້ຮັບມອບມາຈາກ A ນັ້ນ, ຜູ້ກ່ຽວ ເຊື່ອວ່າຕົນມີກໍາມະສິດ ແລະ ບໍ່ມີຄວາມບົກຜ່ອງໃດໆໃນການທີ່ເຮັດໃຫ້ເຊື່ອໄດ້ຄືດັ່ງກ່າວແລ້ວ, ເມື່ອຮອດ 10 ປີ ນັບຈາກມື້ເລີ່ມຄອບຄອງ ຜູ້ກ່ຽວກໍຈະໄດ້ກໍາມະສິດ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 162 ວັກ 2).

ແຕ່ບໍ່ວ່າຈະເປັນກໍລະນີໃດກໍຕາມ, ເພື່ອທີ່ B ຈະປະຕິເສດຕໍ່ການທວງໃຫ້ຍ້າຍອອກຂອງ S ໂດຍ ຍົກເຫດຜົນການໄດ້ກໍາມະສິດຕາມອາຍຸຄວາມນັ້ນ, ຜູ້ກ່ຽວຈະຕ້ອງແຈ້ງນໍາໃຊ້ອາຍຸຄວາມທີ່ພາໃຫ້ໄດ້ສິດ (ໝາຍວ່າ, ຕ້ອງກ່າວອ້າງຕໍ່ຄູ່ກໍລະນີວ່າຕົນຈະຮັບເອົາຜົນປະໂຫຍດຕາມອາຍຸຄວາມ) (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 145)¹¹.

ແຕ່ວ່າໃນປະເພນີສານ (i) ນະເວລາທີ່ S ໄດ້ກໍາມະສິດຈາກ A ນັ້ນ, ເຖິງວ່າ B ໄດ້ກໍາມະສິດຕາມ ອາຍຸຄວາມເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍແລ້ວກໍຕາມ, ຖ້າ B ຍັງບໍ່ທັນຂຶ້ນທະບຽນໄວ້ກ່ອນແມ່ນຈະບໍ່ສາມາດກ່າວອ້າງຕໍ່ S ກ່ຽວກັບການໄດ້ກໍາມະສິດຕາມອາຍຸຄວາມ. ແລະຖ້າ S ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນແລ້ວນັ້ນ S ກໍຈະໄດ້ກໍາມະສິດ ເລີຍ. ກົງກັນຂ້າມ (ii) ນະເວລາທີ່ S ໄດ້ກໍາມະສິດຈາກ A ນັ້ນ, ຖ້າ B ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ກໍາມະສິດຕາມອາຍຸ ຄວາມເທື່ອ, ເຖິງວ່າ B ບໍ່ທັນຂຶ້ນທະບຽນກໍຕາມ ຜູ້ກ່ຽວກໍສາມາດກ່າວອ້າງຕໍ່ S ກ່ຽວກັບການໄດ້ກໍາມະສິດ ຕາມອາຍຸຄວາມໄດ້. ເພາະວ່າເຖິງວ່າ S ຈະໄດ້ທີ່ດິນມາຈາກ A ແລະໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນແລ້ວກໍຕາມ, ແຕ່ B ຍັງບໍ່ທັນສາມາດຂຶ້ນທະບຽນໄດ້ກ່ອນໜ້ານັ້ນເທື່ອ (ເນື່ອງຈາກການໄດ້ກໍາມະສິດຕາມອາຍຸຄວາມຍັງບໍ່ທັນສໍາ ເລັດ).

4. ສໍາລັບຂໍ້ (4).

ກໍລະນີທີ່ B ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມການທວງຂອງ S, ເນື່ອງຈາກ A ໄດ້ຂາຍຊັບທີ່ດິນບໍ່ມີກໍາມະສິດ. ສະນັ້ນ, A ແມ່ນຈະມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນນາມຜູ້ຂາຍຊັບທີ່ເປັນຂອງຄົນອື່ນ. ໃນກົດໝາຍແພ່ງຍີ່ປຸ່ນ, ສັນຍາຊື້ຂາຍ ຜູ້ຂາຍພຽງແຕ່ມີພັນທະໃນການໂອນກໍາມະສິດໄປໃຫ້ຜູ້ຊື້, ສໍາລັບການຂຶ້ນທະບຽນ, ການ ຈົດທະບຽນ ແລະ ການໂອນສິດອື່ນທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງການຊື້ຂາຍນັ້ນ ແມ່ນເປັນພຽງພັນທະເພື່ອເຮັດໃຫ້ ຄົບຖ້ວນໄຂໃນການໂຕ້ແຍ່ງເທົ່ານັ້ນ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 560) ແຕ່ການຊື້ຂາຍຊັບຂອງຄົນອື່ນແມ່ນ ຖືວ່າມີຜົນສັກສິດ. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ, ຜູ້ຂາຍ ມີພັນທະດໍາເນີນການໃຫ້ໄດ້ກໍາມະສິດມາຈາກເຈົ້າກໍາມະສິດ ແລ້ວໂອນໄປໃຫ້ຜູ້ຊື້ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 561)¹².

¹¹ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 145 (ການນໍາໃຊ້ອາຍຸຄວາມ): ຖ້າຄູ່ກໍລະນີບໍ່ແຈ້ງນໍາໃຊ້ອາຍຸຄວາມ ສານກໍຈະບໍ່ສາມາດພິຈາລະນາ ບັນຫາດັ່ງກ່າວໄດ້ (ສໍາລັບອາຍຸຄວາມທີ່ພາໃຫ້ເສຍສິດ ແມ່ນກວມໄປເຖິງ ພະຍານ, ຜູ້ຄ້າປະກັນດ້ວຍຊັບ, ບຸກຄົນທີ່ສາມທີ່ ໄດ້ຮັບສິດ ແລະ ບຸກຄົນອື່ນທີ່ມີຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທໍາຕິດພັນກັບການເສຍສິດຕາມອາຍຸຄວາມ).

¹² ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 561 (ພັນທະຂອງຜູ້ຂາຍໃນກໍລະນີການຊື້ຂາຍສິດຂອງຄົນອື່ນ): ກໍລະນີ ສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນ (ລວມທັງ ສິດສ່ວນໃດສ່ວນໜຶ່ງ ໃນກໍລະນີທີ່ສິດບາງສ່ວນນັ້ນຫາກຂຶ້ນກັບບຸກຄົນອື່ນ) ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງການຊື້ຂາຍ ຜູ້ຂາຍ ມີພັນທະທີ່ ຈະຕ້ອງໃຫ້ໄດ້ສິດດັ່ງກ່າວມາ ເພື່ອໂອນໃຫ້ຜູ້ຊື້.

ແຕ່ກໍລະນີທີ່ເຈົ້າກຳມະສິດ S ບໍ່ຍອມໂອນກຳມະສິດໄປໃຫ້ A. ເມື່ອເປັນແນວນັ້ນ A ຈຶ່ງບໍ່ສາມາດໂອນກຳມະສິດໄປຫາ B, ພັນທະໃນການໂອນກຳມະສິດຂອງ A ໄປໃຫ້ B ກໍຈະບໍ່ສາມາດປະຕິບັດໄດ້ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 412)¹³. B ກໍສາມາດນຳໃຊ້ສິດໃນການຍົກເລີກຕໍ່ກັບ A ເພື່ອທວງໃຫ້ຄືນເງິນທີ່ໄດ້ຈ່າຍໄປແລ້ວ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 542 ວັກ 1 ຂໍ້ 1, ມາດຕາ 545 ວັກ 1), ແລະ ຍັງສາມາດທວງໃຫ້ຊົດໃຊ້ຄ່າເສຍຫາຍເນື່ອງຈາກ A ບໍ່ປະຕິບັດພັນທະ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 415)¹⁵. ນອກນັ້ນ, B ຍັງສາມາດທວງຕໍ່ A ເພື່ອເອົາຄ່າທົດແທນໃນຂອບຂອງວົງເງິນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ຕົນໄດ້ຮັບ ສຳລັບເງິນຄ່າອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ A ໄດ້ຮັບຈາກ S (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 422)¹⁶ 17.

5. ສຳລັບຂໍ້ (5)

ກໍລະນີ S ສາມາດພິສູດໄດ້ວ່າຕົນມີກຳມະສິດໃນທີ່ດິນດັ່ງກ່າວ, S ກໍຍັງມີສິດທວງໃຫ້ໂຍກຍ້າຍອອກບໍ່ສະເພາະແຕ່ຕໍ່ກັບ B ເທົ່ານັ້ນແຕ່ລວມທັງຕໍ່ກັບ C ນຳ ເພາະກຳມະສິດເປັນສິດຕໍ່ຊັບທີ່ສາມາດກ່າວອ້າງຕໍ່ໃຜກໍໄດ້.

ສ່ວນ C ສາມາດກ່າວອ້າງເພື່ອໂຕ້ແຍ່ງໄດ້ ຄືດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້.

(i) ກໍລະນີທີ່ S ມີກຳມະສິດໃນທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ ແລະ ທັງທີ່ຮູ້ວ່າການຂຶ້ນທະບຽນອອກຊື່ B ແລ້ວ ຍັງປະປອຍໄວ້ຢູ່ນັ້ນ, C ຈະທຽບໃຊ້ມາດຕາ 94 ວັກ 2 ຂອງກົດໝາຍແພ່ງ, ໂດຍຍົກບັນຫາທີ່ວ່າ ① ການທີ່ຮູ້ຢູ່ແລ້ວວ່າການຂຶ້ນທະບຽນອອກຊື່ B ແຕ່ຍັງປະປອຍໄວ້ນັ້ນຖືວ່າເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງ S ເອງ, ② ຍ້ອນເປັນແນວນັ້ນ C ຈຶ່ງເຊື່ອໝັ້ນວ່າ B ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ (ບໍ່ຮູ້ວ່າ B ບໍ່ມີກຳມະສິດ, ບໍລິສຸດໃຈ) ຖ້າ C ກ່າວອ້າງ ແລະ ພິສູດໄດ້ຄືແນວນັ້ນ ຜູ້ກ່ຽວກໍຈະສາມາດປະຕິເສດຕໍ່ການທວງໃຫ້ສິ່ງຄືນຂອງ S ໄດ້.

(ii) ຖ້າວ່າການໄດ້ສິດຕາມອາຍຸຄວາມ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 162) ເກີດຂຶ້ນແລ້ວ, C ກໍສາມາດ

¹³ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 412-2 ວັກ 1 (ການບໍ່ສາມາດປະຕິບັດ): ① ກໍລະນີທີ່ການປະຕິບັດພັນທະຫາກບໍ່ສາມາດເຮັດໄດ້ ໂດຍເຍືອງໃສ່ສັນຍາ ກໍຄືສາເຫດອື່ນທີ່ພາໃຫ້ມີພັນທະ ແລະ ຕາມພື້ນຖານຄວາມຮັບຮູ້ທົ່ວໄປຂອງສັງຄົມໃນການຄ້າຂາຍນັ້ນ, ເຈົ້າໜີ້ຈະບໍ່ສາມາດທວງໃຫ້ປະຕິບັດພັນທະດັ່ງກ່າວ.

② ຖ້າການປະຕິບັດພັນທະຕາມສັນຍາ ຫາກບໍ່ສາມາດເປັນໄປໄດ້ຕັ້ງແຕ່ຕອນທີ່ເຮັດສັນຍາຂຶ້ນນັ້ນ, ຈະບໍ່ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການທວງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍອັນເກີດຈາກການບໍ່ສາມາດປະຕິບັດພັນທະດັ່ງກ່າວ ຕາມຂໍ້ກຳນົດໃນມາດຕາ 415.

¹⁴ ປຶ້ມພາກປະຕິບັດກົດໝາຍແພ່ງໃນສິດທວງພາກທົ່ວໄປ ໜ້າ 72 (ສຳນັກພິມ ຊິນຊັງຊະ ຈັດພິມຄັ້ງທີ 5 ປີ 2020) ຂຽນໂດຍ: ອາ ຊິໂອມິ ໂຢຊິໂອະ

¹⁵ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 415 (ການທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຈາກການບໍ່ປະຕິບັດພັນທະ): ① ກໍລະນີລູກໜີ້ ຫາກບໍ່ປະຕິບັດພັນທະຕາມເນື້ອໃນຕົ້ນຕໍຂອງພັນທະດັ່ງກ່າວ ຫຼື ປະຕິບັດພັນທະບໍ່ໄດ້ນັ້ນ, ເຈົ້າໜີ້ ສາມາດທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍອັນເກີດຈາກສາເຫດດັ່ງກ່າວ. ເວັ້ນເສຍແຕ່ ກໍລະນີທີ່ການບໍ່ປະຕິບັດພັນທະດັ່ງກ່າວນັ້ນ ເມື່ອເບິ່ງສັນຍາ ກໍຄືສາເຫດອື່ນທີ່ພາໃຫ້ເກີດມີພັນທະ ແລະ ຄວາມຮັບຮູ້ທົ່ວໄປຂອງສັງຄົມໃນການຄ້າຂາຍແລ້ວ ເຫັນວ່າມີເຫດຜົນທີ່ບໍ່ຄວນໃຫ້ເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງລູກໜີ້.

② ໃນກໍລະນີທີ່ສາມາດທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຕາມຂໍ້ກຳນົດໃນວັກກ່ອນໜ້ານີ້ ເຈົ້າໜີ້ ສາມາດທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍເພື່ອແທນການປະຕິບັດພັນທະດັ່ງກ່າວໄດ້ ໃນກໍລະນີຂ້າງລຸ່ມນີ້.

1. ໃນກໍລະນີ ການປະຕິບັດພັນທະບໍ່ສາມາດເຮັດໄດ້.

2. ໃນກໍລະນີ ລູກໜີ້ ໄດ້ສະແດງເຈດຈຳນົງທີ່ຊັດເຈນ ໃນການປະຕິເສດທີ່ຈະປະຕິບັດພັນທະດັ່ງກ່າວ.

3. ໃນກໍລະນີ ພັນທະທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກສັນຍາ ແລ້ວມີການຍົກເລີກສັນຍາດັ່ງກ່າວ ຫຼື ເມື່ອເກີດມີສິດໃນການຍົກເລີກສັນຍາ ອັນເນື່ອງມາຈາກການບໍ່ປະຕິບັດພັນທະ.

¹⁶ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 422-2

¹⁷ ປຶ້ມຂຽນໂດຍ: ອາ ຊິໂອມິ, ໃນ Foot note ຂ້າງເທິງ (14), ໜ້າ 75-77.

ໃຊ້ເຫດຜົນດັ່ງກ່າວເພື່ອປະຕິເສດການທວງໃຫ້ຍ້າຍອອກຂອງ S. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ, ເຖິງວ່າການຄອບຄອງເພື່ອຕົນເອງຂອງ C ຈະບໍ່ຄົບຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ຈໍາເປັນໃນການໄດ້ສິດຕາມອາຍຸຄວາມກໍຕາມ, C ກໍສາມາດກ່າວອ້າງໂດຍບວກເອົາໄລຍະຂອງການຄອບຄອງໂດຍເຈົ້າຂອງຜູ້ກ່ອນຄື B ແລະ ຖ້າຈໍາເປັນກໍອາດບວກເອົາການຄອບຄອງຂອງເຈົ້າຂອງຜູ້ກ່ອນ B ກໍຄື A ເຂົ້າໄດ້ນໍາ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 187 ວັກ 1)¹⁸. ແຕ່ໃນກໍລະນີກ່າວອ້າງໂດຍລວມເອົາການຄອບຄອງຂອງເຈົ້າຂອງຜູ້ກ່ອນເຂົ້ານໍານັ້ນ, ແມ່ນຈະສືບທອດເອົາຄວາມບົກຜ່ອງໃນຮູບການຄອບຄອງຂອງເຈົ້າຂອງຜູ້ເກົ່າດັ່ງກ່າວໄປນໍາ (ຕົວຢ່າງ: ຮູບການຄອບຄອງດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ) (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 187 ວັກ 2).

ສະນັ້ນ, ຕົວຢ່າງວ່າ C ໄດ້ຄອບຄອງເພື່ອຕົນເອງເປັນເວລາພຽງ 5 ປີ, ແຕ່ເມື່ອບວກໄລຍະເວລາການຄອບຄອງຂອງ B ເຂົ້າໄປແລ້ວກາຍເປັນ 11 ປີນັ້ນ, C ກໍສາມາດກ່າວອ້າງການໄດ້ກໍາມະສິດຈາກອາຍຸຄວາມ ດ້ວຍການຄອບຄອງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ໂດຍລວມເອົາໄລຍະການຄອບຄອງຂອງ B ເຂົ້ານໍາ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 162 ວັກ 2). ແຕ່ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ໃນຕອນທີ່ເລີ່ມຄອບຄອງ B ຕ້ອງມີຄວາມບໍ່ລິສຸດໃຈ ແລະ ປາສະຈາກຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 162 ວັກ 2). ສະນັ້ນ ສໍາລັບ S ຖ້າຫາກສາມາດພິສູດໄດ້ວ່າ ຕອນທີ່ B ຊື້ທີ່ດິນຈາກ A ນັ້ນ, ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຮູ້ຢູ່ແລ້ວວ່າ A ບໍ່ມີກໍາມະສິດ ຫຼື ການທີ່ບໍ່ຮູ້ນັ້ນມີຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງແລ້ວ ກໍຈະສາມາດປະຕິເສດການໄດ້ກໍາມະສິດຕາມອາຍຸຄວາມຂອງ C ໄດ້.

ແຕ່ເຖິງວ່າໃນກໍລະນີນີ້ກໍຕາມ, ຖ້າວ່າລວມໄລຍະການຄອບຄອງຂອງ C ຂອງ B ແລະ ຂອງ A ເຂົ້າກັນແລ້ວຫາກກາຍ 20 ປີ, C ກໍສາມາດກ່າວອ້າງການໄດ້ສິດຕາມອາຍຸຄວາມໂດຍການຄອບຄອງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງເປັນເວລາ 20 ປີ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 162 ວັກ 1).

¹⁸ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 187 (ການສືບທອດການຄອບຄອງ): ຜູ້ສືບທອດການຄອບຄອງ ສາມາດເລືອກທີ່ຈະກ່າວອ້າງການຄອບຄອງສະເພາະສ່ວນຂອງຕົນ ຫຼື ກ່າວອ້າງໂດຍລວມເອົາການຄອບຄອງຂອງຜູ້ຄອບຄອງກ່ອນຕົນເຂົ້ານໍາກໍໄດ້.

② ກໍລະນີກ່າວອ້າງໂດຍການລວມເອົາການຄອບຄອງຂອງຜູ້ຄອບຄອງຜູ້ກ່ອນເຂົ້ານໍານັ້ນ ແມ່ນຈະສືບທອດຂໍ້ບົກຜ່ອງໃນການຄອບຄອງດັ່ງກ່າວໄປພ້ອມ.

ຄໍາຖາມ 2

(ພາກກຳມະສິດ: ສັງຫາລິມະຊັບ)

ຄໍາຖາມ:

X ໄດ້ຊື້ຄວາຍໂຕໜຶ່ງຈາກ Y, ແຕ່ວ່າທີ່ຈິງແລ້ວ ຄວາຍໂຕນັ້ນ ແມ່ນຄວາຍທີ່ Y ລັກມາຈາກ A. ນອກຈາກນີ້, ເວລາທີ່ Y ລັກຄວາຍຈາກ A ນັ້ນ, ຄວາຍກຳລັງຖືພາ. ຫຼັງຈາກທີ່ X ຊື້ຄວາຍຈາກ Y ແລ້ວ ຄວາຍກໍ່ອອກລູກ 1 ໂຕ.

(1) ໃນກໍລະນີທີ່ A ທວງຕໍ່ X ໃຫ້ສິ່ງຄວາຍຄືນ, X ຕ້ອງສົ່ງຄືນຫຼືບໍ່? ສໍາລັບລູກຄວາຍເດຈະເປັນແນວໃດ?

(2) ນອກຈາກ A ຈະທວງໃຫ້ X ສິ່ງຄວາຍຄືນແລ້ວ, ຜູ້ກ່ຽວຍັງສາມາດທວງໃຫ້ສິ່ງຜົນກຳໄລຈາກການນໍາໃຊ້ ນັບແຕ່ມື້ທີ່ X ໄດ້ຮັບຄວາຍມາຈາກ Y ຈົນຮອດເວລາສົ່ງຄືນ A ຫຼືບໍ່?

(3) ໃນກໍລະນີທີ່ A ຝາກຄວາຍໄວ້ນໍາ Y, ແຕ່ Y ໄດ້ຂາຍຄວາຍດັ່ງກ່າວໃຫ້ X ໃນນາມເປັນຂອງຕົນເອງ, ແລ້ວ A ທວງຕໍ່ X ໃຫ້ສິ່ງຄວາຍ ແລະ ລູກຄວາຍຄືນຈະເປັນແນວໃດ?

ຄໍາຕອບ:

1. ຫຼັກການ

(1) ມີຫຼັກການທີ່ວ່າ「ຜູ້ໃດກໍ່ຕາມ ຈະບໍ່ສາມາດມອບສິດໃຫ້ຄົນອື່ນເກີນກ່ວາທີ່ຕົນມີ」(Nemo plus juris ad alienum transferre potest, quam ipse habet.). Y ຈະບໍ່ສາມາດໂອນກຳມະສິດໃນຄວາຍໂຕດັ່ງກ່າວ ທີ່ບໍ່ແມ່ນກຳມະສິດຂອງຕົນ (ກຳມະສິດຂອງ A)(ແລະຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບມອບສິດໃນການຊື້ຂາດໃດໆ)ໃຫ້ X ໄດ້. ສະນັ້ນ, ກຳມະສິດໃນຄວາຍດັ່ງກ່າວແມ່ນຢູ່ນໍາ A, A ສາມາດທວງຕໍ່ X ຜູ້ຄອບຄອງຄວາຍໃນປະຈຸບັນ ໃຫ້ສິ່ງຄວາຍຄືນບົນພື້ນຖານກຳມະສິດ.

(2) ໃນກໍລະນີການສົ່ງຄືນຊັບທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງຜູ້ອື່ນ ທີ່ຕົນໄດ້ຄອບຄອງໂດຍທີ່ບໍ່ມີສິດນັ້ນ, ຫຼັກການກໍ່ຄື ນອກຈາກຈະສົ່ງຊັບ (ຊັບເຄົ້າ) ດັ່ງກ່າວແລ້ວ ກໍ່ຍັງຕ້ອງໄດ້ສົ່ງ「ໝາກຜົນ」ຂອງຊັບດັ່ງກ່າວນັ້ນພ້ອມ. ຕົວຢ່າງ, X ໄດ້ຄອບຄອງຊັບທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ A ໂດຍທີ່ຕົນບໍ່ມີສິດ, ທັງໄດ້ຮິດນົມ ພ້ອມທັງໄດ້ເອົາລູກຄວາຍທີ່ເກີດມາພ້ອມນັ້ນ, ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ສົ່ງທັງແມ່ຄວາຍ, ນໍ້ານົມເຊິ່ງເປັນ「ໝາກຜົນ」ຂອງຄວາຍ(=ຊັບເຄົ້າ)(ໝາກຜົນຕາມທຳມະຊາດ¹. ກໍລະນີທີ່ຊົມໃຊ້ໄປແລ້ວກໍ່ໃຫ້ຄິດໄລ່ເປັນເງິນໃຫ້ຕາມລາຄາ (ໃຊ້ແທນຕາມລາຄາ)), ສິ່ງລູກຄວາຍທີ່ເກີດມາ (ໝາກຜົນຕາມທຳມະຊາດ) ແລະ ກໍລະນີທີ່ໄດ້ເອົາຄວາຍໄປໃຫ້ຄົນອື່ນເຊົ່າກໍ່ຕ້ອງໄດ້ສົ່ງຄ່າເຊົ່າ (ໝາກຜົນຕາມກົດໝາຍ) ທີ່ໄດ້ມາພ້ອມ.

¹ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 88 (ໝາກຜົນຕາມທຳມະຊາດ ແລະ ໝາກຜົນຕາມກົດໝາຍ): ① ຜົນຜະລິດທີ່ເກັບກ່ຽວໄດ້ຈາກການນໍາໃຊ້ຕາມຄຸນລັກສະນະຂອງຊັບ ເອີ້ນວ່າ ໝາກຜົນຕາມທຳມະຊາດ.

② ເງິນຄ່າ ແລະ ຊັບອື່ນທີ່ຄວນໄດ້ຮັບໃນນາມເປັນຄ່າຕອບແທນຈາກການນໍາໃຊ້ຊັບ ເອີ້ນວ່າ ໝາກຜົນຕາມກົດໝາຍ.

ແຕ່ຖ້າ ①X ເຊື່ອວ່າແມ່ຄວາຍດັ່ງກ່າວເປັນກໍາມະສິດຂອງຕົນ (ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ) ໂດຍໄດ້ຮິດນົມ, ພ້ອມທັງຮັບເອົາ ແລະ ລ້ຽງເກືອລຸກຄວາຍທີ່ໄດ້ເກີດມານັ້ນ, ການທີ່ຈະໃຫ້ສິ່ງນ້ຳນົມ ກໍຄືລຸກຄວາຍນັ້ນກໍເປັນໜ້າສົງສານຢູ່. ໃນທີ່ນີ້ຈຶ່ງມີຂໍ້ກຳນົດທີ່ວ່າ ສໍາລັບ X ຜູ້ຄອບຄອງດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈນັ້ນ, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະຕ້ອງສົ່ງຊັບເຄົ້າ (ຄວາຍ) ທີ່ເປັນກໍາມະສິດຂອງ A ກໍຕາມ, ແຕ່ກໍບໍ່ຈໍາເປັນຕ້ອງສົ່ງໝາກຜົນດັ່ງກ່າວໄປນໍາ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 189 ວັກ 1)².

ແຕ່ເຖິງວ່າ X ຈະຖືກ A ເຈົ້າກໍາມະສິດຮ້ອງຟ້ອງເພື່ອທວງໃຫ້ສົ່ງຊັບຄືນກໍຕາມ, ຈົນກ່ວາ A ຈະຊະນະຄະດີ ແລະ ມີຄໍາຕັດສິນທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດອອກມານັ້ນ (ສະເພາະເຫດຜົນທີ່ວ່າ ຕອນຊື້ມານັ້ນ ເຊື່ອວ່າເປັນຂອງ Y) ຖ້າຈະໃຫ້ X ຍັງສາມາດສືບຕໍ່ໄດ້ຮັບໝາກຜົນຢູ່ກໍເປັນການບໍ່ຍຸຕິທໍາເຊັ່ນກັນ. ໃນທີ່ນີ້, ເມື່ອ X ຜູ້ຄອບຄອງຖືກຮ້ອງຟ້ອງຈາກ A ເຈົ້າກໍາມະສິດ ເພື່ອທວງໃຫ້ສົ່ງຊັບຄືນ ແລະ ພາຍຫຼັງເມື່ອເວລາ A ຊະນະຄະດີໂດຍມີຄໍາຕັດສິນທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດອອກມາແລ້ວນັ້ນ, A ສາມາດທວງຕໍ່ X ເພື່ອໃຫ້ແທນຄືນໝາກຜົນ (ນ້ຳນົມ, ລຸກຄວາຍ ໃນກໍລະນີທີ່ຊົມໃຊ້ນ້ຳນົມແລ້ວ ກໍໃຫ້ຊົດເຊີຍຕາມລາຄານະປະຈຸບັນ) ທີ່ X ໄດ້ຮັບໂດຍນັບຈາກເວລາທີ່ A ໄດ້ຍື່ນຄໍາຮ້ອງຟ້ອງ (ບໍ່ແມ່ນນັບແຕ່ເວລາທີ່ A ຊະນະຄະດີໂດຍມີຄໍາຕັດສິນທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ), ສາມາດທວງເອົາໝາກຜົນທີ່ບໍ່ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໃນການເກັບກ່ຽວ (ຊົດເຊີຍມູນຄ່າ) ແລະ ນອກຈາກນີ້ ຖ້າມີຄວາມເສຍຫາຍ ກໍສາມາດທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວນັ້ນໄດ້. ບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້ມີຂໍ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍຈຶ່ງເປັນສິ່ງທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 189 ວັກ 2).

ໃນນີ້, ຖ້າ X ຫາກຮູ້ມາແຕ່ເບື້ອງຕົ້ນວ່າຄວາຍໂຕດັ່ງກ່າວບໍ່ແມ່ນກໍາມະສິດຂອງ Y (ກໍລະນີບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ເຊັ່ນ: ກໍລະນີ X ຮູ້ຢູ່ແລ້ວວ່າຄວາຍໂຕດັ່ງກ່າວ ແມ່ນ Y ໄດ້ລັກມາຈາກ A) ນັ້ນ, X ມີພັນທະຕ້ອງສົ່ງໝາກຜົນນັບຕັ້ງແຕ່ເວລາໄດ້ຄອບຄອງຄວາຍ (ຫຼື ຊົດເຊີຍມູນຄ່າ), ພັນທະສົ່ງຄືນໝາກຜົນທີ່ບໍ່ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໃນການເກັບກ່ຽວ (ຊົດເຊີຍມູນຄ່າ) ແລະ ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ A (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 190 ວັກ 1)³.

2. ຂໍ້ຍົກເວັ້ນ

(1) ກໍລະນີ X ໄດ້ຄວາຍໂຕດັ່ງກ່າວມາໂດຍບໍ່ແມ່ນຈາກການຊື້ຂາຍ, ຫຼື ການຄ້າຂາຍອື່ນ (ເຊັ່ນວ່າໃນບັນດາຄວາຍຫຼາຍຕົວທີ່ X ເປັນເຈົ້າຂອງນັ້ນ, ມີຄວາຍຂອງ A ຫຼົງເຂົ້າມາໃນຝູງໂດຍທີ່ X ບໍ່ຮູ້ຈັກ ຫຼື ກໍລະນີ X ໄດ້ລັກຄວາຍຂອງ A) ນັ້ນ, ແມ່ນສາມາດຕິຄວາມໝາຍຄືດັ່ງທີ່ຂຽນອະທິບາຍໄວ້ຂ້າງເທິງ. ແຕ່ກໍລະນີຄືໃນຄໍາຖາມນີ້ແມ່ນເປັນກໍລະນີທີ່ X ຊື້ຄວາຍມາຈາກ Y ນອກນັ້ນ X ຍັງເຊື່ອວ່າ (ບໍລິສຸດໃຈ) ຜູ້ຂາຍ Y ເປັນເຈົ້າກໍາມະສິດຈຶ່ງໄດ້ຊື້ມາໂດຍມີການເຮັດສັນຍາຊື້ຂາຍ ແລະ ກໍໄດ້ຮັບມອບຄວາຍໂຕດັ່ງກ່າວມາ. ຕໍ່ບັນຫາດັ່ງກ່າວມີບາງແນວຄວາມຄິດກໍຄິດວ່າ ການປົກປ້ອງຄືອະທິບາຍມາຂ້າງເທິງນັ້ນອາດບໍ່ພຽງພໍ (ການໄດ້ຮັບໝາກຜົນຮອດແຕ່ມື້ທີ່ A ຮ້ອງຟ້ອງທວງໃຫ້ສົ່ງຊັບຄືນ) . ເພາະເຊື່ອວ່າຜູ້ຂາຍເປັນເຈົ້າກໍາມະສິດ

² ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 189 (ການໄດ້ຮັບໝາກຜົນສໍາລັບຜູ້ຄອບຄອງດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ): ① ຜູ້ຄອບຄອງດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ຈະໄດ້ຮັບໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກຊັບທີ່ຄອບຄອງ.

② ກໍລະນີຜູ້ຄອບຄອງດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ທີ່ເສຍຄະດີຮ້ອງຟ້ອງກ່ຽວກັບສິດນີ້ ຈະຖືວ່າເປັນຜູ້ຄອບຄອງດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ນັບແຕ່ເວລາຍື່ນຄໍາຮ້ອງຟ້ອງເປັນຕົ້ນໄປ.

³ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 190 (ການສົ່ງຄືນໝາກຜົນທີ່ໄດ້ມາຈາກການຄອບຄອງດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ): ① ຜູ້ຄອບຄອງດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ມີພັນທະຕ້ອງສົ່ງຄືນໝາກຜົນ, ພ້ອມທັງຕ້ອງທົດແທນຄືນໝາກຜົນຕາມມູນຄ່າ ໃນກໍລະນີທີ່ຊົມໃຊ້ໄປແລ້ວ, ກໍລະນີເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍຈາກຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ ຫຼື ມູນຄ່າຂອງໝາກຜົນທີ່ບໍ່ເອົາໃຈໃສ່ໃນການເກັບກູ້.

② ຂໍ້ກຳນົດວັກກ່ອນໜ້ານີ້, ສາມາດໝູນໃຊ້ສໍາລັບຜູ້ຄອບຄອງ ດ້ວຍການໃຊ້ກຳລັງ, ການນາບຊຸ່ ຫຼື ການຊຸກເຊື່ອງ.

ຈິ່ງຊື້ມາລ້ຽງ, ພໍມາຮອດມື້ໜຶ່ງຢູ່ບໍ່ຢູ່ກໍມີເຈົ້າກຳມະສິດຕົວຈິງຄື A ປະກົດຕົວຂຶ້ນມາ, ການທີ່ຈະຕ້ອງສັງຊັບທີ່ຊື້ມາຄືແນວນັ້ນມັນກໍພາໃຫ້ເກີດບັນຫາທີ່ວ່າ ຈະບໍ່ສາມາດຊື້ຄວາຍໄດ້ຢ່າງສະບາຍໃຈໄດ້. ເມື່ອເປັນຄືແນວນີ້ ເດ, ຈະມີການປົກປ້ອງຜູ້ຊື້ໄດ້ຄືແນວໃດ.

ໃນທີ່ນີ້, ສຳລັບສັງຫາລິມະຊັບ ເຊິ່ງກໍຖືເປັນຊັບທີ່ມີການເຮັດການຄ້າຂາຍກັນເລື້ອຍໆນັ້ນ, ມັນຈະແຕກຕ່າງກັບອະສັງຫາລິມະຊັບຄື ກົນໄກໃນການກວດສອບທີ່ໃຊ້ເວລາບໍ່ດົນເພື່ອກວດວ່າຜູ້ຂາຍເປັນເຈົ້າກຳມະສິດຫຼືບໍ່ນັ້ນ ຖືວ່າຍັງມີຈຳກັດ, ແລະ ຖ້າມາກວດລະອຽດແຕ່ລະອັນ ກໍຈະເປັນການສິ້ນເບືອງເວລາ ແລະ ເງິນຄ່າ ແລະອາດພາໃຫ້ການຊື້ຂາຍສັງຫາລິມະຊັບທີ່ເຄີຍລາຄາຖືກ ແລະ ວ່ອງໄວນັ້ນເຮັດບໍ່ໄດ້ອີກຕໍ່ໄປ. ໃນກໍລະນີສັງຫາລິມະຊັບ ປະຊາຊົນທົ່ວໄປອາດເປັນທັງຜູ້ຂາຍ ແລະ ຜູ້ຊື້. ສະນັ້ນ, ຖ້າມີອຸປະສັກຕໍ່ການຄ້າຂາຍທີ່ມີລັກສະນະວ່ອງໄວ, ລາຄາຖືກ ແລະ ສະບາຍໃຈ ລວມເຖິງມີອຸປະສັກຕໍ່ຜູ້ຂາຍປະຈຸບັນ (ເຊິ່ງສ່ວນໃຫຍ່ກໍຢູ່ໃນຖານະຜູ້ຊື້ສຳລັບສັງຫາລິມະຊັບອື່ນພ້ອມ) ແລ້ວ, ກໍອາດພາໃຫ້ກະທົບເຖິງຜົນປະໂຫຍດຂອງປະຊາຊົນທົ່ວໄປໂດຍລວມພ້ອມ. ສະນັ້ນ, ອີງຕາມສະພາບການຄ້າຂາຍກ່ຽວກັບສັງຫາລິມະຊັບທີ່ມີຢ່າງກ້ວາງຂວາງນັ້ນ, ຈຶ່ງນຳໄປສູ່ການຄົ້ນຄິດກົນໄກການໄດ້ກຳມະສິດໃນສັງຫາລິມະຊັບດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ (good faith acquisition) ຕາມແຕ່ລະບາດກ້າວ (ເນື້ອໃນຂອງກົນໄກການໄດ້ກຳມະສິດດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ). ແນວໃດກໍຕາມ, ສຳລັບບັນຫາທີ່ວ່າ ຈະເອົາສັງຫາລິມະຊັບໃດເປັນເປົ້າໝາຍ, ຫຼື ຜູ້ໄດ້ຊັບມາຈະຕ້ອງມີເງື່ອນໄຂຄືແນວໃດຈຶ່ງຈະຖືກຮັບຮູ້ວ່າໄດ້ກຳມະສິດນັ້ນ, ມັນຂຶ້ນກັບສະພາບເສດຖະກິດທີ່ຕິດພັນກັບການຄ້າ ຂາຍສັງຫາລິມະຊັບຂອງແຕ່ລະປະເທດ, ແລະກໍໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກຄວາມຄາດຫວັງກ່ຽວກັບການປົກປ້ອງກຳມະສິດ, ລວມທັງບັນຫາຄວາມປອດໄພໃນການຄ້າຂາຍກ່ຽວກັບສັງຫາລິມະຊັບວ່າຈະເອົາຮອດໃສ ແລະ ຈະປົກປ້ອງຄືແນວ ໃດ ເຊິ່ງການກຳນົດໃນກົດໝາຍແພ່ງຂອງແຕ່ລະປະເທດກໍມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍ.

ກົດໝາຍແພ່ງຍີ່ປຸ່ນ ຈະມີຂໍ້ກຳນົດທີ່ວ່າ ກໍລະນີຖ້າ X ① ໄດ້ຄ້າຂາຍ (ເປັນຕົ້ນ ການຊື້ຂາຍ), ② ແລ້ວໄດ້ຮັບເອົາສັງຫາລິມະຊັບມາ, ③ ໃນຕອນຄ້າຂາຍກັນນັ້ນມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ (ບໍ່ມີຄວາມເຄືອບແຄງສົງໄສກ່ຽວກັບການເປັນເຈົ້າກຳມະສິດຂອງ Y ຜູ້ຂາຍ), ແລະ ປາສະຈາກຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງແລ້ວ (ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ເປັນຢ່າງດີໃນບັນຫາທີ່ຈຳເປັນສຳລັບການຄ້າຂາຍດັ່ງກ່າວ. ເຊັ່ນ: ໃນການກວດສອບຕອນຄ້າຂາຍກັນນັ້ນ ກໍເຮັດຄືແນວດຽວກັນກັບຕອນກວດສອບໃນເວລາທົ່ວໄປ, ກໍລະນີມີປະເພນີໃນການມອບໃບຢັ້ງຢືນການມອບໂອນ ກໍໄດ້ທຳການກວດສອບຂໍ້ຄວາມທີ່ລະບຸໃນໃບຢັ້ງຢືນການມອບໂອນດັ່ງກ່າວກ່ອນທີ່ຈະເອົາມາ ເປັນຕົ້ນ), ④ ເມື່ອໄດ້ຄອບຄອງແລ້ວ, ເຖິງແມ່ນວ່າ Y ບໍ່ມີກຳມະສິດກໍຕາມ, ກໍຈະໄດ້ກຳມະສິດໃນທັນທີ (ຕອນໄດ້ການຄອບຄອງ) (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 192)⁴. ແລະຜົນສະທ້ອນຂອງມັນກໍຄື A ຈະເສຍກຳມະສິດ. A ມີວິທີດຽວຄືການທວງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຈາກ Y ເທົ່ານັ້ນ. ເຖິງວ່າ Y ໄດ້ລັກຄວາຍມາຈາກ A ແລ້ວຂາຍຕໍ່ໃຫ້ X ຫຼື ກໍລະນີ Y ໄດ້ຮັບຝາກຄວາຍຈາກ A ແລ້ວຂາຍຕໍ່ໃຫ້ X ກໍຕາມ, A ຈະສາມາດທວງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຈາກ Y ບົນພື້ນຖານການລະເມີດໄດ້ຢ່າງງ່າຍດາຍ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 709)⁵. ນອກນັ້ນ, ສົມມຸດວ່າ ກໍລະນີທີ່ A ພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການພິສູດເຈດຕະນາ,

⁴ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 192 (ການໄດ້ສິດໃນທັນທີ): ຜູ້ທີ່ໄດ້ເລີ່ມການຄອບຄອງສັງຫາລິມະຊັບ ໂດຍການຄ້າຂາຍ ດ້ວຍຄວາມສະຫງົບ ແລະ ເປີດເຜີຍນັ້ນ, ຖ້າວ່າມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແລະ ປາສະຈາກຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ ແມ່ນຈະໄດ້ສິດໃນການໃຊ້ຕໍ່ກັບສັງຫາລິມະຊັບດັ່ງກ່າວ ໃນທັນທີ.

⁵ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 709 (ການທວງເອົາຄ່າເສຍຫາຍຈາກການລະເມີດ): ຜູ້ທີ່ໄດ້ລະເມີດຕໍ່ສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດທີ່ກົດໝາຍປົກປ້ອງ ຂອງບຸກຄົນອື່ນ ດ້ວຍເຈດຕະນາ ຫຼື ຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ ມີພື້ນທະໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ເກີດຈາກການກະທຳດັ່ງກ່າວ.

ຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງຂອງ Y ກໍຕາມ, ຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຈາກການເອົາຊັບຂອງຄົນອື່ນໄປຂາຍນັ້ນກໍຖືວ່າ ເປັນຜົນປະໂຫຍດທີ່ຜູ້ກ່ຽວບໍ່ມີສິດ. ຕໍ່ກັບຜູ້ໄດ້ຜົນປະໂຫຍດດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແມ່ນສາມາດທວງ ເອົາຜົນປະໂຫຍດທີ່ເຫຼືອປະຈຸບັນ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 703)⁶, ສ່ວນຕໍ່ກັບຜູ້ໄດ້ຜົນປະໂຫຍດດ້ວຍ ຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈນັ້ນ ແມ່ນສາມາດທວງເອົາຜົນປະໂຫຍດທັງໝົດທີ່ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຮັບ ພ້ອມທັງການໃຊ້ແທນ ຄ່າເສຍຫາຍ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 704)⁷.

ໃນກໍລະນີນີ້, ເນື່ອງຈາກ X ໄດ້ກໍາມະສິດໃນຄວາຍໂຕນັ້ນຕັ້ງແຕ່ຕົ້ນ (ຕັ້ງແຕ່ການເຂົ້າຄອບຄອງ), ສະນັ້ນ, ແນ່ນອນວ່າຈະໄດ້ກໍາມະສິດໃນໝາກຜົນນັ້ນນໍາ (ນໍ້ານົມ, ລູກຄວາຍ) (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 89)⁸.

(2) ອີງຕາມວິທີແກ້ໄຂບັນຫານີ້ ສໍາລັບ A ອາດຈະໜ້າສົງສານແດ່, ແຕ່ສໍາລັບກໍລະນີໃນ ຄໍາຖາມ 2 (3) ການແກ້ໄຂແບບນີ້ກໍຖືວ່າສົມເຫດສົມຜົນແລ້ວ. ເພາະວ່າ A ໄດ້ເອົາໄປຝາກນໍາ Y ດ້ວຍເຈດຈຳນົງຂອງ ໂຕເອງ, ການທີ່ເຊື່ອໃຈແລ້ວໄປຝາກໄວ້ນໍາ Y ກໍຖືວ່າເປັນຄວາມຜິດພາດຂອງ A ເຊັ່ນກັນ.

ແຕ່ສໍາລັບໃນ ຄໍາຖາມ 2 (1), ຄືເປັນກໍລະນີທີ່ຄວາຍຂອງ A ຖືກເອົາໄປໂດຍບໍ່ແມ່ນເຈດຈຳນົງຂອງ ຜູ້ກ່ຽວ ຖືວ່າເປັນໜ້າສົງສານສໍາລັບ A. ໃນນັ້ນ, ໄດ້ມີຂໍ້ຍົກເວັ້ນສໍາລັບຊັບທີ່ຖືກລັກ ແລະ ຊັບທີ່ສູນຫາຍ, ຄືພາຍໃນໄລຍະເວລາ 2 ປີນັບແຕ່ມີຖືກລັກ ຫຼື ສູນຫາຍ, ເຈົ້າກໍາມະສິດ ສາມາດທວງຕໍ່ຜູ້ຄອບຄອງຄົນ ປະຈຸບັນເພື່ອກູ້ຄືນ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 193)⁹. ສະນັ້ນ, ໃນກໍລະນີຄໍາຖາມ 2 (1) ນີ້, ວິທີການແກ້ໄຂ ຕາມກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນຄື: ເຈົ້າກໍາມະສິດ A ສາມາດທວງໃຫ້ X ສິ່ງຄວາຍໂຕດັ່ງກ່າວຄືນ ຖ້າວ່າຍັງຢູ່ພາຍໃນ ເວລາ 2 ປີນັບແຕ່ມີທີ່ຖືກ Y ລັກໄປ. ເນື່ອງຈາກການທວງໃຫ້ສິ່ງຄືນໃນທີ່ນີ້ ແມ່ນການທວງບົນພື້ນຖານ ກໍາມະສິດ. ສະນັ້ນ, ສໍາລັບການທວງຄືນນັ້ນ ນອກຈາກຄວາຍ (ແມ່ຄວາຍ) ແລ້ວ ຍັງມີນໍ້ານົມ ແລະ ລູກ ຄວາຍເຊິ່ງເປັນໝາກຜົນກໍໃຫ້ປະຕິບັດຄືກັບທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໃນຫົວຂໍ້ 1 (2). ກໍລະນີ X ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ຕອນທີ່ຊື້ຄວາຍຈາກ Y ນັ້ນ, ເຖິງວ່າບໍ່ຈໍາເປັນຕ້ອງສົ່ງໝາກຜົນ (ນໍ້ານົມ ຫຼື ລູກຄວາຍ) ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດທີ່ ໄດ້ຮັບຈາກການນໍາໃຊ້ຊັບທີ່ໄດ້ມາກ່ອນ A ຍິນຄໍາຮ້ອງຟ້ອງກໍຕາມ, ແຕ່ສໍາລັບໝາກຜົນ ກໍຄືຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ໄດ້ຈາກການນໍາໃຊ້ຊັບສ່ວນທີ່ໄດ້ຫຼັງຈາກນັ້ນ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ສົ່ງຄືນ. ກໍລະນີ X ບໍ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ຕອນຊື້ຈາກ Y ນັ້ນ, ຜູ້ກ່ຽວມີພັນທະຕ້ອງສົ່ງໝາກຜົນທີ່ເກັບກ່ຽວໄດ້ ແລະ ໝາກຜົນທີ່ບໍ່ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໃນ ການເກັບກ່ຽວ ລວມທັງຮັບຜິດຊອບໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍອີກດ້ວຍ.

(3) ສໍາລັບວິທີແກ້ໄຂບັນຫາໃນກໍລະນີຄືຄໍາຖາມ 2 ຢູ່ຍີ່ປຸ່ນກໍຄື ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໃນຂໍ້ (1), (2),

⁶ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 703 (ພັນທະໃນການສົ່ງຄືນຜົນປະໂຫຍດທີ່ຕົນບໍ່ມີສິດ): ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກຊັບສິນ ຫຼື ເທື່ອແຮງຂອງຜູ້ອື່ນໂດຍບໍ່ມີພື້ນຖານທາງກົດໝາຍ ແລະ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຜູ້ອື່ນໄດ້ຮັບຜົນເສຍຫາຍນັ້ນ (ໃນໝວດນີ້ ເອີ້ນວ່າ ຜູ້ໄດ້ຜົນ ປະໂຫຍດ)ມີພັນທະໃນການສົ່ງຄືນຜົນປະໂຫຍດດັ່ງກ່າວ ຕາມຂອບເຂດທີ່ກໍາໄລທີ່ຍັງເຫຼືອ.

⁷ ກົດໝາຍແພ່ງມາດຕາ 704 (ພັນທະໃນການສົ່ງຄືນຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ): ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດ ໃຈ ຕ້ອງໄດ້ສົ່ງຜົນປະໂຫຍດດັ່ງກ່າວຄືນ ພ້ອມດ້ວຍຄອກເບ້ຍ. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ, ຖ້າຫາກມີຄວາມເສຍຫາຍ ກໍໃຫ້ຮັບຜິດຊອບ ຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍນໍາ.

⁸ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 89 (ການໄດ້ໝາກຜົນ): ① ໝາກຜົນຕາມທໍາມະຊາດ ເມື່ອອອກຈາກຊັບເຄົ້າແລ້ວ ກໍຈະໄປເປັນຂອງຜູ້ ທີ່ມີສິດໃນການເກັບກ່ຽວ.

② ໝາກຜົນຕາມກົດໝາຍ ຈະໄດ້ຮັບດ້ວຍການຄິດໄລ່ເປັນອັດຕາລາຍວັນ ຕາມໄລຍະເວລາທີ່ສິດໃນການເກັບກ່ຽວ.

⁹ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 193 (ການກູ້ຄືນຊັບທີ່ຖືກລັກ ຫຼື ຊັບທີ່ສູນຫາຍ): ໃນກໍລະນີມາດຕາກ່ອນໜ້ານີ້, ຖ້າຊັບທີ່ຄອບຄອງ ຫາກເປັນຊັບທີ່ລັກມາ ຫຼື ເປັນຊັບທີ່ສູນຫາຍ ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ຫຼື ເຈົ້າຂອງຊັບທີ່ສູນຫາຍ ສາມາດທວງຕໍ່ຜູ້ຄອບຄອງຄົນປະຈຸບັນ ເພື່ອເກັບກູ້ຄືນຊັບດັ່ງກ່າວ ພາຍໃນເວລາ 2 ປີ ນັບແຕ່ມີຖືກລັກ ຫຼື ມີທີ່ສູນຫາຍ.

(3). ແນວໃດກໍຕາມ, ກໍຍັງມີສ່ວນເສີມອີກຄື: ສົມມຸດວ່າ ກໍລະນີຄືໃນຄຳຖາມ 2 (1) ແຕ່ Y ເປັນພໍ່ຄ້າ ຫຼື ເປັນຫ້າງຮ້ານ (ເປັນບໍລິສັດ Y) , ຫຼື ກໍລະນີໄດ້ມາໂດຍການຂາຍທອດຕະຫຼາດ ຫຼື ການປະມຸນນັ້ນ, ມີຄຳ ເຫັນສ່ວນໜຶ່ງ (ໜຶ່ງໃນການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍທາງກົດໝາຍ) ທີ່ວ່າ, ຖ້າຫາກບໍ່ປົກປ້ອງ X ໃຫ້ ຫຼາຍກ່ວານີ້ກໍຈະເຮັດໃຫ້ຂາດຄວາມເຊື່ອໝັ້ນຕໍ່ການຄ້າຂາຍກັບພໍ່ຄ້າ ຫຼື ກັບຮ້ານຄ້າ, ການຂາຍທອດຕະຫຼາດ ຫຼື ການປະມຸນຫຼືເວົ້າແບບນາມມະທຳກໍຄື「ຕະຫຼາດ」, ແລະມີຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການຄ້າຂາຍທີ່ ປອດໄພ, ສະດວກ (ວ່ອງໄວ) ແລະ ລາຄາຖືກ.

ເພື່ອແກ້ຂໍ້ສົງໄສດັ່ງກ່າວ ໃນກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນໄດ້ມີຂໍ້ກຳນົດທີ່ວ່າ ເຖິງຈະທວງເພື່ອກູ້ເອົາຊັບທີ່ຖືກລັກ, ຊັບທີ່ສູນ ຫາຍຄືນ ພາຍໃນເວລາ 2 ປີນັບຈາກມື້ທີ່ຖືກລັກ ຫຼື ສູນຫາຍກໍຕາມ, ແຕ່ຖ້າເຈົ້າກຳມະສິດບໍ່ຊົດໃຊ້ ໃຫ້ຜູ້ຄອບຄອງໃນ「ມູນຄ່າ」ທີ່ຜູ້ຄອບຄອງໄດ້ຈ່າຍໄປນັ້ນ, ເຈົ້າກຳມະສິດກໍຈະບໍ່ສາມາດເອົາຊັບດັ່ງກ່າວຄືນ ຈາກຜູ້ຄອບຄອງໄດ້ (ກົດ ໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 194)¹⁰. ຕົວຢ່າງ, ໃນກໍລະນີຄຳຖາມ 2 (1) ຖ້າ Y ເປັນ ພໍ່ຄ້າ ຫຼື ຮ້ານຄ້າ, ຫຼື X ໄດ້ຄວາຍໂຕດັ່ງກ່າວມາຈາກການຂາຍທອດຕະຫຼາດ ຫຼື ການປະມຸນຂາຍນັ້ນ, ຖ້າ A ບໍ່ຈ່າຍແທນຄືນໃຫ້ X ໃນສ່ວນທີ່ລາວຈ່າຍໃຫ້ Y ແລ້ວ, ເຖິງວ່າໄດ້ທວງຄືນພາຍໃນ 2 ປີ ນັບແຕ່ຖືກລັກ ຫຼື ສູນຫາຍໄປກໍຕາມ ກໍຈະບໍ່ສາມາດທວງໃຫ້ສິ່ງຄວາຍຄືນໄດ້.

ແນວໃດກໍຕາມ, ໃນກໍລະນີນີ້ ຖ້າການຄອບຄອງຂອງ X ຫາກຄົບເຖິງອັນໄຂເພື່ອໄດ້ກຳມະສິດໂດຍ ທັນທີຕາມທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນ (1) ແລະ ໄດ້ມາຈາກພໍ່ຄ້າ ຫຼື ຮ້ານຄ້າ Y ຫຼື ໄດ້ມາຈາກປະເທດທີ່ທຳ ການຂາຍທອດຕະຫຼາດ ຫຼື ທຳການປະມຸນນັ້ນ. ການຄອບຄອງຂອງ X ກໍບໍ່ຖືວ່າປາສະຈາກພື້ນຖານ ຈົນກ່ ວາ A ຈ່າຍແທນຄືນເພື່ອແລກກັບການທວງເອົາຄວາຍດັ່ງກ່າວຄືນມາ. ສະນັ້ນ, ປະເພນີສານຕິຄວາມວ່າ ບໍ່ ອະນຸຍາດໃຫ້ A ເອົາການທວງໃຫ້ສິ່ງຄືນໝາກຜົນນັບຈາກມື້ຍື່ນຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດຈາກການນຳ ໃຊ້ມາຫັກລົບກັບມູນຄ່າທີ່ຄວນຈ່າຍແທນຄືນຕໍ່ X.

ແຕ່ຖ້າເປັນຄືແນວນັ້ນ, ຖ້າອີງຕາມປະເພດຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍແລ້ວ ບາງກໍລະນີ X ອາດໄດ້ປຽບ ຈົນເກີນໄປ, ສ່ວນ A ອາດເສຍປຽບຈົນເກີນໄປ. ຕົວຢ່າງ, ຖ້າຊັບທີ່ X ຊື້ມາເປັນອັນຍະມະນີ ທີ່ເຖິງຈະ ຖືຄອງໄວ້ດິນຄຸນຄ່າໃນການນຳໃຊ້ກໍຍັງບໍ່ຫຼຸດລົງ ແລະ ເວລາຂາຍລາຄາກໍບໍ່ຫຼຸດນັ້ນກໍຖືວ່າບໍ່ມີບັນຫາຫຍັງ ຫຼາຍ. ກົງກັນຂ້າມຖ້າເປັນເຄື່ອງຈັກກໍ່ສ້າງລາຄາກໍຈະຫຼຸດລົງໃນຕອນຂາຍຕາມການໃຊ້ງານທົ່ວໄປຂອງ X ແລະຄຸນຄ່າມັນຈະຫຼຸດລົງຕາມການເວລາ. ສຳລັບຊັບປະເພດນີ້, A ຕ້ອງໄດ້ແທນຄືນມູນຄ່າຕອນທີ່ X ໄດ້ ຊື້ມາຈາກ Y (ລາຄາສູງ ກ່ອນຫຼຸດລາຄາຕອນຂາຍອອກ) ເພື່ອຮັບເອົາເຄື່ອງຈັກທີ່ຜ່ານການໃຊ້ງານຈາກ X ຈົນຄຸນຄ່າຫຼຸດລົງ. ນອກນັ້ນ, ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງຄືນໝາກຜົນ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດຈາກການນຳໃຊ້. ເມື່ອເປັນ ຄືແນວນີ້ ມັນຈະບໍ່ເປັນການອັບປະໂຫຍດຕໍ່ A ເກີນໄປບໍ? ບັນຫານີ້ເປັນຂໍ້ສົງໄສ ໜຶ່ງທີ່ທົດສະດີສຶກສາຈຳ ນວນໜຶ່ງຕັ້ງຂໍ້ສັງເກດ. ໃນນັ້ນ, ທົດສະດີສຶກສາຈຳນວນໜຶ່ງໄດ້ຍົກບັນຫາຂຶ້ນມາວ່າ ເພື່ອເອົາຊັບຄືນມານັ້ນ, ໃຫ້ A ຈ່າຍແທນຄືນມູນຄ່າຂອງຊັບເປົ້າໝາຍນະເວລາທີ່ທວງກູ້ຄືນຈາກ X 「ມູນຄ່າຕາມເວລາປະຈຸບັນ」 ໂດຍບໍ່ແມ່ນ「ມູນຄ່າ」 ທີ່ X ຈ່າຍໃຫ້ Y ຈະເປັນການຍຸຕິທຳກ່ວາ (ແຕ່ຍັງເປັນທົດສະດີສຶກສາສ່ວນ ໜ້ອຍເທົ່ານັ້ນ).

ສຳລັບວິທີການແກ້ໄຂບັນຫາຢູ່ຍີ່ປຸ່ນກໍລະນີຄືຄຳຖາມ 2 ແມ່ນເປັນຕາມທີ່ອະທິບາຍມາຂ້າງເທິງ.

¹⁰ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 194 (ການກູ້ຄືນຊັບທີ່ຖືກລັກ ຫຼື ຊັບທີ່ສູນຫາຍ): ຖ້າຜູ້ຄອບຄອງ ໄດ້ຊື້ຊັບທີ່ຖືກລັກມາ ຫຼື ຊັບທີ່ ສູນຫາຍ ຈາກການປະມຸນ ຫຼື ການຂາຍທອດຕະຫຼາດ ຫຼື ໄດ້ຊື້ຊັບດັ່ງກ່າວຈາກພໍ່ຄ້າທີ່ຈຳໜ່າຍຊັບປະເພດດຽວກັນ ດ້ວຍ ຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ຫຼື ເຈົ້າຂອງຊັບທີ່ສູນຫາຍ ແມ່ນບໍ່ສາມາດທວງເພື່ອກູ້ຊັບດັ່ງກ່າວຄືນມາໄດ້ ຖ້າບໍ່ຈ່າຍທົດແທນ ຄືນມູນຄ່າທີ່ຜູ້ຄອບຄອງໄດ້ຈ່າຍໄປ.

ອີກປະເດັນໜຶ່ງ ທີ່ບໍ່ເປັນບັນຫາໃນກໍລະນີຕົວຢ່າງ ແຕ່ເປັນປະເດັນຖືກຖຽງກັນກ່ຽວກັບການໄດ້ກໍາມະສິດໂດຍທັນທີ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 192) ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ, ໃນຄໍາຖາມ 2 (3) , ກໍລະນີທີ່ A ເອົາຄວາຍຝາກໄວ້ນໍາ Y ແລ້ວ ກໍເອົາຄວາຍໂຕດັ່ງກ່າວໄປຂາຍໃຫ້ X ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກ A. X ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແລະ ປາສະຈາກຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ ໄດ້ຈ່າຍເງິນເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ ແຕ່ໄລຍະທີ່ຍັງປະຄວາຍໄວ້ນໍາ Y ນັ້ນ, A ໄດ້ຮູ້ຕົວຈິງມາເອົາຄວາຍຈາກ Y ຄືນ, ເນື່ອງຈາກ X ໄດ້ກໍາມະສິດໂດຍທັນທີເມື່ອຜູ້ກ່ຽວຄົບເງື່ອນໄຂຕາມມາດຕາ 192 ແລ້ວນັ້ນ ບັນຫາກໍຄື ຜູ້ກ່ຽວຈະສາມາດທວງເອົາຄວາຍໂຕດັ່ງກ່າວໃນນາມເປັນຂອງຕົນເອງຄືນຈາກ A ໄດ້ຫຼືບໍ່. ອັນນີ້ມັນເປັນບັນຫາກ່ຽວກັບການຕິຄວາມໝາຍຂອງຄໍາສັບ «ການໄດ້ກໍາມະສິດໂດຍທັນທີ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 192)» . ຖ້າວ່າໃນຕົວຈິງຄວາຍຍັງບໍ່ໄດ້ຖືກຍ້າຍອອກຈາກ Y ໄປຢູ່ນໍາ X ເທື່ອ ຈະບໍ່ສາມາດເອີ້ນວ່າ «ການໄດ້ກໍາມະສິດໂດຍທັນທີ» ບໍ? ຫຼືວ່າ ກໍລະນີທີ່ວ່າໃນຕົວຈິງແມ່ນ Y ໄດ້ມອບໃຫ້ X ໄປແລ້ວ, ແຕ່ມີເຫດບາງປະການ (ເຊັ່ນ: ຄອກຂອງ X ເປ່ເພ) ເຊິ່ງຖ້າ X ຈະກັບມາຝາກໄວ້ນໍາ Y ອີກກໍຈະເປັນການວຽກສອງຕໍ່, ສະນັ້ນ Y ກັບ X ຈຶ່ງຕົກລົງກັນ ໂດຍຖ້າ Y ສະແດງເຈດຈຳນິງວ່າ «ຈາກນີ້ຕົນຈະຄອບຄອງເພື່ອ X (ຮັບຝາກ)» (ໂດຍທົ່ວໄປແມ່ນຈະນໍາໃຊ້ວິທີການທີ່ເອີ້ນວ່າການປັບປ່ຽນການຄອບຄອງ, ຕາມມາດຕາ 183 ຂອງກົດໝາຍແພ່ງ)¹¹ ແລ້ວ ນະເວລານັ້ນຈະສາມາດຮັບຮອງໄດ້ບໍ່ວ່າເປັນ«ການໄດ້ກໍາມະສິດໂດຍທັນທີ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 192)» ອັນນີ້ກໍເປັນບັນຫາເຊັ່ນກັນ. ຕາມປະເພນີສານ ພຽງແຕ່ໃຊ້ຮູບການປັບປ່ຽນການຄອບຄອງ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 183) ແມ່ນຖືວ່າບໍ່ພຽງພໍທີ່ຈະເປັນ «ການໄດ້ກໍາມະສິດໂດຍທັນທີ» ເພາະຕ້ອງຖືກຮັບຮອງວ່າໄດ້ມີການປ່ຽນສະພາບຂອງການຄອບຄອງຢ່າງປະຈັກຕາ. ສະນັ້ນ, ຖືວ່າ ຄວາມໝາຍຂອງ «ການໄດ້ກໍາມະສິດຈາກການຄອບຄອງ» ໃນມາດຕາ 192 ນັ້ນ ຍັງຕິຄວາມແບບແຄບຢູ່. ເຊິ່ງເບື້ອງຫຼັງທີ່ພາໃຫ້ເປັນແນວນັ້ນກໍຄືການຄຳນຶງເຖິງການດັດສິມຜົນປະໂຫຍດໃນການປົກປ້ອງເຈົ້າກໍາມະສິດຕົວຈິງ A ແລະ ຜູ້ໄດ້ຊັບ X.

¹¹ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 183 (ການປັບປ່ຽນການຄອບຄອງ): ເມື່ອຜູ້ຕາງໜ້າ ໄດ້ສະແດງເຈດຈຳນິງວ່າ ຈາກນີ້ຕົນຈະຄອບຄອງຊັບເພື່ອຜູ້ຖືກຕາງໜ້າແລ້ວ ຜູ້ຖືກຕາງໜ້າກໍຈະໄດ້ສິດໃນການຄອບຄອງຊັບດັ່ງກ່າວ.

ຄຳຖາມ 3

(ພາກກຳມະສິດ: ສິດຕໍ່ຊັບຄ້ຳປະກັນ)

ຄຳຖາມ:

X ເອົາເງິນຈຳນວນ 10 ລ້ານ ເຢນ ໃຫ້ Y ຢືມ, ເພື່ອຄ້ຳປະກັນໃນການກູ້ຢືມນັ້ນ Y ໄດ້ເອົາທຶນທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງຕົນມາຈຳນອງ ແລະ ໄດ້ຈົດທະບຽນການຈຳນອງດັ່ງກ່າວ.

(1) ກະລຸນາອະທິບາຍກ່ຽວກັບວິທີການຂອງການຈຳນອງ ແລະ ການຈົດທະບຽນ.

(2) ໃນກໍລະນີທີ່ Z ນຳໃຊ້ທຶນທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ Y ໂດຍທີ່ບໍ່ມີການມອບສິດນັ້ນ, X ຈະສາມາດທວງຫຍັງແດ່ຕໍ່ Z ?

(3) ກໍລະນີ Z ຕັດຕົ້ນໄມ້ທີ່ເກີດຢູ່ທຶນທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ Y ແລ້ວຂຶ້ນອອກຈາກທຶນໄປຂາຍໃຫ້ A. Y ຈະສາມາດເອົາຕົ້ນໄມ້ຄືນຈາກ A ໄດ້ບໍ່? ກະລຸນາພິຈາລະນາຄືນຄຳວ່າໂດຍແຍກເປັນແຕ່ລະກໍລະນີຄື: ກໍລະນີທີ່ A ຮູ້ວ່າຕົ້ນໄມ້ເປັນຂອງ Y ກັບ ກໍລະນີທີ່ A ບໍ່ຮູ້ວ່າຕົ້ນໄມ້ເປັນຂອງ Y.

(4) ເນື່ອງຈາກຮອດກຳນົດການສົ່ງເງິນ 10 ລ້ານ ເຢນ ຄືນແລ້ວ, ແຕ່ Y ຍັງບໍ່ສາມາດສົ່ງເງິນຄືນໄດ້ເທື່ອ. X ຈຶ່ງຢາກປະຕິບັດສິດຕໍ່ການຈຳນອງໃນທຶນທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ Y. ກະລຸນາອະທິບາຍວິທີດຳເນີນການດັ່ງກ່າວ ແລະ ໃນກໍລະນີນີ້, ຕົ້ນໄມ້ທີ່ເກີດຢູ່ທຶນກ່ອນເອົາໄປຈຳນອງ ແລະ ຈົດທະບຽນ ກັບ ເຄື່ອງປັ່ນ້ຳທີ່ຕິດຕັ້ງໃສ່ທຶນ ຫຼັງຈາກໄດ້ເອົາໄປຈຳນອງ ແລະ ໄດ້ຈົດທະບຽນແລ້ວນັ້ນ, ສາມາດຂາຍໄປພ້ອມກັບທຶນໄດ້ບໍ່?

ຄຳຕອບ:

1. ສຳລັບຂໍ້ (1)

ກໍລະນີຄຳຖາມທີ 3 (1) ແມ່ນມີຈຸດປະສົງເພື່ອທົບທວນຫຼັກການພື້ນຖານກ່ຽວກັບການຈຳນອງ ແລະ ຂັ້ນຕອນໃນການຄ້ຳປະກັນດ້ວຍຊັບໂດຍສັງເຂບ. ໃນນັ້ນ, ຈະອະທິບາຍພາບລວມຂອງລະບົບການຄ້ຳປະກັນສິດທວງ ລວມທັງສິດຕໍ່ການຈຳນອງ, ເຊິ່ງຈະລົງເລິກໂດຍຍົກໃຫ້ເຫັນຈຸດພິເສດຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງ.

ໃນກໍລະນີທີ່ X (ເຈົ້າໜີ້) ມີສິດທວງໃຫ້ Y (ລູກໜີ້) ປະຕິບັດພັນທະໃດໜຶ່ງ. ພື້ນຖານທີ່ພາໃຫ້ເກີດສິດທວງ ຈະມີຫຼາຍກໍລະນີເຊັ່ນ: ກໍລະນີທີ່ X ໃຫ້ Y ຢືມເງິນ 10 ລ້ານ ເຢນ, X ມີສິດທວງໃຫ້ Y ສົ່ງເງິນຄືນຕາມສັນຍາຢືມ. ແລະໃນກໍລະນີທີ່ X ຂາຍສິນຄ້າລາຄາ 10 ລ້ານ ເຢນ ໃຫ້ Y, X ມີສິດທວງໃຫ້ Y ຈ່າຍເງິນຄ່າສິນຄ້າຕາມສັນຍາຊື້ຂາຍ. ສ່ວນໃນກໍລະນີທີ່ X ໄດ້ຮັບເໝົາສ້ອມແປງສິ່ງປຸກສ້າງທີ່ເປັນກຳມະສິດ

ຂອງ Y ໃນລາຄາ 10 ລ້ານ ເຢນ ແລະ X ໄດ້ສໍາເລັດແລ້ວ, X ຈະມີສິດທາງໃຫ້ Y ຈ່າຍຄ່າຕອບແທນ ຕາມສັນຍາຮັບເໝົາດັ່ງກ່າວ. ໃນບັນດາກໍລະນີທີ່ກ່າວມານີ້, ກົນໄກທາງກົດໝາຍທີ່ຮັບປະກັນໃຫ້ X ສາມາດ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິດທາງຂອງຕົນຕໍ່ Y ໄດ້ຢ່າງແນ່ນອນນັ້ນ ແມ່ນການຄ້າປະກັນ (ສິດທາງ).

ການຄ້າປະກັນສາມາດແຍກເປັນ 2 ວິທີການຕົ້ນຕໍຄື, ວິທີການທີ 1 ເປັນວິທີການນໍາເອົາຊັບທີ່ເປັນ ກໍາມະສິດຂອງລູກໜີ້ ຫຼື ບຸກຄົນທີ່ສາມມາຄ້າປະກັນ. ແລະເມື່ອຮອດກໍານົດເວລາໃຊ້ຄືນແຕ່ລູກໜີ້ຍັງບໍ່ທັນ ປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນຕໍ່ເຈົ້າໜີ້ນັ້ນ, ເຈົ້າໜີ້ຈະປະຕິບັດສິດຕໍ່ການຄ້າປະກັນ ເພື່ອຂາຍຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍ ຂອງການຄ້າປະກັນດັ່ງກ່າວ ໂດຍເຈົ້າໜີ້ຈະມີບຸລິມະສິດໄດ້ຮັບການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນຈາກເງິນທີ່ໄດ້ຈາກການ ຂາຍຊັບດັ່ງກ່າວ. ວິທີການຄ້າປະກັນຄືແນວນີ້ ເປັນວິທີການຄ້າປະກັນການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນຂອງລູກໜີ້ ດ້ວຍ ມູນຄ່າທາງຊັບສິນຂອງຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍການຄ້າປະກັນທີ່ເປັນກໍາມະສິດຂອງລູກໜີ້ ຫຼື ບຸກຄົນທີ່ສາມ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງເອີ້ນວ່າການຄ້າປະກັນດ້ວຍຊັບ.

ວິທີການທີ 2 ເປັນວິທີການທີ່ລູກໜີ້ຈະຂໍໃຫ້ບຸກຄົນທີ່ສາມມາເປັນຜູ້ຄ້າປະກັນ. ໃນກໍລະນີນີ້, ຜູ້ ຄ້າປະກັນ ແລະ ເຈົ້າໜີ້ ຈະເຮັດສັນຍາຮັບປະກັນນຳກັນ, ໂດຍຕົກລົງກັນວ່າເມື່ອຮອດເວລາກໍານົດຖ້າແລ້ວ ລູກໜີ້ຍັງບໍ່ທັນປະຕິບັດພັນທະ, ຜູ້ຄ້າປະກັນຈະໃຊ້ແທນໜີ້ສິນຕາງລູກໜີ້. ສິ່ງທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່ກໍຄື, ການ ທີ່ຜູ້ທີ່ຖືກລູກໜີ້ຂໍຮ້ອງໃຫ້ມາເປັນຜູ້ຄ້າປະກັນຕອບຮັບຢ່າງດຽວນັ້ນ ແມ່ນບໍ່ພຽງພໍທີ່ຈະພາໃຫ້ສັນຍາຮັບປະກັນ ເກີດຂຶ້ນ. ເພາະມັນຕ້ອງມີການເຮັດ「ສັນຍາຮັບປະກັນ」ລະຫວ່າງຜູ້ທີ່ຈະເປັນຜູ້ຄ້າປະກັນ ກັບ ເຈົ້າໜີ້ ຈຶ່ງ ຈະເຮັດໃຫ້ການຮັບປະກັນໃຫ້ໜີ້ສິນຂອງລູກໜີ້ໂດຍຜູ້ຄ້າປະກັນສົມບູນ. ນອກນັ້ນ, ລະຫວ່າງລູກໜີ້ ກັບ ຜູ້ຄ້າປະກັນ ຍັງມີ 「ສັນຍາມອບໝາຍໃຫ້ຮັບປະກັນ」 ນຳອີກ. ການຄ້າປະກັນດ້ວຍໃຊ້ວິທີການນີ້ ເປັນການ ຄ້າປະກັນການໃຊ້ແທນໜີ້ຂອງລູກໜີ້ ດ້ວຍກຳລັງຊັບຂອງບຸກຄົນທີ່ສາມ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງເອີ້ນວ່າການຄ້າປະກັນ ດ້ວຍບຸກຄົນ.

ໃນການຄ້າປະກັນດ້ວຍບຸກຄົນ, ນອກຈາກການຮັບປະກັນແລ້ວ, ຍັງມີກໍລະນີການເປັນລູກໜີ້ຮ່ວມ ໂດຍການຕົກລົງກັນລະຫວ່າງບຸກຄົນທີ່ສາມ ກັບ ເຈົ້າໜີ້ ອີກດ້ວຍ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 436)¹ .

ສ່ວນການຄ້າປະກັນດ້ວຍຊັບ ກໍມີສອງລັກສະນະຄື: ສິດຕໍ່ຊັບຄ້າປະກັນຕາມກົດໝາຍ ຊຶ່ງເກີດຂຶ້ນ ແນ່ນອນໂດຍຂໍ້ກຳນົດຂອງກົດໝາຍ ກັບ ສິດຕໍ່ຊັບຄ້າປະກັນຕາມສັນຍາ ຊຶ່ງເກີດຂຶ້ນໂດຍການສັນຍາກັນ ລະຫວ່າງເຈົ້າກໍາມະສິດຂອງຊັບຄ້າປະກັນ ແລະ ເຈົ້າໜີ້. ສຳລັບສິດຕໍ່ຊັບຄ້າປະກັນຕາມກົດໝາຍ, ໃນກໍລະນີ ທີ່ ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງຊັບໃດ ໜຶ່ງກັບສິດທາງທີ່ຕິດພັນກັບຊັບນັ້ນຫາກມີຄວາມເລິກເຊິ່ງ ກົດໝາຍຈະ ຮັບຮອງວ່າຊັບນັ້ນເປັນຊັບຄ້າປະກັນຂອງສິດທາງດັ່ງກ່າວ. ຖ້າວ່າເມື່ອຮອດເວລາຊຳລະແລ້ວແຕ່ລູກໜີ້ຍັງ ບໍ່ສາມາດໃຊ້ແທນ, ເຈົ້າໜີ້ທີ່ມີສິດທາງດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີສິດໃນການສະຫງວນຊັບດັ່ງກ່າວໄວ້ຈົນກ່ວາຈະ ໄດ້ຮັບການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ. ນອກນັ້ນ, ເຈົ້າໜີ້ຍັງສາມາດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານເພື່ອຂາຍຊັບດັ່ງກ່າວ ແລະ ມີບຸລິ ມະສິດໃນການໄດ້ຮັບການໃຊ້ແທນຈາກເງິນທີ່ໄດ້ຈາກການຂາຍ. ກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນຮັບຮູ້ສິດໃນການສະຫງວນ

¹ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 436 (ການທາງໃຫ້ລູກໜີ້ຮ່ວມ ປະຕິບັດພັນທະ): ໃນກໍລະນີທີ່ເປົ້າໝາຍຂອງໜີ້ສິນສາມາດແບ່ງໄດ້ ຕາມຄຸນລັກສະນະຂອງມັນ, ເມື່ອມີຂໍ້ກຳນົດຂອງກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ ຫຼື ມີການສະແດງເຈດຈຳນົງຂອງຄູ່ກໍລະນີ ເພື່ອ ໃຫ້ຫຼາຍຄົນຮັບຜິດຊອບຮ່ວມຕໍ່ໜີ້ສິນນັ້ນ, ເຈົ້າໜີ້ ສາມາດທາງໃຫ້ລູກໜີ້ຮ່ວມຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງ ຫຼື ລູກໜີ້ຮ່ວມທັງໝົດ ພ້ອມກັນ ຫຼື ລຽງລຳດັບກັນ ປະຕິບັດພັນທະທັງໝົດ ຫຼື ບາງສ່ວນໄດ້.

(ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 295)² ແລະ ບຸລິມະສິດ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 303)³ ໃນຖານະເປັນສິດຕໍ່ຊັບຄ້ຳປະກັນຕາມກົດໝາຍ.

ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນຍັງໄດ້ກຳນົດກ່ຽວກັບສິດຕໍ່ການຈຳນຳ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 342)⁴ ແລະ ການຈຳນອງ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 369)⁵ ໃນຖານະເປັນສິດຕໍ່ຊັບຄ້ຳປະກັນຕາມສັນຍາ. ເພື່ອສ້າງໃຫ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນຳນັ້ນ ຈຳເປັນຕ້ອງນຳເອົາຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍການຄ້າປະກັນທີ່ຢູ່ໃນການຄອບຄອງຂອງຜູ້ທຳການຈຳນຳ (ລູກໜີ້ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ) ໄປໄວ້ນຳເຈົ້າໜີ້. ສ່ວນສຳລັບການຈຳນອງ ແມ່ນສາມາດຄົງການຄອບຄອງຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍການຄ້າປະກັນນັ້ນໄວ້ນຳຜູ້ທຳການຈຳນອງໄດ້. ສະນັ້ນ, ສຳລັບຜູ້ທຳການຈຳນອງ ເຖິງວ່າພາຍຫຼັງທຳການຈຳນອງແລ້ວກໍຍັງສາມາດສືບຕໍ່ນຳໃຊ້ ແລະ ໄດ້ຮັບໜາກຜົນໃນຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວ. ອັນນີ້ເປັນຈຸດແຕກຕ່າງກັນລະຫວ່າງສິດຕໍ່ການຈຳນຳ ແລະ ສິດຕໍ່ການຈຳນອງ.

ຄຳຖາມ 3 (1)

ພວກເຮົາລອງມາຄົ້ນຄິດວິທີການ ສຳລັບກໍລະນີທີ່ X ໄດ້ເອົາເງິນຈຳນວນ 10 ລ້ານ ເຢນ ໃຫ້ Y ຍືມ, ເພື່ອຄ້ຳປະກັນຕໍ່ການກູ້ຢືມດັ່ງກ່າວ Y ໄດ້ນຳເອົາມາໃນກຳມະສິດຂອງຕົນມາຈຳນອງ ແລະ ໄດ້ຈົດທະບຽນການຈຳນອງດັ່ງກ່າວ. ໃນກໍລະນີນີ້ລະຫວ່າງເຈົ້າໜີ້ X ແລະ ລູກໜີ້ Y ຈະມີ ① ສັນຍາກູ້ຢືມ ແລະ ② ສັນຍາຈຳນອງ. ① ແມ່ນພື້ນຖານທີ່ພາໃຫ້ມີສິດທວງທີ່ມີການຄ້າປະກັນໂດຍຮູບການຈຳນອງ (ຜູ້ຖືສິດທວງທີ່ມີການຄ້າປະກັນ), ສ່ວນ ② ເປັນສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງ. ໂດຍອີງຕາມສັນຍາເຫຼົ່ານີ້ X ແລະ Y ຈະຮ່ວມກັນຢືນຄຳຮ້ອງຕໍ່ສຳນັກງານຈົດທະບຽນ. ເພື່ອທຳການຈຳນອງ ແລະ ຈົດທະບຽນນາ (ອະສັງຫາລິມະຊັບ) ທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ Y. ໃນກໍລະນີນີ້, ໃນບັນຊີການຈົດທະບຽນ ຈະມີການຈົດທະບຽນໂດຍບັນທຶກມູນຄ່າຂອງໜີ້ສິນທີ່ຖືກຄ້ຳປະກັນໂດຍຮູບການຈຳນອງ (ໜີ້ສິນທີ່ມີການຄ້າປະກັນ) (ກໍລະນີໃນຄຳຖາມນີ້ແມ່ນຕົ້ນທຶນຈຳນວນ 10 ລ້ານ ເຢນ), ອັດຕາດອກເບ້ຍ (ນັບຈາກມື້ກູ້ຢືມຫາມື້ສິ້ນຄືນໃນນາມເປັນຄ່າຕອບແທນຕໍ່ການທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ຕົ້ນທຶນ) (ຕົວຢ່າງ 10% ຕໍ່ປີ), ອັດຕາຄ່າປ່ວຍການຊັບ (ເປັນດອກເບ້ຍຕໍ່ການຫຼ້າຊ້າພາຍຫຼັງກຳນົດຊຳລະມາເຖິງ) (ຕົວຢ່າງ 12% ຕໍ່ປີ).

ສຳລັບວັດຖຸກຳທີ່ສາມາດນຳມາຈຳນອງໄດ້ນັ້ນ, ຕາມກົດໝາຍແພ່ງແມ່ນມີອະສັງຫາລິມະຊັບ (ທີ່ດິນ ຫຼື ສິ່ງປຸກສ້າງ), ສິດເໝືອທີ່ດິນ ແລະ ສິດໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນເພື່ອການກະສິກຳ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 369). ຕົວຢ່າງ, ລູກໜີ້ Y ມີກຳມະສິດທັງໃນທີ່ດິນ α ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງ β ກໍລະນີທີ່ຜູ້ກ່ຽວຈະຈຳນອງກັບ X ນັ້ນ, ສາມາດທຳການຈຳນອງໄດ້ທັງທີ່ດິນ α ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງ β (ເອີ້ນວ່າການຈຳນອງຮ່ວມ). ນອກນັ້ນ,

² ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 295 (ເນື້ອໃນຂອງສິດໃນການສະຫງວນ): ① ຜູ້ຄອບຄອງຊັບຂອງບຸກຄົນອື່ນ, ຖ້າມີສິດທວງທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນຊັບດັ່ງກ່າວ, ແມ່ນສາມາດສະຫງວນຊັບດັ່ງກ່າວນັ້ນໄວ້ ຈົນກ່ວາຈະໄດ້ຮັບການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນດັ່ງກ່າວ. ເວັ້ນເສຍແຕ່, ຍັງບໍ່ຮອດກຳນົດໃຊ້ແທນໜີ້ສິນເທື່ອ.

³ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 303 (ເນື້ອໃນຂອງບຸລິມະສິດ): ຜູ້ມີບຸລິມະສິດ ມີສິດໄດ້ຮັບການໃຊ້ແທນກ່ອນເຈົ້າໜີ້ຄົນອື່ນ ໃນຊັບສິນຂອງລູກໜີ້ ຕາມທີ່ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການອື່ນກຳນົດ.

⁴ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 342 (ເນື້ອໃນຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນຳ): ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນຳ ມີສິດໃນການຄອບຄອງຊັບທີ່ລູກໜີ້ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ນຳມາຄ້ຳປະກັນຕໍ່ໜີ້ສິນຂອງຕົນ ແລະ ມີບຸລິມະສິດໄດ້ຮັບການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນຈາກຊັບດັ່ງກ່າວ ກ່ອນເຈົ້າໜີ້ຄົນອື່ນ.

⁵ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 369 (ເນື້ອໃນຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງ): ① ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງ ມີບຸລິມະສິດກ່ອນເຈົ້າໜີ້ຄົນອື່ນ ໃນການໄດ້ຮັບການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນຈາກອະສັງຫາລິມະຊັບ ທີ່ລູກໜີ້ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ນຳມາຄ້ຳປະກັນຕໍ່ໜີ້ສິນໂດຍບໍ່ມີການຍ້າຍຄອບຄອງ.

② ສິດເໝືອທີ່ດິນ ແລະ ສິດໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນເພື່ອການກະສິກຳ ກໍສາມາດເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງໄດ້. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໃຫ້ໝູນໃຊ້ຂໍ້ກຳນົດໃນບົດນີ້.

ຍັງສາມາດເລືອກຈຳນອງແຕ່ສະເພາະທີ່ດິນ ຫຼື ສິ່ງປຸກສ້າງ β ກໍໄດ້. ໃນກໍລະນີທີ່ສອງນີ້ ເມື່ອມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິດຕໍ່ການຈຳນອງໂດຍການຂາຍຊັບທີ່ເປັນເປົ້າ ໝາຍການຈຳນອງ ແລ້ວຜົນກໍຄືເຮັດໃຫ້ຜູ້ທີ່ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດຂອງທີ່ດິນ α ກັບ ສິ່ງປຸກສ້າງ β ເປັນຄົນລະຄົນກັນນັ້ນ, ຈະຖືວ່າເປັນການສ້າງສິດເໝືອທີ່ດິນຕໍ່ສິ່ງປຸກສ້າງ β . ແລະໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ສໍາລັບຄໍານໍາໃຊ້ດິນແມ່ນສານຈະເປັນຜູ້ຕັດສິນ ຕາມການຮ້ອງຂໍຂອງຄູ່ກໍລະນີ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 388)⁶.

ສໍາລັບສິດຕໍ່ການຈຳນອງ ຈົນກວ່າຈະມີການຮ້ອງຂໍໃຫ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິດຕໍ່ການຈຳນອງ ແລະໄດ້ເລີ່ມຂຶ້ນຕອນການຂາຍທອດຕະຫຼາດນັ້ນ, ຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຈະຍັງຢູ່ໃນການຄອບຄອງຂອງຜູ້ຈຳນອງ (ໃນກໍລະນີຄໍາຖາມນີ້ແມ່ນ Y). ຊຶ່ງຜູ້ຈຳນອງຍັງສາມາດນໍາໃຊ້, ໄດ້ຮັບໝາກຜົນ, ຊື້ຂາດໄດ້. ຕົວຢ່າງ, Y ສາມາດປູກເຂົ້າໃສ່ນາ (ນໍາໃຊ້), ສາມາດໃຫ້ B ເຊົ່າເພື່ອເກັບຄ່າເຊົ່າ (ໄດ້ຮັບໝາກຜົນ) ຫຼື ຂາຍໃຫ້, ມອບຊັບໃຫ້ C ແລະ ຍັງສາມາດຈຳນອງໃຫ້ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງລຳດັບທີ 2 ໄດ້ຢ່າງອິດສະລະ (ຊື້ຂາດ).

ໃນນັ້ນ, ເຖິງວ່າ Y ຈະຂາຍນາດັ່ງກ່າວໃຫ້ C ແລະ ໄດ້ຈົດທະບຽນການໂອນແລ້ວກໍຕາມ (ພາໃຫ້ກາຍເປັນກຳມະສິດຂອງ C), ເນື່ອງຈາກການຈົດທະບຽນສິດຕໍ່ການຈຳນອງຂອງ Y ມີມາກ່ອນການຂຶ້ນທະບຽນເປັນກຳມະສິດຂອງ C. ຖ້າວ່າ Y ບໍ່ໃຊ້ໜີ້ X ຕາມທີ່ສັນຍາກັນໄວ້ນັ້ນ, X ສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິດຕໍ່ການຈຳນອງກັບທຶນທີ່ກາຍເປັນກຳມະສິດຂອງ C ໃນປະຈຸບັນ. ໂດຍໃຫ້ສານດຳເນີນການຂາຍ, ຊຶ່ງ X ຈະມີບຸລິມະສິດໃນການໄດ້ຮັບການໃຊ້ແທນສໍາລັບໜີ້ສິນທີ່ມີການຄ້າປະກັນຈາກເງິນທີ່ຂາຍຊັບດັ່ງກ່າວ. ເມື່ອເປັນແນວນັ້ນ C ຈະເສຍກຳມະສິດຕໍ່ນາດັ່ງກ່າວທີ່ໄດ້ຊື້ມາຈາກ Y ຊຶ່ງອັນນີ້ກໍເປັນສິ່ງທີ່ຫຼີກລ່ຽງບໍ່ໄດ້. ເພາະການຈຳນອງ ແລະ ຈົດທະບຽນຂອງ X ມີມາກ່ອນການຂຶ້ນທະບຽນເປັນກຳມະສິດຂອງ C ຊຶ່ງກໍຈະແຈ້ງຕັ້ງແຕ່ຕອນທີ່ C ຊື້ນາດັ່ງກ່າວຈາກ Y ແລ້ວ, ແລະ C ກໍສາມາດຮູ້ໄດ້.

ແນວໃດກໍຕາມ, ການຊື້ຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງຄືແນວນີ້ ກໍເປັນສິ່ງທີ່ສ່ຽງຢູ່ແລ້ວ. ໃນຄວາມເປັນຈິງ, ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຈະຖ້າໃຫ້ສິດຕໍ່ການຈຳນອງສິ້ນສຸດລົງກ່ອນແລ້ວຈຶ່ງຊື້. ເມື່ອເປັນຄືແນວນັ້ນ, ໂດຍທົ່ວໄປ X, Y ແລະ C ຕ້ອງຊ່ອງໜ້າກັນ, ① C ຕ້ອງຈ່າຍເງິນຄ່າຊື້ດິນນາໃຫ້ Y, ② ຈາກເງິນດັ່ງກ່າວ Y ຈະຈ່າຍສ່ວນໜຶ່ງໃຫ້ X. ເພື່ອເຮັດໃຫ້ສິ້ນສຸດການໃຊ້ແທນສໍາລັບສິດທວງທີ່ມີການຄ້າປະກັນ. ເພື່ອລົບລ້າງການຈົດທະບຽນສິດຕໍ່ການຈຳນອງຂອງ X, ພ້ອມດຽວກັນກັບທີ່ ③ ການຂຶ້ນທະບຽນໂອນກຳມະສິດໃນນາດັ່ງກ່າວຈາກ Y ໄປໃຫ້ C. ພາຍຫຼັງທີ່ສິດຕໍ່ການຈຳນອງໄດ້ສິ້ນສຸດລົງໄປແລ້ວ C ຈຶ່ງໄດ້ກຳມະສິດໃນທຶນດັ່ງກ່າວຢ່າງສະບາຍໃຈ.

2. ສໍາລັບຂໍ້ (2)

ໃນຄໍາຖາມ 3 (2) ປະເດັນບັນຫາແມ່ນກ່ຽວກັບຜົນສັກສິດຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງ. ເຊິ່ງຜົນຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງແມ່ນມີ 2 ເບື້ອງຄື: ① ຜົນຕໍ່ຜູ້ຈຳນອງ (ຜົນຕໍ່ພາຍໃນ), ແລະ ② ຜົນຕໍ່ບຸກຄົນທີສາມ (ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງ ແລະ ຜູ້ອື່ນທີ່ນອກເໜືອຈາກຜູ້ຈຳນອງ) (ຜົນຕໍ່ພາຍນອກ). ໃນຄໍາຖາມ 3 (2) ແລະ (3) ເປັນບັນຫາທີ່ຖາມກ່ຽວກັບ ② ຜົນຕໍ່ພາຍນອກ (ຄໍາຖາມກ່ຽວກັບ ① ຜົນຕໍ່ພາຍໃນ ແມ່ນຢູ່ຄໍາຖາມ

⁶ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 388 (ສິດເໝືອທີ່ດິນຕາມກົດໝາຍ): ໃນກໍລະນີທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງຢູ່ເທິງໜ້າດິນດັ່ງກ່າວ ຫາກຂຶ້ນກັບເຈົ້າກຳມະສິດຜູ້ດຽວກັນ, ຖ້າມີການຈຳນອງທີ່ດິນ ຫຼື ສິ່ງປຸກສ້າງດັ່ງກ່າວ ພາຍຫຼັງການປະຕິບັດສິດແລ້ວເຮັດໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດເປັນຄົນລະຄົນກັນນັ້ນ, ໃຫ້ຖືວ່າສິ່ງປຸກສ້າງດັ່ງກ່າວໄດ້ເຮັດເປັນສິດເໝືອທີ່ດິນ. ໃນກໍລະນີນີ້ ຄໍານໍາໃຊ້ດິນ ແມ່ນສານຈະເປັນຜູ້ພິຈາລະນາ ຕາມການຮ້ອງຂໍຂອງຄູ່ຄວາມ.

3 (4)).

ກໍລະນີ Z ໄດ້ນຳໃຊ້ທຶນທີ່ X ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງໂດຍທີ່ຕົນບໍ່ມີສິດນັ້ນ. Y ຜູ້ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ ທັງເປັນຜູ້ຄອບຄອງທຶນດັ່ງກ່າວ ສາມາດທວງຕໍ່ Z ໃຫ້ຍົກເລີກການກົດຂວາງບົນພື້ນຖານການມີກຳມະສິດ. ສຳລັບຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງ X ແລ້ວ ຖ້າວ່າ Y ທວງໃຫ້ຍົກເລີກການກົດຂວາງໃຫ້ແລ້ວກໍບໍ່ເປັນບັນຫາ. ແຕ່ທີ່ ເປັນບັນຫາແມ່ນກໍລະນີທີ່ Y ປະປ້ອຍໄວ້ໂດຍບໍ່ທວງໃຫ້ Z ຍົກເລີກການກົດຂວາງດັ່ງກ່າວ. ຖ້າການທີ່ Z ນຳ ໃຊ້ທຶນທາງກັບໄດ້ເຮັດໃຫ້ຄຸນຄ່າການຄ້າປະກັນປ່ຽນແປງ, ສຳລັບ X ທີ່ເປັນຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງ ເຊິ່ງບໍ່ໄດ້ ຄອບຄອງຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຢູ່ແລ້ວກໍຖືວ່າບໍ່ມີຄວາມເສຍຫາຍຫຍັງ. ສະນັ້ນ, X ກໍບໍ່ສາມາດໄປແຊກແຊງ Y ໃນການນຳໃຊ້ທຶນດັ່ງກ່າວ. ກົງກັນຂ້າມ, ຖ້າການທີ່ Z ນຳໃຊ້ທຶນດັ່ງກ່າວທາງກັບເຮັດໃຫ້ຄຸນຄ່າຂອງ ການຄ້າປະກັນຂອງທຶນດັ່ງກ່າວຫຼຸດລົງ ມັນກໍຈະແຕະຕ້ອງເຖິງຜົນປະໂຫຍດຂອງ X. ເນື່ອງຈາກສິດຕໍ່ການ ຈຳນອງ ເປັນສິດທີ່ຄຸ້ມຄອງຄຸນຄ່າການຄ້າປະກັນຂອງຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍ, ເມື່ອຮອດມື້ປະຕິບັດພັນແລ້ວແຕ່ ລູກໜີ້ຍັງບໍ່ປະຕິບັດພັນທະ ກໍສາມາດຂາຍຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍ ແລະໄດ້ຮັບການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນຈາກເງິນທີ່ໄດ້ ຈາກການຂາຍຊັບດັ່ງກ່າວ. ການກະທຳຂອງ Z ທີ່ອາດພາໃຫ້ຄຸນຄ່າຂອງການຄ້າປະກັນຫຼຸດລົງນັ້ນ ສາມາດ ເບິ່ງໄດ້ວ່າເປັນການລະເມີດສິດຕໍ່ການຈຳນອງ.

ໃນທີ່ນີ້ ປະເພນີສານໄດ້ຮັບຮອງຄື: ບັນຫາທີ 1, ກໍລະນີທີ່ເກີດມີຄວາມເສຍຫາຍເປັນຮູບປະທຳຕໍ່ ຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍເນື່ອງຈາກການຄອບຄອງຂອງ Z, ແລ້ວຖ້າ Y ເຈົ້າກຳມະສິດບໍ່ທວງໃຫ້ Z ຍົກເລີກການ ກົດຂວາງດັ່ງກ່າວ. X ກໍມີສິດທວງຕໍ່ Z ໃຫ້ຍົກເລີກການກົດຂວາງນັ້ນ.

ບັນຫາທີ 2, ປະເພນີສານຮັບຮອງວ່າ: ເຖິງການຄອບຄອງຂອງ Z ຈະບໍ່ພາໃຫ້ເກີດມີຄວາມເສຍຫາຍ ເປັນຮູບປະທຳຕໍ່ຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍກໍຕາມ, ກໍລະນີ X ປະຕິບັດສິດຕໍ່ການຈຳນອງຍ້ອນ Y ບໍ່ປະຕິບັດພັນທະ ແລະໄດ້ເລີ່ມເຂົ້າສູ່ຂັ້ນຕອນປະມຸນຂາຍຊັບແລ້ວ ແຕ່ Z ຍັງຄອບຄອງຢູ່ເຮັດໃຫ້ບໍ່ມີຄົນມາຊື້, ພາໃຫ້ X ບໍ່ ສາມາດຫັນປ່ຽນຊັບດັ່ງກ່າວມາເປັນເງິນເພື່ອເກັບໜີ້ໄດ້ນັ້ນ. X ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງ ກໍສາມາດທວງຕໍ່ Z ໂດຍກົງເພື່ອໃຫ້ຍົກເລີກການກົດຂວາງໄດ້.

ໃນກໍລະນີທີ່ກ່າວມານີ້, ເຖິງວ່າເດີມທີ່ແລ້ວ X ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງ ຈະບໍ່ມີສິດໃນການຄອບຄອງ ຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍກໍຕາມ, ແຕ່ການທີ່ສາມາດທວງຕໍ່ Z ໃຫ້ຍົກເລີກການກົດຂວາງນັ້ນ ສາມາດອະທິບາຍໃນ ທາງກົດໝາຍໄດ້ 2 ແນວທາງຄືດັ່ງນີ້.

ວິທີທີ 1 ແມ່ນສິດທວງແທນຂອງເຈົ້າໜີ້ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 423)⁷. ຊຶ່ງຮັບຮອງວ່າ ໃນກໍລະນີ ທີ່ ເຈົ້າໜີ້ X ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງຮັບປະກັນໜີ້ສິນຕໍ່ລູກໜີ້ Y, ໝາຍຄວາມວ່າຕົວ Y ເອງບໍ່ມີກຳລັງຊັບທີ່ຈະ ໃຊ້ໜີ້, ແລະ ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງປະຕິບັດສິດຕໍ່ການຈຳນອງເພື່ອຂາຍຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍ ແລ້ວເກັບໜີ້ຈາກ ເງິນທີ່ໄດ້ຈາກການຂາຍຊັບດັ່ງກ່າວ, ແຕ່ Y ເອງບໍ່ນຳໃຊ້ສິດຕໍ່ Z ນັ້ນ, ເຈົ້າໜີ້ X ຈະປະຕິບັດສິດຂອງລູກໜີ້ Y ແທນເຈົ້າຕົວ Y.

ປະເພນີສານທຳອິດທີ່ຮັບຮູ້ບັນຫານີ້ແມ່ນຖືກຕັດສິນໃນປີ 1999. ຊຶ່ງເປັນຄຳຕັດສິນທີ່ປ່ຽນແປງ

⁷ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 423 (ເງື່ອນໄຂຂອງສິດທວງແທນຂອງເຈົ້າໜີ້): ① ເຈົ້າໜີ້ ເມື່ອມີຄວາມຈຳເປັນໃນການຮັບປະກັນ ໜີ້ສິນຂອງຕົນ, ສາມາດນຳໃຊ້ສິດທີ່ຂຶ້ນກັບລູກໜີ້ໄດ້ (ຕໍ່ໄປນີ້ເອີ້ນວ່າ «ສິດແທນທີ່»). ເວັ້ນເສຍແຕ່ສິດທີ່ຕິດກັບຕົວລູກໜີ້ ແລະ ສິດທີ່ຖືກຫ້າມບໍ່ໃຫ້ອາຍັດ.

② ເຈົ້າໜີ້ ໃນໄລຍະທີ່ບໍ່ທັນຮອດຍາມເກັບໜີ້ ແມ່ນບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ສິດແທນທີ່. ເວັ້ນເສຍແຕ່ເປັນການກະທຳເພື່ອຮັກສາສະພາບ.

③ ເຈົ້າໜີ້ ບໍ່ສາມາດໃຊ້ສິດແທນທີ່ ສຳລັບສິ່ງທີ່ບໍ່ສາມາດປະຕິບັດໃຫ້ເປັນຈິງໄດ້ໂດຍການບັງຄັບປະຕິບັດໜີ້ສິນ.

ປະເພນີສານທີ່ຜ່ານມາທີ່ເຄີຍຮັບຮອງວ່າ ຖ້າບໍ່ມີຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເປັນຮູບປະທຳຕໍ່ຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງ ສິດຕໍ່ການຄ້າປະກັນແລ້ວ, ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຄ້າປະກັນ ແມ່ນບໍ່ສາມາດໃຊ້ສິດທອງແທນຂອງເຈົ້າໜີ້ ແລະ ບໍ່ສາມາດທອງໃຫ້ຍົກເລີກການກົດຂວາງບົນພື້ນຖານສິດຕໍ່ການຈຳນອງໄດ້.

ແຕ່ໃນກໍລະນີເຊັ່ນ, ສິດຕໍ່ການຈຳນອງຂອງ X ໄດ້ຖືກປະຕິບັດ ແລະ ຂັ້ນຕອນການປະມຸນຂາຍໄດ້ເລີ່ມຂຶ້ນແລ້ວ. ແຕ່ລູກໜີ້ Y ເອງເປັນຄົນກົດຂວາງການປະຕິບັດສິດຕໍ່ການຈຳນອງຂອງ X ໂດຍການເອົາຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍການຈຳນອງໄປໃຫ້ Z ເຊົ່າ. ສໍາລັບ Y ແລ້ວ Z ບໍ່ແມ່ນຜູ້ບໍ່ມີສິດເພາະວ່າ Z ໄດ້ສິດໃນການເຊົ່າແລ້ວ. Y ກໍບໍ່ມີສິດທອງຕໍ່ Z ຜູ້ທີ່ Y ໃຫ້ເຊົ່າ ເພື່ອໃຫ້ຍົກເລີກການກົດຂວາງ. ສະນັ້ນ, X ຈຶ່ງບໍ່ສາມາດປະຕິບັດຕາງ.

ໃນນັ້ນ, ວິທີທີ 2 ກໍຄື: ໃນກໍລະນີທີ່ກ່າວມາ, ປະເພນີສານຈຶ່ງຮັບຮອງວ່າ X ຜູ້ມີສິດໃນການຈຳນອງມີສິດໃນການທອງໂດຍກົງຕໍ່ Z ເພື່ອໃຫ້ຍົກເລີກການກົດຂວາງ ບົນພື້ນຖານການມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງ.

ແນວໃດກໍຕາມ, ການທີ່ຮັບຮອງໃຫ້ X ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງ ສາມາດທອງໂດຍກົງໃຫ້ Z ເຊິ່ງເປັນບຸກຄົນທີ່ສາມທີ່ໄດ້ລະເມີດຕໍ່ເປົ້າໝາຍຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງເພື່ອໃຫ້ຍົກເລີກການກົດຂວາງໄດ້ນັ້ນ. ຖືເປັນການຈຳກັດອິດສະລະພາບໃນການຄອບຄອງ, ນໍາໃຊ້ອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ຈຳນອງທີ່ຜູ້ຈຳນອງ Y (ເຈົ້າກຳມະສິດຂອງຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງການຈຳນອງ) ມີຢູ່. ສະນັ້ນ, ບັນຫາທີ່ວ່າຈະຮັບຮູ້ການທອງໃຫ້ຍົກເລີກການກົດຂວາງບົນພື້ນຖານສິດຕໍ່ການຄ້າປະກັນໃນລະດັບໃດນັ້ນ, ມັນຈຳເປັນຕ້ອງພິຈາລະນາຊັງຊາຜົນປະໂຫຍດຂອງຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງ ກັບ ຜູ້ຈຳນອງ.

3. ສໍາລັບຂໍ້ (3)

ຄໍາຖາມ 3 (3) ເປັນຄໍາຖາມເພື່ອຖາມກ່ຽວກັບ ຜົນຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງ (ຜົນຕໍ່ພາຍນອກ) ແລະ ຂອບເຂດຂອງຜົນຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງຕໍ່ຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍ.

ຕົ້ນໄມ້ທີ່ເກີດຢູ່ທີ່ດິນ ແມ່ນຊັບທີ່ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 86 ວັກ 1) ແລະ ເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບ. ຕາມກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນ, ຕົ້ນໄມ້ຈະແຕກຕ່າງຈາກສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະ ຖືວ່າເປັນຊັບທີ່ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນ (ສ່ວນສິ່ງປຸກສ້າງ ແມ່ນອະສັງຫາລິມະຊັບ ທີ່ມີລັກສະນະເອກະລາດຈາກທີ່ດິນ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງຖືກຈົດທະບຽນໂດຍແຍກກັບທີ່ດິນ ແລະ ສາມາດຊື້ຂາດໂດຍແຍກກັບທີ່ດິນໄດ້. ແຕ່ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ, ສໍາລັບສິ່ງປຸກສ້າງແມ່ນຈະຖືກຊື້ຂາດເປັນບ້ວງດຽວກັບສິດຊົມໃຊ້ທີ່ດິນ ເຊັ່ນ, ຕິດກັບສິດໃນການເຊົ່າ ຫຼື ສິດເໜືອທີ່ດິນ).

ສະນັ້ນ, ກໍລະນີເອົາດິນໄປຈຳນອງ ແມ່ນອນວ່າຜົນຂອງມັນກໍຈະກວມໄປເຖິງຕົ້ນໄມ້ທີ່ຢູ່ໜ້າດິນດັ່ງກ່າວນໍາ. ແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ຕົ້ນໄມ້ດັ່ງກ່າວໄດ້ມີການຈົດທະບຽນພາຍໃຕ້ກົດໝາຍສະເພາະ, ຫຼື ມີການລະບຸໄວ້ວ່າຜົນຂອງການຈຳນອງຈະບໍ່ກວມເອົາຕົ້ນໄມ້ດັ່ງກ່າວ ດ້ວຍການແຈ້ງບອກ (ວິທີການແຈ້ງກຳກັບ) ທາງພາວະວິໄສທີ່ເປັນທີ່ຍອມຮັບຕາມ ທຳນຽມຂອງທ້ອງຖິ່ນດັ່ງກ່າວແລ້ວ, ຜົນຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງກໍຈະບໍ່ກວມໄປເຖິງຕົ້ນໄມ້ດັ່ງກ່າວແຕ່ຢ່າງໃດ. ແຕ່ຕາບ ໃດທີ່ບໍ່ມີການດຳເນີນການຄືທີ່ກ່າວມາ, ໃນກໍລະນີຄໍາຖາມນີ້ທີ່ທຳນຽມໃນກຳມະສິດຂອງ Y ຖືກນຳໄປຈຳນອງເພື່ອ X ນັ້ນ, ສິດຕໍ່ການຈຳນອງຂອງ X ຈະມີຜົນກວມໄປຮອດຕົ້ນໄມ້ທີ່ຢູ່ເທິງຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງການຈຳນອງດັ່ງກ່າວ.

ສະນັ້ນ, ການຕັດຕົ້ນໄມ້ຢູ່ທຸ່ງນາດັ່ງກ່າວແລ້ວຂົນອອກໄປຫຼັງຈາກທີ່ໄດ້ຈຳນອງນຳ X ແລ້ວ, ຈະເປັນການລະເມີດທີ່ເປັນຮູບປະທຳຕໍ່ຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສິດຈຳນອງ, ເປັນການເຮັດໃຫ້ຄຸນຄ່າຂອງຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງນັ້ນຫຼຸດລົງ ທັງເປັນການລະເມີດຕໍ່ສິດຕໍ່ການຈຳນອງອີກດ້ວຍ. ໃນທີ່ນີ້, ເມື່ອປະກົດມີການກະທຳຄືດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຈະສາມາດທວງໂດຍກົງເພື່ອໃຫ້ຢຶດເລິກການກົດຂວາງບົນພື້ນຖານສິດຕໍ່ການຈຳນອງ (ດັ່ງທີ່ໄດ້ຄົ້ນຄ້ວາໃນຄຳຖາມ 3 (2)). ນອກຈາກນີ້, ກໍລະນີຕົ້ນໄມ້ທີ່ຖືກຕັດໄປຫາກຍັງເຫຼືອຢູ່ໜ້າດິນຕອນດັ່ງກ່າວ, ເຖິງວ່າຕົ້ນໄມ້ທີ່ຖືກຕັດຈະກາຍເປັນຊັບເຄື່ອນທີ່ກໍຕາມ ແຕ່ຜ່ານມາມັນເຄີຍຢູ່ໜ້າດິນເຊິ່ງເປັນຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງຖືວ່າເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງ ແລະ ເມື່ອ X ປະຕິບັດສິດຕໍ່ການຈຳນອງ, ຕົ້ນໄມ້ທີ່ຢູ່ເທິງໜ້າດິນກໍຕ້ອງຖືກປະມຸນຂາຍໄປພ້ອມກັນກັບທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ ແລະ ເງິນທີ່ໄດ້ຈາກການຂາຍກໍຈະນຳໄປໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ.

ແຕ່ກໍລະນີຄືໃນຄຳຖາມນີ້ ທີ່ຕົ້ນໄມ້ທີ່ຢູ່ໃນດິນຈຳນອງຖືກຕັດແລ້ວຖືກນຳອອກໄປຈາກທີ່ດິນຈຳນອງນັ້ນ, ປະເດັນບັນຫາກໍຄື ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງຈະສາມາດຕິດຕາມ ແລະ ທວງໃຫ້ສິ່ງຄືນຕົ້ນໄມ້ດັ່ງກ່າວໄດ້ຫຼືບໍ່. ຊຶ່ງມັນເປັນບັນຫາທີ່ວ່າ ຜົນຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງຈະກວມໄປຮອດຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍທີ່ຖືກຕັດແຍກ ແລະ ຖືກນຳອອກຈາກທີ່ດິນຈຳນອງນັ້ນ ຫຼື ບໍ່. ຕໍ່ກັບບັນຫານີ້ແມ່ນຈຳເປັນຈະຕ້ອງພິຈາລະນາໂດຍແຍກເປັນ 2 ກໍລະນີ.

ກໍລະນີທີ 1, ກໍລະນີຕົວຜູ້ຈຳນອງ Y ເອງເປັນຜູ້ຕັດຕົ້ນໄມ້ຢູ່ດິນຈຳນອງແລ້ວກໍໄດ້ນຳອອກໄປຂາຍໃຫ້ A. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ, ສຳລັບຕົ້ນໄມ້ທີ່ຢູ່ໃນດິນຕອນດັ່ງກ່າວນັ້ນ, ເບື້ອງໜຶ່ງ Y ແມ່ນບໍ່ໄດ້ຈົດທະບຽນຕາມກົດໝາຍສະເພາະ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ວິທີການແຈ້ງກຳກັບຕາມກົດປະເພນີ, ໂດຍປະໄວ້ໃນນາມເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງຂອງ X ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງ. ແລ້ວອີກເບື້ອງໜຶ່ງ, ຜູ້ກ່ຽວກໍໄດ້ຕັດແລ້ວນຳຊັບດຽວກັນນັ້ນໄປຂາຍໃຫ້ A ຊຶ່ງສາມາດເບິ່ງໄດ້ວ່າເປັນການຊື້ຂາດຊ້ອນໃນຊັບອັນດຽວກັນ. ແລະອັນນີ້ກໍຄືກັນກັບກໍລະນີໂອນຊ້ອນ, ຊຶ່ງສາມາດເບິ່ງວ່າເປັນບັນຫາໂຕ້ແຍ່ງເນື່ອງຈາກໄດ້ຊື້ຂາດໃນລັກສະນະຂັດກັນໃນຊັບເປົ້າໝາຍອັນດຽວ. ສະນັ້ນ, ສຳລັບຕົ້ນໄມ້ (ສັງຫາລິມະຊັບ) ທີ່ຖືກຕັດ ແລະ ນຳອອກໄປນັ້ນລະຫວ່າງ X ກັບ A, ຜູ້ໃດຄົບເງື່ອນໄຂໂຕ້ແຍ່ງກ່ອນຜູ້ນັ້ນກໍຈະມີບຸລິມະສິດ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 178)⁸. ເຖິງວ່າ X ໄດ້ຮັບການຈຳນອງທຸ່ງນາ ແລະ ຈົດທະບຽນກ່ອນທີ່ຕົ້ນໄມ້ຈະຖືກຊື້ຂາດໃຫ້ A ກໍຕາມ, ຖ້າຕົ້ນໄມ້ໄດ້ຖືກຕັດ ແລະ ໄດ້ຖືກນຳອອກຈາກທຸ່ງນາທີ່ເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບຈຳນອງໄປແລ້ວນັ້ນ, ເງື່ອນໄຂໂຕ້ແຍ່ງຈະບໍ່ກວມໄປຮອດຕົ້ນໄມ້ດັ່ງກ່າວໃນທັນທີ. ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ເມື່ອຕົ້ນໄມ້ທີ່ຖືກຕັດ ແລະ ຖືກນຳອອກໄປໄດ້ມອບໃຫ້ A ແລ້ວນັ້ນ, ຖືວ່າ A ມີເງື່ອນໄຂໂຕ້ແຍ່ງສຳລັບການໄດ້ກຳມະສິດ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 178). ສະນັ້ນ, ເມື່ອຕົ້ນໄມ້ດັ່ງກ່າວຖືກມອບໃຫ້ A ເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ X ກໍບໍ່ສາມາດເອົາຄືນມາໄດ້.

ກໍລະນີທີ 2, ກໍລະນີບຸກຄົນທີສາມ (ເຊັ່ນ Z) ໄດ້ຕັດຕົ້ນໄມ້ຈາກທຸ່ງນາທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ Y ແລະໄດ້ນຳອອກໄປຂາຍໃຫ້ A ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ. ເນື່ອງຈາກເປັນການຊື້ຂາຍກັບ Z ຊຶ່ງເປັນຜູ້ບໍ່ມີສິດ. ດັ່ງນັ້ນ, ການທີ່ A ໄດ້ຮັບມອບຕົ້ນໄມ້ດັ່ງກ່າວຈາກ Z ຜູ້ບໍ່ມີສິດນັ້ນ, ກໍບໍ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ໄດ້ກຳມະສິດແຕ່ຢ່າງໃດ. ມີແຕ່ກໍລະນີທີ່ A ໄດ້ຮັບຊັບຈາກການຊື້ຂາຍດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແລະ ປາສະຈາກຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ (ໃນກໍລະນີຄຳຖາມນີ້ກໍຄື ບໍ່ຮູ້ວ່າຜູ້ຂາຍ Z ບໍ່ແມ່ນເຈົ້າຂອງ, ແລະ ການທີ່ບໍ່ຮູ້ນັ້ນປາສະຈາກຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ) ເທົ່ານັ້ນ, ຈຶ່ງຈະພາໃຫ້ໄດ້ກຳມະສິດ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 192)⁹. ສະນັ້ນ, ຖ້າ X

⁸ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 178 (ເງື່ອນໄຂໂຕ້ແຍ່ງກ່ຽວກັບການໂອນສັງຫາລິມະຊັບ): ໃນການໂອນສິດຕໍ່ຊັບຂອງສັງຫາລິມະຊັບ ຖ້າບໍ່ມີການມອບສັງຫາລິມະຊັບດັ່ງກ່າວ ຈະບໍ່ສາມາດໂຕ້ແຍ່ງຕໍ່ບຸກຄົນທີສາມ.

⁹ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 192 (ການໄດ້ສິດໃນທັນທີ): ຜູ້ທີ່ໄດ້ເລີ່ມການຄອບຄອງສັງຫາລິມະຊັບ ໂດຍການຄ້າຂາຍ ດ້ວຍ

ສາມາດພິສູດໄດ້ວ່າ A ບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ຫຼື ບໍ່ລະມັດລະວັງ. ຜູ້ກ່ຽວກໍສາມາດເອົາຕົ້ນໄມ້ດັ່ງກ່າວຄືນຈາກ A ໄດ້.

4. ສໍາລັບຂໍ້ (4)

ຄໍາຖາມ 3 (4) ເປັນຄໍາຖາມກ່ຽວກັບ ສິດຕິເປັນມູນຄ່າ ຊຶ່ງເປັນພາກສ່ວນໃຈກາງໃນຜົນຂອງສິດຕໍ່ການຈໍານອງ (ຜົນຕໍ່ພາຍໃນ), ໝາຍວ່າເປັນການຖາມເຖິງວິທີການທີ່ຈະປະຕິບັດສິດຕໍ່ການຈໍານອງ, ເພື່ອຂາຍຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສິດຕໍ່ການຈໍານອງ ແລ້ວໃຫ້ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈໍານອງມີບູລິມະສິດໃນການໄດ້ຮັບການໃຊ້ແທນຕໍ່ໜີ້ສິນທີ່ມີການຄ້າປະ ກັນຈາກເງິນທີ່ໄດ້ຈາກການຂາຍຊັບດັ່ງກ່າວ.

ໃນເວລານັ້ນ, ບັນຫາທໍາອິດແມ່ນ ໃນຂັ້ນຕອນການປະຕິບັດສິດຕໍ່ການຈໍານອງ ອັນທີ່ເປັນບັນຫາກໍຄື ຂອບເຂດຂອງຊັບທີ່ຈະຂາຍໃນນາມເປັນຊັບເປົ້າໝາຍຂອງສິດຕໍ່ການຈໍານອງຈະເປັນຄືແນວໃດ, ຂອບເຂດຂອງຊັບທີ່ເປັນເປົ້າ ໝາຍທີ່ຈະຮັບຜົນຂອງສິດຕໍ່ການຈໍານອງຈະເປັນແນວໃດ. ເຊັ່ນ: ຊັບທີ່ຕິດຈອດກັບຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສິດຕໍ່ການ ຈໍານອງ. ຊັບສິ່ງຂອງປະກອບ, ຊັບທີ່ປະກອບເປັນໜຶ່ງດຽວ.

ບັນຫາທີ 2 ແມ່ນ ຕໍ່ກັບເງິນທີ່ໄດ້ຈາກການຂາຍຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສິດຕໍ່ການຈໍານອງນັ້ນ ຂອບເຂດໜີ້ສິນທີ່ຜູ້ມີສິດໃນການຈໍານອງຈະມີບູລິມະສິດໃນການເກັບກູ້ນັ້ນເປັນຄືແນວໃດ. ໝາຍວ່າ, ຂອບເຂດຂອງໜີ້ສິນທີ່ມີການຄ້າປະກັນທີ່ຮັບຜົນຈາກສິດຕໍ່ການຈໍານອງກໍເປັນບັນຫາເຊັ່ນກັນ.

ໃນກໍລະນີຄໍາຖາມນີ້ ເມື່ອກາຍກໍານົດສິ່ງຄືນເງິນກູ້ຢືມຈໍານວນ 10 ລ້ານ ເຢນ ມາແລ້ວ, ແຕ່ Y ລຸກໜີ້ຍັງບໍ່ໃຊ້ເງິນຄືນນັ້ນ. X ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈໍານອງ ສາມາດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານເພື່ອປະຕິບັດສິດຕໍ່ການຈໍານອງ. ໃນນັ້ນ, ຈະຕ້ອງໄດ້ປະກອບເອກະສານເປັນລາຍລັກອັກສອນຕໍ່ສານເພື່ອພິສູດວ່າຕົນມີສິດຕໍ່ການຈໍານອງ. ຕົວຢ່າງ, ເອກະສານຢັ້ງຢືນເນື້ອໃນການຈົດທະບຽນທີ່ຕິດພັນກັບການຈົດທະບຽນສິດຕໍ່ການຈໍານອງ, ສໍາເນົາເອກະສານຢັ້ງຢືນທະບຽນສານທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າມີສິດຕໍ່ການຈໍານອງ, ສໍາເນົາຄໍາຕັດສິນທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າມີສິດຕໍ່ການຈໍານອງເປັນຕົ້ນ. ໂດຍການປະກອບເອກະສານເຫຼົ່ານີ້ ຂັ້ນຕອນການປະມຸນຂາຍອະສັງຫາລິມະຊັບກໍຈະເລີ່ມຕົ້ນ (ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທາງແພ່ງ ມາດຕາ 181). ໃນການປະມຸນຂາຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ເມື່ອຜູ້ຊື້ໄດ້ຖອກເງິນຄ່າຊັບແລ້ວ ຜູ້ຊື້ກໍຈະກາຍເປັນເຈົ້າກໍາມະສິດ (ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທາງແພ່ງ ມາດຕາ 188 , ມາດຕາ 79).

ໃນການຂາຍອະສັງຫາຊຶ່ງເປັນຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສິດຕໍ່ການຈໍານອງນັ້ນ, ສິ່ງທີ່ເປັນບັນຫາກໍຄື: ຊັບທີ່ຕິດກັບອະສັງຫາລິມະຊັບດັ່ງກ່າວກໍຈະຖືກຂາຍໄປນໍາ ຫຼື ບໍ່. ບັນຫາທໍາອິດ, ສໍາລັບຕົ້ນໄມ້ທີ່ຢູ່ໃນທີ່ດິນທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສິດຕໍ່ການຈໍານອງ, ຖ້າບໍ່ມີການຈົດທະບຽນຕາມກົດໝາຍສະເພາະ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ທໍາການແຈ້ງກໍາກັບແລ້ວ ກໍຈະຖືກຂາຍໄປພ້ອມໃນນາມເປັນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສິດຕໍ່ການຈໍານອງ. ສໍາລັບຕົ້ນເຂົ້າທີ່ປູກຢູ່ໃນທ່າງນາຕອນດັ່ງກ່າວກໍເຊັ່ນກັນ. ນອກຈາກນີ້, ໃນກໍລະນີທີ່ ບຸກຄົນທີສາມ B ເປັນຄົນປູກຕົ້ນໄມ້ ຫຼື ຕົ້ນເຂົ້າດັ່ງກ່າວ. ຖ້າບໍ່ຄືບຕາມເງື່ອນໄຂໃນການໂຕ້ແຍ່ງເຊັ່ນ: ສິດໃນການນໍາໃຊ້ດິນເພື່ອການກະສິກໍາ ຫຼື ສິດໃນການເຊົ່າຂອງບຸກຄົນທີສາມດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງມີພື້ນຖານມາຈາກສິດທີ່ Y ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງທ່າງນາໄດ້ເຮັດຂຶ້ນ ແລະ ໄດ້ມີການຈົດທະບຽນກ່ອນການຈົດທະບຽນສິດຕໍ່ການຈໍານອງຂອງ X

ຄວາມສະຫງົບ ແລະ ເປີດເຜີຍນັ້ນ, ຖ້າວ່າມີຄວາມບໍ່ລືສຸດໃຈ ແລະ ປາສະຈາກຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ ແມ່ນຈະໄດ້ສິດໃນການໃຊ້ຕໍ່ກັບສັງຫາລິມະຊັບດັ່ງກ່າວໃນທັນທີ.

ແລ້ວ, ຕົ້ນໄມ້ ຫຼື ຕົ້ນເຂົ້າທີ່ B ເປັນຄົນປູກກໍຈະຕິດໄປກັບທຸ່ງນານຳ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 242)¹⁰. ເຮັດໃຫ້ X ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງສາມາດຂາຍຕົ້ນໄມ້ ແລະ ຕົ້ນເຂົ້າໄປພ້ອມກັບທຸ່ງນາດັ່ງກ່າວໄດ້.

ນອກຈາກນີ້, ສຳລັບສິ່ງທີ່ເປັນຊັບປະກອບຂອງຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງຢູ່ແລ້ວ ໃນເວລາທຳການຈຳນອງນັ້ນ, ເນື່ອງຈາກການຊື້ຂາດຈະຂຶ້ນກັບຊັບຕົ້ນຕໍ ຈຶ່ງສາມາດຂາຍໄປພ້ອມກັບອະສັງຫາລິມະຊັບຈຳນອງໄດ້ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 87 ວັກ 2)¹¹. ຊັບປະກອບ ໝາຍເຖິງຊັບທີ່ຮັບຮູ້ກັນວ່າການນຳໃຊ້ໂດຍຜູກຕິດຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງກັບຊັບຕົ້ນຕໍນັ້ນ ເປັນການເພີ່ມຄຸນປະໂຫຍດທາງເສດຖະກິດຂອງຊັບຕົ້ນຕໍ. ຕົວຢ່າງ, ໃນກໍລະນີຄຳຖາມນີ້ຖ້າບ້ານ້ຳດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກຕິດຕັ້ງຢູ່ໃນທຸ່ງນາຢູ່ແລ້ວຕອນທີ່ເອົາທຸ່ງນາໄປຈຳນອງ ຕອນປະມຸນຂາຍທຸ່ງນາດັ່ງກ່າວກໍສາມາດຂາຍເຄື່ອງ ບ້ານ້ຳໄປພ້ອມກັນ ແລະ ສາມາດເກັບໜີ້ຈາກເງິນທີ່ໄດ້ມາຈາກການຂາຍຊັບທັງສອງນັ້ນ. ກໍລະນີທີ່ສະເພາະທຸ່ງນາຂາຍໄດ້ພຽງແຕ່ 9 ລ້ານ ເຢນ, ສຳລັບ X ແລ້ວການທີ່ສາມາດຂາຍເຄື່ອງບ້ານ້ຳໄປພ້ອມກັນໄດ້ນັ້ນຖືເປັນຜົນປະໂຫຍດໃນການຮັບປະກັນຕໍ່ການເກັບກູ້ໜີ້ສິນດັ່ງກ່າວ.

ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ຖ້າວ່າໃນຕອນເອົານາໄປຈຳນອງຍັງບໍ່ທັນມີຫຍັງເທື່ອ ສຳລັບບ້ານ້ຳທີ່ໄດ້ຖືກຕິດຕັ້ງພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ເອົານາໄປຈຳນອງ ຖ້າຖືກຍອມຮັບວ່າເປັນຊັບທີ່ປະກອບເປັນໜຶ່ງດຽວກັບອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ຈຳນອງກໍຖືວ່ານອນຢູ່ໃນຂອບເຂດເປັນຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 370)¹². ສ່ວນວ່າຈະສາມາດເວົ້າວ່າເປັນຊັບທີ່ປະກອບເປັນໜຶ່ງດຽວໄດ້ ຫຼື ບໍ່ນັ້ນ, ກໍຂຶ້ນກັບການພິຈາລະນາວ່າມັນເປັນຊັບທີ່ຮັກສາ ແລະ ເພີ່ມພູນມູນຄ່າຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ຈຳນອງນັ້ນ ຫຼື ບໍ່ເມື່ອນຳໃຊ້ເປັນສ່ວນໜຶ່ງດຽວກັບອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ຈຳນອງດັ່ງກ່າວ ຊຶ່ງອັນນີ້ແມ່ນນຳໃຊ້ບັນທັດຖານທີ່ເກືອບຄືກັນທັງໝົດກັບກໍລະນີຊັບປະກອບ. ດັ່ງນັ້ນ, ໃນກໍລະນີຄຳຖາມນີ້, ບ້ານ້ຳເປັນສິ່ງທີ່ສະໜອງນ້ຳໃຫ້ທຸ່ງນາ ແລະ ເນື່ອງຈາກສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າມັນເປັນຊັບທີ່ປະກອບເຂົ້າເພື່ອຮັກສາ ແລະ ເພີ່ມພູນຄຸນຄ່າຂອງທຸ່ງນາເມື່ອນຳໃຊ້ຮ່ວມກັບທຸ່ງນາດັ່ງກ່າວ. ສະນັ້ນ, ກໍຖືວ່າມັນເປັນຊັບທີ່ປະກອບເປັນໜຶ່ງດຽວ ແລະ X ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງກໍສາມາດຂາຍຊັບດັ່ງກ່າວໄປພ້ອມກັບທຸ່ງນາໄດ້.

ສຳລັບຂອບເຂດຂອງຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງ ແມ່ນສາມາດກຳນົດຕອນທຳການຈຳນອງ ແລະ ສາມາດຈົດທະບຽນໄດ້ (ມາດຕາ 370 ປະໂຫຍກຍົກເວັ້ນເສຍແຕ່, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຈົດທະບຽນອະສັງຫາລິມະຊັບ ມາດຕາ 88 ວັກ 1). ແຕ່ໃນໄລຍະແຕ່ຕອນຈຳນອງທາງການປະຕິບັດສິດຕໍ່ການຈຳນອງນັ້ນ ມັນຈະມີຊ່ອງວ່າງຂອງເວລາຢູ່ໄລຍະໜຶ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້ຄຸກໍລະນີບໍ່ສາມາດຄາດການໄດ້ຢ່າງຊັດເຈນວ່າພາຍຫຼັງການຈຳນອງດັ່ງກ່າວນັ້ນຈະມີຊັບໃດປະກອບໄປນຳອະສັງຫາທີ່ຈຳນອງ. ໃນນັ້ນ, ເຖິງວ່າຕອນທຳການ

¹⁰ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 242 (ສິ່ງທີ່ຕິດຈອດກັບອະສັງຫາລິມະຊັບ): ເຈົ້າກຳມະສິດຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບ ຈະໄດ້ກຳມະສິດໃນຊັບທີ່ຕິດຈອດທີ່ຂຶ້ນກັບອະສັງຫາລິມະຊັບດັ່ງກ່າວ. ແຕ່ບໍ່ສາມາດເປັນອຸປະສັກຕໍ່ສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນທີ່ສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວຂຶ້ນກັບບົນພື້ນຖານການໄດ້ສິດທີ່ຖືກຕ້ອງ.

¹¹ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 87 (ຊັບຕົ້ນຕໍ ແລະ ຊັບປະກອບ) ① ເມື່ອເຈົ້າກຳມະສິດຂອງຊັບ ໄດ້ເອົາຊັບອື່ນທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງຕົນໄປຂຶ້ນກັບຊັບເບື້ອງຕົ້ນຂອງຕົນ ເພື່ອການນຳໃຊ້ຕາມປົກກະຕິ ຊັບທີ່ເອົາໄປຂຶ້ນກັບນັ້ນເອີ້ນວ່າຊັບປະກອບ.

② ຊັບປະກອບ ຈະຂຶ້ນກັບການຊື້ຂາດຂອງຊັບຕົ້ນຕໍ.

¹² ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 370 (ຂອບເຂດຂອງຜົນຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງ): ສິດຕໍ່ການຈຳນອງ ນອກເໜືອຈາກສິ່ງປຸກສ້າງທີ່ນອນຢູ່ເທິງດິນຈຳນອງແລ້ວແມ່ນມີຜົນກວມໄປເຖິງຊັບທີ່ປະກອບເປັນໜຶ່ງດຽວກັບອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສິດ (ຈາກນີ້ຈະເອີ້ນວ່າ「ອະສັງຫາ ລິມະຊັບທີ່ຈຳນອງ」). ເວັ້ນເສຍແຕ່, ກໍລະນີມີຂໍ້ກຳນົດສະເພາະຕອນທຳການຈຳນອງ ແລະ ການກະທຳຂອງລູກໜີ້ ກໍລະນີທີ່ສາມາດຫວງໃຫ້ຍົກເລີກ ອັນເນື່ອງມາຈາກການກະທຳຂອງລູກໜີ້ໂດຍຮູ້ວ່າຈະສ້າງຄວາມເສຍຫາຍແກ່ເຈົ້າໜີ້ ທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 424 ວັກ 3.

ຈຳນອງຈະບໍ່ທັນມີຂໍ້ກຳນົດກັບກໍຕາມ, ແຕ່ກໍຖືວ່າຜົນຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງຈະກວມໄປຮອດຊັບທີ່ປະກອບເປັນໜຶ່ງດຽວ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 370).

ສະນັ້ນ, ສໍາລັບ X ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງ ຖ້າບໍ່ມີຂໍ້ກຳນົດກັບສະເພາະໃນຕອນທຳການຈຳນອງແລ້ວ ຊັບທີ່ຕິດຈອດເຂົ້າກັບອະສັງຫາທີ່ຈຳນອງ (ທຶງນາ), ຊັບປະກອບທີ່ມີມາຕັ້ງແຕ່ຕອນທຳການຈຳນອງແລະ ຊັບທີ່ປະກອບເປັນໜຶ່ງດຽວພາຍຫຼັງທຳການຈຳນອງກໍລ້ວນແຕ່ສາມາດຂາຍໄປພ້ອມກັບທຶງນາ ແລະ ມີບຸລິມະສິດໃນການເກັບໜີ້ໄດ້ຈາກເງິນທີ່ຂາຍຊັບດັ່ງກ່າວ. ອີກອັນໜຶ່ງ, ຜູ້ມີສິດໃນການຈຳນອງ X ຍັງສາມາດເຂົ້າຮ່ວມໃນຂັ້ນຕອນການປະມຸນຂາຍອະສັງຫາລົມະຊັບດັ່ງກ່າວ (ທຶງນາ) ທີ່ໄດ້ເລີ່ມຂັ້ນຕອນໂດຍການຮ້ອງຂໍຈາກເຈົ້າໜີ້ຜູ້ອື່ນ ແລະ ມີບຸລິມະສິດໃນການໄດ້ຮັບການໃຊ້ໜີ້ຈາກ Y ຜູ້ຈຳນອງ ດ້ວຍເງິນທີ່ໄດ້ຈາກການຂາຍຊັບດັ່ງກ່າວ.

ບໍ່ວ່າກໍລະນີໃດກໍຕາມ, ຂອບເຂດຂອງໜີ້ສິນທີ່ມີການຈຳນອງທີ່ X ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງ ຈະມີບຸລິມະສິດໄດ້ຮັບການໃຊ້ແທນຈາກເງິນທີ່ໄດ້ຈາກການຂາຍຊັບກໍເປັນປະເດັນບັນຫາ. ສໍາລັບບັນຫາດັ່ງກ່າວ, ໃນບັນດາເງິນທີ່ເປັນບ້ວງປະຈຳຄື: ① ໜີ້ສິນສ່ວນທີ່ເປັນຕົ້ນທຶນ ແລະ ② ດອກເບ້ຍ (ຄ່າຕອບແທນຕໍ່ການນໍາໃຊ້ຕົ້ນທຶນນັບຈາກມື້ທີ່ໃຫ້ຢືມຫາມື້ໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ. ຖ້າບໍ່ມີຂໍ້ກຳນົດກັບສະເພາະແມ່ນຈະມີອັດຕາດອກເບ້ຍຕາມກົດໝາຍນະຕອນທີ່ໄດ້ດອກເບ້ຍທຳອິດ. ກໍລະນີຕອນປີ 2023 ແມ່ນ 3% ຕໍ່ປີ: ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 404¹³) ນັ້ນ, ຈະມີແຕ່ສ່ວນທີ່ເປັນບ້ວງ 2 ປີສຸດທ້າຍໂດຍນັບຍ້ອນຈາກມື້ແບ່ງປັນຜົນຕາມຂັ້ນຕອນການປະຕິບັດສິດຕໍ່ການຈຳນອງ ແລະ ສໍາລັບ ③ ເງິນຄ່າປ່ວຍການຊັບເນື່ອງຈາກການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍານັ້ນ, ຈະມີແຕ່ສ່ວນທີ່ເປັນບ້ວງ 2 ປີ ສຸດທ້າຍນັບຍ້ອນຈາກມື້ແບ່ງປັນຜົນເທົ່ານັ້ນທີ່ບຸລິມະສິດຈະຖືກຍອມຮັບ. ສ່ວນກໍລະນີທີ່ເກີດມີທັງ ② ແລະ ③ ນັ້ນ, ຈະຄິດໄລ່ໂດຍລວມທັງສອງອັນເຂົ້າກັນ ແລ້ວຈະມີແຕ່ບ້ວງ 2 ປີສຸດທ້າຍເທົ່ານັ້ນທີ່ຈະຖືກຍອມຮັບເປັນບຸລິມະສິດ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 375¹⁴). ຊຶ່ງອັນນີ້ ຖືວ່າຖືກຈຳກັດ ຖ້າທຽບກັບຂອບເຂດຂອງບຸລິມະສິດທີ່ຈະໄດ້ຮັບການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນທີ່ມີການຄ້າປະກັນໃນກໍລະນີການຈຳນຳ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 346 ທີ່ກຳນົດວ່າ ນອກຈາກຕົ້ນທຶນແລ້ວ ດອກເບ້ຍ ແລະ ຄ່າປັບໄໝ ກໍບໍ່ມີການກຳນົດຈຳກັດແຕ່ບ້ວງ 2 ປີສຸດທ້າຍໂດຍນັບຈາກມື້ແບ່ງປັນຜົນ)¹⁵. ເຫດຜົນກໍຄື, ໃນ

¹³ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 404 (ອັດຕາດອກເບ້ຍທີ່ກົດໝາຍກຳນົດ): ① ສໍາລັບໜີ້ສິນທີ່ຈະເກີດມີດອກເບ້ຍ ຖ້າບໍ່ມີການສະແດງເຈດຈຳນົງກັບສະເພາະແລ້ວ ດອກເບ້ຍດັ່ງກ່າວ ຈະເອົາຕາມອັດຕາດອກເບ້ຍທີ່ກົດໝາຍນະເວລາທີ່ໄດ້ດອກເບ້ຍເທື່ອທຳອິດ.

② ດອກເບ້ຍຕາມກົດໝາຍ ແມ່ນ 3% ຕໍ່ປີ.

③ ເຖິງແມ່ນມີຂໍ້ກຳນົດໃນວັກກ່ອນໜ້າກໍຕາມ ດອກເບ້ຍຕາມກົດໝາຍ ຈະມີການຄິດໄລ່ໂດຍປັບປ່ຽນເປັນໄຕມາດ ໂດຍ 1 ໄຕມາດຈະເທົ່າກັບ 3 ປີ ຕາມດຳລັດຂອງກະຊວງຍຸຕິທຳ.

④ ແລະ ⑤ (ຄັດຈ້ອນ)

¹⁴ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 375 (ຂອບເຂດຂອງໜີ້ສິນທີ່ມີການຄ້າປະກັນຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງ): ① ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງກໍລະນີທີ່ມີສິດທອງເອົາເງິນບ້ວງປະຈຳເຊັ່ນ: ດອກເບ້ຍ ແລະ ອື່ນໆນັ້ນ, ສາມາດນໍາໃຊ້ສິດຕໍ່ການຈຳນອງພຽງແຕ່ໃນສ່ວນ 2 ປີສຸດທ້າຍນັບຈາກມື້ຄົບກຳນົດ. ແຕ່ສໍາລັບເງິນບ້ວງປະຈຳທີ່ເປັນສ່ວນກ່ອນໜ້ານັ້ນ ກໍລະນີການຈົດທະບຽນສະເພາະພາຍຫຼັງມື້ຄົບກຳນົດນັ້ນ ຈະບໍ່ສາມາດເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການນໍາໃຊ້ສິດຕໍ່ການຈຳນອງນັບຈາກມື້ທີ່ໄດ້ຈົດທະບຽນເປັນຕົ້ນໄປ.

② ຂໍ້ກຳນົດໃນວັກກ່ອນໜ້ານີ້, ແມ່ນສາມາດນໍາໃຊ້ສໍາລັບບ້ວງ 2 ປີສຸດທ້າຍຂອງກໍລະນີທີ່ ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງ ມີສິດທອງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ເກີດຈາກການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາ. ແຕ່ຈະຄິດໄລ່ບໍ່ເກີນມູນຄ່າ 2 ປີຂອງຈຳນວນດອກເບ້ຍ ແລະ ເງິນບ້ວງປະຈຳອື່ນບວກລວມກັນ.

¹⁵ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 346 (ຂອບເຂດຂອງໜີ້ສິນທີ່ມີການຄ້າປະກັນຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນຳ): ສິດຕໍ່ການຈຳນຳ ເປັນສິ່ງທີ່ຄ້າປະກັນຕໍ່ ຕົ້ນທຶນ, ດອກເບ້ຍ, ເງິນຄ່າປັບໄໝ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການປະຕິບັດສິດຕໍ່ການຈຳນຳ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການເກັບຮັກສາຊັບຈຳນຳ ແລະ ການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍອັນເນື່ອງມາຈາກການບໍ່ປະຕິບັດພັນທະ ຫຼື ຄວາມບົກຜ່ອງຂອງຊັບຈຳນຳທີ່ຖືກເຊື່ອງຊ້ອນໄວ້. ເວັ້ນເສຍແຕ່ ໄດ້ມີຂໍ້ກຳນົດກັບສະເພາະໃນຕອນທຳການຈຳນຳ.

ກໍລະນີການຈຳນຳເຊິ່ງມີການຍ້າຍການຄອບຄອງຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍນັ້ນ, ແມ່ນບໍ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະມີຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຄ້າປະກັນ ຫຼື ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງລຳດັບຖັດໄປໄດ້ກຳມະສິດໃນຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍທັງທີ່ຊັບດັ່ງກ່າວຍັງຖືກຈຳນຳຢູ່. ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ກໍລະນີສິດຕໍ່ການຈຳນອງແມ່ນບໍ່ມີການຍ້າຍການຄອບຄອງຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍ, ຊຶ່ງມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ວ່າຍັງມີຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງ ລຳດັບຖັດໄປ (ລຳດັບທີ 2, ລຳດັບທີ 3 ແລະອື່ນໆ) ທີ່ຈະໄດ້ອະສັງຫາທີ່ຈຳນອງ, ເມື່ອເບິ່ງຕາມມຸມມອງຂອງພວກເຂົາ ຕົ້ນທຶນ, ດອກເບ້ຍ ແລະ ຄ່າປ່ວຍການຊັບ ເຖິງຈະມີການຈົດທະບຽນໄວ້ກໍຕາມ, ແຕ່ກໍເປັນການຍາກທີ່ຈະຄາດຄະເນວ່າມູນຄ່າສະສົມຂອງໜີ້ສິນທີ່ມີການຄ້າປະກັນຈະເປັນເທົ່າໃດເມື່ອຮອດມື້ແບ່ງປັນຜົນ. ເຖິງວ່າອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ຈຳນອງຈະຍັງມີຄວາມອາດສາມາດໃນການຄ້າປະກັນເຫຼືອຢູ່ກໍຕາມ, ກໍຖືເປັນການຍາກທີ່ຈະນຳໃຊ້. ໃນທີ່ນີ້, ໂດຍການຈຳກັດໄລຍະເວລາຢ່າງຈະແຈ້ງກ່ຽວກັບດອກເບ້ຍ ແລະ ເງິນຄ່າປ່ວຍການຊັບ ຈະເຮັດໃຫ້ສາມາດຄິດໄລ່ຄາດການຄຸນຄ່າການຄ້າປະກັນຂອງຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສິດຕໍ່ການຈຳນອງໄດ້ງ່າຍຂຶ້ນ, ເຮັດໃຫ້ສາມາດນຳໃຊ້ຄຸນຄ່າທີ່ຍັງເຫຼືອຂອງຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍໄດ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນ.

ແຕ່ສິ່ງທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່ກໍຄື, ສຳລັບຂໍ້ຈຳກັດຂອງຂອບເຂດໜີ້ສິນທີ່ມີການຄ້າປະກັນນັ້ນ ເນື່ອງຈາກມັນມີຈຸດປະສົງເພື່ອປົກປ້ອງຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງລຳດັບຖັດໄປ ກໍຄືບຸກຄົນທີສາມທີ່ເປັນເຈົ້າໜ້າທີ່ໄປ. ສະນັ້ນ, ຈະຈຳກັດສະເພາະກໍລະນີທີ່ບຸກຄົນທີສາມເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນຂັ້ນຕອນການແບ່ງປັນຜົນ ແລະ ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຄ້າປະກັນມີບຸລິມະສິດໃນການໄດ້ຮັບການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນເທົ່ານັ້ນ. ຖ້າບໍ່ມີບັນດາບຸກຄົນທີສາມເຫຼົ່ານີ້ກໍຈະບໍ່ມີການຈຳກັດຂອບເຂດຂອງໜີ້ສິນທີ່ມີການຄ້າປະກັນ, ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງຈະໄດ້ທັງເງິນຕົ້ນທຶນ, ດອກເບ້ຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຕົວຈິງ ແລະ ຄ່າປ່ວຍການຊັບໃນນາມເປັນໜີ້ສິນທີ່ມີການຄ້າປະກັນຈາກເງິນທີ່ໄດ້ຈາກການຂາຍອະສັງຫາລິມະຊັບຈຳນອງດັ່ງກ່າວ.

ໃນກໍລະນີຄຳຖາມນີ້, ຕົວຢ່າງ X ຕົກລົງກັບ Y ກ່ຽວກັບອັດຕາດອກເບ້ຍຂອງໜີ້ສິນທີ່ໃຫ້ຢືມແມ່ນ 10% ຕໍ່ປີ, ຄ່າປ່ວຍການຊັບແມ່ນ 12% ແລະ ກຳນົດມື້ໃຊ້ໜີ້ແມ່ນ 1 ປີນັບຈາກມື້ທີ່ໃຫ້ກູ້ຢືມ, ເມື່ອກາຍມື້ໃຊ້ແທນໜີ້ສິນຈຶ່ງມີການປະຕິບັດສິດຕໍ່ການຈຳນອງໂດຍການຂາຍທັງນາ (12 ລ້ານ ເຢນ), ຕົ້ນໄມ້ (1 ລ້ານ ເຢນ) ແລະ ເຄື່ອງບ້ານ້າ (1 ລ້ານ ເຢນ) ລວມເປັນ 14 ລ້ານ ເຢນ ໃຫ້ D. ແລະເມື່ອກາຍມາ 2 ປີຈາກມື້ກຳນົດໃຊ້ໜີ້ກໍໄດ້ມີການແບ່ງປັນຜົນ. ຕອນທີ່ D ຖອກເງິນຈຳນວນ 14 ລ້ານ ເຢນໃຫ້ສານນັ້ນ, ກໍຈະໄດ້ກຳມະສິດໃນທຶນດັ່ງກ່າວໂດຍບໍ່ຕິດພັນທະໃດໆ. ສຳລັບເງິນຈາກການຂາຍຊັບຈຳນວນ 14 ລ້ານ ເຢນນັ້ນ, ກໍລະນີບໍ່ມີບຸກຄົນທີສາມເຊັ່ນ, ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງລຳດັບຖັດໄປ X ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງຈະໄດ້ຮັບການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ ສຳລັບໜີ້ສິນທີ່ມີການຄ້າປະກັນເປັນເງິນຄື: ເງິນຕົ້ນທຶນ 10 ລ້ານ ເຢນ, ດອກເບ້ຍຈົນເຖິງມື້ກຳນົດໃຊ້ໜີ້ຈຳນວນ 1 ລ້ານ ເຢນ, ເງິນຄ່າປ່ວຍການຊັບຈຳນວນ 2 ລ້ານ 4 ແສນເຢນ ລວມເປັນ 13 ລ້ານ 4 ແສນ ເຢນ. ສ່ວນເງິນທີ່ເຫຼືອຈຳນວນ 6 ແສນ ເຢນ ແມ່ນມອບໃຫ້ Y ຜູ້ຈຳນອງ.

ກົງກັນຂ້າມ, ໃນກໍລະນີທີ່ມີຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງລຳດັບທີ 2 ຄື E, ສຳລັບ X ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງລຳດັບທີ 1 ຈະມີບຸລິມະສິດໄດ້ຮັບເງິນຕົ້ນທຶນຈຳນວນ 10 ລ້ານ ເຢນ, ແລະ ເງິນຄ່າປ່ວຍການຊັບບ້ວງ 2 ປີສຸດທ້າຍນັບຈາກມື້ແບ່ງປັນຜົນຈຳນວນ 2 ລ້ານ 4 ແສນ ເຢນ ລວມທັງໝົດເປັນ 12 ລ້ານ 4 ແສນ ເຢນ. ສ່ວນທີ່ເຫຼືອ 1 ລ້ານ 6 ແສນ ເຢນ ແມ່ນຈະໃຊ້ໃຫ້ E ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງລຳດັບທີ 2 ຕາມຂອບເຂດຂອງໜີ້ສິນທີ່ມີການຄ້າປະກັນ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 375). ສົມມຸດວ່າ, ກໍລະນີທີ່ມີເງິນເຫຼືອຈາກການຂາຍຊັບດັ່ງກ່າວ, X ຜູ້ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງຈະໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງຕາມລຳດັບດຽວກັນເຈົ້າໜ້າທີ່ໄປທໍ່ບໍ່ມີສິດຕໍ່ການຈຳນອງສຳລັບດອກເບ້ຍ ແລະ ເງິນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ເກີນຈຳນວນ 2 ປີສຸດທ້າຍ (ກໍລະນີໃນຄຳຖາມ

ນີ້ແມ່ນ ດອກເບ້ຍ 1 ລ້ານ ເຢນ). ໝາຍວ່າ, ກໍລະນີທີ່ບໍ່ເຈົ້າໜີ້ທົ່ວໄປຄົນອື່ນນັ້ນ, X ຈະໄດ້ຮັບການໃຊ້ແທນ ດອກເບ້ຍ ແລະ ເງິນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ເກີນກວ່າຈໍານວນ 2 ປີສຸດທ້າຍ (ກໍລະນີໃນຄໍາຖາມນີ້ແມ່ນ ດອກເບ້ຍ 1 ລ້ານ ເຢນ) ແລະ ໃນກໍລະນີທີ່ເງິນທີ່ຂາຍຊັບຫາກຍັງເຫຼືອກໍຈະສົ່ງໃຫ້ Y ຜູ້ຈໍານອງ. ນອກນັ້ນ, ກໍລະນີມີ ເຈົ້າໜີ້ທົ່ວໄປຄົນອື່ນ, ຖ້າດອກເບ້ຍ ແລະ ເງິນຄ່າເສຍຫາຍເປັນຈໍານວນທີ່ເກີນກວ່າ 2 ປີສຸດທ້າຍທີ່ X ຜູ້ມີ ສິດຕໍ່ການຈໍານອງຈະໄດ້ຮັບ (ກໍລະນີໃນຄໍາຖາມນີ້ແມ່ນ ດອກເບ້ຍຈໍານວນ 1 ລ້ານ ເຢນ) ກັບ ໜີ້ສິນທັງໝົດ ຂອງເຈົ້າໜີ້ທົ່ວໄປຫາກສູງກວ່າເງິນທີ່ເຫຼືອຈາກການຂາຍຊັບນັ້ນ, ກໍຈະຖືກນໍາມາແບ່ງປັນຕາມອັດຕາສ່ວນ ມູນຄ່າຂອງໜີ້ສິນ.

ຄຳຖາມ 4

(ພາກສິດທອງ: ສັນຍາ)

X ໄດ້ຊື້ແຜ່ນ DVD ຢູ່ຮ້ານຂອງ Y ຊຶ່ງມີການຂຽນອະທິບາຍໃນຮ້ານວ່າສາມາດເບິ່ງໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ. ເນື່ອງຈາກຜູ້ກ່ຽວຢາກເອົາໄວ້ເບິ່ງທັງຕອນຢູ່ບ້ານ ແລະ ຕອນໄປເຮັດວຽກຢູ່ຕ່າງປະເທດ ຈຶ່ງໄດ້ຊື້ແຜ່ນດັ່ງກ່າວໃນລາຄາ 3000 ເຢນ. ແຕ່ເມື່ອ X ໄປເຮັດວຽກຢູ່ຕ່າງປະເທດແລ້ວລອງເປີດເບິ່ງຈຶ່ງພົບວ່າ DVD ດັ່ງກ່າວເປັນອັນທີ່ເບິ່ງໄດ້ແຕ່ພາຍໃນປະເທດເທົ່ານັ້ນ.

ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ, X ຈະສາມາດທອງຕໍ່ Y ໄດ້ຄືແນວໃດ ແລະ ມີພື້ນຖານທາງກົດໝາຍຄືແນວໃດ. ກະລຸນາຄົ້ນຄວ້າອົງປະກອບທາງກົດໝາຍທີ່ສາມາດເປັນໄປໄດ້.

ໃນຄຳຖາມ 4 ນີ້ X ໄດ້ຊື້ DVD ມາຈາກ Y, ແຕ່ເນື່ອງຈາກ DVD ບໍ່ສາມາດສາຍເບິ່ງໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດຄືດັ່ງທີ່ X ຄິດ. X ຈຶ່ງບໍ່ພໍໃຈຕໍ່ສິນຄ້າທີ່ຊື້. ໃນກໍລະນີຄືແນວນີ້, X ຈະສາມາດແກ້ໄຂຕໍ່ຄວາມບໍ່ພໍໃຈຂອງຕົນໄດ້ຄືແນວໃດ. ໃນທາງກົດໝາຍແມ່ນມີວິທີການແກ້ໄຂໄດ້ຄືດັ່ງລຸ່ມນີ້.

1. ການບໍ່ປະຕິບັດພັນທະ (ການປະຕິບັດບໍ່ສົມບູນ)

ລະຫວ່າງ Y ກັບ X ແມ່ນໄດ້ເຮັດສັນຍາຊື້ຂາຍ DVD ກັນໃນລາຄາ 3000 ເຢນ. ໃນນັ້ນຖ້າ Y (ຜູ້ຂາຍ) ໄດ້ມອບ DVD ພ້ອມທັງໂອນກຳມະສິດໃນຊັບດັ່ງກ່າວ ແລະ X (ຜູ້ຊື້) ໄດ້ຈ່າຍເງິນແລ້ວນັ້ນ, ກໍຖືວ່າເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຊື້ຂາຍລະຫວ່າງ Y ກັບ X ແມ່ນບັນລຸ.

ສົມມຸດວ່າໃນສັນຍາຊື້ຂາຍລະຫວ່າງ Y ກັບ X ໄດ້ມີການສັນຍາກັນໄວ້ ຫຼື ຮັບປະກັນໄວ້ວ່າ DVD ດັ່ງກ່າວສາມາດສາຍເບິ່ງໄດ້ທັງຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ. ແຕ່ເມື່ອ DVD ດັ່ງກ່າວບໍ່ສາມາດໃຊ້ງານໄດ້ ຕອນຢູ່ຕ່າງປະເທດ ກໍຕົກຄວາມໄດ້ວ່າພັນທະທີ່ Y ຈະຕ້ອງມອບຊັບ ແລະ ໂອນກຳມະສິດ DVD ທີ່ສາຍເບິ່ງໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດນັ້ນຍັງບໍ່ທັນປະຕິບັດໄດ້ເທື່ອ. ໃນກໍລະນີນີ້, ສໍາລັບ X ຜູ້ຊື້ແມ່ນ, (i) ຖ້າ Y ຜູ້ຂາຍ ສາມາດຊອກຫາ DVD ທີ່ສາຍເບິ່ງໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດມາມອບໃຫ້ X ໄດ້ ຜູ້ກ່ຽວຈະຕ້ອງທອງເພື່ອບັງຄັບປະຕິບັດ ແລະ ຖ້າມີຄວາມເສຍຫາຍກໍອາດທອງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍພ້ອມ. (ii) ຖ້າບໍ່ສາມາດຫາ ແລະ ມອບ DVD ແບບດັ່ງກ່າວໄດ້ນັ້ນ, X ກໍຕ້ອງຍົກເລີກສັນຍາກັບ Y ແລະ ສົ່ງແຜ່ນ DVD ຄືນ, ພ້ອມທັງສາມາດທອງເອົາເງິນທີ່ຈ່າຍໄປ ແລະ ທອງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ. ຂໍ້ກຳນົດທາງກົດໝາຍທີ່ເປັນບ່ອນອີງມີດັ່ງລຸ່ມນີ້.

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 414】(ການບັງຄັບປະຕິບັດ)

① ກໍລະນີທີ່ລູກໜີ້ຫາກບໍ່ປະຕິບັດພັນທະດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ, ເຈົ້າໜີ້ ສາມາດທວງຕໍ່ສານ ເພື່ອບັງຄັບປະຕິບັດດ້ວຍວິທີການບັງຄັບໂດຍກົງ, ປະຕິບັດຕາງ, ບັງຄັບທາງອ້ອມ ແລະ ວິທີການອື່ນ ຕາມ ທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທາງແພ່ງ ແລະ ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການອື່ນທີ່ ກ່ຽວກັບຂັ້ນຕອນການບັງຄັບປະຕິບັດ.

② ຂໍ້ກຳນົດວັກກ່ອນໜ້ານີ້ ບໍ່ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ.

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 415】(ການທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍເນື່ອງຈາກການບໍ່ປະຕິບັດພັນທະ)

① ເມື່ອລູກໜີ້ ບໍ່ປະຕິບັດຕາມເນື້ອໃນຈິດໃຈຂອງພັນທະ ຫຼື ບໍ່ສາມາດປະຕິບັດພັນທະໄດ້ນັ້ນ, ເຈົ້າໜີ້ ສາມາດທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກເຫດດັ່ງກ່າວ. ເວັ້ນເສຍແຕ່ ການບໍ່ປະຕິບັດພັນທະ ດັ່ງກ່າວນັ້ນ ເມື່ອເບິ່ງຕາມສັນຍາ ແລະ ສາເຫດອື່ນທີ່ພາໃຫ້ເກີດມີພັນທະ ຫຼື ເບິ່ງຕາມຄວາມຮັບຮູ້ຂອງສັງຄົມ ທົ່ວໄປໃນການຄ້າຂາຍແລ້ວ ເຫັນວ່າບໍ່ຄວນຕົກເປັນຄວາມຮັບຜິດຂອງລູກໜີ້.

② ໃນກໍລະນີທີ່ສາມາດທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍໄດ້ຕາມຂໍ້ກຳນົດວັກກ່ອນໜ້າ. ເຈົ້າໜີ້ ສາມາດ ທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ແທນການປະຕິບັດພັນທະໄດ້ ໃນກໍລະນີຕໍ່ໄປນີ້.

1. ເມື່ອບໍ່ສາມາດປະຕິບັດພັນທະໄດ້.
2. ລູກໜີ້ ໄດ້ສະແດງເຈດຈຳນົງຢ່າງຈະແຈ້ງ ໃນການປະຕິເສດການປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນ.
3. ໃນກໍລະນີທີ່ພັນທະນັ້ນເກີດຂຶ້ນຈາກສັນຍາ, ແລະ ສັນຍາໄດ້ຖືກຍົກເລີກ ຫຼື ເກີດມີສິດໃນ ການຍົກເລີກສັນຍາເນື່ອງຈາກການບໍ່ປະຕິບັດພັນທະ.

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 416】(ຂອບເຂດຂອງການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ)

① ການທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຕໍ່ການບໍ່ປະຕິບັດພັນທະ ມີວັດຖຸປະສົງເພື່ອໃຊ້ແທນຕໍ່ ຄວາມເສຍຫາຍ ໂດຍທົ່ວໄປທີ່ຄວນເກີດຂຶ້ນຈາກການບໍ່ປະຕິບັດພັນທະດັ່ງກ່າວ.

② ເຖິງເປັນຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກເຫດການກໍລະນີພິເສດກໍຕາມ, ຖ້າເປັນເຫດການທີ່ ຄູ່ກໍລະນີຄວນຄາດການໄດ້ນັ້ນ, ເຈົ້າໜີ້ ກໍສາມາດທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍໄດ້.

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 541】(ການຍົກເລີກຈາກການທວງທາວ)

ໃນກໍລະນີທີ່ຄູ່ກໍລະນີອີກຝ່າຍໜຶ່ງບໍ່ປະຕິບັດພັນທະ ແລະ ຝ່າຍກົງກັນຂ້າມໄດ້ມີການທວງທາວໃຫ້ ປະຕິບັດໂດຍກຳນົດເວລາທີ່ເໝາະສົມໃຫ້ແລ້ວ, ຫາກຍັງບໍ່ປະຕິບັດພາຍໃນກຳນົດເວລາດັ່ງກ່າວ, ຝ່າຍກົງ

ກັນຂ້າມ ກໍສາມາດຍົກເລີກສັນຍາໄດ້. ເວັ້ນເສຍແຕ່ ການບໍ່ປະຕິບັດພັນທະເມື່ອກາຍກຳນົດເວລາດັ່ງກ່າວນັ້ນ ເມື່ອເບິ່ງຈາກສັນຍາ ແລະ ຄວາມຮັບຮູ້ຂອງສັງຄົມທົ່ວໄປໃນການຄ້າຂາຍແລ້ວ ເຫັນວ່າເປັນສິ່ງເບົາບາງ.

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 542】 (ການຍົກເລີກໂດຍບໍ່ເກີດຈາກການທວງທາວ)

① ໃນກໍລະນີຂ້າງລຸ່ມນີ້, ເຈົ້າໜີ້ ສາມາດຍົກເລີກສັນຍາໃນທັນທີ ໂດຍບໍ່ຕ້ອງມີການທວງທາວຕາມ ມາດຕາກ່ອນໜ້ານີ້.

1. ກໍລະນີທີ່ບໍ່ສາມາດປະຕິບັດພັນທະທັງໝົດ.
2. ລູກໜີ້ ໄດ້ສະແດງເຈດຈຳນົງຢ່າງຈະແຈ້ງ ໃນການປະຕິເສດການປະຕິບັດພັນທະທັງໝົດຂອງຕົນ.
3. ກໍລະນີທີ່ບໍ່ສາມາດປະຕິບັດພັນທະໄດ້ບາງສ່ວນ ຫຼື ກໍລະນີທີ່ລູກໜີ້ສະແດງເຈດຈຳນົງປະຕິເສດ ການປະຕິບັດພັນທະບາງສ່ວນ, ແຕ່ສະເພາະສ່ວນທີ່ເຫຼືອນັ້ນບໍ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ວັດຖຸປະສົງຂອງ ສັນຍາບັນລຸໄດ້.
4. ກໍລະນີເມື່ອອີງຕາມຄຸນລັກສະນະຂອງສັນຍາ ຫຼື ເຈດຈຳນົງຂອງຄູ່ກໍລະນີແລ້ວ ຖ້າບໍ່ປະຕິບັດ ພັນທະຕາມວັນເວລາ ຫຼື ພາຍໃນໄລຍະເວລາສະເພາະໃດໜຶ່ງແລ້ວ ຈະເຮັດໃຫ້ບໍ່ສາມາດບັນລຸ ຕາມວັດຖຸປະສົງຂອງສັນຍາໄດ້ ແຕ່ລູກໜີ້ໄດ້ປະປ່ອຍໃຫ້ເວລາຜ່ານໄປໂດຍບໍ່ປະຕິບັດ.
5. ນອກຈາກກໍລະນີໃນແຕ່ລະຂໍ້ຂ້າງເທິງແລ້ວ ກໍລະນີທີ່ລູກໜີ້ບໍ່ປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນ ເຖິງວ່າ ເຈົ້າໜີ້ໄດ້ທວງທາວຕາມມາດຕາກ່ອນໜ້ານີ້ແລ້ວ ແຕ່ກໍສາມາດຄາດການໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າບໍ່ມີ ການປະຕິບັດທີ່ພຽງພໍເພື່ອໃຫ້ສັນຍາບັນລຸຕາມວັດຖຸປະສົງ.

② ໃນກໍລະນີຂ້າງລຸ່ມນີ້, ເຈົ້າໜີ້ ສາມາດຍົກເລີກສັນຍາສ່ວນໜຶ່ງໄດ້ໃນທັນທີ ໂດຍບໍ່ຕ້ອງມີການ ທວງທາວຕາມມາດຕາກ່ອນໜ້ານີ້.

1. ກໍລະນີທີ່ບໍ່ສາມາດປະຕິບັດພັນທະບາງສ່ວນ.
2. ລູກໜີ້ ໄດ້ສະແດງເຈດຈຳນົງຢ່າງຈະແຈ້ງ ໃນການປະຕິເສດການປະຕິບັດພັນທະບາງສ່ວນຂອງ ຕົນ.

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 543】 (ກໍລະນີມີສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ຄວນເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງເຈົ້າໜີ້)

ກໍລະນີການບໍ່ປະຕິບັດພັນທະນັ້ນມີສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ຄວນເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງເຈົ້າໜີ້, ເຈົ້າໜີ້ ບໍ່ສາມາດຍົກເລີກສັນຍາຕາມສອງມາດຕາກ່ອນໜ້ານີ້.

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 545】(ຜົນຂອງການຍົກເລີກ)

① ກໍລະນີຄູ່ກໍລະນີຝ່າຍໃດໜຶ່ງນໍາໃຊ້ສິດໃນການຍົກເລີກ ຄູ່ກໍລະນີແຕ່ລະຝ່າຍ ພ້ອມກັນມີພັນທະ ພື້ນຟູສະພາບເດີມໃຫ້ອີກຝ່າຍ. ແຕ່ບໍ່ສາມາດລະເມີດຕໍ່ສິດຂອງບຸກຄົນທີສາມ.

② ການສົ່ງເງິນຄືນ ໃນກໍລະນີທີ່ກຳນົດໃນປະໂຫຍກຫຼັກຂອງວັກກ່ອນໜ້ານີ້ ຈະຕ້ອງມີດອກເບ້ຍ ໂດຍນັບຈາກມື້ທີ່ໄດ້ຮັບ.

③ ການສົ່ງຊັບອື່ນນອກຈາກເງິນ ໃນກໍລະນີປະໂຫຍກຫຼັກຂອງວັກ 1 ຕ້ອງໄດ້ສົ່ງໝາກຜົນທີ່ເກີດຂຶ້ນ ນັບຈາກມື້ໄດ້ຮັບຊັບດັ່ງກ່າວ.

④ ການນໍາໃຊ້ສິດໃນການຍົກເລີກ ບໍ່ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ.

ກໍລະນີ Y ຜູ້ຂາຍ ໄດ້ມອບ DVD ໃຫ້ X ຜູ້ຊື້ແລ້ວ ແຕ່ຄຸນນະພາບ ແລະ ປະໂຫຍດໃຊ້ສອຍ ມັນບໍ່ຄືດັ່ງທີ່ສັນຍາກັນໄວ້ນັ້ນ, ມັນຈະກົງກັບເງື່ອນໄຂທີ່ວ່າ 「ລູກໜີ້ ຫາກບໍ່ປະຕິບັດຕາມເນື້ອໃນຈິດໃຈ ຂອງພັນທະ」. ການບໍ່ປະຕິບັດພັນທະຂອງ Y ຜູ້ຂາຍໃນທີ່ນີ້ ເປັນປະກົດການຂອງການປະຕິບັດພັນທະ ບໍ່ຄົບຖ້ວນ. ຊຶ່ງຮູບແບບພື້ນຖານຂອງການບໍ່ປະຕິບັດພັນທະມີຄື: ① ການປະຕິບັດຫຼ້າຊ້າ ທັງທີ່ຈົງແລ້ວ ສາມາດປະຕິບັດໄດ້ ແຕ່ຮອດກຳນົດເວລາກໍຍັງບໍ່ປະ ຕິບັດ, ② ເປັນກໍລະນີທີ່ບໍ່ສາມາດປະຕິບັດຍ້ອນປະຕິບັດ ບໍ່ໄດ້, ③ ການປະຕິບັດບໍ່ຄົບຖ້ວນ ເປັນກໍລະນີທີ່ໄດ້ປະຕິບັດແລ້ວ ແຕ່ບໍ່ເປັນໄປຕາມເນື້ອໃນຈິດໃຈຂອງ ພັນທະ.

ກໍລະນີ Y ຜູ້ຂາຍປະຕິບັດບໍ່ຄົບຖ້ວນນັ້ນ, ສໍາລັບ X ຜູ້ຊື້ ① ຖ້າສາມາດຈັດຫາ DVD ທີ່ສາມາດສາຍ ເບິ່ງໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດມາໄດ້ ກໍແມ່ນທວງໃຫ້ປະຕິບັດພັນທະ, ແລະ ທວງເອົາການໃຊ້ແທນ ຄ່າເສຍຫາຍຈາກການບໍ່ປະຕິບັດຕາມເນື້ອໃນຈິດໃຈຂອງພັນທະ (ເຊັ່ນ: ການປະຕິບັດຫຼ້າຊ້າ) (ກົດໝາຍ ແພ່ງ ມາດຕາ 414, ມາດຕາ 415, ມາດຕາ 416), ② ກໍລະນີທີ່ບໍ່ສາມາດຈັດຫາ DVD ທີ່ສາມາດສາຍເບິ່ງ ໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດມາໄດ້ນັ້ນ, ແມ່ນສາມາດທວງໃຫ້ຍົກເລີກສັນຍາ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 542 ວັກ 1 ຂໍ້ 1) ແລະ ທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 545 ວັກ 4, ມາດຕາ 415, ມາດຕາ 416). ຫຼື ③ ສາມາດທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍເພື່ອທົດແທນ (ຄ່າທົດແທນ) DVD ທີ່ ສາຍໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດດັ່ງກ່າວ ໂດຍບໍ່ຕ້ອງຍົກເລີກສັນຍາ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 415 ວັກ 2).

2. ການຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມບໍ່ສອດຄ່ອງ

ບາດນີ້ມາເບິ່ງກໍລະນີທີ່ Y ຜູ້ຂາຍ ບໍ່ໄດ້ຮັບປະກັນເປັນພິເສດຕໍ່ X ຜູ້ຊື້ວ່າ DVD ດັ່ງກ່າວສາມາດນໍາ ໃຊ້ໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ. ເຖິງເປັນກໍລະນີນີ້ກໍຕາມ ເມື່ອພິຈາລະນາເບິ່ງລາຄາ ແລະ ປັດໃຈອື່ນໆ ຂອງ DVD ແລ້ວ ຖ້າຖືກຍອມຮັບວ່າ ການທີ່ສາມາດນໍາໃຊ້ໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດນັ້ນເປັນຄຸນລະ ສະນະ ແລະ ປະໂຫຍດໃຊ້ສອຍທີ່ຄວນມີໃນຕົວຂອງຊັບດັ່ງກ່າວແລ້ວ, ກໍສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າຕົກເປັນກໍລະນີ ທີ່ປະເພດ, ຄຸນນະພາບ ຫຼື ປະລິມານຂອງຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍທີ່ມອບໃຫ້ມາ ບໍ່ສອດຄ່ອງກັບເນື້ອໃນຂອງ ສັນຍາ ຕາມມາດຕາ 562 ວັກ 1. ໃນກໍລະນີນີ້ X ສາມາດ ① ທວງໃຫ້ປະຕິບັດຈົນສໍາເລັດໂດຍການໃຫ້

ມອບອັນໃໝ່ໃຫ້ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 562), ແລະ ② ທາງທາງໃຫ້ປະຕິບັດໂດຍກຳນົດໄລຍະເວລາທີ່ເໝາະສົມໃຫ້ ຖ້າປະຕິບັດບໍ່ສຳເລັດພາຍໃນໄລຍະເວລາດັ່ງກ່າວແມ່ນທາງໃຫ້ຫຼຸດລາຄາ (ມາດຕາ 563). ③ ທາງໃຫ້ຊົດໃຊ້ຄ່າເສຍຫາຍ (ມາດຕາ 564, ມາດຕາ 415), ④ ຍົກເລີກສັນຍາ (ມາດຕາ 564, ມາດຕາ 541 ແລະ ມາດຕາ 542).

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 562】(ສິດທາງໃຫ້ປະຕິບັດຈົນສຳເລັດຂອງຜູ້ຊື້)

① ກໍລະນີປະເພດ, ຄຸນນະພາບ ຫຼື ປະລິມານຂອງຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍທີ່ມອບໃຫ້ມາ ຫາກບໍ່ສອດຄ່ອງກັບເນື້ອໃນຂອງສັນຍາ. ຜູ້ຊື້ ສາມາດທາງຕໍ່ຜູ້ຂາຍໃຫ້ປະຕິບັດຈົນສຳເລັດ ໂດຍການສ້ອມແປງ, ປ່ຽນອັນໃໝ່ ຫຼື ມອບສ່ວນທີ່ຍັງບໍ່ຄົບ ຂອງຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍ. ແຕ່ກໍລະນີທີ່ຜູ້ຂາຍ ບໍ່ໄດ້ເຮັດໃຫ້ເປັນພາລະແກ່ຜູ້ຊື້ຈົນເກີນຄວນນັ້ນ ແມ່ນສາມາດປະຕິບັດໃຫ້ສຳເລັດດ້ວຍວິທີການທີ່ແຕກຕ່າງຈາກທີ່ຜູ້ຊື້ທາງມາກໍໄດ້.

② ກໍລະນີການປະຕິບັດບໍ່ສອດຄ່ອງໃນວັກກ່ອນໜ້ານີ້ ມີສາເຫດທີ່ຄວນຕົກເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ຊື້ເອງນັ້ນ, ຜູ້ຊື້ ບໍ່ສາມາດທາງໃຫ້ປະຕິບັດຈົນສຳເລັດ ຕາມຂໍ້ກຳນົດໃນວັກດັ່ງກ່າວໄດ້.

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 563】(ສິດທາງໃຫ້ຫຼຸດລາຄາຂອງຜູ້ຊື້)

① ໃນກໍລະນີຂໍ້ກຳນົດໃນວັກ 1 ປະໂຫຍກຫຼັກຂອງມາດຕາກ່ອນໜ້ານີ້, ເມື່ອຜູ້ຊື້ຫາກໄດ້ທາງທາງໃຫ້ປະຕິບັດຈົນສຳເລັດໂດຍການກຳນົດໄລຍະເວລາທີ່ເໝາະສົມໄວ້ ແຕ່ບໍ່ສາມາດປະຕິບັດໃຫ້ສຳເລັດໄດ້ພາຍໃນໄລຍະເວລາດັ່ງກ່າວ, ຜູ້ຊື້ ສາມາດທາງໃຫ້ຫຼຸດລາຄາຕາມລະດັບຄວາມບໍ່ສອດຄ່ອງດັ່ງກ່າວ.

② ກໍລະນີກົງກັບວັກກ່ອນໜ້ານີ້ ຜູ້ຊື້ ສາມາດທາງໃຫ້ຫຼຸດລາຄາໃນທັນທີ ໂດຍບໍ່ຕ້ອງທາງທາງຄືໃນວັກດັ່ງກ່າວຕາມກໍລະນີລຸ່ມນີ້.

1. ກໍລະນີບໍ່ສາມາດປະຕິບັດໃຫ້ສຳເລັດໄດ້.
2. ຜູ້ຂາຍ ສະແດງເຈດຈຳນົງຢ່າງຈະແຈ້ງ ໃນການປະຕິເສດການປະຕິບັດຈົນສຳເລັດ.
3. ກໍລະນີເມື່ອອີງຕາມຄຸນລັກສະນະຂອງສັນຍາ ຫຼື ເຈດຈຳນົງຂອງຄູ່ກໍລະນີແລ້ວ ຖ້າບໍ່ປະຕິບັດພັນທະຕາມວັນເວລາ ຫຼື ພາຍໃນໄລຍະເວລາສະເພາະໃດໜຶ່ງແລ້ວ ຈະເຮັດໃຫ້ບໍ່ສາມາດບັນລຸຕາມວັດຖຸປະສົງຂອງສັນຍາ ແຕ່ຜູ້ຂາຍໄດ້ປະປ່ອຍໃຫ້ເວລາຜ່ານໄປໂດຍບໍ່ປະຕິບັດໃຫ້ສຳເລັດ.
4. ນອກຈາກກໍລະນີໃນແຕ່ລະຂໍ້ຂ້າງເທິງແລ້ວ ກໍລະນີທີ່ຜູ້ຊື້ ສາມາດຄາດການໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າເຖິງຈະທາງທາງຕາມວັກກ່ອນໜ້ານັ້ນກໍຕາມ ແຕ່ກໍຈະບໍ່ໄດ້ຮັບການປະຕິບັດຈົນສຳເລັດ.

③ ກໍລະນີການປະຕິບັດບໍ່ສອດຄ່ອງໃນວັກ 1 ຫາກມີສາເຫດທີ່ຄວນຕົກເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ຊື້ເອງນັ້ນ, ຜູ້ຊື້ ບໍ່ສາມາດທາງໃຫ້ຫຼຸດລາຄາຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນວັກ 2 ກ່ອນໜ້ານີ້ໄດ້.

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 564】(ການທວງໃຫ້ຊົດໃຊ້ຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ການນໍາໃຊ້ສິດໃນການຍົກເລີກຂອງຜູ້ຊື້)

ໃນສອງມາດຕາກ່ອນໜ້ານີ້ ຈະບໍ່ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຕາມມາດຕາ 415 ກັບ ການນໍາໃຊ້ສິດໃນການຍົກເລີກຕາມມາດຕາ 541 ແລະ ມາດຕາ 542.

ອັນນີ້ແມ່ນຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍ ບໍ່ມີຄວາມພຽບພ້ອມໃນດ້ານຄຸນນະພາບ ແລະ ປະໂຫຍດໃຊ້ສອຍຕາມທີ່ສັນຍາໄດ້ຕັ້ງໄວ້. ເມື່ອເບິ່ງຕາມມຸມມອງທີ່ວ່າບໍ່ມີການສະໜອງຊັບທີ່ສອດຄ່ອງກັບເນື້ອໃນຂອງສັນຍາ (ຄວາມບໍ່ສອດ ຄ່ອງກັບເນື້ອໃນຂອງສັນຍາ) ແລ້ວ, ເພື່ອເປັນການຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ຊື້ຈາກຄວາມບໍ່ສອດຄ່ອງກັບສັນຍາ, ຈຶ່ງຍອມຮັບໃຫ້ສາມາດທວງໃຫ້ປະຕິບັດຈົນສໍາເລັດ, ທວງໃຫ້ຫຼຸດລາຄາ ຫຼື ທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການທີ່ບໍ່ໄດ້ມອບຊັບທີ່ສອດຄ່ອງກັບເນື້ອໃນຂອງສັນຍາ. ນອກນັ້ນກໍຍັງສາມາດເລືອກທີ່ຈະຍົກເລີກສັນຍາກໍໄດ້.

ກໍລະນີໃນຄໍາຖາມນີ້, ເນື້ອໃນຂອງສັນຍາລະຫວ່າງຄູ່ກໍລະນີ ແມ່ນໄດ້ຮັບຮູ້ກັນວ່າ DVD ທີ່ສາມາດສາຍດ້ວຍເຄື່ອງສາຍຂອງພາຍໃນ ແລະ ເຄື່ອງສາຍຂອງຕ່າງປະເທດ ເປັນຄຸນນະພາບ ແລະ ປະໂຫຍດໃຊ້ສອຍໂດຍທົ່ວໄປທີ່ຄວນມີ. ແຕ່ເມື່ອບໍ່ຄົບຕາມນັ້ນ ກໍໝາຍຄວາມວ່າເປັນການປະຕິບັດທີ່ບໍ່ສອດຄ່ອງຕາມເນື້ອໃນຂອງສັນຍາ. X ສາມາດ ປະຕິບັດຄືໄດ້ອະທິບາຍມາຂ້າງເທິງຄື: ① ທວງໃຫ້ປະຕິບັດຈົນສໍາເລັດໂດຍການໃຫ້ເອົາອັນໃໝ່ມາແທນ (ມາດຕາ 562), ② ທວງທາງໃຫ້ປະຕິບັດຈົນສໍາເລັດໂດຍກໍານົດໄລຍະເວລາທີ່ເໝາະສົມໃຫ້, ແລະ ຖ້າບໍ່ມີການປະຕິບັດພາຍໃນໄລຍະເວລາດັ່ງກ່າວ ກໍສາມາດທວງໃຫ້ຫຼຸດລາຄາ (ມາດຕາ 563), ③ ທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ (ມາດຕາ 564, ມາດຕາ 415), ແລະ ④ ຍົກເລີກສັນຍາ (ມາດຕາ 564, ມາດຕາ 541, ມາດຕາ 542).

ກໍລະນີ X ຍົກເລີກສັນຍາ. X ສາມາດທວງຕໍ່ Y ເພື່ອເອົາເງິນຄືນ ແລະ ທວງໃຫ້ສິ່ງດອກເບ້ຍຂອງເງິນສ່ວນດັ່ງກ່າວ (ມາດຕາ 545 ວັກ 2) ເພື່ອເປັນການແລກປ່ຽນກັບການສົ່ງຄືນແຜ່ນ DVD ແລະ ຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຈາກການນໍາໃຊ້ (ມາດຕາ 545 ວັກ 3) (ຜົນປະໂຫຍດຈາກການນໍາໃຊ້ DVD ກັບ ດອກເບ້ຍຈາກເງິນທີ່ຊື້ແຜ່ນສາມາດຫັກລົບກັນໄດ້ ໝູນໃຊ້ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 575).

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 575】(ຜູ້ໄດ້ໝາກຜົນ ແລະ ການຊໍາລະດອກເບ້ຍຂອງເງິນທີ່ຊື້ຊັບ)

① ກໍລະນີມີໝາກຜົນເກີດຂຶ້ນຈາກຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງການຊື້ຂາຍ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ມອບກັນນັ້ນ, ໝາກຜົນດັ່ງກ່າວ ຈະເປັນຂອງຜູ້ຂາຍ.

② ຜູ້ຂາຍ ມີພັນທະຈ່າຍດອກເບ້ຍຂອງເງິນຄ່າຊັບ ນັບແຕ່ມື້ທີ່ໄດ້ມອບເປັນຕົ້ນໄປ. ແຕ່ກໍລະນີການຈ່າຍຄ່າຊັບຫາກມີກໍານົດເວລາ ແມ່ນບໍ່ຈໍາເປັນຈ່າຍດອກເບ້ຍນັ້ນ ຈົນກວ່າກໍານົດເວລາດັ່ງກ່າວຈະມາເຖິງ.

3. ການຫຼົງຜິດ

ການຫຼົງຜິດ ໝາຍເຖິງການເຮັດນິຕິກຳ ເປັນຕົ້ນແມ່ນການເຮັດສັນຍາ ທີ່ເຈດຈຳນົງຂອງຜູ້ສະແດງເຈດ

ຈຳນິງນັ້ນ ບໍ່ກົງກັນກັບສິ່ງທີ່ສະແດງອອກ, ແຕ່ຜູ້ສະແດງກໍໄດ້ສະແດງເຈດຈຳນິງດັ່ງກ່າວອອກມາໂດຍບໍ່ໄດ້ຄິດພໍ້.

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 95】(ການຫຼົງຜິດ)

① ການສະແດງເຈດຈຳນິງ ຫາກເກີດຈາກການຫຼົງຜິດໃນກໍລະນີລຸ່ມນີ້ ແລະ ການຫຼົງຜິດດັ່ງກ່າວເມື່ອແລ່ໃສ່ວັດຖຸປະສົງຂອງນິຕິກຳ ຫຼື ຄວາມຮັບຮູ້ຂອງສັງຄົມທົ່ວໄປໃນການຄ້າຂາຍແລ້ວຖືວ່າເປັນບັນຫາທີ່ສຳຄັນ ກໍສາມາດຍົກເລີກໄດ້.

1. ການຫຼົງຜິດທີ່ຂາດເຈດຈຳນິງທີ່ສອດຮັບກັບການສະແດງເຈດຈຳນິງ.
2. ການຫຼົງຜິດທີ່ຜູ້ສະແດງເຈດຈຳນິງ ຮັບຮູ້ເນື້ອຫາທີ່ເປັນແຖນຫຼັກຂອງນິຕິກຳ ກົງກັນຂ້າມກັບຄວາມເປັນຈິງ.

② ການຍົກເລີກການສະແດງເຈດຈຳນິງຕາມຂໍ້ກຳນົດໃນຂໍ້ 2 ຂອງວັກກ່ອນໜ້ານີ້ ຈະເຮັດໄດ້ກໍຕໍ່ເມື່ອ ເນື້ອຫາດັ່ງກ່າວໄດ້ສະແດງອອກມາວ່າເປັນແຖນຫຼັກຂອງນິຕິກຳເທົ່ານັ້ນ.

③ ກໍລະນີການຫຼົງຜິດເກີດຈາກຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງຢ່າງສູງຂອງຜູ້ສະແດງເຈດຈຳນິງນັ້ນ, ນອກຈາກກໍລະນີຂ້າງລຸ່ມນີ້ ແມ່ນບໍ່ສາມາດຍົກເລີກການສະແດງເຈດຈຳນິງຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນວັກ 1.

1. ກໍລະນີຄູ່ກໍລະນີໄດ້ຮູ້ກ່ຽວກັບການຫຼົງຜິດຂອງຜູ້ສະແດງເຈດຈຳນິງ ຫຼື ການທີ່ບໍ່ຮູ້ນັ້ນແມ່ນຍ້ອນມີຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງໃນລະດັບສູງ.
2. ກໍລະນີທີ່ຄູ່ກໍລະນີ ກໍຕົກໃນການຫຼົງຜິດອັນດຽວກັນກັບຜູ້ສະແດງເຈດຈຳນິງ.

④ ການຍົກເລີກການສະແດງເຈດຈຳນິງຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນວັກ 1 ບໍ່ສາມາດໄດ້ແຍ່ງຕໍ່ບຸກຄົນທີ່ສາມທີ່ບໍ່ລິສຸດໃຈ ແລະ ປາສະຈາກຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ.

ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 95 ວັກ 1 ຂໍ້ 1 ກຳນົດວ່າ「ການຫຼົງຜິດດັ່ງກ່າວເມື່ອແລ່ໃສ່ວັດຖຸປະສົງຂອງນິຕິກຳ ຫຼື ຄວາມຮັບຮູ້ຂອງສັງຄົມທົ່ວໄປໃນການຄ້າຂາຍແລ້ວຖືວ່າເປັນບັນຫາທີ່ສຳຄັນ」(ການຫຼົງຜິດມີຄວາມສຳຄັນ) ແມ່ນສາມາດຍົກເລີກການສະແດງເຈດຈຳນິງ. ອັນນີ້ແມ່ນການຜັນເອົາປະເດັນທີ່ກົດໝາຍແພ່ງສະບັບກ່ອນການປັບປຸງ ທີ່ຖືວ່າຈຳເປັນຕ້ອງມີການຫຼົງຜິດໃນ「ອົງປະກອບສຳຄັນ」ຂອງນິຕິກຳມາເປັນຂໍ້ກຳນົດ.

「ອົງປະກອບສຳຄັນ」ຂອງນິຕິກຳ ໝາຍເຖິງເປັນສ່ວນທີ່ສຳຄັນເຖິງຂະໜາດວ່າ: ① ຖ້າຜູ້ສະແດງເຈດຈຳນິງຫາກຮູ້ຕົວວ່າຫຼົງຜິດກໍຄົງຈະບໍ່ສະແດງເຈດຈຳນິງອອກມາ ແລະ ② ຕາມການພິຈາລະນາຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນຂອງຄົນທົ່ວໄປ ຖ້າຮູ້ຕົວວ່າຫຼົງຜິດໃນບັນຫາດັ່ງກ່າວກໍຄົງຈະບໍ່ສະແດງເຈດຈຳນິງເຊັ່ນກັນ. ຊຶ່ງຝ່າຍ X ຜູ້ຊື້ ຕ້ອງໄດ້ກ່າວອ້າງ ແລະ ພິສູດໃນສິ່ງທີ່ກ່າວມານີ້ເພື່ອກ່າວອ້າງວ່າເປັນໂມຄະຈາກການຫຼົງຜິດ.

ຕໍ່ກັບບັນຫານີ້ Y ຜູ້ຂາຍ ສາມາດກ່າວອ້າງເພື່ອປະຕິເສດການຍົກເລີກຍ້ອນການຫຼົງຜິດ ໂດຍກ່າວອ້າງ ແລະ ພິສູດວ່າ ຜູ້ສະແດງເຈດຈຳນິງມີຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງໃນລະດັບສູງຈຶ່ງພາໃຫ້ຫຼົງຜິດ (ຖ້າລະມັດລະວັງແຕ່ກໍພໍທີ່ຈະຮູ້ໄດ້ວ່າຫຼົງຜິດ ແຕ່ກໍຍັງບໍ່ຮູ້ຕົວ) ເພື່ອມາຫັກລ້າງການກ່າວອ້າງວ່າເປັນໂມຄະຈາກການຫຼົງຜິດ.

ປະເພດຂອງການຫຼົງຜິດມີຄື: (i) «ການຫຼົງຜິດໃນການສະແດງອອກ»ທີ່ເກີດຈາກການເວົ້າຜິດ, ການຂຽນຜິດ ແລະ (ii) ກໍລະນີທີ່ເຂົ້າໃຈຜິດພາດກ່ຽວກັບຄວາມໝາຍ ຫຼື ເນື້ອໃນຂອງການສະແດງອອກ (ການຫຼົງຜິດກ່ຽວກັບຄວາມຄືກັນຂອງຄູ່ກໍລະນີຂອງການສະແດງເຈດຈຳນົງ, ຄວາມຄືກັນຂອງຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍ, ຄຸນນະພາບ ແລະ ປະໂຫຍດໃຊ້ສອຍຂອງຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍ) ກໍຖືວ່າເປັນ«ການຫຼົງຜິດໃນເນື້ອໃນ». ແຕ່ໃນກໍລະນີຄຳຖາມນີ້, (iii) ຖ້າ X ຜູ້ຊື້ ມີເຈດຈຳນົງທີ່ຈະ«ຊື້ DVD ອັນນີ້»ຈາກ Y ຜູ້ຂາຍ ຈຶ່ງໄດ້ສະແດງເຈດຈຳນົງວ່າຈະ«ຊື້ DVD ອັນນີ້»ຈາກ Y ແລ້ວ,ຖືວ່າເຈດຈຳນົງ ແລະ ການສະແດງອອກຂອງ X ແມ່ນເປັນເອກະພາບກັນ. ຈຶ່ງເວົ້າໄດ້ຍາກວ່າເປັນການຫຼົງຜິດໃນການສະແດງອອກ ຫຼື ຫຼົງຜິດໃນເນື້ອໃນ. ຊຶ່ງສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າກໍລະນີນີ້ເປັນ«ການຫຼົງຜິດໃນເຫດຜົນ»ກ່ຽວກັບຄຸນນະພາບ ແລະ ປະໂຫຍດໃຊ້ສອຍຂອງຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍ. ສໍາລັບບັນຫານີ້ ປະເພນີສານຂອງກົດໝາຍແພ່ງສະບັບກ່ອນການປັບປຸງໄດ້ຮັບຮູ້ວ່າ ແມ່ນຢູ່ວ່າການຫຼົງຜິດໃນເຫດຜົນມັນແຕກຕ່າງຈາກການຫຼົງຜິດທີ່ກຳນົດໃນມາດຕາ 95 ຂອງກົດໝາຍແພ່ງ. ແຕ່ເມື່ອເຫດຜົນຂອງຜູ້ສະແດງເຈດຈຳນົງທີ່ສະແດງຕໍ່ຄູ່ກໍລະນີນັ້ນໄດ້ສື່ໃຫ້ເຫັນຈະແຈ້ງ ຫຼື ສື່ໃຫ້ເຫັນເປັນໄນກໍສາມາດປະຕິບັດຄືກັບການຫຼົງຜິດໃນເນື້ອໃນຂອງການສະແດງເຈດຈຳນົງໄດ້. ແຕ່ພາຍຫຼັງທີ່ກົດໝາຍແພ່ງໄດ້ມີການປັບປຸງຈຶ່ງໄດ້ມີການນໍາເອົາແນວຄວາມຄິດນີ້ເຂົ້າ. ສໍາລັບ«ການຫຼົງຜິດທີ່ຜູ້ສະແດງເຈດຈຳນົງ ຮັບຮູ້ເນື້ອຫາທີ່ເປັນແກນຫຼັກຂອງນິຕິກຳ ກົງກັນຂ້າມກັບຄວາມເປັນຈິງ»ຖ້າ«ເນື້ອຫາດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກສະແດງອອກມາວ່າເປັນແກນຫຼັກຂອງນິຕິກຳນັ້ນ»ກໍສາມາດຍົກເລີກການສະແດງເຈດຈຳນົງໄດ້ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 95 ວັກ 1 ຂໍ້ 2, ວັກ 2).

ໃນຄຳຖາມນີ້, ຕອນທີ່ X ຊື້ DVD ຈາກ Y. ຖ້າເຫດຜົນທີ່ຊື້ຄືຕ້ອງເປັນແຜ່ນທີ່ສາຍເບິ່ງໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ໄດ້ສື່ສານໃຫ້ເຫັນຈະແຈ້ງ ຫຼື ສື່ສານໃຫ້ເຫັນເປັນໄນໃຫ້ Y ຊາບແລ້ວນັ້ນ. ກໍປະຕິບັດຄືກັບ«ການຫຼົງຜິດໃນເນື້ອໃນ»ແລະ ຖ້າເປັນສິ່ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ«ອົງປະກອບສໍາຄັນ»ແລ້ວ, X ກໍສາມາດກ່າວອ້າງວ່າສັນຍາຊື້ຂາຍລະຫວ່າງ Y ກັບ X ເປັນໄມຄະຈາກການຫຼົງຜິດໄດ້. ສ່ວນວ່າການທີ່ສາຍເບິ່ງໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດນັ້ນຈະເປັນ«ອົງປະກອບສໍາຄັນ»ສໍາລັບສັນຍາລະຫວ່າງ Y ກັບ X ຫຼືບໍ່ນັ້ນ, ສ່ວນສໍາຄັນກໍຄືລະດັບຂອງບັນຫາທີ່ວ່າ ① ຖ້າ X ຮູ້ຕົວວ່າຫຼົງຜິດຄົງຈະບໍ່ສະແດງເຈດຈຳນົງອອກໄປ, ແລະຕາມການພິຈາລະນາຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນຂອງຄົນທົ່ວໄປ ຖ້າຮູ້ຕົວວ່າຫຼົງຜິດໃນບັນຫາດັ່ງກ່າວກໍຄົງຈະບໍ່ສະແດງເຈດຈຳນົງ. ກົງກັນຂ້າມສໍາລັບ Y ຖ້າບໍ່ສາມາດກ່າວອ້າງ ແລະ ພິສູດໄດ້ວ່າຕອນທີ່ X ໄດ້ສະແດງເຈດຈຳນົງນັ້ນມີຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງໃນລະດັບສູງແລ້ວ ກໍຈະບໍ່ສາມາດກ່າວອ້າງເພື່ອຫັກລ້າງການຂໍຍົກເລີກຂອງ X.

ກໍລະນີທີ່ສັນຍາຊື້ຂາຍລະຫວ່າງ Y ກັບ X ຖືກຍົກເລີກ Y ຕ້ອງໄດ້ສົ່ງເງິນຄືນໃຫ້ X (ພ້ອມທັງຕ້ອງສົ່ງດອກເບ້ຍນັບຕັ້ງແຕ່ມື້ທີ່ໄດ້ຮັບ. ມາດຕາ 545 ວັກ 2), ສ່ວນ X ແມ່ນຕ້ອງສົ່ງ DVD ຄືນ (ແລະຕ້ອງສົ່ງຜົນປະໂຫຍດຈາກການນໍາໃຊ້ນັບແຕ່ມື້ທີ່ມີການມອບ. ມາດຕາ 545 ວັກ 3. ນອກນັ້ນ, ດອກເບ້ຍຂອງເງິນທີ່ຊື້ ກັບ ຜົນປະໂຫຍດຈາກການນໍາໃຊ້ແຜ່ນ DVD ແມ່ນສາມາດຫັກລົບກັນໄດ້. ມາດຕາ 575).

ອີກອັນໜຶ່ງ, ① ກໍລະນີການທີ່ Y ຮູ້ຢູ່ແລ້ວວ່າ X ຫຼົງຜິດ ຫຼື ການທີ່ບໍ່ຮູ້ນັ້ນແມ່ນຍ້ອນມີຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງໃນລະດັບສູງ (ກໍລະນີຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງທີ່ບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ) ຫຼື ② Y ແລະ X ຕ່າງພາກັນເຂົ້າໃຈຜິດວ່າແຜ່ນ DVD ດັ່ງກ່າວສາຍເບິ່ງໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ (ກໍລະນີພ້ອມກັນຫຼົງຜິດ) ນັ້ນ, ເຖິງວ່າ X ມີຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງໃນລະດັບສູງກໍຕາມ, ກໍຍັງສາມາດກ່າວອ້າງເພື່ອຍົກເລີກດ້ວຍເຫດຜົນການຫຼົງຜິດໄດ້ (Y ຜູ້ບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ບໍ່ສາມາດກ່າວອ້າງ ແລະ ພິສູດເຖິງຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງໃນລະດັບສູງ

ຂອງ X ເພື່ອປະຕິເສດຄວາມເປັນໂມຄະໂດຍການຫຼົງຜິດ. ມາດຕາ 95 ວັກ 3).

4. ການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ

ກໍລະນີທີ່ Y ເຈດຕະນາຫຼອກລວງ X ໂດຍເຮັດໃຫ້ X ເຊື່ອວ່າ DVD ທີ່ເບິ່ງໄດ້ແຕ່ພາຍໃນນັ້ນ ສາມາດສາຍເບິ່ງຢູ່ຕ່າງປະເທດ, ພາໃຫ້ X ສະແດງເຈດຈຳນົງໃນການຊື້ແຜ່ນ DVD ດັ່ງກ່າວ. X ສາມາດ ຍົກເລີກການສະແດງເຈດຈຳນົງຕໍ່ Y ດ້ວຍເຫດຜົນຂອງການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ (ມາດຕາ 96 ວັກ 1).

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 96】 (ການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ຫຼື ການນາບຊຸ່)

- ① ການສະແດງເຈດຈຳນົງໂດຍການຖືກຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ຫຼື ຖືກນາບຊຸ່ ສາມາດຍົກເລີກໄດ້.
- ② ກໍລະນີບຸກຄົນທີ່ສາມໄດ້ຕົວະຍົວະຫຼອກລວງກ່ຽວກັບການສະແດງເຈດຈຳນົງຕໍ່ຝ່າຍກົງກັນຂ້າມ ການສະແດງເຈດຈຳນົງດັ່ງກ່າວ ຈະສາມາດຍົກເລີກໄດ້ແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ຝ່າຍກົງກັນຂ້າມຮູ້ ຫຼື ອາດຮູ້ໄດ້ເທົ່າ ນັ້ນ.
- ③ ການຍົກເລີກການສະແດງເຈດຈຳນົງໂດຍການຖືກຕົວະຍົວະຫຼອກລວງໃນຂໍ້ກຳນົດວັກ 2 ກ່ອນ ໜ້ານີ້, ບໍ່ສາມາດໄດ້ແບ່ງຕໍ່ບຸກຄົນທີ່ສາມທີ່ບໍລິສຸດໃຈ ແລະ ປາສະຈາກຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ.

ການຍົກເລີກການສະແດງເຈດຈຳນົງໂດຍເຫດຜົນການຖືກຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ຈະມີເງື່ອນໄຂທີ່ບໍ່ ເຄັ່ງຄັດເທົ່າກໍລະນີການຫຼົງຜິດຢູ່ບ່ອນວ່າ ຈະບໍ່ຈຳກັດຢູ່ແຕ່ກໍລະນີທີ່ມີການຫຼົງຜິດໃນ「ອົງປະກອບສຳຄັນ」. ແຕ່ໃນອີກມຸມໜຶ່ງ, ໃນເບື້ອງທີ່ X ຜູ້ສະແດງເຈດຈຳນົງ ຕ້ອງພິສູດເຈດຕະນາຂອງ Y ຜູ້ຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ນັ້ນ, ຖືວ່າເປັນເງື່ອນໄຂທີ່ເຄັ່ງ ກວ່າກໍລະນີຂອງການຫຼົງຜິດ.

ໃນຄຳຖາມນີ້, ຖ້າ X ສາມາດພິສູດໄດ້ວ່າ Y ມີເຈດຕະນາຢາກຫຼອກລວງ X ຢູ່ແລ້ວນັ້ນ, ກໍສາມາດ ຍົກເລີກການສະແດງເຈດຈຳນົງໃນການຊື້ ເນື່ອງຈາກຖືກຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ.

ກໍລະນີທີ່ການຍົກເລີກການສະແດງເຈດຈຳນົງຖືກຍອມຮັບນັ້ນ, ຈະມີການຄາດການເບິ່ງກໍລະນີທີ່ມີ ກຳເກີດຂຶ້ນ ແລະ ກໍລະນີບໍ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການສະແດງເຈດຈຳນົງດັ່ງກ່າວ ແລ້ວໃຫ້ແຕ່ລະຝ່າຍສົ່ງຄືນສິ່ງທີ່ ໄດ້ຮັບມາໃຫ້ກັນ ແລະ ກັນ. ອັນນີ້ຜົນສຸດທ້າຍກໍບໍ່ຕ່າງຫຍັງກັບພັນທະໃນການຟື້ນຟູສະພາບ ຊຶ່ງເປັນຜົນ ຂອງການຍົກເລີກສັນຍາ (ອະທິບາຍຢູ່ຂໍ້ 1 ຂ້າງເທິງ. ມາດຕາ 545).

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 121】 (ຜົນຂອງການຍົກເລີກ)

ການກະທຳທີ່ຖືກຍົກເລີກ ຖືວ່າບໍ່ມີຜົນມາແຕ່ຕົ້ນ.

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 121-2】(ພັນທະໃນການຟື້ນຟູສະພາບເດີມ)

① ຜູ້ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຈາກການປະຕິບັດພັນທະບິນພື້ນຖານການກະທຳທີ່ເປັນໂມຄະ ມີພັນທະຕ້ອງຟື້ນຟູສະພາບເດີມໃຫ້ແກ່ຝ່າຍກົງກັນຂ້າມ.

② ຜູ້ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຈາກການປະຕິບັດພັນທະບິນພື້ນຖານການກະທຳບໍ່ມີມູນຄ່າທີ່ເປັນໂມຄະຫາກບໍ່ຮູ້ວ່າ ການກະທຳຕອນທີ່ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດນັ້ນເປັນໂມຄະ (ພາຍຫຼັງຮັບປະໂຫຍດແລ້ວ ສຳລັບການກະທຳທີ່ຖືວ່າເປັນໂມຄະມາແຕ່ເບື້ອງຕົ້ນຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາກ່ອນໜ້ານີ້ ການກະທຳຕອນທີ່ໄດ້ປະໂຫຍດດັ່ງກ່າວນັ້ນ ສາມາດຍົກເລີກໄດ້) ມີພັນທະສົ່ງຄືນຕາມຂອບເຂດຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຮັບຕົວຈິງຈາກການກະທຳດັ່ງກ່າວ ໂດຍບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຂໍ້ກຳນົດຂອງວັກກ່ອນໜ້ານີ້.

③ ຜູ້ທີ່ບໍ່ມີຄວາມສາມາດໃນການສະແດງເຈດຈຳນົງໃນຕອນກະທຳ ມີພັນທະສົ່ງຄືນຕາມຂອບເຂດຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຮັບຕົວຈິງຈາກການກະທຳດັ່ງກ່າວ. ສຳລັບຜູ້ຖືກຈຳກັດຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດໃນຕອນກະທຳກໍເຊັ່ນກັນ. ໂດຍບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຂໍ້ກຳນົດຂອງວັກ 1.

5. ການແຈ້ງຄວາມບໍ່ຈິງ

ໃນກໍລະນີຄຳຖາມນີ້, ກໍລະນີທີ່ X ຜູ້ຊື້ ເປັນ「ຜູ້ຊົມໃຊ້」(ບຸກຄົນ. ຍົກເວັ້ນກໍລະນີເປັນຄູ່ສັນຍາໃນນາມຜູ້ປະກອບການ ຫຼື ເພື່ອການປະກອບການ), ສ່ວນ Y ຜູ້ຂາຍ ເປັນ「ຜູ້ປະກອບການ」(ນິຕິບຸກຄົນ, ການຈັດຕັ້ງອື່ນໆ ແລະ ບຸກຄົນທີ່ເປັນຄູ່ສັນຍາໃນນາມຜູ້ປະກອບການ ຫຼື ເພື່ອການປະກອບການ) ນັ້ນ, ກໍມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະຖືກຍອມຮັບໃຫ້ສາມາດຍົກເລີກດ້ວຍເຫດຜົນຂອງການແຈ້ງຄວາມບໍ່ຈິງ (Misrepresentation). ຊຶ່ງກໍລະນີນີ້, ສຳລັບບັນຫາໃດທີ່ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວຈະສົ່ງຜົນສະທ້ອນຕໍ່ຜູ້ສະແດງເຈດຈຳນົງໃນການພິຈາລະນາວ່າຈະສະແດງເຈດຈຳນົງ ຫຼື ບໍ່ນັ້ນ, ຖ້າຝ່າຍກົງກັນຂ້າມຫາກແຈ້ງໃນສິ່ງທີ່ແຕກຕ່າງຈາກ「ຄວາມເປັນຈິງ」(ການແຈ້ງຄວາມບໍ່ຈິງ. ນອກຈາກກໍລະນີທີ່ຕັ້ງໜ້າແຈ້ງໃນສິ່ງທີ່ບໍ່ເປັນຄວາມຈິງແລ້ວ ຍັງມີກໍລະນີທີ່ບໍ່ໄດ້ແຈ້ງຂໍ້ເທັດຈິງ〔ຂໍ້ເທັດຈິງທີ່ຈະພາໃຫ້ຜູ້ສະແດງເຈດຈຳນົງອັບປະໂຫຍດ〕〔ການບໍ່ແຈ້ງຂໍ້ເທັດຈິງທີ່ອັບປະໂຫຍດ〕, ແລະ ກໍລະນີທີ່ຜົນຂອງມັນເຮັດໃຫ້ຜູ້ສະແດງເຈດຈຳນົງເຂົ້າໃຈຜິດຕໍ່ຂໍ້ເທັດຈິງດັ່ງກ່າວ ແລະ ໄດ້ສະແດງເຈດຈຳນົງໄປຕາມນັ້ນແລ້ວ. ການສະແດງເຈດຈຳນົງດັ່ງກ່າວທີ່ໄດ້ເຮັດໄປແມ່ນສາມາດຍົກເລີກໄດ້ (ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສັນຍາຂອງຜູ້ຊົມໃຊ້ ມາດຕາ 4 ວັກ 1 ຂໍ້ 1, ວັກ 2).

【ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສັນຍາຂອງຜູ້ຊົມໃຊ້ ມາດຕາ 4】(ການຍົກເລີກການສະເໜີຂອງຜູ້ຊົມໃຊ້ ຫຼື ການສະແດງເຈດຈຳນົງໃນການຕອບຮັບ).

① ໃນຕອນຜູ້ປະກອບການຊັກຊວນໃຫ້ເຮັດສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ນັ້ນ ຖ້າມີການເຮັດໃຫ້ຜູ້ຊົມໃຊ້ເຂົ້າໃຈຜິດຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນແຕ່ລະຂໍ້ ດ້ວຍການກະທຳທີ່ຍົກຂຶ້ນໃນແຕ່ລະຂໍ້ຕໍ່ໄປນີ້, ແລະຈາກການກະທຳດັ່ງກ່າວນຳໄປສູ່ການສະແດງເຈດຈຳນົງເພື່ອສະເໜີ ຫຼື ຮັບຮອງເອົາການເຮັດສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ນັ້ນ, ຜູ້ຊົມໃຊ້ ສາມາດຍົກເລີກໄດ້.

1. ມີການແຈ້ງໃນສິ່ງທີ່ແຕກຕ່າງຈາກຄວາມເປັນຈິງກ່ຽວກັບບັນຫາທີ່ສຳຄັນ. ແລະເກີດການເຂົ້າໃຈ

ຜິດວ່າສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບແຈ້ງມານັ້ນເປັນຄວາມຈິງ.

2. ຍືນຍັນຢ່າງເດັດຂາດ ກ່ຽວກັບລາຄາໃນອະນາຄົດ, ມູນຄ່າທີ່ຜູ້ຊົມໃຊ້ຈະໄດ້ຮັບໃນອະນາຄົດ ແລະ ບັນຫາອື່ນໆທີ່ບໍ່ມີຄວາມແນ່ນອນດ້ານການຜັນຜວນໃນອະນາຄົດ ຂອງສິ່ງທີ່ຈະເປັນ ເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ ເຊັ່ນ: ວັດຖຸສິ່ງຂອງ, ສິດ ແລະ ການບໍລິການຕ່າງໆ ແລະ ເກີດ ການເຂົ້າໃຈຜິດໃນເນື້ອໃນຂອງການຍືນຍັນການຕັດສິນໃຈທີ່ສະໜອງມາ.

② ໃນຕອນທີ່ຜູ້ປະກອບການຊັກຊວນໃຫ້ເຮັດສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ນັ້ນ ຫາກໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ຊົມໃຊ້ວ່າບັນ ຫາສຳຄັນ ຫຼື ບັນຫາທີ່ຕິດພັນກັບບັນຫາສຳຄັນດັ່ງກ່າວ ຈະເປັນຜົນປະໂຫຍດແກ່ຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວ. ແລະ ບໍ່ໄດ້ບອກໂດຍເຈດຕະນາ ວ່າບັນຫາສຳຄັນນັ້ນເປັນຂໍ້ເທັດຈິງທີ່ຈະພາໃຫ້ຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວອັບປະໂຫຍດ (ສະ ເພາະກໍລະນີທີ່ ຜູ້ຊົມໃຊ້ຄວນຄິດໄດ້ວ່າຂໍ້ເທັດຈິງດັ່ງກ່າວບໍ່ມີຈິງຈາກການແຈ້ງນັ້ນ). ພາໃຫ້ເກີດເຂົ້າໃຈຜິດວ່າ ບໍ່ມີຂໍ້ເທັດຈິງດັ່ງກ່າວ ແລະ ຈາກສິ່ງດັ່ງກ່າວໄດ້ເຮັດໃຫ້ມີການສະແດງເຈດຈຳນົງເພື່ອສະເໜີ ຫຼື ຮັບຮອງເອົາ ການເຮັດສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ນັ້ນ, ຜູ້ຊົມໃຊ້ ສາມາດຍົກເລີກໄດ້. ເວັ້ນເສຍແຕ່ກໍລະນີທີ່ຜູ້ປະກອບການດັ່ງກ່າວ ພະຍາຍາມທີ່ຈະບອກກ່ຽວກັບຂໍ້ເທັດຈິງດັ່ງກ່າວໃຫ້ຜູ້ຊົມໃຊ້ຊາບແລ້ວແຕ່ຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວປະຕິເສດເອງ.

③ ໃນຕອນທີ່ຜູ້ປະກອບການຊັກຊວນໃຫ້ເຮັດສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ນັ້ນ ຖ້າມີການເຮັດໃຫ້ຜູ້ຊົມໃຊ້ສັບ ສົນດ້ວຍການກະທຳໃນກໍລະນີຕໍ່ໄປນີ້. ແລະ ຈາກສິ່ງດັ່ງກ່າວເຮັດໃຫ້ມີການສະແດງເຈດຈຳນົງເພື່ອສະເໜີ ຫຼື ຮັບຮອງເອົາການເຮັດສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ນັ້ນ, ຜູ້ຊົມໃຊ້ ສາມາດຍົກເລີກໄດ້.

1. ຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວ ໄດ້ສະແດງເຈດຈຳນົງຕໍ່ຜູ້ປະກອບການດັ່ງກ່າວ ເພື່ອໃຫ້ອອກຈາກທີ່ພັກອາໄສ ຫຼື ບ່ອນທີ່ກຳລັງທຳການດັ່ງກ່າວ ແຕ່ຜູ້ກ່ຽວບໍ່ຍອມອອກໄປ.
2. ຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວ ໄດ້ສະແດງເຈດຈຳນົງວ່າຈະອອກໄປຈາກສະຖານທີ່ບ່ອນທີ່ຜູ້ປະກອບການດັ່ງ ກ່າວຊັກຊວນໃຫ້ເຮັດສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ ແຕ່ຜູ້ກ່ຽວບໍ່ຍອມໃຫ້ຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວອອກຈາກສະຖານ ທີ່ນັ້ນ.
3. ໂດຍຮູ້ວ່າ ຜູ້ຊົມໃຊ້ທີ່ເປັນຜູ້ມີປະສິບການທາງສັງຄົມໜ້ອຍ ມີຄວາມກັງວົນຫຼາຍໃນການທີ່ເຮັດ ໃຫ້ຄວາມມຸ່ງຫວັງຕາມກໍລະນີຕໍ່ໄປນີ້ໃຫ້ເປັນຈິງ ແຕ່ຍັງກະຕຸ້ນຄວາມກັງວົນດັ່ງກ່າວໂດຍບອກ ວ່າວັດຖຸສິ່ງຂອງ, ສິດ, ການບໍລິການ ແລະ ສິ່ງອື່ນທີ່ຈະເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ນັ້ນ ຈະພາໃຫ້ຄວາມມຸ່ງຫວັງດັ່ງກ່າວເປັນຈິງ ໂດຍທີ່ບໍ່ມີພື້ນຖານທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ ຫຼື ເຫດຜົນທີ່ ຊອບທຳອື່ນໆແຕ່ຢ່າງໃດ.

ກ. ການຮຽນຕໍ່, ການເຂົ້າເຮັດວຽກ, ການແຕ່ງງານ, ການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ບັນຫາອື່ນທີ່ສຳ ຄັນໃນການໃຊ້ຊີວິດໃນສັງຄົມ.

ຂ. ດ້ານຮູບປະພັນ, ຮູບຮ່າງ ແລະ ບັນຫາອື່ນທີ່ກ່ຽວກັບຈຸດພິເສດ ຫຼື ສະພາບທາງຮ່າງກາຍ.

4. ໂດຍຮູ້ວ່າ ຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວເຊິ່ງເປັນຜູ້ທີ່ມີປະສິບການໃນສັງຄົມໜ້ອຍນັ້ນ ມີຄວາມຮູ້ສຶກມັກຮັກ ຫຼື ມີຄວາມຮູ້ສຶກດີຕໍ່ຜູ້ທີ່ຊັກຊວນໃຫ້ເຮັດສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວ ແລະ ຜູ້ທຳການຊັກຊວນເອງ ກໍຮູ້ວ່າຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວເຂົ້າ ໃຈຜິດວ່າຕົນກໍຮູ້ສຶກຄືກັນກັບຜູ້ຊົມໃຊ້ ຈຶ່ງສວຍໃຊ້ໂດຍບອກວ່າຖ້າ ບໍ່ເຮັດສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ ສາຍສຳພັນກັບຜູ້ຊັກຊວນດັ່ງກ່າວກໍຈະຂາດລົງ.

5. ໂດຍຮູ້ເຖິງຄວາມກັງວົນອັນໜັກໜ່ວງໃນການປະຄອງການດໍາລົງຊີວິດ, ສຸຂະພາບ ກໍຄືບັນຫາອື່ນທີ່ຕິດພັນກັບການໃຊ້ຊີວິດການເປັນຢູ່ໃນປະຈຸບັນ ຂອງຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວທີ່ເປັນຜູ້ສູງອາຍຸ ຫຼື ຄວາມສາມາດໃນການຕັດສິນໃຈຖືກຖອຍເນື່ອງຈາກສະພາບຈິດໃຈ ແລະ ຮ່າງກາຍ. ຈຶ່ງກະຕຸ້ນຄວາມກັງວົນດັ່ງກ່າວ ໂດຍການບອກວ່າຖ້າບໍ່ເຮັດສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວແລ້ວ ກໍຈະເຮັດໃຫ້ບໍ່ສາມາດປະຄອງການດໍາລົງຊີວິດໃນປະຈຸບັນໄດ້ ທັງທີ່ບໍ່ມີພື້ນຖານທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ ຫຼື ເຫດຜົນທີ່ຊອບທໍາອື່ນໆແຕ່ຢ່າງໃດ.
6. ໂດຍນໍາໃຊ້ຍານທິບ ແລະ ນໍາໃຊ້ຄວາມສາມາດພິເສດອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ສາມາດພິສູດບົນພື້ນຖານຄວາມສົມເຫດສົມຜົນໄດ້ ເຮັດໃຫ້ຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວມີຄວາມກັງວົນວ່າຈະເກີດປະກົດການທີ່ອັບປະໂຫຍດຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງຖ້າປະປອຍໄວ້ ແລ້ວບອກວ່າການເຮັດສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວຈະເປັນສິ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້ພື້ນຖານຄວາມອັບປະໂຫຍດອັນໃຫຍ່ຫຼວງໄດ້ຢ່າງແນ່ນອນ.
7. ໄດ້ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເນື້ອໃນທັງໝົດ ຫຼື ບາງສ່ວນຂອງພັນທະທີ່ຈະເກີດມີເມື່ອໄດ້ເຮັດສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວກ່ອນທີ່ຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວຈະສະແດງເຈດຈຳນົງເພື່ອສະເໜີ ຫຼື ຮັບຮອງເອົາການເຮັດສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວ, ແລະ ເຮັດໃຫ້ເປັນການຫຍຸ້ງຍາກໃນການທີ່ຈະຟື້ນຟູຄືນສະພາບເດີມກ່ອນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.
8. ນອກຈາກແຕ່ລະຂໍ້ກ່ອນໜ້ານີ້, ໃນກໍລະນີຜູ້ປະກອບການດັ່ງກ່າວໄດ້ຊອກຂໍ້ມູນ, ສະໜອງຂໍ້ມູນ, ຈັດຫາວັດຖຸສິ່ງຂອງ ແລະ ໄດ້ເຄື່ອນໄຫວກົດທາງທຸລະກິດອື່ນໆທີ່ແນໃສ່ການເຮັດສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວ, ກ່ອນທີ່ຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວຈະສະແດງເຈດຈຳນົງເພື່ອສະເໜີ ຫຼື ຮັບຮອງເອົາການເຮັດສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວ, ໂດຍໄດ້ບອກຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວວ່າການເຄື່ອນໄຫວທາງທຸລະກິດທີ່ເຮັດມານັ້ນແມ່ນເຮັດເປັນພິເສດເພື່ອຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວ. ແລະ ໄດ້ຂໍໃຫ້ທົດແທນຕໍ່ຜົນເສຍຫາຍອັນເກີດຈາກການເຄື່ອນໄຫວທາງທຸລະກິດດັ່ງກ່າວ ທັງທີ່ໃນຄວາມເປັນຈິງຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວບໍ່ໄດ້ຮ້ອງຂໍໃຫ້ເຄື່ອນໄຫວທາງທຸລະກິດນັ້ນ ຫຼື ບໍ່ມີເຫດຜົນທີ່ສົມເຫດສົມຜົນໃຫ້ການກະທຳດັ່ງກ່າວເມື່ອແລໃສ່ປະເພນີການຄ້າຂາຍໃນສັງຄົມ.

④ ໃນຕອນທີ່ຜູ້ປະກອບການຊັກຊວນກ່ຽວກັບການເຮັດສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ນັ້ນ ຖ້າຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຮູ້ວ່າ ປະລິມານ,ຈຳນວນຄັ້ງ ຫຼື ໄລຍະເວລາ (ຕໍ່ຈາກນີ້ໃນວັກນີ້ຈະເອີ້ນວ່າ「ປະລິມານ, ຈຳນວນຄັ້ງ ຫຼື ໄລຍະເວລາ」) ຂອງຊັບສິ່ງຂອງ, ສິດ, ການບໍລິການ ແລະ ສິ່ງອື່ນທີ່ຈະເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວຫາກເກີນກວ່າປະລິມານ,ຈຳນວນຄັ້ງ ຫຼື ໄລຍະເວລາ ໂດຍທົ່ວໄປສໍາລັບຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ (ໝາຍເຖິງປະລິມານ,ຈຳນວນຄັ້ງ ຫຼື ໄລຍະເວລາທີ່ສາມາດຄາດການໄດ້ວ່າຈະເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວ ໂດຍແລໃສ່ເງື່ອນໄຂຂອງການຄ້າຂາຍ, ແລະ ເນື້ອໃນເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາດັ່ງກ່າວ, ສະພາບການດໍາລົງຊີວິດຂອງຜູ້ຊົມໃຊ້ໃນເວລາທີ່ຜູ້ປະກອບການໄດ້ຊັກຊວນໃຫ້ເຮັດສັນຍາດັ່ງກ່າວ. ແລະ ຄວາມຮັບຮູ້ຂອງຜູ້ຊົມໃຊ້ກ່ຽວກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວ. ໃນວັກຕໍ່ໄປກໍມີຄວາມໝາຍຄືກັນ), ແລະ ໂດຍການຊັກຊວນດັ່ງກ່າວເຮັດໃຫ້ຜູ້ຊົມໃຊ້ສະແດງເຈດຈຳນົງສະເໜີ ຫຼື ຮັບຮອງເອົາການເຮັດສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວນັ້ນ, ຜູ້ຊົມໃຊ້ ສາມາດຍົກເລີກໄດ້. ແລະ ສາມາດນໍາໃຊ້ກົດດຽວກັນກັບກໍລະນີທີ່ ຜູ້ປະກອບການໄດ້ຮູ້ ໃນຕອນທີ່ຜູ້ກ່ຽວຊັກຊວນຜູ້ຊົມໃຊ້ໃຫ້ເຮັດສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ວ່າ ຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວໄດ້ເຮັດສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ອື່ນທີ່ມີເປົ້າໝາຍປະເພດດຽວກັນກັບສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ທີ່ຜູ້ປະກອບການກໍາລັງຊັກຊວນ (ຈາກນີ້ໃນວັກນີ້ຈະເອີ້ນວ່າ 「ສັນຍາປະເພດດຽວກັນ」) ແລະ ປະລິມານ, ຈຳນວນຄັ້ງ ຫຼື ໄລຍະເວລາທັງໝົດຂອງເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາປະເພດດຽວກັນ ກັບ ສັນຍາ

ຜູ້ຊົມໃຊ້ບວກເຂົ້າກັນນັ້ນ ມັນເກີນປະລິມານ, ຈຳນວນຄັ້ງ ຫຼື ໄລຍະເວລາໂດຍທົ່ວໄປສຳລັບຜູ້ຊົມໃຊ້. ແຕ່ດ້ວຍການຊັກຊວນຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຜູ້ຊົມໃຊ້ສະແດງເຈດຈຳນົງສະເໝີ ຫຼື ຮັບຮອງເອົາການເຮັດສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວ.

「ບັນຫາທີ່ສຳຄັນ」ທີ່ກຳນົດໃນວັກ 1 ຂໍ້ 1 ແລະ ວັກ 2 ໝາຍເຖິງ ບັນຫາທີ່ຕິດພັນກັບສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ຕາມແຕ່ລະຂໍ້ຕໍ່ໄປນີ້ (ສຳລັບວັກດຽວກັນນີ້ ແມ່ນຍົກເວັ້ນຂໍ້ 3).

1. ເປັນຄຸນນະພາບ, ເປົ້າໝາຍການນຳໃຊ້ ແລະ ເນື້ອໃນອື່ນຂອງວັດຖຸສິ່ງຂອງ, ສິດ, ການບໍລິການ ແລະ ສິ່ງອື່ນໆທີ່ຈະເປັນວັດຖຸປະສົງຂອງສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວ. ຊຶ່ງໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວເປັນສິ່ງທີ່ສົ່ງຜົນສະທ້ອນໃນການທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ຜູ້ຊົມໃຊ້ຕັດສິນໃຈວ່າຈະເຮັດສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວຫຼືບໍ່.
2. ເປັນຄ່າຕອບແທນ ແລະ ເງື່ອນໄຂທາງການຄ້າຂາຍອື່ນໆຂອງຊັບສິ່ງຂອງ, ສິດ, ການບໍລິການ ແລະ ສິ່ງອື່ນໆທີ່ຈະເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວ. ຊຶ່ງໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວເປັນສິ່ງທີ່ສົ່ງຜົນສະທ້ອນ ໃນການທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ຜູ້ຊົມໃຊ້ ຕັດສິນໃຈວ່າຈະເຮັດສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວ ຫຼື ບໍ່.
3. ນອກຈາກສິ່ງທີ່ຍົກມາໃນ 2 ຂໍ້ຂ້າງເທິງແລ້ວ, ຍັງມີສະຖານະການທີ່ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວຈະເຮັດໃຫ້ພິຈາລະນາວ່າວັດຖຸສິ່ງຂອງ, ສິດ, ການບໍລິການ ຫຼື ສິ່ງອື່ນທີ່ຈະເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວນັ້ນ ຈຳເປັນສຳລັບການຫຼີກລ່ຽງຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ຊີວິດ, ຮ່າງກາຍ, ຊັບສິນ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດທີ່ສຳຄັນອື່ນໆຂອງຜູ້ຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວ.

ການຍົກເລີກການສະແດງເຈດຈຳນົງສະເໝີ ຫຼື ຮັບຮອງເອົາການເຮັດສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ຕາມທີ່ກຳນົດໃນວັກ 1 ຫາ ວັກ 4 ນັ້ນ ບໍ່ສາມາດໂຕ້ແຍ້ງຕໍ່ບຸກຄົນທີສາມທີ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແລະ ປາສະຈາກຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ.

ຂໍ້ກຳນົດນີ້ເປັນກົດໝາຍສະເພາະຂອງກົດໝາຍແພ່ງ ໂດຍຈະນຳໃຊ້ແຕ່ສະເພາະກໍລະນີສັນຍາລະຫວ່າງຜູ້ຊົມໃຊ້ກັບຜູ້ປະກອບການ (ຍົກເວັ້ນກໍລະນີການຮັບເອົາຮຸ້ນ, ເງິນລົງທຶນ ຫຼື ການປະກອບທຶນໃນກອງທຶນໄດ້ເຮັດໃນນາມສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ ແລະ ກໍລະນີສັນຍາແຮງງານ. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ ມາດຕາ 7 ວັກ 2, ມາດຕາ 48). ແຕ່ໃນການຄົ້ນຄວ້າທາງວິຊາການໃນຂັ້ນຕອນກ່ອນການປັບປຸງກົດໝາຍແພ່ງນັ້ນ, ຄະນະຄົ້ນຄວ້າກົດໝາຍແພ່ງ (ພາກສິດທອງ) ໄດ້ສະເໜີວ່າ ໃນມາດຕາ 4 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ນັ້ນ ວັກ 1 ຂໍ້ 1 ແລະ ວັກ 2 ບໍ່ຄວນຈຳກັດສະເພາະແຕ່ກໍລະນີສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ລະຫວ່າງຜູ້ຊົມໃຊ້ ກັບຜູ້ປະກອບການເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ໃຫ້ຫັນເປັນກົດໝາຍທົ່ວໄປທີ່ຈະນຳໃຊ້ສຳລັບຄູ່ສັນຍາທຸກແບບໂດຍນຳເຂົ້າໄປຢູ່ໃນປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ໃນນາມ「ການຍົກເລີກການສະແດງເຈດຈຳນົງຈາກການແຈ້ງຄວາມບໍ່ຈິງ」(ແນວທາງພື້ນຖານຂອງຄະນະຄົ້ນຄວ້າປັບປຸງກົດໝາຍແພ່ງ (ພາກສິດທອງ 【1.5.15】). ຖ້າຂໍ້ກຳນົດນີ້ໄດ້ຖືກນຳເຂົ້າໃນກົດໝາຍແພ່ງແລ້ວມັນຈະເປັນຂໍ້ກຳນົດທີ່ຊ່ວຍແກ້ໄຂກໍລະນີທີ່ມີການຍົກເລີກ ເນື່ອງຈາກການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງຫຼວງຫຼາຍໂດຍຫຼັກການການແຈ້ງຄວາມບໍ່ຈິງ. ຖືວ່າເປັນຂໍ້ສະເໜີທີ່ເປັນທີ່ຈັບຕາມອາດ.

ແນວທາງພື້ນຖານຂອງຄະນະຄົ້ນຄວ້າປັບປຸງກົດໝາຍແພ່ງ (ພາກສິດທອງ) 【1.5.15】

1. ສໍາລັບການສະແດງເຈດຈໍານົງຕໍ່ຝ່າຍກົງກັນຂ້າມ, ຖ້າຝ່າຍກົງກັນຂ້າມ ຫາກໄດ້ແຈ້ງໃນສິ່ງທີ່ແຕກຕ່າງຈາກຄວາມເປັນຈິງ ໃນບັນຫາທີ່ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວຈະສົ່ງຜົນສະທ້ອນຕໍ່ການຕັດສິນໃຈຂອງຜູ້ສະແດງເຈດຈໍານົງ ພາໃຫ້ຜູ້ສະແດງເຈດຈໍານົງເຂົ້າໃຈຜິດຕໍ່ຂໍ້ເທັດຈິງດັ່ງກ່າວຈົນເຮັດໃຫ້ສະແດງເຈດຈໍານົງນັ້ນ, ການສະແດງເຈດຈໍານົງດັ່ງກ່າວແມ່ນສາມາດຍົກເລີກໄດ້.
2. ສໍາລັບການສະແດງເຈດຈໍານົງຕໍ່ຝ່າຍກົງກັນຂ້າມ, ຖ້າບຸກຄົນທີສາມ ຫາກໄດ້ແຈ້ງໃນສິ່ງທີ່ແຕກຕ່າງຈາກຄວາມເປັນຈິງ ໃນບັນຫາທີ່ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວຈະສົ່ງຜົນສະທ້ອນຕໍ່ການຕັດສິນໃຈຂອງຜູ້ສະແດງເຈດຈໍານົງ ພາໃຫ້ຜູ້ສະແດງເຈດຈໍານົງເຂົ້າໃຈຜິດຕໍ່ຂໍ້ເທັດຈິງດັ່ງກ່າວຈົນເຮັດໃຫ້ສະແດງເຈດຈໍານົງນັ້ນ, ການສະແດງເຈດຈໍານົງດັ່ງກ່າວຈະສາມາດຍົກເລີກໄດ້ ໃນກໍລະນີຕໍ່ໄປນີ້ເທົ່ານັ້ນ.
 - (ກ) ເມື່ອບຸກຄົນທີສາມດັ່ງກ່າວ ເປັນຜູ້ຕາງໜ້າຂອງຝ່າຍກົງກັນຂ້າມ ຫຼື ບຸກຄົນອື່ນທີ່ພາໃຫ້ຕົກເປັນພັນທະຂອງຝ່າຍກົງກັນຂ້າມສໍາລັບການກະທຳດັ່ງກ່າວ.
 - (ຂ) ໃນຕອນຜູ້ສະແດງເຈດຈໍານົງໄດ້ສະແດງເຈດຈໍານົງນັ້ນ, ຝ່າຍກົງກັນຂ້າມຮູ້ ຫຼື ອາດຮູ້ໄດ້ວ່າບຸກຄົນທີສາມດັ່ງກ່າວໄດ້ແຈ້ງໃນສິ່ງທີ່ແຕກຕ່າງຈາກຄວາມເປັນຈິງ.
3. ການຍົກເລີກການສະແດງເຈດຈໍານົງຕາມຂໍ້ກຳນົດ 2 ວັກກ່ອນໜ້ານີ້, ບໍ່ສາມາດໂຕ້ແຍ້ງຕໍ່ບຸກຄົນທີສາມທີ່ບໍລິສຸດໃຈ ແລະ ປາສະຈາກຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ.

6. ການຢືນຢັນເດັດຂາດ, ຄວາມເຂົ້າໃຈຜິດ ແລະ ຄວາມສັບສົນຂອງຜູ້ຊົມໃຊ້

ບາດນີ້ມາເບິ່ງບັນຫາກ່ຽວກັບ «ການຕັດສິນໃຈ» ລວມທັງການປະເມີນໂດຍອັດຕະວິໄສກ່ຽວກັບບັນຫາທີ່ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວຈະສົ່ງຜົນສະທ້ອນຕໍ່ການສະແດງເຈດຈໍານົງຂອງຜູ້ສະແດງເຈດຈໍານົງ ວ່າຖ້າມີການໃຫ້ຂໍ້ມູນທີ່ຜິດໄປນັ້ນຈະເປັນແນວໃດ. ໂດຍທີ່ບໍ່ແມ່ນກໍລະນີທີ່ຝ່າຍກົງກັນຂ້າມແຈ້ງຄວາມບໍ່ຈິງ (ລວມທັງການບໍ່ແຈ້ງກ່ຽວກັບຂໍ້ເທັດຈິງທີ່ພາໃຫ້ອັບປະໂຫຍດ) ກ່ຽວກັບ «ຂໍ້ເທັດຈິງ». ຕົວຢ່າງ: ກໍລະນີທີ່ຝ່າຍກົງກັນຂ້າມໄດ້ໃຫ້ການຢືນຢັນເດັດຂາດວ່າ: ຖ້າຊື້ອັນນີ້ແລ້ວຈະເຮັດໃຫ້ໄດ້ກຳໄລ, ໄດ້ຜົນປະໂຫຍດ ຫຼື ບໍ່ຫຼຸບທຶນ. ພາໃຫ້ຜູ້ສະແດງເຈດຈໍານົງເຊື່ອ ແລ້ວຊື້ສິ່ງດັ່ງກ່າວຊຶ່ງເປັນການຕັດສິນໃຈທີ່ຜິດພາດ ແລະ ພາໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍ. ກໍລະນີເມື່ອມີການໃຫ້ການຢືນຢັນເດັດຂາດທີ່ຜິດພາດແບບນີ້ ແລ້ວຜູ້ສະແດງເຈດຈໍານົງເຊື່ອໃນສິ່ງດັ່ງກ່າວຈົນໄດ້ສະແດງເຈດຈໍານົງນັ້ນ, ຈະແຕກຕ່າງຈາກກໍລະນີການແຈ້ງຄວາມບໍ່ຈິງກ່ຽວກັບ «ຂໍ້ເທັດຈິງ», ຝ່າຍຜູ້ສະແດງເຈດຈໍານົງເອງກໍເຊັ່ນກັນ ໃນບັນຫາ «ການຕັດສິນໃຈ» ທີ່ມີການປະເມີນທາງອັດຕະວິໄສຂອງຝ່າຍກົງກັນຂ້າມເຂົ້າມາປະປົນນຳນັ້ນ, ກໍບໍ່ຄວນເອົາຕາມຝ່າຍກົງກັນຂ້າມແບບບໍ່ຕໍ່ຕອງຫຍັງ. ສະນັ້ນ, ກໍລະນີເມື່ອມີການຢືນຢັນເດັດຂາດທີ່ຜິດພາດ ແລ້ວຜູ້ສະແດງເຈດຈໍານົງເຊື່ອ ແລ້ວໄດ້ສະແດງເຈດຈໍານົງນັ້ນ, ມີແຕ່ກໍລະນີທີ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງທາງດ້ານກຳລັງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ກຳລັງການຕໍ່ລອງລະຫວ່າງຜູ້ສະແດງເຈດຈໍານົງກັບຝ່າຍກົງກັນຂ້າມເທົ່ານັ້ນ, ໝາຍວ່າເປັນກໍລະນີຝ່າຍກົງກັນຂ້າມເປັນຜູ້ປະກອບການ ແລະ ຜູ້ສະແດງເຈດຈໍານົງເປັນຜູ້ຊົມໃຊ້ເທົ່ານັ້ນ, ຈຶ່ງຈະສາມາດຍົກເລີກການສະແດງເຈດຈໍານົງຂອງຜູ້ສະແດງເຈດຈໍານົງໄດ້ (ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ ມາດຕາ 4 ວັກ 1 ຂໍ້ 2. ແລະການອະທິບາຍໃນຫົວຂໍ້ 5).

ນອກຈາກນີ້, ກໍລະນີທີ່ຜູ້ສະແດງເຈດຈຳນົງບໍ່ມີຄວາມປະສົງຈະເຮັດສັນຍາ ແຕ່ຝ່າຍກົງກັນຂ້າມບໍ່ຍອມອອກໄປ ຫຼື ໄດ້ກັກຂັງຜູ້ສະແດງເຈດຈຳນົງ ຫຼື ສືບຕໍ່ຊັກຊວນ ແລ້ວຜົນທີ່ຕາມມາຄື ຜູ້ສະແດງເຈດຈຳນົງສັບສົນຈົນໄດ້ສະແດງເຈດຈຳນົງອອກມາ. ໃນກໍລະນີນີ້ຖ້າຝ່າຍກົງກັນຂ້າມເປັນຜູ້ປະກອບການ ແລະ ຜູ້ສະແດງເຈດຈຳນົງເປັນຜູ້ຊົມໃຊ້ນັ້ນ, ແມ່ນສາມາດຍົກເລີກການສະແດງເຈດຈຳນົງດັ່ງກ່າວໄດ້ດ້ວຍເຫດຜົນຂອງການເຮັດໃຫ້ສັບສົນ (ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ ມາດຕາ 4 ວັກ 3. ແລະ ການອະທິບາຍໃນຫົວຂໍ້ 5).

ຖືວ່າທີ່ກ່າວມານີ້ ລ້ວນແລ້ວແຕ່ເປັນການຜ່ອນຜັນຫຼັກການຄວາມຮັບຜິດຊອບດ້ວຍຕົວເອງໃນກໍລະນີສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ (ສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນລະຫວ່າງຜູ້ປະກອບການ ກັບ ຜູ້ຊົມໃຊ້).

ກໍລະນີໃນຄຳຖາມນີ້, ແຜ່ນ DVD ຈະສາຍດ້ວຍເຄື່ອງຫຼິ້ນຂອງຕ່າງປະເທດໄດ້ບໍ່ນັ້ນ ເປັນບັນຫາຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບຂໍ້ເທັດຈິງ, ຈຶ່ງບໍ່ຖືວ່າເປັນກໍລະນີການຢືນຢັນເດັດຂາດ. ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ສົມມຸດວ່າຄຳຖາມດັ່ງກ່າວ, ເປັນກໍລະນີທີ່ວ່າ X ຜູ້ຊົມໃຊ້ ບໍ່ປະສົງຈະເຮັດສັນຍາ ແຕ່ Y ຜູ້ປະກອບການບໍ່ຍອມໃຫ້ອອກຈາກທີ່ດັ່ງກ່າວ, ແລ້ວກັກຂັງ X ໄວ້ ຫຼື ສືບຕໍ່ຊັກຊວນແບບຊຸຊີ ຈົນເຮັດໃຫ້ຕ້ອງຍອມຊື້ DVD. X ສາມາດຍົກເລີກສັນຍາຊື້ຂາຍດັ່ງກ່າວ ບົນພື້ນຖານກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສັນຍາຜູ້ຊົມໃຊ້ ມາດຕາ 4 ວັກ 3.

ຄຳຖາມ 5

(ພາກສິດທາງ: ການລະເມີດ)

ຄຳຖາມ:

Y ຕື່ມເຫຼົ້າແລ້ວຂັບລົດໄດ້ໄປຕຳເອົາ X ພາໃຫ້ບາດເຈັບໜັກຈົນໄດ້ເຂົ້າຮັບການປິ່ນປົວຢູ່ໂຮງໝໍເປັນເວລາເຄິ່ງປີ. ແຕ່ຫຼັງຈາກນັ້ນ X ກໍ່ເປັນອຳມະພິກເຄິ່ງຕົວ, ຈົນຕ້ອງໄດ້ອອກຈາກບໍລິສັດ.

(1) ກໍລະນີ X ຈະທວງໃຫ້ Y ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ, X ຈະຕ້ອງໄດ້ກ່າວອ້າງ ແລະ ພິສູດຄືແນວໃດ?

(2) ມີອັນໃດແດ່ທີ່ນອນຢູ່ໃນຂອບເຂດການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ X ສາມາດທວງຕໍ່ Y.

(3) ກໍລະນີ X ເປັນພະນັກງານດິເດີນທີ່ມີທັກສະທີ່ພິເສດ ແລະ ການທີ່ X ປະສົບອຸບປະຕິເຫດນັ້ນກໍ່ເຮັດໃຫ້ບໍລິສັດໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍໄປນຳນັ້ນ, ບໍລິສັດສາມາດທວງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຈາກ Y ໄດ້ ຫຼື ບໍ່?

(4) ກໍລະນີທີ່ເຫັນວ່າໜຶ່ງໃນສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ X ເປັນອຳມະພິກນັ້ນ ເປັນຜົນມາຈາກການຜ່າຕັດທີ່ຜິດພາດຂອງທ່ານໝໍ A ຂອງໂຮງໝໍ Z ບ່ອນທີ່ X ເຂົ້າປິ່ນປົວຕອນເກີດອຸບປະຕິເຫດ. ໃນກໍລະນີນີ້, ນອກຈາກ Y ແລ້ວ X ຍັງສາມາດທວງໃຫ້ໂຮງໝໍ Z ແລະ ທ່ານໝໍ A ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍໄດ້ ຫຼື ບໍ່? ຖ້າໄດ້ຂອບເຂດແມ່ນກວມຮອດໃສ?

ຄຳຕອບ:

1. ທົບທວນເບິ່ງຫຼັກການ

ການທີ່ Y ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຮ່າງກາຍຂອງ X ໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ຖືເປັນການລະເມີດຕໍ່ສິດສ່ວນບຸກຄົນຂອງ X (Right of personhood, Personality rights). ໃນກໍລະນີນີ້, ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ X ສາມາດທວງໃຫ້ Y ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍບົນພື້ນຖານຂອງການລະເມີດ ໂດຍຍົກເຫດຜົນທີ່ວ່າສິດສ່ວນບຸກຄົນຂອງ X ໄດ້ຖືກລະເມີດໂດຍການລະເມີດຂອງ Y (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 709)¹.

ເພື່ອທວງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍບົນພື້ນຖານການລະເມີດນັ້ນ, X ຕ້ອງໄດ້ກ່າວອ້າງ ແລະ ພິສູດຄື: ① ຕອນ Y ກະທຳການລະເມີດນັ້ນ, ມີເຈດຕະນາ ຫຼື ຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ, ② ສິດ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດທີ່ກົດໝາຍປົກປ້ອງຂອງ X ຖືກລະເມີດໂດຍການກະທຳດັ່ງກ່າວ, ③ ເກີດຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ X ແລະ ④ ມີສາຍພົວພັນເຫດ ແລະ ຜົນ ລະຫວ່າງການລະເມີດ ກັບ ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ. ເພື່ອທີ່ X ຈະທວງ

¹ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 709 (ການທວງເອົາຄ່າເສຍຫາຍຈາກການລະເມີດ): ຜູ້ທີ່ໄດ້ລະເມີດຕໍ່ສິດ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດທີ່ກົດໝາຍປົກປ້ອງ ຂອງບຸກຄົນອື່ນ ດ້ວຍເຈດຕະນາ ຫຼື ຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ ມີພັນທະໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ເກີດຈາກການກະທຳດັ່ງກ່າວ.

ເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຈາກ Y ນັ້ນຈະຕ້ອງມີ 4 ເງື່ອນໄຂທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນີ້. ໂດຍສະເພາະເງື່ອນໄຂທີ ① ຍົກຕົວຢ່າງວ່າ ເຖິງວ່າມີຄວາມເສຍຫາຍເກີດຂຶ້ນກໍຕາມ Y ຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຜິດຊອບຍ້ອນວ່າມີຜົນທີ່ເກີດຂຶ້ນ, ແຕ່ຈະຮັບຜິດຊອບໃນກໍລະນີທີ່ມີເຈດຕະນາ ຫຼື ມີຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງເທົ່ານັ້ນ. ເຊິ່ງກໍເຂົ້າໃຈໄດ້ວ່າ ການທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍບົນພື້ນຖານການລະເມີດ ແມ່ນນໍາໃຊ້ຫຼັກການຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ. ຫຼັກການຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ ເປັນຫຼັກການທີ່ພະຍາຍາມດັດສົມ 2 ຂໍ້ຮຽກຮ້ອງຄື: ການຮັບປະກັນຂອບເຂດທີ່ຜູ້ກະທຳທຸກຄົນສາມາດເຄື່ອນໄຫວຢ່າງສະບາຍໃຈ ແລະ ມີອິດສະລະ ກັບ ການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ເພື່ອທົດແທນໃຫ້ພຽງພໍສໍາລັບຄວາມເສຍຫາຍທີ່ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍໄດ້ຮັບ.

ນອກຈາກນີ້, ອີກເງື່ອນໄຂຂອງການລະເມີດທີ່ພໍຄິດໄດ້ກໍຄື ການລະເມີດຂອງ Y ເປັນການກະທຳທີ່ຜິດຕໍ່ກົດໝາຍ, ແຕ່ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວການລະເມີດຕໍ່ສິດ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດທີ່ກົດໝາຍປົກປ້ອງນັ້ນກໍເປັນສິ່ງທີ່ຜິດກົດໝາຍຢູ່ແລ້ວ. ສະນັ້ນ, ກໍເຂົ້າໃຈໄດ້ວ່າ X ເອງບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງກ່າວອ້າງ ແລະ ພິສູດວ່າການລະເມີດດັ່ງກ່າວນັ້ນມັນຜິດຕໍ່ກົດໝາຍ. ມີແຕ່ຝ່າຍ Y ທີ່ຕ້ອງເປັນຜູ້ພິສູດວ່າການລະເມີດດັ່ງກ່າວມີສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ບໍ່ຜິດກົດໝາຍ (ເຊັ່ນ: ເປັນການກະທຳບົນພື້ນຖານຂອງລະບຽບກົດໝາຍ, ເປັນການກະທຳທີ່ຊອບທຳຕາມໜ້າທີ່) ແລະ ຖ້າສາມາດພິສູດໄດ້ກໍຖືວ່າບໍ່ຜິດກົດໝາຍ.

① ຄຳວ່າ ເຈດຕະນາ ທີ່ກຳນົດໃນກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 709 ນັ້ນ, ໝາຍເຖິງກໍລະນີທີ່ໄດ້ຮັບຮູ້ເຖິງຜົນທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນ, ແລະ ມີຄວາມເຕັມໃຈຢ່າງຕັ້ງໜ້າ ຫຼື ຍອມຮັບແບບບໍ່ເຕັມໃຈທີ່ຈະໃຫ້ສິ່ງນັ້ນເກີດຂຶ້ນ. ສ່ວນຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ ກໍມີທັດສະນະທີ່ເຂົ້າໃຈວ່າໝາຍເຖິງມີຄວາມສາມາດໃນການຄາດການຜົນທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນ (ທິດສະດີຄວາມສາມາດໃນການຄາດການ). ແລະ ອີກທັດສະນະໜຶ່ງວ່າ ນອກຈາກຄວາມສາມາດໃນການຄາດການແລ້ວຍັງຕ້ອງມີຄວາມບໍ່ເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ພັນທະໃນການຫຼີກລ່ຽງຜົນທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນຕື່ມອີກ (ທິດສະດີຄວາມສາມາດໃນການຄາດການ+ການລະເມີດຕໍ່ພັນທະໃນການຫຼີກລ່ຽງຜົນທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນ). ເຊິ່ງທິດສະດີທີ່ສອງນີ້ເປັນຄຳເຫັນສ່ວນຫຼາຍ.

② ກ່ຽວກັບສິດ ນອກຈາກສິດສ່ວນບຸກຄົນ, ສິດຕໍ່ຊັບສິນ (ກຳມະສິດ, ສິດທວງ, ສິດຕໍ່ຊັບສິນທາງປັນຍາ) ແລ້ວ ຍັງລວມມີຜົນປະໂຫຍດທີ່ມີຄ່າທີ່ຄວນໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງໂດຍກົດໝາຍ ແຕ່ອັນນີ້ໃນກົດໝາຍແມ່ນຍັງບໍ່ທັນນັບເປັນສິດເທື່ອ. ໄລຍະບໍ່ດົນມານີ້ຢູ່ປຸງກໍນັບເອົາຜົນປະໂຫຍດທາງທົວທັດເຂົ້າໃນໝວດນີ້ນຳ. ໂດຍປະເພນີສານຖືວ່າ ເພື່ອຈະເວົ້າໄດ້ວ່າເປັນການລະເມີດທີ່ຜິດກົດໝາຍຕໍ່ກັບຜົນປະໂຫຍດທາງທົວທັດນັ້ນ, ໃນເບື້ອງຮູບການ ແລະ ລະດັບຂອງການລະເມີດດັ່ງກ່າວຕ້ອງເປັນການກະທຳທີ່ຂາດຄວາມສົມເຫດສົມຜົນໃນການທີ່ສັງຄົມຈະຍອມຮັບໄດ້ (ໃນທິດສະດີສຶກສາກໍມີຄຳເຫັນວ່ານອກຈາກຜົນປະໂຫຍດທາງທົວທັດແລ້ວ ຍັງຄວນຂະຫຍາຍຂອບເຂດໄປຍັງຜົນປະໂຫຍດທາງສິ່ງແວດລ້ອມນຳ).

ນອກນັ້ນຍັງມີທັດສະນະທີ່ວ່າ: ສໍາລັບກໍລະນີການລະເມີດທີ່ມີລັກສະນະຜິດກົດໝາຍໃນລະດັບສູງ ແມ່ນສາມາດຕິຄວາມເງື່ອນໄຂຂອງຜົນປະໂຫຍດທີ່ຄວນໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງໂດຍກົດໝາຍ, ໃນຮູບການທີ່ຜ່ອນຜັນ (ທິດສະດີພິຈາລະນາຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງປະເພດຂອງຜົນປະໂຫຍດ ກັບ ຮູບການຂອງການລະເມີດ).

③ ສໍາລັບບັນຫາທີ່ວ່າຄວາມເສຍຫາຍແມ່ນຫຍັງນັ້ນ ກໍຍັງເປັນທີ່ຖົກຖຽງກັນຢູ່. ທິດສະດີສຶກສາສຽງສ່ວນຫຼາຍ ແລະ ປະເພນີສານເບິ່ງວ່າ: ເປັນສ່ວນຕ່າງໃນສະພາບຂອງຜົນປະໂຫຍດໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ມີ

ການລະເມີດ ກັບ ສະພາບຫຼັງມີຜົນຈາກການລະເມີດເກີດຂຶ້ນໂດຍນຳມາຕິເປັນເງິນ (ທິດສະດີສ່ວນຕ່າງຂອງ ມູນຄ່າ). ອີງຕາມທັດສະນະດັ່ງກ່າວ, ກໍລະນີຜູ້ຖືກເສຍຫາຍຈະທວງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍນັ້ນ, ຈະ ຕ້ອງກ່າວອ້າງ ແລະ ພິສູດໃຫ້ເຫັນລະອຽດວ່າໄດ້ເກີດມີຄວາມເສຍຫາຍເປັນຕົວເລກຫຼາຍປານໃດ.

ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ຍັງມີອີກທັດສະນະໜຶ່ງທີ່ວ່າ ຖ້າເວົ້າເຖິງຄວາມເສຍຫາຍແລ້ວ ສະເພາະຂໍ້ເທັດຈິງທີ່ວ່າ ມີການເສຍຊີວິດ, ການບາດເຈັບ ແລະ ຊັບສິນມີຄວາມເສຍຫາຍຍ້ອນການລະເມີດນັ້ນ, ເປັນຄົນລະບັນຫາ ກັບຈຳນວນເງິນທີ່ປະເມີນອອກມາ (ທິດສະດີຂໍ້ເທັດຈິງຂອງຄວາມເສຍຫາຍ). ໂດຍອີງຕາມທັດສະນະນີ້, ຜູ້ ຖືກເສຍຫາຍມີແຕ່ພິສູດຂໍ້ເທັດຈິງທີ່ກົງກັບຄວາມເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວ, ສ່ວນວ່າຈະຕົກເປັນເງິນມູນຄ່າເທົ່າໃດ ນັ້ນແມ່ນຂຶ້ນກັບດຸນພິນິດຂອງຜູ້ພິພາກສາ. ສະນັ້ນ, ຈິ່ງບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງພິສູດວ່າຄວາມເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວຄວນ ຕິເປັນມູນຄ່າເທົ່າໃດ. ແນ່ນອນວ່າ, ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍໃນນາມເປັນໂຈດໃນຄະດີ ຍັງຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ກ່າວອ້າງ ວ່າຕ້ອງການໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຫຼາຍປານໃດ. ສ່ວນຜູ້ພິພາກສາ ສາມາດພິຈາລະນາໄດ້ແຕ່ໃນຂອບເຂດ ດັ່ງກ່າວເທົ່ານັ້ນ, ອັນນີ້ເປັນສິ່ງຈຳເປັນບົນພື້ນຖານຫຼັກການກ່າວຫາ (ຫຼັກການສິດຊື່ຂາດ) ຂອງກົດໝາຍ ດຳເນີນຄະດີ. ໂດຍບໍ່ເປັນບັນຫາຕໍ່ແນວຄວາມຄິດກ່ຽວກັບຄວາມເສຍຫາຍ.

④ ສຳລັບບັນຫາສາຍພົວພັນເຫດ ແລະ ຜົນ ລະຫວ່າງການລະເມີດ ກັບ ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ ນັ້ນ ຖ້າຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ (ໂຈດ) ບໍ່ກ່າວອ້າງ ແລະ ພິສູດ ກໍຈະບໍ່ສາມາດທວງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ໄດ້. ທິດສະດີສຶກສາທີ່ເປັນສຽງສ່ວນຫຼາຍ ແລະ ປະເພນີສານ ຖືເອົາຈຸດຢືນທີ່ວ່າ ໃນການຈະພິສູດສາຍ ພົວພັນເຫດ ແລະ ຜົນນັ້ນ, ການພິສູດແມ່ນບໍ່ສະເພາະແຕ່ສາຍພົວພັນໃນຂໍ້ເທັດຈິງທີ່ວ່າຖ້າບໍ່ມີການລະເມີດ ກໍຈະບໍ່ມີຄວາມເສຍຫາຍເກີດຂຶ້ນ. ແຕ່ຍັງຈຳເປັນຕ້ອງພິສູດສາຍພົວພັນເຫດ ແລະ ຜົນລະຫວ່າງການລະເມີດ ກັບ ຂອບເຂດຂອງຄວາມເສຍຫາຍທີ່ຄວນໄດ້ຮັບການຊົດໃຊ້ນຳ. ສຳລັບຄວາມເສຍຫາຍ ແມ່ນຍຶດຖືຕາມ ທັດສະນະຂອງທິດສະດີສ່ວນຕ່າງຂອງມູນຄ່າ.

ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ສຳລັບທິດສະດີຂໍ້ເທັດຈິງຂອງຄວາມເສຍຫາຍ ແມ່ນຖືວ່າພຽງແຕ່ພິສູດກ່ຽວກັບສາຍ ພົວພັນລະຫວ່າງເຫດ ແລະ ຜົນໃນຂໍ້ເທັດຈິງລະຫວ່າງການລະເມີດ ກັບ ຄວາມເສຍຫາຍກໍພຽງພໍແລ້ວ. ສ່ວນ ການຕີມູນຄ່າຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ, ເປັນບັນຫາທີ່ຄວນໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາໂດຍດຸນພິນິດຂອງຜູ້ພິພາກສາ ຕາມຫຼັກຖານທີ່ຄູ່ຄວາມສະເໝີມາ.

ສຳລັບສາຍພົວພັນເຫດ ແລະ ຜົນ, ໃນກໍລະນີມີຫຼາຍຄົນຮ່ວມກັນລະເມີດແຕ່ມີການກະທຳຂອງ ໜຶ່ງໃນນັ້ນກໍໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍ ໂດຍທີ່ບໍ່ຮູ້ວ່າເກີດຈາກໃຜ (ຮູບແບບບໍ່ຮູ້ຕົວຜູ້ລະເມີດ, ຕ້ອງເລືອກ ຕົວເລືອກດຽວ) ຫຼື ກໍລະນີມີຜູ້ລະເມີດຫຼາຍຄົນ ເຊິ່ງການກະທຳໂດຍລວມນັ້ນພາໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍ, ແຕ່ບໍ່ສາມາດຮູ້ແຈ້ງໃນສັດສ່ວນທີ່ແຕ່ລະຄົນກະທຳ (ຮູບແບບຄວາມເສຍຫາຍດຽວ, ບໍ່ຮູ້ສັດສ່ວນການມີ ສ່ວນຮ່ວມ) ສຳລັບກໍລະນີແບບນີ້, ກໍມີທັດສະນະທີ່ຍຶດຖືເອົາຕາມສັດສ່ວນຂອງສາຍພົວພັນເຫດ ແລະ ຜົນ (ທິດສະດີສາຍພົວພັນເຫດ ແລະ ຜົນຕາມສັດສ່ວນ). ຕົວ ຢ່າງ, ຢາທີ່ເຮັດໃຫ້ X ມີອາການແພ້ຢາ ນັ້ນ, ບໍ່ຮູ້ແຈ້ງວ່າເປັນຜະລິດຕະພັນຢາຂອງບໍລິສັດຢາ Y1, Y2 ຫຼື Y3. ໃນນັ້ນ, ຈະມີວິທີຄິດຄື ຖືເອົາ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕາມສັດສ່ວນການຄອງສ່ວນແບ່ງໃນຕະຫຼາດຂອງບໍລິສັດ Y1~Y3 ທີ່ຂາຍໃນເວລາ ນັ້ນໃນພື້ນທີ່ຜູ້ເສຍຫາຍອາໄສຢູ່ (ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການລະເມີດ Restatement ຂອງອາເມຣິກາ), ສຳ ລັບກໍລະນີທີ່ຫຼາຍບໍລິສັດປ່ອຍສາທີ່ເປັນພິດອອກມາ (ຄວັນອາຍເສຍ, ນ້ຳເສຍ) ເຊິ່ງເມື່ອປະສົມເຂົ້າກັນ ແລ້ວ ກໍພາໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍນັ້ນ, ແມ່ນຈະຖືເອົາຕາມສັດສ່ວນຂອງສາຍພົວພັນເຫດ ແລະ ຜົນລະຫວ່າງການລະເມີດ (ການປ່ອຍທາດພິດ) ກັບ ຄວາມເສຍຫາຍ (ກໍລະນີ ປະລິມານທີ່ບໍລິສັດ

Y1 ປ່ອຍອອກ ກັບ ປະລິມານຂອງ ບໍລິສັດ Y2 ປ່ອຍອອກແມ່ນ 6:4, ສາຍພົວພັນເຫດ ແລະ ຜົນ ຂອງ ການກະທຳຂອງບໍລິສັດ Y1 ຈະເທົ່າກັບ 6 ສ່ວນຂອງຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ການກະທຳຂອງບໍລິສັດ Y2 ຈະ ມີ 4 ສ່ວນຂອງຄວາມເສຍຫາຍ).

ໃນຄໍາຖາມທີ 5 (1)

X ຕ້ອງກ່າວອ້າງ ແລະ ພິສູດວ່າ ① ການລະເມີດໂດຍການຕື່ມແລ້ວຂັບລົດຂອງ Y ນັ້ນມີຄວາມບໍ່ ລະມັດລະວັງ, ② ຍ້ອນເຫດການດັ່ງກ່າວມັນເຮັດໃຫ້ຮ່າງກາຍຂອງ X ໄດ້ຮັບບາດເຈັບ, ③ ຍ້ອນເຫດການ ດັ່ງກ່າວ ເຮັດໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວຕ້ອງໄດ້ຈ່າຍຄ່ານອນໂຮງໝໍ, ຄ່າຜ່າຕັດ, ຄ່າປິ່ນປົວ ແລະ ຄ່າເດີນທາງທຽວໂຮງໝໍ ເປັນຕົ້ນ, ④ ການລະເມີດຂອງ Y ມີສາຍພົວພັນເຫດ ແລະ ຜົນ ກັບຄວາມເສຍຫາຍຂອງ X.

*ຕົວຢ່າງພິເສດຈາກ ມາດຕາ 3² ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຮັບປະກັນການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຈາກລົດ (ກົດໝາຍການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຈາກລົດ), ໃນກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນ ສໍາລັບການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ທີ່ໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງຈາກປະກັນໄພພາກບັງຄັບພາຍໃຕ້ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຮັບປະກັນການໃຊ້ແທນ ຄ່າເສຍຫາຍຈາກລົດນັ້ນແມ່ນກໍລະນີລົດພາໃຫ້ເກີດອຸບປະຕິເຫດແລ້ວສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຊີວິດ, ຮ່າງ ກາຍຂອງບຸກຄົນອື່ນນັ້ນ, ຕາມຫຼັກການແລ້ວແມ່ນຜູ້ທີ່ຂັບຂີ່ຂອງລົດຄັນດັ່ງກ່າວ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນ ການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ. ແຕ່ກໍມີຂໍ້ກຳນົດທີ່ວ່າ ຖ້າຜູ້ທີ່ຂັບຂີ່ຂອງລົດດັ່ງກ່າວສາມາດ ພິສູດໄດ້ວ່າ ① ຕົນບໍ່ມີຄວາມບົກຜ່ອງຕໍ່ຄວາມລະມັດລະວັງໃນການຂັບຂີ່ລົດ, ② ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມທີ່ນອກເໜືອຈາກຜູ້ຂັບຂີ່ ມີເຈດຕະນາ ຫຼື ຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ, ແລະ ③ ໂຄງສ້າງຂອງຕົວ ລົດບໍ່ມີຂໍ້ບົກຜ່ອງ ຫຼື ບໍ່ມີອຸປະສັກຕໍ່ການທໍາງານແລ້ວ ກໍຈະໄດ້ຮັບການລະເວັ້ນຈາກຄວາມຮັບຜິດຊອບ. ແຕ່ວ່າໃນຕົວຈິງແລ້ວເກືອບວ່າເປັນໄປບໍ່ໄດ້ທີ່ຜູ້ຂັບຂີ່ລົດຈະສາມາດພິສູດໃນປະເດັນແຕ່ ① ③ໄດ້. ສະນັ້ນ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ບັງຄັບການຂັບຂີ່ລົດກໍເກືອບວ່າແມ່ນຄວາມຮັບຜິດຊອບທັງທີ່ປາສະຈາກຄວາມບໍ່ ລະມັດລະວັງ.

2. ຂອບເຂດຂອງການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ

(1) ຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານຊັບສິນ

ໃນຂອບເຂດຂອງຄວາມເສຍຫາຍທີ່ຄວນໄດ້ຮັບການຊົດໃຊ້ນັ້ນ, ທໍາອິດແມ່ນຄວາມເສຍຫາຍທາງ ດ້ານຊັບສິນເຊິ່ງປະກອບມີຄວາມເສຍຫາຍຕາມຕົວຈິງ ແລະ ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນຕໍ່ໜ້າ.

ຄວາມເສຍຫາຍຕາມຄວາມເປັນຈິງ ໝາຍເຖິງກໍລະນີທີ່ໄດ້ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍໄດ້ຮັບບາດເຈັບຈາກການ ລະເມີດນັ້ນ, ຈະມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການປິ່ນປົວ, ຄ່າຜ່າຕັດ, ຄ່ານອນໂຮງໝໍ ແລະ ຄ່າເດີນທາງທຽວໂຮງໝໍເປັນ

² ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຮັບປະກັນການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຈາກລົດ ມາດຕາ 3 (ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຂອງລົດ): ຜູ້ທີ່ທໍາໜ້າທີ່ຂັບຂີ່ລົດເພື່ອຕົນເອງ ຫາກໄດ້ລະເມີດຕໍ່ຊີວິດ ຫຼື ຮ່າງກາຍຂອງບຸກຄົນອື່ນດ້ວຍການຂັບຂີ່ດັ່ງກ່າວ ຈະມີ ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ. ເວັ້ນເສຍແຕ່ຕົນເອງ ແລະ ຜູ້ຂັບຂີ່ບໍ່ມີຄວາມບົກຜ່ອງຕໍ່ການເອົາໃຈໃສ່ໃນ ການຂັບຂີ່, ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມທີ່ນອກເໜືອຈາກຜູ້ຂັບຂີ່ມີເຈດຕະນາ ຫຼື ມີຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ ພ້ອມທັງໂຄງ ສ້າງຂອງຕົວລົດບໍ່ມີຂໍ້ບົກຜ່ອງ ຫຼື ບໍ່ມີອຸປະສັກຕໍ່ການທໍາງານ.

ຕົ້ນຊຶ່ງເປັນຄວາມເສຍຫາຍຕາມລາຍຈ່າຍຕົວຈິງທີ່ບໍ່ສາມາດຫຼີກລ່ຽງໄດ້.

ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໃນຕໍ່ໜ້າ ໝາຍເຖິງຄ່າເສຍຫາຍຈາກການທີ່ບໍ່ສາມາດໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດທີ່ຄວນຈະໄດ້ຖ້າບໍ່ມີການລະເມີດດັ່ງກ່າວ. ເຊັ່ນ: ສ່ວນທີ່ຫຼຸດລົງຂອງລາຍຮັບຈາກການຖືກຫຼຸດລາຍຮັບເນື່ອງຈາກຕ້ອງພັກວຽກຍ້ອນການບາດເຈັບ.

(2) ຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານຈິດໃຈ

ນອກຈາກຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານຊັບສິນແລ້ວ ກໍຍັງມີຄວາມເສຍຫາຍທີ່ບໍ່ແມ່ນຊັບສິນ. ເຊັ່ນ: ຄວາມທຸກໂສກທາງດ້ານຈິດໃຈກໍລະນີໄດ້ຮັບບາດເຈັບຈາກການລະເມີດ, ໂດຍສະເພາະກໍລະນີພິການ. ການຊົດໃຊ້ (ຄ່າປົວແປງຈິດໃຈ) ຕໍ່ກໍລະນີດັ່ງກ່າວກໍເປັນສິ່ງທີ່ພໍ້ເຮັດໃຫ້ເຫັນພາບໄດ້. ຢູ່ກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນ ການຊົດໃຊ້ຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ບໍ່ແມ່ນຊັບສິນກໍເປັນທີ່ຍອມຮັບໂດຍທົ່ວໄປ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 710)³. ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍຫາກເສຍຊີວິດ, ກໍມີການຍອມຮັບການທວງເອົາຄ່າປົວແປງຈິດໃຈໂດຍຍາດໃກ້ຊິດຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ (ພໍ່ແມ່, ລູກ, ຄູ່ສົມລົດ) (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 711)⁴.

ນອກນັ້ນ, ໃນກໍລະນີເປັນນິຕິບຸກຄົນ, ເມື່ອຊື່ສຽງຂອງນິຕິບຸກຄົນດັ່ງກ່າວຖືກເຮັດໃຫ້ເຊື່ອມເສຍ ກໍສາມາດນຳໃຊ້ມາດຕາ 710 ເພື່ອທວງການໃຊ້ແທນຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວທີ່ເປັນ「ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ບໍ່ເຫັນຕົວຕົນ」.

ແນວໃດກໍຕາມ, ການທີ່ຈະພິສູດໃຫ້ເຫັນຢ່າງຊັດເຈນເຖິງຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານຈິດໃຈ ຫຼື ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ບໍ່ເຫັນຕົວຕົນນັ້ນກໍເປັນສິ່ງທີ່ຫຍຸ້ງຍາກ. ສານ ຈຶ່ງໄດ້ສ້າງຄູ່ມືເພື່ອເປັນບັນທຶກຖານໃນການຄິດໄລ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ບໍ່ແມ່ນຊັບສິນຕາມຮູບການຂອງຄວາມເສຍຫາຍເຊັ່ນ: ກໍລະນີມີການເສຍຊີວິດ, ລະດັບຂອງຄວາມພິການ. ເຊິ່ງໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງກໍໄດ້ຄິດໄລ່ຄ່າປົວແປງຈິດໃຈຕາມນີ້.

ໃນຄຳຖາມທີ 5 (2)

X ຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດຕາມບັນທຶກຖານທີ່ກ່າວມານີ້, ໂດຍຈະຕ້ອງໄດ້ພິສູດລະອຽດກ່ຽວກັບເນື້ອໃນທີ່ຄວນຈະຊົດໃຊ້ຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບຕົນ, ພ້ອມທັງທຳການຄິດໄລ່ມູນຄ່າ.

(3) ຄວາມເສຍຫາຍທາງອ້ອມ

ກໍລະນີເກີດຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ບຸກຄົນທີ່ສາມາດທືນອກເໜືອຈາກຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ຈາກການລະເມີດຕໍ່ສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດທາງກົດໝາຍຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍນັ້ນ, ການທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຈາກບຸກຄົນທີ່ສາມາດດັ່ງກ່າວ ຕໍ່ກັບຜູ້ລະເມີດຈະເຮັດໄດ້ຫຼືບໍ່. ຕົວຢ່າງ, ກໍລະນີຄ່າປົວອາການບາດເຈັບຂອງຜູ້ຖືກ

³ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 710 (ການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ນອກເໜືອຈາກຊັບສິນ): ກໍລະນີທີ່ບໍ່ຮູ້ແຈ້ງວ່າເປັນລະເມີດຕໍ່ຮ່າງກາຍ, ອິດສະລະພາບ ຫຼື ກຽດສັກສີຂອງບຸກຄົນອື່ນ ຫຼື ເປັນການລະເມີດຕໍ່ສິດຕໍ່ຊັບສິນຂອງບຸກຄົນອື່ນນັ້ນ, ຜູ້ທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຕາມມາດຕາກ່ອນນີ້ ຍັງຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍສ່ວນທີ່ນອກເໜືອຈາກຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານຊັບສິນອີກ.

⁴ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 711 (ການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຕໍ່ຍາດໃກ້ຊິດ): ຜູ້ທີ່ໄດ້ລະເມີດຕໍ່ຊີວິດຂອງບຸກຄົນອື່ນ, ຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຕໍ່ພໍ່ແມ່, ຄູ່ສົມລົດ ແລະ ລູກຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ເຖິງແມ່ນສິດຕໍ່ຊັບສິນຂອງພວກເຂົາບໍ່ໄດ້ຖືກລະເມີດກໍຕາມ.

ເສຍຫາຍນັ້ນ ພໍ່ແມ່ຜູ້ກ່ຽວເປັນຄົນຈ່າຍ. ສໍາລັບຄ່າປິ່ນປົວ (ຄວາມເສຍຫາຍທາງອ້ອມ) ທີ່ພໍ່ແມ່ນໄດ້ຈ່າຍໄປນັ້ນ ສາມາດທວງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຈາກຜູ້ລະເມີດໄດ້ ຫຼືບໍ່.

ບັນຫາທີ່ວ່າຄວນຈະຮັບຮູ້ຄວາມເສຍຫາຍທາງອ້ອມຮອດຂອບເຂດໃດນັ້ນ ກໍຍັງເປັນທີ່ຖົກຖຽງກັນຢູ່. ຈະມີທັງທັດສະນະ (a) ທີ່ວ່າ ກໍລະນີບຸກຄົນທີ່ສາມເປັນຄົນຈ່າຍຄ່າປິ່ນປົວຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍນັ້ນ ແມ່ນຮັບຮູ້ທັງການທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຈາກບຸກຄົນທີ່ສາມ ແລະ ການທວງຈາກຜູ້ຖືກເສຍຫາຍເອງ. ກັບອີກທັດສະນະ (b) ທີ່ວ່າ ກໍລະນີບຸກຄົນທີ່ສາມເປັນຜູ້ມີພັນທະລ້ຽງດູຕາມກົດໝາຍເທົ່ານັ້ນ ຈຶ່ງສາມາດທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວໄດ້.

ກ່ຽວກັບຄວາມເສຍຫາຍທາງອ້ອມນີ້ ແລ້ວມັນມີບັນຫາປະເພດດຽວກັນໃນທາງທິດສະດີກໍຄື: ການທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍຂອງບໍລິສັດກໍກາຍມາເປັນບັນຫາ. ມີກໍລະນີຕົວຢ່າງຄື: ກໍລະນີຜູ້ອໍານວຍການ X (ນອກຈາກຜູ້ກ່ຽວແລ້ວມີພະນັກງານຄົນດຽວຄືເມຍຂອງ X ເອງ) ທີ່ມີສາຍພົວພັນເປັນໜຶ່ງດຽວກັນກັບບໍລິສັດຮຸ້ນສ່ວນຈໍາກັດ A ໄດ້ປະສົບອຸບປະຕິເຫດທາງທ້ອງຖະໜົນ. ແລ້ວການທວງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຈາກຜູ້ທີ່ເປັນຜູ້ເສຍຫາຍທາງອ້ອມຄືບໍລິສັດ A ຕໍ່ຜູ້ລະເມີດ Y ນັ້ນ, ໄດ້ຮັບການຍອມຮັບດ້ວຍເຫດຜົນທີ່ວ່າ ການລະເມີດຂອງຜູ້ລະເມີດ Y ມີສາຍພົວພັນເຫດ ແລະ ຜົນ ທີ່ສົມເຫດສົມຜົນກັບຄ່າປ່ວຍການຂອງບໍລິສັດ A (ຄໍາຕັດສິນຂອງສານສູງສຸດ ສະບັບລົງວັນທີ 15 ເດືອນ 11 ປີ 1968 ປຶ້ມສັງລວມຄໍາຕັດສິນຄະດີແພ່ງ ເຫຼັ້ມທີ 22 ເລກທີ 12 ໜ້າ 2614). ແຕ່ໃນອີກຄະດີຄື ຄະດີທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍໂດຍຍົກເຫດຜົນຈາກເຫດການທີ່ວ່າ ພະນັກງານ X ຂອງບໍລິສັດຂາຍຢາ A ໄດ້ຮັບບາດເຈັບຈາກອຸບປະຕິເຫດບິນທ້ອງຖະໜົນໂດຍ Y. ເຮັດໃຫ້ພື້ນທີ່ທີ່ X ຮັບຜິດຊອບນັ້ນບໍ່ສາມາດເຄື່ອນໄຫວວຽກງານຂາຍໄດ້. ຈຶ່ງພາໃຫ້ບໍລິສັດ A ໄດ້ຮັບຜົນເສຍຫາຍທາງດ້ານຜົນປະກອບການ. ໂດຍໃນຄະດີນີ້ບໍ່ຖືກຮັບຮອງວ່າມີສາຍພົວພັນທີ່ສົມເຫດສົມຜົນລະຫວ່າງເຫດ ແລະ ຜົນ, ຈຶ່ງບໍ່ໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ (ຄໍາຕັດສິນຂອງສານສູງສຸດ ສະບັບລົງວັນທີ 13 ເດືອນ 12 ປີ 1979 ປຶ້ມສັງລວມຄໍາຕັດສິນຄະດີແພ່ງ-ອຸບປະຕິເຫດທາງທ້ອງຖະໜົນ ເຫຼັ້ມທີ 12 ເລກທີ 6 ໜ້າ 1463. ຮັບຮອງເອົາຄໍາຕັດສິນເດີມ, ສານຂັ້ນຕົ້ນແມ່ນຮັບຮູ້ສິດທວງ).

ສໍາລັບບັນຫາຄວາມເສຍຫາຍທາງອ້ອມ (ລວມທັງຄວາມເສຍຫາຍຂອງບໍລິສັດ) ຕາມທິດສະດີແລ້ວມັນແຕກອອກເປັນສອງທັດສະນະຄື: ① ເປັນບັນຫາກ່ຽວກັບຂອບເຂດຂອງການຊົດໃຊ້ຄ່າເສຍຫາຍທີ່ຜູ້ລະເມີດຄວນຮັບຜິດ ຊອບຍ້ອນການລະເມີດ, ຫຼື ② ເປັນບັນຫາທີ່ວ່າສໍາລັບຜູ້ຖືກເສຍຫາຍທາງອ້ອມນັ້ນຈະເປັນການລະເມີດຕ່າງຫາກບໍ່. ຖ້າເບິ່ງການລະເມີດຕາມມຸມມອງທີ່ເປັນສາເຫດພາໃຫ້ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍມີສິດທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ, ກໍຖືວ່າຄວນເຂົ້າໃຈຕາມທັດສະນະທີ (②).

ໃນຄໍາຖາມທີ 5 (3)

X ກັບ ບໍລິສັດ (ສົມມຸດວ່າເປັນບໍລິສັດ A) ບໍ່ຖືວ່າມີສາຍພົວພັນເປັນອັນໜຶ່ງດ້ວຍກັນໃນທາງເສດຖະກິດ. ແຕ່ກໍລະນີ X ມີທັກສະພິເສດເຊິ່ງໂດຍທົ່ວໄປແມ່ນຍາກທີ່ຈະຊອກຫາຄົນມາແທນຜູ້ກ່ຽວໄດ້ນັ້ນ, ໃນກໍລະນີທີ່ຖືກຮັບຮອງວ່າສາມາດຄາດຄະເນໄດ້ວ່າ ການທີ່ X ບາດເຈັບນັ້ນຈະເຮັດໃຫ້ບໍລິສັດ A ຂາດທຶນໃນສ່ວນດັ່ງກ່າວ. ກໍເຫັນວ່າມັນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ການທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຈາກ A ນັ້ນຈະຖືກຍອມຮັບ. ແຕ່ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ບໍລິສັດຈະມີການຈ້າງງານ ແລະ ຈັດວາງບຸກຂະລາກອນເພື່ອຮັບມືກັບ

ກໍລະນີທີ່ພະນັກງານບາງຄົນບໍ່ສາມາດເຮັດວຽກໄດ້ເນື່ອງຈາກກໍລະນີເຈັບແລະອື່ນໆເພື່ອເປັນການກະຈາຍຄວາມສ່ຽງຢູ່ແລ້ວ. ສະນັ້ນ, ຖ້າບໍ່ແມ່ນກໍລະນີທີ່ພະນັກງານເກືອບທັງໝົດຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການລະເມີດຈົນຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ພັກການເຄື່ອນໄຫວທຸລະກິດຂອງບໍລິສັດແລ້ວ, ກໍເຂົ້າໃຈໄດ້ວ່າ ການທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຂອງບໍລິສັດ A ຈາກ Y ຈະບໍ່ຖືກຮັບຮອງເອົາ.

3. ການຮ່ວມກັນລະເມີດ

ສຳລັບ ① ກໍລະນີມີຫຼາຍຄົນຮ່ວມກັນລະເມີດ ແລ້ວສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນ (ການຮ່ວມກັນລະເມີດໃນຄວາມໝາຍແຄບ), ② ກໍລະນີທີ່ບໍ່ຮູ້ວ່າໃນບັນດາຜູ້ຮ່ວມກັນລະເມີດນັ້ນ ແມ່ນໃຜເປັນຜູ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ (ການຮ່ວມກັນລະເມີດທີ່ບໍ່ຮູ້ຕົວຜູ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ, ຕ້ອງເລືອກຕົວເລືອກດຽວ), ③ ກໍລະນີມີຜູ້ຍຸຍົງ, ຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ລະເມີດ (ການຍຸຍົງ, ຊ່ວຍເຫຼືອ) ນັ້ນ, ແມ່ນແຕ່ລະຄົນມີພັນທະຮ່ວມກັນໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການຮ່ວມກັນລະເມີດດັ່ງກ່າວ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 719 ວັກ 1 ປະໂຫຍກໜ້າ, ປະໂຫຍກຫຼັງ, ວັກ 2)⁵. ໃນກໍລະນີ ③ ຖ້າຖືວ່າຜູ້ຍຸຍົງ, ຊ່ວຍເຫຼືອ ກໍເປັນຜູ້ຮ່ວມລະເມີດນັ້ນ, ກໍຈະໂຮມເຂົ້າກັບ ①. ໃນນີ້, ຮູບແບບຂອງການຮ່ວມກັນລະເມີດຕາມທິດສະດີແລ້ວຈະຈັດແບ່ງຮູບແບບໄດ້ຄື, [1]ຮູບແບບຮ່ວມກັນກະທຳ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 719 ວັກ 1 ປະໂຫຍກໜ້າ), [2]ຮູບແບບບໍ່ຮູ້ຕົວຜູ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ, ເລືອກເອົາຕົວເລືອກດຽວ, [3]ຮູບແບບຄວາມເສຍຫາຍດຽວ, ບໍ່ຮູ້ສັດສ່ວນການມີສ່ວນຮ່ວມ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 719 ວັກ 1 ປະໂຫຍກຫຼັງ). ໃນກໍລະນີ [2] ແມ່ນຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ລະບຸບຸກຄົນທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະເປັນຜູ້ລະເມີດ.

ໃນ ①~③ (ແລະ [1]~[3]) ບໍ່ວ່າຈະເປັນກໍລະນີໃດກໍຕາມ, ການມີສ່ວນຮ່ວມກ່ຽວພັນກັນບໍ່ວ່າຈະເປັນທາງດ້ານອັດຕະວິໄສ ຫຼື ພາວະວິໄສຂອງບັນດາຜູ້ລະເມີດດ້ວຍກັນ ເປັນພື້ນຖານພາໃຫ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຮ່ວມ. ນອກນັ້ນ, ຖ້າສາມາດພິສູດສາຍພົວພັນເຫດ ແລະ ຜົນ ຂອງການຮ່ວມກັນລະເມີດກັບ ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນໄດ້ນັ້ນ, ກໍບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງພິສູດສາຍພົວພັນເຫດ ແລະ ຜົນ ຂອງການກະທຳຂອງຜູ້ຮ່ວມລະເມີດແຕ່ລະຄົນ ກັບ ຜົນເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ. ເຊິ່ງບັນຫາເຫຼົ່ານີ້, ມັນເປັນຈຸດທີ່ແຕກຕ່າງກັນກັບ ກໍລະນີມີຫຼາຍການລະເມີດທີ່ເປັນເອກະລາດ (ການລະເມີດເປັນເອກະລາດໃຜມັນ ແຕ່ມີສາຍພົວພັນເຫດ ແລະ ຜົນ ກັບຄວາມເສຍຫາຍທັງໝົດ).

ປະເພນີສານ ຕິຄວາມໝາຍສຳລັບກໍລະນີຄະດີທີ່ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍເສຍຊີວິດຈາກການລະເມີດທີ່ເປັນເອກະລາດໃຜມັນຄືໃນກໍລະນີເຫດການອຸບປະຕິເຫດ ແລະ ຄວາມຜິດພາດທາງການປິ່ນປົວວ່າ (X ເປັນຜູ້ບາດເຈັບຈາກອຸບປະຕິເຫດທີ່ Y ພາໃຫ້ເກີດຂຶ້ນ ຖ້າປະປ່ອຍໄວ້ຜູ້ກ່ຽວອາດເຖິງຄວາມຕາຍ, ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຖືກນຳສົ່ງໄປໂຮງໝໍ Z ແຕ່ກໍບໍ່ໄດ້ຮັບການກວດອາການ ແລະ ການປິ່ນປົວທີ່ຄວນຈະເປັນ ພາໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວເສຍຊີວິດໃນທີ່ສຸດ): 「ໃນຄະດີດັ່ງກ່າວ ທັງເຫດການອຸບປະຕິເຫດ ແລະ ການປິ່ນປົວກໍລ້ວນເປັນສິ່ງທີ່ພາໃຫ້ເກີດຜົນທີ່ບໍ່ສາມາດຕັດແຍກຈາກກັນໄດ້ຄື ໄດ້ເຮັດໃຫ້ X ເສຍຊີວິດ ແລະ ມີສາຍພົວພັນອັນສົມເຫດສົມຜົນລະຫວ່າງເຫດ ແລະ ຜົນທີ່ເກີດຂຶ້ນ. ສະນັ້ນ, ທັງການຂັບຂີ່ໃນເບື້ອງອຸບປະຕິເຫດທາງທ້ອງຖະໜົນ ແລະ ການ

⁵ ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 719 (ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ຮ່ວມລະເມີດ): ① ກໍລະນີຫຼາຍຄົນໄດ້ຮ່ວມກັນລະເມີດ ພາໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ບຸກຄົນອື່ນນັ້ນ, ແຕ່ລະຄົນ ມີພັນທະຮ່ວມກັນໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວ. ກໍລະນີທີ່ບໍ່ສາມາດຮູ້ໄດ້ວ່າ ໃນບັນດາຜູ້ຮ່ວມລະເມີດດ້ວຍກັນ ຜູ້ໃດເປັນຜູ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ກໍໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງດຽວກັນ.
② ຜູ້ທີ່ໄດ້ຍຸຍົງ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອ ຜູ້ລະເມີດ ກໍຖືວ່າເປັນຜູ້ຮ່ວມລະເມີດ ແລະ ຈະນຳໃຊ້ຂໍ້ກຳນົດວັກກ່ອນໜ້ານີ້.

ປົນປົວໃນເບື້ອງອຸບປະຕິປະຕິເຫດທາງການປົນປົວໃນຄະດີນີ້ ແມ່ນກົງກັບການຮ່ວມລະເມີດຕາມທີ່ກຳນົດໃນມາດຕາ 719 ຂອງກົດໝາຍແຝ່ງ, ຈຶ່ງເຫັນຄວນໃຫ້ຜູ້ລະເມີດແຕ່ລະຝ່າຍຮ່ວມກັນຮັບ ຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍຈຳນວນທັງໝົດທີ່ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍໄດ້ຮັບ »(ຄຳຕັດສິນຂອງສານສູງສຸດ ສະບັບລົງວັນທີ 13 ເດືອນ 3 ປີ 2001 ປຶ້ມສັງລວມຄຳຕັດສິນຄະດີແຝ່ງ ເຫຼ້ມທີ 55 ເລກທີ 2 ໜ້າ 328. ເປັນຄຳພິພາກສາ ທີ່ລົບລ້າງຄຳຕັດສິນເດີມທີ່ຮັບຮູ້ການແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໂດຍຕັດສິນໃຫ້ແບ່ງສັດສ່ວນມູນຄ່າຄວາມເສຍຫາຍທີ່ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍໄດ້ຮັບ ຕາມສັດສ່ວນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ລະເມີດແຕ່ລະຄົນຕໍ່ກັບຜົນທີ່ເກີດຂຶ້ນ (ລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມ)).

ຕໍ່ກັບບັນຫານີ້, ທິດສະດີສຶກສາມິທດສະນະວ່າ, ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກກາລະເວລາ ແລະ ປະເພດທີ່ແຕກຕ່າງກັນນັ້ນບໍ່ແມ່ນການຮ່ວມກັນລະເມີດ ແຕ່ມັນເປັນການລະເມີດເອກະລາດທີ່ເກີດຂຶ້ນ ແລະ ຊ່ວງຊຶ່ງກັນ, ຜູ້ລະເມີດແຕ່ລະຄົນທີ່ມີສາຍພົວພັນທີ່ສົມເຫດສົມຜົນລະຫວ່າງເຫດ ແລະ ຜົນນັ້ນ, ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຕໍ່ມູນຄ່າຄວາມເສຍຫາຍທັງໝົດ (ປະຕິເສດການແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບຕາມສັດສ່ວນ).

ໃນຄຳຖາມທີ 5 (4)

ຖ້າຄວາມຜິດພາດໃນການປົນປົວຂອງ A ກໍເປັນສິ່ງທີ່ພາໃຫ້ X ພິການນັ້ນ, ຖ້າເບິ່ງການຮ່ວມກັນລະເມີດກັບ Y ຫຼື ການລະເມີດຂອງ Y ກັບ ການລະເມີດຂອງ A ເປັນການຊ່ວງຊຶ່ງກັນນັ້ນ, ຄວາມເສຍຫາຍໃນສ່ວນທີ່ເຮັດໃຫ້ພິການນັ້ນ ແມ່ນ Y ແລະ A ຄວນມີພັນທະໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທັງໝົດ.

ສໍາລັບຄວາມເສຍຫາຍຕາມຕົວຈິງໃນກໍລະນີພິການ ແມ່ນປະກອບມີຄ່ານອນໂຮງໝໍ, ຄ່າປິ່ນປົວ, ຄ່າເດີນທາງທຽວໂຮງໝໍ ແລະ ຄ່າເບິ່ງແຍງດູແລເປັນຕົ້ນ. ສ່ວນຄວາມເສຍຫາຍທີ່ອາດເກີດໃນຕໍ່ໜ້າ ແມ່ນປະກອບມີຄວາມເສຍຫາຍຈາກການພັກວຽກ, ແລະ ຄິດໄລ່ຈາກຜົນປະໂຫຍດສ່ວນທີ່ເສຍໄປຈາກທີ່ຄວນໄດ້ຮັບໃນອະນາຄົດຖ້າບໍ່ພິການ ໂດຍຖືເອົາຕອນອາການເຈັບປ່ວຍຊຶ່ງຕົວເປັນບັນທັດຖານ (ບໍ່ນັບຄ່າປ່ວຍການ, ດອກເບ້ຍລະຫວ່າງກາງ).

ນອກນັ້ນ ຍັງສາມາດທວງເອົາຄ່າປົວແປງຈິດໃຈ (ຕິດພັນກັບການເຂົ້າໂຮງໝໍ ແລະ ພິການຈາກອຸບປະຕິເຫດ).

ເນື່ອງຈາກຄວາມຜິດພາດໃນການປົນປົວຂອງ A ແມ່ນເກີດຕອນປະຕິບັດໜ້າທີ່ຂອງໂຮງໝໍ Z, ສໍາລັບຄວາມເສຍຫາຍຂອງ X ທີ່ເກີດຂຶ້ນຍ້ອນເຫດດັ່ງກ່າວນັ້ນ, ໂຮງໝໍ Z ທີ່ເປັນຜູ້ໃຊ້ວຽກຂອງ A ຈະເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ໃນນາມຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ໃຊ້ວຽກ (ກົດໝາຍແຝ່ງ ມາດຕາ 715)⁶.

⁶ ກົດໝາຍແຝ່ງ ມາດຕາ 715 (ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ໃຊ້ວຽກ): ① ບຸກຄົນທີ່ໃຊ້ວຽກບຸກຄົນອື່ນໃຫ້ປະຕິບັດວຽກໃດໜຶ່ງນັ້ນ, ຈະມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ຜູ້ຖືກໃຊ້ວຽກໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນຕໍ່ບຸກຄົນທີ່ສາມ ຈາກການປະຕິບັດວຽກດັ່ງກ່າວ. ເວັ້ນເສຍແຕ່ກໍລະນີຜູ້ໃຊ້ວຽກມີຄວາມເອົາໃຈໃສ່ເປັນຢ່າງດີ ໃນການເລືອກເຟັ້ນຜູ້ຖືກໃຊ້ວຽກ ແລະ ໄດ້ຄຸ້ມຄອງດູແລວຽກດັ່ງກ່າວເປັນຢ່າງດີ.

② ຜູ້ທີ່ຄຸ້ມຄອງດູແລວຽກແທນຜູ້ໃຊ້ວຽກ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ກໍລະນີທີ່ກຳນົດໃນວັກກ່ອນໜ້ານີ້.

③ ຂໍ້ກຳນົດໃນວັກ 2 ກ່ອນໜ້ານີ້ ບໍ່ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການນຳໃຊ້ສິດທາງຄືນການໃຊ້ຕາງຂອງຜູ້ໃຊ້ວຽກ ຫຼື ຜູ້ຄຸ້ມຄອງດູແລ ຕໍ່ຜູ້ຖືກໃຊ້ວຽກ.

ຄຳຖາມ 6

(ພາກຄອບຄົວ)

ຄຳຖາມ:

Y ທີ່ເປັນຜົວຂອງ X ໄດ້ຢືມເງິນ 1 ແສນກີບຈາກ A. ແຕ່ຫຼັງຈາກນັ້ນ 3 ເດືອນເມື່ອຮອດມື້ກຳນົດສິ່ງເງິນຄືນແລ້ວແຕ່ Y ບໍ່ສາມາດສິ່ງເງິນຄືນແກ່ A. Y ບໍ່ມີຊັບສົມບັດຈຶ່ງບໍ່ຮູ້ວ່າຈະສິ່ງເງິນຄືນໄດ້ໃນມື້ໃດ. ຄຳຖາມໃນກໍລະນີ (1) ແລະ (2) ຕໍ່ໄປນີ້ ແມ່ນບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງກັນ.

(1) Y ຢືມເງິນ 100.000 ກີບຈາກ A ເພື່ອນຳໃຊ້ໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນຮ່ວມກັບ X. ໃນກໍລະນີນີ້, A ຈະສາມາດທວງໃຫ້ X ສິ່ງເງິນ 100.000 ກີບຄືນໄດ້ບໍ່?

(2) Y ຢືມເງິນ 100.000 ກີບຈາກ A ເພື່ອຊື້ເຄື່ອງກິລາຕີກ້ອບເຊິ່ງເປັນຄວາມມັກສ່ວນຕົວ. ໃນກໍລະນີນີ້, A ຈະສາມາດທວງໃຫ້ X ສິ່ງເງິນ 100.000 ກີບຄືນໄດ້ບໍ່? ກະລຸນາຄົ້ນຄວ້າໂດຍແຍກເປັນກໍລະນີຄື ກໍລະນີ A ຮູ້ຈຸດປະສົງການຢືມເງິນຂອງ Y ແລະ ກໍລະນີທີ່ A ບໍ່ຮູ້ຈຸດປະສົງການຢືມເງິນຂອງ Y.

ຫຼັງຈາກນັ້ນ, X ກັບ Y ໄດ້ຮ່ວມກັນເຮັດວຽກ ແລະ ທ້ອນເງິນ ແລ້ວກໍໄດ້ຊື້ທີ່ດິນ ແລະ ໄດ້ປຸກສິ່ງປຸກສ້າງໃສ່. ໃນເວລາຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງນັ້ນ, ເພື່ອຄວາມສະດວກ ຈຶ່ງໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນໂດຍອອກຊື່ຂອງ Y. ອີງຕາມກໍລະນີດັ່ງກ່າວ, ກະລຸນາຄົ້ນຄວ້າຄຳຖາມດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ໂດຍແຍກ (3) ກັບ (4) ເປັນກໍລະນີໃຜມັນ.

(3) ໃນເວລາທີ່ X ກັບ Y ໄດ້ຢ່າຮ້າງກັນ, X ມີສິດກ່າວອ້າງຕໍ່ Y ກ່ຽວກັບສິດໃນທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງ ໄດ້ຄືແນວໃດ?

(4) X ແລະ Y ໄດ້ເສຍຊີວິດໃນລະຫວ່າງເດີນທາງໄປທ່ຽວຕ່າງປະເທດ, ແຕ່ບໍ່ຮູ້ຊັດເຈນວ່າໃຜເສຍຊີວິດກ່ອນ. X ແລະ Y ບໍ່ມີລູກ, ພ້ອມນັ້ນທັງ X ແລະ Y ກໍບໍ່ມີອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງ, ມີແຕ່ A ທີ່ເປັນພໍ່ຂອງ X ແລະ B ທີ່ເປັນແມ່ຂອງ Y ທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່. ໃນກໍລະນີນີ້, ທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງດັ່ງກ່າວຈະຕົກເປັນກຳມະສິດຂອງໃຜ?

ຄຳຕອບ:

ສຳລັບຂໍ້ (1)

ຄູ່ຜົວເມຍຕ້ອງຮ່ວມກັນຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການແຕ່ງດອງ (ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຈາກການແຕ່ງດອງ). ສຳລັບອັດຕາສ່ວນໃນການແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບລະຫວ່າງຜົວ ແລະ ເມຍນັ້ນ ແມ່ນຂຶ້ນກັບຊັບສິນ, ລາຍໄດ້ຂອງແຕ່ລະຝ່າຍ ລວມທັງປັດໄຈອື່ນໆໃນການກຳນົດ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 760). ແຕ່

ລະບຽບການນີ້ແມ່ນກຳນົດການແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບພາຍໃນລະຫວ່າງຜົວ ແລະ ເມຍ ກ່ຽວກັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຈາກການແຕ່ງດອງເທົ່ານັ້ນ. ສະນັ້ນ, ໃນກໍລະນີທີ່ຜົວ ຫຼື ເມຍ ຝ່າຍໃດໜຶ່ງຫາກໄດ້ຊື້ຂາຍ ຫຼື ໄດ້ເຮັດນິຕິກຳອື່ນກັບບຸກຄົນທີສາມ, ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບສິດ-ພັນທະ ອັນເນື່ອງມາຈາກການກະທຳດັ່ງກ່າວກໍແມ່ນຜົວ ຫຼື ເມຍ ຝ່າຍທີ່ໄດ້ກະທຳ.

ແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ການເຮັດນິຕິກຳດັ່ງກ່າວຫາກກ່ຽວຂ້ອງກັບ «ລາຍຈ່າຍຄົວເຮືອນໃນຊີວິດປະຈຳວັນ» ນັ້ນ, ບໍ່ສະເພາະແຕ່ຜົວ ຫຼື ເມຍຝ່າຍທີ່ໄດ້ເຮັດນິຕິກຳດັ່ງກ່າວເທົ່ານັ້ນທີ່ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄູ່ກໍລະນີ ແຕ່ອີກຝ່າຍໜຶ່ງກໍຕ້ອງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັນ. ເວັ້ນເສຍແຕ່ໄດ້ມີການແຈ້ງກຳກັບໄວ້ລ່ວງໜ້າວ່າຈະບໍ່ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄູ່ກໍລະນີ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 761). ເຊິ່ງອັນນີ້ເປັນຂໍ້ກຳນົດເພື່ອໃຫ້ຮູ້ວ່າຄູ່ຜົວເມຍມີສິດໃນການຕາງໜ້າ (ການຕາງໜ້າຕາມກົດໝາຍ) ເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນໃນການເຮັດນິຕິກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ «ລາຍຈ່າຍຄົວເຮືອນໃນຊີວິດປະຈຳວັນ» .

ສໍາລັບຄໍາຖາມ (1) ນີ້, Y ເປັນຜູ້ຍືມເງິນ 100.000 ກີບຈາກ A. ແຕ່ຖ້ານໍາໃຊ້ເປັນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການດຳລົງຊີວິດ ແລ້ວ ກໍຈະຖືກພິຈາລະນາວ່າເປັນສິ່ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ «ລາຍຈ່າຍຄົວເຮືອນໃນຊີວິດປະຈຳວັນ» . X ກໍຕ້ອງມີພັນທະຮ່ວມ. ແລະ ຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັບ Y ໃນການໃຊ້ໜີ້ສິນຈຳນວນທັງໝົດ 100.000 ກີບຕໍ່ A. ໃນເວລາ X ຖືກ A ທວງໃຫ້ຊຳລະໜີ້ 100.000 ກີບ ຜູ້ກ່ຽວກໍຈະບໍ່ສາມາດປະຕິເສດໄດ້. ແລະ X ຕ້ອງຊຳລະໜີ້ຕໍ່ A ແລ້ວຈຶ່ງທວງໃຫ້ Y ທົດແທນຄືນໃນສ່ວນທີ່ຜູ້ກ່ຽວຮັບຜິດຊອບໄປ ຕາມຂໍ້ກຳນົດຂອງມາດຕາ 760 ຂອງກົດໝາຍແພ່ງ.

*ມາດຕາອ້າງອີງ

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 760】(ອັດຕາສ່ວນຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຈາກການແຕ່ງດອງ).

ຄູ່ຜົວເມຍຕ້ອງແບ່ງປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການແຕ່ງດອງໂດຍຄໍານຶງເຖິງຊັບສິນ, ລາຍໄດ້ຂອງແຕ່ລະຝ່າຍ ລວມທັງປັດໃຈອື່ນໆໃນການກຳນົດ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 760).

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 761】(ຄວາມຮັບຜິດຊອບຮ່ວມຕໍ່ໜີ້ສິນກ່ຽວກັບລາຍຈ່າຍຄົວເຮືອນໃນຊີວິດປະຈຳວັນ).

ຜົວ ຫຼື ເມຍ ຝ່າຍໃດໜຶ່ງຫາກໄດ້ເຮັດນິຕິກຳກັບບຸກຄົນທີສາມ, ອີກຝ່າຍໜຶ່ງກໍຕ້ອງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັນຕໍ່ໜີ້ສິນອັນເກີດຈາກການກະທຳດັ່ງກ່າວ. ເວັ້ນເສຍແຕ່ໄດ້ມີການແຈ້ງກຳກັບໄວ້ລ່ວງໜ້າວ່າຈະບໍ່ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ບຸກຄົນທີສາມ.

ສໍາລັບຂໍ້ (2)

ໃນກໍລະນີທີ່ Y ຍືມເງິນ 100.000 ກີບຈາກ A ເພື່ອຊື້ເຄື່ອງກິລາຕີກັອບເຊິ່ງເປັນຄວາມມັກສ່ວນຕົວ. ການຊື້ອຸປະກອນກັອບຈະບໍ່ຖືກພິຈາລະນາວ່າເປັນ «ລາຍຈ່າຍຄົວເຮືອນໃນຊີວິດປະຈຳວັນ» . ເມື່ອ X ຖືກ

A ທວງໃຫ້ສິ່ງເງິນ 100.000 ກີບຄືນນັ້ນ, ຜູ້ກ່ຽວກໍສາມາດໄດ້ແບ່ງໄດ້ວ່າຕົນບໍ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບດັ່ງກ່າວ ເພື່ອປະຕິເສດຕໍ່ການທວງໃຫ້ໃຊ້ແທນໜີ້ສິນໄດ້ ເນື່ອງຈາກເງິນບ້ວງດັ່ງກ່າວເປັນເງິນທີ່ Y ຍືມມາເພື່ອຊື້ ອຸປະກອນກິລາກັອບເຊິ່ງບໍ່ສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າເປັນ «ລາຍຈ່າຍຄົວເຮືອນໃນຊີວິດປະຈຳວັນ» .

ແຕ່ສໍາລັບ A ອາດຈະເຂົ້າໃຈຍາກວ່າການຍືມເງິນຂອງ Y ນັ້ນແມ່ນເພື່ອເປັນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຈາກການ ແຕ່ງດອງຂອງຄູ່ຜົວເມຍ X ແລະ Y, ຫຼື ເພື່ອໃຊ້ຊື້ເຄື່ອງຕາມຄວາມມັກສ່ວນຕົວຂອງ Y ເອງ. ສະນັ້ນ, ປະເພນີ ສານໄດ້ຕັດສິນໄວ້ວ່າ ໃນກໍລະນີທີ່ມີເຫດຜົນອັນຊອບທໍາທີ່ເຮັດໃຫ້ເຊື່ອໄດ້ວ່າການຍືມເງິນນໍາ A ແມ່ນນອນ ຢູ່ໃນຂອບເຂດຂອງນິຕິກຳທີ່ຕິດພັນກັບ «ລາຍຈ່າຍຄົວເຮືອນໃນຊີວິດປະຈຳວັນ» ຂອງຄູ່ຜົວເມຍ X ແລະ Y ແລ້ວ, ເຖິງວ່າໃນຕົວຈິງມັນຈະບໍ່ນອນຢູ່ໃນຂອບເຂດຂອງ «ລາຍຈ່າຍຄົວເຮືອນໃນຊີວິດປະຈຳວັນ» ກໍຕາມ, A ກໍສາມາດທວງໃຫ້ X ຮ່ວມຮັບຜິດຊອບຮ່ວມໄດ້ (ຄຳພິພາກສາຂອງສານສູງສຸດ ລົງວັນທີ 18 ເດືອນ ທັນວາ ປີ 1969, ປຶ້ມລວບລວມຄຳຕັດສິນເຫຼັ້ມ 23/12, ໜ້າ 2476). ໃນກໍລະນີນີ້, ເຖິງວ່າຜູ້ຕາງໜ້າ ໄດ້ເຮັດນິຕິກຳກັບຄູ່ກໍລະນີໂດຍເກີນຂອບເຂດສິດອຳນາດການຕາງໜ້າກໍຕາມ, ຖ້າຄູ່ກໍລະນີຫາກມີເຫດຜົນ ອັນຊອບທໍາໃນການທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ເຊື່ອໄດ້ວ່າການເຮັດນິຕິກຳດັ່ງກ່າວແມ່ນນອນຢູ່ໃນຂອບເຂດສິດໃນການ ຕາງໜ້າແລ້ວ ປະເພນີສານກໍສາມາດທຽບໃຊ້ມາດຕາ 110 ຂອງກົດໝາຍແພ່ງທີ່ກຳນົດຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຂອງຜູ້ຖືກຕາງໜ້າຕໍ່ສິ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການເຮັດນິຕິກຳດັ່ງກ່າວໄດ້.

ອີງຕາມປະເພນີສານນີ້, ຖ້າວ່າ A ຮູ້ ຫຼື ຖ້າສັງເກດໂດຍທົ່ວໄປກໍສາມາດຮູ້ໄດ້ວ່າການທີ່ Y ຍືມເງິນ 100.000 ກີບຈາກ A ນັ້ນ ແມ່ນເພື່ອຊື້ເຄື່ອງກິລາກັອບທີ່ເປັນຄວາມມັກສ່ວນຕົວຂອງ Y ເອງແລ້ວ, A ຈະບໍ່ສາມາດທວງໃຫ້ X ຮ່ວມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ 100.000 ກີບດັ່ງກ່າວ. ແຕ່ຖ້າ A ໄດ້ ກ່າວອ້າງ ແລະ ສາມາດຢັ້ງຢືນໄດ້ວ່າການທີ່ຕົນບໍ່ຮູ້ເລື່ອງລາວດັ່ງກ່າວນັ້ນປາສະຈາກຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ ແລະ ມີເຫດຜົນອັນຊອບທໍາທີ່ຈະພາໃຫ້ເຊື່ອໄດ້ວ່າເປັນການໃຊ້ຈ່າຍໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນແລ້ວ, ກໍ ຈະສາມາດທຽບໃຊ້ມາດຕາ 110 ຂອງກົດໝາຍແພ່ງໄດ້ ເຊິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ A ຈະສາມາດທວງໃຫ້ X ຊໍາລະ ໜີ້ 100.000 ກີບດັ່ງກ່າວໄດ້. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ A ກ່າວອ້າງວ່າ ໃນໄລຍະຜ່ານມາເວລາ Y ບໍ່ມີເງິນໃຊ້ໃນການ ດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນຜູ້ກ່ຽວກໍມັກມາຍືມເງິນຈາກ A ແບບນີ້ເລື້ອຍໆ. ສະນັ້ນ, ມັນຈຶ່ງບໍ່ແປກທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ A ໄດ້ເຊື່ອວ່າການຍືມເງິນຂອງ Y ໃນຄັ້ງນີ້ກໍແມ່ນເພື່ອນຳໃຊ້ໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນເຊັ່ນກັນ ແລ້ວ ສານຮັບຮອງເອົາການກ່າວອ້າງດັ່ງກ່າວນັ້ນ, X ຈະຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ໜີ້ 100.000 ກີບໃຫ້ A. ແລ້ວຈຶ່ງທວງໃຫ້ Y ທົດແທນຄືນມູນຄ່າທັງໝົດໃຫ້ຕົນ.

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 109】 (ການຕາງໜ້າເກີນຂອບເຂດໂດຍການສະແດງເຖິງການມອບສິດ ໃນການຕາງໜ້າ).

① ບຸກຄົນທີ່ໄດ້ສະແດງຕໍ່ບຸກຄົນທີສາມວ່າໄດ້ມອບສິດໃນການຕາງໜ້າໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນ, ແມ່ນຈະ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການກະທຳທີ່ບຸກຄົນອື່ນທີ່ວ່ານັ້ນໄດ້ເຮັດກັບບຸກຄົນທີສາມພາຍໃຕ້ຂອບເຂດສິດໃນ ການຕາງໜ້າດັ່ງກ່າວ. ເວັ້ນເສຍແຕ່ບຸກຄົນທີສາມ ຫາກຮູ້ວ່າບຸກຄົນອື່ນທີ່ວ່ານັ້ນບໍ່ໄດ້ຮັບມອບສິດໃນການ ຕາງໜ້າ ຫຼື ບໍ່ຮູ້ຍ້ອນຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ.

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 110】 (ການຕາງໜ້າເກີນຂອບເຂດໂດຍການກະທຳນອກເໜືອສິດອຳນາດ).

ຂໍ້ກຳນົດໃນປະໂຫຍກຫຼັກຂອງວັກ 1 ໃນມາດຕາກ່ອນໜ້ານີ້ ສາມາດໝູນໃຊ້ກັບກໍລະນີທີ່ຜູ້ຕາງໜ້າກະທຳເກີນຂອບເຂດສິດອຳນາດ, ໂດຍບຸກຄົນທີສາມມີເຫດຜົນອັນຊອບທຳໃນການທີ່ຈະເຊື່ອໄດ້ວ່າ ຜູ້ຕາງໜ້າດັ່ງກ່າວມີສິດອຳນາດ.

ສໍາລັບຂໍ້ (3)

ສໍາລັບບັນຫາກ່ຽວກັບຊັບສົມບັດຂອງຄູ່ຜົວເມຍ ຖ້າວ່າລະຫວ່າງຄູ່ຜົວເມຍໄດ້ມີການເຮັດສັນຍາກ່ຽວກັບຊັບສົມບັດຂອງຄູ່ຜົວເມຍໄວ້ກ່ອນແລ້ວ ສິດໃນຊັບສົມບັດກໍແມ່ນຕັດສິນຕາມນັ້ນເລີຍ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 755). ໃນກໍລະນີນີ້, ຖ້າຫາກບໍ່ໄດ້ເອົາສັນຍາກ່ຽວກັບຊັບສົມບັດຂອງຄູ່ຜົວເມຍດັ່ງກ່າວໄປຈົດທະບຽນໄວ້ ກ່ອນການຍື່ນຄໍາຮ້ອງຂໍແຕ່ງດອງແລ້ວ, ສາຍພົວພັນຂອງສິດ ແລະ ພັນທະທີ່ມີເນື້ອໃນຕ່າງຈາກລະບົບຊັບສົມບັດຕາມກົດໝາຍກຳນົດນັ້ນ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 762) ຈະບໍ່ສາມາດນຳມາໄດ້ແຍ່ງຕໍ່ບຸກຄົນທີສາມໄດ້ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 756). ຖ້າບໍ່ມີສັນຍາສັນຍາກ່ຽວກັບຊັບສົມບັດຂອງຄູ່ຜົວເມຍ, ສິດໃນຊັບສົມບັດກໍຈະຖືກກຳນົດໂດຍອີງຕາມກົດໝາຍເລີຍ (ລະບົບຊັບສົມບັດຕາມກົດໝາຍ). ອີງຕາມຂໍ້ກຳນົດດັ່ງກ່າວ, ① ຊັບສົມບັດທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງໃຜລາວຂອງຄູ່ຜົວເມຍ ກ່ອນການແຕ່ງດອງ, ແລະ ② ຊັບສົມບັດທີ່ໄດ້ມາພາຍຫຼັງການແຕ່ງດອງທີ່ອອກຊື່ໃນນາມຕົວເອງ ແມ່ນຈະຖືວ່າເປັນຊັບສົມບັດສ່ວນຕົວຂອງໃຜມັນ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 762 ວັກ 1). ສ່ວນສໍາລັບຊັບສົມບັດອື່ນ, ຖ້າບໍ່ມີການກຳນົດສະເພາະໂດຍຄູ່ຜົວເມຍ ຫຼື ບໍ່ຮູ້ວ່າແຈ້ງວ່າຂຶ້ນກັບຝ່າຍຜົວ ຫຼື ເມຍນັ້ນ, ແມ່ນຖືວ່າເປັນຊັບຮ່ວມຂອງຄູ່ຜົວເມຍ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 762 ວັກ 2). ແນ່ນອນວ່າໃນເວລາທີ່ຜົວເມຍປອງດອງກັນດີນັ້ນ ກໍບໍ່ມີບັນຫາຫຍັງ.

ແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ X ກັບ Y ໄດ້ຢຳຮ້າງກັນນັ້ນ ເພື່ອຈະແບ່ງຊັບສົມບັດທີ່ຄູ່ຜົວເມຍສ້າງສົມມານຳກັນໃນໄລຍະໃຊ້ຊີວິດຢູ່ຮ່ວມກັນໃຫ້ໄດ້ຢ່າງຍຸຕິທຳນັ້ນ, ກົດໝາຍຈຶ່ງກຳນົດໃຫ້ຜົວ ຫຼື ເມຍ ຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ສາມາດທວງໃຫ້ອີກຝ່າຍ ໜຶ່ງແບ່ງປັນຊັບສົມບັດໄດ້ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 768).

ໃນຄໍາຖາມກໍລະນີນີ້, ເຖິງວ່າທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງໄດ້ອອກຊື່ເປັນຂອງ Y ກໍຕາມ, ແຕ່ໃນຄວາມເປັນຈິງ ການທີ່ຈະໄດ້ມານັ້ນກໍຕ້ອງມີການປະກອບສ່ວນຈາກ X ນຳ. ສະນັ້ນ, ໃນເວລາຢຳຮ້າງກັນ ເພື່ອໄລ່ລຽງໃນສ່ວນດັ່ງກ່າວ ຈຶ່ງມີການຍອມຮັບໃຫ້ X ມີສິດທວງໃຫ້ແບ່ງປັນຊັບສົມບັດດັ່ງກ່າວ. ເມື່ອ X ໄດ້ທວງໃຫ້ Y ແບ່ງປັນຊັບສົມບັດ ແຕ່ X ກັບ Y ຍັງບໍ່ສາມາດຕົກລົງກັນໄດ້ນັ້ນ, ພາຍໃນໄລຍະ 2 ປີຫຼັງຈາກການຢຳຮ້າງ X ສາມາດຮ້ອງຂໍໃຫ້ສານຄອບຄົວອອກຄຳຊີ້ຂາດເພື່ອແທນການເຈລະຈາໄດ້ ເຊິ່ງໃນກໍລະນີນີ້, ສານຄອບຄົວຈະພິຈາລະນາມູນຄ່າຂອງຊັບສົມບັດທີ່ຜົວ ແລະ ເມຍໄດ້ຮ່ວມກັນສ້າງມາລວມທັງສາເຫດອື່ນໆ ເພື່ອຕັດສິນກ່ຽວກັບການແບ່ງຊັບສົມບັດ, ມູນຄ່າ, ວິທີການຂອງການແບ່ງປັນຊັບສົມບັດ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 768, ມາດຕາ 771) .

ໃນຄໍາຖາມກໍລະນີນີ້, ສານຈະພິຈາລະນາກ່ຽວກັບມູນຄ່າຂອງທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງດັ່ງກ່າວ, ການປະກອບ ສ່ວນຂອງ X ແລະ Y ຕອນທີ່ໄດ້ທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງນັ້ນມາ, ສະພາບຊີວິດການເປັນຢູ່ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ຊັບສົມບັດ, ລາຍໄດ້ຂອງ X ແລະ Y, ແລະ ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ມີການຢຳຮ້າງ ແລະ ອື່ນໆ ເພື່ອພິຈາລະນາວ່າ X ສາມາດທວງໃຫ້ Y ແບ່ງປັນຊັບສົມບັດໄດ້ ຫຼື ບໍ່. ໃນກໍລະນີທີ່ສາມາດທວງໄດ້ ມູນຄ່າ ແລະ ວິທີການ ຈະເປັນແນວໃດ (ເຊັ່ນ: ການຂາຍທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງແລ້ວຈຶ່ງແບ່ງປັນກັນ, ຫຼື ໃຫ້ X ຫຼື

Y ຝ່າຍໃດໜຶ່ງໄດ້ທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງບຸກສ້າງແຕ່ຝ່າຍດຽວກ່ອນ ແລ້ວຈຶ່ງໃຊ້ແທນມູນຄ່າຕາມສ່ວນທີ່ຄວນໄດ້ຮັບການແບ່ງປັນ).

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 755】(ສາຍພົວພັນຊັບສົມບັດຂອງຄູ່ຜົວເມຍ)

ຖ້າຄູ່ຜົວເມຍ ບໍ່ໄດ້ເຮັດສັນຍາກຳກັບສະເພາະກ່ຽວກັບຊັບສົມບັດ ກ່ອນການຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍແຕ່ງດອງ, ສາຍພົວພັນໃນຊັບສົມບັດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດຕາມຂໍ້ກຳນົດຖັດໄປນີ້ (ມາດຕາ 760 ຫາ ມາດຕາ 762).

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 756】(ເງື່ອນໄຂໂຕ້ແຍ່ງຂອງສັນຍາກ່ຽວກັບຊັບສົມບັດຂອງຄູ່ຜົວເມຍ)

ຄູ່ຜົວເມຍ ທີ່ໄດ້ເຮັດສັນຍາທີ່ແຕກຕ່າງຈາກລະບົບຊັບສົມບັດຕາມທີ່ກົດໝາຍກຳນົດ, ຖ້າບໍ່ໄດ້ຈົດທະບຽນໄວ້ ກ່ອນການຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍແຕ່ງດອງ ແມ່ນຈະບໍ່ສາມາດນຳມາໂຕ້ແຍ່ງຕໍ່ບຸກຄົນຜູ້ສືບທອດຂອງຜົວເມຍ ແລະ ບຸກຄົນທີສາມໄດ້.

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 762】(ຊັບສົມບັດທີ່ຂຶ້ນກັບຜົວເມຍ)

① ຊັບສົມບັດທີ່ຄູ່ຜົວເມຍຝ່າຍໃດໜຶ່ງມີມາກ່ອນການແຕ່ງດອງ ຫຼື ຊັບສົມບັດທີ່ໄດ້ມາໂດຍອອກຊື້ຂອງຕົນໃນລະຫວ່າງແຕ່ງດອງ ແມ່ນຖືວ່າເປັນຊັບສົມບັດສ່ວນຕົວ (ຊັບສົມບັດທີ່ຜົວ ຫຼື ເມຍເປັນເຈົ້າຂອງແຕ່ພຽງຝ່າຍດຽວ).

② ຊັບສົມບັດທີ່ບໍ່ຮູ້ແຈ້ງວ່າຂຶ້ນກັບຜົວ ຫຼື ເມຍນັ້ນ, ແມ່ນຖືວ່າເປັນຊັບຮ່ວມ.

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 768】(ການແບ່ງປັນຊັບສົມບັດ)

① ຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງຂອງກໍລະນີການຢ່າຮ້າງແບບສະໝັກໃຈ ສາມາດທວງໃຫ້ຄູ່ກໍລະນີແບ່ງປັນຊັບສົມບັດໄດ້.

② ໃນການແບ່ງປັນຊັບສົມບັດຕາມວັກກ່ອນໜ້ານີ້, ຖ້າຄູ່ກໍລະນີຫາກເຈລະຈາແລ້ວຕົກລົງກັນບໍ່ໄດ້ ຫຼື ບໍ່ສາມາດມາເຈລະຈາກັນນັ້ນ, ຄູ່ກໍລະນີ ສາມາດຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານຄອບຄົວ ເພື່ອໃຫ້ລົງຄຳຊີ້ຂາດແທນການເຈລະຈາ. ເວັ້ນເສຍແຕ່ໄດ້ກາຍເວລາ 2 ປີພາຍຫຼັງການຢ່າຮ້າງ.

③ ໃນກໍລະນີວັກກ່ອນໜ້ານີ້, ສານຄອບຄົວຈະເບິ່ງມູນຄ່າຂອງຊັບສົມບັດທີ່ໄດ້ມາໂດຍການປະກອບສ່ວນຂອງຄູ່ກໍລະນີທັງສອງຝ່າຍ ແລະ ປັດໃຈອື່ນໆເພື່ອພິຈາລະນາວ່າຄວນແບ່ງປັນ ຫຼື ບໍ່ ແລະ ມູນຄ່າ ກໍຄື ວິທີການແບ່ງປັນຈະເປັນແນວໃດ.

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 771】(ການໝູນໃຊ້ຂໍ້ກຳນົດໃນກໍລະນີການຢ່າຮ້າງແບບສະໝັກໃຈ).

ຂໍ້ກຳນົດແຕ່ມາດຕາ 766 ຫາ ມາດຕາ 769 ກົດໝາຍແພ່ງແມ່ນສາມາດໝູນໃຊ້ໃນກໍລະນີການຢ່າຮ້າງແບບສະໝັກໃຈໃນສານ.

ສໍາລັບຂໍ້ (4)

ໃນກົດໝາຍແພ່ງຂອງປະເທດຍີ່ປຸ່ນ ຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຈະແບ່ງເປັນສອງປະເພດຄື: ຜູ້ສືບທອດທາງການສົມລົດ ແລະ ຜູ້ສືບທອດທາງເຊື້ອສາຍ. ສໍາລັບຜູ້ສືບທອດທາງເຊື້ອສາຍ ມີລຳດັບຄື: ① ລູກ (ທາຍາດຂອງລຸ້ນນັ້ນ ຫຼື ທາຍາດຂອງລຸ້ນຖັດໄປ), ② ຍາດສາຍຕັ້ງ, ③ ອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງ (ຫຼື ທາຍາດຂອງອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງ) (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 887, ມາດຕາ 889, ມາດຕາ 890) .

ໃນຄໍາຖາມກໍລະນີນີ້ ຄູ່ຜົວເມຍ X ແລະ Y ໄດ້ເສຍຊີວິດທັງສອງ ແລະ XY ກໍບໍ່ມີລູກນຳກັນ. ແຕ່ A ຜູ້ທີ່ເປັນພໍ່ຂອງ X ແລະ B ຜູ້ທີ່ເປັນແມ່ຂອງ Y ຍັງມີຊີວິດຢູ່. ສະນັ້ນ, A ທີ່ເປັນຜູ້ສືບທອດທາງເຊື້ອສາຍລຳດັບທີ 2 ຂອງ X ຈະໄດ້ສືບທອດສ່ວນຂອງ X ແລະ B ເປັນຜູ້ສືບທອດທາງເຊື້ອສາຍລຳດັບທີ 2 ຂອງ Y ຈະໄດ້ສືບທອດສ່ວນຂອງ Y.

ໃນກໍລະນີນີ້, (i) ຖ້າວ່າ X ໄດ້ເສຍຊີວິດກ່ອນແລ້ວ Y ຈຶ່ງເສຍຊີວິດນັ້ນ, ຊັບສົມບັດຂອງ X ຈຳນວນ $\frac{2}{3}$ ຈະຕົກເປັນຂອງຄູ່ສົມລົດ Y. ສ່ວນ A ພໍ່ຂອງ X ຈະສືບທອດ $\frac{1}{3}$. ພາຍຫຼັງ Y ໄດ້ເສຍຊີວິດ ຊັບສົມບັດຂອງ X ຈຳນວນ $\frac{2}{3}$ ທີ່ Y ໄດ້ຮັບສືບທອດມາ ພ້ອມທັງຊັບສົມບັດຂອງ Y ເອງ ກໍຈະສືບທອດໃຫ້ B ແມ່ຂອງ Y (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 900).

ກົງກັນຂ້າມນີ້, (ii) ຖ້າ Y ເສຍຊີວິດກ່ອນແລ້ວ X ຈຶ່ງເສຍຊີວິດນັ້ນ, ຊັບສົມບັດຂອງ Y ຈຳນວນ $\frac{2}{3}$ ຈະຕົກເປັນຂອງຄູ່ສົມລົດ X. ສ່ວນ B ແມ່ຂອງ Y ຈະສືບທອດ $\frac{1}{3}$. ພາຍຫຼັງ X ໄດ້ເສຍຊີວິດ ຊັບສົມບັດຂອງ Y ຈຳນວນ $\frac{2}{3}$ ທີ່ X ໄດ້ຮັບສືບທອດມາ ພ້ອມທັງຊັບສົມບັດຂອງ X ເອງ ກໍຈະສືບທອດໃຫ້ A ພໍ່ຂອງ X (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 900).

ແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ສາມາດຮູ້ໄດ້ວ່າ X ຫຼື Y ຜູ້ໃດເສຍຊີວິດກ່ອນກັນນັ້ນ, ອີງຕາມຜົນຂອງການໃຫ້ສັນນິຖານວ່າ XY ເສຍຊີວິດໃນເວລາດຽວກັນ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 32-2). ໂດຍຈະດຳເນີນການເປັນກໍລະນີທີ່ບໍ່ມີການສືບທອດຊັບສົມບັດດ້ວຍກັນລະຫວ່າງ X ແລະ Y. ສະນັ້ນ, ໃນກໍລະນີຄໍາຖາມນີ້ A ຈະສືບທອດຊັບສົມບັດທັງໝົດຂອງ X ແລະ B ຈະສືບທອດຊັບສົມບັດທັງໝົດຂອງ Y. ຈະບໍ່ມີການທີ່ B ໄປສືບທອດຊັບສົມບັດຂອງ X ແລະ A ໄປສືບທອດຊັບສົມບັດຂອງ Y.

ດັ່ງນັ້ນ, ທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງທີ່ຂຶ້ນທະບຽນອອກຊື່ Y ນັ້ນ, B ແມ່ຂອງ Y ຈະໄດ້ສືບທອດທັງໝົດ. ແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ການຂຶ້ນທະບຽນອອກຊື່ Y ດັ່ງກ່າວເປັນພຽງເພື່ອຄວາມສະດວກໂດຍທີ່ໃນຕົວຈິງແລ້ວຊັບດັ່ງກ່າວເປັນຊັບຮ່ວມເຊິ່ງ X ກໍໄດ້ອອກເງິນຊ່ວຍເພື່ອໃຫ້ໄດ້ມານັ້ນ, ແມ່ນບໍ່ສາມາດຖືວ່າຊັບດັ່ງກ່າວເປັນຊັບສ່ວນຕົວຂອງ Y ໄດ້. ສະນັ້ນ, ໃນກໍລະນີນີ້ A ພໍ່ຂອງ X ອາດຈະພິສູດໃຫ້ເຫັນວ່າ ໃນທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງດັ່ງກ່າວນັ້ນ ມັນມີພູດຮ່ວມກັນຢູ່ (ເຊັ່ນ: X ມີ $\frac{1}{2}$ ແລະ Y ມີ $\frac{1}{2}$) ເພື່ອກ່າວອ້າງວ່າຕົນໄດ້ສືບທອດຊັບສົມບັດຕາມສັດສ່ວນພູດຂອງ X. ຖ້າຄໍາກ່າວອ້າງຂອງ A ໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາຮັບຮອງແລ້ວ

A ກໍສາມາດທວງໃຫ້ B ປ່ຽນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງບຸກສ້າງທີ່ອອກຊື່ B ພຽງລຳພັງໃຫ້ມາອອກຊື່ຮ່ວມ A ກັບ B. ນອກນັ້ນ, A ຍັງສາມາດທວງໃຫ້ B ແບ່ງປັນຊັບຮ່ວມຕາມພູດຂອງຕົນ ບົນພື້ນຖານສິດໃນພູດຂອງຊັບຮ່ວມ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 256, ມາດຕາ 258).

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 887】 (ສິດໃນການສືບທອດຊັບສົມບັດຂອງລູກ ແລະ ທາຍາດຂອງລຸ້ນນັ້ນ).

① ລູກຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ຈະເປັນຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກ.

② ຖ້າລູກຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ຫາກເສຍຊີວິດກ່ອນການເປີດການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ຫຼື ຖືກກໍລະນີກົງກັບຂໍ້ກຳນົດຂອງມາດຕາ 891 ຫຼື ຖືກຕັດຊື່ອອກ ຊຶ່ງພາໃຫ້ເສຍສິດໃນການສືບທອດມູນມໍຣະດົກນັ້ນ, ລູກຂອງບຸກຄົນດັ່ງກ່າວຈະເປັນທາຍາດໃນການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ. ເວັ້ນເສຍແຕ່ ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວຫາກບໍ່ແມ່ນຍາດທາງສາຍເລືອດຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ.

③ ຂໍ້ກຳນົດໃນວັກກ່ອນໜ້ານີ້ ສາມາດໝູນໃຊ້ໃນກໍລະນີທີ່ ຜູ້ເປັນທາຍາດເສຍຊີວິດກ່ອນການເປີດການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ຫຼື ຖືກກໍລະນີກົງກັບຂໍ້ກຳນົດຂອງມາດຕາ 891 ຫຼື ຖືກຕັດຊື່ອອກ ຊຶ່ງພາໃຫ້ເສຍສິດຂອງທາຍາດສືບທອດມູນມໍຣະດົກ.

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 889】 (ສິດໃນການສືບທອດມູນມໍຣະດົກຂອງຍາດສາຍຕັ້ງ ແລະ ອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງ).

① ບຸກຄົນດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ກໍລະນີບໍ່ມີຜູ້ທີ່ຈະມາເປັນຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕາມຂໍ້ກຳນົດໃນມາດຕາ 887 ແມ່ນໃຫ້ຜູ້ທີ່ຢູ່ຕາມລຳດັບຕໍ່ໄປນີ້ເປັນຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກ.

1. ຍາດສາຍຕັ້ງຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ. ແຕ່ຖ້າມີລຳດັບຍາດແຕກຕ່າງກັນ ແມ່ນໃຫ້ເອົາຜູ້ທີ່ຢູ່ໃກ້ສຸດກ່ອນ.

2. ອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ.

② ຂໍ້ກຳນົດໃນມາດຕາ 887 ວັກ 2 ສາມາດໝູນໃຊ້ກັບກໍລະນີຂໍ້ 2 ຂອງວັກກ່ອນໜ້ານີ້.

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 890】 (ສິດໃນການສືບທອດມູນມໍຣະດົກຂອງຄູ່ສົມລົດ).

ຄູ່ສົມລົດຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ຈະເປັນຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກ. ໃນກໍລະນີນີ້ ຖ້າມີຜູ້ທີ່ຈະເປັນຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕາມຂໍ້ກຳນົດມາດຕາ 887 ຫຼື ຂໍ້ກຳນົດຕາມມາດຕາກ່ອນໜ້ານີ້ ແມ່ນໃນຖືວ່າເປັນຂັ້ນດຽວກັນ.

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 900】(ພຸດຂອງມູນມໍຣະດົກຕາມກົດໝາຍ).

ກໍລະນີທີ່ຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກລໍາດັບດຽວກັນມີຫຼາຍຄົນ ພຸດຂອງມູນມໍຣະດົກ ແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດຕາມຂໍ້ກຳນົດໃນແຕ່ລະຂໍ້ຕໍ່ໄປນີ້.

1. ກໍລະນີມີລູກ ແລະ ຄູ່ສົມລົດເປັນຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ພຸດຂອງລູກ ແລະ ພຸດຂອງຄູ່ສົມລົດ ແຕ່ລະຝ່າຍ ແມ່ນໄດ້ $1/2$.
2. ກໍລະນີມີຄູ່ສົມລົດ ແລະ ຍາດສາຍຕັ້ງເປັນຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ພຸດຂອງຄູ່ສົມລົດແມ່ນໄດ້ $2/3$ ສ່ວນພຸດຂອງຍາດສາຍຕັ້ງແມ່ນໄດ້ $1/3$.
3. ກໍລະນີມີຄູ່ສົມລົດ ແລະ ອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງເປັນຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ພຸດຂອງຄູ່ສົມລົດແມ່ນ $3/4$ ສ່ວນພຸດຂອງອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງແມ່ນ $1/4$.
4. ກໍລະນີມີ ລູກ, ຍາດສາຍຕັ້ງ ແລະ ອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງຫຼາຍຄົນ, ພຸດໃນມູນມໍຣະດົກຂອງແຕ່ລະຄົນໃນນັ້ນ ແມ່ນໃຫ້ເທົ່າກັນ. ແຕ່ສໍາລັບພຸດມູນມໍຣະດົກຂອງອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງທີ່ຈະໃຫ້ເທົ່າກັນກັບພໍ່ແມ່ຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງ ແມ່ນໃຫ້ເທົ່າ $1/2$ ຂອງພຸດມູນມໍຣະດົກຂອງອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງທີ່ຈະໃຫ້ເທົ່າກັນກັບພໍ່ແມ່ທັງສອງ.

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 32-2】(ການສັນນິຖານວ່າເສຍຊີວິດເວລາດຽວກັນ).

ໃນກໍລະນີທີ່ມີຫຼາຍຄົນເສຍຊີວິດ, ຖ້າບໍ່ຮູ້ແຈ້ງວ່າໃນນັ້ນມີຜູ້ໃດໜຶ່ງຍັງມີຊີວິດຢູ່ ພາຍຫຼັງຜູ້ອື່ນເສຍຊີວິດໄປແລ້ວນັ້ນ, ກໍໃຫ້ສັນນິຖານວ່າບັນດາບຸກຄົນດັ່ງກ່າວນັ້ນໄດ້ເສຍຊີວິດໃນເວລາດຽວກັນ.

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 256】(ການທວງໃຫ້ແບ່ງປັນຊັບຮ່ວມ).

① ບັນດາເຈົ້າຂອງຊັບຮ່ວມ, ສາມາດທວງໃຫ້ແບ່ງປັນຊັບຮ່ວມໄດ້ທຸກເວລາ. ແຕ່ຈະບໍ່ສາມາດເປັນອຸປະສັກຕໍ່ສັນຍາທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ລ່ວງໜ້າວ່າຫ້າມແບ່ງປັນພາຍໃນໄລຍະເວລາຕໍ່າກ່ວາ 5 ປີ.

② ສັນຍາໃນປະໂຫຍກຫຼັງຂອງວັກກ່ອນໜ້ານີ້ ສາມາດຕໍ່ອາຍຸໄດ້. ແຕ່ໄລຍະເວລາຈະຕ້ອງບໍ່ເກີນ 5 ປີ ນັບຈາກມື້ຕໍ່ອາຍຸ.

【ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 258】(ການແບ່ງປັນຊັບຮ່ວມຕາມການຕັດສິນຂອງສານ).

① ການແບ່ງປັນຊັບຮ່ວມ ກໍລະນີການເຈລະຈາລະຫວ່າງເຈົ້າຂອງຊັບຮ່ວມດ້ວຍກັນບໍ່ສາມາດຕົກລົງກັນໄດ້ ຫຼື ບໍ່ສາມາດທຳການເຈລະຈາກັນນັ້ນ, ສາມາດຮ້ອງຂໍໃຫ້ສານທຳການແບ່ງປັນໄດ້.

② ສານ ສາມາດອອກຄຳຊີ້ຂາດເພື່ອແບ່ງປັນຊັບຮ່ວມ ດ້ວຍວິທີການດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້.

1. ດ້ວຍວິທີການແບ່ງຊັບຮ່ວມຕາມຕົວຈິງ.
2. ດ້ວຍວິທີການໃຫ້ເຈົ້າຂອງຊັບຮ່ວມຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງໄດ້ຮັບພຸດທັງໝົດ ຫຼື ບາງສ່ວນຂອງເຈົ້າຂອງຊັບຮ່ວມຜູ້ອື່ນ ແຕ່ໃຫ້ມີພັນທະຕໍ່ບັນດາເຈົ້າຂອງຊັບຮ່ວມເຫຼົ່ານັ້ນ.

③ ກໍລະນີບໍ່ສາມາດແບ່ງປັນຊັບຮ່ວມດ້ວຍວິທີການທີ່ກຳນົດໃນວັກຂ້າງເທິງ ຫຼື ມີຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະພາໃຫ້ມູນຄ່າຂອງຊັບດັ່ງກ່າວນັ້ນຫຼຸດໜ້ອຍລົງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຍ້ອນການແບ່ງປັນດັ່ງກ່າວ ສາມາດອອກຄຳສັ່ງໃຫ້ປະມຸນຂາຍຊັບດັ່ງກ່າວ.

④ ໃນການແບ່ງປັນຊັບຮ່ວມຕາມການຕັດສິນຂອງສານນັ້ນ, ສານ ສາມາດອອກຄຳສັ່ງໃຫ້ຄູ່ກໍລະນີຈ່າຍເງິນ, ສົ່ງມອບຊັບ, ໃຫ້ປະຕິບັດພັນທະການຈົດທະບຽນ ແລະ ປະຕິບັດອື່ນໆໄດ້.

ສະໜັບສະໜູນການພິມໂດຍ

ໂຄງການສົ່ງເສີມການພັດທະນາ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງລັດທີ່ປົກຄອງດ້ວຍກົດໝາຍໃນຂົງເຂດຍຸຕິທຳ

ພິມຄັ້ງທີ I: ຈຳນວນ 5,000 ຫົວ, ທີ່ ໂຮງພິມ ປານຄຳ ຈຳປາ.

ຈັດພິມເພື່ອແຈກຢາຍ ຫ້າມ ຊື້ - ຂາຍ